SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 16.06.2014

Pöytäkirjan kansilehti ... 1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen ... 4
3 § Vuoden 2014 ensimmäinen osavuosikatsaus ajalta 1.1-30.4.2014 ... 5
Osavuosikatsaus 1_2014 ... 9
Sitovien tavoitteiden raportointi 1_2014 ... 51
TVO selvitysten raportonti 1_2014 ... 54
TVO toimenpiteiden raportointi 1_2014 ... 63
4 § Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014-2023 ... 70
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014-2023, luonnos 16.5.2014 ... 74
Äänestyspöytäkirja, poistoesitykset, KV 16.6.2014 § 4 ... 184
Äänestyspöytäkirja, kouluverkkoja koskevat muutosesitykset, KV 16.6.2014 § 4 ... 185
5 § Vuoden 2015 talousarviolaadinnan kehys ... 186
Kehystaulukot 2015 ... 189
Esitys sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2015 ... 196
6 § Lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista ... 199
Vantaan kaupungin lausunto metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportista ... 202
Lausuntopyyntö metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista ... 209
Metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportti ... 215
Äänestyspöytäkirja, Kairan esitys, KV 16.6.2014 § 6 ... 296
Äänestyspöytäkirja, Ansalehto-Salmen esitys, KV 16.6.2014 § 6 ... 297
7 § Vastaus valtuutettu Riikka Åstrandin ja 31 muun valtuutetun aloitteeseen kokeilusta myydä koulujen ja palvelutalojen ylijääneitä ruoka-annoksia kuntalaisille ... 298
8 § Vastaus valtuutettu Anssi Auran ja usean muun (16) valtuutetun allekirjoittamaan aloitteeseen Tikkurilaan rakennettavien jäähallien rahoituksen, toteutusmallien ja yhteistyötahojen selvittämiseksi ... 301
9 § Asemakaavamuutos 002214, 64 Kuninkaala / Porttisuontie 11 ... 303
Asemakaavamuutosselostus / Asemakaavamuutos 002214, 64 Kuninkaala / Porttisuontie 11 ... 305
Kunnallistekniikan rakentamissopimus, Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11, 7.5.2014 ... 338
10 § Asemakaavamuutos 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto ... 342
Asemakaavamuutosselostus 10.3.2014, 12.5.2014 tarkistettu / Asemakaavamuutos 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto ... 345
Kunnallistekniikan rakentamissopimus, Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy Pelican Tammisto, 7.5.2014 ... 365
11 § Asemakaavamuutos 002201, 13 Vapaala / Hämäläispuisto ... 370
Asemakaavamuutosselostus / Asemakaavamuutos 002201, 13 Vapaala / Hämäläispuisto ... 373
Muistutukset ja vastineet ... 401
12 § Valtuutettu Niilo Kärjen ja 28 muun valtuutetun aloite veteraanien palvelusetelistä Vantaalla ... 420
13 § Kokouksen päättäminen ... 422
Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus ... 423

Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 425
Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 426
Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto 429

Kaupunginvaltuuston kokous

Aika **16.6.2014 klo 18.00–23.05**
Paikka **Kaupungintalo, Tikkurila**

Osallistujat

Jäsenet	**Läsnä**	**Jäsenet**	**Läsnä**
Lindtman Antti, puheenjohtaja	18.00–20.00 21.50–23.05	Lehmuskallio Paula	x
Heinimäki Heikki, I varapuheenjohtaja	x (pj 20.00–21.50)	Leppänen Janne	18.20–23.05
Kostilainen Anniina, II varapuheenjohtaja	18.00–22.05	Letto Pirkko	x
Faysal Abdi	x	Malmi Juha	x
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	x	Multala Sari	18.00–21.55
Ansalehto-Salmi Irja	x	Mäkinen Tapani	x
Aura Anssi	x	Mölsä Jukka	x
Auvinen Timo	x	Nieminen Johannes	x
Bruun Susanna	x	Niemi-Saari Mari	-
Eerola Antero	x	Niikko Mika	18.00–18.35
Eklund Tarja	x	Niinistö Jaakko	x
Hako Jukka	x	Norrena Vaula	x
Hirvaskoski Johannes	x	Norres Lasse	-
Huhta Jaana	-	Orlando Carita	x
Hurri Maija	x	Orpana Anitta	x
Härmälä Göran	x	Porthén Jari	x
Juurikkala Timo	x	Puha Seija	x
Jääskeläinen Jouko	x	Päivinen Tiina-Maaria	18.00–20.40
Jääskeläinen Pietari	18.00–18.40	Rannikko Ulla	x
Kaira Lauri	x	Rokkanen Sakari	x
Karén Timo	x	Rosbäck Heidi	-
Karlsson Patrik	x	Sainio Jari	-
Kassila Eva-Christina	-	Sajaniemi Ulla	18.00–19.00
Kaukola Ulla	x	Saramo Jussi	x
Kauppinen Sirpa	x	Sillanpää Minttu	x
Kiljunen Kimmo	x	Simonen Juha	x
Koivuniemi Petri	-	Sodhi Ranbir	x
Kortesalmi Marilla	x	Tenhunen Juha	x
Kyyrö Marja	x	Tyystjärvi Kati	x
Kähärä Sirkka-Liisa	x	Vahtera Pauli	x
Kärki Niilo	x	Wallenius Arja	-
Laakso Päivi	x	Weckman Markku	x
Laakso Sari	x	Virta Raija	x
		Åstrand Riikka	x
Varajäsenet			
Aittakallio Matti	x	Kokko Hannu	22.05–23.05
Alén Sini	x	Kärkkäinen Hannu	19.00–23.05
Herranen Jouni	18.40–23.05	Mäkelä Mikko	x
Hirvonen Juha	x	Mäntynen Taisto	x
Hyttinen Eila	x	Peura Sirpa	x

Kaupunginhallituksen jäsenet	**Läsnä**
Holopainen Matti	x
Kokko Hannu	18.00–22.05
Niemelä Arja	x

Nuorisovaltuuston edustaja			
Vesinurm Raul	18.00–19.00		

Muut osallistujat	**Läsnä**
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	x

Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	x
Nikulainen Juha-Veikko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Nygren Heidi, apulaiskaupunginjohtajan vs.	x
Ormio Hanna, hallintojohtaja	18.00–20.20
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	x
Rainio Päivi, viestintäpäällikkö	x
Ketelimäki Kai, kaupunginlakimies	x
Lumijärvi Tarja, kehittämisjohtaja	18.00–22.55
Outila Pauli, taloussuunnittelupäällikkö	18.00–22.55
Railo Antti-Jussi, hallinnon harjoittelija	18.00–21.45
Lyly Laura, kansliasihteeri	x
Björksten Jenni, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman (18.00–20.00 ja 21.50–23.05) Heikki Heinimäki (20.00–21.50)

Pöytäkirjanpitäjä Jenni Björksten

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 23.6.2014, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Paula Lehmuskallio Pirkko Letto

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 25.6.2014 klo 8.15 - 16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuulutus valtuuston kokouksesta on julkaistu kaupungin ilmoitustaululla, yhteispalvelupisteissä ja internetsivuilla 9.6.2014 ja jokaiselle valtuutetulle on lähetetty sähköpostitse henkilökohtainen kokouskutsu.

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 1

Esitys:
a) todetaan läsnä olevat valtuutetut ja
b) todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittely:
Puheenjohtaja totesi, että valtuutetut Mari Niemi-Saari, Christina Kassila, Jaana Huhta, Heidi Rosbäck, Arja Wallenius, Lasse Norres ja Jari Sainio ovat pyytäneet vapautusta valtuuston tästä kokouksesta työ-, matkaesteen tai henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Heidän tilalleen on kutsuttu samassa järjestyksessä Eila Hyttinen, Taisto Mäntynen, Sini Alén, Mikko Mäkelä, Juha Hirvonen, Sirpa Peura ja Matti Aittakallio.

Puheenjohtaja totesi, että paikalla oli yhteensä 65 valtuutettua.

Päätös:
Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi, lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kokouksen aikana puheenjohtaja totesi seuraavat muutokset kaupunginvaltuuston kokoonpanossa:
- § 3 aikana klo 18.20 valtuutettu Janne Leppänen otti paikkansa, minkä jälkeen läsnä oli 66 valtuutettua
- § 4 aikana klo 18.35 valtuutettu Mika Niikko poistui, minkä jälkeen läsnä oli 65 valtuutettua
- § 4 aikana klo 18.40 valtuutettu Pietari Jääskeläinen poistui ja varavaltuutettu Jouni Herranen tuli hänen paikalleen, minkä jälkeen läsnä oli 65 valtuutettua
- § 4 aikana klo 19.00 valtuutettu Ulla Sajaniemi poistui ja varavaltuutettu Hannu Kärkkäinen tuli hänen paikalleen, minkä jälkeen läsnä oli 65 valtuutettua
- § 6 aikana klo 20.00 puheenjohtaja Antti Lindtman poistui ja I varapuheenjohtaja Heikki Heinimäki siirtyi johtamaan puhetta, minkä jälkeen läsnä oli 64 valtuutettua
- § 6 aikana klo 20.40 valtuutettu Tiina-Maaria Päivinen poistui, minkä jälkeen läsnä oli 63 valtuutettua
- § 6 aikana klo 21.50 puheenjohtaja Antti Lindtman palasi johtamaan puhetta ja I varapuheenjohtaja Heikki Heinimäki siirtyi paikalleen, minkä jälkeen läsnä oli 64 valtuutettua
- § 6 aikana klo 21.55 valtuutettu Sari Multala poistui, minkä jälkeen läsnä oli 63 valtuutettua
- § 6 aikana klo 22.05 II varapuheenjohtaja Anniina Kostilainen poistui ja varavaltuutettu Hannu Kokko tuli hänen tilalleen, minkä jälkeen läsnä oli 63 valtuutettua

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 2

Esitys:
Päätetään
a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 23.6.2014 klo 17.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kirjaamossa (Asematie 7) keskiviikkona 25.6.2014 klo 13.00 - 15.00.

Päätös:
Päätettiin
a) valita Paula Lehmuskallio ja Pirkko Letto toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 23.6. klo 17.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kirjaamossa (Asematie 7) keskiviikkona 25.6. klo 13.00 - 15.00.

3 § Vuoden 2014 ensimmäinen osavuosikatsaus ajalta 1.1-30.4.2014

VD/2532/02.01.02.00/2014
KN/PM/PO/TO/PH

Vuoden 2014 talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toteutumista selostetaan osavuosikatsauksissa. Vuoden 2014 ensimmäinen osavuosikatsaus on laadittu tilanteen 30.4.2014 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Vantaan väkiluku oli maaliskuun lopussa 208 520. Kaupungin väestö on vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana kasvanut 420 henkilöllä, mikä on vähemmän kuin viime vuoden tammi-maaliskuussa. Myös koko maassa väestönkasvu hidastui. Espoossa väestönkasvu on alkuvuodesta ollut kaksi kertaa suurempaa kuin Vantaalla ja Helsingissä väestönkasvu on alkuvuodesta ollut selvästi suurempaa kuin vuosi sitten. Maassamuutto on ollut alkuvuodesta tappiollista lähes kahden sadan henkilön verran. Vantaalla muuttotappio maan sisäisissä muutoissa pieneni, Helsingissä muuttovoitto kasvoi liki kaksi kertaa enemmän maassamuuton kuin maahanmuuton tuloksena. Nettomuutto ulkomailta Suomeen väheni vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 28 prosenttia, Vantaalle muutot lähes 50 prosenttia. Espoon saamasta muuttovoitosta enemmän kuin neljä viidennestä on tullut ulkomailta ja nettomassamuutto on ollut alkuvuodesta puolen sataa voitollista.

Ennakkotiedon mukaan tammi-maaliskuussa väestön määrä kasvoi Myyrmäen, Kivistön, Aviapoliksen ja Tikkurilan suuralueilla. Eniten väestö kasvoi Aviapoliksessa, jossa kasvua on ollut yli kaksi sataa henkilöä. Väestön määrä on muuttunut kunnan palvelujen kannalta tärkeimmissä ikäryhmissä pääosin ennusteen mukaisesti. Tämän vuoden maaliskuussa tehdyssä alustavassa väestöennusteessa Vantaan kuluvan vuoden väestönkasvuksi arvioitiin 2 670 henkilöä. Varsinainen väestöennuste tehdään touko-kesäkuussa, kun kaikki viime vuotta koskevat viralliset väestötiedot on saatu käyttöön ja rakentamisennuste on tarkentunut.

Vantaan työttömyysaste oli maaliskuun lopussa 10,2 prosenttia, mikä on runsaan prosenttiyksikön suurempi kuin vuotta aiemmin. Se oli Helsingin seutukunnan kunnista viidenneksi korkein Karkkilan, Lohjan, Hyvinkään ja Helsingin jälkeen. Koko Uudenmaan maakunnan alueella työttömyysaste oli 9,6.

Maaliskuun lopussa pidempään kuin vuoden työttömänä olleita vantaalaisia oli 3 080 henkilöä. Se on 500 enemmän kuin vuotta aiemmin, mutta lähes saman verran kuin kuukausi aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu Vantaalla on ollut selvästi hitaampaa kuin naapurikaupungeissa. Espoossa pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi vuoden aikana peräti 1 530:llä ja Helsingissäkin 3 330:llä.

Alle 25-vuotiaita nuoria oli maaliskuun lopussa työttömänä 1 070 eli vajaa 40 enemmän kuin vuosi sitten, mutta liki 40 vähemmän kuin kuukautta aiemmin. Nuorten työttömien määrä kasvoi Espoossa 20, Helsingissä 16 ja Vantaalla 4 prosenttia. Koko Helsingin seutukunnassa alle 25-vuotiaita oli maaliskuun 2014 lopussa työttömänä 7 470 mikä on 1 070 (17 %) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Yli 50-vuotiaita työttömiä oli Vantaalla nyt 390 enemmän kuin vuotta aiemmin. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi Espoossa 16, Helsingissä 18 ja Vantaalla 11 prosenttia.

Avoimia työpaikkoja Vantaalla oli maaliskuun lopulla parisen sataa ja Helsingissä vajaa neljä sataa vähemmän kuin vuotta aiemmin, kun taas Espoossa niitä oli kolmisen kymmentä enemmän.

Vantaalle on valmistunut tammi-maaliskuun aikana 240 uutta asuntoa, vajaa sata vähemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. Tammi-maaliskuussa rakennuslupia on myönnetty 740 asunnon

rakentamiseksi, mikä on 160 enemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. Kuudesosa luvissa olevista asunnoista valmistuu aikanaan pientaloihin. Alkuvuodesta 2014 on aloitettu 50 pientaloasunnon ja 500 kerrostaloasunnon rakennustyöt. Se on hieman enemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa.

Maaliskuun 2014 lopussa Vantaalla oli rakenteilla 3 025 asuntoa, 970 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Eniten asuntoja, yli kolmannes kaikista, oli rakenteilla Tikkurilan suuralueella.

Rakennusluvan saaneita, mutta aloittamattomia asuntoja oli "reservissä" huhtikuun alussa 1 190, mikä on saman verran kuin vuotta aiemmin. Niistä kolme neljästä rakennetaan aikanaan kerrostaloihin. Rakenteilla olevien asuntojen ja niiden rakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien perusteella Vantaalle arvioidaan valmistuvan kuluvan vuoden aikana reilu 2 000 asuntoa. Niistä kolme neljästä on kerrostalossa

Vantaalle valmistui toimitiloja vuoden 2014 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana 22 350 k-m^2. Toimitiloja on rakenteilla 292 000 k-m^2 saman verran kuin vuosi sitten. Rakennusluvan saaneita, mutta aloittamattomia toimitilahankkeita Vantaalla oli nyt 190 000 kerrosneliömetrin verran, mikä on parikymmentä tuhatta kerrosneliömetriä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Rakennuslupia uusien toimitilarakennusten rakentamiseksi haettiin tammi-maaliskuussa kaikkiaan vain 7 500 k-m^2:n verran. Uusia rakennustöitä on alkuvuodesta aloitettu 16 900 k-m^2:n verran. Niin haetuissa luvissa kuin aloituksissakin on kerrosalaa vähemmän kuin mitä niitä oli tammi-maaliskuussa 2013. Yli kaksi viidesosaa rakenteilla olevasta kerrosalasta valmistuu aikanaan Aviapoliksen suuralueelle ja vajaa kolmannes Tikkurilaan. Rakenteilla olevasta kerrosalasta kaksi viidesosaa valmistuu aikanaan varastorakennuksiin. Valmistuvan kerrosalan määrä on alkaneena vuonna pienempi kuin viime vuonna, valmistuvista rakennuksistakin suurin osa on varastorakennuksia.

Talouden kehitys

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille 3,8 prosenttia edellisvuotta enemmän tammi-huhtikuussa ja Vantaalla kasvuprosentti oli 2,7 eli kasvu oli selvästi valtakunnallista kehitystä hitaampaa. Syynä tähän on kaupungin pienentynyt osuus kuntien saamasta tilityksestä verovuoden 2014 ennakoista johtuen mm. muiden kuntien toteuttamista kunnallisveron korotuksista. Verovuoden 2014 kunnallisveron ennakoita kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa yhteensä 191,5 milj. euroa, 4,9 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Koko maassa tämän vuoden ennakoiden kasvu oli 5,9 prosenttia. Vuoden 2013 verotus valmistuu syksyllä ja jako-osuudet varmistuvat kuntaryhmän ja Vantaankin osalta marraskuun ns. maksuunpanotilityksen yhteydessä. Loppuvuodesta tarkentunevat myös verovuoden 2014 ennakoiden jako-osuudet.

Vuoden 2013 tulokehitystilaston ennakkotiedon mukaan ansiotulot yhteensä kasvoivat koko maassa 2,5 prosenttia ja Vantaalla kasvua oli 3 prosenttia. Vantaa on pitänyt tuloveroprosenttinsa 19,00 prosentissa vuodeta 2010 lukien, kun koko maan painotettu keskiarvo on jo 19,74 prosenttia. Vuodesta 2013 vuoteen 2014 kuntien tuloveroprosentin painotettu keskiarvo nousi 0,36 prosenttiyksiköllä. Kunnallisveron arvioidaan kertyvän ennustetarkkuuden rajoissa talousarvion mukaisesti.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 23,5 milj. euroa tammi-huhtikuussa, kasvua 41,8 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa vastaava yhteisöverojen kasvu kunnilla oli 51,5 prosenttia. Verotilityslain muutoksen johdosta yrityksille maksettiin verovuotta 2012 koskevat veronpalautukset jo joulukuussa, kun vastaava palautus maksettiin vuosi sitten tammikuussa. Alkuvuoden verotilitykset eivät tämän johdosta ole vertailukelpoisia aiempaan. Vantaan yhteisövero-osuus pieneni hieman vuonna 2014 ollen 0,048449, kun osuus vuonna 2013 oli 0,048787. Vuoden 2014 osuus lasketaan vuosien 2011 ja 2012 verotustietojen pohjalta saatujen jako-osuuksien keskiarvona. Uusimman kuntien veroennustekehikon (KL 23.4.2014) ja Vantaan jako-osuuksien pohjalta arvioituna talousarvion yhteisöveroarvio ylittynee hieman. Verohallinnon kiinteistöveron ennakollisen maksuunpanotiedon mukaan Vantaalla kiinteistöveroja kertyisi 70,5 milj. euroa vuonna 2014 eli lähes talousarvion mukaisesti.

Peruspalvelujen valtionosuutta kaupunki saa valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 135,3 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 3,2 milj. euroa vuonna 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 138,5 milj. euroa, 1,5 milj. euroa yli talousarvion.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan kertyvän talousarvion mukaisesti ja valtionosuuksien hieman ylittävän talousarvion vuonna 2014.

Tammi-huhtikuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuotot olivat 132,5 milj. euroa, toimintamenot (ilman valmistusta omaan käyttöön) 438,1 milj. euroa ja toimintakate -305,6 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatulot ovat toteutuneet 36-prosenttisesti, toimintamenot 31-prosenttisesti ja toimintakate 30-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatulot kasvavat 366 milj. ja toimintakulut 1 402 milj. euroon (ilman HSY ja valmistusta omaan käyttöön). Euromääräisesti suurimmat toimintakulujen ylitysuhat muodostuvat erikoissairaanhoidosta (6,5 milj. euroa), toimeentulotuesta (5 milj. euroa) ja aikuissosiaalityöstä (1,3 milj. euroa). Toimintakulut tulevat ennusteen mukaan ylittämään talousarvion noin 11 milj. eurolla, toimintatuotot 8,5 milj. eurolla ja toimintakate noin 1 milj. eurolla.

Rahoitustuotot tulevat ylittämään talousarvion Vantaan Energia Oy:n päätettyä maksaa osinkoa vuodelta 2013 aiempien vuosien tasolla, mikä tarkoittaa noin 3 milj. euroa talousarviossa oletettua enemmän. Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 5 milj. eurolla poikkeuksellisen matalana pysytelleestä korkotasosta johtuen.

Vuoden 2014 ensimmäinen tulosennuste päätyy toisen vuosikolmanneksen ennusteiden perusteella 30,2 milj. euron alijäämään (talousarvio -42,5 milj. euroa). Vuosikatteeksi ennustetaan 46,8 milj. euroa (talousarvio 37,5 milj. euroa).

Tammi-huhtikuussa toteutuneet kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan menot olivat 43,7 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 18,6 milj. euroa ja Kehä III:n 3 milj. euroa (Vantaan oma osuus). Investointiosan tuloja oli toteutunut tammi-huhtikuussa 2,5 milj. euroa ja investointiosan netto oli näin ollen 41,1 milj. euroa.

Kehä III:n rakentaminen etenee liikenneviraston raportoinnin mukaan suunniteltua nopeammin. Hankkeen sopimusten mukainen kokonaiskustannusarvio alittuu selvästi. Vantaalle rakennettavan osuuden kustannusarvio vuodelle 2014 on 17,3 milj. euroa (talousarvio 13,4 milj. euroa) ja Valtiolle rakennettavan osuuden kustannusarvio 23,7 milj. euroa (talousarvio 4,8 milj. euroa). Vastaavasti vuoden 2015 kustannusarviot alittavat huomattavasti taloussuunnitelmassa varatut määrärahat. Aikataulumuutokset eivät muuta tarvetta korottaa vuoden 2014 lainanottoa.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan ensimmäisen vuosikolmanneksen jälkeen toteutuvan 104-prosenttisesti tasolla 181,7 milj. euroa.

Kaupungin lainakanta jatkaa kasvuaan vuoden 2014 aikana. Erääntyviä lainoja jälleenrahoitetaan noin 54 milj. eurolla, minkä lisäksi nettolainanotto on noin 140 milj. euroa. Vuoden 2014 lopussa kaupungin pitkäaikainen lainakanta on noin 1 103 milj. euroa.

Vaikka markkinakorot ovat pysytelleet myös alkuvuonna 2014 alhaisella tasolla, kaupungin kuten yritystenkin lainasta maksama marginaali on jatkanut nousuaan. Vuoden 2013 ja 2014 aikana vanhoja, edullisen marginaalin lainoja jälleenrahoitetaan yli 350 milj. eurolla huomattavasti korkeammalla marginaalilla. Marginaalitason nousu merkitsee Vantaan kaupungille em. lainamäärälle yli 1,5 milj. euron suuruista pysyvää, markkinakorkojen tasosta riippumatonta kustannusta vuosittain. Sama kehitys tullee jatkumaan myös tulevina vuosina.

Osavuosikatsauksen liitteenä ovat raportit valtuustokauden strategiaan perustuvien vuoden 2014 sitovien tavoitteiden toteutumisesta sekä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toimenpiteiden ja selvitysten toteutumisesta tilanteessa 30.4.2014. TVO-selvityksistä on valmistunut huhtikuun loppuun mennessä jo kaksi kolmasosaa. Selvityksien toteutumisesta raportoidaan vielä vuoden 2014 loppuun saakka, minkä jälkeen edistymässä olevat selvitykset ovat valmistuneet. TVO-ohjelman yhteydessä päätetyt yksittäiset toimialoittaiset toimenpiteet ovat valtaosin toteutuneet, joten ne raportoidaan viimeisen kerran osavuosikatsauksessa 1/2014. Toteutettujen toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset jatkuvat myös tulevina vuosina.

Kaupunginhallitus 26.5.2014 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi vuoden 2014 ensimmäinen osavuosikatsaus ja
b) esittää vuoden 2014 ensimmäinen osavuosikatsaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 3

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi vuoden 2014 ensimmäinen osavuosikatsaus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Osavuosikatsaus 1_2014
- Sitovien tavoitteiden raportti 1_2104
- Talous- ja velkaohjelman selvitykset 1_2014
- Talous- ja velkaohjelman toimenpiteet 1_2014

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:
talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 09 839 28542, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VANTAA

Osavuosikatsaus

1/2014

15.5.2014

RAPORTIN TOIMITUSKUNTA

Kari Nenonen	kaupunginjohtaja
Patrik Marjamaa	talousjohtaja
Pia Ojavuo	talousarviopäällikkö
Päivi Kunnas	taloussihteeri

OSAVUOSIKATSAUKSEN VASTUUHENKILÖT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Hannu Kyttälä	Taloussuunnittelu, tietopalvelut p. (09) 8392 2716

KAUPUNKITASON TALOUS

Patrik Marjamaa	Taloussuunnittelu, p. (09) 8392 8542
Pauli Outila	Taloussuunnittelu, p. (09) 8392 2722
Pirjo van Nues	Rahoitus, p. (09) 8392 2014

TOIMIALAT

Pia Ojavuo	Kaupunginjohtajan toimiala p. (09) 8392 3787
Vesa Urtti	Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala p. 043 824 8243
Ari Toiva	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, p. (09) 8392 4290
Eila Tanninen	Sivistystoimen toimiala p. 040 5892 731
Ralf Nordström	Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala, p. (09) 8392 2336

LIIKELAITOKSET

Paula Hallikainen	Vantaan Työterveys liikelaitos, p. (09) 8392 2073
Pekka Vänskä	Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos, p. (09) 8394 0026
Jorma Suni	Suun terveydenhuollon liikelaitos p. (09) 8392 3837

RAHASTOT

Juhani Kumpu	Asuntolainarahasto, p. (09) 8392 2617
Ralf Nordström	Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, p. (09) 8392 4435
Pirkko-Liisa Luotonen	Sosiaalisen luototuksen rahasto, p. (09) 8392 0146
Hannele Nordman	Vahinkorahasto, p. (09) 8392 2025

HENKILÖSTÖ

Kirsi-Marja Lievonen	Henkilöstökeskus, p. (09) 8392 2187

KONSERNIYHTIÖT

Merja Haapasaari	Konsernihallinto p. 040 717 4289

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAYMPÄRISTÖ 1
TALOUDEN KEHITYS 3
KESKEISET TUNNUSLUVUT 7
TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU – VEROTULOT 8
TULOSLASKELMAOSA 9
RAHOITUSSUUNNITELMA 9
TULOSLASKELMAERITTELY 10
YLEISHALLINTO 11
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA 12
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA 14
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA 18
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA 21
MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA 25
LIIKELAITOKSET 28
Vantaan työterveys liikelaitos 28
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos 29
Suun terveydenhuollon liikelaitos 30
RAHASTOT 32
Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto 32
Asuntolainarahasto 32
Sosiaalinen luototus 32
Vahinkorahasto 33
INVESTOINNIT 34
HENKILÖSTÖ 37
KONSERNIYHTEISÖT 38

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kotimaan muuttotappio sekä muuttovoitto ulkomailta vähenivät tammi-maaliskuussa

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Vantaan väkiluku oli maaliskuun lopussa 208 520. Kaupungin väestö on vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana kasvanut 420 henkilöllä, mikä on vähemmän kuin viime vuoden tammi-maaliskuussa. Muuttoliikkeen osuus väestönkasvusta oli kuluvan vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana neljännes. Maassamuutto on ollut alkuvuodesta tappiollista lähes kahden sadan henkilön verran. Se on kuitenkin ollut 160 henkilöä vähemmän tappiollista kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. Muuttovoittoa on kertynyt maahanmuutosta vajaa kaksi sataa henkilöä, mikä on peräti 300 henkilöä vähemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. Syntyneitä ja kuolleita Vantaalla oli alkuvuodesta niin ikään vähemmän kuin vuotta aiemmin vastaavana ajanjaksona.

Espoossa väestönkasvu on alkuvuodesta ollut kaksi kertaa suurempaa kuin Vantaalla ja hieman suurempaa kuin viime vuonna. Espoon saamasta muuttovoitosta enemmän kuin neljä viidennestä on tullut ulkomailta ja nettomaassamuutto on ollut alkuvuodesta puolen sataa voitollista. Helsingissä väestönkasvu on alkuvuodesta ollut selvästi suurempaa kuin vuosi sitten. Helsingissä kasvusta lähes neljä viidesosaa on tullut muuttoliikkeen seurauksena ja naapurikunnista poiketen liki kaksi kertaa enemmän maassamuuton kuin maahanmuuton tuloksena. Helsingin seudun kehyskunnissa väestönkasvu on ollut hieman hitaampaa kuin vuonna 2013.

- Nettomuutto ulkomailta Suomeen väheni vuoden ensi neljänneksellä 28 prosenttia, Vantaalle muutot lähes 50 prosenttia.
- Vantaalla muuttotappio maan sisäisissä muutoissa pieneni, Helsingissä muuttovoitto kasvoi.
- Koko maassa väestönkasvu hidastui, samoin Vantaalla, kun se Helsingissä kasvoi selvästi.

Alkuvuodesta väkimäärä on kasvanut eniten Aviapoliksessa

Ennakkotiedon mukaan tammi-maaliskuussa väestön määrä kasvoi Myyrmäen, Kivistön, Aviapoliksen ja Tikkurilan suuralueilla, eniten Aviapoliksessa, jossa kasvua on ollut yli kaksi sataa henkilöä.

Väestön määrä on muuttunut kunnan palvelujen kannalta tärkeimmissä ikäryhmissä pääosin ennusteen mukaisesti. Alle kouluikäisten määrä on alkuvuodesta lisääntynyt hieman Myyrmäessä ja Aviapoliksessa. Tikkurilassa ja Korsossa alle kouluikäisten määrä on vähentynyt. Muutokset ovat olleet melko pieniä ja loppuvuoden kehitys huomioon ottaen ne ovat pitkälti ennusteen mukaisia. Peruskouluikäisten määrä on hieman vähentynyt Hakunilassa. Suurin kasvu on ollut Aviapoliksessa, vajaa 40 henkilöä. Tässäkin ikäryhmässä toteutunut ja ennustettu kehitys ovat samansuuntaiset. Vanhuuseläkeikäisten määrän ennustetaan kasvavan kaikilla suuralueilla ja näin on tapahtunutkin vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana.

Tämän vuoden maaliskuussa tehdyssä alustavassa väestöennusteessa Vantaan kuluvan vuoden väestönkasvuksi arvioitiin 2 670 henkilöä. Varsinainen väestöennuste tehdään touko-kesäkuussa, kun kaikki viime vuotta koskevat viralliset väestötiedot on saatu käyttöön ja rakentamisennuste on tarkentunut.

(Lähteet: Tilastokeskus, Facta kuntarekisteri ja Vantaan väestöennusteet)

Työttömiä oli maaliskuun lopussa 11 340 eli 1 250 enemmän kuin vuotta aiemmin

Vantaan työttömyysaste oli maaliskuun lopussa 10,2 prosenttia, mikä on runsaan prosenttiyksikön suurempi kuin vuotta aiemmin. Se oli Helsingin seutukunnan kunnista viidenneksi korkein Karkkilan, Lohjan, Hyvinkään ja Helsingin jälkeen. Koko Uudenmaan maakunnan alueella työttömyysaste oli 9,6 ja edellä mainittujen neljän kunnan lisäksi Hangossa, Myrskylässä, Lapinjärvellä ja Loviisassa korkeampi kuin Vantaalla.

Pidempään kuin vuoden työttömänä olleita vantaalaisia oli 3 080 henkilöä vuoden 2014 maaliskuun lopussa. Se on 500 enemmän kuin vuotta aiemmin, mutta lähes saman verran kuin kuukausi aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu Vantaalla on ollut selvästi hitaampaa kuin naapureissa. Espoossa pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi vuoden aikana peräti 1 530:llä ja Helsingissäkin 3 330:llä.

Vantaalla alle 25-vuotiaita nuoria oli työttömänä 1 070 eli vajaa 40 enemmän kuin vuosi sitten ja liki 40 vähemmän kuin kuukautta aiemmin. Helsingissä nuoria työttömiä oli nyt lähes 400 ja Espoossa 200 enemmän kuin vuosi sitten. Koko Helsingin seutukunnassa alle 25-vuotiaita oli maaliskuun 2014 lopussa työttömänä 7 470 mikä on 1 070 (17 %) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Yli 50-vuotiaita työttömiä oli Vantaalla nyt 390 enemmän kuin vuotta aiemmin. Sama kasvava suuntaus oli myös naapurikaupungeissa: Espoossa lisäystä oli 530 ja Helsingissä 1 580 henkilöä.

Avoimia työpaikkoja Vantaalla oli maaliskuun lopulla parisen sataa ja Helsingissä vajaa neljä sataa vähemmän kuin vuotta aiemmin, kun taas Espoossa niitä oli kolmisen kymmentä enemmän.

- Espoossa työttömien määrä lisääntyi vuoden aikana 23, Helsingissä 20 ja Vantaalla 12 prosenttia.
- Nuorten työttömien määrä kasvoi Espoossa 20, Helsingissä 16 ja Vantaalla 4 prosenttia.
- Pidempään kuin vuoden työttömänä olleiden määrä kasvoi Espoossa 84, Helsingissä 53 ja Vantaalla 19 prosenttia ja
- yli 50-vuotiaiden määrä lisääntyi Espoossa 16, Helsingissä 18 ja Vantaalla 11 prosenttia.

(Lähde: Uudenmaan Ely-keskus)

Alkuvuodesta 2013 on aloitettu 550 asunnon rakennustyöt. Rakennuslupia on haettu selvästi enemmän kuin viime vuonna: tammi-maaliskuussa lupa myönnettiin 740 asunnon rakentamiseksi.

Vantaalle on valmistunut vuoden 2014 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana 240 uutta asuntoa, vajaa sata vähemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. Pientalojen (omakoti- pari- ja rivitalojen) osuus alkuvuodesta Vantaalle valmistuneista asunnoista on kaksi viidennestä.

Tammi-maaliskuussa rakennuslupia on myönnetty 740 asunnon rakentamiseksi, mikä on 160 enemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa. Kuudesosa luvissa olevista asunnoista valmistuu aikanaan pientaloihin.

Asuntojen aloitukset lisääntyivät jo viime vuonna. Alkuvuodesta 2014 on aloitettu 50 pientaloasunnon ja 500 kerrostaloasunnon rakennustyöt. Se on hieman enemmän kuin vuoden 2013 tammi-maaliskuussa.

Maaliskuun 2014 lopussa Vantaalla oli rakenteilla 3 025 asuntoa, 970 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Rakenteilla olevista asunnoista neljä viidesosaa valmistuu kerrostaloihin. Pientaloasunnoista vajaa puolet valmistuu omakotitaloihin. Eniten asuntoja, yli kolmannes kaikista eli 1 140 asuntoa, oli rakenteilla Tikkurilan suuralueella. Toiseksi eniten asuntoja (960) oli rakenteilla Myyrmäen suuralueella. Vähiten niitä oli rakenteilla Aviapoliksen suuralueella, vain 60 asuntoa. Omakotitaloja oli rakenteilla eniten Kivistön, Korson ja Koivukylän suuralueilla (vajaa 50 asuntoa kullakin). Kerrostaloasuntoja oli rakenteilla kaikilla suuralueilla, joista useampi kuin kaksi viidestä on Tikkurilassa.

Rakennusluvan saaneita mutta aloittamattomia asuntoja oli "reservissä" huhtikuun alussa 1 190, saman verran kuin vuotta aiemmin. Niistä kolme neljästä rakennetaan aikanaan kerrostaloihin. Eniten aloittamattomia asuntoja oli Kivistön suuralueella, 470 asuntoa. Myyrmäessä niitä oli 380 ja Koivukylässä 130.

Rakenteilla olevien asuntojen ja niiden rakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien perusteella Vantaalle arvioidaan valmistuvan kuluvan vuoden aikana reilu 2 000 asuntoa. Niistä kolme neljästä on kerrostalossa.

- Asuntojen aloituksia on ollut saman verran kuin viime vuoden tammi-maaliskuussa.
- Lupia uusien asuntojen rakentamiseen on myönnetty runsaasti.
- Tikkurilassa ja Myyrmäessä on paljon asuntoja rakenteilla.

(*Lähde: Facta kuntarekisteri)*

Muuta kuin asuinkerrosalaa rakenteilla saman verran kuin vuotta aiemmin

Vuoden 2014 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana muuta kuin asuinkerrosalaa on valmistunut Vantaalle 22 350 k-m^2. Rakenteilla oli maalis-huhtikuun vaihteessa 292 000 k-m^2:n verran uutta toimitilaa, mikä on sama määrä kuin mitä oli rakenteilla vuoden 2013 maaliskuun lopussa. Rakennusluvan saaneita, mutta aloittamattomia toimitilahankkeita Vantaalla oli nyt 190 000 kerrosneliömetrin verran. Se on parikymmentä tuhatta kerrosneliömetriä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Rakennuslupia uusien toimitilarakennusten rakentamiseksi haettiin tammi-maaliskuussa kaikkiaan vain 7 500 k-m^2:n verran. Uusia rakennustöitä on alkuvuodesta aloitettu 16 900 k-m^2:n verran. Niin haetuissa luvissa kuin aloituksissakin on kerrosalaa vähemmän kuin mitä niitä oli tammi-maaliskuussa 2013.

Yli kaksi viidesosaa rakenteilla olevasta kerrosalasta valmistuu aikanaan Aviapoliksen suuralueelle ja vajaa kolmannes Tikkurilaan. Rakenteilla olevasta kerrosalasta kaksi viidesosaa valmistuu aikanaan varastorakennuksiin, kuudesosa liike- ja toimistorakennuksiin ja toinen kuudesosa teollisuusrakennuksiin. Luvan saaneesta, mutta aloittamattomasta toimitilasta sijaitsi maaliskuun 2014 lopussa kolme viidesosaa Aviapoliksen suuralueella.

Kuluvana vuonna työpaikkarakentamisen painopiste on edelleen Aviapoliksen suuralueella. Valmistuvan kerrosalan määrä on alkaneena vuonna pienempi kuin viime vuonna. Varastorakennukset nielevät suurimman osan valmistuvasta kerrosalasta.

- Toimitiloja on rakenteilla saman verran kuin vuosi sitten.
- Lupia ja töiden aloituksia on ollut viime vuoteen verrattuna selvästi vähemmän.
- Työpaikkarakentamisen painopiste on edelleen Aviapoliksessa.

(Lähde: Facta kuntarekisteri)

TALOUDEN KEHITYS

Yleinen talouskehitys

Suomen kokonaistuotanto laski 1,4 prosenttia vuonna 2013 ja valtiovarainministeriö arvioi tuotannon kääntyvän 0,5 prosentin vientivetoiseen kasvuun vuonna 2014. Hidas talouskasvu ei kohenna työllisyyttä vaan työttömyysaste kasvaa 8,4 prosentin tasolle tänä vuonna. Myös pitkäaikaistyöttömien määrän arvioidaan edelleen kasvavan tänä ja ensi vuonnakin hitaan talouskasvun johdosta. Työllisyysaste on 68,5 prosentin tasolla ja kääntyy vasta ensi vuonna hitaaseen nousuun. Vuoden 2014 inflaation arvioidaan jäävän 1,5 prosenttiin. Kiristyneen verotuksen johdosta reaaliansiot eivät kasva juuri lainkaan ja tämä heijastuu myös kotimaiseen kulutukseen ja kaupan näkymiin.

Voimakas väestönkasvu pääkaupunkiseudulla tuo paineita asuntotuotantoon, palveluihin ja infrastruktuurin rakentamiseen, todetaan Helsingin seudun kauppakamarin toimialakatsauksessa 1/2014. Talouden taantuma näkyy pääkaupunkiseudulla erityisesti informaatio- ja tietotekniikkateollisuudessa ja heijastuu tukkukauppaan, logistiikkaan sekä liike-elämän ja rahoituksen palveluihin. Rakennusalan liikevaihto kääntyi viime vuoden lopulla vahvaan kasvuun ja näkyi myös palkkasummassa ja henkilöstömäärissä. Myönteinen kehitys on näkynyt asuntorakentamisen luvissa ja valmistuneissa asunnoissa pääkaupunkiseudulla. Maarakentamisen puolella tilanne ja näkymät ovat heikompia suurten liikennehankkeiden, kuten Kehärata, valmistuessa ensi vuonna.

Suomen julkisen talouden kestävyysvajetta on sopeutettu valtion toimesta voimakkaasti kevään 2013 kehyspäätöksellä, rakennepoliittisella ohjelmalla ja maaliskuussa 2014 hallituksen hyväksymällä kehyspäätöksellä ja julkisen talouden suunnitelmalla tuleville vuosille. Valtion kehyspäätös sisältää myös viimeisen kerran peruspalveluohjelman vuosille 2015 - 2018. Kuntatalouden uusi ohjausjärjestelmä korvaa jatkossa peruspalveluohjelman. Tarkempaa tietoa uudesta julkisen talouden suunnitelmasta, rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta ja valtion kehyspäätöksestä löytyy vm.fi sivuilta.

Kuntatalous on alijäämäinen valtion talouden tapaan koko suunnitelmakauden 2015–2017. Vuoden 2014 loppuun mennessä valtion velka on jo noin 96 mrd. euroa ja kuntien velka 17,3 mrd. euroa. Kuntien lainakannan ennustetaan kasvavan noin 1,8 mrd. eurolla vuonna 2014.

Kaupungin talous

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille 3,8 prosenttia edellisvuotta enemmän tammi-huhtikuussa ja Vantaalla kasvuprosentti oli 2,7 eli kasvu oli selvästi valtakunnallista kehitystä hitaampaa. Syynä tähän on kaupungin pienentynyt osuus kuntien saamasta tilityksestä verovuoden 2014 ennakoista johtuen mm. muiden kuntien toteuttamista kunnallisveron korotuksista. Verovuoden 2014 kunnallisveron ennakoita kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa yhteensä 191.5 milj. euroa, 4,9 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Koko maassa vastaava tämän vuoden ennakoiden kasvu oli 5,9 prosenttia.

Kuntaryhmän ja Vantaan jako-osuudet verotilityksissä 2012–2014 (huhtikuun 2014 tilanne):

	Kuntaryhmä	Vantaa
Verovuosi 2014	0,6176	0,0431082893
Verovuosi 2013	0,6196	0,0438122038
Verovuosi 2012	0,6345	0,0438862147

Yle-vero pienensi myös kuntaryhmän jako-osuutta vuonna 2013. Vuoden 2013 verotus valmistuu syksyllä ja jako-osuudet varmistuvat kuntaryhmän ja Vantaankin osalta marraskuun ns. maksuunpanotilityksen yhteydessä. Loppuvuodesta tarkentunevat myös verovuoden 2014 ennakoiden jako-osuudet. Vuoden 2013 tulokehitystilaston ennakkotiedon mukaan ansiotulot yhteensä kasvoivat koko maassa 2,5 prosenttia ja Vantaalla kasvua oli 3 prosenttia. Vantaa on pitänyt tuloveroprosenttinsa 19,00 prosentissa vuodeta 2010 lukien, kun koko maan painotettu keskiarvo on jo 19,74 prosenttia. Vuodesta 2013 vuoteen 2014 kuntien tuloveroprosentin painotettu keskiarvo nousi 0,36 prosenttiyksiköllä. Kunnallisveron arvioidaan kertyvän ennustetarkkuuden rajoissa talousarvion mukaisesti.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 23,5 milj. euroa tammi-huhtikuussa, kasvua 41,8 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa vastaava yhteisöverojen kasvu kunnilla oli 51,5 prosenttia. Verotilityslain muutoksen johdosta yrityksille maksettiin verovuotta 2012 koskevat veronpalautukset jo joulukuussa, kun vastaava palautus maksettiin vuosi sitten tammikuussa. Alkuvuoden verotilitykset eivät tämän johdosta ole vertailukelpoisia aiempaan. Vantaan yhteisövero-osuus pieneni hieman vuonna 2014 ollen 0,048449, kun osuus vuonna 2013 oli 0,048787. Vuoden 2014 osuus lasketaan vuosien 2011 ja 2012 verotustietojen pohjalta saatujen jako-osuuksien keskiarvona. Uusimman kuntien veroennustekehikon (KL 23.4.2014) ja Vantaan jako-osuuksien pohjalta arvioituna talousarvion yhteisöveroarvio ylittynee hieman. Verohallinnon kiinteistöveron ennakollisen maksuunpanotiedon mukaan Vantaalla kiinteistöveroja kertyisi 70,5 milj. euroa vuonna 2014 eli lähes talousarvion mukaisesti.

Peruspalvelujen valtionosuutta kaupunki saa valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 135,3 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 3,2 milj. euroa vuonna 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 138,5 milj. euroa, 1,5 milj. euroa yli talousarvion.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan kertyvän talousarvion mukaisesti ja valtionosuuksien hieman ylittyvän vuonna 2014.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuotot olivat 132,5 milj. euroa, toimintamenot (ilman valmistusta omaan käyttöön) 438,1 milj. euroa ja toimintakate -305,6 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatulot ovat toteutuneet 36-prosenttisesti, toimintamenot 31-prosenttisesti ja toimintakate 30-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatulot kasvavat 366 milj. ja toimintakulut 1 402 milj. euroon (ilman HSY ja valmistusta omaan käyttöön). Euromääräisesti suurimmat ylitysuhat muodostuvat erikoissairaanhoidosta (6,5 milj. euroa), toimeentulotuesta (5 milj. euroa) ja aikuissosiaalityöstä (1,3 milj. euroa). Toimintakulut tulevat ennusteen mukaan ylittämään talousarvion noin 11 milj. eurolla, toimintatuotot 8,5 milj. eurolla ja toimintakate noin 1 milj. eurolla.

Rahoitustuotot tulevat ylittämään talousarvion Vantaan Energia Oy:n päätettyä maksaa osinkoa vuodelta 2013 aiempien vuosien tasolla, mikä tarkoittaa noin 3 milj. euroa talousarviossa oletettua enemmän. Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 5 milj. eurolla poikkeuksellisen matalana pysytelleestä korkotasosta johtuen.

Vuoden 2014 ensimmäinen tulosennuste päätyy toisen vuosikolmanneksen ennusteiden perusteella 30,2 milj. euron alijäämään (talousarvio -42,5 milj. euroa). Vuosikatteeksi ennustetaan 46,8 milj. euroa (talousarvio 37,5 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa toteutuneet kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan menot olivat 43,7 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 18,6 milj. euroa ja Kehä III:n 3 milj. euroa.

Investointiosan tuloja oli toteutunut tammi-huhtikuussa 2,5 milj. euroa ja investointiosan netto oli näin ollen 41,1 milj. euroa.

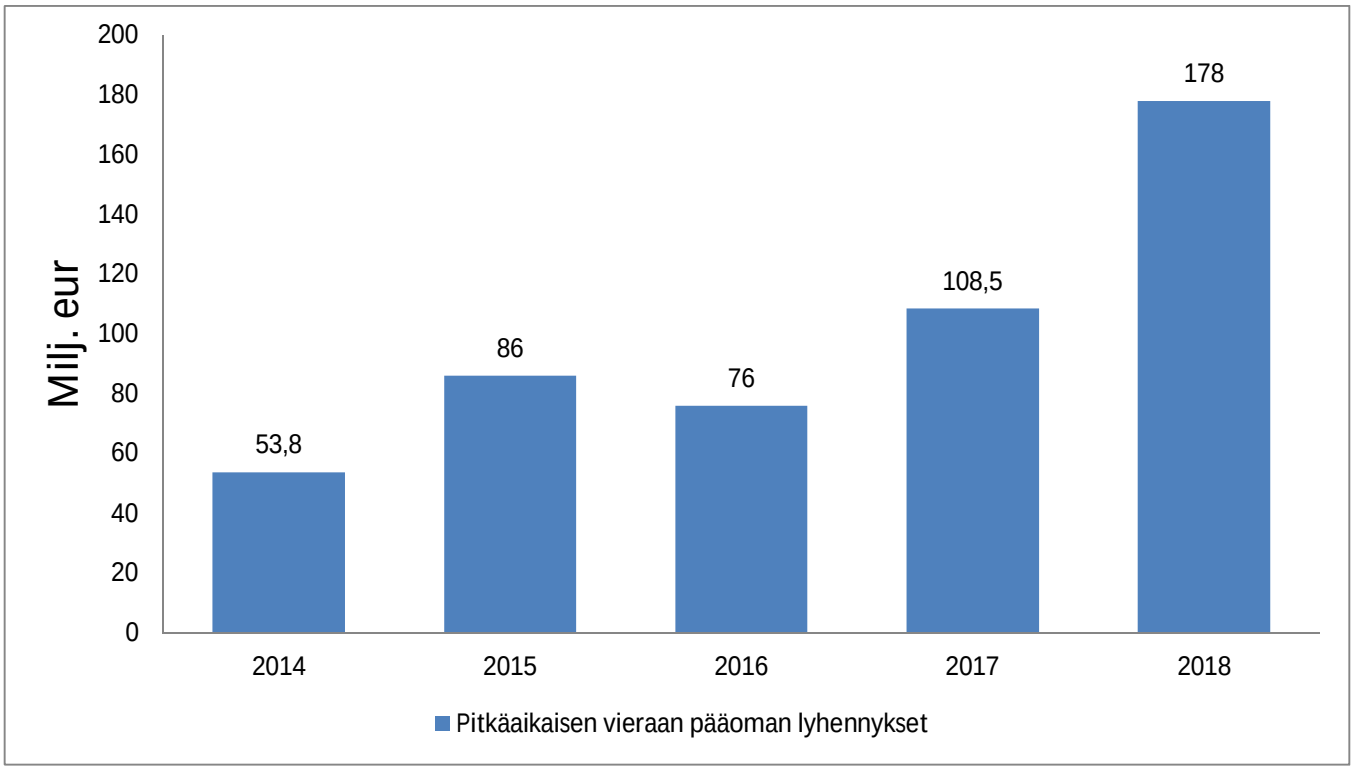
Kehä III:n rakentaminen etenee liikenneviraston raportoinnin mukaan suunniteltua nopeammin. Hankkeen sopimusten mukainen kokonaiskustannusarvio alittunee selvästi. Vantaalle rakennettavan osuuden kustannusarvio vuodelle 2014 on 17,3 milj. euroa (talousarvio 13,4 milj. euroa) ja Valtiolle rakennettavan osuuden kustannusarvio 23,7 milj. euroa (talousarvio 4,8 milj. euroa). Vastaavasti vuoden 2015 kustannusarviot alittavat huomattavasti taloussuunnitelmassa varatut määrärahat. Aikataulumuutokset eivät muuta tarvetta korottaa vuoden 2014 lainanottoa. Myös rakennusinvestointien ennustetaan ylittävän talousarvion noin 1,5 milj. eurolla vuodelta 2013 siirtyneiden rakennushankkeiden takia.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan ensimmäisen vuosikolmanneksen jälkeen toteutuvan 104-prosenttisesti tasolla 181,7 milj. euroa.

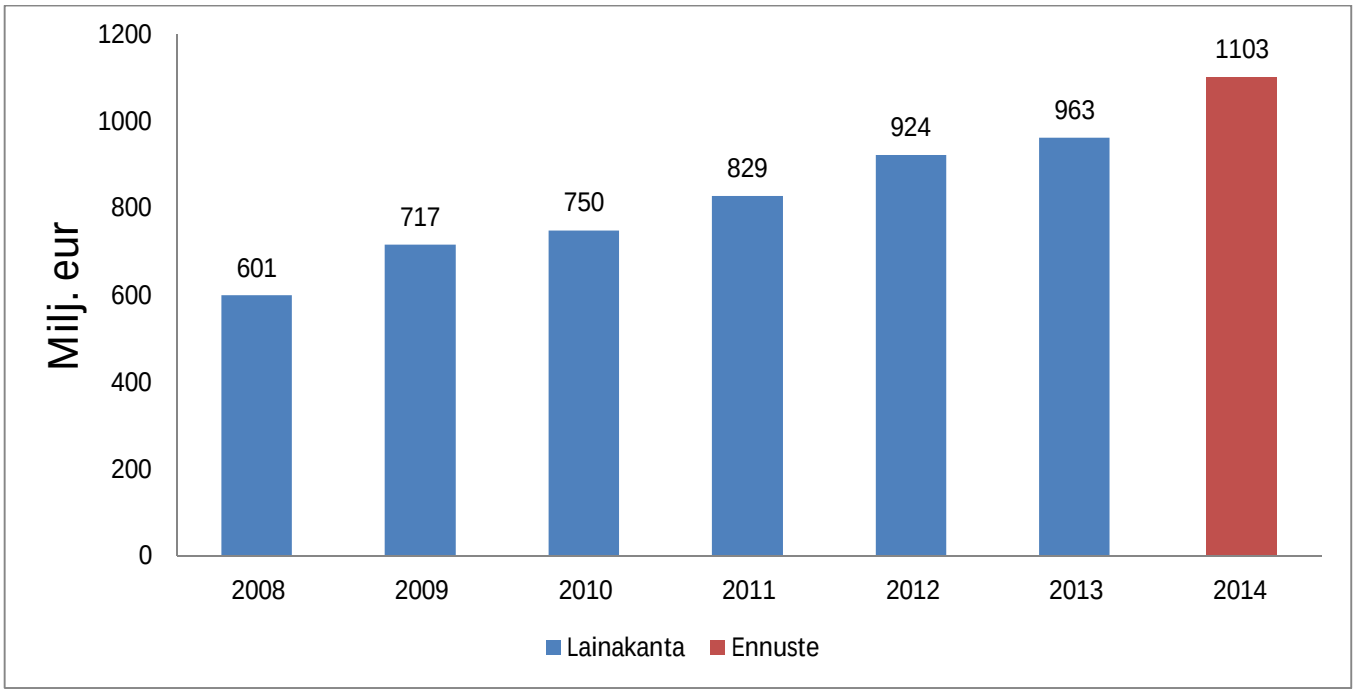
Investointituloiksi vuodelle 2014 on budjetoitu 8,2 milj. euroa, josta myytävien maa-alueiden tasearvoa 3,5 milj. euroa sekä liikennehankkeille yhteensä 4,6 milj. euroa. Kehäradalle myönnettyä EU:n yleiseurooppalaisten liikenneverkkojen kehittämiseen tarkoitettua TEN-tukea on budjetoitu 3,9 milj. euroa. Alustavan tiedon mukaan tuen maksatus siirtynee Kehäradan valmistumisen jälkeen vuosille 2015–2016. Investointitulojen ennustetaan siten toteutuvan 77-prosenttisesti tasolla 6,3 milj. euroa.

Rahoitus

Kaupungin lainakanta jatkaa kasvuaan vuoden 2014 aikana. Erääntyviä lainoja jälleenrahoitetaan noin 54 milj. eurolla, minkä lisäksi nettolainanotto on noin 140 milj. euroa.

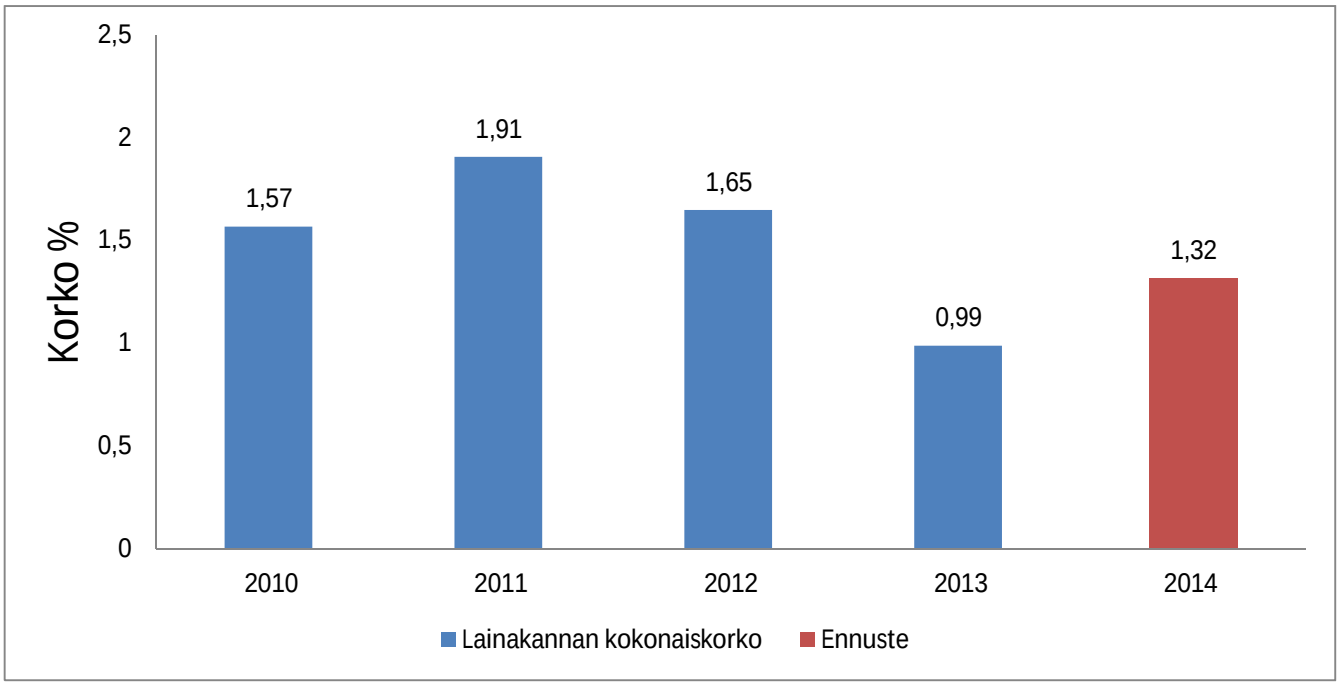

Vuoden 2014 lopussa kaupungin pitkäaikainen lainakanta on noin 1 103 milj. euroa, mikäli kaupungin loppuvuoden tulo- ja menokehitys sekä uusien lainojen nostot toteutuvat ennusteen mukaisena.

Lainakannan kokonaiskustannukset

Vaikka markkinakorot ovat pysytelleet myös alkuvuonna 2014 historiallisen alhaisella tasolla, kaupungin kuten yritystenkin lainasta maksama marginaali on jatkanut nousuaan. Vuoden 2013 ja 2014 aikana vanhoja, edullisen marginaalin lainoja jälleenrahoitetaan yli 350 milj. eurolla huomattavasti korkeammalla marginaalilla. Marginaalitason nousu merkitsee Vantaan kaupungille em. lainamäärälle yli 1,5 milj. euron suuruista pysyvää, markkinakorkojen tasosta riippumatonta kustannusta vuosittain. Sama kehitys tullee jatkumaan myös tulevina vuosina. Jos markkinoiden käsitys EKP:n korkopolitiikasta muuttuu USA:n keskuspankin muuttaessa politiikkaansa, markkinakorkojen muutoksen aiheuttama korkomenojen nousu tulee olemaan huomattava yli miljardin euron suuruisessa lainasalkussa. Vuoden 2011 kohonneessa kokonaiskorossa näkyvät EKP:n kaksi koronnostoa, jotka keskuspankki joutui myöhemmin perumaan.

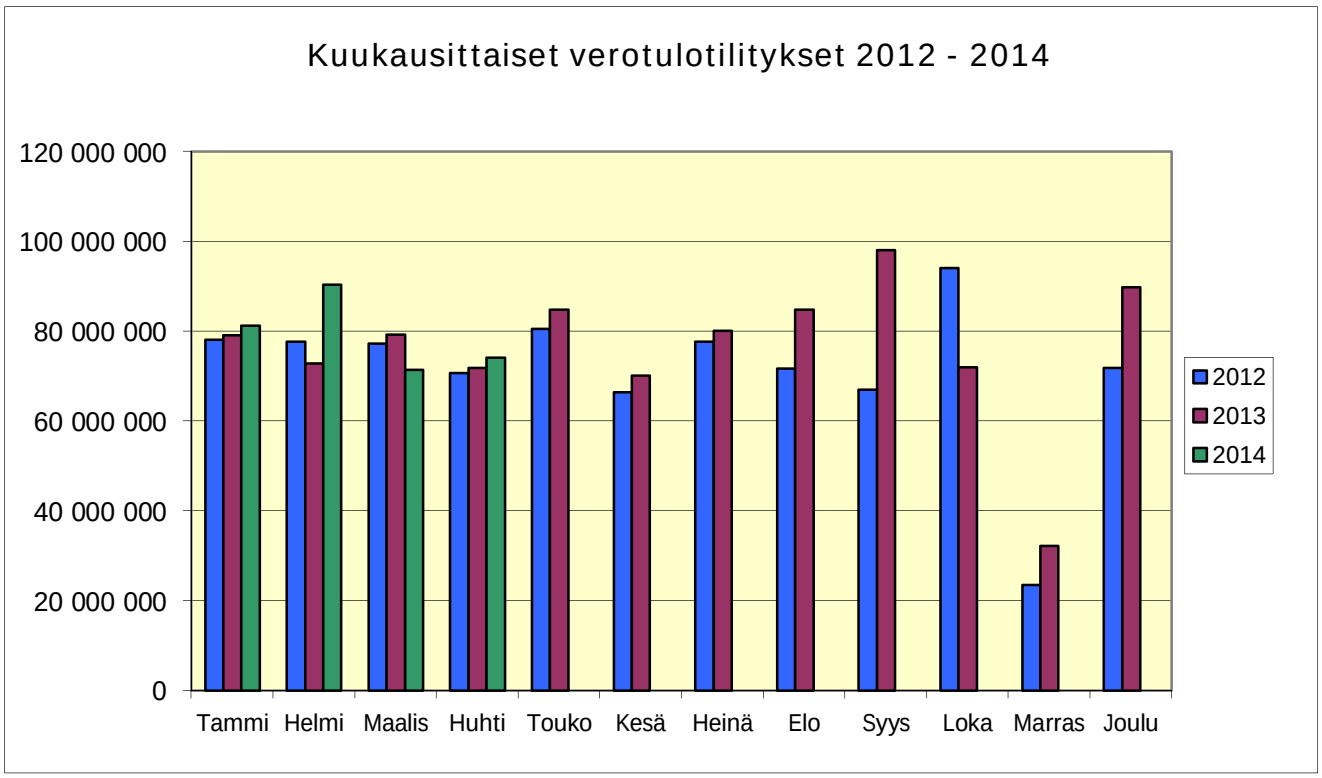
Kaupungin likviditeettitilanne on pysynyt hyvänä koko vuoden. Vuonna 2013 lainanottoa voitiin lykätä aivan vuoden loppuun ja vuoden 2013 lainasalkun kokonaiskorko oli poikkeuksellisen alhainen. Näiden vuoden lopussa nostettujen lainojen korkokulu näkyy vasta vuoden 2014 luvuissa ja nostaa osaltaan myös vuonna 2014 kaupungin lainoistaan maksamaa kokonaiskorkoa.

KESKEISET TUNNUSLUVUT

	TP 2012	TP 2013	TA 2014	Tot 1-04 2014	Ennuste 2014	Ero TA / ennuste
Toimintakate (milj. eur)	-958,1	-976,6	-1 033,9	-305,6	-1 034,8	-0,9
Toimintakatteen kasvu %	5,2 %	1,9 %	5,9 %		6,0 %	0 %
Vuosikate (milj. eur)	64,7	108,4	37,6	61,3	46,8	9,18
Vuosikate / poistot	95 %	149 %	47 %		61 %	14 %
Tilikauden tulos (milj. eur)	-3,7	35,6	-42,5	36,7	-30,2	12,28
Investointiosa netto (milj.eur)	152,6	156,2	172,4	43,1	178,7	6,34
Investointiosa netto tulorahoitus %	42 %	69 %	22 %		26 %	
Lainakanta (milj.eur)	925	963	1 103		1 103	

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU – VEROTULOT

	TP 2012	TP 2013	TA 2014	TOT 2014	TOT-%
Verotulot yhteensä	857 077 016	915 235 199	926 000 000	317 412 234	34,3 %
Kunnallisvero	739 106 798	786 435 521	788 000 000	293 226 744	37,2 %
Yhteisövero	56 266 310	64 246 426	67 000 000	23 530 951	35,1 %
Kiinteistövero	61 703 908	64 553 252	71 000 000	654 539	0,9 %

TULOSLASKELMAOSA

(Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset) 30.4.2014

1 000 €	TA 2014	TOT 30.4.	ENNUSTE
Toimintatulot	358 499	132 539	366 950
Valmistus omaan käyttöön	141 035	38 636	142 669
Toimintamenot	-1 533 419	-476 769	-1 544 452
Toimintamenot ilman VOK	-1 392 384	-438 133	-1 401 783
Toimintakate	-1 033 885	-305 593	-1 034 833
Verotulot	926 000	317 412	926 000
Valtionosuudet	137 000	46 153	138 500
Korkotulot	14 790	201	14 790
Muut rahoitustulot	14 295	8 103	17 786
Korkomenot	-19 970	-4 902	-14 831
Muut rahoitusmenot	-643	-106	-642
Vuosikate	37 587	61 269	46 770
Poistot	-80 100	-24 574	-77 000
Tilikauden tulos	-42 513	36 694	-30 230

RAHOITUSSUUNNITELMA

(Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset) 30.4.2014

1 000 €	TA 2014	TOT 30.4.	ENNUSTE
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	37 587	61 269	46 770
Tulorahoituksen korjauserät	-32 002	-19 302	-32 002
Investointien rahavirta			
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-177 155	-43 713	-181 729
Rahoitusosuudet investointeihin	4 762	590	3 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	35 502	21 246	35 502
Toiminnan ja investointien rahavirta	-131 306	20 089	-128 459
Rahoituksen rahavirta			
Antolainojen lisäys	-3 100	-4	-3 100
Antolainojen vähennys	540	0	540
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	194 000	0	194 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-54 000	-10 628	-54 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-34 138	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 800	-30 609	-23 743
Rahoituksen rahavirta	132 640	-75 379	113 697
Rahavarojen muutos	1 334	-55 290	-14 762
Nettolainanotto	140 000	-10 628	140 000

TULOSLASKELMAERITTELY
(Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset)

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2014	Kum. toteuma 1-04 2012	Kum. toteuma 1-04 2013	Kum. toteuma 1-04 2014	2014 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	51 564	14 482	16 012	17 687	34	10	11
Maksutuotot, ulkoiset	67 719	20 232	22 148	24 727	37	12	9
Tuet ja avustukset, ulkoiset	37 346	9 783	9 905	11 720	31	18	1
Vuokratuotot, ulkoiset	16 822	5 372	5 336	5 580	33	5	-1
Muut toimintatuotot, ulkoiset	36 175	13 392	18 342	22 539	62	23	37
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	209 627	63 261	71 742	82 253	39	15	13
Valmistus omaan käyttöön	141 035	30 027	32 765	38 636	27	18	9
Henkilöstökulut ilman VOK	-494 567	-145 127	-145 391	-150 549	30	4	0
Palvelujen ostot, ulkoiset ilman VOK	-552 174	-163 335	-171 167	-172 993	31	1	5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset ilman VOK	-42 493	-10 312	-13 604	-13 842	33	2	32
Avustukset, ulkoiset ilman VOK	-105 792	-31 839	-33 201	-35 352	33	6	4
Vuokrat, ulkoiset ilman VOK	-43 322	-15 663	-15 087	-14 980	35	-1	-4
Muut toimintakulut, ulkoiset ilman VOK	-4 008	-855	-938	-1 548	39	65	10
TOIMINTAKULUT, ULKOISET ILMAN VOK	-1 242 355	-367 131	-379 389	-389 263	31	3	3
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	148 872	52 760	50 719	50 286	34	-1	-4
TOIMINTAKULUT, SISÄISET	-150 029	-52 543	-49 022	-48 870	33	-0	-7
TULOT YHTEENSÄ	358 499	116 021	122 461	132 539	37	8	6
MENOT YHTEENSÄ (ilman VOK)	-1 392 384	-419 674	-428 411	-438 133	31	2	2
TOIMINTAKATE	-1 033 885	-303 653	-305 951	-305 593	30	-0	1
Verotulot	926 000	303 992	303 230	317 412	34	5	-0
Valtionosuudet	137 000	50 626	48 880	46 153	34	-6	-3
Korkotuotot	14 790	-229	-53	201	1	-483	-77
Muut rahoitustuotot	14 295	9 944	13 656	11 453	80	-16	37
Korkokulut	-19 970	-6 807	-3 495	-4 902	25	40	-49
Muut rahoituskulut	-643	-941	-5 473	-3 456	537	-37	481
VUOSIKATE	37 587	52 932	50 794	61 269	163	21	-4
Poistot ja arvonalentumiset	-80 100	-23 047	-23 484	-24 574	31	5	2
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-42 513	29 885	27 310	36 694	-86	34	-9

10
YLEISHALLINTO

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	2 139	2 226	639	29	2 226
TOIMINTAKULUT	-25 052	-28 042	-9 024	32	-28 248
TOIMINTAKATE	-22 913	-25 816	-8 385	32	-26 021

Tulosalueen toteuma

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
10 Keskusvaalilautakunta	-369	-16	4	280	0	
20 Kaupunginvaltuusto	-976	-202	21	0	0	
30 Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus	-522	-138	26	0	0	
40 Kaupunginhallitus	-12 565	-3 617	29	1 946	639	33
50 Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset	-13 611	-5 050	37	0	0	
Yhteensä	-28 042	-9 024	32	2 226	639	29

Yleishallinnon ennustetaan pysyvän talousarviossa. Toteumaprosentti tammi-huhtikuussa 2014 oli 32 prosenttia (keskusvaalilautakunta 4 %, kaupunginvaltuusto 21 %, kaupunginhallitus 29 % sekä yhteistoimintaosuudet ja -avustukset 37 %). EU-vaalit pidetään toukokuussa.

Tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen tulosalueen toiminta on edennyt vahvistetun toimintasuunnitelman ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Talousarvio tullee toteutumaan vahvistetun mukaisesti eikä ylitysuhkaa ole.

11
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	1 985	1 898	1 898	100	1 898
TOIMINTAKULUT	-17 115	-19 418	-6 723	35	-19 317
TOIMINTAKATE	-15 130	-17 520	-4 825	28	-17 419

Tuloslaskelmaerittely

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2014	Kum. toteuma 1-04 2012	Kum. toteuma 1-04 2013	Kum. toteuma 1-04 2014	2014 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	19	0	0	0	0	0	0
Maksutuotot, ulkoiset	0	0	0	0	0	-75	100
Tuet ja avustukset, ulkoiset	1 877	45	0	2 016	107	0	-100
Vuokratuotot, ulkoiset	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot, ulkoiset	2	6	3	5	254	70	-50
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	1 898	51	3	2 021	106	67 073	-94
Henkilöstökulut ilman VOK	-8 502	-2 502	-2 522	-2 624	31	4	1
Palvelujen ostot, ulkoiset ilman VOK	-5 678	-2 517	-2 768	-2 413	42	-13	10
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset ilman VOK	-146	-27	-50	-46	32	-7	85
Avustukset, ulkoiset ilman VOK	-95	-86	-82	-106	111	29	-4
Vuokrat, ulkoiset ilman VOK	-31	-26	-16	-9	28	-46	-40
Muut toimintakulut, ulkoiset ilman VOK	-1 417	-137	-253	-380	27	50	85
TOIMINTAKULUT, ULKOISET	-15 868	-5 295	-5 691	-5 578	35	-2	7
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	0	2	4	1	0	-84	51
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-3 550	-760	-966	-1 145	32	18	27
TULOT YHTEENSÄ	1 898	54	7	2 022	107	30 260	-88
MENOT YHTEENSÄ (ilman VOK)	-19 418	-6 055	-6 657	-6 723	35	1	10
TOIMINTAKATE	-17 520	-6 001	-6 651	-4 701	27	-29	11

Tulosalueen toteuma

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
01 Yleisjohto	-1 144	-277	24	0	0	
02 Kaupunginkanslia	-1 760	-528	30	0	1	
03 Sisäinen tarkastus	-429	-108	25	0	0	
04 Taloussuunnittelu	-1 485	-435	29	3	2	65
05 Henkilöstökeskus	-10 663	-3 632	34	1 879	1 918	102
06 Elinkeinopalvelut	-3 937	-1 743	44	16	101	631
Yhteensä	-19 418	-6 723	35	1 898	2 022	107

Kaupunginkanslian tulosalueen toteumaprosentti tammi-huhtikuussa 2014 oli 30 prosenttia, tulosalueen ennustetaan pysyvän talousarviossa. Kaupunginkansliassa ei ole tapahtunut toiminnallisia muutoksia. Kaupunginjohtajan toimialan laskut on keskitetty kaupunginkanslian tulosalueelle.

Sisäisen tarkastuksen talousarvio tulee alittumaan.

Taloussuunnittelun tulosalueen talousarvion toteumaprosentti tammi-huhtikuun osalta oli 29 prosenttia. Tulosalue tulee pysymään talousarviossaan ja henkilöstömäärä pysyy entisellä tasollaan. Alkuvuodesta 2014 on päättynyt kaupunkitasoisen IMS-prosessinkuvausjärjestelmän käyttöönottoprojekti, lisäksi on valmisteltu uutta kaupunkitasoista projektiohjetta sekä palveluverkkosuunnitelmaa, jotka tulevat käsittelyyn myöhemmin vuoden 2014 aikana. InnoLa-laatupalkintokilpailu päättyi vuodenvaihteessa ja kilpailun arvioinnit toteutettiin alkuvuoden 2014 aikana.

Henkilöstökeskuksen tulosalueen talousarvion toimintatuotot ovat toteutuneet jo huhtikuussa. Talousarvion toimintakulujen toteumaprosentti tammi-huhtikuu oli 34 prosenttia. Tulosalue tulee pysymään talousarviossaan ja henkilöstömäärä pysyy entisellä tasollaan. Tulosalueen sisällä työterveyshuollon palveluostot ja työsuhdematkalippu aiheuttaa paineita, mutta säästöjä syntynee ict- ja henkilöstömenoissa sekä muissa palvelunostoissa. Valmennukset on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Osana hr-muutoshanketta on aloitettu useiden hr-prosessien mm. osaamisen kehittäminen ja sen tuki, henkilöstösuunnittelu liitännäis-prosesseineen kehittäminen ja käyty muut keskeiset hr-prosessit arvioiden lävitse. Kaupungin johtoryhmä on hankkeen esityksestä linjannut, että aloitetaan valmistella henkilöstön kehittämisen ja ennakoivan rekrytoinnin tuen keskittäminen henkilöstökeskukseen.

Hr-työpöydälle on määritelty uusi palvelu aktiivisen välittämisen tueksi. Työterveyshuollon toimintakonseptin uusi malli otettiin käyttöön 1.1.2014 ja uusien vakuutusyhtiöiden kanssa on käynnistetty tapaturmien vähentämistyö.

Elinkeinopalveluiden tulosalueen toiminta on toteutunut ennakoidusti ilman suuria muutoksia. Tulosalue on alkanut toteuttaa elinvoimaohjelman toimenpiteitä suunnitellusti ja seurannut toiminnan suunnittelussa TVO:n linjauksia. Tulosalue tulee pysymään talousarviossa.

17
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	13 854	13 193	3 528	27	13 440
Valmistus omaan käyttöön	759	750	158	21	750
TOIMINTAKULUT	-62 446	-67 482	-19 693	29	-66 281
Toimintakulut ilman VOK	-61 687	-66 732	-19 535	29	-65 531
TOIMINTAKATE	-47 834	-53 539	-16 007	30	-52 091

Tuloslaskelmaerittely

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2014	Kum. toteuma 1-04 2012	Kum. toteuma 1-04 2013	Kum. toteuma 1-04 2014	2014 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	7 384	1 473	1 489	2 163	29	45	1
Maksutuotot, ulkoiset	5	1	3	12	234	292	314
Tuet ja avustukset, ulkoiset	4 521	877	505	903	20	79	-42
Vuokratuotot, ulkoiset	401	48	93	77	19	-17	92
Muut toimintatuotot, ulkoiset	90	59	114	34	38	-70	94
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	12 400	2 457	2 204	3 190	26	45	-10
Valmistus omaan käyttöön	750	430	7	158	21	2 228	-98
Henkilöstökulut ilman VOK	-26 498	-7 202	-7 145	-7 809	29	9	-1
Palvelujen ostot, ulkoiset ilman VOK	-20 107	-4 379	-4 714	-4 750	24	1	8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset ilman VOK	-1 500	-361	-388	-428	29	10	7
Avustukset, ulkoiset ilman VOK	-9 473	-2 348	-2 684	-3 187	34	19	14
Vuokrat, ulkoiset ilman VOK	-4 479	-1 636	-2 320	-2 139	48	-8	42
Muut toimintakulut, ulkoiset ilman VOK	-255	-8	-4	0	-0	-102	-48
TOIMINTAKULUT, ULKOISET	-62 311	-15 934	-17 256	-18 312	29	6	8
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	793	419	449	338	43	-25	7
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-4 421	-1 217	-1 275	-1 223	28	-4	5
TULOT YHTEENSÄ	13 193	2 877	2 653	3 528	27	33	-8
MENOT YHTEENSÄ (ilman VOK)	-66 732	-17 151	-18 531	-19 535	29	5	8
TOIMINTAKATE	-53 539	-14 274	-15 878	-16 007	30	1	11

Tulosalueen toteuma

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
1010 Talous- ja hallintopalvelut	-3 406	-985	29	1 284	590	46
20 Konsernihallinto ja rahoitus	-735	-221	30	89	43	48
30 Talouspalvelukeskus	-2 954	-879	30	230	107	47
40 Tietohallinnon palvelukeskus	-23 067	-6 722	29	868	265	31
50 Hankintakeskus	-3 893	-1 128	29	1 104	416	38
1220 Asukaspalvelut yhteiset	-654	-87	13	7	0	-3
60 Kuntalaispalvelut	-6 027	-1 811	30	646	229	35
70 Työllisyyspalvelut *)	-22 735	-6 713	30	4 580	869	19
1020 Helsingin seudun asioimistulkkikeskus *)	-4 011	-1 147	29	4 386	1 010	23
Yhteensä	-67 482	-19 693	29	13 193	3 528	27

*) Nettoyksikkö

Konserni- ja asukaspalvelujen ensimmäinen toimintavuosi on takana ja toisesta ensimmäinen kolmannes. Ensimmäistä toimintavuotta leimasi tarkka taloudenpito läpi kaikkien tulosalueiden. Vuoden 2014 talousarvioon kohdistuu monia paineita edelleen jatkuvan toiminnan organisoinnin järjestelyistä ja toisaalta lakimuutoksista johtuen. Toimintatuottojen talousarvio tulee ylittymään.

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Kokonaisuutena konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla (ilman liikelaitoksia) ei ole uhkaa ylittää talousarviota. Työmarkkinatuen kuntaosuuden hillitsemiseen ei voida täysin vaikuttaa omalla toiminnalla. Jatkuva talouden epävarmuus ja siitä johtuva työllisyystilanne pitävät edellä mainitut kustannukset kasvusuunnassa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua yritetään hillitä kaupungin sisällä monimuotoisen työllistämismallin avulla.

Konserni- ja asukaspalvelujen kumulatiiviset toimintakulut olivat 19,3 milj. euroa (28,6 % budjetista) ensimmäisellä vuosikolmanneksella. Edellisvuonna vastaava summa oli 18,5 milj. euroa (29,7 % toteumasta). Vuoden 2014 talousarvio toimintakulujen osalta on 67,5 milj. euroa. Ensimmäisen kolmanneksen mukainen kustannuskehitys johtaisi noin 65,3 milj. euron loppusummaan (ilman valmistusta omaan käyttöön).

Kumulatiiviset toimintatuotot olivat puolestaan 3,4 milj. euroa (25,8 % budjetista) ensimmäisellä vuosikolmanneksella. Edellisvuonna vastaava summa oli 2,7 milj. euroa (19,2 % toteumasta). Vuoden 2014 talousarvio toimintatuottojen osalta on 13,2 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden investoinneista oli ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen toteutunut noin 42 000 euroa. Näistä valtaosa oli tietohallinnon atk –laitteita.

- laitehankintojen uusittiin siten, että jatkossa kaikille työntekijöille hankitaan joustavaa työntekoa tukemaan kannettavat tietokoneet
- liikkuvaa työskentelyä tukemaan uudistettiin laitepolitiikkaa myös siten, että toimialojen on mahdollista hankkia tablet –tietokoneita SAPin SRM-tilauskanavan kautta.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalueella käynnistettiin koko kaupungin keittiöverkkoa koskeva selvitystyö konsulttityönä. Selvityksen tarkoituksena on analysoida miten kaupungin keittiöverkkoa kannattaa seuraavan kymmenen vuoden aikana kehittää.

Ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana saatiin loputkin käyttäjäpalvelusopimukset laadittua Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa. Sopimuskausi kattaa vuodet 2012–2015. Uusista toimiala-/ tulosaluekohtaisista sopimuksista aloitetaan neuvottelut vuoden 2014 aikana.

Tulkkaus- ja käännösmäärät ovat Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksessa kasvaneet vuoden 2014 ensimmäisinä kuukausina edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon nähden noin 2 prosenttia. Tulkkauskieliä on tällä hetkellä yli 80. Kysytyimmät kielet ovat edelleen venäjä ja somali; arabian kielen kysyntä on noussut merkittävästi, ja sama suuntaus jatkunee mm. arabiankielisten pakolaisten vastaanoton myötä.

Videoneuvottelulaitteiden välityksellä tehtävät etätulkkaukset ovat lisääntyneet. Etätulkkaus tuo huomattavia kustannussäästöjä tilaajille. KELA:n kanssa neuvotellaan videotulkkauksen kehittämisestä. Tulkkikeskuksen ns. ilmoitustulkkausten (asioimistulkit ilmoittavat puhelimitse viranomaisten viestejä suoraan maahanmuuttaja-asiakkaille) määrä on kasvanut huomattavasti; tämä tulkkausmuoto on mahdollistanut myös viranomaisasiakkaiden yhteydenpidon ulkomailla asuviin tai oleskeleviin henkilöihin tarvittaessa.

Mahdollista tulkkikeskuksen organisaatiomuutosta yhä selvitellään uutta kuntalakia ja sen tuomia haasteita silmällä pitäen.Tulkkikeskuksen toiminnan kannattavuus on kasvanut. Sitovat tavoitteet ovat toteutuneet.

Talouspalvelukeskus on keskittynyt toiminnassaan alkuvuonna 2014 asiakaspalvelun parantamiseen: vuodessa noin 10 000 asiakaskontaktia hoidetaan jatkossa keskitetyssä palvelunumerossa niin ulkoisien kuin sisäisien asiakkaiden osalta. Toiminnan jatkuvalla kehittämisellä haetaan kahden prosenttiyksikön prosessitehokkuuden parannusta edelliseen toimintavuoteen verrattuna. Palvelutuotannon laajentaminen konserniyhtiöiden suuntaan on edennyt suunnitelmien mukaisesti.

Hankintakeskuksessa on vuoden 2014 alusta siirrytty kokonaisuudessaan käyttämään sähköistä kilpailuttamisjärjestelmää (Cloudia) hankintojen kilpailuttamisessa. Tavoitteena on laajentaa sähköisen kilpailuttamisjärjestelmän käyttöä myös muille tulosalueilla ja toimialoille. Pienhankintoja varten käyttöön otetun sähköisen järjestelmän (HankintaSampo) käyttöönottoprojekti on parhaillaan meneillään.

Logistiikkakeskuksen osalta jatketaan selvitystyötä syksyllä 2013 tehdyn konsulttiselvityksen pohjalta.

Kuntalaispalvelut on kevään aikana tehnyt Vantaan uuden yhteisen asiakaspalvelun ja uuden lähidemokratiamallin suunnittelutyötä. Kehittämistyötä on tehty yhdessä asukkaiden ja palvelujen tuottajien kanssa mm. työpajoissa ja palvelujen tuotteistaminen on alkanut. Yhteispalvelun asiakasmäärät ovat laskeneet hieman edellisvuodesta. Korson toimipiste on ainoa, jossa asiakasmäärät ovat kasvaneet. Lähidemokratiamallin valmistelussa on hahmoteltu vaihtoehtoisia malleja päätöksentekoa varten. Kahden asukastyöpajan ja avoimen verkkokyselyn lisäksi on haastateltu kaupungin virkamies- ja poliittinen johto. Asukastilaisuuksien koordinointia varten on avattu kaikkien työntekijöiden käyttöön yhteinen resurssikalenteri.

1.1.-31.3. talous- ja velkaneuvonnassa on ollut 251 käyntiasiakasta, joista uusia on ollut 99. Asiakkaaksi ilmoittautunut saa ajan talous- ja velkaneuvonnasta noin 30 päivän kuluessa. Vantaan kaupungin sähköisen asian- ja asiakirjahallinnan järjestelmä Astan laajennusprojekti päättyi tammikuussa ja päätöksenteko viranhaltijoiden ja toimielinten osalta siirrettiin ASTAan. Arkiston seulontaprojekti jatkuu vuoden 2017 loppuun saakka.

Yhteinen Pöytä –ruoka-apuprojektin selvitysvaiheen ESR-hakemus ja talousarvio hyväksyttiin ELY-keskuksessa maalikuussa. Arviointisuunnitelma projektille laadittiin yhteistyössä DIAk:in kanssa huhtikuussa. Projektin toinen verkostotyöpaja pidettiin 22.4. Parhaillaan arvioidaan projektin toiseen vaiheen talousarviota ja tilatarpeita.

Koivukylän asemanseudun turvallisuushankkeessa on yhteisövalmennuksen ohella tehty mm. asukkaiden ja järjestötoimijoiden yhdessä tuottamia tapahtumia. Maahanmuuttajien reaaliaikaisen neuvonnan Clickin chat-palvelu aloitti toimintansa 18.3. Kuntalaispalveluiden järjestöavustukset jaettiin helmi- ja huhtikuussa.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakkaiden ohjausta kuntouttavasta työtoiminnasta eteenpäin on tehostettu palkkaamalla kuntouttavaan työtoimintaan työhönvalmentajia. Toiminta uusien ostopalvelutahojen kanssa on käynnistynyt vuoden alussa.

Työvalmennusyksikkö ohjaa asiakkaita avoimille työmarkkinoille kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun, palkkatuetun työn ja työhönvalmennuksen kautta. Työvalmennustaloissa, Valossa ja Koutsissa asiakkaat tekevät työpajoilla erilaisia töitä, joita tilataan kaupungin toimialoilta sekä yrityksistä. Työvalmennusyksikkö etsii aktiivisesti uusia yhteistyökumppaneita ja kehittää toimintoja sekä asiakkaiden että yhteistyökumppaneiden näkökulmat huomioiden.

Työllisyyden hoidon kuntakokeilu Työraiteen avulla pitkäaikaistyöttömyyden kasvua on pystytty jarruttamaan tehokkaammin kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Vantaalla on nykyisin vähemmän pitkäaikaistyöttömiä kuin Espoossa ja Helsingissä.

Alle 25-vuotiaille työttömille suunnattu Petra - Nuoret uusille urille -projekti on panostanut vahvasti yritysyhteistyöhön ja valmistellut näkyvyyttä tuovia isoja rekrytointitapahtumia touko- ja syyskuulle. Nuorisotyöttömyys on kasvanut Vantaalla selkeästi hitaammin verrattuna Helsinkiin ja Espooseen.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteiden toteutuminen 4_2014

Konserni- ja asukaspalvelujen osalta talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmaan oli määritelty vuosille 2013-2016 4,5 milj. euron säästötoimenpiteet.

Tietohallinnon osalta alkuperäinen 0,5 milj. euron säästötavoite kohdistui eri tavalla toimintavuoden 2013 aikana. Tämän lisäksi se moninkertaistui 2,4 milj. euroon. Merkittävin säästö (1,6 milj. euroa) syntyi palveluhankinnoissa siirtyneiden järjestelmähankintojen seurauksena. Tämän lisäksi henkilöstömenoissa syntyi 0,6 milj. euron säästö siirtyneiden rekrytointien johdosta.

Talouspalvelukeskuksen, kuntalaispalvelujen ja talous- ja hallintopalvelujen osalta säästöt/ tuottojen kasvu toteutuivat TVO-ohjelman mukaisina.

Vuoden 2014 aikana konserni- ja asukaspalvelut toteuttaa loput alkuperäisestä TVO-tavoitteestaan:

- Vantaan uuden yhteisen asiakaspalvelun palveluvalikkoa kehitetään toimintatuottojen lisäämiseksi.
- Vuoden 2014 ensimmäisen kolmanneksen aikana on säästetty myöhentämällä rekrytointeja.
- Talouspalvelukeskus ja tietohallinnon palvelukeskus keskitettiin samoihin tiloihin muiden konsernihallinnon tulosalueiden kanssa.
- Kaupungin ulkopuolelta vuokratuista järjestötiloista luopumista jatketaan.
- Työllisyyspalvelujen oli määrä vähentää avustuksia 100 000 euroa. Tavoite ei toteudu koska yritysten työllistämistuen volyymit ylittävät suunnitellun. Tämän lisäksi yritysten työllistämistuki nostettiin huhtikuun 2014 alusta 500 euroon aikaisemman 300 euron asemasta.
- Terveyden ja hyvinvoinnin avustuksista säästetään noin 20 000 euroa.

12
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	64 375	60 614	17 199	28	67 141
TOIMINTAKULUT	-600 075	-611 055	-193 386	32	-623 338
TOIMINTAKATE	-535 700	-550 441	-176 187	32	-556 197

Tuloslaskelmaerittely

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2014	Kum. toteuma 1-04 2012	Kum. toteuma 1-04 2013	Kum. toteuma 1-04 2014	2014 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	7 531	1 626	1 765	2 203	29	25	9
Maksutuotot, ulkoiset	27 659	6 746	7 300	7 814	28	7	8
Tuet ja avustukset, ulkoiset	23 191	5 580	5 538	6 408	28	16	-1
Vuokratuotot, ulkoiset	663	255	218	249	38	14	-15
Muut toimintatuotot, ulkoiset	1 509	597	469	518	34	10	-21
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	60 553	14 804	15 291	17 193	28	12	3
Henkilöstökulut ilman VOK	-136 707	-38 549	-39 505	-40 097	29	1	2
Palvelujen ostot, ulkoiset ilman VOK	-367 314	-107 473	-115 882	-119 005	32	3	8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset ilman VOK	-8 609	-1 039	-2 453	-2 678	31	9	136
Avustukset, ulkoiset ilman VOK	-61 247	-17 515	-18 346	-20 634	34	12	5
Vuokrat, ulkoiset ilman VOK	-1 841	-558	-513	-467	25	-9	-8
Muut toimintakulut, ulkoiset ilman VOK	-373	-24	-18	-76	20	316	-24
TOIMINTAKULUT, ULKOISET	-576 091	-165 159	-176 717	-182 957	32	4	7
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	61	227	7	6	10	-17	-97
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-34 964	-13 018	-10 279	-10 429	30	1	-21
TULOT YHTEENSÄ	60 614	15 031	15 299	17 199	28	12	2
MENOT YHTEENSÄ (ilman VOK)	-611 055	-178 177	-186 996	-193 386	32	3	5
TOIMINTAKATE	-550 441	-163 146	-171 697	-176 187	32	3	5

Tulosalueen toteuma

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
01 Sosiaali- ja terveyslautakunta	-114	-10	9	0	0	
10 Talous- ja hallintopalvelut	-6 975	-2 444	35	51	64	125
30 Terveydenhuollon palvelut	-78 388	-22 380	29	3 944	1 047	27
40 Perhepalvelut	-148 791	-46 326	31	31 878	9 183	29
60 Vanhus- ja vammaispalvelut	-171 812	-47 447	28	24 741	6 906	28
Sosiaali- ja terveystoimi ilman ESH yht.	-406 080	-118 607	29	60 614	17 199	28
20 Erikoissairaanhoito	-204 975	-74 779	36	0	0	
Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä	-611 055	-193 386	32	60 614	17 199	28

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on jatkanut toiminnan kustannustietoista kehittämistä. Toimialan tuottavuussuunnitelma käsiteltiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa 10.3.2014, ja suunnitelman mukaiset toimenpiteet on käynnistetty. Toimialan tuottavuutta seurataan useilla mittareilla, ja niiden perusteella tavoitteena oleva kolmen prosentin tuottavuuden kasvu näyttäisi toteutuvan vuonna 2014. Sähköisten palvelujen ja ratkaisujen käyttöönottoa on jatkettu. Palvelut on tarjottu asetetuissa määräajoissa.

Työtä sosiaali- ja terveystoimen palvelutoiminnan sopeuttamiseksi kaupungin taloustilanteeseen on jatkettu määrätietoisesti. Talousarvion ylityspaineet kohdistuvat erikoissairaanhoitoon, toimeentulotuen avustuksiin sekä aikuissosiaalityöhön.

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Sosiaali- ja terveystoimen tulomäärärahan ilman erikoissairaanhoitoa arvioidaan ylittyvän 6,5 milj. euroa ja menomäärärahan 5,7 milj. euroa. Tuloksen (nettotoimintamenot) arvioidaan toteutuvan suunniteltua 0,8 milj. euroa korkeampana. Erikoissairaanhoidon menojen arvioidaan ylittyvän 6,6 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan talousarviossa merkittävimmät ylitysuhat ovat aikuissosiaalityössä (1,3 milj. euroa), jota katetaan muusta toiminnasta. Oman toiminnan osalta ylityspainetta jää 0,7 milj. euroa. Toimeentulotuen avustuksissa ylitysuhkaa on 5,0 milj. euroa.

Suurimmat riskit ennusteen toteutumisessa ovat lastensuojelun palveluostojen kasvu, mahdollinen velvoite Kaunialan sairaalan lisäpaikkojen ostoon sekä terveyspalvelujen osalta maksuttomien hoitotarvikkeiden kulutuksen lisääntyminen. Lastensuojelun ylitysuhkaa hallitaan perhehoidon käyttöä lisäämällä ja omien lastensuojelulaitosten toimintaa muuttamalla. Kaunialan sairaalan osalta vuoden alussa käyttöönotettujen kahdeksan paikan kustannukset sopeutetaan muualta toiminnasta. Sopimuksen mukaisten 20 lisäpaikan käyttöönottoajankohta on avoin eikä niiden mahdollisia kustannuksia ole otettu huomioon ennusteessa. Terveyspalvelujen ylityspaine tullaan sopeuttamaan vuokrahenkilöstön (pääosin vuokralääkärit) määrärahasta. Tulosalue on pystynyt rekrytoimaan edullisempia virkalääkäreitä vuokralääkäreiden tilalle.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuussuunnitelma ja tuottavuuden kehittymisen seurantamittarit valmistuivat, ja ne käsiteltiin lautakunnassa 10.3.2014. Tuottavuussuunnitelman keskeiset tavoitteet ovat välittömän asiakastyön lisääminen ja asiakastyön ajankäytön tehostaminen prosesseja kehittämällä, sähköisen asioinnin lisääminen sekä asiakaskohtaisten kustannusten pieneneminen

Sähköisten palvelujen ja järjestelmien käyttöönottoa on jatkettu. Sähköinen toimeentulotuen hakeminen otettiin asiakaskäyttöön huhtikuun alussa. Sosiaalihuollon sähköinen ajanvaraus etenee asteittain keväällä 2014. Terveyspalveluissa sähköinen ajanvaraus toimii useissa toiminnoissa. Kuntalaisille suunnatun sähköisen terveystarkastuksen ja -valmennuksen käyttöönottoa on valmisteltu ja sopimus tehty. Vantaan Apotti-hanketoimisto perustettiin, ja hankepäällikkö rekrytoitiin toteuttamaan Apotti-hankinnan täytäntöönpanoa. Kotihoidon mobiilisovelluksen ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoprojekti on käynnistynyt, ja pilotointi toteutetaan syksyllä.

HUS:n palvelutuotanto on NordDRG- ja käyntituotteiden osalta kasvanut tammi-maaliskuussa 2014 noin 2,2 prosenttia ja hoitopäivätuotteet vähentyneet 12,6 prosenttia verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian klinikan palvelutuotannosta. HYKS-sairaanhoitoalueella vuodeosastojonoissa oli 26 yli 6 kk jonottanutta potilasta (poikkileikkaus 31.3.2014). Heistä 16 odotti kirurgian ja 3 silmätautien erikoisalojen hoitoon pääsyä.

Vuoden 2014 alussa tuli voimaan terveydenhuoltolain mukainen oikeus valita hoitopaikka koko maan alueelta. Tammi-maaliskuussa 2014 Vantaalta on siirtynyt muihin kuntiin 133 henkilöä, ja Vantaalle on siirtynyt 52 henkilöä. Kaikki terveysasemat ovat siirtyneet vuoden alusta tiimityömalliin; muutoksen tavoitteena on parantaa ja nopeuttaa potilaan asiointia. Vuoden alkupuolella omalääkäripotilaiden keskimääräinen odotusaika lääkärivastaanotolle on ollut 23 päivää ja muiden 47 päivää. Päiväpoliklinikoille on päässyt alle tunnissa 68,3 prosenttia potilaista ja keskimääräinen odotusaika päiväpoliklinikoiden lääkärivastaanotolle on ollut 35 minuuttia.

Tehostetun asumispalvelun lääkäripalvelut on järjestetty vuoden alusta saakka osin ostopalveluna, ja terveysasemien lääkärivastaanottoaikoja on vapautunut vastaanottotyöhön. Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon lääkäreiden rekrytoinnissa on onnistuttu hyvin uuden ylilääkärin johdolla. Kouluterveydenhuollossa on jatkettu syksyllä aloitettujen kohdunkaulan syöpää estävien HPV-rokotusten antamista yläkouluikäisille tytöille. Rokotuskattavuus on ollut noin 70 prosenttia, koulukohtaiset erot ovat kuitenkin olleet suuria vaihdelleen 53 - 100 prosentin välillä.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto ja laskutus on alkuvuotena pysynyt tilauksen mukaisena.

Lastensuojeluilmoituksia tuli tammi-maaliskuussa 2014 yhteensä 1 303 lapsesta, mikä on kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän. Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia vastaanotettiin 17, mikä vastaa edellisen vuoden tilannetta. Kodin ulkopuolelle sijoitettuna oli tammi-maaliskuussa 562 0 – 17-vuotiasta vantaalaislasta (555 v. 2013). Huostaanottoja tehtiin 11 lapselle, mikä oli 13 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Toimeentulotukea saaneiden määrä on selvästi lisääntynyt. Tukea sai tammi-maaliskuussa 6 857 kotitaloutta, lisäystä edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon on 10 prosenttia. Tuen tarpeen lisäys johtuu pitkittyneestä taantumasta. Vantaalla oli helmikuun 2014 lopussa 11 519 työtöntä työnhakijaa työttömyysasteen ollessa 10,4 prosenttia (9,1 % 2/2013). Nuorisotakuun ja kuntakokeilun tulokset eivät näy toimeentulotukimenojen vähenemisenä. Kelan ja aikuissosiaalityön palveluyhteistyökokeilu laajeni maaliskuussa koskemaan kaikkia Vantaan toimeentulotuen hakijoita.

Vanhuspalvelut on pystytty järjestämään kolmen kuukauden sisällä päätöksenteosta, kuten vanhuspalvelulaki edellyttää. Vanhuspalvelulain täytäntöönpanoa tukevassa Ikäpalo-hankkeessa on luotu uusi neuvonnan ja palveluohjauksen toimintamalli, jonka pilotointi käynnistyy Länsi-Vantaalla huhtikuussa.

Kehitysvammaisten asumisen palvelurakennemuutos etenee. Hakunilaan valmistuu kesällä 20 tukiasuntoa kehitysvammaisille. Syksyllä valmistuu kaksi asumisyksikköä, joilla tuetaan kehitysvammaisten laitoshoidon purkua.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteiden toteutuminen 4_2014

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on toteuttanut TVO:ssa esitetyt toimenpiteet pääosin suunnitellusti. Vuodelle 2014 asetutuista TVO-toimenpiteistä haasteellisiksi osoittautuvat erikoissairaanhoidon 1,5 prosentin kasvutavoite, vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelumatkojen vähentäminen 15 prosenttia sekä Kaunialan käytöstä ja toiminnan laajentamisesta luopuminen toimialan osalta.

Toimialan toteutuneet TVO-toimenpiteet kohdistuvat pääasiassa henkilöstörakenteen muutokseen sekä säästöihin henkilöstömenoissa. Säästö koostuu pääasiassa määräaikaisten vakanssien päättämisestä sekä voimassa olleen henkilöstösuunnitelman karsinnasta. Arvioitu vaikutus vuodelle 2014 on noin 2,6 milj. euroa.

Palvelutuotannon muutoksien tuomia säästöjä arvioidaan olevan 2,4 milj. euroa vuonna 2014. TVO:n mukaisia muutoksia ovat olleet kuntoutuksen ostopalvelun vähentäminen, Tuupakan työkeskuksesta luopuminen, vanhusten päivätoiminnan supistaminen, palvelutalokokonaisuuteen kohdistetut toimenpiteet sekä vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen vähentäminen.

Toimitiloista saatavia säästöjä arvioidaan olevan noin 0,5 milj. euroa vuonna 2014. Toimitilasäästöt toimialalle ovat syntyneet pääasiassa vanhusten päivätoiminnan supistuksista ja Tuupakan työkeskuksen lakkautuksesta.

13
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	40 490	37 793	12 588	33	39 027
TOIMINTAKULUT	-422 597	-433 535	-134 025	31	-433 462
TOIMINTAKATE	-382 106	-395 742	-121 438	31	-394 435

Tuloslaskelmaerittely

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2014	Kum. toteuma 1-04 2012	Kum. toteuma 1-04 2013	Kum. toteuma 1-04 2014	2014 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	5 222	1 875	1 485	1 176	23	-21	-21
Maksutuotot, ulkoiset	24 341	8 816	9 227	9 141	38	-1	5
Tuet ja avustukset, ulkoiset	5 402	2 536	2 977	1 478	27	-50	17
Vuokratuotot, ulkoiset	325	115	122	137	42	12	6
Muut toimintatuotot, ulkoiset	448	724	407	313	70	-23	-44
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	35 738	14 065	14 217	12 244	34	-14	1
Henkilöstökulut ilman VOK	-243 793	-73 908	-73 649	-75 594	31	3	-0
Palvelujen ostot, ulkoiset ilman VOK	-69 174	-18 151	-18 418	-19 405	28	5	1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset ilman VOK	-8 652	-1 930	-2 079	-2 303	27	11	8
Avustukset, ulkoiset ilman VOK	-30 697	-10 279	-10 367	-10 415	34	0	1
Vuokrat, ulkoiset ilman VOK	-901	-224	-245	-234	26	-5	9
Muut toimintakulut, ulkoiset ilman VOK	-81	-28	-37	-84	104	127	33
TOIMINTAKULUT, ULKOISET	-353 298	-104 520	-104 795	-108 034	31	3	0
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	2 055	395	354	343	17	-3	-10
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-80 237	-27 624	-26 310	-25 991	32	-1	-5
TULOT YHTEENSÄ	37 793	14 460	14 571	12 588	33	-14	1
MENOT YHTEENSÄ (ilman VOK)	-433 535	-132 144	-131 105	-134 025	31	2	-1
TOIMINTAKATE	-395 742	-117 684	-116 533	-121 438	31	4	-1

Tulosalueen toteuma

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
10 Opetus- ja vapaa-ajan lautakunta	-117	-22	19	0	0	
20 Yhteiset palvelut	-5 789	-2 111	36	30	-9	-32
30 Suomenkielinen perusopetus	-165 472	-50 931	31	7 500	1 422	19
40 Nuoriso- ja aikuiskoulutus bruttoyksiköt	-22 251	-6 756	30	500	246	49
50 Varhaiskasvatus	-148 281	-45 708	31	19 620	6 813	35
55 Kirjastopalvelut	-9 029	-2 984	33	600	231	39
60 Muu koulutus	-911	-600	66	0	0	
90 Ruotsinkielinen tulosalue	-11 790	-3 537	30	870	407	47
91 Kulttuuripalvelut	-5 111	-1 881	37	300	115	38
92 Liikuntapalvelut	-14 223	-4 266	30	2 365	1 198	51
93 Nuorisopalvelut	-7 088	-2 343	33	480	312	65
70 Ammatillinen koulutus *)	-34 753	-9 831	28	2 200	612	28
80 Aikuisopisto *)	-3 904	-1 516	39	2 122	584	28
85 Musiikkiopisto *)	-3 961	-1 249	32	936	503	54
86 Kuvataidekoulu *)	-853	-290	34	270	154	57
Yhteensä	-433 535	-134 025	31	37 793	12 588	33

*) Nettoyksikkö

Sivistystoimen talousarvion arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan suunnitellun mukaisesti alla mainittuja tulosalueita / määrärahoja lukuun ottamatta. Bruttoyksiköistä varhaiskasvatus arvioi tässä vaiheessa henkilöstömäärärahoja säästyvän 900 000 euroa. Muu koulutus – kustannuspaikan avustuksista säästyy 296 000 euroa. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluilla käynnissä olevat projektit / kehittämishankkeet aiheuttavat tulojen ja menojen ylittymisen 611 000 eurolla. Nettoyksiköistä Varia arvio tälle vuodelle 0,5 milj. euroa säästöä ja aikuisopiston toimintakatteen arvioidaan ylittyvän 360 000 eurolla.

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Vantaan perusopetukselle on myönnetty vuosille 2014–2015 valtion erityisavustusta opetusryhmäkokojen pienentämiseen 3,78 milj. euroa ja koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen 2,58 milj. euroa.

Valtio on ilmoittanut kehysriihipäätöksessään jatkossa leikkaavansa perusopetuksen avustuksia. Tämän hetken tiedon mukaan leikkaukset kohdentuvat juuri opetusryhmien pienentämiseen ja/tai koulutuksen tasa-arvon edistämiseen tarkoitettuihin avustuksiin. Suunnitelluista valtion leikkauksista huolimatta Vantaan perusopetuksen toiminnan nykytaso on turvattu lukuvuoden 2014–2015 ajan.

Varhaiskasvatuksen toimintakulut ovat toteutuneet positiivisesti siten, että kumulatiivinen toteuma maaliskuun lopulla oli 22,5 prosenttia. Arvioidaan, että vuonna 2014 varhaiskasvatuksen henkilöstökustannuksista säästyy 900 000 euroa. Säästö koostuu henkilöstön vapaaehtoisista palkattomista lomista ja epäpätevän henkilöstön rekrytoinnista, kun kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä ei ole saatavissa.

Toimintatuotot ovat kehittyneet vuoden alussa suunnitelman mukaisesti. Koko vuoden osalta riskinä tuottojen kertymiselle on päivähoitopaikkatakuun aktiivinen käyttö varsinkin kesäkuukausina, mikä vähentää asiakasmaksutuloja.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluilla käynnissä olevat projektit / kehittämishankkeet aiheuttavat tulojen ja menojen ylittymisen 611 000 eurolla.

Muiden bruttoyksiköiden ja nettoyksiköistä musiikkiopiston ja kuvataidekoulun talousarvioiden arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan suunnitellun mukaisesti.

Nettoyksiköistä Varian talousarvio alittunee ja aikuisopiston talousarvio tulee ylittymään. Varian opiskelijamäärä näyttää jäävän pienemmäksi kuin talousarviolaskennassa käytetty opiskelijaennuste. Aikuisopistossa erityisenä haasteena on tulotavoitteen saavuttaminen. Kurssien minimiosallistujamäärän nostaminen on vähentänyt tarkasteluajanjaksona kurssien määrää. Tuloja on siten kertynyt tarkastelujaksona vähemmän kuin edellisenä vuonna. Opetuslautakunta on päättänyt korottaa kurssimaksuja 1.9.2014 lukien 10 prosenttia. Maahanmuuttajakoulutuksen opiskelijatyöpäivämäärä tullee olemaan noin 31 000 (edellisenä vuonna 41 000). Säästöjä on tehty mm. henkilöstömenoissa.

Irtaimen omaisuuden määrärahavarauksen ennustetaan toteutuvan alkuperäisen hankintasuunnitelman muutoksista huolimatta.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Sivistystoimen henkilöstömäärän seuranta on osoittautunut haastavaksi toimialan toiminnan luonteesta johtuen. Erityisesti määräaikaisen henkilöstön lukumäärät vaihtelevat merkittävästi vuoden aikana suurilla tulosalueilla. Sivistystoimessa onkin selvitetty lukumäärävaihteluita ja päädytty valmistelemaan toiminnan luonteeseen paremmin soveltuvaa tapaa merkitä henkilömääriä tasapainotetusti. Esimerkiksi opetuspuolella lukuvuosivaihtelut aiheuttavat tuntiopettajien lukumäärän vaihtelua.

Perusopetus on järjestänyt vammaisten lasten päivä- ja lomatoimintaa ja sosiaali- ja terveystoimi on varannut toimintaa varten määrärahan. Periaatteita on nyt täsmennetty ja selkiytetty. Jatkossa palvelua haetaan sosiaali- ja terveystoimesta ja toimintaan osallistumisesta tehdään päätös, joka sisältää kokonaisvaltaisen palvelutarpeen arvioinnin. Toimintamalli otetaan käyttöön lomatoiminnassa aikaisintaan 1.6.2014 ja päivätoiminnassa 1.8.2014.

Peruskoululaisilta ja heidän huoltajiltaan pyydettiin kyselyllä palautetta perusopetuksesta tammikuussa 2014. Kyselyyn vastasi 3 935 huoltajaa ja oppilasta. Kyselyn teemoina olivat kodin ja koulun yhteistyö, hyvinvointi ja turvallisuus sekä oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin tuki. Vastaava kysely toteutettiin myös koulujen oppilashuoltoryhmille ja johtoryhmille.

Kyselyn perusteella koulu koetaan turvalliseksi ja oppilashuollon palvelut hyviksi. Vastauksista ilmenee, että oppilaiden kokemus opettajista oli muuttunut hieman positiivisemmaksi vuoteen 2013 verrattuna. Oppilaat kokivat, että opettajilla on enemmän aikaa kuunnella, auttaa ja ohjata oppilaita sekä puuttua välitunneilla tapahtuneisiin ristiriitatilanteisiin. Huoltajien vastauksissa koulun fyysinen turvallisuus, välituntivalvonta ja -välineet nousivat myös yhdeksi kehittämiskohteeksi.

Perusopetuksen tulosalueella on selvitetty toimenpideohjelmaan sisältyvän erityisopetuksen tilannetta. Selvityksen mukaan erityisopetuksen ryhmien määrä sekä luokkamuotoisen erityisopetuksen tuntimäärä on vähentynyt hieman toimenpideohjelman edetessä, mutta samaan aikaan laaja-alaisen erityisopetuksen määrä on lisääntynyt. Kokonaisuuden kannalta erityisopetuksen määrä on pysynyt kuitenkin ennallaan.

Erityisopettajien rekrytoinneissa on onnistuttu ja erityisopettajien pätevyysaste (2013: 72,4 %) on parin viime vuoden aikana noussut lähemmäs koko maan keskiarvoa (2013: 78,3 %) ja vuonna 2013 pätevyysaste nousi ohi Uudenmaan keskiarvon (2013: 68,9 %).

Vantaalla 2012 opetuksesta 4,3 prosenttia annettiin erityisluokissa, muualla maassa 3,0 prosenttia. Vantaalla kokonaan yleisopetuksessa olevien erityisoppilaiden osuus on pienempi kuin maassa keskimäärin.

Sähköisten ylioppilaskirjoitusten käyttöön ottamiseksi sekä opetussuunnitelman uudistamiseksi vuonna 2013 käynnistetty hanke on jatkunut suunnitelman mukaan.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpano ja opiskeluhuoltoa koskeva opetussuunnitelman muutostyö on aloitettu. Uuden lain mukainen opiskeluhuoltoa koskeva opetussuunnitelman osa otetaan käyttöön 1.8.2014.

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitettu lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suunnittelu on käynnistetty. Koulutus aloitetaan syksyllä 2014 Lumon lukiossa.

Lukioiden työelämälähtöisyyden nykytilan ja kehittämistarpeiden kartoittamista varten on käynnistetty vuoden kestävä *Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa* -ESR-hanke. Työtä koordinoi hankkeeseen valittu projektikoordinaattori.

Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli vuoden alusta lukien. Palvelusetelituottajaksi on hyväksytty kolme yksityistä päiväkotihoitoa tarjoavaa yritystä, joilla on Vantaalla yhteensä 7 päiväkotia. Palvelusetelin käyttäjiksi on hakeutunut sekä aiemmin yksityisen hoidon tukea saaneita perheitä että uusia päivähoidon hakijoita. Palvelusetelipäivähoidossa oli maaliskuussa 2014 yhteensä 134 lasta. Tavoitetta yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuuden kasvusta voidaan arvioida tilinpäätöksen yhteydessä.

Perhepäivähoidossa on meneillään mobiilipalvelun käyttöönoton valmistelu lasten läsnäolojen ja henkilöstön työajan seurantaan. Mobiilipalvelu otetaan käyttöön vaiheittain toimintavuoden 2014 - 2015 aikana. Päivähoidon ja esiopetuksen asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan yhteistyössä Espoon, Helsingin ja Kauniaisten kanssa syksyllä 2014 siten, että tulokset ovat käytettävissä joulukuussa 2014.

Pointin kirjaston aukioloaika on automaation ansiosta voitu kaksinkertaistaa. Myönteisen asiakaspalautteen lisäksi Pointin käyttöluvut ovat kaksinkertaistuneet kustannusten pysyessä entisellä tasolla. Vastaavan toimintatavan laajentaminen useampaan kirjastoon on suunnitteilla.

Ruotsinkielisen tulosalueen suunnitellut TVO -toimenpiteet toteutuvat uuden toimintavuoden alusta 1.8.2014. Dickursby skola ja Kyrkoby skola yhdistyvät 1.8.2014 alkaen ja esikoulutoiminta lakkaa Kyrkoby skolassa 31.5.2014. Varhaiskasvatuksessa ostopalveluiden vähennys toteutuu 1.8.2014 alkaen ja Dickursby daghem otettiin käyttöön helmikuun alussa. Samalla toiminta daghemmet Lindassa lakkasi. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa

otetaan myös palvelusetelit käyttöön syksystä 2014 alkaen ja palvelumuotoiluiltoja asukkaiden ja päivähoidon asiakkaiden kanssa järjestettiin kevään aikana tavoitteena uusien palvelumuotojen kehittäminen.

Taikava on uusi Vantaan kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen yhteinen, poikkihallinnollinen kehittämishanke, jossa toteutetaan uudenlainen tapa tuottaa taide- ja kulttuuripalveluita ja järjestää kulttuuritoimintaa. Varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta kehitetään Vantaan kulttuuripalveluiden ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä siten, että päiväkotien ryhmäkohtaisten avustajien työsuhteita muutetaan taidekasvattajien työsuhteiksi, pysyvästi. Tämä aloitetaan 1.9.2014 aluksi kymmenellä taidekasvattajalla ja elokuussa 2015 taidekasvattajia lisätään vielä kymmenellä. Hanke on kaksivuotinen ja onnistuessaan se aiotaan hankekauden jälkeen vakiinnuttaa käytännöksi. Rekrytointi on aloitettu 31.3.2014.

Kaupunginmuseon kokoelmahallinnan tietojärjestelmän uusiminen on käynnissä. Kirsti-tietokanta otetaan käyttöön vuoden 2014 aikana. Tietokanta mahdollistaa aikanaan kokoelmien viemisen verkkoon asiakkaiden tutkittaviksi.

Liikuntapaikkojen uudisrakentamisen eri toteutusmalleja ja niiden käyttökelpoisuutta tarkastellaan. Tilanvarausjärjestelmän päivitysversio Timmi 4.0 otettiin käyttöön ja uusien järjestelmien suunnittelua avustusten hakuun ja seuroille suunnattua kävijätietopalveluun jatkettiin.

Liikuntapalveluiden toiminnat vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Bjursin ulkoilualueen toiminnoista luovuttiin 1.1.2014 alkaen, palvelutarjonta jatkuu yhdistyksen toimesta. Haasteena on lisääntyneiden liikuntapaikkojen ja henkilöstövajauksen vuoksi palvelutason ylläpitäminen.

Pähkinärinteen nuorisotyön siirron valmistelu kirjaston tiloihin on edennyt suunnitellusti yhteistyössä asukkaiden ja käyttäjien kanssa. Toiminta jatkuu kirjaston tiloissa elokuussa. Myös Länsimäen nuorisotilan ja kirjaston palvelumuotoiluhanke on hyvässä vauhdissa. Nuoria kävijöitä on nuorisotiloissa ollut paljon.

Nuorten sähköistä harrastushakua on pilotoitu ja tarkoitus on laajentaa käyttöä syksyllä. Etsivän nuorisotyön palveluissa somen käyttöä kehitetään edelleen. Nuorisopalvelut osallistuu myös aktiivisesti nuoriso- ja koulutustakuun toteuttamiseen.

Varian opiskelijamäärän kasvuun vaikutetaan lisäämällä aloituspaikkoja jo syksystä 2014 alkaen. Varia osallistuu aktiivisesti Nuorisotakuun ja Nuorten aikuisten osaamisohjelman toteuttamiseen. Rahoitus saadaan valtionavustuksena OKM:stä.

Aikuisopisto on toteuttanut säästöjä käytännössä lähes kaikissa toiminnoissa. Opinto-ohjelman kotijakelusta on luovuttu ja painosmäärää pienennetty merkittävästi. Leinikkitien opetuspisteestä luovuttiin maaliskuun alusta lukien. Kurssihallintojärjestelmää (Kursor) kehitetään siten, että hallintotyö vähenee.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteiden toteutuminen 4_2014

Varhaiskasvatuksessa talouden tasapainottamiseksi pyritään yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuuden kasvuun kunnallisen päivähoidon sijasta, mikä tulee toteutumaan. Kasvun ja oppimisen tuen rakenteiden kehittäminen korvaamalla Seuresta hankittua avustajaresurssia omaan henkilöstöön palkattavalla kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajilla. Henkilöstökulujen sopeutusta jatketaan esim. palkattomien vapaiden kautta.

Perusopetuksessa jatketaan tilojen käytön tehostamista, suunnitelma koskee kaikkia alueita. Vuonna 2014 luovutaan yhdestä Viertolan ja Vierumäen kahdesta koulujen käytössä olevista paviljongeista. Tilan käytön tehokkuutta lisätään myös Variassa, kun tilojen opetuskäytön astetta lisätään opiskelijamäärän kasvaessa. Koko toimialaa tarkastellaan kokonaisuutena tilankäytön kannalta. Bjursin ulkoilualueesta luovutaan. Pähkinärinteen nuorisotilasta luovutaan ja toiminta sijoitetaan kirjaston yhteyteen.

14
MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	195 700	178 645	72 151	40	178 831
Valmistus omaan käyttöön	149 058	140 285	38 479	27	141 919
TOIMINTAKULUT	-317 848	-310 286	-92 978	30	-312 448
Toimintakulut ilman VOK	-168 790	-170 001	-54 499	32	-170 529
TOIMINTAKATE	26 910	8 644	17 651	204	8 302

Toimintatuotot ja -kulut eivät sisällä Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) lukuja sarakkeissa TA, TOT, TOT% ja Ennuste.

Tuloslaskelmaerittely

1 000 €	Talousarvio yhteensä 2014	Kum. toteuma 1-04 2012	Kum. toteuma 1-04 2013	Kum. toteuma 1-04 2014	2014 Kum. toteuma %	Kasvu % -1 v.	Kasvu % -2 v.
Myyntituotot, ulkoiset	12 796	861	1 071	1 273	10	19	24
Maksutuotot, ulkoiset	9 777	2 792	3 646	5 681	58	56	31
Tuet ja avustukset, ulkoiset	209	15	2	16	8	820	-88
Vuokratuotot, ulkoiset	15 433	4 953	4 902	5 116	33	4	-1
Muut toimintatuotot, ulkoiset	34 052	12 073	17 337	21 627	64	25	44
TOIMINTATUOTOT, ULKOISET	72 265	20 694	26 958	33 714	47	25	30
Valmistus omaan käyttöön	0 140 285 0	29 562	32 758	38 479	27	17	11
Henkilöstökulut ilman VOK	-31 435	-8 726	-8 487	-9 958	32	17	-3
Palvelujen ostot, ulkoiset ilman VOK	-81 794	-24 727	-23 573	-21 930	27	-7	-5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset ilman VOK	-20 390	-6 061	-7 702	-7 319	36	-5	27
Avustukset, ulkoiset ilman VOK	-134	-3	0			-100	-84
Vuokrat, ulkoiset ilman VOK	-33 295	-12 332	-11 045	-10 992	33	-0	-10
Muut toimintakulut, ulkoiset ilman VOK	-436	104	109	-156	36	-244	5
TOIMINTAKULUT, ULKOISET	-167 485	-51 744	-50 698	-50 356	30	-1	-2
TOIMINTATUOTOT, SISÄISET	115 380	40 541	39 648	38 437	33	-3	-2
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-11 517	-4 775	-5 119	-4 143	36	-19	7
TULOT YHTEENSÄ	187 645	61 236	66 606	72 151	38	8	9
MENOT YHTEENSÄ (ilman VOK)	-179 001	-56 519	-55 817	-54 499	30	-2	-1
TOIMINTAKATE	8 644	4 717	10 789	17 651	204	64	129

Tulosalueen toteuma

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
1410 Kaupunkisuunnittelulautakunta	-116	-12	10	0	0	
1420 Toimialahallinto	-3 074	-757	25	1 600	669	42
1430 Yrityspalvelut	-1 956	-532	27	33 172	22 050	66
1440 Kaupunkisuunnittelu	-4 055	-1 114	27	189	33	18
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä	-9 201	-2 415	26	34 961	22 752	65
1501 Tekninen lautakunta	-76	-20	27	0	0	
1520 Tilakeskuksen tulosalue	-112 007	-30 982	28	125 164	40 464	32
1451 Joukkoliikenne	-43 197	-14 815	34	1 120	364	33
1450 Kuntatekniikan keskus *)	-143 561	-41 136	29	17 367	5 056	29
1452 Varikko *)	-4 939	-1 770	36	5 662	2 018	36
Tekninen lautakunta yhteensä	-303 779	-88 723	29	149 313	47 903	32

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
1474 Ympäristölautakunta	-60	-12	20	0	0	
1476 Ympäristökeskus	-3 444	-969	28	390	83	21
1475 Rakennusvalvonta *)	-2 802	-860	31	2 981	1 412	47
Ympäristölautakunta yhteensä	-6 307	-1 841	29	3 371	1 495	44
Yhteensä	-319 286	-92 978	29	187 645	72 151	38

*) Nettoyksikkö

Käyttötalouden toteutumisen osalta toimialalla ei ole näköpiirissä merkittäviä poikkeamia budjetoituihin tuloihin ja menoihin nähden. TVO- ohjelmaa toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

Tuloissa alkuvuoden suhteellinen toteutuma ylittyy mm. maanmyynnissä, pysäköinninvalvonnassa ja maanläjitystuloissa. Maanmyynnissä ei kuitenkaan ole näköpiirissä koko vuoden budjetoidun tulon ylittyminen.

Suurimmat haasteet liittyvät yleiseen taloudelliseen kehitykseen, jolla on merkittävä vaikutus mm. rakentamiseen ja maanmyyntiin. Sääoloilla on merkittävä vaikutus ylläpitomenoihin.

Asuinrakentamisen lupamäärät ovat ennätyksellisen korkeat. Asuinrakennusten lupamäärä on lähes kaksinkertainen kymmenen vuoden keskiarvoon verraten. Luvitettuja ja aloitettuja asuntoja on yli 1 000.

Poikkeuksellisen alhaisen investointiohjelman toteutumisessa on ylityspaineita talonrakennusinvestoinneissa. Ylitys 1,6 milj. euroa johtuu pääosin muutaman suuren hankkeen aikatauluviiveistä ja laskutuksen siirtymisestä edelliseltä vuodelta vuodelle 2014. Ennusteeseen liittyy epävarmuuksia mm. usean hankkeen varhaisen valmisteluvaiheen sekä mahdollisten uusien yllättävien kiireellisten korjaushankkeiden vuoksi.

Kehäradan investointimenojen kokonaisbudjetti tulee arvioiden mukaan ylittymään kaupungin osalta noin 3-4 milj. euroa.

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Kadunpidon ja varikon toimintakulut ovat pysyneet kohtuullisina vähälumisen talven ansiosta. Loppuvuoden arvioidaan sujuvan sekä tulojen että menojen osalta käyttösuunnitelman mukaisesti, jos syksyn sääolosuhteet pysyvät tavanomaisina. Muita haasteita toiminnalle asettavat mahdollinen polttoaineiden hinnan ja kaluston ylläpitokustannusten nousu sekä erikoislaitteiden korjauspalveluiden saatavuus ja hinta.

Vantaan vuoden 2014 joukkoliikenteen käyttösuunnitelma on 43,2 milj. euroa. Joukkoliikenteen menojen ennakoidaan toteutuvan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Leudosta ja vähälumisesta talvesta johtuen kiinteistönhoidon lisäkustannuksia ei ole syntynyt samalla tavalla kuin edellisinä vuosina. Energiankulutuksessa mahdollisesti syntyneet säästöt selviävät vasta myöhemmin vuoden kokonaiskulutuksen perusteella. Tilakeskuksen ulkoiset vuokrat ovat toteutuneet melko tarkalleen talousarvion mukaisesti alkuvuoden toteuman ollessa 33 prosenttia.

Kiinteistöjen ja yksittäisten asuntohuoneistojen myynnit etenevät suunnitellusti.

Asuntorakentaminen on ennätysvilkasta, mutta muu rakentaminen on vähäistä. Erityisenä haasteena on tulevien vuosien aikana asuntomessujen toteuttaminen, Kehäradasta johtuvan rakentamisen kasvuun sopeutuminen sekä rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin käyttöönotto.

Tulonmuodostus aiheuttaa haasteita ympäristökeskukselle.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Ensimmäisellä vuosikolmanneksella on hyväksytty 8 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 92 509 k-m² ja muuta rakennusoikeutta noin 71 776 k-m². Uusista vireille tulleista kaavoista on laadittu 24 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa.

Romuajoneuvotoiminnan ulkoistaminen on kilpailutettu, ja päätös mahdollisesta ulkoistamisesta tehdään toukokuun aikana. Mahdollinen toimintatavan muutos ajoittuu syksyyn.

Kiinteistöhallinnan tietojärjestelmähankintamenettely käynnistettiin vaatimusten tarkentamisella ja hankinnan valmistelulla huhtikuussa. Kilpailutus toteutetaan kesän aikana, tavoitteena hankintapäätös loppuvuodesta.

Palveluverkkosuunnitteluun kytkeytyviä esiselvitystehtäviä on jatkettu uusien kokonaistaloudellisempien toimitilaratkaisujen löytämiseksi. Alkuvuodesta esiselvitystyötä tehtiin mm. Kivistön kaupunkikeskuksen alueelle tarvittavista kaupungin toimitiloista sekä koko Vantaan sosiaali- ja terveydenhoitopalvelujen tilatarpeisiin liittyen. Alueellisia tarkasteluja koulujen ja päiväkotien osalta jatkettiin ja Tikkurilan toimitilaverkkoselvitys valmistui huhtikuussa.

Energiansäästöhankkeita on viety eteenpäin suunnitelman mukaisesti ja käytännön toimenpiteillä on saavutettu myös taloudellisesti lupaavia tuloksia. Lähes nollaenergiatason uudisrakentamista tavoitellaan Leinelän päiväkodissa, joka on edennyt hankesuunnitteluvaiheeseen.

Vantaan kaupunki palkittiin tilakeskuksen toteuttamasta edistyksellisestä ESCO—hankinnasta. Motivan Kestävä julkinen hankkija 2014 -kilpailussa etsittiin hyviä esimerkkejä strategisesta hankintatoiminnasta sekä yksittäisistä hankinnoista, joilla on edistetty kestävää kehitystä.

Elinvoimaohjelman tavoitteeksi on asetettu ns. yhden luukun periaatteen ottaminen käyttöön 1.11.2014 pientalorakentamisen luvituksessa ja kaikessa luvituksessa 2015 loppuun mennessä. Hanke on lähtenyt ohjelmoidusti käyntiin tehtävillä perusselvityksillä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteiden toteutuminen 4_2014

TVO:n mukainen toimialan tulojen lisäystavoite vuodelle 2014 on noin 240 000 euroa, joka tulee toteutumaan. Pysäköinninvalvonnan tulojen ennustetaan toteutuvan 100 000 euroa yli budjetoidun. Eläinlääkintähuollon klinikka- ja tuhkaustaksojen korotus tehdään keväällä 2014. Kuntatekniikan keskuksen tulolisäystä ei pystytä vielä arvioimaan, mutta oletuksena on, että tulot toteutuvat talousarvion mukaisina.

Yrityspalveluiden luvista ja vuokrista perittävät taksankorotukset eivät toteudu, koska toimitilarakentamisen hiljentyminen vaikuttaa muun muassa työmaatukikohtien tarpeeseen vähentävästi (poikkeuksena Kivistö). Lisäksi alle 1 vuoden julkisen kaupunkitilan luvat myönnetään nykyisin kuntatekniikan keskuksessa.

Haasteena henkilöstömenojen säästöissä vuonna 2014 on edelleen suuri eläköityminen avaintehtävissä, joissa osaamisen siirtymisen, perehdyttämisen ja palvelutuotannon katkeamattomuuden vuoksi on toteutettava joiltakin osin myös ennakoivaa rekrytointia. Vuoden ensimmäisellä kolmanneksella on palkattomista vapaista syntynyt säästöä 38 000 euroa.

Kuntatekniikan keskuksessa on vähälumisen talven johdosta pystytty säästämään konepalveluista ja materiaaleista, ja näiltä osin säästöjen ennustetaan toteutuvan.

Viranomaisten maksamien elintarvike- ja ympäristönäytteiden määrää on vähennetty ja näytteiden tutkimuskustannuksia on siirretty toimijoiden maksettaviksi.

LIIKELAITOKSET

1 000 € Tulosalue	TA-menot	Toteutuma	%	TA-tulot	Toteutuma	%
210 Vantaan työterveys liikelaitos	-6 285	-1 657	26	6 373	2 493	39
211 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	-34 044	-11 086	33	35 443	14 288	40
213 Suun terveydenhuollon liikelaitos	-21 440	-6 988	33	21 853	7 608	35
Yhteensä	-61 770	-19 730	32	63 669	24 388	38

Vantaan työterveys liikelaitos

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	6 064	6 373	2 493	39	6 373
TOIMINTAKULUT	-5 954	-6 280	-1 657	26	-6 280
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-13	-12	-4	37	-12
POISTOT	-18	-36	-6	17	-36
LIIKEYLIJÄÄMÄ / -ALIJÄÄMÄ	79	46	825	1 790	46

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Toimintatuotot ovat ylittäneet talousarvion 11 000 euroa resurssien parantumisen ja tulokselliseen työskentelytapaan panostamisen myötä. Toimintamenoissa henkilöstökulut ovat alittaneet budjetoidun 47 000 eurolla, mutta vuokrahenkilöstön käytön lisäyksen vuoksi palveluiden ostot ovat ylittyneet 3 000 eurolla. Toimintavuosi on käynnistynyt odotusten mukaisesti. Koko vuoden talousarvion toteutumista ajatellen suurin haaste on se että yleinen taloudellinen tilanne Suomessa vaikeuttaa asiakasyritystemme toimintamahdollisuuksia hilliten sitä kautta terveyspalveluiden käyttöä.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos tarjoaa työterveyspalveluja Vantaan kaupungin henkilöstölle, kansanterveyslain tarkoittamia työterveyspalveluja pääkaupunkiseudun kuntien yrityksille ja yrittäjille sekä kansanterveyslain mukaisen merimiesterveydenhuollon. Toiminta on Työterveyshuoltolain ja hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaista ennaltaehkäisevää työikäisten terveydenhoitoa sekä sairaudenhoitoa.

Vuonna 2014 liikelaitos on edelleen pystynyt kasvattamaan liikevaihtoa yritysasiakaspuolella. Toiminnan tuloksellisuutta on tehostettu, työterveyshuollon laatudokumentointia on jatkettu ja eReseptin käyttöönottoa on valmisteltu.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	34 819	35 443	14 288	40	35 443
TOIMINTAKULUT	-32 988	-34 044	-11 086	33	-34 044
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3	0	0	0	0
POISTOT	-1 210	-1 394	-460	33	-1 394
LIIKEYLIJÄÄMÄ / -ALIJÄÄMÄ	624	5	2 742	49 857	5

Pelastuslaitoksen toimintatuottoihin on kirjanpidon jaksolla 1.1.–30.4.2014 kirjautunut liikaa 2 582 870,59 euroa. Tämä johtuu kuntaosuustulojen kirjautumisesta huhtikuulle, vaikka ne kirjanpidollisesti kuuluvat toukokuulle. Samoin Hyvinkään sairaanhoitoalueelle tullaan tilittämään takaisin 454 000 euroa, erä näkyy huhtikuun kirjanpidossa vielä tuottona.

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Pelastuslaitoksen toiminta ja talous etenevät ennusteen mukaisesti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Vuoden 2013 lopulla sisäministeriön tekemä esitys pelastustoimen alueiden uudesta aluejaosta peruttiin esityksestä annettujen lausuntojen perusteella. Sisäministeriö linjasi, että tavoitellut säästöt 7,5 milj. euroa tehdään nykyisellä pelastustoimen aluejaolla.

Vuoden alku on pelastustoiminnassa ja ensihoidossa sujunut suunnitelmien mukaisesti, eikä toimintaympäristössä ole tapahtunut yllättäviä muutoksia. Pitkällä aikavälillä asukasmäärän, rakentamisen ja liikenteen lisääntyessä riskit ja uhat kasvavat.

Toiminnan vaikuttavuutta pyritään kehittämään siten että haluttu palvelutaso taataan mahdollisimman kustannustehokkaasti toimintoja optimoimalla. Keskeisimmät kehityskohteet ja muutokset ovat: riskianalyysityöskentelyn uudistaminen, asumisen palo- ja tapaturmaturvallisuuden omavalvontaa kehittäminen sekä asiakaspalautejärjestelmän laajentaminen ja hyödyntäminen.

Suun terveydenhuollon liikelaitos

Ennuste

1 000 €	TP 2013	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	ENNUSTE 2014
TOIMINTATUOTOT	22 158	21 853	7 608	35	22 110
TOIMINTAKULUT	-22 054	-21 440	-6 988	33	-21 698
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-221	-227	-72	32	-221
POISTOT	-122	-136	-44	32	-136
LIIKEYLIJÄÄMÄ / -ALIJÄÄMÄ	-239	48	504	1 044	54

Talousarvion toteutumisen keskeiset onnistumiset ja haasteet

Liikevaihto 1-3/2014 oli 5,6 milj. euroa (1-3/2013 5,4 milj. euroa, koko vuoden talousarvioon verrattuna toteuma-prosentti 26,4). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 4,4 prosenttia, joka johtuu painotettujen toimenpiteiden määrän kasvusta sekä suoritetuista hinnantarkastuksista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-SEHYK) olivat 209 396 euroa (vuonna 2013 158 019 euroa).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 1,4 milj. euroa (vuonna 2013 1,3 milj. euroa). Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 4,2 milj. euroa (vuonna 2013 4,0 milj. euroa). Kasvu verrattuna edelliseen vuoteen 4,0 prosenttia, joka johtuu korotetuista yksikköhinnoista sekä suoritettujen toimenpiteiden määrän kasvusta (vertailuajankohtaan nähden +2,0 %).

Operatiiviset kulut 1-3/2014 olivat 5,2 milj. euroa (toteutunut 2013 5,2 milj. euroa). Keskeinen tekijä kustannusten hallinnassa on ulkopuolisten ostettujen henkilöstöpalveluiden käyttö vain kriittisiin tarpeisiin (1-3/2014 43 863 euroa, 1-3/2013 217 434 euroa).

Henkilöstökulut ovat suunnitellulla tasolla.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 1-3/2014 368 931 euroa (2013 335 958 euroa). Luottotappioita ajanjaksolle on kirjattu 29 561 euroa.

Poistot ja rahoituserät ovat asetettujen raamien mukaisia. Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat per 3/2014 lopussa 4,8 milj. euroa. Liikelaitoksen pankkisaamiset per 3/2014 olivat 0,5 milj. euroa.

Liikelaitoksen tulos 1-3/2014 on 580 523 euroa voitollinen (vertailuajanjaksona 2013 voitto oli 251 876 euroa), johtuen tehdyistä hinnankorotuksista, toimenpiteiden määrän positiivista kasvusta sekä kuluerien jatkuvasta valvonnasta.

Ennuste 1-12/2014

Ajanjaksolle 1-4/2014 ei odoteta merkittäviä muutoksia kehitykseen. Ajanjaksolle kohdistuvat pyhäpäivät tullevat pienentämään toiminnan volyymejä.

Vuoden 2014 talousarvio osoittaa liikevaihdoksi 21,2 milj. euroa, liiketulokseksi 275 676 euroa ja tulokseksi 48 308 euroa. Talousarvio on erittäin haasteellinen mutta tämänhetkisellä näkemyksellä saavutettavissa. Kriittinen tekijä on PKS-SEHYK kustannusten muodostuminen (vuonna 2013 laskutusvolyymi oli 1,1 milj. euroa). Talousarvioon merkitty vastaava laskutusvolyymi on 0,6 milj. euroa ja tässä raamissa pysyminen tulee lisäämään vaatimuksia sopeuttaa muita kustannuseriä.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen uusi organisaatio aloitti 1.1.2014. Organisaation tavoite on yhtenäistää Vantaan suun terveydenhuollon käytäntöjä ja tehostaa toimintaa prosessiorganisaatiolla. Alkuvuoden kokemukset ovat olleet positiivisia. Tuottavuus on kehittynyt odotetusti. Painotettujen toimenpiteiden määrä on noussut. Kuitenkin alkuvuodesta toiminnassa on painotettu lasten- ja nuorten hoitoa, jolloin asiakasmaksutuotot eivät ole kasvaneet merkittävästi. Osavuosikaudella on pyritty toimintaan täysin omin voimin, joka asettaa haasteen tuotannolle. Lasten- ja nuorten ja aikuisten hoidon suhde sekä yksilölliset suoritteet otettiin tarkastelun alle ja niiden kautta toimintaa ohjataan alueellisesti. Yksiköissä on laajennettu Hakunila työnjakomallia myös Länsimäkeen. Asiakaspalvelun yhtenäistämiseksi asiakas- ja potilaspalvelut yhdistetään. PKS – yhteistoiminta on toteutunut odotetusti. Virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen ja PKS-sehykin käyttö on hiukan noussut ja tämä muodostaa taloudellisen riskin, koska tilaaja on budjetoinut vain 2/3 vuoden 2013 käyttökuluihin nähden.

Suun terveydenhuollon liikelaitos on pysynyt talousarviossa. Hoitotakuu on toteutunut ja yli kuuden kuukauden hoitoa odottaneita oli 0 henkeä. Kiireettömään hoitoon pääsyaika oli 4kk.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteiden toteutuminen

TVO-toimenpiteitä toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Vapaa liikkuvuus vaikuttaa suun terveydenhuollon kysyntään. Vuoden 2014 aikana laaditaan terveydenhuollon palveluverkko, jonka osana laaditaan suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelma. Laadinnassa otetaan huomioon mahdolliset sote-linjaukset. Palveluseteliportaalin käyttöönottoa ei ole tehty ja palvelusetelikortti ei ole edennyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti.

RAHASTOT

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Kivistön asuntomessualueella on pientalojen lisäksi rakenteilla neljä kerrostaloa. Keskustassa on rakenteilla kolme kerrostaloa. Samoin jäteputken rakentaminen on meneillään.

Tikkurilan keskustassa on valmistunut 233 autopaikan maanpäällinen pysäköintilaitos, joka palvelee kolmea asuntoyhtiötä sekä yleistä paikoitusta. Keskustassa on valmistunut yksi kerrostalo ja kolme kerrostaloa on rakenteilla. Toimisto- ja liikekeskus Dixin rakentaminen on sujunut aikataulussa. Ensimmäinen vaihe käsittää 14 500 kem² ja 500 autopaikkaa ja se valmistuu vuoden 2014 lopulla.

Myyrmäen keskustassa kauppakeskus Myyrmannin laajennuksen kaavoitustyö on keskeytetty, koska laajennuksesta ei saatu taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvää ratkaisua. Keskustasta tullaan järjestämään suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu.

Martinlaaksossa kaupunki on järjestänyt purettavan Laajavuoren koulun tontista suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun. Martinkeskuksen ostoskeskuksen omistajat kilpailuttavat myös omaa kiinteistöään. Martinkeskuksen kilpailuun sisältyy myös kaupungin maata. Asuntopainotteiset kilpailut päättyvät toukokuussa.

Koivukylän vanhan ostoskeskuksen laajennuksen kaavatyö on käynnissä.

Korson keskustasta kaupunki on järjestänyt suunnittelukilpailun, joka päättyy toukokuussa.

Hakunilan uuden kauppakeskuksen toteuttamiselle luodaan edellytykset löytämällä nykyiselle linja-autovarikolle uusi sijaintipaikka. Hakunilan vanhan ostoskeskuksen elinvoima pyritään säilyttämään myös silloin kun uusi ostoskeskus valmistuu.

Asuntolainarahasto

Asuntolainarahastosta on ollut mahdollista hakea lainoja ja avustuksia sääntöjen mukaisiin asunto- ja elinkeinopoliittisesti tarkoituksenmukaisiin hankkeisiin. Kaupunkisuunnittelulautakunta vahvisti 24.2.2014 asuntolainarahaston käyttösuunnitelman eli lainalajittaiset enimmäiskiintiöt eri tarkoituksiin seuraavasti: korjauslainoihin kaupungin yhtiöille korjauslainoihin asunto-osakeyhtiöille 3,0 milj. euroa, hissiavustuksiin 1.0 milj. euroa ja palvelurakentamiseen 1,5 milj. euroa sekä kiintiöimättömään osuuteen 12 988 117,42 euroa.

Rahastosta on myönnetty neljä lainaa asunto-osakeyhtiötalojen peruskorjauksiin yhteismäärältään 1 779 420 euroa.

Kaupunginhallitus päätti 7.4.2014 esittää kaupunginvaltuustolle sääntömuutoksen. Sen mukaan rahaston nimi on jatkossa Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto. Rahaston tarkoitus-kohdan mukaan rahaston tarkoituksena on edistää asuntotuotantoa, kiinteistöjen ja kiinteän omaisuuden hankintaa ja kehittämistä sekä talon- ja infrastruktuurin rakentamista ja elinkeinopoliittista tukemista. Sääntömuutoksen lisäksi esitettiin korotettavaksi rahaston pääomaa 20 milj. eurolla Vantaan kaupungin tilikauden 2013 ylijäämäisestä tuloksesta tilikauden 2014 kirjanpidossa. Esityksen mukaan uusi sääntö tulee voimaan 1.6.2014.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuotot (korkotuotot - luottotappiot) olivat ajalla 1.1.–31.3. 4 949,69 euroa. Sosiaalisen luototuksen tuotot vuodelle 2014 on arvioitu 20 000 euroksi.

Rahastossa oli käytettävissä 31.3.2014 luottojen myöntämiseen 511 848,97 euroa. Luottoja myönnettiin 28 kpl. Luottotappioksi on kirjattu 24,56 euroa 1.1. - 31.3.2014. Tämä on 0,02 prosenttia myönnetyistä uusista luotoista 209 200,85 euroa. Kielteisiä luottopäätöksiä tehtiin 14 kpl.

Luoton jo saaneille asiakkaille tehtiin 26 maksusuunnitelmaa rästiin jääneiden erien hoitamiseksi ja myönnettiin 42 lyhennysvapaata kuukautta.

Erääntyneistä maksuista lähetettiin 166 kpl ensimmäistä maksukehotusta ja 117 kpl toista maksukehotusta. Luottoja irtisanottiin 2 kpl.

Yksikön käyttötalous pysyy talousarvion puitteissa.

Vahinkorahasto

Alkuvuoden aikana rahastosta on maksettu vakuutusmaksuja 966 064,94 euroa, vastuuvakuutuksia on maksettu 42 357,70 euroa ja muita toiminnan vahinkoja 20 047,89 euroa.

Toteutumistietojen perusteella käyttösuunnitelman arvioidaan toteutuvan.

INVESTOINNIT

1 000 €	TA 2014	TOT 1-4 2014	TOT-% 2014	Ennuste
INVESTOINTITULOT	8 150	2 533	31,1	6 222
Rakentaminen	-37 885	-6 922	18,3	-39 519
Uudisrakennukset	-9 240	-3 062	33,1	-10 170
Peruskorjaukset	-27 824	-3 742	13,4	-28 428
Vuokra- ja osaketilojen muutostyö	-821	-118	14,4	-921
Aineeton omaisuus	-8 500	-529	6,2	-6 249
Julkinen käyttöomaisuus	-100 900	-31 175	30,9	-106 091
Liikennealueet	-26 400	-8 419	31,9	-26 400
Urheilualueet	-2 620	-857	32,7	-2 620
Virkistysalueet	-380	-13	3,3	-380
Ympäristörakentaminen	-5 000	-249	5,0	-5 000
Yhteishankkeet	-14 000	-3 003	21,4	-17 400
Kehärata	-52 500	-18 635	35,5	-54 291
Irtain omaisuus	-6 238	-535	8,6	-6 238
Kiinteä omaisuus	-10 000	-506	5,1	-10 000
Osakkeet ja osuudet	-1 300	-6	0,5	-1 300
VANTAAN KAUPUNGIN INVESTOINNIT	-164 823	-39 674	24,1	-169 397
Liikelaitosten ja rahastojen investoinnit	-12 332	-4 039	32,8	-12 332
BRUTTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-177 155	-43 713	24,7	-181 729
INVESTOINTIOSA NETTO	-169 005	-41 179	24,4	-175 507

Toimitilainvestoinnit

Taloussuunnitelman ja erityisesti investointiosan valmistelussa sovelletaan vuodenvaihteessa 2013–2014 uudistettua menettelytapaohjetta uusia toimitiloja hankittaessa.

Vuoden 2015 -2018 talousarvion valmistelua tehdään voimassa olevaa investointiohjelmaa päivittämällä. Uudet ja kaikki ne hankkeet joihin esitetään ajallisia, laadullisia tai laajuuteen liittyviä muutoksia valtuuston hyväksymiin hankeryhmäkohtaisiin investointiohjelma-taulukkoihin verrattuna pyydettiin esittämään hankekohtaisilla hankekorteilla helmikuun loppuun mennessä. Investointiohjelmaesitystä on koottu esitysten pohjalta ja valmistelutyötä on tehty alkuvuodelle aikataulutetuissa workshopeissa yhdessä toimialojen kanssa.

Palveluverkkosuunnitteluun kytkeytyviä esiselvitystehtäviä on jatkettu uusien kokonaistaloudellisempien toimitilaratkaisujen löytämiseksi. Alkuvuodesta esiselvitystyötä tehtiin mm. Kivistön kaupunkikeskuksen alueelle tarvittavista kaupungin toimitiloista sekä koko Vantaan sosiaali- ja terveydenhoitopalvelujen tilatarpeisiin liittyen. Alueellisia tarkasteluja koulujen ja päiväkotien osalta jatkettiin ja Tikkurilan toimitilaverkkoselvitys valmistui huhtikuussa.

Uudisrakennukset

Ensimmäisellä osavuosikatsausjaksolla (1-4/2014) tilakeskuksen rakennuttamista uudisrakennushankkeista valmistuivat Dickursby koulun laajennus ja päiväkoti -hanke sekä Sinirikon päiväkoti. Uutena hankkeena aloitettiin Hiekkaharjun kentän huoltorakennuksen peruskorjauksen yhteydessä rakennettavat varasto- ja tallitilat, jonka toteutus siirtyi vuodelta 2013 vuoteen 2014.

Rakennusvaiheessa olivat Viertolan vastaanottokodin Harjulan uusi nuorisokotihanke sekä Länsimäen koulun laajennushanke.

Aurinkokiven koulu -hankkeen 1. vaiheen suunnitteluvaihe jatkuu edelleen kesään 2014 asti. Aurinkokivi 1. vaiheen on tarkoitus valmistua kesällä 2016. Itä-Hakkilan päiväkodin suunnitteluvaihe aloitettiin. Tikkurilan aseman läheisyyteen rakennettavan kuljettajien taukotilarakennuksen suunnittelu valmistui maaliskuussa.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa oli Leinelän II päiväkoti, jonka hankesuunnitelma laaditaan nollaenergiarakentamisen pilottihankkeena (malli).

Tilakeskus aloitti helmikuussa konserniyhtiö VTK Kiinteistöt Oy:n rahoittaman Ilolan koulu- ja esiopetustila -hankkeen rakennusvaiheen rakennuttamisen.

Ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana tilakeskuksessa laadittiin tarveselvityksiä VAV Asunnot Oy:n hankkeisiin Myyrmäen vanhustenkeskus ja kehitysvammaisten palveltutalo Martinlaaksoon.

Lisäksi muiden konserniyhtiöiden hankkeiden osalta tarveselvitysvaiheessa olivat Tikkurilan harjoitusjäähalli ja Hakunilan harjoitusjalkapallohalli.

Peruskorjaukset

Tarkasteluajanjaksolla suuremmista hankkeista valmistuivat mm seuraavat: Dickursby koulun peruskorjaus ja vanhan puukoulun korjaustyö sekä Suitsikujan päiväkodin korjaustyöt.

Merkittävämpiä jakson aikana aloitettuja rakennushankkeita olivat Havukosken koulun vesikatto ja sisäilmakorjaustyöt, Ilvespuiston neuvolan muutos päiväkoti käyttöön, Hiekkaharjun urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjaus, Simonmetsän päiväkodin osittainen peruskorjaus ja Myyrinkodin 1. krs:n muutostyö vammaispalvelutilaksi.

Rakennusvaiheessa olevia merkittävimpiä hankkeita olivat Länsimäen koulun laajennukseen liittyvät muutostyöt, Varia Tennistien saliosan tekninen peruskorjaustyö, Vapaalan urheilukentän huoltorakennuksen korjaustyöt, Kuusijärven päärakennuksen peruskorjaus ja Louhelan aseman peruskorjaustyöt.

Suunnittelu- ja/tai urakkatarjouspyyntövaiheessa olivat mm. Kivimäen koulun korjaustöiden toinen vaihe, Varia Ojahaantien 2. vaiheen korjaus- ja muutostyöt, Piilipuun päiväkodin osittainen peruskorjaus, Martinlaakson uimahallin korjaustyöt, Martinlaakson ja Myyrmäen asemien peruskorjaukset sekä usean kiinteistön vesikattokorjaustyöt.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat mm. Katriinan sairaalan perusparannus, Korson vanhustenkeskuksen perusparannus, Myyrmäen katkaisuhoitoasema ja A-klinikan peruskorjaus, Hakunilanrinteen koulun liikuntasaliosan peruskorjauksen 1. vaihe, Myyrmäkitalon muutos- ja korjaustyöt, Pähkinärinteen koulun osittainen peruskorjaus, Autioniityn päiväkodin osittainen peruskorjaus, Lehdokin päiväkodin osittainen peruskorjaus, Martinus -salin muutos- ja peruskorjaustyö ja Vantaankosken paloaseman peruskorjaus.

Vuokra- ja osaketilojen muutokset

Jakson aikana valmistui Hakunilan sosiaaliaseman yhteyteen tehty neuvolamuutostyö.

Suunnitteluvaiheessa tilakeskuksessa olivat konserniyhtiöiden rahoituksella tehtävistä hankkeista Korson hammashoitolan lisätilat ja muutostyöt Maakotkantiellä, Jokiuoman päiväkodin korjaustyöt sekä muutostyöt Leijassa perheneuvoloiden uusiksi toimitiloiksi.

Tarveselvitys-/hankesuunnitteluvaiheessa olivat Håkansbölen, Metsikköpolun ja Variston päiväkotien korjaushankkeet.

Aineeton omaisuus

Tietohallinto on toteuttanut 18.10.2013 hyväksyttyä tietohallinto-ohjelmaa vuoden 2014 alusta alkaen. Ohjelman toteutus on edennyt aikataulun mukaisesti. Vuoden 2014 ensimmäisen kvartaalin aikana on toteutettu seuraavat ICT-kehittämistoimenpiteet:

- älypuhelinten tilausmahdollisuus vapautettiin toimialoille (kaikki puhelimiin kalenteri- ja sähköpostiratkaisu)
- etätyövälineet päivitettiin nykyaikaisiksi korvaamalla vanha VPN –ratkaisu uudella käyttäjäystävällisellä DirectAccess ratkaisulla.

- käyttöönotettiin sähköinen toimeentulotukijärjestelmä.
- käyttöönotettiin sähköinen ajanvaraus sosiaalitoimessa

Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana on em. lisäksi käynnistetty seuraavat kehittämisprojektit:

- Tiedolla johtamisen projekti
- Perustietotekniikan ulkoistaminen
- SAP määrittely
- Lync ja Sharepoint -projekti, joka mahdollistaa yhdessä päätelaite- ja etäratkaisujen kanssa modernin etätyöskentelyn sidosryhmien sekä oman työyhteisön kanssa
- Kaupungin tasoinen hankesalkku
- Sähköisen asioinnin viite- ja kohdearkkitehtuurityö
- Tietoturvatasot projekti
- Koti- ja perhepäivähoidon mobiilisovellus -projekti
- Kiinteistönhallinnan projekti

Asian- ja dokumentinhallintajärjestelmä ASTAn laajennusprojekti päättyi tammikuussa ja päätöksenteko viranhaltijoiden ja toimielinten osalta siirrettiin ASTAan. Neuvontaa ja ohjeistusta on annettu runsaasti ja käyttöönoton tilanteesta tehtiin selvitys kaupungin johtoryhmälle. ASTA- järjestelmässä on ollut haasteita erityisesti toimielinkokousten koostamisessa ja niitä on ratkottu yhdessä toimittajan kanssa. ASTAn tukihenkilöiden ohjausta ja neuvontaa on jatkettu toimialoittain kerran kuukaudessa. ASTAn neuvontapuhelin aloittaa toiminnan toukokuussa.

Avustussovellus Apurin määrittelyn tarkistus ja testitapausten päivitykset tehdään huhti-toukokuussa, testauksen hyväksyntä kesäkuussa.

Julkinen käyttöomaisuus

Työt ovat alkuvuonna edenneet työohjelman mukaisesti vähälumisen talven ansiosta. Investointien määrärahan käyttö alkuvuonna on yleensä vähäisempää suhteessa muuhun vuoteen verrattuna, mutta kuluvana vuonna investointityöt ovat edenneet tavanomaista ripeämmin.

Merkittävimmät käynnissä olevat katuhankkeet ovat Kivistön alueen uudet kadut ja Tikkurilassa Mesikukantie, Apilatie, Kukantie, Lehtitie sekä Pähkinärinteessä Kolmikallionkuja ja Kolmikallionrinne.

Kehäradan aikataulu on tiukka, mutta rata on edelleen tarkoitus ottaa käyttöön 1.7.2015. Tämänhetkisen arvion mukaan kokonaisbudjetti tulee ylittymään kaupungin osalta noin 3-4 milj. eurolla.

Kehä III:n toinen parantamisvaihe etenee kokonaisuudessaan hyvin. Urakkaa 1 (Lentoasemantien parantaminen) toteuttavan Graniittirakennus Kallio Oy:n tavoitteena on saada urakka viimeistelyjä lukuun ottamatta valmiiksi vuoden 2015 lopulla. Urakkaan 2 (Lahdenväylä - Porvoonväylä) on urakoitsijaksi valittu YIT Rakennus Oy. Työt ovat käynnistyneet ja valmistuvat urakoitsijan mukaan kesällä 2016.

Kivistön alueen maarakennustöiden urakka on jo loppusuoralla, ja urakoitsija VRJ Etelä-Suomi Oy saanee työt valmiiksi toukokuun alkupuolella. Kivistön alueen pintarakenneurakkaan valittiin urakoitsijaksi Destia Oy, joka aloittaa työt toukokuun alussa. Pintarakenneurakasta asuntomessuihin liittyvät osiot valmistuvat ennen messuja kesällä 2015, ja kokonaisuudessaan työt ovat valmiit syksyllä 2015.

Kiinteä omaisuus

Pilaantuneiden maiden kunnostaminen on edennyt lähes talousarvion mukaisesti ja Vehkalan esirakentamisurakan valmistelu on aikataulussa.

HENKILÖSTÖ

	31.3.2013	31.3.2014
Yleishallinto	5	6
Kaupunginjohtajan toimiala	167	164
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	373	378
Keski-Uudenmaan Pelastustoimen liikelaitos	454	465
Vantaan Työterveys liikelaitos	69	71
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 598	2 590
Suun terveydenhuollon liikelaitos	308	303
Sivistystoimen toimiala	5 801	5 824
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	669	667
Yhteensä	10 444	10 468

Palkat

Palkkamenot ovat tammi-maaliskuussa kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna 1,5 prosenttia. Kuluvan vuoden palkkamenot maaliskuun lopussa olivat 87 milj. euroa, mikä on 1,3 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Henkilöstön kehittäminen

Ammatillisen osaamisen kehittämismallin osalta on kartoitettu toimialojen erilaiset käytänteet. Yhtenäisempiä toimintatapoja on lähdetty kehittämään, viestintää yhtenäistetty ja sovittu yhteisistä linjauksista. Strategisen johtamisen työkalut on luotu. Viestintä ja perehdytys on aloitettu tulosalueiden johtoryhmissä sekä avoimissa esimiesvalmennuksissa että tulosalueiden omissa kehittämispäivissä.

Avoimia valmennuksia ja esimiesten työnohjausryhmiä liittyen systemaattiseen esimiesvalmennukseen on toteutettu suunnitelman mukaan.

Hyvinvointi

Vuoden vaihteessa siirryttiin työterveyshuollon palveluissa akuutin sairaanhoidon toimintatapaan, jolla pyrittiin hillitsemään kasvavia kustannuksia. Käytännössä työntekijän puhelinkontaktissa arvioidaan hoidon tarve ja vain tarvittaessa ohjataan hoitoon joko työterveyshoitajalle tai -lääkärille. Akuutin sairaanhoidon toimintatapamuutoksesta huolimatta isolla ulkoisella palveluntuottajalla on vaikeuksia pysyä työterveyshuollon budjetissa.

Vantaan yhteistyökumppanit vakuutusyhtiöyhteistyössä vaihtuivat vuoden vaihteessa ja uusien kumppanien kanssa on käynnistetty yhteistyö tapaturmien ennaltaehkäisyssä kuin myös työkykyasioissa.

Terveysjohtamisen sähköistä työvälinettä on kehitetty alkukeväästä. Työvälineen käyttöönotto siirtyy aiemmin suunnitellusta syksyyn 2014. Työväline tuo herätteen oikea-aikaisesti sekä esimiehelle että työntekijälle. Esimies käy aktiivisen välittämisen keskustelun ja hän kuittaa tiedot järjestelmään. Järjestelmä mahdollistaa terveysjohtamisen seurannan toimiala- ja kaupunkitasolla.

KONSERNIYHTEISÖT

Yleisjaosto (30.9.2013 § 20) asetti sitovat tavoitteet merkittävimmille Vantaan kaupungin tytäryhteisöille. Näiden tavoitteiden toteutumisen ennusteet raportoidaan keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen osavuosikatsauksessa kaudelta 1-3/2014, joka käsitellään yleisjaostossa 19.5.2014.

Vantaa

Vantaan kaupunki
Kaupunginjohtajan toimiala
Taloussuunnittelu

Sitovien tavoitteiden raportti 30.4.2014

Strat. pää-määrä nro	Strateginen päämäärä	Sitova tavoite nro	Sitova tavoite 2014	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2012 loppu	Mittarin tavoitetaso 2014	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2014 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 30.4.2014	Tavoitteen toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa										
1.	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan	1.1.	Kaupungin vuosikate maksimoidaan.	Vuosikate	64,7 milj. euroa	37,6 milj. euroa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Talousarvion 2014 mukaiset toimenpiteet, talouden tasapainottamisen ja tuottavuuden kehittämisen jatkaminen.	Vuosikate tilanteessa 30.4.2014 oli 61,3 milj. euroa (30.4.2013: 50,8 milj. euroa).	Tavoite toteutunee täysin.
		1.2.	Kuntien prosentuaalinen joukkoliikenteen maksuosuus ei kasva HSL:n toimintatuloista. HUS:lle asetetaan taloutta ja tuottavuutta koskevat tavoitteet.	Kuntien prosentuaalinen joukkoliikenteen maksuosuus Vantaan erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen menojen kasvu.	v. 2012 jäsenkuntien maksuosuus 49,2 % Alkuperäinen TA 2013	Sama kuin nykytila Vantaan palvelusopimuk-sen kustannus-nousu 2014 enintään 4 %	Juha-Veikko Nikulainen Jukka T. Salminen	Vantaan vuoden 2014 joukkoliikenteen käyttösuunnitelma on 43,2 milj. euroa. Joukkoliikenteen menojen ennakoidaan toteutuvan käyttösuunnitelman mukaisesti. Käyty vuoden ensimmäinen sosiaali-ja terveystoimen johdon ja HUS:n johdon välinen taloutta koskeva kuntaneuvottelu. HUS:n ja Vantaan kaupungin välinen palvelusopimus vuodelle 2014 allekirjoitettiin 25.2.2014.	Joukkoliikenteen menot 30.4.2014 14,7M€. HUS-johdon ennuste vuoden 2014 talousarvion toteutumisesta ei ole käytettävissä 28.4. mennessä. Toimialan oma arvio on, että HUS-palvelusopimuksen menot ovat 3,3 % korkeammat kuin v. 2013 tilinpäätökseen ja ylittävät v. 2014 palvelusopimuksen 3,3 %:lla.	Tavoite toteutunee täysin. Tavoite ei toteudu lainkaan.
		1.3.	Vantti Oy:n tuottavuuskehitys on neljä prosenttia.	Tuottavuuskehitys	Nykytila	Neljä prosenttia	Martti Lipponen	Etenee tavoitteiden mukaisesti.	Yhtiön hallitus seuraa.	Tavoite toteutunee täysin.
		1.4.	Toimialat laativat tuottavuusohjelmat koko valtuustokaudelle.	Toimialojen tuottavuusohjelmien valmistuminen.	Ei valmis	Valmistuminen v. 2014	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.3.2014 § 8 merkitsi tiedoksi sosiaali- ja terveydenhuollon tulosalueiden tuottavuussuunnitelman ja tuottavuuden seurantamittarit sekä päätti tuottavuuden toteutumisen raportoinnista sosiaali- ja terveyslautakunnalle. Konsas: valmistuu vuoden 2014 aikana. Muut toimialat eivät vielä raportoineet tuottavuusohjelmistaan.	Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuussunnitelma on valmistunut ja käsitelty sosiaali- ja terveyslautakunnassa. Konsas: suunnitelma valmistuu.	Tavoite toteutuu täysin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä konserni- ja asukaspalvelujen toimialojen osalta. Muiden toimialojen suhteen toteutumisarviota ei voida vielä tehdä.
		1.5.	Kaupungin hallintokäytäntöjä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.	Henkilöstökyselyllä kerätään esityksiä hallintokäytäntöjen kehittämiseksi ja tehostamiseksi.	Ei valmis	Kysely tehty ja johtopäätökset arvioitu toimialoittain	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Sisäisen tarkastuksen raportissa on kartoitettu esityksiä. Toimialat ovat aloittaneet kukin omat toimenpiteensä.	Ks. toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi.	Tavoite toteutunee jossain määrin.
2.	Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan	2.1.	Pitkäaikaisen velan määrä kasvaa enintään talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti.	Pitkäaikaisen velan määrä	n. 925 milj. euroa	Max 1 105 milj. euroa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Talousarvion 2014 mukaiset toimenpiteet, talouden tasapainottamisen ja tuottavuuden kehittämisen jatkaminen.	Pitkäaikaisen velan määrä tilanteessa 31.3.2014 oli 952,1 milj. euroa. Toukokuussa tapahtuvan lainanoton myötä kaupungin pitkäaikaisten velkojen määrä nousee (ainakin hetkellisesti) yli miljardiin euroon.	Tavoite toteutunee täysin.
3.	Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan	3.1.	Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 30 milj. euroa vuoden 2014 aikana.	Maanmyyntivoitot	30 milj. euroa	Min. 30 milj. euroa	Juha-Veikko Nikulainen	Maapoliittisten linajausten mukainen tulostavoite 30M€.	Maanmyyntivoitto 30.4.2014 13,8 M€.	Tavoite toteutuu täysin.
		3.2.	Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	Kaupungin mainetyö tehty. Selvitetään yrityshautomo- ja kiihdyttämötoiminnan käynnistämisen edellytykset. Hyödynnetään kehäradan ja sen asemaseutujen mahdollisuudet täysimääräisesti toteuttamalla alueiden profilointia koskevat selvitykset.	Ei valmis Ei valmis Ei valmis	Valmis vuonna 2014 Valmis vuonna 2014 Valmis vuonna 2014	Jose Valanta Jose Valanta JoseValanta	Brändityö on kilpailutettu ja valinta tehty. Yrityshautomon selvitystyö on käynnistynyt.	Ks. toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi.	Tavoite toteutunee jossain määrin.
Kaupunkirakenne eheytyy										
5.	Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin	5.1.	Kaavoitusohjelmassa priorisoidaan keskustojen ja joukkoliikennevyöhykkeiden kaavoittaminen.	Kaupunki- ja palvelurakennetta kehittäviä asemakaavoja valmistuu 9 kpl vuonna 2014.	7 kpl	9 kpl	Juha-Veikko Nikulainen	Kaavoitusohjelma etenee suunnitelman mukaisesti.	4 kaavaa on hyväksytty.	Tavoite toteutuu täysin.
		5.2.	Ratojen varsien ja joukkoliikennevyöhykkeiden maankäytön tehostamisen kaavallinen tarkastelu valmistuu.	Kaavallinen tarkastelu valmistuu vuonna 2014.	Ei valmis	Valmis vuonna 2014	Juha-Veikko Nikulainen	Tarkastelu on edennyt raportin ja kartta-aineistojen valmisteluun, jota on tehty alkuvuoden ajan.	Työ etenee aikataulun mukaisesti.	Tavoite toteutuu täysin.
		5.3.	Laaditaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma, joka käsitellään kaupunginvaltuuston kevään 2014 seminaarissa.	Palveluverkkosuunnitelman valmistuminen ja valtuustokäsittely.	Ei valmis	Uusi kaupunkitasoinen palveluverkko-suunnitelma on laadittu aikataulun mukaisesti	Patrik Marjamaa	Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman taustatietoja on kerätty ja sisältöä valmisteltu syksystä 2013 alkaen. Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman valmistelutilannetta on käsitelty kaupungin johtoryhmässä sekä hankejohtoryhmässä ja kaupungin YT-ryhmässä.	Palveluverkkosuunnitelmaa käsitellään kaupunginvaltuuston seminaarissa toukokuussa 2014.	Tavoite toteutunee täysin.
7.	Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä	7.1.	Investointiohjelmaa toteutetaan talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti.	Kaupungin investointien määrä (ilman kehärataa, Kehä III:a, rahastoja ja liikelaitoksia).	TVO:n taso	Kaupungin investoinnit max. 98 milj. euroa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Juha-Veikko Nikulainen	Investointiohjelmat on laadittu TVO-tasoon.	Toteuma 30.4.2014 18,0 milj. euroa (bruttoinvestoinnit ilman Kehärataa, Kehä III:a, liikelaitoksia ja rahastoja)	Tavoite toteutuu jossain määrin.

8.	Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista	8.1.	Kaupunki luo edellytykset 2000 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Kaupungin rakentamisen laatua kohotetaan paremmalla suunnittelulla, laatujärjestelmät omaavilla rakentajilla ja paremmalla työmaavalvonnalla.	Vuoden aikana kaavoitettu uusi asumisen kerrosala.	199 125 k-m2	200 000 k-m2	Juha-Veikko Nikulainen	Uutta asuntojen rakennusoikeutta on hyväksytty 92 509 k-m2.	92509 k-m2	Tavoite toteutunee täysin.
		8.2.	Kaupunki luovuttaa vähintään 65 omakotitalotonttia.	Luovutettujen omakotitalotonttien määrä.	49	Vähintään 65	Juha-Veikko Nikulainen	Kaupunki on alkuvuodesta luovuttanut omakotitontteja 12 kappaletta. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 14.4.2014 60 tontin luovuttamisesta tarjouskilpailulla ja pisteytykselllä. Lisäksi kaupunginhallitus on päättänyt myydä ns. jatkuvalla haulla14 tonttia Askistosta, Petikosta ja Nikinmäestä.	12	Tavoite toteutuu täysin.
Kaupungin elinvoima vahvistuu											
9.	Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	9.1.	Kaupungin työllisyystilanne paranee.	Työttömyysaste Alle 25-vuotiaiden työttömien virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen alenee. Pitkäaikaistyöttömien määrä Maahanmuuttajataustaisten työttömien määrä	8,9 % 16,5% 2 635 hlöä 2 141 hlöä	8,7 % 15 % 2 500 hlöä Työllisyystilan-ne paranee	Heidi Nygren, Jose Valanta Raportointivastuu: Heidi Nygren Heidi Nygren, Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Heidi Nygren Heidi Nygren Heidi Nygren	Taloudellinen tilanne jatkuu haastavana ja työttömyys on jatkanut kasvuaan valtakunnallisesti. Työllisyyspalveluiden aktiivisilla toimenpiteillä ja tehokkailla palveluilla etenkin nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut Vantaalla lähiseutua selvästi maltillisemmin. Vantaalla oli maaliskuun 2014 lopussa vähemmän pitkäaikaistyöttömiä ja alle 25-vuotiata työttömiä kuin Espoossa ja Helsingissä.	Maaliskuun 2014 lopussa työttömyysaste oli 10,2 % Alle 25-v. työttömien virta yli 3 kk työttömyyteen oli 27,7 % Pitkäaikaistyöttömiä oli 3 083 Ulkomaalaisia työttömiä oli 2 570	Ei toteudu lainkaan. Ei toteudu lainkaan. Ei toteudu lainkaan. Ei toteudu lainkaan.
		9.2.	Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	Päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa.	2 vkoa	2 vkoa	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Kun lapsen huoltaja hakee päivähoitopaikkaa työllistymisen vuoksi, se järjestetään kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita hoitopaikan sijainnista. Ensisijaista hoitopaikkatoivetta ei kaikilta osin voi toteuttaa kesken toimintavuoden, mutta päivähoitopaikka pyritään järjestämään perheen kulkuyhteydet ja kuljetusmahdollisuudet huomioon ottaen.	Toteutunut.	Tavoite toteutuu täysin.
10.	Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen	10.1.	Positiivisten tai neutraalien mainintojen osuus uutisoinnissa kasvaa.	Positiivisten tai neutraalien mainintojen osuus.	89%	91%	Jose Valanta	Tammi-maaliskuussa osuus oli noussut 84 %:iin vuoden 2013 lopun 78 %:sta.	84 % (tammi-maaliskuu 2014)	Tavoite toteutunee jossain määrin.
		10.2.	Kaupunkikonsernin viestintä- ja markkinointivoimavaroja suunnataan ohjatusti.	Toimintatapojen organisointi ja voimavarojen käytön koordinointi.	Nykyinen toimintatapa	Uudistettu toimintatapa	Jose Valanta	Viestinnän operatiivisia tehtäviä siirretään kuntalaispalveluihin. Markkinoinnin resurssit on jo ajettu alas, toimintatapa mm. yhtiön kanssa määritellään vuoden 2014 aikana	ks. toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi.	Tavoite toteutunee jossain määrin.
		10.3.	Toteutetaan kaupungin strategisten kehittämiskärkien viestintä- ja markkinointisuunnitelma.	Viestintä- ja markkinointisuunnitelma tehdään vuosille 2014 - 2018.	Ei valmis	Suunnitelman sisällöt näkyvät kaikissa viestintä- ja markkinointi-tuotteissa.	Jose Valanta	Brändityön käynnistyminen toukokuussa on pohja laajemmalle suunnittelulle. Toukokuussa valmistuu viestinnän ja markkinoinnin toimintatapa, jossa pohja vuosikellolle.	ks. toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi.	Tavoite toteutunee jossain määrin.
13.	Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat	13.1.	Jokaiselle perusopetuksen päättävälle nuorelle mahdollistetaan jatkokoulutuspaikka.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden %-osuus	98.1 %	100%	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Paula Ylöstalo-Kuronen	Yhteishaku ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen oli 24.2.-14.3.2014. Yhteishaun tulokset saadaan kesäkuussa, minkä jälkeen kaikki ilman paikkaa jäävät ohjataan muihin koulutusvaihtoehtoihin.	Mittari raportoidaan toisessa osavuosikatsauksessa.	Tavoite toteutunee melko hyvin.
Palvelut uudistuvat											
15.	Vantaalaisten aktiivisuus, vastuullisuus ja oman elämän hallinta vahvistuvat oikea-aikaisella neuvonnalla ja palveluohjauksella	15.1.	Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan.	Lastensuojelun asiakkaiden osuus 0-17-vuotiaista vähenee. Aikuisten alkoholin liikakäyttö vähenee (Audit-C -mittari). Päivittäin tupakoivien aikuisten osuus väestöstä laskee. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 20-64 -vuotiaista laskee. Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa. Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrän muutos Savuton Vantaa -toimenpideohjelman kriteerit täyttyvät.	10,5 % 39,3 % (M), 24,9 % (N) 18,4 % (M), 13,5 % (N) 5,7 % 91,9 % 9 092 Kriteerit hyväksytty.	10,1 % 37,3 % (M), 23,5 % (N) 17,5 % (M), 12,5 % (N) 5,4 % 92,0 % 10 235 Kaikki kriteerit täyttyvät.	Jukka T. Salminen Jukka T. Salminen Jukka T. Salminen Jukka T. Salminen Jukka T. Salminen Jukka T. Salminen Jukka T. Salminen	Lastensuojelun tarpeen vähenemiseen vaikuttaa koko kaupungin toimet lasten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi, mm. Hyviksen toimeenpanon edistäminen sekä toimintaympäristö muutokset, kuten työllisyyden kehittyminen. Kaikilla tulosalueilla toimia (mm. puheeksiottoa) aikuisten alkoholin liikakäytön vähentämiseksi. Mm. terveyspalvelujen vastaanotoilla kannustetaan tupakoinnin lopettamiseen. Sosiaali- ja terveystoimen perustehtävänä on tukea väestön terveyden, hyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitoa ja paranemista. Kotona asumista tukeva tehostettu kotihoito vakiintumassa, tarjoaa akuuttia kotihoitoa, kotisairaalapalveluja ja saattohoitoa kotiin. Ikäpalo-hankkeessa kehitetään moniammatillista neuvontaa ja ohjausta ikäihmisille. Ks. vastaus yllä. Henkilöstön savuttomuutta linjaava, kaupunkitasoinen ohjeistus on valmistelussa Vantaan henkilöstökeskuksessa (palvelussuhdekäsikirjan ohje tupakointiin ja työaikaan liittyen). Savuton Vantaa -sivut on päivitetty Avaimeen.	Vuoden 2013 lopussa lastensuojelun asiakkaita oli 10,9 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista, v. 2014 tilanne saadaan vuoden lopussa. 39,3 % (M), 24,5 % (N) THL:n v. 2013 toteuttaman kansallisen ATH-kyselytutkimuksen mukaan (Audit-C-mittari) 18,3 % (M), 13,7 % (N) THL:n v. 2013 toteuttaman kansallisen ATH-kyselytutkimuksen mukaan Työkyvyttömyyseläkettä sai vuoden 2012 lopussa 5,5 % Vantaan 25-64-vuotiaista. V. 2013 tietoa ei vielä saatavilla. Maaliskuun lopussa omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on 91,95 %. Kotona asui noin 9777 yli 75-vuotiasta. Kriteerien täyttyminen arvioidaan myöhemmin v. 2014.	Toteutuminen tiedetään vuoden lopussa. Toteutunee jossain määrin. Toteutunee jossain määrin. Toteutunee täysin. Toteutunee täysin. Toteutunee täysin. Toteutuminen arvioidaan myöhemmin.

16.	Kuntalaisten osallisuus palvelujen kehittämisessä lisääntyy	16.1.	Palvelumuotoilu otetaan käyttöön.	Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitettyjen palvelujen lukumäärä toimialoittain.	Palvelumuo-toilu vähäistä	Palvelumuotoil-tujen palvelujen määrä kasvaa.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	SOSTER : Perhepalveluissa lastensuojelussa ja nuorten palvelujen kehittämisessä toteutetaan kysely lapsille ja nuorille. HYVIKSEN kehittämisessä otetaan lapset ja nuoret aktiivisesti mukaan. Asiakasraadit ja esim. asukaskokoukset ovat osa aikuissosiaalityötä ja päihdepalveluja. Lisäksi perhepalvelut kehittävät toimintaa sosiaalisessa mediassa, sähköisessä asioinnissa ja jalkautuvassa työssä, ja kehittämiseen otetaan asiakkaat mukaan. Terveyspalveluissa jatketaan kokemusasiantuntijatoimintaa, fokus mielenterveysongelmissa. Korson terveysasemalla on avattu yli 65-vuotiaiden Voimanurkka, joka toimii vertaisohjaaja-periaatteella. Hanketta toteutetaan terveyspalveluiden ja liikuntatoimen yhteistyönä. Vanhus- ja vammaispalvelujen IKÄPALO-hankkeessa kehitetään ikääntyneiden neuvontaa ja palveluohjausta. Hankkeen yhtenä työmenetelmänä on palvelumuotoilu. Palvelumuotoilun asiantuntijuus on ostettu Palmusta. Palvelumuotoilun asiantuntijat haastattelevat ja havainnoivat kuntalaisten arkea, ja näin saadaan tietoa kuntalaisen palvelupolusta. Lisääntyneen asiakasymmärryksen avulla järjestetään työntekijöille simulointeja neuvonnan ja palveluohjauksen kehittämisestä. Viksun palvelulupausryhmissä on mukana seniorikuntalaisia: tällä hetkellä meneillään olevina aiheina on neuvonnan ja palveluohjauksen lisäksi teknologialainaamon kokeilu Tikkurilan kirjastossa sekä ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen. SIVI: Pähkinärinteen kirjaston, nuorisotilan ja iltapäiväkerhon palvelumuotoiluhanke yhdessä asukkaiden ja käyttäjien kanssa etenee. Länsimäen kirjaston ja nuorisotilan palvelumuotoiluhanke etenee. Skeittipaikkoja suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden toimesta. Liikuntapalvelut ja tilakeskus ovat käynnistäneet yhteistyön koulujen pihojen saamiseksi osaksi lähiliikuntapaikkaverkkoa. Ylästöläisten yläkoulutilojen sijoittumista koskeva palvelumuotoiluhanke on käynnissä. KONSAS: Kuntalaispalveluissa palvelumuotoilumenetelmiä on käytetty kevään 2014 aikana kahdessa asukasraadissa lähidemokratiamallin kehittämistyön osana sekä uuden yhteisen asiakaspalvelun suunnittelussa. Kahdelle tulevalle asukastilalle (Länsimäen Kuulakuja ja Kivistön Rubiiniparkki) tehdään palvelumuotoilusuunnitelmat. Svenska kommitténin neuvonpidossa verkkosivu-uudistusta ja Vanda Nyttiä käsiteltiin palvelumuotoilun keinoin.	Sosiaali- ja terveystoimessa on kaikilla palvelutulosalueilla edistetty asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kuulemista palvelujen kehittämisessä. Sivistystoimen toimialalla on useita palvelumuotoiluhankkeita käynnissä.	Tavoite toteutunee täysin.
17.	Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	17.1.	Kustannustehokkuutta kehitetään siten, että palvelujen asukaskohtainen toimintakatteen muutosprosentti on alle yleisen hintakehityksen.	Asukaskohtainen toimintakatteen muutosprosentti	Tarkastelu vuosittain	Alle yleisen hintakehityksen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Talousarvion 2014 mukaiset toimenpiteet, talouden tasapainottamisen ja tuottavuuden kehittämisen jatkaminen.	Huhtikuun lopun tilanteessa toimintamenot ovat kasvaneet 2,6 prosenttia ja toimintakate on laskenut 0,1 prosenttia verrattuna huhtikuuhun 2013.	Tavoite toteutunee jossain määrin.
18.	Monituottajuus lisää asiakkaan valinnanvapautta	18.1.	Toimialojen monituottajamallit palvelutuotannossa lisääntyvät.	Monituottajamallin käyttöönotto toimialoittain kaupunginhallituksen koordinoimana siten, että strategiassa määritellyt ehdot ja edellytykset täyttyvät.	Monituottaja-mallin valmistelu on kesken.	Uusia monituottajuu-teen perustuvia palvelujen järjestämistapoja otetaan käyttöön kaikilla toimialoilla.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	SIVI: Kumppanuusmalleja käytetään liikuntapaikkojen toteuttamiseksi. KONSAS: Asiaa koskeneet muistiot valmistuneet. Odottavat luottamusmieskäsittelyä. Muut toimialat eivät ole raportoineet tavoitteesta vielä tässä vaiheessa.	SIVI: Liikuntapalveluissa 1 vuokrasopimus ja 1 neuvottelussa	SIVI: tavoite toteutunee jossain määrin. KONSAS: tavoitteen toteutumista arvioidaan myöhemmin.
19.	Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja	19.1.	Toimialojen sähköisen asioinnin ja itsepalvelujen määrää lisätään suunnitelmallisesti.	Sähköisen asioinnin ja itsepalvelujen määrä toimialoittain.	Arvio sähköisen asioinnin ja itsepalvelujen käytöstä, määrä/toimiala 31.12.2012	Sähköisen asioinnin ja itsepalvelujen määrä kasvaa kaikilla toimialoilla.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	SOSTER: Vuonna 2014 on otettu käyttöön toimeentulotuen sähköinen hakeminen. Sosiaalihuollon sähköinen ajanvaraus otetaan käyttöön huhtikuussa päihdepalveluissa ja perheasiainyksikössä sekä vammaispalveluissa. Lisäksi on tehty sopimus sähköisen terveystarkastuksen ja -valmennuksen käyttöönotosta. SIVI: Etsivässä nuorisotyössä kehitetään sähköistä palvelua sisällöllisesti. Liikuntapalveluissa ja sivistysvirastossa on toteutettu Timmi -versiopäivityksen käyttöönotto ja sähköisen asioinnin laajennus, Apuri-järjestelmän kehittäminen ja Kävijätietopalvelun suunnittelua. MATO: Rakennusvalvonnan "yhden luukun periaate"- hanke on käynnistynyt. KONSAS: Maahanmuuttajien reaaliaikaisen neuvonnan Click-projektin chat-palvelu aloitti toiminnan 18.3.	SOSTER: Vuonna 2013 lopulla sosiaali- ja terveystoimessa käytössä oli terveydenhuollon sähköinen ajanvaraus (mm. lastenlääkäri, lastenneuvola, äitiysneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, fysioterapian seurantak.), eResepti ja eReseptin uusiminen sekä etähoito videoyhteydellä. Vuonna 2014 on otettu käyttöön toimeentulotuen sähköinen hakeminen. Sosiaalihuollon sähköinen ajanvaraus otetaan käyttöön huhtikuussa päihdepalveluissa ja perheasiainyksikössä sekä vammaispalveluissa. Lisäksi on tehty sopimus sähköisen terveystarkastuksen ja -valmennuksen käyttöönotosta. SIVI: Edellytykset sähköisen asioinnin määrän kasvulle parantuneet. MATO: yhden luukun periaate otataan käyttöön marraskuussa pientalorakentamisen luvituksessa.	SOSTER: Tavoite toteutunee täysin SIVI: Tavoite toteutunee melko hyvin. MATO: Tavoite toteutunee täysin KONSAS: toteutumista arvioidaan myöhemmin.
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta											
21.	Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen	21.1.	Sairauspoissaolojen määrä vähenee.	Sairauspoissaolojen määrä	4.34%	3.84%	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Aktiivisen välittämisen toimintatapa on ollut käytössä: puheeksiotto, työn muokkaaminen jne.	tilanteessa 31.3.2014 vähenemä oli 0,1 %-yksikköä.	Tavoite toteutunee jossain määrin.
		21.2.	Osaamisen kehittämisen uusi toimintamalli on käytössä.	Oppimispäivät ja koulutuksista saadut korvaukset / eurot toimialoittain	33 000 oppimispäivää, laskutettuja euroja 0 e	36 300 oppimispäivää, euromäärää ei vielä voida arvioida	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Koulutussuunnitelmien toteuttaminen on käynnissä.	1. raportti saadaan vasta kesäkuussa	Toteutumisarvio tehdään myöhemmin.
		21.3.	Osana systemaattista oppilaitosyhteistyötä on käytössä kiinteä harjoitteluyhteistyö vähintään viidellä ammattiryhmällä.	Harjoitteluyhteistyö käytössä lääkäreillä, sairaanhoitajilla, sosiaaliohjaajilla, sosiaalityöntekijöillä ja lastentarhanopettajilla.	Satunnaista	Harjoitteluyh-teistyö käytössä mainituilla viidellä ammattiryhmällä	Jukka T. Salminen, Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Puitesopimukset harjoitteluyhteistyöstä on hyväksytty 28.4.2014 Kh:ssa Diakin ja Metropolian osalta. Laurean osalta viimeistelyä vaille valmis.	Ks. toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi.	Toteutumisarvio tehdään myöhemmin.

	TVO:n selvitysten seuranta (valmistuneet selvitykset vihreällä)			
Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
1	Terveysasemien palveluverkon arviointi - sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muuttuminen ja siihen liittyvät palvelurakenteen muutokset, esim. Länsimäen terveysasema	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa todetaan, että TVO:aan ei sisälly terveysasemaverkon harventamista. Sen sijaan TVO:ssa todetaan, että Länsimäen terveysaseman tilanne voidaan arvioida, kun tiedetään, miten helsinkiläiset tulevat käyttämään Länsimäen terveysaseman palvelujen terveydenhuoltolain mukaisen vapaa hakeutumisen käynnistyttyä 1.1.2014. Vapaan liikkuvuuden vaikutus palvelujen käyttöön selviää vuoden 2014 aikana, ja johtopäätökset tehdään vuonna 2015 terveydenhuoltolain mukaisen vapaan hakeutumisen käytön perusteella. Lisäksi terveydenhuollon palveluverkon uudistaminen arvioidaan suhteessa 23.3. julkaistuun sote-linjaukseen.	Timo Aronkytö	Päivitetty 24.4.2014
2	Selvitetään puhe-, toiminta-, ravitsemus- ja jalkaterapian asiakasmaksujen periminen v. 2013	Terapiapalvelujen asiakasmaksujen perimistä selvitetty v. 2012 - 2013. Voimassaolevat päätökset mahdollistavat asiakasmaksujen perimisen mm. aikuisten terapiasarjahoidosta. Asiakasmaksujen periminen päivittettiin 1.1.2014 alkaen sosiaali- ja terveyslautakunnan 17.12.2013 päätösten mukaisesti.	Timo Aronkytö	Valmis
3	Selvitetään ulkoistamisen, palvelujen ostamisen ja kumppanuuksien käytön laajentamisen mahdollisuudet	Hyväksytty kaupungin johtoryhmässä ja merkitty tiedoksi YTR:ssä. Yksittäiset ehdotukset tuodaan päätöksentekoon alkusyksystä 2014 alkaen.	Martti Lipponen	Päivitetty 29.4.2014
4	Selvitetään palvelusetelien käytön laajentaminen	Palveluseteliselvitys on laadittu, hyväksytty ja käsitelty kaupungin johtoryhmässä 28.1.2013. Myös jatkotoimenpiteistä on sovittu.	Pia Ojavuo	Valmis

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
5	Selvitetään rutiiniluonteisten tukipalvelujen keskittämismahdollisuudet ja organisointi	Keskushallinnon organisaatiouudistuksessa 1.1.2013 on keskitetty jonkin verran tukipalveluita. Konsernihallinnon ja ent.vapaksen tukipalvelut on yhdistetty konsaksen talous- ja hallintopalveluihin. Samoin tilakeskuksen tukipalveluja on keskitetty maton talous- ja hallintopalvelujen tulosalueelle. Keskittämismahdollisuudet talouspalvelukeskukseen selvitetty. Jatkotyöstö operatiivisesti talous- ja hallintojohtajien yhteistyönä. Kirjoitettu kooste. Ks myös kohta 15.	Hanna Ormio	Valmis
6	Perustetaan maapoliittinen työryhmä valmistelemaan keskeiset linjaukset kaavoitusta ja maanhankintaa koskien	Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.12.2012 kokouksessaan maapoliittiset linjaukset kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta koskien. Kaupunginhallitus hyväksyi 17.6.2013 § 24 ja 25 linjaukset maankäytön suunnittelulle ja maanhankinnalle 2013-2016 sekä hyväksyi maaomaisuuden luovutus- ja varausperiaatteet	Leea Markkula-Heilamo	Valmis. Päivitetty 30.4.2014
7	Käynnistetään yhtiöittämis- ja liikelaitostamisselvitykset	Kuntalain muutosta koskeva esitys HE 32/2013 on jätettiin eduskunnalle 04/2013. Laki tuli voimaan 1.9.2013. Yhtiöittämisvelvollisuus tulee olla täytetty 2014 loppuun mennessä.	Martti Lipponen	Päivitetty 29.4.2014
8	Kaupungin sopimusperusteiset sitoumukset	Selvitys on viety tiedoksi kaupunginhallitukselle vuoden 2012 tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä.	Taloussuunnittelu/toimialojen talous- ja hallintojohtajat	Valmis
9	Suurten kaupunkien vertailu tietotekniikan kustannusten osalta	Vertailuraportti toimitettu, selvitys valmistunut. Ks. selvitys nro 16. Selvitys on valmis.	Minna Ulvila	Valmis
10	Työaikaratkaisujen talousvaikutukset selvitetään	Selvitystyö on valmistunut 31.10.2013 ja toimialoille on toimitettu kartoituksen tulokset. Selvitys on ollut kaupungin joryssa 2.12.2013. Toimialat käynnistävät käytännön toimenpiteitä asioiden korjaamiseksi ja kaupunkitasoinen työaikatyöryhmä käynnistää vuoden 2014 aikana useita kehittämistoimenpiteitä.	Heke/Pia Viskarinen, toimialat	Päivitetty 23.4.2014

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
11	Henkilöstön uudelleensijoittamiseen luodaan kaupunkitasoinen toimintamalli (myös vajaatyökykyisten uudelleensijoittamisen kaupunkitasoinen koordinointi)	Ohjeluonnos on käsitelty kaupungin joryssa 13.8.2012. Ohje julkaistaan lokakuussa ja sitä ennen toimialojen yhteyshenkilöt on koulutettu 6.10.2012. Marraskuussa asiasta ollut infoa esimieskirjeessä. Toimeksianto toteutettu.	Kirsi-Marja Lievonen	Valmis
12	Kaupungin tytäryhtiöiden fuusioimismahdollisuudet	On tuotu tapauskohtaisesti päätöksentekoon. Ks. selvitys nro 35.	Martti Lipponen	Päivitetty 29.4.2014
13	Vantaan työterveysliikelaitoksen yhtiöittäminen	Selvitys yhtiöittämismahdollisuudesta tehty 8/2011, Kaupunginhallituksen 5.9.2011 § 9 päätöksellä sitovasta tavoitteesta luovuttiin ja asia jätettiin odottamaan kuntalain sisällön julkaistamista. Kuntalain muutosta koskeva esitys HE 32/2013 on hyväksytty ja on astunut voimaan. Yhtiöttämispäätös odottaa SOTE-ratkaisun yksityiskohtien selkiytymistä.	Martti Lipponen	Päivitetty 29.4.2014
14	Ulkopuolisista vuokratiloista luopuminen	Työryhmän on tarkistanut raportin ja se on viimeisten korjausten jälkeen valmis julkaistavaksi. Raportissa on esitetty vuokrattujen tilojen kokonaistilanne ja arvio säästöpotentiaalista. Raportti esitellään toimialan johtoryhmässä ja kaupungin johtoryhmässä, minkä jälkeen se tuodaan kaupunginhallitukseen vuoden 2014 aikana.	Pekka Wallenius	Päivitetty 30.4.2014
15	Toimialojen tukipalvelujen keskittäminen	Keskushallinnon organisaatiouudistuksessa 1.1.2013 on keskitetty jonkin verran tukipalveluita. Konsernihallinnon ja ent. vapaksen tukipalvelut on yhdistetty konsaksen talous- ja hallintopalveluihin. Samoin tilakeskuksen tukipalveluja on keskitetty maton talous- ja hallintopalvelujen tulosalueelle. Keskittämismahdollisuudet talouspalvelukeskukseen selvitetty. Jatkotyöstö operatiivisesti talous- ja hallintojohtajien yhteistyönä. Kirjoitettu kooste. Ks myös kohta 5.	Hanna Ormio	Valmis

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
16	Tietohallinnon tukipalvelujen organisoiminen	Perustietotekniikan palveluiden kilpailutus aloitetaan tietohallinto-ohjelman linjausten mukaisesti keväällä 2014. Ensimmäisessä vaiheessa kilpailutetaan käyttö- ja kapasiteettipalvelut sekä niihin kiinteästi liittyvät tukipalvelut.	Tietohallintojohtaja	Päivitetty 29.4.2014
17	Kaupungin logistiikkatoimintojen kokonaisuus	Selvitys valmistunut aikataulussa. Jatkotoimenpiteet aloitettu.	Tiina Ekholm	Valmis
18	Kaupunkitason palveluverkkosuunnittelu taloussuunnittelun tulosalueelle	Esitys uudeksi toimintamalliksi kaupunkitason palveluverkkosuunnittelun suhteen on käsitelty kaupungin johtoryhmässä, valtuustoinfossa sekä johtotoimikunnassa syksyllä 2012. Toimintatapamuutosten edellyttämät johtosääntömuutokset on valmisteltu ja päätetty. Selvitystyön mukainen toimintamalli on otettu käyttöön vuoden 2013 alusta lähtien jatkuvana toimintatapana sisältäen mm. workshop- sekä hankejohtoryhmätyöskentelyn.	Patrik Marjamaa	Valmis
19	Uusiin toimitiloihin hankittavat tilapalvelut	Keväällä (2013) valmistuneeseen ensimmäiseen versioon tulee lisätä vuoden 2013 aikana määritellyt hankinnan kriteerit ja hankintaperusteet. Selvitys viimeistellään kevään 2014 aikana.	Vesa Urtti	Päivitetty 29.4.2014
20	Tuntipalkkaisten muuttaminen kuukausipalkkaisiksi	Selvitystyötä on tehty yhteistyössä maton ja liikuntapalveluiden osalta. Jatkotyön linjaukset tehtiin kesäkuussa 2013. Mato-toimialalla ei ole edellytyksiä edetä niiden mukaisesti tässä vaiheessa. Hekessä selvitetään muita mahdollisuuksia edetä asiassa.	Heke, toimialat	Päivitetty 23.4.2014
21	Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä arvioidaan toimielinten määrä ja niiden jäsenmäärät	Toimielinten määrä ja niiden jäsenmäärät arvioitu. Kaupunginvaltuustossa päätökset tehty 19.11.2012 ja 28.1.2013. Ei suuria muutoksia aiempaan, jonkin verran pienempi jäsenmäärä toimielimissä.	Kaupunginjohtaja	Valmis

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
22	Selvitetään luopuminen Kaunialan sairaalan käytöstä sosiaali- ja terveystoimen osalta	Selvityksen tietojenkeruu ja haastattelut on toteutettu syksyn 2012 kuluessa. Eri etenemisvaihtoehtoja on selvitetty. Selvitystyö jatkuu sote-uudistus huomioiden.	Kaupunginjohtaja	Päivitetty 15.4.2014
23	Metropolian avustuksesta luopuminen	Ammattikorkeakoulun hallituksen päätös avustuksesta. Asia oli esillä osakaskokouksessa 26.4.2013 ja 27.5.2013, jolloin sovittiin, että avustus maksetaan sopimuksen mukaan.	Elina Lehto-Häggroth	Valmis
24	Kesäyliopiston avustuksesta luopuminen	Tehty esitys Kesäyliopiston avustuksesta luopumisesta pääkaupunkiseudun sivistystoimen johdon yhteistyöryhmän kokouksessa 8.6.2012. Kokouksessa päädyttiin säilyttämään avustus nykytasolla.	Elina Lehto-Häggroth	Valmis
25	Pääkaupunkiseudun lukiosopimuksesta luopuminen	Asiaa käsitelty pääkaupunkiseudun sivistystoimen johdon yhteistyöryhmän kokouksessa 8.6.2012 ja todettu, että asia käsitellään pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien kokouksessa syksyllä 2012. Sopimuksen voimassaoloaika päättyy v. 2012. Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat käsittelivät lukiosopimuksesta luopumista 13.12.2012 kokouksessaan, jossa päädyttiin, että lukiosopimusta ei enää jatketa.	Paula Ylöstalo-Kuronen	Valmis
26	Siivous-, ruokailu-, vahtimestari- ja vuokrakulujen alentaminen tarkemmalla seurannalla siirtämällä em. laskujen hyväksyminen rehtoreille ja päiväkodinjohtajille jne.	Asian selvitys on aloitettu. Laskujen käsittelyn siirtoa päiväkotien ja koulujen johtajille ja rehtoreille selvitetään syksyllä 2013 alkavassa pilotissa. Pilottiin kuuluu 15 yksikköä Länsi-Vantaalta. Perusopetuksen tilasäästöohjelman tiiviin valmistelun vuoksi valmistelu edelleen käynnissä, toteutus siirtyy vuodelle 2014. Toteuksen suunnittelu käynnistynyt 2/2014. Pilotti aloitetaan 1.1.2015 11 päiväkot- ja kouluyksikössä.	Sito/tulosalue-johtajat	Päivitetty 30.4.2014
27	Ulkoisten ruokailupalvelutuottajien sopimusten muuttaminen syötyjen aterioiden mukaan eikä tilattujen aterioiden perusteella	Tilaajapalvelut ovat neuvotelleet ulkoisten palvelutuottajien kanssa ja kaikki ovat suostuneet muuttamaan sopimuksia syötyjen aterioiden mukaan, joten selvitys on tehty.	Paula Ylöstalo-Kuronen, Eila Tanninen	Valmis

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
28	Vapaa-ajan käytön maksuhuojennuksista luopuminen ja / tai muuttaminen	Selvitys käsitelty 22.4.2013 opetuslautakunnassa ja 23.4. 2013 vapaa-aikalautakunnassa. Selvitys merkittiin tiedoksi ja käyty lähetekeskustelut em. kokouksissa. Asia käsiteltiin lautakunnissa marraskuusssa.	Eila Tanninen, Pirkko Nurmi	Valmis
29	Selvitetään lukiokoulutuksen muuttamista nettobudjettiyksiköksi	Selvitystyö aikataulutettu vuodelle 2013. Lukiokoulutuksen muuttamisesta nettobudjettiyksiköksi selvitys on valmistunut ja se on käsitelty opetuslautakunnassa 2014, jolloin todettiin, että nettobudjetointiin ei tässä vaiheessa siirrytä..	Paula Ylöstalo-Kuronen, Eila Tanninen	Valmis
30	Päiväkotien laitoshuollon kustannukset Espoon kustannusten tasolle	Kaupunginjohtaja on perustanut 12.12.2012 poikkihallinnollisen työryhmän selvittämään puhtauspalvelujen kustannusten alentamista ja kaupungin korjaustoiminnan ja pienkorjaustarpeiden uusia organisaatioratkaisuja. Työryhmän puheenjohtajaksi on nimetty Elina Lehto-Häggroth.Työryhmän loppuraportti valmistui 31.5.2013 mennessä. Raportti luovutettiin kaupunginjohtajalle syyskuussa. Arvioidut kustannussäästöt päivähoidon osalta on arvioitu. Puhtauspalvelujen toteuttamiseen työllisyystoimenpitein haetaan hankerahoitusta. Työllisyyspalveluissa edetty jo tilaratkaisun järjestelyihin ja tarkempi kustannuslaskenta on käynnissä.	Elina Lehto-Häggroth, Sole Askola-Vehviläinen	Valmis, päivitetty 30.4.2014
31	Ruotsinkielisen päivähoidon ja koulujen palveluverkon tarkastelu Hakunilassa ja Martinlaaksossa	Investointiesitykseen tehty suunnittelurahan varaamiselle vuodelle 2022 Mårtensdalin laajennuksesta ja toteutukseen määrärahavaraus vuodelle 2023. Selvitys molemmista alueista tehty tilakeskuksen kanssa vuoden 2013 aikana. Ruotsinkielinen jaoston käsittely 9.12.2013, kirjallinen selvitys käsitelty kaupunginhallituksessa tammikuussa 2014.	Berndt-Johan Lindström	Valmis, päivitetty 30.4.2014
32	Selvitetään uuden maanläjitysalueen käyttöönotto	Seepsula Oy on jatkanut teknisen esiselvitystyön laatimista ja maanhankintaa.Sopimusneuvottelut jatkuvat. Kaupunki on tutkinut kohdealueen maaperän.	Heikki Kangas	Päivitetty 30.4.2014

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
33	Selvitetään romuajoneuvotoiminnan ulkoistaminen	Selvitystyö on valmis, ja se hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 21.1.2013 ja kaupunginhallituksessa 18.3.2013. Romuajoneuvotoiminnan ulkoistaminen on kilpailutettu, ja päätös mahdollisesta ulkoistamisesta tehdään toukokuun 2014 aikana.	Henry Westlin	Valmis Päivitetty 5.5.2014
34	Kaupungin varikkotoiminnan ulkoistaminen	Selvitystyö on valmis, se hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 21.1.2013 ja kaupunginhallituksessa 18.3.2013. Varsinaisten varikkotoimintojen osalta jatketaan nykyistä käytäntöä ja seurataan jo tehtyjen kehittämistoimenpiteiden vaikutuksia.	Henry Westlin	Valmis
35	Liikuntayhtiöiden aseman ja hallinnon tarkastelu konsernissa	Yleisjaosto päätti 20.1.2014 käynnistää yritysjärjestelyn, jonka tavoitteena on Kiinteistö Oy Tikkurilan Urheilutalon, Länsi-Vantaan Liikuntalaitokset -konsernin ja Rajakylän Tenniskeskus Oy:n kiinteistötoimintojen siirtäminen VTK Kiinteistöt Oy:öön sekä jatkaa selvitystä operointiyhtiön tarpeellisuudesta sekä liikuntatoimen ja operointiyhtiön keskinäisestä suhteesta ja rooleista erillisessä työryhmässä. Työryhmän esitys on valmis viimeistään 15.5.2014 ja se käsitellään yleisjaoston kokouksessa 2.6.2014. Kiinteistöjen osalta yritysjärjestely on valmis 31.12.2014.	Martti Lipponen	Valmis
36	Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen yhtiöittäminen	Kuntalain muutosta koskevan esitys HE 32/2013 on jätetty eduskunnalle 04/2013. Yhtiöttämisselvitys etenee kuntalain esityksen pohjalta. Lisäksi aloitettu neuvottelut muiden pääkaupungiseudun kuntien kanssa tulkkikeskuksen jatkosta.	Heidi Nygren	Päivitetty 29.4.2014

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
37	Musiikkiopiston ja kuvataidekoulun toimintamallit	Tutkija, MuM. Leena Marsio on tehnyt selvityksen Vantaan Musiikkiopiston ja Kuvataidekoulun hallintomallista. Työ valmistui joulukuun 2012 puolivälissä ja on käsitelty Vapaa-ajan lautakunnassa 26.2.2013. KH 15.4.2013: Päätetään kehittää Vantaan Musiikkiopiston ja Kuvataidekoulun toimintaa nykyiseen hallintomalliin perustuen TVO:n velvoitteiden mukaisesti taloudelliset reunaehdot huomioiden ja toiminnan tehostamismahdollisuudet aktiivisesti hyödyntäen.	Annukka Larkio	Valmis
38	Tietojärjestelmien kokonaisarkkitehtuurin läpikäynti yhdessä toimialojen kanssa	Kokonaisarkkitehtuuriperiaatteet hyväksytty tietohallinnon ohjausryhmässä 01/2014. Kevään 2014 aikana laaditaan tiedolla johtamisen sekä sähköisen asioinnin viite- ja kohdearkkitehtuurit.	Tietohallintojohtaja	Päivitetty 29.4.2014
39	Keskushallinnon tulosalueiden tukipalvelut yhteistarkasteluun (vrt. kaupungintalon käyttöönotto) henkilöstöresurssien käytön optimoimiseksi	Keskushallinnon organisaatiouudistuksessa 1.1.2013 on keskitetty jonkin verran tukipalveluita. Konsernihallinnon ja ent.vapaksen tukipalvelut on yhdistetty konsaksen talous- ja hallintopalveluihin. Kaupungintalon tukipalveluiden yhtestarkastelu saatettu loppuun, mm. graafikkopalvelut ja laskujenkäsittelyä keskitetty. Kirjoitettu kooste.	Hanna Ormio	Valmis
40	Selvitetään palveluverkon maankäytölliset edellytykset	Selvitystyö on edennyt aikataulussa. Koko kaupungin kattava Y-tonttiselvitys valmistuu toukokuun alussa. Selvityksen tulokset tullaan tuottamaan datamuodossa, jolloin ne ovat helposti eri toimialojen hyödynnettävissä sekä mahdollistavat tietojen ajankohtaisen päivityksen. Menetelmällistä kehitystä on jatkettu ja menetelmät mahdollistavat nyt paremmin myös joukkoliikenteen näkökulman huomioimisen. Menetelmien soveltamista käytännön palveluverkkosuunnitteluun on jatkettu muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla sekä sivistystoimessa	Mato | Tarja Laine, Sakari Jäppinen	Päivitetty 30.4.2014

TVO:n selvitysten seuranta

Nro	Selvitys	OVK 1/2014	Vastuuhenkilö/-henkilöt	**Tilanne päivitetty**
41	Valmistellaan elinkeino- ja työllisyyspoliittinen ohjelma (Elinvoimaohjelma)	Elinkeino- ja työllisyyspoliittisen ohjelman valmistelua varten perustettu työryhmä aloitti toimintansa helmikuussa 2013. Ohjelma on nimetty Vantaan elinvoimaohjelmaksi 2014-2016. Kaupunginhallituksen nimeämä poliittinen ohjausryhmä on osaltaan hyväksynyt ohjelman. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 10.2.2014 esittää ohjelman kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi. Elinvoimaohjelma jakautuu kaikkiaan kahdeksaan painopisteeseen, joista jokaiselle on määritelty tavoitteet, toimenpiteet, joilla tavoitteisiin pyritään, vastuutahot sekä toteuttamisaikataulu. Tämän lisäksi jokaisella painopisteellä on oma elinvoimalupauksensa.	Elinkeinopalvelut/elinkeinojohtaja	Valmis
42	Selvitetään energian-, veden- ja paperinkulutuksen vähentämisen sekä jätteiden tehokkaamman lajittelun mahdollistamat säästöt	Säästöselvitys on hyväksytty kaupunginhallituksessa 17.3.2014.	Marita Tamminen, Leena Maidell-Münster	Valmis

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
Konserni- ja asukaspalvelut toimialan sopeututoimenpiteet yhteensä		4 500 000	500 000	
1710 Talous- ja hallintopalvelut tulosalue				
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	50 000	12 500	
Suunniteltu ja tehokas tilapalvelujen kilpailuttaminen	Yhdenmukaiset hinnat palvelujen ostamiseen	55 000		
Toiminnan laajentamisesta luopuminen	Helsingin asioimistulkkikeskuksen kasvu	900 000	0	Palvelun järjestämistapa selvitetään vuoden 2014 aikana.
Sopeutustoimet yhteensä		1 005 000	12 500	
1740 Tietohallinnon palvelukeskus				
Tietohallinnontukipalvelujen tehostaminen	Helpdeskin ja lähituen kilpailuttaminen	1 000 000	0	Alkuperäisen talous- ja velkaohjelman mukaset tavoitteet ovat muuttuneet tietohallinto-ohjelman myötä. Näin ollen säästöt on saatu muiden tavoitteiden ansiosta.
Tietohallinto/ tietoliikenne	Operaattorivaihto (vaikutukset kehaan)	920 000	0	Alkuperäisen talous- ja velkaohjelman mukaset tavoitteet ovat muuttuneet tietohallinto-ohjelman myötä. Näin ollen säästöt on saatu muiden tavoitteiden ansiosta.
Tietohallinto/ leasingmaksujen hallinta	Laitehankintakriteerien tiukentaminen	120 000	0	Alkuperäisen talous- ja velkaohjelman mukaset tavoitteet ovat muuttuneet tietohallinto-ohjelman myötä. Näin ollen säästöt on saatu muiden tavoitteiden ansiosta.
Muut säästötoimenpiteet			427 500	
Sopeutustoimet yhteensä		2 040 000	427 500	
1760 Kuntalaispalvelut				
Henkilöstösäästöt	- vakanssien vähentäminen	85 000		Säästöjä syntyi vuonna 2013 huomattavasti suunniteltua enemmän.
Tilat	- palveluverkon tarkastelu	170 000	40 000	
Toimintamenojen supistaminen	Avustukset	60 000	20 000	
Sopeutustoimet yhteensä		315 000	60 000	
1760 Työllisyyspalvelut				
Tilat		100 000		Ei toteudu, mutta säästökohteet siirretty konserni- ja asukaspalvelujen sisällä muualle.
Palkkatuki		920 000	0	Toteutettu vuonna 2013
Avustukset		120 000	0	Ei toteudu, mutta säästökohteet siirretty konserni- ja asukaspalvelujen sisällä muualle.
Sopeutustoimet yhteensä		1 140 000	0	

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan(ml. STH liikelaitos) sopeutustoimenpiteet yhteensä		71 780 000	17 640 000	
1210 Talous- ja hallintopalvelut				
Henkilöstömenojen säästöt	Luovutaan v.2012 sähköisen asiantuntijan vakanssista	200 000	50 000	Toteutettu.
Sopeutustoimet yhteensä		200 000	50 000	
1220 Erikoissairaanhoito				
Käyttötalouden menokehitys 2013 - 2016 max 1,5 %		21 200 000	6 600 000	Kunnan ja shp:n välisissä kuntaneuvotteluissa tavoite ilmoitettu. Sopimusohjausneuvotteluja käyty yhdessä HUS:n johdon kanssa. Omistajaohjauksen tehostamiseksi toimialan johto ja HUS:n/Hyks:n luottamushenkilöt kokoontuvat säännöllisesti. Erikoissairaanhoito järjestää terveydenhuoltolain mukaan palvelut tarpeen mukaan, ja sairaanhoitopiirin hallitus päättää hinnat; edelläoleviin on pystytty vaikuttamaan vain vähän. Toimialan ennuste v. 2014 erikoissairaanhoidon ylitykseksi on 6,6 milj. euroa. HUS:n ennuste v. 2014 saadaan toukokuussa.
1230 Terveydenhuollon palvelut				
Vuoden 2012 toiminnan tason laskeminen	kuntoutuksen ostopalvelujen vähentäminen	1 200 000	300 000	Toteutettu. Kuntoutuksen ostopalvelut volyymi on v. 2012 tasolla.
Toiminnan lakkauttaminen	terveysneuvontapalvelun (10023) lopettaminen	1 200 000	300 000	Terveysneuvontapalvelu 10023 päättyy 31.12.2014 sopimuksen umpeuduttua. Terveyspalvelut ovat sopeuttaneet muuta toimintaa vuonna 2013 ja 2014 saaden aikaan vastaavan säästön.
Investoinnin myöhentämisen vaikutus käyttötalouteen	Aurinkokiven äitiys- ja lastenneuvola, siirto 2018 (4 htv)	200 000	0	Investointihanke etenee v. 2016, käyttöönotto kehyksen puitteissa
Henkilöstömenojen säästö	Henkilöstösuunnitelman karsinta	6 200 000	1 300 000	Toteutettu.
Sopeutustoimet yhteensä		8 800 000	1 900 000	

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
1240 Perhepalvelut				
Luopuminen v. 2012 toiminnasta	määräaikaiset tt-etuuskäsittelijät (12 htv)	2 400 000	200 000	Vakansseista luovuttiin päätösten mukseisesti, ltk-päätöksellä toukokuun 2013 alusta lukien palkattiin 12 uutta etuuskäsittelijää laissa asetetun määräajan toteuttamiseksi
Luopuminen v. 2012 toiminnasta	määräaikaiset tt-sosiaaliohjaajat (2 htv)	400 000	100 000	Toteutettu.
Luopuminen v. 2012 toiminnasta	määräaikaiset lapsiperheiden kotipalvelut ja neuvolatoiminnan perhetyöntekijät (10 htv)	2 000 000	500 000	Toteutettu.
Investoinnin myöhentämisen vaikutus käyttötalouteen	Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, siirto 2019 (7 htv)	1 500 000	500 000	Toteutuu
Henkilöstömenojen säästö	Henkilöstösuunnitelman karsinta (ei sisällä inv. hlökuntaa)	4 000 000	900 000	Toteutettu.
Sopeutustoimet yhteensä		10 300 000	2 200 000	
1260 Vanhus- ja vammaispalvelut				
Luopuminen v. 2012 toiminnasta	määräaikainen sos.tt (1 htv)	200 000	50 000	Toteutettu
Luopuminen v. 2012 toiminnasta	Tuupakan työkeskus (3 htv)	1 200 000	300 000	Toteutettu
Toiminnan supistaminen v.2012 tasosta	Vanhusten päivätoiminnan supistaminen (10 htv)	2 000 000	500 000	Toteutettu. Korson päivätoimintakeskus lakkautettu 01.01.2013 alkaen.
Kustannusten kasvun hallinta kilpailutuksella	Palvelutalokokonaisuuden ulkoistuksen käänt. määräaik. kilpailutus	2 800 000	700 000	Säästötavoite toteutuu. Lautakunta hyväksynyt 10.9.2012 vaihtoehtoisen suunnitelman sisältäen palvelutalojen henkilöstömäärän vähentämisen, Kerokujan palvelutalon käyttötarkoituksen muutoksen sekä yhden palvelutalon toiminnan ulkoistamisen. Avin kannan takia kilpailutus ja ulkoistus ei mahdollinen. Vastaava säästö toteutettu muualta tulosalueen sisältä osana palvelurakenteen kehittämistä.
Palvelutason lasku	Vpl-mukaisten kuljetuspalvelujen vähentäminen 15 %	5 200 000	1 300 000	Toteutuu osittain. Nykyistä kuljetuspalvelua korvaavat kattavat palvelulinjat toteutuvat vasta 2015. VpL kuljetusten määrä vähentynyt, mutta ei tavoitteen mukaisesti. Kustannukset eivät ole kasvaneet toisin kuin vertailukaupungeissa. Puuttuvat säästöt toteutettu muualta tulosyksikön ja -alueen toiminnasta. - Kuljetuspalvelun kilpailutus, valmistelu käynnissä, lopullinen päätös kilpailutuksesta keväällä 2014
Palvelutason lasku	Vanhusten päivätoiminnan ostoista luopuminen kotiapusäätiöltä	800 000	0	KV myöntänyt lisämäärärahan ostopalveluun (kv 19.11.2012) Palvelun ostosta ei luovuta.
Toiminnan laajentamisesta luopuminen	Kaunialan käytöstä luopuminen sosterin osalta	7 680 000	1 840 000	- Tavoite ei toteutunut. - Keskushallinnon selvitys ei ole toteutunut. Kaupungin ja Veljesliiton sopimus sitoo kaupunkia eikä muutosta ole näköpiirissä. Säästöjen lisäksi sopimuksen mukaisen paikkamäärän lisäämisen rahoitus puuttuu. - Kauniala myöhentänyt Vantaan velvoitepaikkojen käyttöönottoa.
Investoinnin myöhentämisen vaikutus käyttötalouteen	Korson vanhustenkeskuksen käyttöönoton lykkääminen vuodelle 2017	4 400 000	0	Toteutuu. Korson vanhustenkeskuksen laajennuksesta mahdollisuus luopua.
Uuden toiminnan aloituksen myöhentäminen	Malminniityn uuden toiminnan käyttöönotto 2016	0	700 000	Sisältyy investointiohjelmaan
Henkilöstömenojen säästö	Henkilöstösuunnitelman karsinta (ei sisällä inv. hlökuntaa)	4 000 000	900 000	Toteutettu.
Sopeutustoimet yhteensä		28 280 000	6 290 000	

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
Suun terveydenhuollon liikelaitos Käyttötalouden menokehitys max 1,5 % **		3 000 000	600 000	Palvelusopimus laadittu huomioiden 1,5 % käyttötalouden menokehitys
Sivistystoimen toimialan sopeutustoimet yhteensä		34 341 000	9 313 000	
Yhteiset				
Toiminnan lakkauttaminen	Koulujen johtokuntien ja ammatillisen jaoston lakkauttaminen	160 000	40 000	Toimenpide toteutettu
Avustuksesta luopuminen	Luontokoulun avustus	300 000	100 000	TS neuvotteluissa 2013-2016 määräraha palautettiin. Sopimusta ei purettu. Ei toteudu.
Sopeutustoimet yhteensä		460 000	140 000	
1350 Varhaiskasvatus				
Palveluverkon tiivistäminen	Tilaketjutus varhaiskasvatuksen hallintotiloissa	200 000	50 000	Toimenpide toteutettu
Asiakasohjauksen lisäys	Hoitotakuupaikkatakuulla olevien lasten määrän kasvu	500 000	125 000	Toimenpide toteutettu
Palvelurakenteen muuttaminen	Yksityisen hoidon tuella toimivien paikkojen lisääminen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän nostaminen	936 000	300 000	Toimenpide toteutettu
Palvelukriteerien muuttaminen	Luovutaan kertoimien käytöstä maahanmuuttajalasten tuen poistaminen yms. Lakkautetaan kotihoidon tuen kuntalisä 1 v 6 kk täyttäneiltä lapsilta 1.1.2013. ja samanaikaisesti korotetaan alle 1 v 6 kk ikäisten lasten kuntalisää 35 € eli 215 eurosta 250 euroon	4 000 000	1 000 000	Toimenpide toteutettu
Kuntalisän kriteerien muuttaminen		5 960 000	1 490 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		11 596 000	2 965 000	Toimenpide toteutettu
1330 Perusopetus				
Palvelukriteerien muuttaminen	Perusopetuksen kuljetusten tiukentaminen lain mukaiseen 5 km nykyisen 3 km sijasta	120 000	30 000	Toimenpide toteutettu
Palkanmaksun perusteiden tarkistus	Opettajien palkanmaksun perusteita tarkistetaan TET-jaksojen ajalta	600 000	150 000	Toimenpide toteutettu
Ryhmäkoon kasvattaminen A2-kieli	Perusopetuksen A2-kielen aloitusryhmäkoko nostetaan 12:sta 18:aan Siirrytään 1.- ja 2.-lk:n opetustuntien osalta minimituntimäärään (20t/vko - 19t/vko) p	512 500	150 000	Toimenpide toteutettu
Palvelutason muuttaminen		1 025 000	300 000	Toimenpide toteutettu
Palvelutason muuttaminen	Vähennetään Seuren avustajapalveluiden ostoa	6 870 000	2 290 000	Kaupunginvaltuusto lisäsi TS 2013-2016 käsittelyn yhteydessä koulunkäyntiavustajien palkkaukseen määrärahat
Sopeutustoimet yhteensä		9 127 500	2 920 000	

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
1390 Ruotsikielinen tulosalue				
Palvelutason muuttaminen	Eläköitymisen myötä jätetään vakansseja täyttämättä,siirrytään 1.-2. luokkien osalta minimituntimäärään, Seuren ostopalveluja vähennetään, sekä karsitaan materiaalimenoja	1 066 833	288 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		1 066 833	288 000	Toimenpide toteutettu
1340 Suomenkielinen lukiokoulutus				
Palvelutason muuttaminen	Lukiokoulutuksen kurssien vähentäminen	1 845 000	540 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		1 845 000	540 000	
1355 Kirjasto- ja tietopalveluiden tulosalue				
Palveluverkon tiivistäminen	Mikkolan kirjastojen lakkauttaminen	630 000	180 000	Toimenpide toteutettu
Palvelutason muuttaminen	Yhden vakanssin vähennys tai aineistorahan vähennys	180 000	45 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		810 000	225 000	
1370 Ammatillinen koulutus				
Palvelutason muuttaminen	Opetuksen säästöt:lähiopetus, ryhmänohjaus,yms. 400 00€ tarvikkeiden ja palvelujen ostojen vähentäminen, muut menot 370 000 euroa	2 846 667	770 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		2 846 667	770 000	
1380 Aikuisopisto				
Nettobudjetoidun yksikön koulutuksen lisääminen ja maksujen tarkistus	Aikuisopiston nettotiukennus kansalaisopiston myyntikoulutuksen ja maahanmuuttajien koulutuksen lisääminen, maksujenkorotus 4%, aikuisopiston neton korottaminen	388 000	97 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		388 000	97 000	
1633 Kulttuuripalvelut				
Henkilöstösäästöt	- vakanssien vähentäminen	75 000	25 000	Toimenpide toteutettu
Tilat	- taiteilijatilat	100 000	25 000	Toimenpide toteutettu
Tilat	- Toteemi	328 000	82 000	Toimenpide toteutettu
Avustusten vähentäminen	taiteilija-apurahat	810 000	175 000	Toimenpide toteutettu
Toimintamenojen supistaminen	Toimintamenot, netot	320 000	80 000	Toimenpide toteutettu
Toimintamenojen supistaminen	Lastenkulttuurin festivaali	78 000	26 000	Toimenpide toteutettu
Toimintamenojen supistaminen	Museon näyttelytoiminta	250 000	50 000	Toimenpide toteutettu
Toimintamenojen supistaminen	Elokuvatoiminta	80 000	0	
Sopeutustoimet yhteensä		2 041 000	463 000	
1634 Liikuntapalvelut				
Tilat, nettomenot	- Bjurs, Etelälahti	480 000	120 000	Toimenpide toteutettu
Avustusten vähentäminen	Järjestömääräraha	440 000	110 000	Toimenpide toteutettu
Ulkoiset vuokramenot	Liikuntayhtiöiden vastikkeiden alentaminen	1 800 000	360 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		2 720 000	590 000	

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
1635 Nuorisopalvelut				
Henkilöstösäästöt	- vakanssien vähentäminen	1 020 000	175 000	Toimenpide toteutettu
Tilat	- Pähkinärinteen nuorisotila	105 000	35 000	Toimenpide toteutettu
Tilat	- Lemin leirikeskus	315 000	105 000	Toimenpide toteutettu
Sopeutustoimet yhteensä		1 440 000	315 000	
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala sopeutustoimet				
	Tulot yhteensä	550 000	340 000	
	Menot yhteensä	3 045 000	400 000	
1420 Toimialahallinto				
Tulojen lisäys	Pysäköinninvalvonnan tulot	50 000	100 000	Pysäköiininvalvonnan tulojen ennustetaan ylittyvän 100te
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	270 000	40 000	Tavoite toteutuu
1430 Yrityspalvelut				
Tulojen lisäys	Luvista ja vuokrista perittävien taksojen tarkistus vuosittain	30 000	0	5000 euron tulolisäys ei toteudu, koska osa luvista myönnetää nykyisin Kuntatenkniikankeskuksessa. Lisäksi toimitilarakentamisen heljentyminen vaikuttaa muun muassa työmaatulikohtien tarpeeseen vähentävästi.
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	100 000	25 000	Tavoite toteutuu
1440 Kaupunkisuunnittelu				
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	140 000	30 000	Tavoite toteutuu
1450 Kuntatekniikan keskus				
Tulojen lisääminen		420 000	210 000	Tämän vuoden tulojen lisääntymistä ei pysty vielä arvioimaan, mutta oletus on, että vuoden TA-tavoite saavutetaan.
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättämi-nen, täytön viivästyttäminen sekä STÖ-vapaat ja lomarahojen vaihtaminen vapaaksi	920 000	0	Vaikka STÖ-vapaat ovat tuottaneet säästöä 21 390 euroa ei henkilöstömenoissa ole pystytty todellisuudessa säästämään. Isot käynnissä olevat kärkihankkeet sekä pitkät sairauslomat ovat edellyttäneet määräaikaisen henkilökunnan palkkaamista.
Ostopalveluiden vähentäminen ja hoidon ja ylläpitotason lasku	Konepalvelut ja materiaalit	450 000	100 000	Konepalveluissa ja materiaaleissa on pystytty alkuvuodesta säästämään vähälumisen talven johdosta, joten tavoite on mahdollista saavuttaa.
	Menot yhteensä	1 370 000	100 000	
1510- 1530 Tilakeskus				
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	195 000	35 000	Tavoite toteutuu
Kunnossapitomenojen alentaminen	Kunnossapidon määrärahaa leikataan	240 000	0	Ennakoimattoman kunnossapidon kustannukset ylittyivät vuonna 2013, kun mukaan otetaan vuosikorjaustyöt päästään lähelle ta-tasoa. Vuoden 2014 osalta säästöt ovat mahdollisia, mutta kokonaisuudessa tavoite ei toteudu.
	Menot yhteensä	435 000	35 000	
1475 Rakennusvalvonta				
Tulojen lisäys	Taksantarkistukset	80 000	30 000	
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	160 000	40 000	Tavoite toteutuu
Sähköisen arkistointiprojekti	Hankeaikataulun muutos	60 000	30 000	Tavoite toteutuu
	Menot yhteensä	220 000	70 000	
1476 Ympäristökeskus				
Henkilöstömenojen säästöt	Vakanssien täyttämättä jättäminen, täytön viivästyttäminen ja STÖ-vapaat	230 000	40 000	Tavoite toteutuu

Sopeutustoimenpide	Alkuperäinen TVO :n mukainen säästökriteeri. Toimenpiteitä voi päivittää, mikäli ovat muuttuneet.	Toimenpiteiden vaikutus yhteensä TS kaudella 2013-2016	Toimenpiteen toteutumisen arvioitu vaikutus EUR 2014	Toimialan arvio luokittelun mukaisesta toimenpiteen toteutumisesta. 1. ovk:n 30.4.2014 liite
Asiantuntijapalvelut	Tutkimus- ja kehittämisrahojen hallittu vähentäminen.	120 000	20 000	Tavoite toteutuu
Laboratoriopalvelut ja -tutkimukset	Elintarvike- ja ympäristönäytteiden määrän vähentäminen	160 000	40 000	Tavoite toteutuu
	Menot yhteensä	510 000	100 000	

4 § Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014-2023

VD/192/00.01.02.06/2014
KN/PM/PO/KV/PH

Tilakeskuksen hallinnoimien toimitilojen määrä oli tilanteessa 31.12.2013 yhteensä 849 563 bruttoneliötä ja voimassa olevan investointiohjelman mukaan määrän arvioidaan kasvavan noin viidellä prosentilla 2014−2023. Vuosina 2008−2012 toimitiloihin investoitiin vuosittain keskimäärin 47 milj. euroa.

Vantaan kaupunki on velkaantunut väestönkasvun ja siitä johtuvien investointitarpeiden rahoittamisen johdosta. Kaupungin tulopohja ei ole riittänyt toteutuneen kasvun rahoittamiseen. Vantaan kaupungin ongelma on ollut koko 2000-luvun ajan investointien rahoitukseen liittyvä rahoitusvaje ja lainamäärän kasvu. Vuosina 2004−2013 investoinneista on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella keskimäärin 45,9 prosenttia.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa on asetettu tavoitteita investointisuunnittelulle sekä linjattu lähivuosien investointitasoja. Toimitilainvestointien vuosittaiseksi määräksi talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa on määritelty 37,7 milj. euroa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa päätettiin myös tehdä selvitys kaupunkitason palveluverkkosuunnittelun keskittämisestä taloussuunnittelun tulosalueelle. Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosääntöä muutettiin (kv 19.11.2012) siten, että taloussuunnittelun tulosalueen tehtäväksi määriteltiin kaupungin palveluverkon kehittäminen ja yhteensovittaminen osaksi kaupungin talousarviovalmistelua. Vuodesta 2013 lähtien toimitilainvestointiohjelma on laadittu kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitteluprosessissa talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa sovittuun tasoon.

Valtuustokauden 2013−2016 strategian mukaan kaupunkikonsernin toimitilainvestoinnit perustuvat kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluun ja kaupunkitasolla tehtävään investointien priorisointiin. Valtuuston vuoden 2014 talousarvion sitovaksi tavoitteeksi asetettiin laatia kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelma, joka käsitellään kaupunginvaltuuston kevään 2014 seminaarissa.

Vantaa on pitkään kehittänyt menestyksekkäästi palveluverkkojaan, mikä on mahdollistanut keskeisten palvelujen kustannustehokkuuden kehittämisen. Vantaalla on tehty palveluverkkoselvityksiä kaupunginhallituksen asettamien palveluverkkotoimikuntien toimesta viimeksi vuosina 2005, 2007 ja 2008. Palveluverkkotoimikuntien esittämät toimenpiteet palveluverkkojen kehittämiseksi ovat ohjanneet osaltaan palveluverkkoratkaisuja ja toimitilainvestointeja.

Valtuustokauden 2013–2016 yhtenä strategisena painopistealueena on kaupunkirakenteen eheyttäminen. Kaupunkirakenteen tiivistyminen ja joukkoliikenteen kehittäminen antavat mahdollisuuden palvelurakenteiden uudistumiseen. Kaupungin tavoitteena on, että palvelut ovat hyvin saavutettavissa, palvelujen laatu ja toimivuus varmistetaan, ja että palvelujen järjestäminen on taloudellisesti tehokasta.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman valmistelu

Kaupunginvaltuuston 18.11.2013 hyväksymien vuoden 2014 sitovien tavoitteiden mukaisesti taloussuunnittelu on valmistellut yhteistyössä toimialojen kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman vuosille 2014−2023.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman alkuosassa kuvataan kaupunkirakenteen nykytila, keskeiset kehittämisperiaatteet, uusimman asuntorakentamisennusteen ja väestöennusteen tiedot sekä kaupunkitasoiset palveluverkkoja koskevat muutostekijät. Väestöennusteen mukaan seuraavan kymmenen vuoden jaksolla väestön määrän arvioidaan lisääntyvän noin 24 000 asukkaalla.

Toisessa osiossa kuvataan toimialojen palveluverkkojen nykytilaa sekä palveluverkkojen kehittämistarpeita ja esitetään mm. tulossa olevat lainsäädännön muutokset, väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon, sähköisten palvelujen kehittämistä, kuntien välistä yhteistyötä sekä

arvioidaan Y-tonttien riittävyyttä. Yhteenvetona näistä on määritelty keskeiset palveluverkkolinjaukset, palvelutarpeet ja palveluverkon tavoitetila palveluittain.

Kaupunkitasoinen investointiryhmä (hankejohtoryhmä) toimi kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman laadinnan ohjausryhmänä. Palveluverkkosuunnitelman sisältö määriteltiin työryhmässä yhdessä toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Taloussuunnittelun tulosalue vastasi taustatietojen kokoamisesta sekä koordinoi toimialojen palveluverkkosuunnitelmaosioiden laatimista. Suunnitelmaa on työstetty toimialojen asiantuntijoiden kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshopeissa.

Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa on käsitelty kevään 2014 aikana myös kaupungin johtoryhmässä, kaupungin yhteistoimintaryhmässä sekä kaupunkitasoisessa hyvinvointiryhmässä. Palveluverkkosuunnitelman luonnosta esiteltiin ja työstettiin kaupunginvaltuuston strategiaseminaarissa 15−16.5.2014.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman tavoitteet ja johtopäätökset

Palveluverkkosuunnittelun tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen.

Laadittuun kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan on koottu keskeiset palveluverkkolinjaukset, palvelutarpeet ja palveluverkon tavoitetila palveluittain vuosille 2014−2023. Suunnitelmassa todetaan, että sote-uudistuksen, kuntarakenne- ja metropolilain vaikutukset voidaan arvioida ja ottaa huomioon vasta lainsäädännön valmistuttua.

Johtopäätöksissä todetaan mm. palveluverkkosuunnittelun perustuminen vuosittaisten väestöennusteiden mukaiseen palvelutarpeiden arviointiin, sähköisten itsepalvelujen olennainen lisääminen, uusien ja perusparannettavien tilojen suunnitteleminen ja toteuttaminen laajaan yhteiskäyttöön, yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuuden kasvattaminen sekä päivähoidon alueellisten päiväkotiverkkoselvitysten laatiminen.

Palvelujen saavutettavuuden takaamiseksi tulee varata Y-tontteja keskeisiltä sijainneilta hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelta sekä huomioida eheytyvien keskusta-alueiden kasvavista asukasmääristä johtuvat palvelutarpeet. Palvelujen saavutettavuutta voidaan jatkossa arvioida entistä enemmän joukkoliikennevälineillä tehtävän matka-ajan perusteella aiemman etäisyyteen perustuvan tarkastelun sijaan.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista toimitilainvestointisuunnitelman laatimista. Toimialojen toimitilainvestointiesitysten tulee olla kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitelmassa vuosille 2014−2023 esitettyjen linjausten mukaisia sekä edistää palveluverkkojen tavoitetilan saavuttamista.

Kaupunginhallitus 9.6.2014 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014−2023 kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen varajäsen Matti Holopainen teki palveluverkkosuunnitelmaan seuraavat muutosesitykset:
” 1. Palveluverkkosuunnitelmasta sivulta 26 Otsikon ” Palvelujen järjestämistapaa koskevat muutokset” alta poistetaan kaksi lausetta:
”Toimialan palvelutarpeen lisääntyessä tulee aina selvittää vaihtoehtoiset palvelun tuotantotavat. sekä
Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman tavoitteiden mukaisesti palvelujen ostamista ja kumppanuuksien käyttöä laajennetaan silloin kun se on kokonaistaloudellisesti edullista.”

2. sivulta 51 kohdasta ”Keskeiset palveluverkkolinjaukset" poistetaan toinen lause: "Yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoidossa olevista lapsista kasvatetaan." ”

Holopaisen muutosesitykset raukesivat kannattamattomina.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 4

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014−2023.
Käsittely:
Valtuutettu Antero Eerola teki palveluverkkosuunnitelmaan seuraavat poistoesitykset:
”1. Palveluverkkosuunnitelmasta sivulta 26 Otsikon ”Palvelujen järjestämistapaa koskevat muutokset” alta poistetaan kaksi lausetta:
”Toimialan palvelutarpeen lisääntyessä tulee aina selvittää vaihtoehtoiset palvelun tuotantotavat.
sekä
Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman tavoitteiden mukaisesti palvelujen ostamista ja kumppanuuksien käyttöä laajennetaan silloin kun se on kokonaistaloudellisesti edullista.”
2. sivulta 51 kohdasta ”Keskeiset palveluverkkolinjaukset" poistetaan toinen lause: "Yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoidossa olevista lapsista kasvatetaan.""

Lisäksi Eerola teki seuraavat kouluverkkoja koskevat muutosesitykset:
”- poistetaan sivulta 54. sanat ”ja vuonna 2016 kun Tuomelan ja Hevoshaan koulut lakkautetaan.”

- muutetaan sivun 57. kuvaa 32. siten, ettei Hevoshaan ja Tuomelan kouluja olla lakkauttamassa.

- muutetaan sivun 57. kohta ”Kohdennettujen erillisselvitysten tarve” seuraavaksi: ”Koko kaupungin alueella tehdään selvitys peruskoulun tiloista, niiden kunnosta ja riittävyydestä ja niin, että se huomioi myös hyväksytyt kaavat pitkällä tähtäimellä.””

Valtuutettu Jussi Saramo kannatti Eerolan esityksiä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavat kaksi äänestysesitystä:

He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat valtuutettu Eerolan poistoesityksiä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.
Äänestyksessä annettiin 60 jaa-ääntä, 4 ei-ääntä ja 3 valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä, joten valtuutettu Eerolan esitykset tulivat hylätyiksi.

He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat valtuutettu Eerolan kouluverkkoja koskevia muutosesityksiä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.
Äänestyksessä annettiin 40 jaa-ääntä, 23 ei-ääntä ja 4 valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä, joten valtuutettu Eerolan esitykset tulivat hylätyiksi.
Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Lisäksi merkittiin, että **vasemmistoliiton valtuustoryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:
”Kaupungin palveluverkon suunnittelu kuuluu valtuustokauden tärkeimpiin kysymyksiin Vantaalla. Siksi päätöksenteon pohjalla pitää olla paras mahdollinen tieto.

Tällä hetkellä valtakunnalliset, kuntakenttää koskevat ratkaisut – kuten sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, kuntauudistus, metropolihallinnon tulevaisuus ja mahdollinen metropolikaupungin perustaminen - ovat kuitenkin auki.

Siksi valtuusto edellyttää, että palveluiden järjestämistapaa koskevat päätökset tehdään vasta sen jälkeen, kun valtakunnalliset ratkaisut kuntapalveluiden tulevaisuudesta ovat selvillä.

Valtuusto edellyttää myös kerran vuodessa selvitystä palveluverkon tilasta.”

Lisäksi merkittiin, että **vihreä valtuustoryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon **perussuomalaisten valtuustoryhmä** ja **vasemmistoliiton valtuustoryhmä** yhtyivät:

”Koko kaupungin alueella tehdään selvitys peruskoulutiloista, niiden kunnosta ja riittävyydestä niin että se huomioi myös hyväksytyt kaavat pitkällä tähtäimellä.

Tämä sama lause korvaa myös vasemmistoliiton tekemästä esityksestä (sivulle 57) lauseen:
Aviapoliksen, Hakunilan sekä Hämeenkylän alueella tehdään erillisselvitys alueen koulutiloista.”

Liitteet:
- Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014−2023, luonnos 19.5.2014
- Äänestyspöytäkirja, poistoesitykset, KV 16.6.2014 § 4
- Äänestyspöytäkirja, kouluverkkoja koskevat muutosesitykset, KV 16.6.2014 § 4

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
erityisasiantuntija Kirsi Vatén, puh. 09 839 22718, kirsi.vaten[at]vantaa.fi

VANTAA

Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014–2023

Luonnos 16.5.2014

Kansi	Anitta Mäkinen, Elinkeinopalvelut/Viestintä
Kannen kuvat	Sakari Manninen, Elinkeinopalvelut/Viestintä
Ulkoasu ja taitto	Sirpa Rönn, Taloussuunnittelu/Tietopalveluyksikkö

Esipuhe

Vantaan kaupungin kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014–2023 on laadittu palveluverkkoon liittyvien muutos- ja kehittämistarpeiden luotaamiseksi pidemmälle tulevaisuuteen. Palveluverkkosuunnitelma on pohja tulevien vuosien toimitilainvestointiohjelman päivittämiselle ja sen keskeiset linjaukset ohjaavat myös yksittäisiä palveluverkon kehittämishankkeita. Suunnitelmassa on käsitelty kaupungin rakentumista ja väestökehitystä, palveluverkon nykytilaa sekä palveluittain keskeisimpiä palveluverkon kehittämistarpeita.

Kuntataloudessa eletään parhaillaan ja suurella todennäköisyydellä myös lähivuosina vaikeita aikoja taantuman jatkuessa jo kolmatta vuotta ja valtion leikatessa kuntien peruspalvelujen rahoitusta velkaantumispaineidensa keskellä. Näin ollen myös kuntien palvelujen ja palveluverkkojen kustannustehokkuuteen kohdistuu entistä enemmän paineita. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014–2023 tukeekin osaltaan jo aiemmin aloitettua Vantaan kaupungin talouden tasapainottamistyötä.

Kaupungin pitkään jatkuneen voimakkaan kasvun haasteiden keskellä Vantaa on jo pitkään kehittänyt menestyksekkäästi palveluverkkojaan. Vantaalla on ollut kykyä tarkastella palveluverkkoja ennakkoluulottomasti ja tehdä niihin kokonaisedun kannalta tarpeellisia muutoksia. Hyvänä esimerkkinä tästä on lukioverkon pitkäjänteinen uudistaminen nykyiseksi viiden suomenkielisen lukion verkoksi, joka on kilpailukykyinen myös tulevaisuuden haasteisiin. Väestömuutosten, kaupunkirakenteen eheytymisen ja joukkoliikenteen kehittymisen myötä palveluverkon kehittämismahdollisuuksia ja –tarpeita on arvioitava myös jatkossa.

Seuraavan 10 vuoden aikana Vantaan väestö kasvaa noin 24 000 asukkaalla, mikä tarkoittaa lisääntyviä palvelutarpeita ja niihin vastaamista. Nopeimmin kasvava alue kymmenvuotiskaudella on Kivistö, jonka palvelutarpeisiin vastataan alkuvaiheessa monikäyttöisellä Aurinkokivi-kokonaisuudella. Nuorimpien ja vanhimpien ikäluokkien kasvu tiukassa taloustilanteessa edellyttää omien palveluverkkojen kehittämisen lisäksi kumppanuuksien käytön lisäämistä.

Kehärata valmistuu ja otetaan käyttöön vuonna 2015, mikä on merkittävä muutos myös kaupungin palveluverkkojen suunnittelun kannalta. Kehärata yhdessä keskusten kehittämisen ja keskeisten joukkoliikennevyöhykkeiden täydennysrakentamisen kanssa parantavat kaupungin ja sen kumppanien tuottamien palvelujen saavutettavuutta uudella tavalla.

Palveluverkkosuunnitelmaa on laadittu tilanteessa, jossa merkittävät valtakunnalliset koko kuntakenttää koskevat ratkaisut ovat vielä auki. Emme tiedä tarkasti, mitä mahdollinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen viidelle vastuualueelle kuntakentän palvelutuotannolle merkitsee. Myös metropolihallintoon ja kuntarakenteeseen liittyvät ratkaisut ovat edelleen auki. Nämä muutokset toteutuessaan saattavat muuttaa toimintaympäristöä tavalla, jota emme nyt pysty ennakoimaan. Siksi on syytä varautua palveluverkkosuunnitelman tarkistamiseen nopeallakin aikataululla, mikäli muuttuneet olosuhteet sitä edellyttävät.

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

Sisällys

Esipuhe ... **1**
Johdanto ... **5**
Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnittelu ... **7**
Palveluverkkosuunnittelun tavoitteet, kaupunkitasoinen koordinointi ja kehittäminen ... 7
Aiemmat kaupunkitasoiset palveluverkkoselvitykset ... 8
Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman palveluverkkoa koskevat linjaukset ... 9
Kaupunkirakenteen kehittämisperiaatteet ja ennusteet ... **11**
Kaupunkirakenteen nykytila ... 11
Kaupunkirakenteen keskeiset kehittämisperiaatteet ... 15
Asuntorakentamisennuste 2014–2023 ... 16
Väestöennuste 2015–2024, väestön määrän ja ikärakenteen kehitys alueilla ... 19
Kaupunkitasoiset palveluverkkoja koskevat muutostekijät ... **25**
Kaupungin palveluverkkojen kehittäminen ... **27**
Kaupungin palveluverkot ja kehämalli, palvelujen sijoittumisen nykytilanne ... 27
Toimialojen yhteishankkeet osana palveluverkkojen kehittämistä ... 28
Toimialojen yhteishankkeita ja uusia ideoita ... 28
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut ... 29
Terveyspalvelut ... 29
Perhepalvelut ... 32
Vanhus- ja vammaispalvelut ... 38
Suun terveydenhuolto ... 45
Ensihoidon palvelut ... 47
Sivistystoimen palvelut ... 49
Varhaiskasvatus ... 49
Perusopetus ... 54
Lukiokoulutus ... 57
Ammatillinen koulutus ... 59
Vapaan sivistystyön kansalaisopetus (Aikuisopisto) ... 62
Nuorisopalvelut ... 62
Kirjastot ... 65
Kulttuuripalvelut ... 67
Liikuntapalvelut ... 70
Konserni- ja asukaspalvelujen palvelut ... 73
Työllisyyspalvelut ... 73
Kuntalaispalvelut ... 75
Pelastustoimen palvelut ... 81
Toimitilojen tukipalvelut ... 84
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön palvelut ... 86
Toimialan asiakaspalvelu ... 86
Julkinen kaupunkitila eli liikenneverkko, puistot ja torit ... 88
Yleisten alueiden rakentamisen ja kunnossapidon palvelut ... 89
Saavutettavat palvelut ... **94**
Palveluverkkoihin liittyvät erilliskysymykset ... **97**
Johtopäätökset ja toimenpiteet palveluverkkojen kehittämiseksi ... **99**
Lähteet ... **104**
Liite 1. Väestö- ja rakentamisennustemenetelmän kuvaus ... **106**

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Johdanto

Kaupunginvaltuuston 18.11.2013 hyväksymien sitovien tavoitteiden mukaisesti taloussuunnittelu on laatinut yhteistyössä toimialojen kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman vuosille 2014–2023 käsiteltäväksi kaupunginvaltuuston kevään seminaarissa 2014.

Työryhmän tehtävänä oli laatia esitys palveluverkon kehittämiseksi muuttuvien palvelutarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen. Palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista toimitilainvestointiohjelman laatimista.

Palveluverkkosuunnitelmassa käsitellään asukkaita koskevia palveluja sekä asukkaan kannalta välttämättömiä tukipalveluja koskevia palveluverkkoja.

Työryhmän jäseninä sivistystoimen toimialalta ovat olleet talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen ja suunnittelija Päivi Riehunkangas, sosiaali- ja terveystoimesta talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, kehittämispäällikkö Heli Bäckmand ja suunnittelija Asta Mellais, maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalta kuntatekniikan kehittämispäällikkö Tuula Markkanen, kaupunginarkkitehti Arja Lukin, rakennuttaja-arkkitehdit Ritva Tanner, Arja Törmä ja Mikko Juolahti, asumisasioiden erityisasiantuntija Tomi Henriksson, yleiskaavasuunnittelija Sakari Jäppinen, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalta palvelupäällikkö Tiina Hörkkö sekä pelastustoimesta palvelupäällikkö Mikko Ilmonen. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut kaupunginjohtajan toimialalta talousarviopäällikkö Pia Ojavuo ja sihteerinä erityisasiantuntija Kirsi Vatén.

Palveluverkkosuunnitelman sisältö määriteltiin työryhmässä yhdessä toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Asiantuntijat koordinoivat palveluverkkosuunnitelman tietojen kokoamisen omalta toimialaltaan sekä osallistuivat suunnitelman laatimiseen. Kaupunkitasoinen investointiryhmä (hankejoto) on toiminut kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman ohjausryhmänä ja suunnitelmaa on käsitelty myös kaupungin johtoryhmässä 3.3., 31.3., 28.4. ja yhteistoimintaryhmässä 22.4.2014.

Työryhmä on kokoontunut syksyn 2013 ja alkuvuoden 2014 aikana, lisäksi palveluverkkosuunnitelmaa on käsitelty workshopeissa 11.2., 26.3. ja 10.4.2014.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnittelu

Palveluverkkosuunnittelun tavoitteet, kaupunkitasoinen koordinointi ja kehittäminen

Palveluverkkosuunnittelun tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista talousarvioprosessiin kuuluvaa toimitilainvestointiohjelman päivittämistä.

Valtuustokauden 2013–16 strategisena painopistealueina ovat kaupunkirakenteen eheyttäminen sitä tiivistämällä. Tähän pyritään keskittämällä asumista raideliikenteen varteen sekä kehittämällä keskustoja ja joukkoliikennettä. Tämä mahdollistaa palvelurakenteen uudistamisen. Tavoitteena on, että palvelut ovat hyvin saavutettavissa, palvelujen laatu ja toimivuus varmistetaan ja että palvelujen järjestäminen on taloudellisesti tehokasta.

Palveluverkkosuunnitteluprosessissa arvioidaan ja ennakoidaan alueiden väestömuutoksista aiheutuvia palvelutarpeiden muutoksia sekä palvelujen kehittämistarpeita. Palveluverkkosuunnitteluprosessissa etsitään uusia keinoja vastata lisääntyvään tilatarpeeseen muun muassa lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä, tilojen keskittämistä sekä lisäämällä moneen erilaiseen käyttötarkoitukseen soveltuvia kiinteistöjä (monikäyttökiinteistöjä). Palvelu- ja toimitilaverkon suunnittelu perustuu tilatehokkuuden kasvattamiseen, tilojen monikäyttöisyyden lisäämiseen sekä eri vaihtoehtojen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointiin.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun periaatteet:

- Palveluverkkoratkaisut perustuvat palvelutarpeen kehittymiseen ja kaupunkitason priorisointiin.
- Palvelut sijaitsevat pääsääntöisesti raideliikenteen ja joukkoliikenteen laatukäytävien varsilla
- Palvelut ovat helposti saavutettavissa (esteettömyys, sähköiset palvelut, matka-aika julkisilla liikennevälineillä)
- Palvelujen sijainnin suunnittelussa hyödynnetään täydennysrakentamisen tuomat keskittämismahdollisuudet
- Palveluverkon kehittämiseksi tehdään tarvittavia palveluverkkoja koskevia erillisselvityksiä
- Rakentamisessa ja toimitilojen kehittämisessä painotetaan taloudellisuutta
- Tilojen yhteiskäyttöä lisätään ja tilatehokkuutta kasvatetaan
- Toimitiloista suunnitellaan monikäyttötiloja/monikäyttökiinteistöjä
- Palveluverkon investoinneilla tuetaan kaupunkirakenteen eheytymistä

Kaupunkitasoinen koordinointi ja kehittäminen

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman ja kaupungin johtosääntöjen uudistamisen yhteydessä vuonna 2012 sovittiin kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun kehittämisestä. Tavoitteeksi asetettiin palveluverkkosuunnittelun sovittaminen yhteen taloussuunnitelman valmistelun kanssa, palveluverkkosuunnittelun kaupunkitasoinen ohjaus sekä kaupunginhallituksen roolin vahvistaminen.

Johtosääntöjä uudistettaessa kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä taloussuunnittelun tulosalueen tehtäväksi määriteltiin vastaaminen kaupungin palveluverkon kehittämisestä ja yhteensovittamisesta osana kaupungin talousarviovalmistelua. Samassa yhteydessä kaupunginhallituksen roolia vahvistettiin siten, että sekä toimialojen yhteishankkeiden hankesuunnitelmat että yli 3 milj. euron hankkeiden ja kaikkien konserniyhtiön hankkeiden tarveselvitykset viedään lautakuntakäsittelyn lisäksi kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti investointitasoa lasketaan siirtämällä uusien asuinalueiden avaamista, ottamalla toimialojen palveluverkot yhteistarkasteluun sekä lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä ja arvioimalla kriittisesti toimitilakantaa.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun vaiheet kaupunkikonsernissa

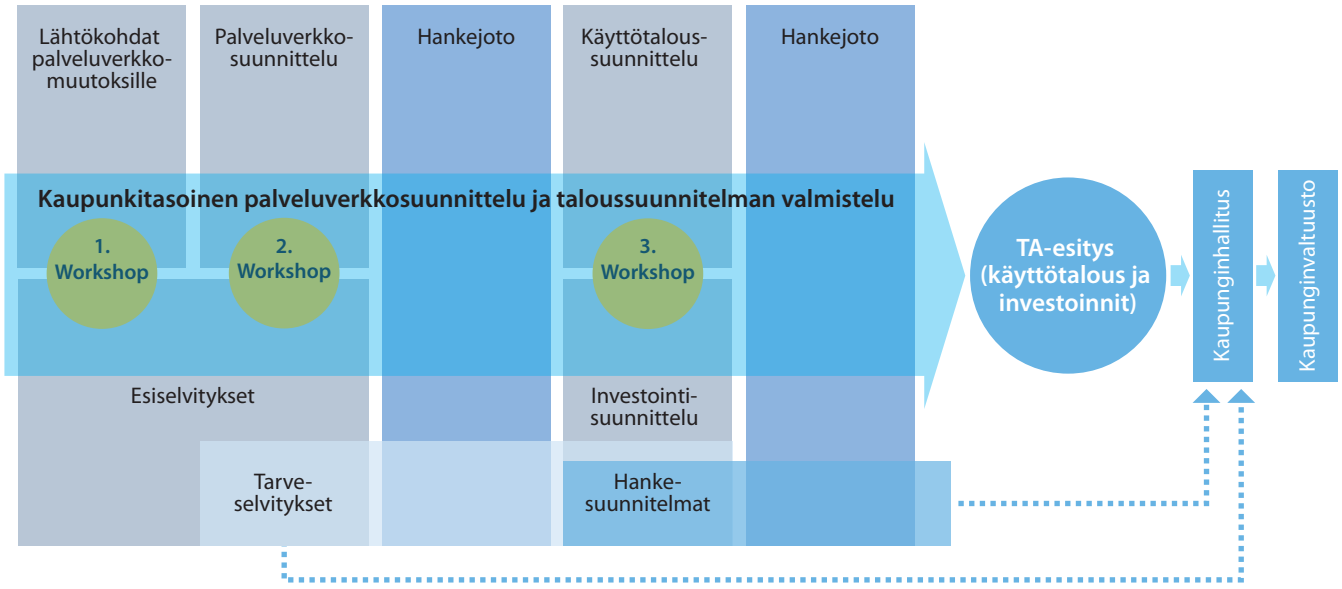
Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnittelua koordinoidaan workshopeissa ja kaupunkitasoisessa investointiryhmässä (hankejoto), jotka myös valmistelevat ja ylläpitävät kaupungin kymmenen vuoden toimitila- ja kunnallistekniikan investointiohjelmaa.

Toimialojen kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluprosessiin liittyvät tehtävät:

- Palvelutarpeet tarkennetaan vuosittain päivitetyn asuntorakentamis- ja väestöennusteen sekä muiden havaittujen palvelu- ja toiminnallisten muutostarpeiden perusteella.
- Voimassa oleva palveluverkkosuunnitelma tarkistetaan palvelutarpeiden muutoksiin perustuen.
- Toimialan investointiesityksen perustana on aina hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma. Voimassa oleva toimitilainvestointiohjelma päivitetään ja muutostarpeet ilmoitetaan tilakeskukseen toimitilainvestointiesityksessä investointiohjelman päivityksenä.
- Toimiala sovittaa toimitilainvestointiesityksensä toimialan tavoitteisiin ja talouden tasapainottamisen reunaehtoihin.

Toimialojen palvelu- ja toimitilatarpeen muutostarpeet käsitellään workshopeissa yhteistyössä tilakeskuksen ja taloussuun-

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 1. Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun vaiheet kaupunkikonsernissa

nittelun kanssa. Tilakeskus valmistelee muutostarve-esitykset kaupunkitasoisen investointiryhmän eli hankejohtoryhmän (hankejoton) käsiteltäväksi. Hankejotossa käsitellään tilakeskuksen valmistelemat toimitilainvestointiesitykset. Hankejoto priorisoi hankkeet, sovittaa ne talouden kehykseen ja päättää hankkeiden rahoitustavasta. Hankejohtoryhmässä valmistellaan kaupunginjohtajan esitys kaupunkitasoisesta talousarvion toimitilainvestointikokonaisuudesta. Kaupunginjohtajan esitys käsitellään kaupunginhallituksessa ja päätöksenteko tapahtuu kaupunginvaltuustossa osana talousarvio- ja taloussuunnitelman käsittelyä.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä on määritelty missä tapauksissa tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat viedään kaupunginhallituksen käsiteltäviksi ja päätettäviksi. Toimitilahankkeiden valmisteluprosessi ja toimitiloista luopumisen periaatteet on kuvattu tarkemmin ohjeessa ”Menettelytapaohjeet uusia toimitiloja hankittaessa”.

Aiemmat kaupunkitasoiset palveluverkkoselvitykset

Vantaan kaupungilla kaupunginhallituksen asettamat palveluverkkotoimikunnat (PAVE-toimikunnat) ovat laatineet palveluverkkoselvityksiä vuosina 2005, 2007 ja 2008.

Kaupunginhallitus päätti 16.6.2005 asettaa työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet löytää konsernitason säästöjä sosiaali- ja terveystoimen, koulu-, kirjasto ja yhteispalvelun tilojen ja palveluverkon kustannuksista. Palveluverkkoja ja niihin kohdistuvia muutoksia tarkasteltiin ajanjaksolla 2006–2015. Toimialojen palvelutuotantoa määriteltiin lähipalveluiksi tai seudullisiksi palveluiksi. Näiden lisäksi palveluverkkoon sisältyi suppeamman palvelun toimipisteitä. (Palveluverkkotoimikunta, loppuraportti 31.10.2005).

Palveluverkkotoimikunta (PAVE07) laati ”Vantaan palveluverkkojen kehittämisselvitys 2007–2015” -raportin. Tämä selvitys oli tarvekartoitus, joka toimi pohja-aineistona palveluverkkojen pitkäjänteisessä kehittämisessä ja investointisuunnittelussa. Kaupunginhallitus hyväksyi selvityksen 18.6.2007. Palveluverkkotoimikunta (PAVE07) arvioi vielä palveluverkkojen muutostarpeita pidemmällä tähtäimellä vuoteen 2025 asti ja laati ”Vantaan palveluverkkojen kehittämisselvitys 2015–2025 ja muutokset palveluverkkoselvitykseen 2007–2015” -raportin. Kaupunginhallitus hyväksyi 14.1.2008 selvityksen ohjeellisena noudatettavaksi kaupungin investointisuunnittelun ja palveluverkkojen kehittämisen lähtökohtana.

Palveluverkkotoimikuntien esittämät toimenpiteet palveluverkkojen kehittämiseksi ovat ohjanneet osaltaan palveluverkkoratkaisuja ja investointeja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman palveluverkkoa koskevat linjaukset

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) 18.6.2012. Talous- ja velkaohjelmassa on kuvattu kaupungin toiminnan kehittämistä koskevat linjaukset sekä sovittu toimenpiteistä, joilla kaupungin velkaantumiskehitys saadaan hallintaan. Investointien osalta TVO:ssa todetaan, että on voitava luopua hankkeista ja siirtää investointeja, joilla on merkittäviä käyttötalousvaikutuksia.

TVO:n tavoitteena on hillitä toimintamenojen kasvua sekä investointimenoja siten, että TVO-kauden lopussa vuosittaiset investoinnit pystyttäisiin rahoittamaan tulorahoituksella.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti investointitasoa sovittiin karsittavan vuosina 2013–2022 seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Uusien alueiden avaamista siirretään.
- Toimitilainvestointeja karsitaan ja siirretään priorisoimalla.
- Rakentamiskustannuksissa säästetään.
- Kattavista perusparannuksista siirrytään kohdennettuihin korjaustöihin.
- Sisäilmaongelmien selvitys- ja korjausmäärärahat turvataan.
- Investointisuunnittelua ja palveluverkkoja kehitetään.

Säästötoimenpiteistä huolimatta hyvinvointipalvelut säilyvät ja kaupunki vastaa jatkossakin palveluvelvoitteistaan.

Toimitilojen alueellisen kehittämisen periaatteet

Tilakeskuksen investointisuunnitteluryhmä laatii yhdessä asiakastoimialojen ja kaavoituksen kanssa kohdennettuja alueellisia tai palvelukohtaisia selvityksiä pitkän ja lyhyen aikavälin investointisuunnittelua varten.

Toimitilaverkkosuunnittelussa selvitetään olemassa olevien toimitilojen määrää, laatua ja kuntoa suhteessa palvelutarpeeseen. Esiselvityksillä tavoitellaan toimitilakustannusten optimointia ja synergiaetuja tarkastelemalla useiden kiinteistöjen muodostamia alueellisia kokonaisuuksia. Selvityksissä esitetään vaihtoehtoiset tilatarpeen toteuttamistavat. Toiminnallisesti huonoista tai käyttötarkoitukseen sopimattomista, korjaus- ja käyttökustannuksiltaan kalliista kohteista sekä pienistä vuokratiloista pyritään luopumaan ja korvaamaan ne taloudellisemmilla, toimivammilla ja tehokkaammilla hankkeilla.

Valtaosa julkisista palveluista sijaitsee Y-tonteilla, jotka ovat yleisten rakennusten korttelialueeksi varattuja tontteja. Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman yhteydessä on tehty kattava selvitys kaupungin olemassa olevista Y-tonteista sekä Y-tonttivarannosta. Suuremmat yhteis- ja monikäyttöiset kiinteistöt tuottavat uusia Y-tonttitarpeita.

Esiselvitystyön tuloksena laaditaan raportti, joka sisältää tietoa kiinteistöomistamisen, käyttäjätoimialojen tarpeiden ja maankäytön näkökulmasta.

Toistaiseksi on laadittu seuraavat palvelu- ja toimitilaverkkoja koskevat selvitykset:

- VAV–Soster–Tilakeskus -yhteistyöselvitys 12/2012
- Erityisasumista nykyisiin VAV-kiinteistöihin -selvitys 3/2013
- Hakunilan alueen päiväkotiverkoston kehityshanke 4/2013
- Geriatrisen akuuttiyksikön (akos) laajennus Peijaksen sairaalan nykyisiin tiloihin – esiselvitys 5/2013
- Katriinan sairaalan B-osan kehittäminen -esiselvitys 5/2013
- Metsonkodin perusparannus -kustannustarkastelu 6/2013
- Västersundom koulu- ja päiväkotikeskusselvitys 10/2013
- Kielotie 20C (Säästötalo) tilatehokkuuspilotti 10/2013
- Martinlaakson alueen päiväkotiverkoston esiselvitys 11/2013
- Selvitys Mårtensdals koulu- ja päiväkotikeskuksesta 11/2013

Vuonna 2014 laaditaan seuraavat selvitykset:

- Keski-Vantaan toimitilojen kehittäminen
- Kivistön kaupunkikeskuksen toimitilojen kehittäminen
- Tikkurilan alueen koulu- ja päivähoitoverkoston esiselvitys
- Terveydenhuollon toimitilaverkkoselvitys

Tarvetta on tehdä selvitykset myös Korson, Koivukylän ja Myyrmäen suuralueen päivähoitotiloista. Lisäksi laaditaan pienempiä, kohdennettuja erillisselvityksiä.

Valmistuneet selvitykset käsitellään palveluverkko- ja investointisuunnitteluun liittyvissä workshopeissa ja annetaan tiedoksi hankejohtoryhmälle investointiesitysten yhteydessä. Toimialat esittävät palvelutarpeensa ja hankejohtoryhmä päättää hankkeen toteutustavasta ml. konserniyhtiöiden toteutettavaksi tulevat hankkeet.

Toimitilahankkeiden tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat valmistellaan tilakeskuksen ja toimialojen sekä mahdollisten yhtiöiden kanssa yhteistyössä.

Pääsääntöisesti kaikki tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat käsitellään ja hyväksytään ao. käyttäjälautakunnissa ja teknisessä lautakunnassa.

Teknisten perusparannusten sekä alle 1 M€:n hankkeiden tarveselvitysten ja hankesuunnitelmien hyväksyminen on delegoitu maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajalle.

Yli 3 milj. euron (alv 0%) hankkeiden ja kaikkien konserniyhtiön hankkeiden tarveselvitykset sekä useamman toimialan yhteishankkeiden hankesuunnitelmat viedään lautakuntakäsittelyn lisäksi kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Toimitilojen kunto

Ikärakenteeltaan Vantaan kaupungin rakennuskanta on painottunut 1960–2000 luvulla rakennettuihin rakennuksiin. Näiden vuosien aikana on valmistunut lukumäärällisesti noin puolet koko Vantaan kaupungin rakennuksista ja pinta-alalla mitaten noin 68 % koko pinta-alasta. Myös Vantaan kaupungin korjausvelasta 38 % ja perusparannustarpeesta vajaa puolet on vuosien 1960–1980 välillä valmistuneissa rakennuksissa.

Korjausvelan absoluuttinen rahamäärä oli vuoden 2013 lopussa hieman alle 70 miljoonaa euroa ja perusparannustarpeen puolestaan noin 127 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 perusparannusinvestointitaso (26,3 milj. €) oli edelleen korkea rakennusten kulumiseen (19,8 milj. €) verrattuna. Myynnit ja purut alensivat korjausvelkaa n. 6,5 milj. € ja perusparannustarvetta 15,5 milj. €. Kiinteistöomaisuuden kuntoluokka parani sekä korjausvelka ja perusparannustarve laskivat huomattavasti oikeiden kiinteistönpidollisten toimenpiteiden ansiosta.

Reaalisesti Vantaan kaupungin kiinteistöomaisuuden korjausvelka on laskenut vuoden 2005 noin 85 miljoonan euron tasosta vuoteen 2013 noin 15 milj. €. Vastaavasti perusparannustarpeen reaalihinta vuonna 2007 oli vajaat 170 milj. €, josta vuoteen 2013 mennessä laskua on tullut yli 40 milj. €.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman periaatteiden mukaisesti koko kiinteistöä koskevista perusparannuksista on siirrytty toistaiseksi pieniin, pääosin teknisiin osakorjauksiin, joilla jatketaan rakennusten käyttöikää joitakin vuosia. Lisäksi korkean peruskorjausasteen kohteiden suhteen arvioidaan vaihtoehtoiset palveluverkko- ja uudisrakentamisvaihtoehdot.

Kaupungilla on runsaasti etenkin 1980-luvulla rakennettuja tiloja, jotka kaipaavat peruskorjausta, mutta usein myös toiminnallisia muutoksia. Huonokuntoisia ja peruskorjauksen tai korvaamisen tarpeessa olevia tiloja on jokaisella toimialalla, mm. noin 10 koulua sekä noin 40 kaupungin omaa päiväkotia. Lisäksi monet osake- ja vuokratiloihin sijoitetut toiminnot kaipaavat toiminnallisia ja teknisiä parannuksia tiloihin.

Kiinteistöomaisuuden arvon säilymisen ja käytettävyyden kannalta olennaista on korjausvelan sekä sisäilmaolosuhteiden hallinta. Huonokuntoisimmista tiloista luopuminen ja investointien suunnitelmallinen kohdentaminen ovat eduksi tavoitteiden saavuttamisessa. Ratkaisevaa on samalla myös se, miten uuden kiinteistökannan ylläpidossa onnistutaan. Korjausvelan viimeaikaisesta hyvästä kehityssuunnasta huolimatta sisäympäristöolosuhteiden koettu laatu on heikentynyt edelleen ja tämän ongelman ratkaisemiseksi on löydettävä nopeasti uusia tehokkaampia keinoja. Kyse ei ole niinkään rahasta vaan siitä, että tunnistetaan ja löydetään terveyshaittaa aiheuttavat ympäristötekijät niiden korjaamiseksi.

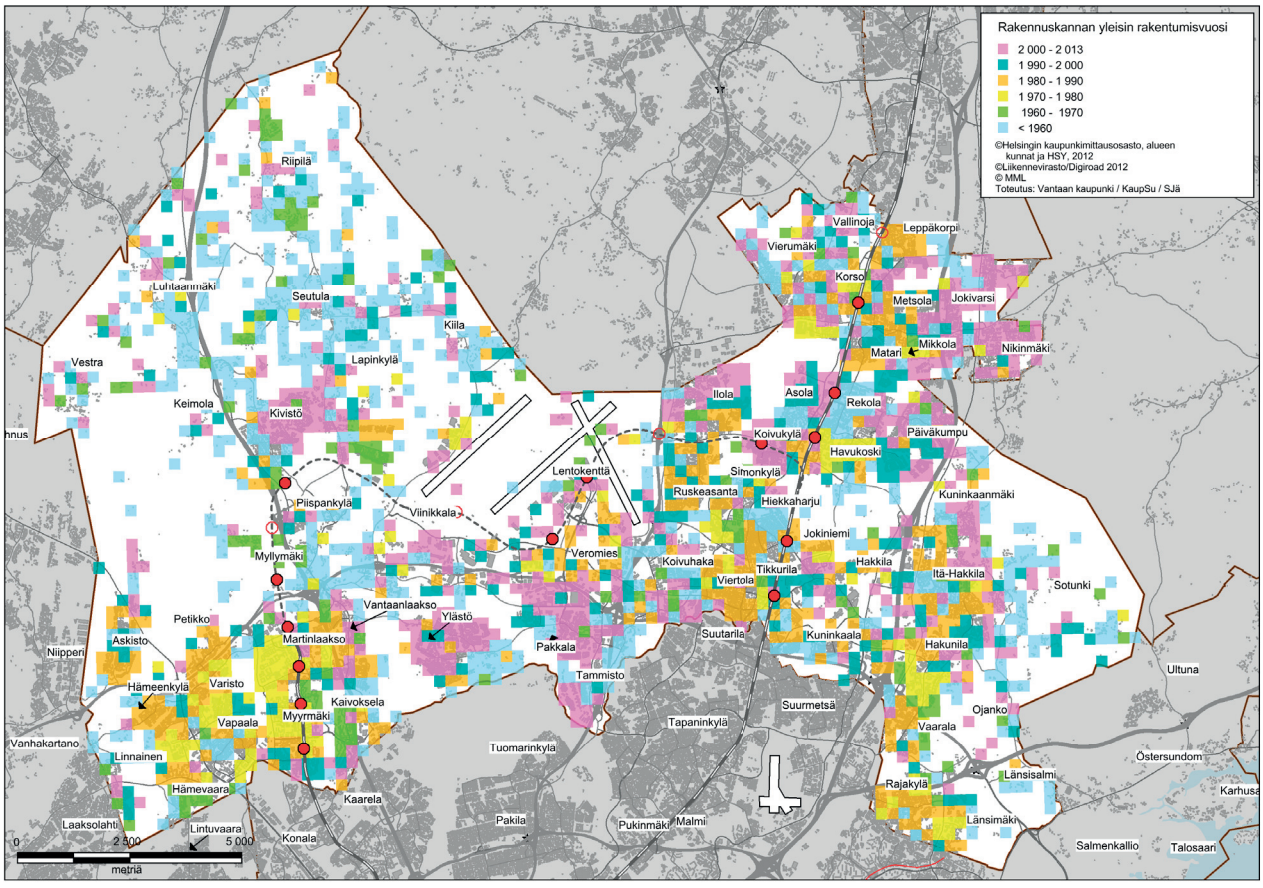
LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kaupunkirakenteen kehittämisperiaatteet ja ennusteet

Kaupunkirakenteen nykytila

Valtaosa Vantaan nykyisestä kaupunkirakenteesta on rakentunut 1950-luvun jälkeen (kuva 2). Viimeisen 13 vuoden ajan rakentaminen on keskittynyt etenkin Aviapoliksen suuralueelle, jona aikana Pakkalan, Tammiston ja Ylästön väestömäärä on kasvanut yli 10 000 asukkaalla. Samanaikaisesti alueelle on syntynyt myös lähes 10 000 uutta työpaikkaa, Aviapoliksen ollessa yksi nopeimmin kasvavista työpaikka-alueista pääkaupunkiseudulla.

Vantaan kaupunkirakenteen selkärangan muodostavat radat, asemanseudut, Helsinki-Vantaan lentoasema, kaupungin läpi kulkevat säteittäiset pääväylät sekä Kehä III. Väestö keskittyy vahvasti asemanseuduille ja lähes puolet kaupunkilaisista asuukin alle kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta (kuva 3). Radanvarren alueet ovat myös selkeästi tiiviimmin rakennettuja kuin asuinalueet keskimäärin (kuva 4). Suuremman tehokkuuden alueita löytyy myös etenkin kerrostalovaltaisilta alueilta Hakunilasta, Länsimäestä, Pakkalasta sekä Pähkinärinteestä.

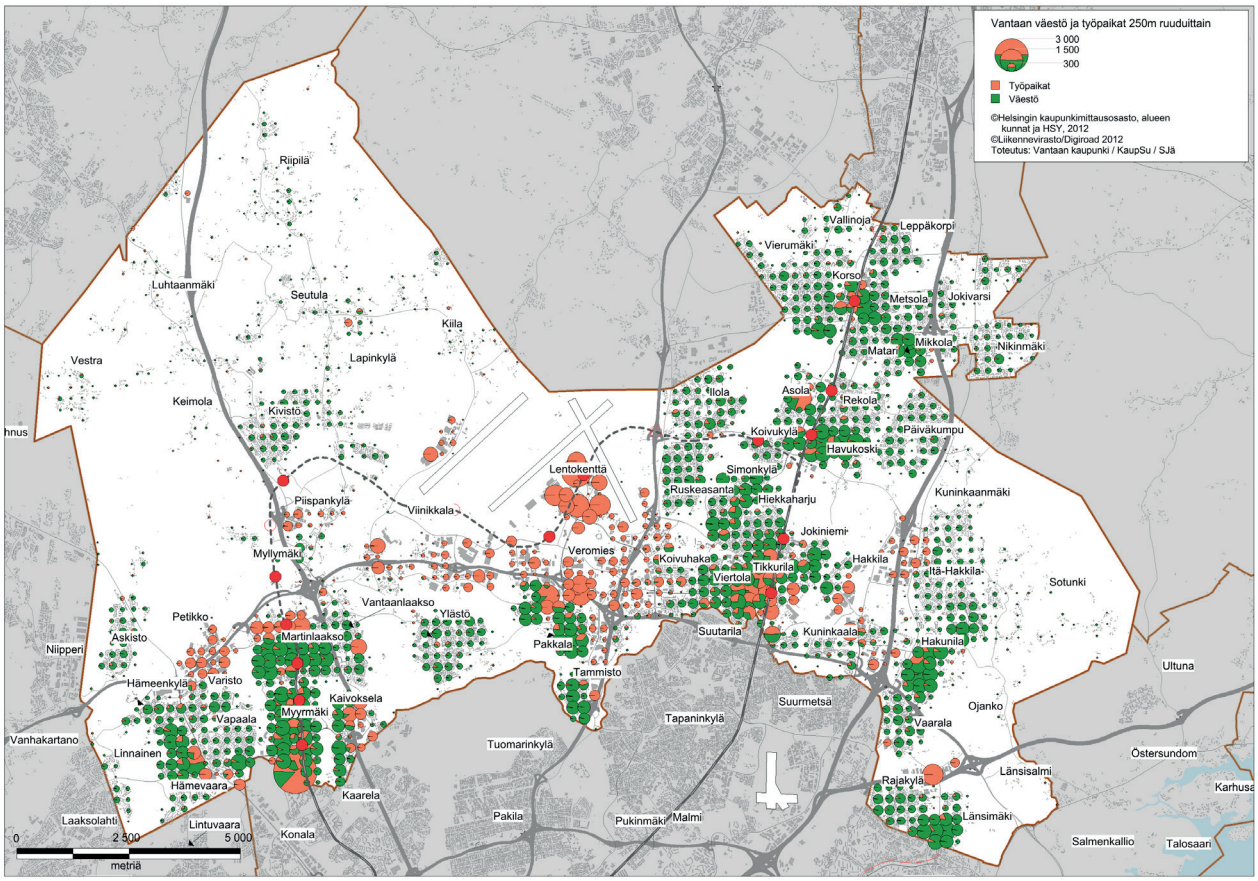
Kuva 2. Vantaan rakentuminen vuosikymmenittäin.

Merkittävimmät työpaikka-alueet sijaitsevat suurten väylien varsilla, lentoaseman läheisyydessä sekä Tikkurilan ja Myyrmäen kaupunkikeskustoissa (kuva 3). Teollisuuden ja kaupan työpaikat keskittyvät vahvasti Aviapoliksen sekä Myyrmäen suuralueille. Aviapoliksen alueella sijaitsee myös huomattava osa kuljetuksen ja varastoinnin työpaikoista, kun taas Tikkurila erottuu selkeästi julkisen hallinnon työpaikka-alueena. Työpaikkamäärät Kivistön, Korson, Koivukylän sekä Hakunilan suuralueilla ovat pieniä kolmeen edellä mainittuun alueeseen verrattuna. Kaupalliset palvelut sijaitsevat pääosin keskusta-alueille sekä etenkin tilaa vaativan kaupan osalta myös Kehä III varrelle.

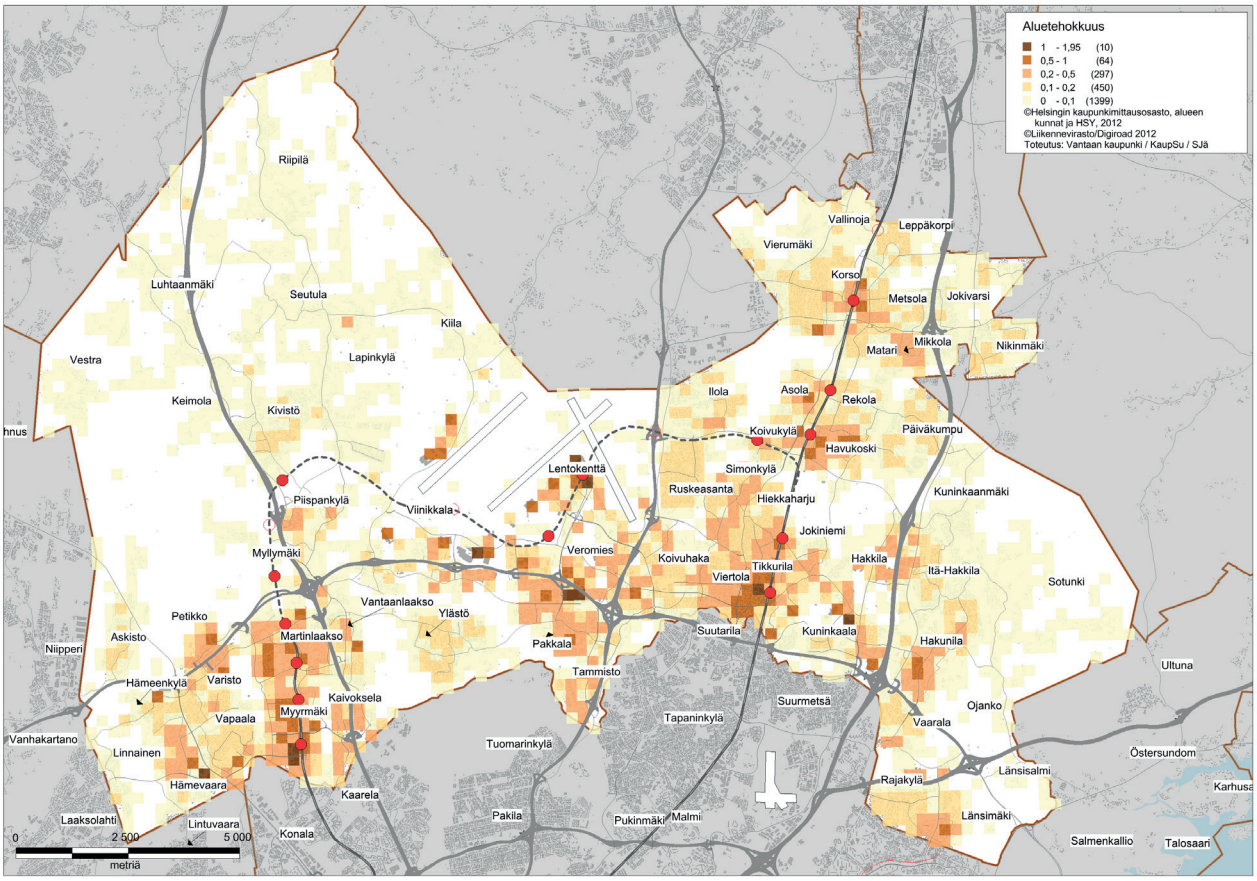
Luonteenomaista Vantaan yhdyskuntarakenteelle on asunto- ja työpaikka-alueiden sijaitseminen hyvin vahvasti erillään. Sekä työpaikkoja että asumista sisältäviä sekoittuneita alueita on hyvin vähän, joista selkeimpänä poikkeuksena esiin nousee Tikkurilan keskusta ja Myyrmäki (kuva 3).

Vantaa on voittopuolisesti pientaloaluevaltainen kaupunki, vaikka noin puolet kaupungin väestöstä asuukin kerrostaloasunnoissa (kuva 5). Laajemmat kerrostalovaltaiset alueet sijaitsevat Martinlaakson radan ja pääradan varrella, Hakunilassa, Länsimäessä, Pakkalassa, Mikkolassa sekä Pähkinärinteessä. Muualla asuinalueet koostuvat pääosin pientaloista.

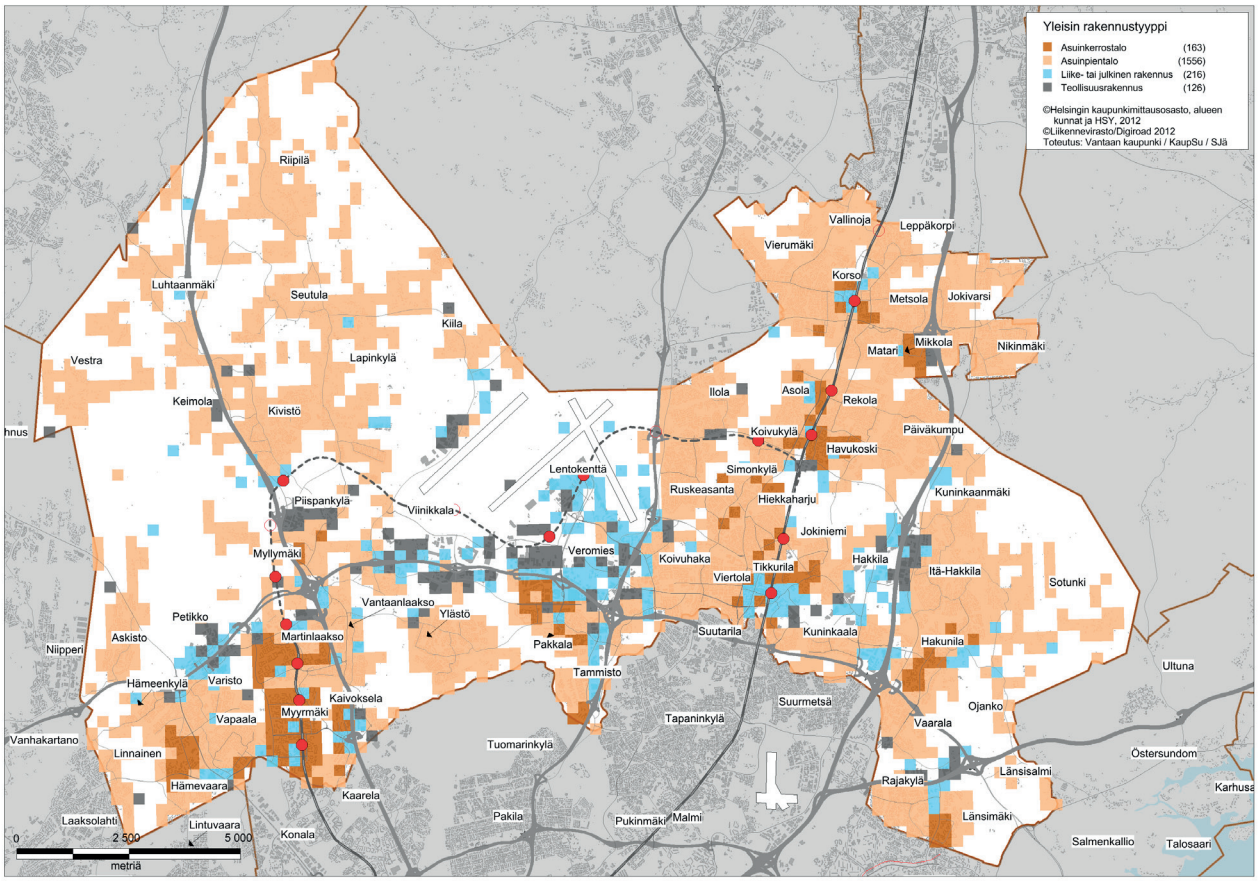
Teollisuus on keskittynyt vahvasti Kehä III:n sekä säteittäisten pääväylien varsille, kun liike- ja julkiset rakennukset sijaitsevat tasaisemmin niin keskusta-alueilla kuin väylien varsillakin.

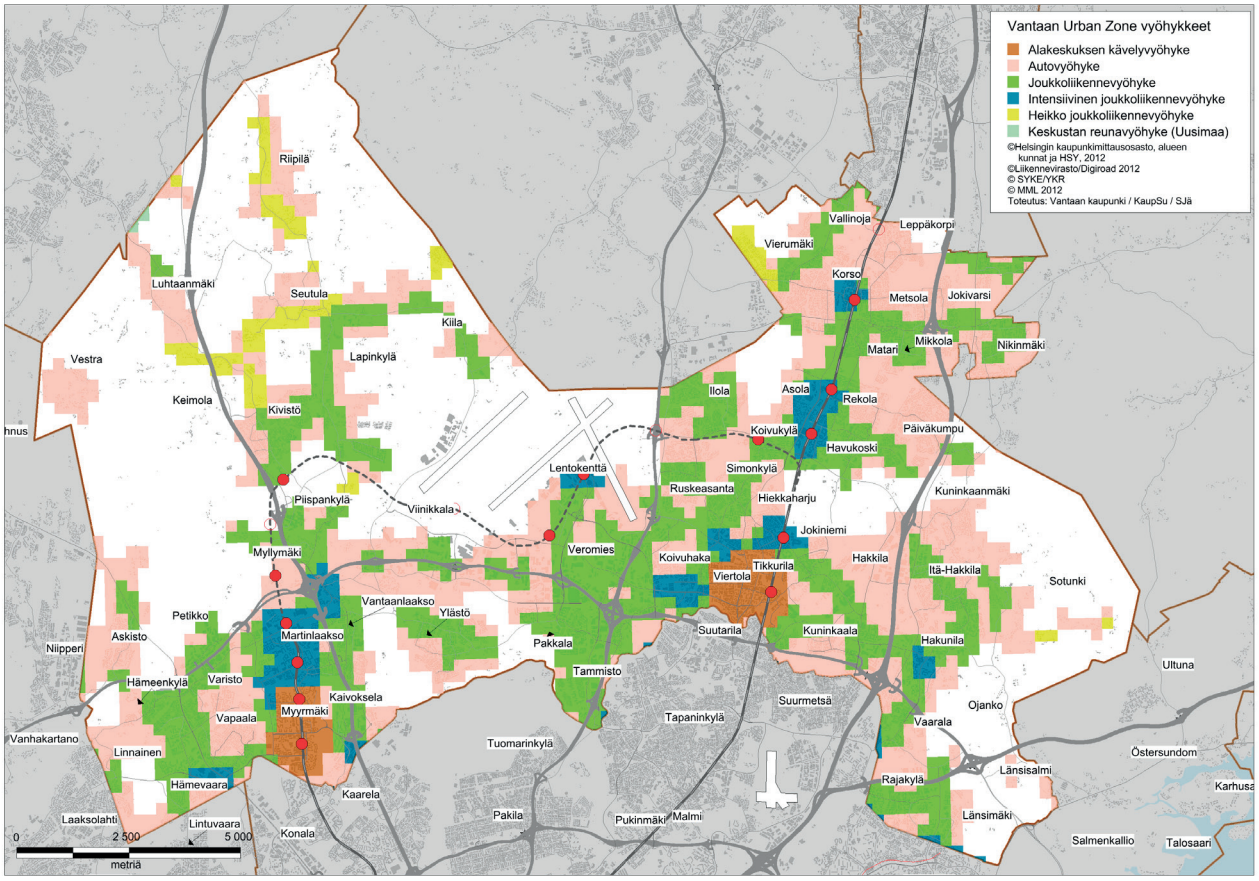
Kuva 3. Vantaan väestö ja työpaikat 250 x 250 m ruuduissa.

Kuva 4. Aluetehokkuus Vantaalla 250m x 250m ruuduissa. Mitä suurempi aluetehokkuus, sitä enemmän rakennettua kerrosalaa ruudussa on.

Kuva 5. Yleisin rakennustyyppi Vantaalla 250m x 250m ruuduissa.

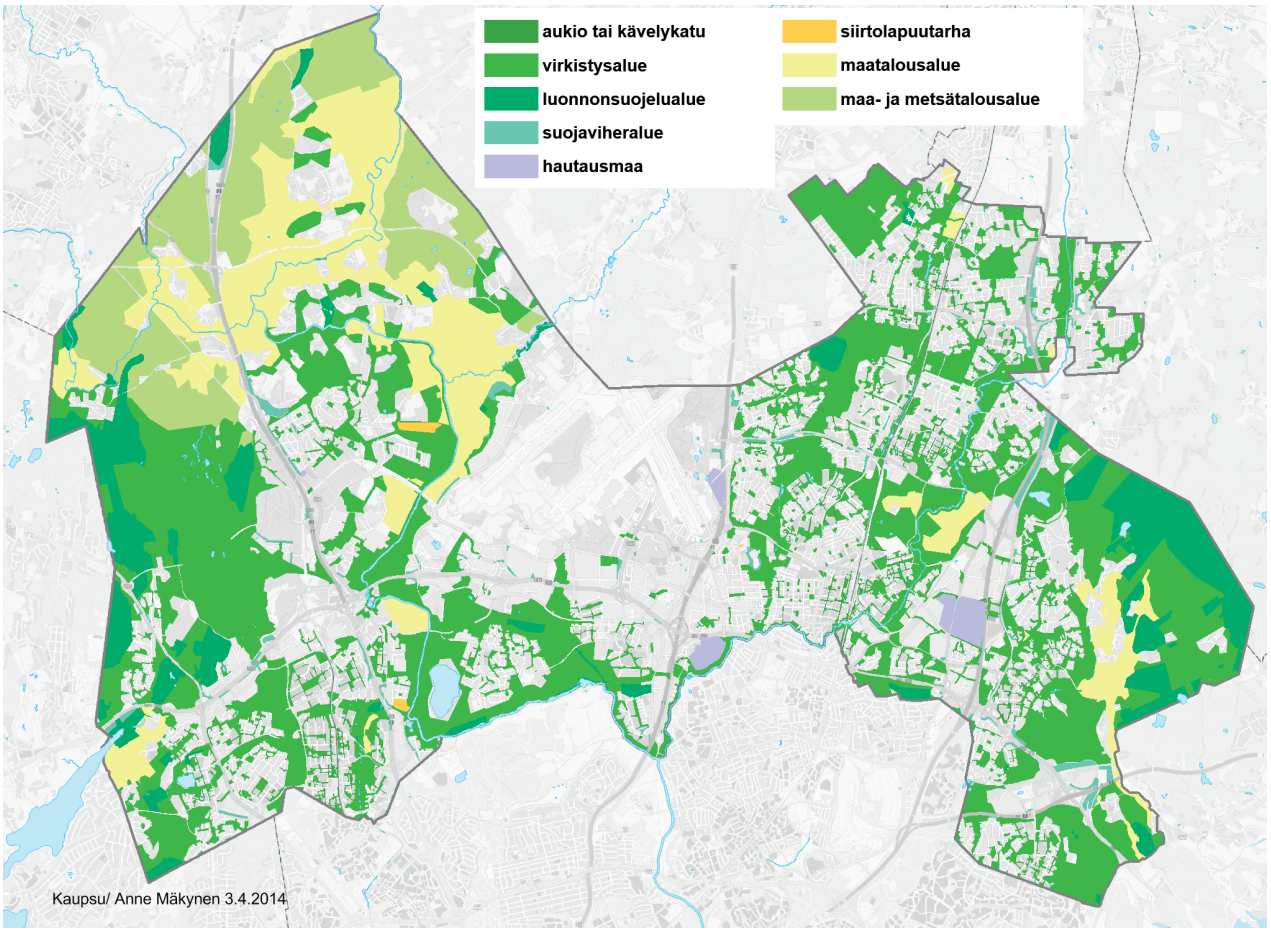

Kuva 6. Vantaa jaoteltuna liikkumisvyöhykkeisiin (Ristimäki et al. 2013).

Päärata ja Martinlaakson rata tarjoavat asemanseutujen asukkaille sekä yrityksille erinomaisen joukkoliikenteen palvelutason ja mahdollistavat kestävien kulkumuotojen kilpailukykyisyyden suhteessa henkilöautoon (kuva 6). Näiden intensiivisten joukkoliikenteen vyöhykkeiden ohella iso osa Vantaata kuuluu ns. joukkoliikennevyöhykkeeseen, jossa busseihin perustuva joukkoliikenne tarjoaa kattavat liikkumismahdollisuudet etenkin ruuhka-aikaan. Joukkoliikennekaupungin ohella Vantaalta löytyy myös henkilöautoiluun tukeutuvia alueita, etenkin väljemmin rakennetuilta pientaloalueilta eri puolilta kaupunkia.

Vyöhyke kuvaa liikkumismahdollisuuksia alueella. Kävelyvyöhykkeillä on hyvä joukkoliikenteen tarjonta, hyvät kaupalliset palvelut sekä runsaasti asukkaita sekä työpaikkoja. Intensiivisellä joukkoliikennevyöhykkeellä joukkoliikenteen palvelutaso on parempaa kuin muilla joukkoliikennevyöhykkeillä. Autovyöhykkeellä liikkuminen tukeutuu pääasiassa yksityisauton varaan.

Viheralueverkoston selkärangan muodostavat Vantaanjoki sekä Keravanjoki ranta-alueineen (kuva 7). Seudullisesti merkittäviin viheralueisiin lukeutuvat myös Sotunginmetsä Itä-Vantaalla sekä Petikonmetsä Länsi-Vantaalla, jotka liittyvät osiksi Sipoonkorven ja Nuuksion kansallispuistoja. Vantaalaiselle kaupunkirakenteelle tyypillistä on myös viheralueiden runsaus asuinalueiden sisällä.

Kuva 7. Vantaan viheralueverkosto.

Kaupunkirakenteen keskeiset kehittämisperiaatteet

Vantaan kaupunkirakenteen keskeisin kehittämisperiaate on jo pidemmän aikaa ollut kaupunkirakenteen eheyttäminen, joka on myös voimassa olevan, kaupungin kehitystä yleispiirteisesti ohjaavan yleiskaavan päätavoite. Kaupungin kasvua ohjataan ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen tiivistämällä ja täydentämällä nykyisiä alueita, uudistamalla korttelirakenteita sekä laajentamalla jo rakennettujen alueiden reunoja. Tämä mahdollistaa jo rakennetun infrastruktuuriin sekä palveluverkon tehokkaamman käytön.

Kaupunkirakenteen kehittämisen perustana ovat myös Vantaan maapoliittiset linjaukset, joiden tärkein tavoite on luoda kaupungille mahdollisuus rakentamisen ja tonttimarkkinoiden hallintaan. Vahvalla maapoliittisella otteella kaupunki voi tasapainottaa talouttaan ja hallita entistä enemmän rakentamisen suuntaamista ja ajoittamista. Näin saadaan sekä kaupungin kunnallistekniset -, että palveluinvestoinnit täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti hyödynnetyksi.

Kaupungin hankkiessa itselleen eri maapoliittisin keinoin lisää maaomaisuutta se voi luovuttaa tontteja rakentamiseen sieltä, missä se palvelee parhaiten kaupungin kulloinkin voimassa olevia asunto-, elinkeino- ja palvelurakentamisen strategisia tavoitteita. Kaupungin luovuttaessa omistamaansa maata se pystyy varmistamaan alueiden laadun ja erityisesti asumisen osalta turvaamaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon ja alueiden sosiaalisen eheyden. Työpaikka-alueiden osalta se mahdollistaa erityisesti alueen profiloinnin ja monipuolisen elinkeinorakenteen.

Maankäyttöä kehitetään kaupungin strategian mukaisesti tukeutumaan yhä vahvemmin kestävään liikkumiseen, jolloin kävelystä, pyöräilystä ja joukkoliikenteestä voi muodostua kilpailukykyinen vaihtoehto henkilöautoilulle. Keskeisessä roolissa tavoitteen saavuttamiseksi on liikkumismuotojen priorisointi erilaisissa kaupunkiympäristöissä.

Keskusta-alueiden merkitys korostuu tulevaisuuden kaupunkirakenteessa. Keskustoja kehitetään nykyistä vahvemmiksi ja monipuolisemmiksi asumisen, työnteon ja palvelujen alueeksi. Samalla pyritään siirtymään funktionaalisesta, toimintoja erittelevästä, suunnitteluperinteestä kohti sekoittunutta kaupunkirakennetta, jolloin keskustoista voi muodostua eloisia urbaanin elämän näyttämöitä.

Samalla kaupunkirakenteen sosiaalisesti eheydestä pyritään pitämään huolta ohjaamalla kasvua tasapainoisesti eri alueille, jotta alueellisen eriarvoistumisen kehitys ei jatkuisi.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen, kestävien liikkumismuotoihin tukeminen, keskustojen kehittäminen sekä sosiaalisesta eheydestä huolehtiminen liittyvät moneen yhteiskunnassa havaittavaan muutostrendiin. Seuraavien vuosikymmenten aikana vanhusväestön osuus kasvaa merkittävästi nykyisestä. Samanaikaisesti nuorempi väestö näyttäisi hakeutuvan aiempaa vahvemmin urbaaneille kaupunkialueille hyvien palvelujen ja liikkumismahdollisuuksien ääreen. Myös perherakenteissa on tapahtunut suuri muutos, yhä useamman asuessa yksin tai kahden hengen taloudessa.

Palveluverkkosuunnittelun kannalta kaupunkirakenteen kehitys ohjaa palvelujen kysyntää yhä vahvemmin joukkoliikenteen solmukohtiin, keskusta-alueille, sekoittuneeseen rakenteeseen ja urbaanimpaan ympäristöön. Oleellista kestävän kaupungin tavoitteen kannalta on, että arjen kokonaisuus voi tukeutua kestäviin liikkumismuotoihin eri puolilla kaupunkia. Tämä tarkoittaa rakenteen kehittämistä siten, että päivittäin tarvittavat palvelut ovat saavutettavissa kävellen ja pyörällä, erikoistuneempien palvelujen sijaitessa kilpailukykyisten joukkoliikenneyhteyksien varrella. Päiväkodin ja lähikaupan sijainnilla on merkittävä vaikutus liikkumiskäyttäytymiseemme.

Kehäradan valmistuminen vuonna 2015 mullistaa Vantaan kaupunkirakenteen sen avatessa raideyhteyden Länsi- ja Itä-Vantaan välille helpottaen kestävää liikkumista koko kaupunkiseudulla. Iso osa Vantaan tulevasta kasvusta sijoittuu kehäradan asemanseuduille ja keskustoihin. Kivistö ja Leinelä kehittyvät asumispainotteisina alueina, Lentoaseman ja Vehkalan painopisteen ollessa työpaikkarakentamisessa. Aviapoliksen asemanseutu kehittyy monipuolisena sekoittuneen rakenteen kaupunkina.

Kehäradan asemanseutujen ohella täydennysrakentamismahdollisuuksia edistetään vahvojen joukkoliikennekäytävien ympäristössä. Valmisteilla olevassa Joukkoliikennekaupunki -työssä pyritään vahvistamaan keskeisten joukkoliikennevyöhykkeiden maankäyttöä ja tukemaan näin myös niiden kehittymistä entistä paremman palvelutason joukkoliikennealueiksi.

Tikkurilan ja Martinlaakson keskustauudistukset ovat jo hyvässä vauhdissa. Koivukylän ja Myyrmäen keskusta-alueille on valmistumassa lisää rakennusoikeutta etenkin kaupallisille palveluille. Korson keskustan kehittäminen on käynnistynyt suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailulla, Hakunilan keskustan kasvaessa entisen tiehallinnon varikon muuntuessa asumiseen. Työpaikkarakentamisen painopistealueina kehäradan asemanseutujen ja keskusta-alueiden ohella on myös Vantaan akselin alue Hakkilassa.

Vanhoilla pientaloalueilla eri puolilla kaupunkia on noin 650 rakentamatonta rakennuspaikkaa (asuntotonttia), joiden rakentumista kaupunki edistää erilaisin toimenpitein.

Asuntorakentamisennuste 2014–2023

Asuntorakentamisesta tehdään vuosittain ennuste, joka toimii samalla sekä yleiskaavan toteutumisen seurannan työkaluna että yhtenä kaupunginosittaisen väestöennusteen lähtöaineistona. Väestöennuste on puolestaan tärkeä lähtökohta palveluverkon suunnittelussa. Asuntorakentamisen osalta yleiskaavojen mitoitus on niukempi verrattuna työpaikkarakentamiseen ja niiden mahdollistamat suuret asunto-aluekokonaisuudet tulevat rakennetuiksi arviolta 2040-luvun puoliväliin mennessä.

Asuntorakentamisessa on Vantaalla keskitytty 2000-luvulla keskusten ja asuinalueiden täydennysrakentamiseen sekä Keski-Vantaan uusien asuinalueiden rakentamiseen Pakkalassa ja Tammistossa. Tällä hetkellä asuntorakentamisen painopistealueita on Länsi-Vantaalla Myyrmäen ja Martinlaakson täydennysrakentaminen, Pähkinärinteen täydennysrakentaminen ja laajentaminen sekä Etelä-Kaivokselan laajentaminen. Kivistössä keskustan ensimmäiset asuntokohteet ovat lähteneet rakenteille. Keski-Vantaalla asuntoja rakennetaan erityisesti Tikkurilan keskustassa, Jokiniemessä, Malminiityssä, Pakkalanrinteessä ja Hiekkaharjussa. Itä-Vantaalla asuntorakentamisen painopistealue on Leinelässä ja pientaloalueiden täydennysrakentamisessa, erityisesti Nikinmäessä.

Vantaalle on mahdollista rakentaa virallisen kahden tuhannen asunnon tavoitteen mukainen määrä asuntoja (MAL-aiesopimus) ja tarvittaessa enemmänkin. Vuosina 2014–2023 aloitetaan useita uusia asuntorakentamiskohteita eri puolilla Vantaata. Suurin osa niistä täydentää nykyistä kaupunkirakennetta tai laajentaa nykyisiä asuntoalueita niiden reunoilta. Uusista suuremmista kasvusuunnista avataan vain Kivistön keskusta-alue ja Keimolanmäki. Ennusteen mukaisesti Vantaalle on mahdollista rakentaa yhteensä 22 800 asuntoa vuoden 2023 loppuun mennessä.

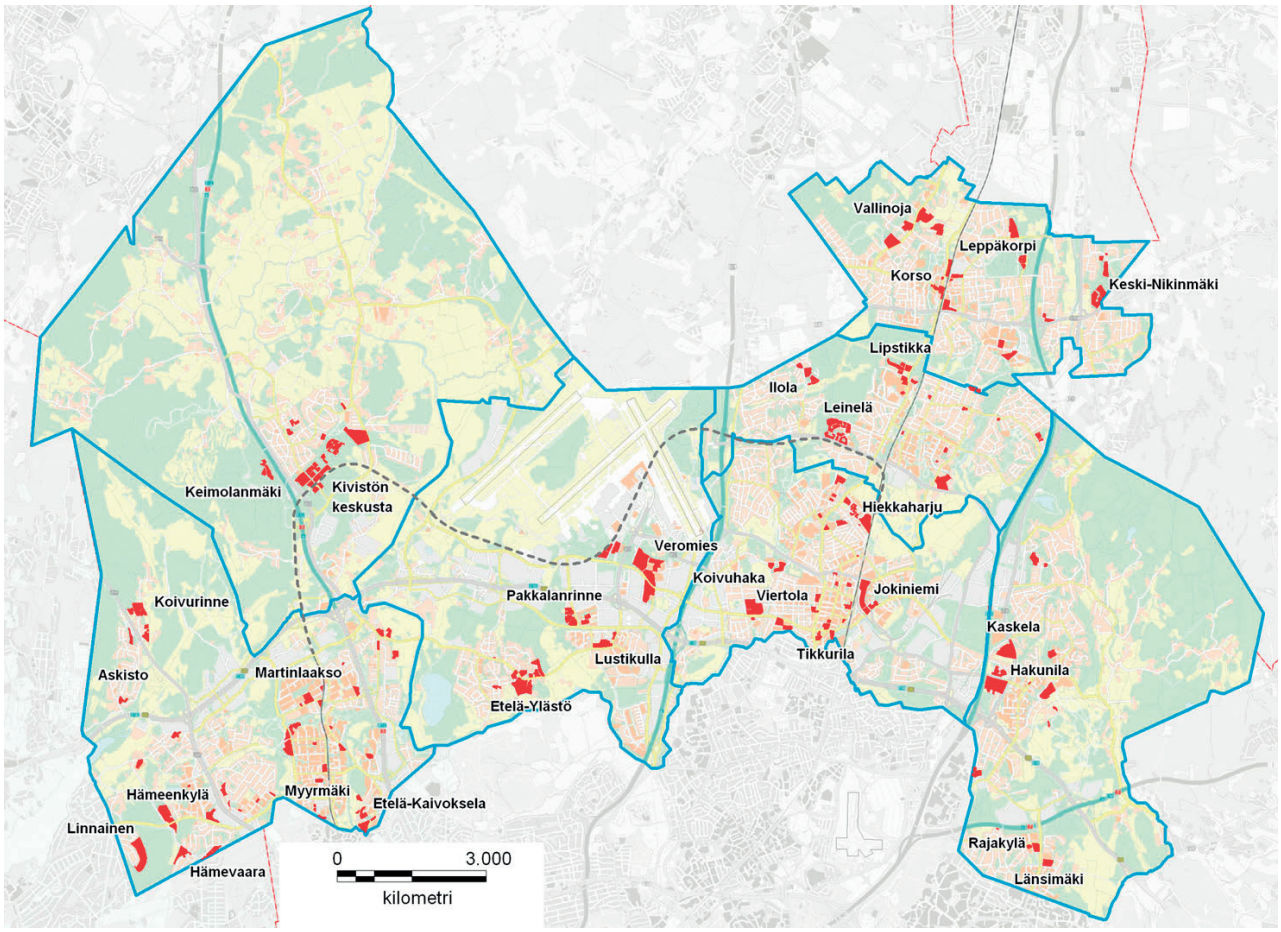
Kivistö

Kehäradan valmistumisen myötä asuntorakentaminen vilkastuu vuoden 2015 asuntomessualueella, Keimolanmäessä ja keskusta-alueella Kivistön aseman tuntumassa. Rakentaminen jatkuu ennusteen mukaan vilkkaana sekä Keimolanmäessä että Kivistön keskustassa. Yhteensä Kivistön suuralueelle on ennusteen mukaan tulossa 10 vuoden aikana 4 100 uutta asuntoa, joista noin 78 prosenttia kerrostaloihin.

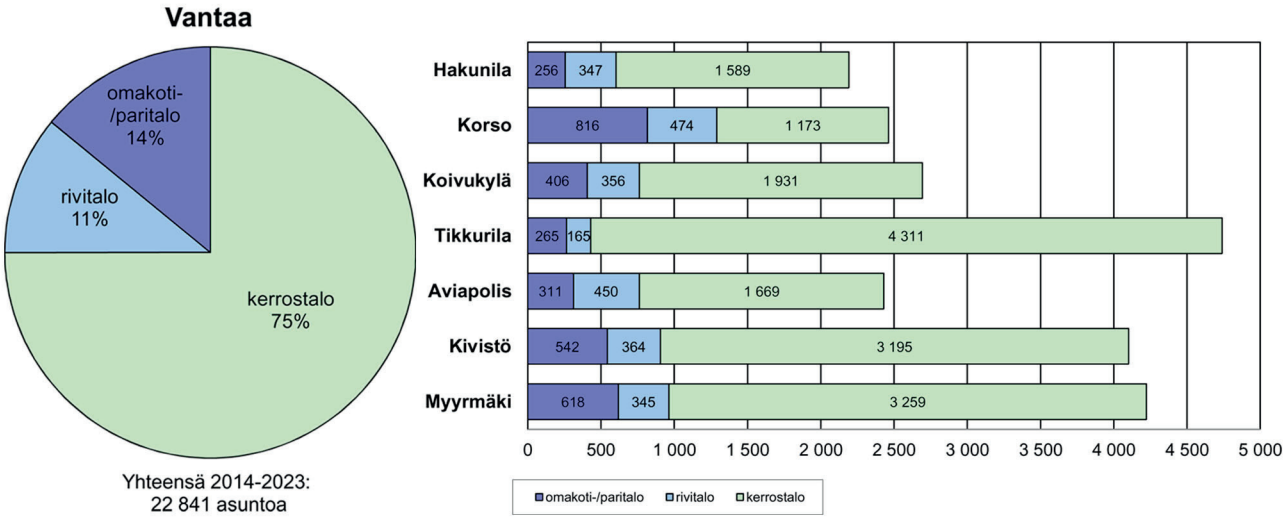
Myyrmäki

Myyrmäen suuralueella asuntoja rakennetaan paljon mm. Myyrmäen keskustaan, Kaivokselan etelä-osiin, Hämeenkylään, Hämevaaraan ja Linnaisiin. Suuralueelle on ennustettu noin 4 200 uuden asunnon rakentamista 10 vuoden aikana, joista noin 77 prosenttia on kerrostaloissa. Myyrmäen suuralueelle on jo kaavoitettu ja kaavoitetaan lisää pientaloalueita mm. Askistoon, Petikkoon, Linnaisiin ja Hämevaaraan.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 8. Asuntorakentamisennusteen suurimmat asuntorakentamiskohteet 2014–2023.

Kuva 9. Asuntorakentamisennusteen mukaiset asuntojen määrät suuralueittain 2014–2023

Aviapolis

Keski-Vantaalla Aviapoliksessa asuntorakentamisen määrä ensin vähenee, kun Pakkalanrinteen alue valmistuu, mutta kasvaa jälleen Veromiehen alueen rakentamisen käynnistyessä. Pientalorakentaminen jatkuu vilkkaana Ylästön etelä- ja itäosissa. Lisäksi uusia asuntoja on tulossa Kehäradan Aviapolis-aseman ympäristöön ja Pakkalan keskusta-alueelle Lustikullaan. Yhteensä suuralueelle ennustetaan noin 2 500 uuden asunnon rakentamista 10 vuoden aikana. Kerrostaloasuntojen osuus on lähes 70 prosenttia.

Tikkurila

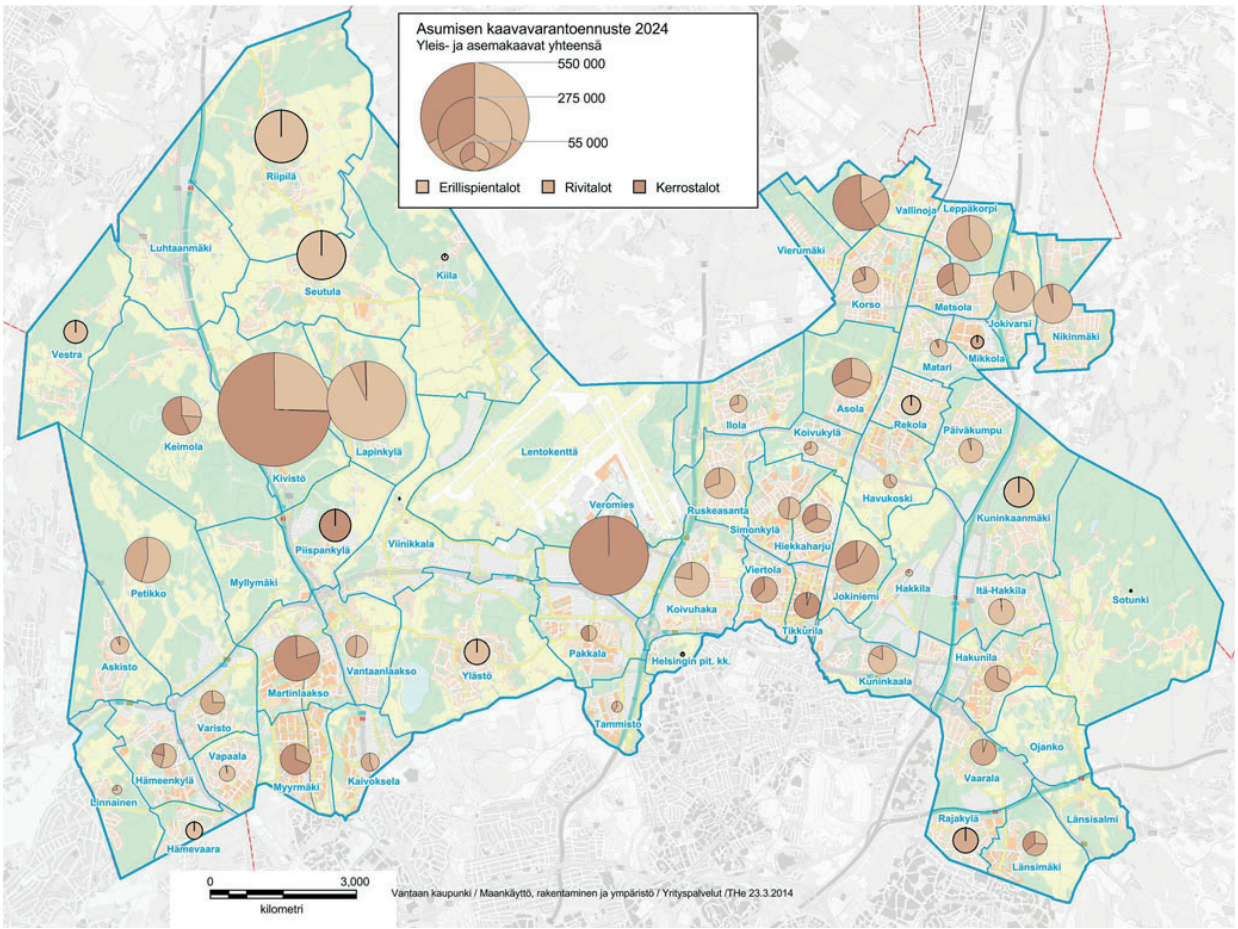
Asuntorakentamisennusteessa Tikkurilan suuralueen ennustettu kasvu on suurinta. Alueelle on arvioitu tulevan 10 vuodessa noin 4 700 asuntoa, joista suurin osa valmistuu Tikkurilan keskustaan, Jokiniemeen, Hiekkaharjuun ja Koivuhakaan. Merkittäviä asuntorakentamiskohteita on myös Simonkylässä ja Viertolassa. Kerrostaloasuntojen osuus on yli 90 prosenttia.

Koivukylä

Ennusteen mukaisesti Koivukylän suuralueelle olisi luvassa yhteensä lähes 2 700 uutta asuntoa 10 vuoden aikana, joista noin 72 prosenttia kerrostaloihin. Suurimpia asuntorakentamiskohteita ovat Leinelä Kehäradan varrella sekä Lipstikan asuntoalue Asolan pohjoisosissa. Pientalorakentaminen on ennustekaudella edelleen vilkasta Ilolassa ja Rekolassa.

Korso

Korson suuralueella merkittävimmät ennusteen asuntorakentamiskohteet sijaitsevat Korson keskustassa radan molemmin puolin. Mikkolassa rakennetaan uusia asuntoja alueen keski- ja eteläosiin ja pientaloalueita laajennetaan erityisesti Vallinojalla, Leppäkorvessa ja Nikinmäessä. Yhteensä asuntoja on ennusteen mukaan tulossa lähes 2 500, joista noin 52 % pientaloihin.

Kuva 10. Asuntorakentamisen arvioitu varanto Vantaalla vuoden 2024 alussa

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Hakunila

Suurimmat uudet asuntorakentamiskohteet Hakunilan suuralueella sijaitsevat keskustan tuntumassa Jokiniementien varrella ja Kaskelassa. Lisäksi asuntoja rakennetaan Hakunilan urheilupuiston viereen Hevoshaantien varteen. Merkittäviä kohteita on myös Rajakylässä ja Länsimäessä Latukankaan alue ja Pallaksen purettavan koulun tontti, joka muuttuu asumiseen. Suuralueelle on ennusteen mukaisesti tulossa yhteensä lähes 2 200 uutta asuntoa, joista noin 72 % tulee kerrostaloihin.

Asuntorakentamisen mahdollisuuksia vuoden 2023 jälkeen

Ennustekauden asuntorakentamisen jälkeen Vantaalle jää vielä merkittävät määrät, noin 3 miljoonaa kerrosneliömetriä, asuntorakentamisen varantoa. Arvion mukaan suurimmat asuntorakentamisen varannot sijaitsevat vuoden 2023 alussa Kivistössä, Veromiehessä ja Koillis-Vantaalla. Varannot kuitenkin jakautuvat melko tasaisesti eri puolille kaupunkia ja se antaa tulevaisuudessa hyvät mahdollisuudet puuttua alueelliseen kehitykseen suuntaamalla asuntorakentamista kysyntää vastaavasti (kuva 10).

Väestöennuste 2015–2024, väestön määrän ja ikärakenteen kehitys alueilla

Vantaan kaupunki tekee vuosittain väestöennusteet, jotka sisältävät sekä koko kaupungin että osa-alueittaisen ennusteen ikäluokittain ja sukupuolittain. Aikaistettu palveluverkkosuunnittelua varten tehty väestöennuste tehdään kuntarekisterin tietojen perusteella, kun taas virallinen kesäkuussa ilmestyvä ennuste tehdään Tilastokeskuksen aineistojen perusteella. Aikaistetun ja virallisen ennusteen tiedot vastaavat pitkälti toisiaan. Ennusteet perustuvat aiempaan väestökehitykseen ja rakentamisennusteeseen. Väestö- ja asuntorakentamisennusteiden tarkempi kuvaus löytyy liitteestä 1. Viimeisin koko kaupungin aikaistettu ennuste kattaa vuodet 2015–2040 ja osa-alueittainen ennuste vuodet 2015–2024. Seuraavat tiedot perustuvat näihin tietoihin.

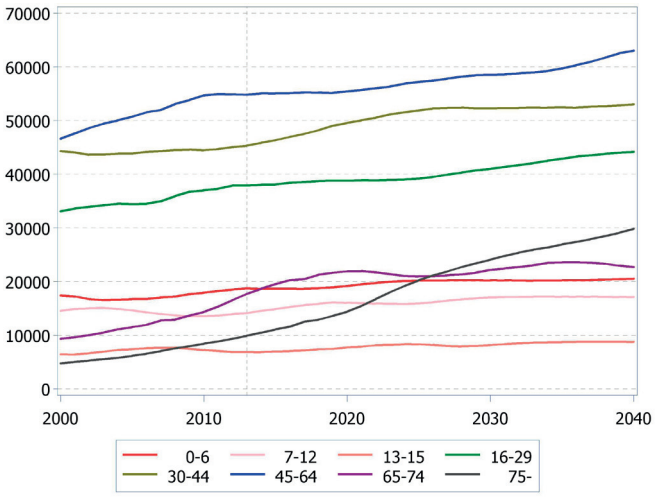
Koko kaupungin väestönkehitys 2014–2040

Alle oppivelvollisuusikäisten määrä kasvaa koko ennustekauden ajan hitaasti. Vuoteen 2040 mennessä 0–6-vuotiaiden määrän ennustetaan lisääntyvän vajaalla 2 000 lapsella. Tuolloin lapsia on Vantaalla noin 20 500.

Alakouluikäisiä, 7–12-vuotiaita, on hieman 0-6-vuotiaita vähemmän. 2040 heitä odotetaan olevan noin 17 000, joten kasvu (2 600 henkilöä) on hieman suurempaa kuin nuorimmassa ikäryhmässä. Yläkouluikäisten, 13–15-vuotiaiden, määrä lisääntyy reilulla 1 900 lapsella ollen ennustekauden lopulla noin 8 800 lasta. Yhteensä kouluikäisiä on vuonna 2040 Vantaan väestöstä noin kymmenesosa.

Työikäisten, 16–64-vuotiaiden, määrä kasvaa reilulla 21 000 henkilöllä vuodesta 2014 vuoteen 2040, mutta heidän osuutensa Vantaan väestöstä laskee kuitenkin 67 prosentista 62 prosenttiin.

Vanhuuseläkeikäisten (kaikki yli 65-vuotta täyttäneet) määrä lisääntyy Vantaalla eniten kaikista ikäryhmistä. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa nykyisestä 14 prosentista yli 20 prosenttiin. Vuoteen 2024 mennessä ikäryhmän koko suurenee hieman yli 40 000 henkilöön ja vuonna 2040 heitä ennustetaan asuvan Vantaalla yli 52 000 henkilöä, kun nykyinen määrä on noin 29 000 henkilöä, ts. ikäryhmän määrä lisääntyy yli 20 000 henkilöllä. 75-84-vuotiaiden määrän odotetaan kasvavan vuoteen 2024 mennessä lähes 15 000 henkilöön ja ennustekauden loppuun vuoteen 2040 mennessä lähes 19 000 henkilöön. Kaikista vanhimpien ikäryhmän, 85 vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan lähes kaksinkertaistuvan seuraavan kymmenen vuoden aikana yli 4000 henkilöön ja vuoteen 2040 mennessä kasvavan lähes 11 000 henkilöön.

Kuva 11. Koko Vantaan väestönkehitys ikäryhmittäin vuosina 2014-2040.

Väestön määrän kehitys osa-alueilla vuosina 2014–2023

Myyrmäen suuralueella väestön määrä kasvaa seuraavan kymmenvuotisjakson aikana noin 3 400 henkilöllä. Suuralueen osuus Vantaan väestöstä laskee prosenttiyksiköllä nykyisestä 25,0 prosentista. Asukkaita alueella on jakson lopulla noin 55 500. Eniten väestö kasvaa ennusteen mukaan Kaivoksessa, noin 1 100 asukkaalla, ja Myyrmäessä, hieman yli 700 asukkaalla. Hämeenkylässä kasvu on noin 400 henkilöä ja Hämevaarassa, Petikossa ja Martinlaaksossa väestön määrän kasvuksi ennustetaan kussakin noin 300 henkilöä. Muissa kaupunginosissa muutokset ovat pieniä.

Kivistön suuralueella väestö lisääntyy huomattavasti vuosien 2014–2023 aikana. Vuoden 2024 alussa alueella ennustetaan olevan noin 14 000 asukasta. Väestönlisäys suuralueella on noin 5 700 henkilöä, joista suurin osa eli noin 4 500 asukasta tulee Kivistön kaupunginosaan. Keimolassa väkiluvun kasvu

on noin 1 000 asukasta. Muissa Kivistön suuralueen kaupunginosissa muutokset ovat pieniä.

Aviapoliksen suuralueen asukkaiden määrä lisääntyy seuraavan kymmenvuotiskauden aikana noin 3 700 henkilöllä. Alueella asui vuoden 2014 alussa noin 18 000 asukasta, mikä vastaa noin 8,8 prosentin osuutta koko Vantaan väestöstä. Eniten alueen väestön määrä kasvaa Pakkalassa, noin 1 300 asukkaalla, Veromiehessä, noin 1 600 asukkaalla, ja Ylästössä, noin 800 asukkaalla. Muut Aviapoliksen kaupunginosat ovat asukasmääriltään varsin pieniä, eikä niihin ennusteta suuria muutoksia tulevaisuudessa.

Tikkurila on väestömäärällisesti toiseksi suurin suuralue, ja sen osuus Vantaan väestöstä on noin 19 prosenttia. Alueella asui vuoden 2014 alussa hieman yli 39 000 asukasta. Asukasmäärän ennustetaan lisääntyvän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 3 500 asukkaalla. Suurimmat muutokset suuralueella tapahtuvat Tikkurilan (+1 500 asukasta), Koivuhaan (+600), Jokiniemen (+600), Hiekkaharjun (+450) ja Viertolan (+400) kaupunginosissa. Muissa kaupunginosissa muutokset ovat pieniä.

Koivukylän suuralueen väestön määrä lisääntyy vuosien 2014–2023 aikana noin 3 200 asukkaalla ollen vuoden 2024 alussa lähes 30 000 asukasta. Alueen osuus koko Vantaan väestöstä oli vuoden 2014 alussa vajaat 13 prosenttia. Koivukylän suuralueen kasvu painottuu Koivukylän kaupunginosaan, jonka osuus on lähes 50 prosenttia alueen kasvusta, noin 1 600 henkilöä. Ilolan väestön määrä kasvaa noin 600 ja Asolan noin 1 000 asukkaalla.

Korson suuralueella väestö lisääntyy noin 2 700 asukkaalla, joten vuoden 2024 alussa alueella asuu hieman alle 32 500 asukasta. Alueen osuus Vantaan väestöstä on tuolloin noin 14 prosenttia. Nikinmäki kasvaa Korson alueista eniten, noin 900 asukkaalla. Myös Vallinojalle (+700) ja Korson kaupunginosaan (+450) ennustetaan asukkaiden määrän kasvua kymmenvuotiskaudella 2014–2023.

Hakunilan suuralueen väestön määrä kasvaa Vantaan alueista vähiten, noin 1 600 asukkaalla. Vuoden 2024 alussa alueella ennustetaan asuvan hieman yli 30 500 asukasta. Kaupunginosista Hakunilassa (+1 400) ja Kuninkaanmäessä (+200) väestön määrä lisääntyy, mutta muissa kaupunginosissa ei tapahdu muutoksia juuri mihinkään suuntaan.

Alle kouluikäisten (0-6-vuotiaiden) määrän kehitys osa-alueittain

Myyrmäen suuralueella suurimmat muutokset 0-6-vuotiaiden määrissä tapahtuvat Kaivokselan ja Myyrmäen kaupunginosissa. Lasten määrä vähenee merkittävimmin Martinlaaksossa. Koko suuralueella alle kouluikäisten määrän kasvu on noin 300 lasta.

Kivistön suuralueella muutos alle kouluikäisten määrässä on varsin suuri seuraavien vuosien aikana. Kivistön ja Keimolan kaupunginosien uudisrakentamisen vaikutuksesta suuralueen 0-6-vuotiaiden määrä nousee nykyisestä vajaasta 900 lapsesta noin 1 600 lapseen vuoteen 2024 mennessä.

Aviapoliksen suuralueella 0-6-vuotiaiden määrä vähenee tulevan kymmenen vuoden aikana noin 100 lapsella. Suurimmat vähentymiset suuralueella tapahtuvat Ylästössä, Pakkalassa ja Tammistossa. Veromiehen kaupunginosassa 0-6-vuotiaiden lasten määrä lisääntyy noin 200 lapsella.

Tikkurilan suuralueella 0-6-vuotiaiden lasten määrä lisääntyy reilulla 500 lapsella. Lisäys ovat suurinta Tikkurilan kaupunginosassa. Suurehkoja lisäyksiä tapahtuu myös Viertolan, Hiekkaharjun ja Koivuhaan kaupunginosissa. Kuninkaalan kaupunginosassa alle kouluikäisten lasten määrä vähenee jonkin verran.

Koivukylän suuralueella alle kouluikäisten lasten määrä lisääntyy hieman yli 150 lapsella. Alueella kasvu on suurinta Koivukylän kaupunginosassa. Lasten määrä vähenee eniten Päiväkummun kaupunginosassa.

Korson suuralueella lasten määrä laskee aluksi seuraavan kymmenen vuoden periodilla, mutta kohoaa jakson lopulla lähes samaan kuin jakson alussa. Suurimmat lisäykset tapahtuvat Korson ja Vallinojan kaupunginosissa, kun taas eniten lasten määrä vähenee Metsolan kaupunginosassa.

Hakunilan suuralueella lasten määrän muutos on pienin kaikista suuralueista; lasten määrää vähenee muutamalla kymmenellä hengellä ennustejaksolla 2014–2023. Selkeää alle kouluikäisten määrän lisäystä tapahtuu vain Hakunilan kaupunginosassa. Lasten määrän väheneminen on suurinta Rajakylän kaupunginosassa.

Oppivelvollisuusikäisten (7-15-vuotiaiden) määrän kehitys osa-alueittain

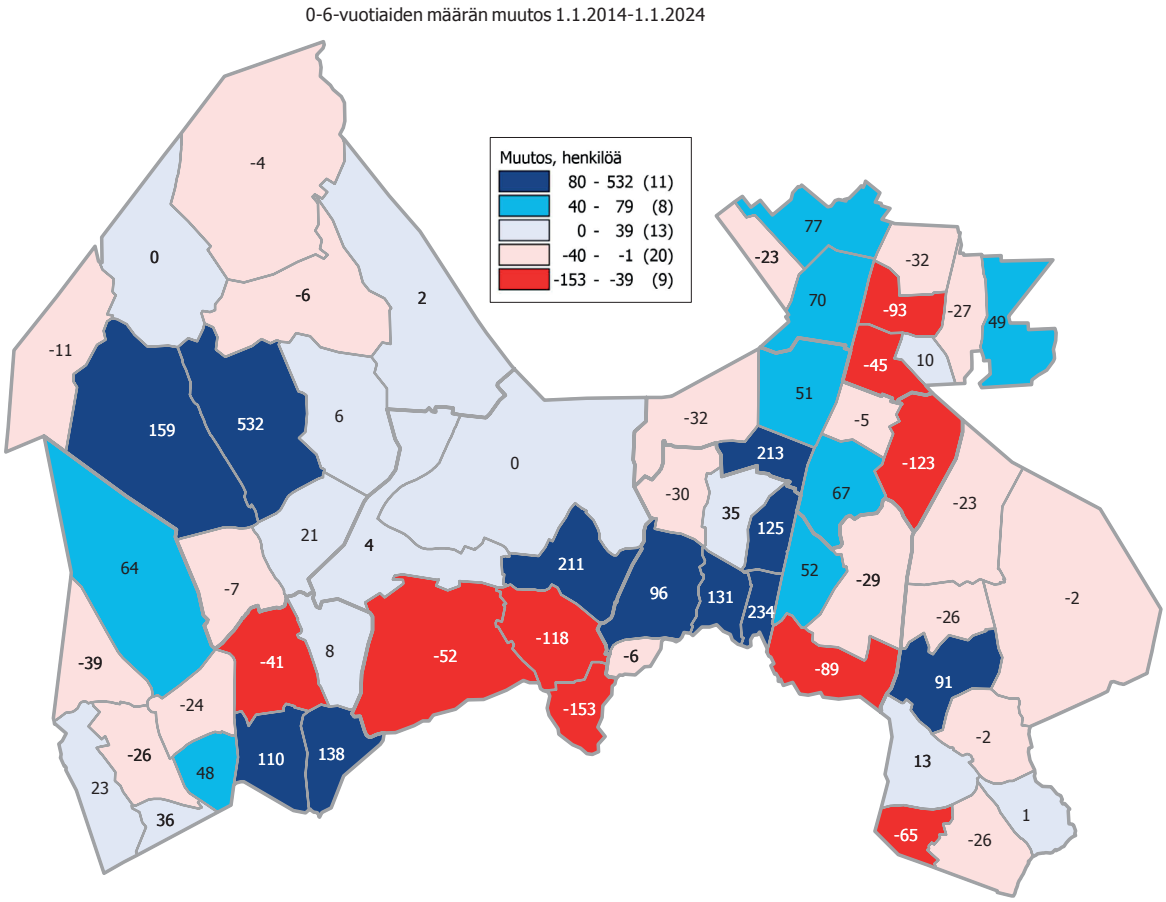
Myyrmäen suuralueella alakouluikäisten (7-12v) määrä kasvaa hieman yli 400 lapsella ja yläkouluikäisten (13-15v) määrä hieman alle 400 lapsella vuosina 2014–2023. Voimakkain alakouluikäisten lasten määrän kasvu keskittyy Myyrmäen, Kaivokselan ja Hämevaaran kaupunginosiin ja yläkoululaisten Myyrmäkeen.

Kivistön suuralueella ala- ja yläkouluikäisten lasten määrät kasvavat hieman yli 300 ja 200 lapsella. Valtaosa kasvusta sijoittuu Kivistön kaupunginosaan.

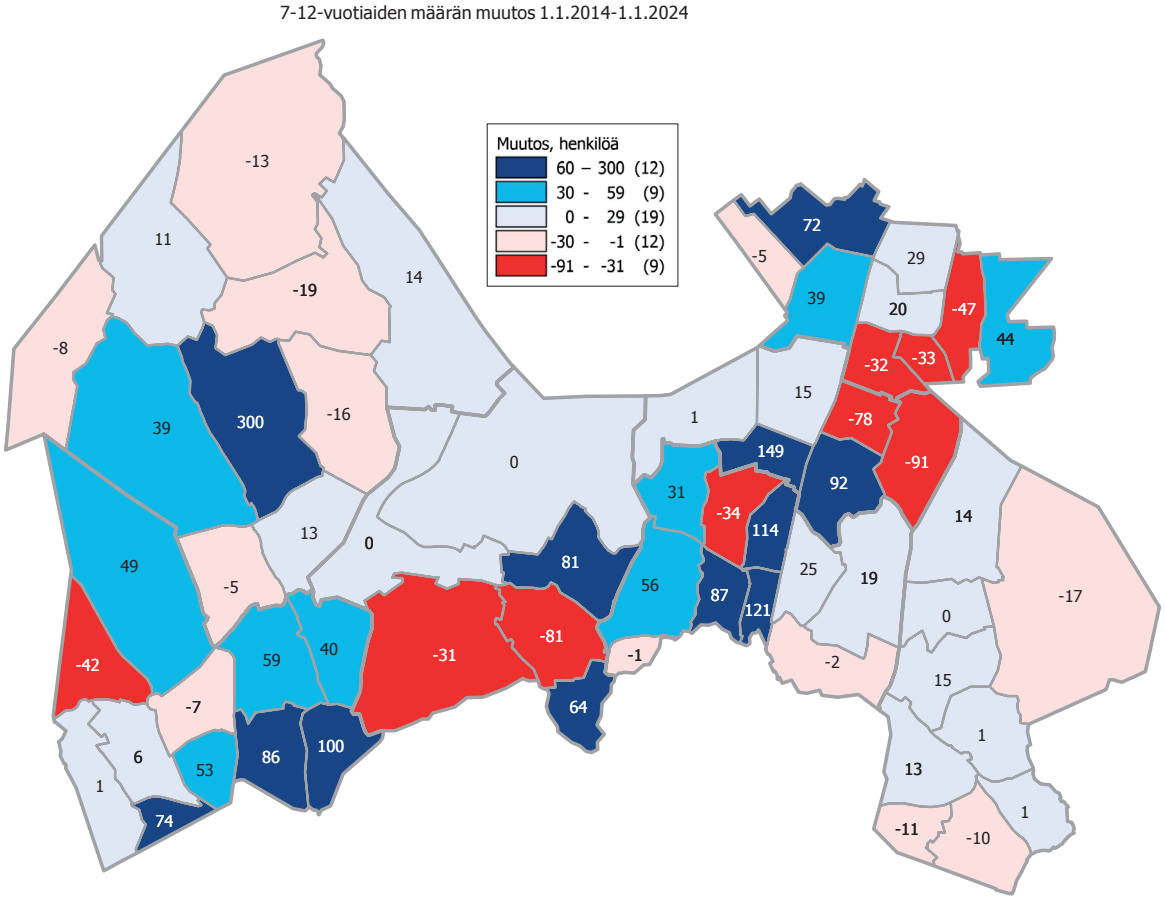
Aviapoliksen suuralueella suurimmat alakouluikäisten määrien lisäykset tapahtuvat Veromiehessä ja Tammistossa. Pakkalan ja Ylästön alakouluikäisten määrä laskee hieman. Yläkouluikäisten määrä lisääntyy Tammistossa, Pakkalassa ja Ylästössä.

Tikkurilan suuralueella alakouluikäisten määrä lisääntyy noin 400 lapsella ja yläkouluikäisten määrä 100 lapsella. Alakouluikäisten määrä kasvaa useissa kaupunginosissa, eniten Tikkurilassa, Hiekkaharjussa ja Viertolassa. Yläkouluikäisten määrissä on pientä lisäystä Tikkurilan ja Hiekkaharjun kaupunginosissa ja vähenemistä Simonkylän kaupunginosassa.

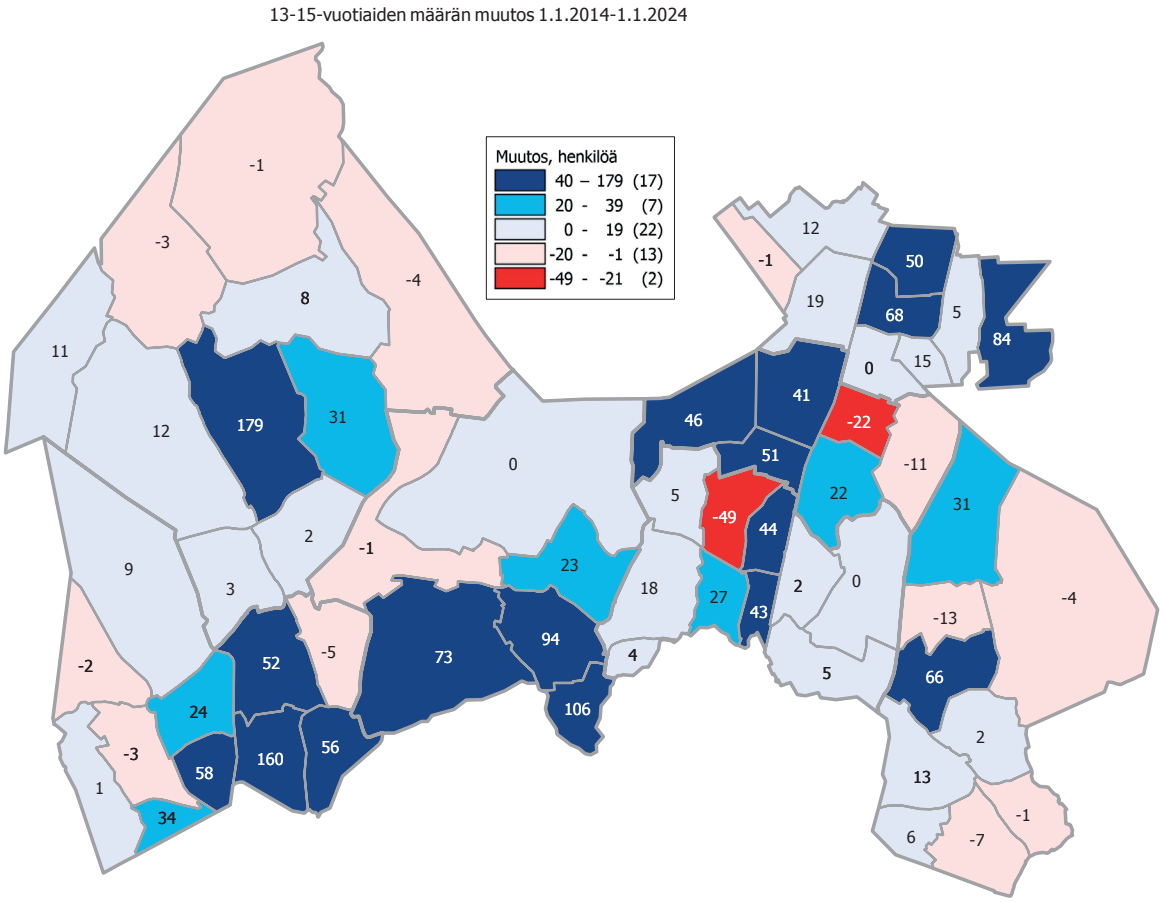
LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 12. 0-6-vuotiaiden määrän muutos vuodesta 2014 vuoteen 2024.

Kuva 13. 7-12-vuotiaiden määrän muutos vuodesta 2014 vuoteen 2024.

Kuva 14. 13-15-vuotiaiden määrän muutos vuodesta 2014 vuoteen 2024.

Koivukylän suuralueella sekä ala- että yläkouluikäisten määrät kasvavat hieman alle ja hieman yli sadalla vuosina 2014–2023. 7-12-vuotiaiden lasten määrät lisääntyvät Koivukylän ja Havukosken kaupunginosissa, kun taas vähenemistä tapahtuu Päiväkummussa ja Rekolassa. Sen sijaan 13-15-vuotiaiden ryhmässä huomattavampia muutoksia tapahtuu vain Ilolassa ja Koivukylässä, joissa yläkouluikäisten määrät lisääntyvät.

Korson suuralueella alakouluikäisten määrä lisääntyy alle 100 lapsella ja yläkouluikäisten määrä noin 250 lapsella. Alakouluikäisten määrät kasvavat eniten Vallinojan kaupunginosassa. Yläkouluikäisten määrät kasvavat eniten Nikinmäessä, Metsolassa ja Leppäkorvessa.

Hakunilan suuralueella alakouluikäisten määrä kymmenvuotiskauden lopulla 2024 on sama kuin jakson alussakin 2014, mutta käy jakson puolessa välissä 100 lasta korkeammalla tasolla. Yläkouluikäisten määrä kasvaa lähes sadalla, mutta kasvu ajoittuu kymmenvuotisjakson loppupuolelle. Huomattavimmat muutokset yläkouluikäisten määrässä tapahtuu Hakunilan kaupunginosassa.

Työikäisen (16-64-vuotiaiden) väestön määrän kehitys osa-alueittain

Myyrmäen suuralueella työikäisten määrä pysyy jakson 2014–2023 aikana lähes samana. Suurimmat muutokset tapahtuvat Kaivokselassa, jossa 16-64-vuotiaiden määrä kasvaa reilulla 450 hengellä sekä Hämeenkylässä ja Varistossa, joissa kummassakin ikäryhmä pienenee yli 200 henkilöllä. Kivistön suuralueen muutokset keskittyvät Kivistön ja Keimolan kaupunginosiin, joissa työikäisten määrät lisääntyvät 3 000 henkilöllä ja 700 henkilöllä.

Aviapoliksen suuralueella suurin työikäisten määrän kasvu on ennusteen mukaan Veromiehessä, missä lisäys on 1 100 henkilöä. Lisäksi suurempia muutoksia tapahtuu Pakkalassa (+900) ja Ylästössä (+600). Koko Aviapoliksen alueella lisäys on työikäisten osalta noin 2 500 henkilöä. Tikkurilan suuralueella työikäisten määrässä on kasvua erityisesti Tikkurilassa (+650) ja Koivuhaassa (+350) ja vähentymistä Ruskeasannassa (-300). Koko suuralueen lisäys on yli 450 henkeä.

Koivukylän suuralueella 16-64-vuotiaiden määrä kasvaa reilulla 1 100 asukkaalla. Koivukylän kaupunginosassa ko. ikäryhmän määrä lisääntyy yli 800 henkilöllä ja Asolan kaupunginosassa yli 650 henkilöllä. Havukoskella kaupunginosassa työikäisten määrä sen sijaan pienenee huomattavasti, noin 500 henkilöllä. Korson suuralueella kasvavat eniten Nikinmäki, 600

asukkaalla, ja Vallinoja, 450 asukkaalla. Koko suuralueella työikäisten määrä lisääntyy lähes 750 asukkaalla. Hakunilan suuralueella ikäryhmän koko pienenee sadalla asukkaalla, ja suurin vähennys tapahtuu Länsimäessä, noin 350 henkilöä. Hakunilan kaupunginosassa työikäisten määrä kasvaa yli 600 henkilöllä.

Ikääntyneiden (65 vuotta täyttäneiden) määrän kehitys osa-alueittain

Ikääntyneiden, 65 vuotta täyttäneiden asukkaiden määrä kasvaa Vantaalla lähes kaikissa kaupunginosissa vuosina 2014–2023. Myyrmäen suuralueella (+2 300) eniten ikääntyneiden määrät lisääntyvät suurissa kaupunginosissa: Myyrmäessä, Hämeenkylässä, Martinlaaksossa ja Kaivokselassa. Kasvu kohdistuu suuralueella erityisesti 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmään. Myyrmäen ja Martinlaakson kaupunginosissa 65-74-vuotiaiden ikäryhmät jopa pienenevät. Huomattavaa on, että 85 vuotta täyttäneiden määrät kasvavat Myyrmäessä yli 250 henkilöllä ja Martinlaaksossa yli 200 henkilöllä.

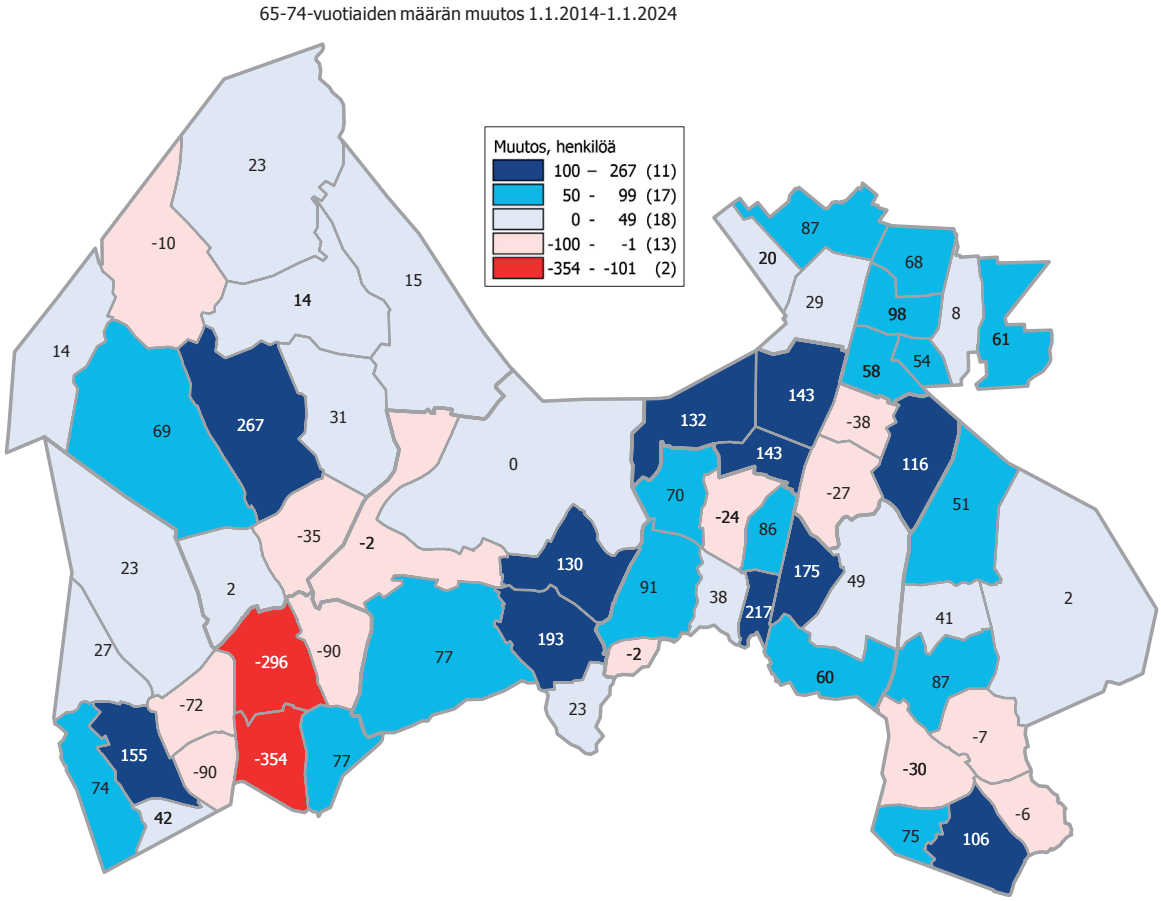
Kivistön suuralueella (+800) kasvu keskittyy Kivistön (+450) kaupunginosaan, kuten muissakin ikäryhmissä. Aviapoliksen suuralueella (+1 000) suurin muutos tapahtuu Pakkalassa, jossa ikääntyneiden ikäryhmän kasvusta yli puolet koostuu 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmästä.

Tikkurilan suuralueella neljää kaupunginosaa lukuun ottamatta kaikissa kaupunginosissa 65 vuotta täyttäneiden määrän kasvu on yli 200 asukasta. Kaikkiaan suuralueella ikääntyneiden määrä lisääntyy noin 2 000 asukkaalla, josta noin 1 200 tulee 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmän koon kasvusta. Eniten kasvua on Viertolassa, Tikkurilassa ja Jokiniemessä. Viertolan, Simonkylän ja Tikkurilan kaupunginosissa 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa yli 200 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana, ja siitä 85 vuotta täyttäneiden osuus niissä on noin 100 henkilöä.

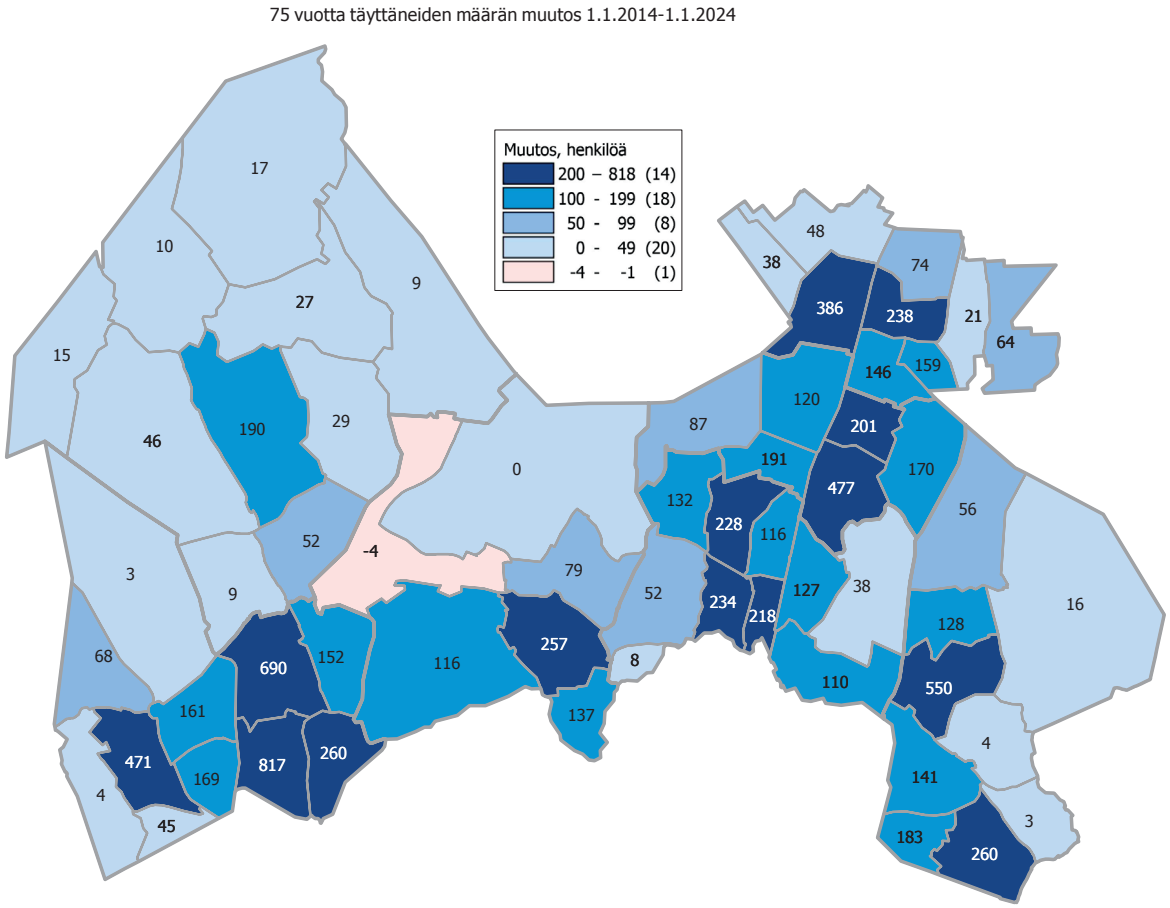
Koivukylässä kaikissa kaupunginosissa kasvu on yli 150 asukasta vuodessa kaudella 2014–2024, yhteensä noin 1 700 asukasta. Siitä 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus on yli 1 200 asukasta. Suurimmat muutokset tapahtuvat Havukosken ja Koivukylän kaupunginosissa. Havukoskella 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa yli 450 asukkaalla.

Korson suuralueella (+1 650) kasvu painottuu Korson ja Metsolan kaupunginosiin. Ikääntyneiden väestönkasvu kohdistuu myös Korson suuralueella 75-vuotiaisiin ja sitä vanhempiin (+1 150).

Hakunilan suuralueella ikääntyneiden määrät kasvavat eniten Hakunilan ja Länsimäen kaupunginosissa. Yhteensä Hakunilan suuralueelle ennustetaan yli 1 600 asukkaan lisäystä yli 65-vuotiaiden ikäryhmään, josta 75 vuotta täyttäneiden osuus on yli 1 300 asukasta. Hakunilan suuralueella 85 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa yli 200 asukkaalla.

Kuva 15. 65-74-vuotiaiden määrän muutos vuodesta 2014 vuoteen 2024.

Kuva 16. 75 vuotta täyttäneiden määrän muutos vuodesta 2014 vuoteen 2024.

Kaupunkitasoiset palveluverkkoja koskevat muutostekijät

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen uudistaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen uudistamisessa järjestämisvastuu keskitetään koko maassa viidelle alueelliselle järjestäjälle nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta, Uudellamaalla HUS, olemassa oleviin rakenteisiin tukeutuen. Uusi organisaatio on kuntayhtymä, jonka rahoitus tulee kunnilta painotetun kapitaatioperiaatteen mukaisesti. Kuntien asema muuttuu jatkossa palvelujen järjestäjästä palvelujen tuottajaksi. Koska sote-menot muodostavat suuren osan kuntien vuotuisista käyttömenoista, muuttaa sote-järjestämisvastuun siirtyminen olennaisesti kuntien roolia sote-palvelutuotannossa. Kesken kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman valmistelun syntynyt sote-ratkaisu on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen palveluverkkosuunnitelmaesityksissä käytettävissä olevan tiedon mukaan. Sote-uudistukseen liittyvä laki tulee eduskuntaan syksyllä 2014 ja lain mukaisten sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien alueiden toiminta alkaa 1.1.2017.

Kuntauudistukset

Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Kuntien varsin laajaa yleistä toimialaa ei ole tarkoitus Kuntalain uudistuksessakaan rajata. Tehdyn selvityksen mukaan näitä laissa säädettyjä tehtäviä on yli 500. Osana rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa selvitetään kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkua vaikutuksiltaan noin miljardin euron verran vuoden 2017 tasolla.

Kunta hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja kunta voi hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta. Kuntalakiin sisältyy yhtiöittämisvelvollisuus kunnan hoitaessa tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla; sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi. Ei-kilpailutilanteessa ja yhtiöittämisvelvollisuutta koskevin poikkeuksin kunta hoitaa tehtävänsä omana toimintanaan.

Kuntalakiin valmistellaan säännös, jossa kerrotaan millä menettelytavoilla kunta voi luovuttaa kiinteistön taloudellista toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittavalle toimijalle. Samoin valmistellaan säännös kuntien välisen yhteistoiminnan ja hankintalainsäädännön välisestä rajapinnasta.

Kuntavertailuissa Vantaa tuottaa palvelunsa kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti. Oman toiminnan ja palvelujen tuotannon kustannuskehitys on saatu viime vuosina hyvin hallintaan. Yleisen talouskehityksen heikot kehitysnäkymät ja väestönkasvun ja ikääntymisen paineet menojen kasvuun edellyttävät toimintojen jatkuvaa uudelleenarviointia ja kehittämistä. Kestäviä tuloksia saadaan parhaiten palvelustrategisilla uudistuksilla ja kehittämällä palveluprosesseja, palveluketjuja ja palveluverkkoja.

Kuntauudistukseen liittyvillä kuntalain kokonaisuudistuksella, kuntarakenneuudistuksella tai valtionosuusuudistuksella ei voi nähdä suoranaisia vaikutuksia kaupungin palveluverkkojen kehittämiseen. Metropolihallinto keskittyy valtion linjausten mukaisesti kansainväliseen kilpailukykyyn, maankäyttö-, asunto- ja liikennekysymyksiin sekä alueelliseen segregaation estämiseen. Yhteys kaupungin palveluverkkojen kehittämiseen on vähäinen. Metropolilainsäädäntöä valmistelleen työryhmän väliraportti valmistui 1.4.2014. Siitä pyydetään kuntien lausunto ja ehdotus Metropolilaiksi valmistuu syksyllä 2014 ja annetaan hallituksen esityksenä eduskunnalle vuoden 2015 alussa. Uusi rakenne tulee voimaan 1.1.2017.

Valtion, Kuntaliiton ja 20 suurimman kaupungin tuottavuushankkeessa on nähty hyviä tuloksia kaupunkien palveluverkkojen kehittämisessä ja Vantaa on ollut tämän kehittämistyön kärkeä. Yhteistyö on jatkunut yhteisten, valittujen palvelujen tuottavuusmittareiden kehittämisellä. Mittareita on kehitetty erityisesti koulutuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen osalta ja mittareita ollaan yhteistyössä laajentamassa tekniselle sektorille ja siellä muun muassa toimitilojen käytön seurantaan.

Väestön ikääntyminen

Kaupungin väestön ikärakenne vanhenee tulevina vuosina. Suhteellisesti suurin kasvu kohdistuu yli 75-vuotiaisiin, joiden määrä kaksinkertaistuu vuoteen 2025 mennessä. Vantaalla eläkeiän saavuttaneiden määrän kasvu on suurista kaupungeista nopeinta. Lasten osuus väestöstä pysyy vakiona ja työikäisen väestön osuus jopa hieman pienenee. Tämä merkitsee väestöllisen huoltosuhteen (alle 15-vuotiaiden ja 65+-vuotiaiden määrä 15–64-vuotiaiden määrä kohden) kasvua, vaikkakin Vantaalla huoltosuhde (46) on selvästi muuta maata (54) edullisempi.

Vantaalla toiminta-ajatuksena on edistää vanhusten ja vammaisten mahdollisuuksia elää normaalia elämää huolimatta toimintakyvyn alenemisesta. Asukkaille järjestetään tarpeen mukaisia palveluja ja etsitään ratkaisuja, jotka tukevat itsenäisyyttä ja kotona asumista. Palveluverkko- ja toimitilaratkaisuissa otetaan huomioon esteettömyys.

Vieraskielisen väestön määrä

Vieraskielisten osuus kaupungin väestöstä on kohonnut 2000-luvulla nopeasti. Vuoden 2014 alussa muita kuin kotimaisia kieliä puhuvia oli 12,5 prosenttia Vantaan väestöstä ja Vantaalla vieraskielisen väestön osuus olikin nyt suurten kaupunkien vertailussa suurin. Vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan edelleen nopeasti niin, että heitä on vuonna

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

2025 jo lähes 20 prosenttia kaupungin väestöstä. Kasvun ennustetaan olevan Vantaalla hieman naapurikuntia nopeampaa.

Palvelujen järjestämisessä ja suunnittelussa on otettava huomioon väestöryhmän kulttuuriset ja kielelliset tekijät niin, että kaikille turvataan tasavertaiset palvelut. Palveluja kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin ja naapurikuntien kanssa.

Sähköinen asiointi

Sähköisten palvelujen kehittäminen on keskeinen tavoite kaupungin tietohallinto-ohjelmassa vuosille 2014–2017. Sähköiset itsepalvelut muodostavat keskeisen asiointitavan, jolla kuntalaiset hoitavat asioitaan Vantaan kaupungin kanssa. Tavoitteena on kuntalaisen asiointikokemuksen parantaminen ja palvelujen tuottavuuden lisääminen. Kunnan palveluja kehitetään yhä enenevässä määrin sellaisiksi, että asiakkaiden asiointitarve palvelupisteissä vähenee tai että asiointi hoidetaan muuten kuin henkilökohtaisilla käynneillä palvelupisteessä.

Palvelujen järjestämistapaa koskevat muutokset

Palveluja voidaan tuottaa kunnan oman organisaation toimesta, yhteistyöllä muiden kuntien kanssa, hankkimalla palvelut yrityksiltä tai kolmannen sektorin toimijoiden kautta, palvelusetelillä jne. Toimialan palvelutarpeen lisääntyessä tulee aina selvittää vaihtoehtoiset palvelun tuotantotavat.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman tavoitteiden mukaisesti palvelujen ostamista ja kumppanuuksien käyttöä laajennetaan silloin kun se on kokonaistaloudellisesti edullista. Palvelujen järjestämisessä tulee huomioida kielilain asettamat vaatimukset.

Palvelujen järjestämistapaa koskevista muutoksista päättää toimialan lautakunta. Sote-uudistuksen voimaan tultua 1.1.2017 sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistavasta ja palveluverkoista päättää erityisvastuualue.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

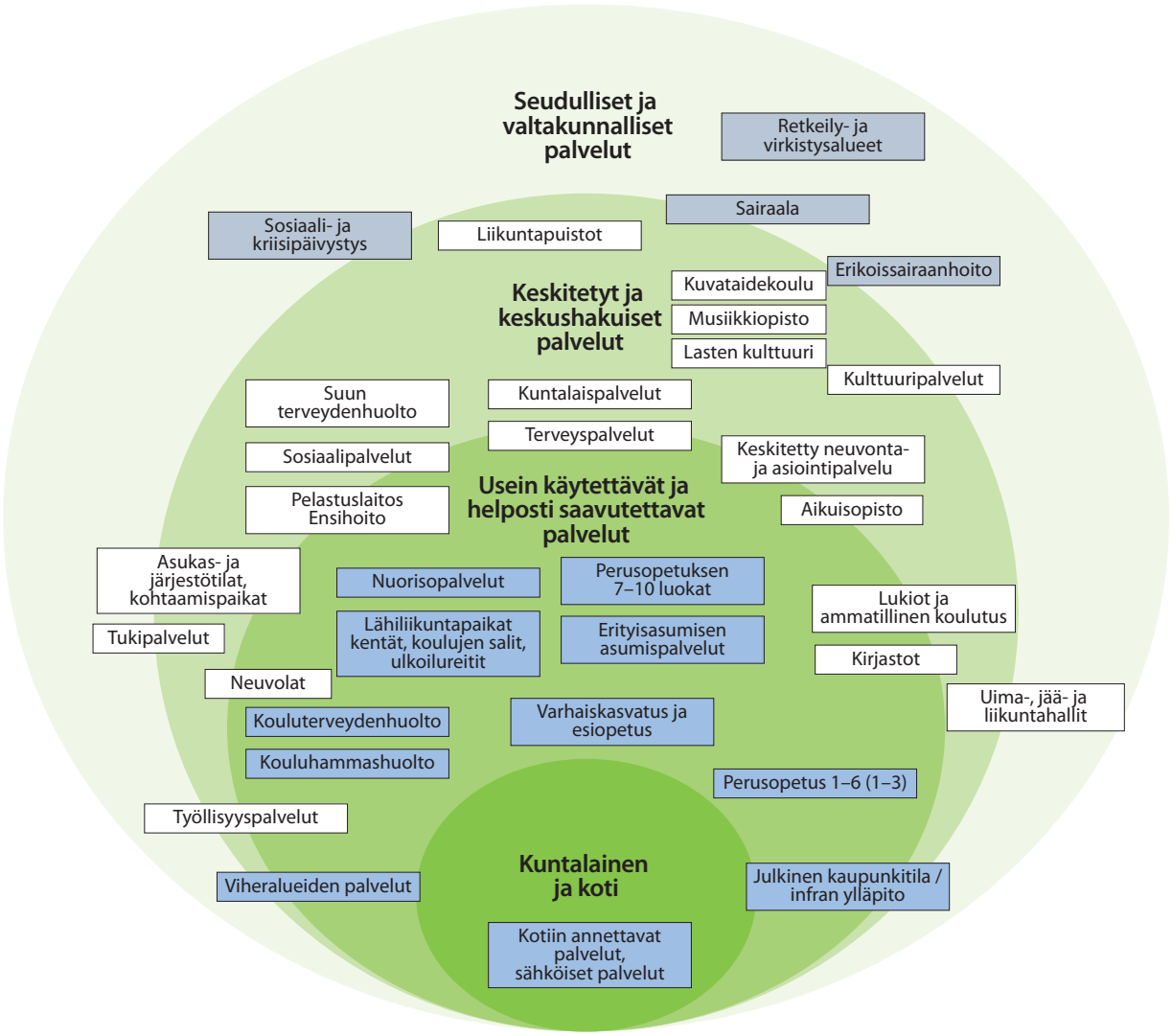
Kaupungin palveluverkkojen kehittäminen

Kaupungin palveluverkot ja kehämalli, palvelujen sijoittumisen nykytilanne

Palveluverkkoja on uudistettu Vantaalla suunnitelmallisesti jo 1990-luvun lopulta lähtien. Uudistuksia tehtiin lukioiden, ammatillisen koulutuksen, perusopetuksen sekä sosiaali- ja terveysasemien palveluverkkoihin.

Palveluverkkoja uudistettiin 2000-luvulla luottamushenkilöjohtoisesti kaupunginhallituksen asettamien PAVE-toimikuntien esitysten pohjalta. Kaupunginhallitus ohjeisti palveluverkkojen tarkistamista kehyspäätöksissään; kehys 2006–2008 linjasi esimerkiksi peruskoulujen, päiväkotien ja neuvola- ja terveysasemapalvelujen verkkojen kehittämistä. Toinen PAVE-toimikunnan selvitys ehdotuksineen valmistui keväällä 2007 ja tarkistetut esitykset syksyllä ja ne vaikuttivat taas taloussuunnitelman 2008–2010 ratkaisuihin. Nykyisin palveluverkkojen tarkistaminen on vakiintunut osaksi taloussuunnitelman valmistelua.

Kaupungin palveluverkon nykytilannetta 2014 voidaan kuvata kehämallilla, jossa palvelut on sijoitettu eri kehävyöhykkeille:

Kuva 17. Kaupungin palvelujen sijoittuminen eri kehävyöhykkeille, nykytilanne.

Kuntalainen ja koti vyöhyke sisältää ne palvelut, joita kuntalainen saa kotiin tuotettuna joko sähköisesti tai henkilökohtaisena asiakaspalveluna.

Usein käytettävät ja helposti saavutettavat palvelut ovat peruspalveluja, joita käytetään päivittäin tai yleisesti paljon. Palvelut ovat ensisijaisesti lapsiin kohdistuvia palveluja, esimerkiksi päiväkoti-, sekä esi- ja perusopetuspalveluja.

Keskitettyjä ja keskustahakuisia palveluja ei yleensä käytetä päivittäin ja nämä palvelut edellyttävät laajempaa väestöpohjaa. Tämän lisäksi keskittämällä palveluja tavoitellaan suurempien yksiköiden mittakaavaetuja ja kustannustehokkuutta.

Seudulliset ja valtakunnalliset palvelut ovat yhden kunnan asukkaita laajemmalle väestöpohjalle tuotettavia palveluja, joista on sovittu esimerkiksi pääkaupunkiseudun kuntien kesken tai valtion kanssa.

Kaupungin palveluverkkojen nykytilanne toimii lähtökohtana tulevaisuuden palveluverkkojen kehittämiselle.

Toimialojen yhteishankkeet osana palveluverkkojen kehittämistä

Toimialojen yhteishankkeita ja uusia ideoita

Toimialojen yhteishankkeita ovat toimitilat, jossa tarjotaan useamman toimialan palveluja samanaikaisesti tai limittäin. Yhteishankkeista esimerkkinä voidaan pitää Pähkinärinteen nuorisotilan sijoittamista kirjaston yhteyteen sekä nuorisotilojen ja neuvolan sijaintia Mikkolan koululla. Toimialojen yhteishankkeista laajin tulee olemaan Kivistöön sijoittuva Aurinkokiven palvelukeskuskokonaisuus, jonka suunnittelun lähtökohtana on tilojen monipuolinen yhteiskäyttö.

Uusia yhteishankkeita on Uomarinteen koulun laajennus, mikä sisältää esiopetuksen tilat. Pakkalaan ja Nikinmäkeen sijoittuviin koulutiloihin suunnitellaan myös nuorisotiloja. Kivistön kirjaston tilat suunnitellaan monikäyttöisiksi sekä vuokratilassa että uudisrakennuksessa. Toisen asteen oppilaitoksesta suunnitellaan myös monikäyttöinen ja tulevaisuuden oppimisympäristöä palveleva kokonaisuus.

Kirjastot, nuorisotilat, terveysasemien auditoriotilat ja kokoustilat voidaan suunnitella niin, että kokoustilat tulevat erillisten ovien taakse, (so. omalla sisäänkäynnillä) jolloin niitä voidaan käyttää myös aukioloaikojen ulkopuolella ilman vahtimestaripalveluja. Tavoitteena on, että asukkailla ja yhdistyksillä on riittävästi tiloja, joissa kokoontua ja toimia.

Meneillään olevia uudisrakennushankkeita ovat myös mm. Kivikon pysäköintilaitoksen asukastila, Leinelän asukastupa ja Koivukylän uusi kirjasto. Kivistön asuntomessualueelle rakennettavaa Rubiiniparkki-kiinteistöön tulevaa tilaa esitetään otettavaksi kuntalaispalvelujen käyttöön ja luovutettavaksi edelleen kolmannen sektorin toimijalle kumppanuussopimuksella toiminnan järjestämiseksi.

Esimerkkinä tilatehokkuuden merkittävästä parantumisesta ja tilojen käytön tehostamisesta uudella konseptilla toimii Kielotie 14:n konsernipalvelujen hallinnon tilajärjestelyt, jossa tietohallinto, talouspalvelu- ja hankintakeskus sekä rahoitus- ja konsernihallinto toimivat avokonttorissa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Sosiaali- ja terveystoimi yhdistettiin Vantaalla vuonna 1991. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatio muuttui linjaorganisaatioksi vuoden 2007 alusta. Valtakunnallinen uusi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä tulee voimaan 1.1.2017, jolloin kuntien asema muuttuu palvelujen järjestäjästä tuottajaksi.

Tuleva palveluverkko nojaa nykyiseen palveluverkkoon ottaen huomioon Kivistön alueen kehittymisen ja erityisesti vanhusten määrän kasvun koko kaupungissa. Palveluverkkoa kehitetään hyvinvointikeskustoiminnan suuntaan.

Terveyspalvelut

Palveluverkon nykytila

Terveyspalvelut jakaantuvat kolmeen alueeseen, joilla jokaisella on ns. isot, monipuolisemman palveluvalikon terveysasemat Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Koivukylässä ja pienet terveysasemat Martinlaaksossa, Länsimäessä, Korsossa ja Hakunilassa. Hakunilan toiminta on ulkoistettu Attendo Oy:lle (sopimus vuoden 2014 loppuun asti). Isojen terveysasemien lisäksi samaan kiinteistöön on keskitetty muitakin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Myyrmäen terveysasemalla on seuraavat palvelut: lääkäri- ja hoitajavastaanotot, päiväpoliklinikka, diabetesyksikkö, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola, skopiayksikkö, matkailijoiden rokotusvastaanotto. Lisäksi samassa rakennuksessa on HUS - Röntgen, Länsi-Vantaan psykologipalvelut, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, apuvälinelainaamo, Länsi-Vantaan hoitotarvikejakelu, hammashoitola, Vantaan sosiaali- ja terveysneuvonta Vinkkari (suonen sisäisten huumeiden käyttäjille) ja työterveysyksikkö.

Tikkurilan terveysasemalla on seuraavat palvelut: lääkäri- ja hoitajavastaanotot, päiväpoliklinikka, diabetesyksikkö, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola, matkailijoiden rokotusvastaanotto. Lisäksi samassa rakennuksessa on HUS - Röntgen, vanhusten kotihoito ja tehostettu kotihoito, sosiaaliasema, hammashoitola, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, Vantaan sosiaali- ja terveysneuvonta Vinkkari ja työterveysyksikkö.

Koivukylän terveysasemalla on seuraavat palvelut: lääkäri- ja hoitajavastaanotot, päiväpoliklinikka, silmänpohjakuvaukset, jalkaterapeutit, diabetesyksikkö sekä ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola. Lisäksi samassa rakennuksessa on perheneuvola, äitiys- ja lastenneuvola, apuvälinelainaamo, Itä-Vantaan hoitotarvikejakelu, hammashoitola, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, sosiaaliasema, kotihoito, kuulontutkimus, lääkinnällisen kuntoutuksen toimisto, omaishoidontuki, psykologipalvelut ja yli 65-vuotiaiden sosiaalityö.

Terveyspalvelujen palveluverkkomuutoksissa on otettava huomioon poikkeustilanteiden edellyttämä lisäsairaalaresurssitarve. Tällä hetkellä varasairaaloiksi on valmiussuunnitelmassa määritelty Myyrmäessä sijaitseva Myyrinkoti ja Koivukylän terveysasema.

Mielenterveyspalvelut

Mielenterveyspalvelujen depressiohoitajat työskentelevät kaikilla terveysasemilla. Psykiatristen sairaanhoitajien vastaanotto (myös sähköinen ajanvaraus) toimii Länsimäen, Martinlaakson ja Korson terveysasemilla. Palvelu on kaikkien vantaalaisten käytettävissä. Lisäksi psykiatrian avohuollon palveluja on tarjolla Myyrmäessä ja Tikkurilassa sekä Havukoskella ikääntyvien osalta HUS:n toimintana.

Kuntoutuspalvelut

Fysioterapeutit työskentelevät Myyrmäen, Tikkurilan ja Koivukylän terveysasemilla sekä Myyrinkodissa. Puheterapeuttien toimipaikkoja on Myyrmäen, Tikkurilan, Koivukylän ja Länsimäen terveysasemilla sekä Kartanonkosken neuvolassa, Katriinan sairaalassa ja Kielotie 20 -kiinteistössä. Toimintaterapeutit työskentelevät Myyrmäen, Tikkurilan, Koivukylän ja Länsimäen terveysasemilla. Kuulontutkimus ja lääkinnällinen kuntoutus ovat Koivukylän terveysasemalla. Apuvälinelainaus on keskitetty kahdelle terveysasemalle (Myyrmäki, Koivukylä). Apuvälinelainaustoimintaa on myös Katriinan sairaalassa sairaalasta kotiutuville potilaille.

Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola

Toimii neljässä toimipaikassa (Länsimäki, Myyrmäki, Koivukylä ja Tikkurila).

Äitiys- ja lastenneuvolat

Äitiys- ja lastenneuvoloiden palveluverkkoa on keskitetty suunnitelmallisesti pienistä yksiköistä suurempiin, toiminnallisesti vähemmän haavoittuviin yksiköihin (18 vuonna 2006, 11 vuonna 2014). Näin palvelua ja erilaista ryhmätoimintaa voidaan tarjota perheen omasta neuvolasta ympäri vuoden. Neuvolan keskitetty puhelinpalvelu sijaitsee Tikkurilan neuvolan tiloissa.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla pääsääntöisesti koulupäivän aikana koululta tai sen välittömästä läheisyydestä. Kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät terveydenhoitaja ja lääkärin vastaanottopalvelut.

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään kokonaisuutena joko oppilaitoksessa tai keskitetyssä opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Muut terveyspalvelut

Edellä mainittujen lisäksi terveyspalvelua tarjotaan myös mm. perhe- ja nuorisoneuvoloissa sekä päihdepalvelujen yksiköissä, joista on tarkempi kuvaus perhepalvelujen selvityksessä. Peijaksen terveyskeskuspäivystyksen yhteydessä toimii selviämishoitoasema, jossa on viisi sairaansijaa.

Oman tuotannon ohella ostopalveluna järjestetään yhden terveysaseman toiminta (Hakunila) ja terveyskeskuspäivystys (Peijaksen sairaalassa). Mammografia-seulonnat ostetaan VITA Oy:ltä Helsingistä, Mikonkatu 7.

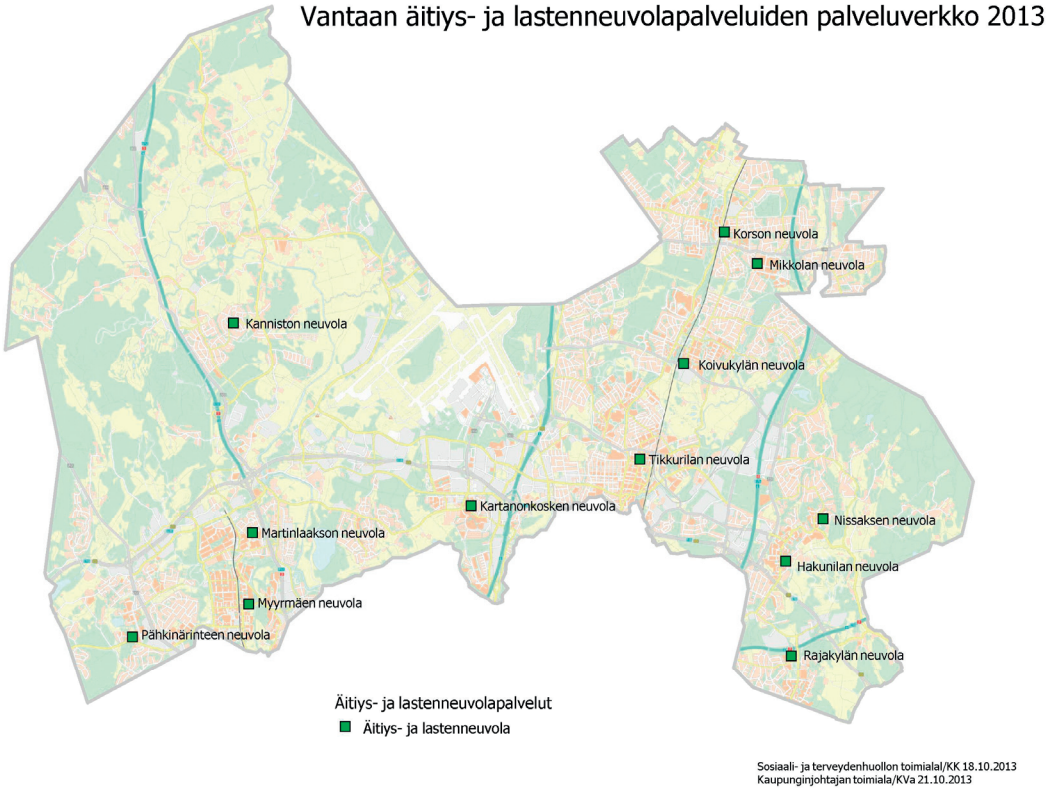
Päivystys

Vantaalla virka-ajan ulkopuolinen päivystys on keskitetty Peijaksen sairaalaan. Kyseessä on yhteispäivystys, jossa erikoissairaanhoidosta vastaa HUS ja perusterveydenhuollon terveyskeskuspäivystyksestä Vantaan kaupunki. Vantaa ostaa terveyskeskuspäivystyksen ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Pääkaupunkiseudun kunnissa (Hki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on sovittu, että potilas voi virka-ajan ulkopuolella asioida missä tahansa alueen päivystyspaikassa. Käytännössä suurin osa potilaista asioi oman kuntansa alueella.

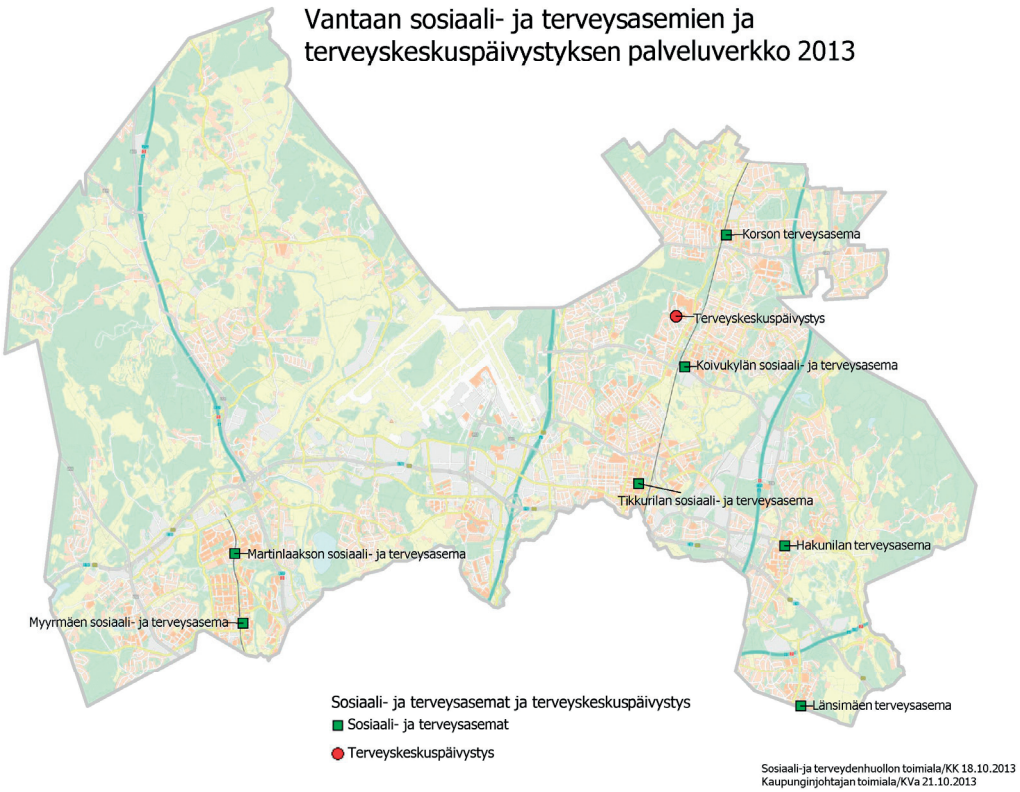
Palvelujen käyttöasteiden alueittainen tarkastelu

Terveyspalveluissa ei missään toiminnoissa ole ylikapasiteettia. Käyttöaste on 100 %. Palvelujen kysyntä on suurempaa kuin tarjonta. Toimintaa ja palvelujen saatavuutta priorisoidaan ja lakisääteisiin velvoitteisiin vastataan (mm. hoitotakuu) käytössä olevien resurssien puitteissa. Kansallisen näkemyksen mukaan vuosittain vastaanottotoiminnan palveluja käyttäneiden osuus väestöstä tulisi olla 60 %, sen ollessa Vantaalla 50 %.

Kuva 18. Vantaan äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden palveluverkko 2013

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 19. Vantaan sosiaali- ja terveysasemien ja terveyskeskuspäivystyksen palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Terveysasemien ja neuvoloiden palveluverkot ovat kattavia ja palvelevat eri kaupunginosien väestöjä. Toimitilat ovat 100 % käytössä virka-aikana. Tilanteessa, jolloin kaikki työntekijät ovat työssä yhtä aikaa, mm. terveysasemien vastaanotoilla, työtilat ovat riittämättömät. Lisäksi Tikkurilan terveysaseman tilojen kunto edellyttää perusparannusta. Samoin koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa osa tiloista on riittämättömiä mm. laajentuneen koululääkäritoiminnan tarpeisiin nähden. Osa oppilashuollon kouluilla ja oppilaitoksissa sijaitsevista tiloista on ahtaita tai toimintaan sopimattomia mm. sisäilmaongelmien takia. Tikkurilan puheterapeuteille haetaan uusia tiloja, koska nykyiset tilat Kielotie 20:ssa ovat monin tavoin toimintaan soveltumattomat.

Kivistöön rakentuva uusi asuinalue tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannossa.

Palveluverkkojen kehittäminen

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Turvataan terveyspalvelujen tarjonta koko väestölle.

Palvelustrategiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti palvelujen järjestäminen muuttuu palvelujen tuotannoksi. Syksyllä 2014 annettaneen eduskunnalle lakiesitys, jonka mukaan palveluverkkoa koskevat ratkaisut päätetään jatkossa Uudenmaan erityisvastuualueen keskitetyssä päätöksenteossa.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkon kehittämistarpeet toteutetaan ennen v. 2017 Vantaan TVO:n puitteissa. Vuodesta 2017 alkaen palveluverkkosuunnittelu pohjautuu koko Uudenmaan erityisvastuualueen palveluverkkoon.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Nykyinen investointisuunnitelma perustuu ennakoituun väestön ja palvelutarpeen kasvuun. Terveydenhuollon palveluverkon suunnittelussa tulee ottaa jatkossakin huomioon väestömäärän lisääntyminen. Väestömäärän kasvu Kivistössä vaatii terveyspalvelujen lisäämistä alueelle.

Neuvolaverkoston kehittämisen pitää jatkossakin perustua lähipalvelu-periaatteelle. Väestöltään kasvavalle Ilola - Asolan alueelle tarvitaan uusi neuvola, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi avoimen päiväkodin yhteyteen.

Olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä eri toimijoiden ja asiantuntijoiden kesken lisätään mahdollisuuksien mukaan uusia toimintatapoja kehittämällä. Vuonna 2016 Kivistössä toimintansa käynnistävä Aurinkokivi-kokonaisuus on erinomainen tilaisuus tilojen monipuoliselle ja tehokkaalle käytölle.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Terveyspalvelujen sähköisiä palveluja ovat mm. terveydenhuollon ajanvaraus, HUSLABin sähköinen ajanvaraus, Marevan hoitoa saavien palvelut, eResepti ja etähoito/videoyhteys. Sähköisten palveluiden kehittäminen on olennainen osa palveluiden tuottamisessa. Pääkaupunkiseudun yhteinen tietojärjestelmä Apotti mahdollistaa yhtenäisen tiedonsiirron ja vaatii onnistuakseen yhtenäiset toimintamallit sekä yhtenäiset prosessit. Potilaan ja ammattilaisen välisen varmennetun tiedonsiirron on oltava käytössä kaikissa toiminnoissa.

Omahoidon tukemiseen tarvitaan sähköiset ohjelmat, joista asiakas / potilas voi saada tietoa ja tukea omahoidon toteuttamiseen. Potilaan omat mittaustulokset tulee saada siirretyksi potilastietojärjestelmään, jolloin lääkäri/hoitaja saa tarpeelliset tärkeät tiedot hoidon arviointiin ja toteuttamiseen.

Sähköistä ajanvarausta kehitetään edelleen. Vastaanotolle pääsyn tilannetta voi tulevaisuudessa seurata internetissä ja ajoittaa oma asiointi ruuhkia tasaamalla.

Isoissa rakennuksissa jo asiakkaan ohjaaminen oikeaan paikkaan esim. Kela- tai henkilökortilla toimivan sähköisen potilasohjausjärjestelmän avulla nopeuttaa palveluprosessin etenemistä.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Päivystyksen toteuttaminen arvioidaan sote-uudistuksen toteuttamisen yhteydessä. Haavakeskuksen laajentaminen Katriinan sairaalaan sekä psykiatrisen hoidon järjestäminen, esim. psykiatrisen sairaalan mahdollinen sijoittuminen Vantaalle, edellyttävät yhteistä tarkastelua nykyisen HUS:n kanssa.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Kivistön alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipaikan tonttivaraus otetaan käyttöön.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Asuinalueille sijoittuu terveydenhuollon lähipalveluja, jotka palvelevat usein palveluja tarvitsevia. Toiminta tarkentuu sote-uudistuksen toteutuksessa.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Terveydenhuollon palveluverkko tarkentuu valtuuston edellyttämässä erillisessä palveluverkkoselvityksessä.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Vantaalle sijoittuva sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto vuodesta 2017 alkaen ratkaistaan Uudenmaan erityisvastuualueen suunnitelmissa.

Perhepalvelut

Palveluverkon nykytila

Psykososiaaliset palvelut

Lapsiperheiden kotipalvelu tarjoaa tilapäistä apua välttämättömän kodinhoitoavun tarpeessa oleville lapsiperheille niissä tilanteissa, joissa perheen toimintakyky on merkittävästi alentunut esimerkiksi uupumuksen, sairauden tai synnytyksen vuoksi. Lapsiperheiden kotipalvelun tukipisteet sijaitsevat Martinlaaksossa Kivimäen koululla, Tikkurilassa ja Korson terveysasemalla.

Perheneuvolat tukevat lasten tervettä kasvua ja kehitystä sekä vanhemmuutta. Kunnallisessa lastenpsykiatrian yksikössä hoidetaan lasten mielenterveysongelmia. Itä-Vantaan perheneuvola sijaitsee Koivukylän sosiaali- ja terveysasemalla, Keski-Vantaan perheneuvola Tikkurilassa ja Länsi-Vantaan perheneuvola Myyrmäessä. Tilanne muuttuu 8/2014, mistä alkaen perheneuvolat ja lastenpsykiatriset yksiköt sijaitsevat Leijassa ja Koivukylässä.

Vantaan nuorisoneuvola palvelee nuoruusiän kehitykseen liittyvissä ongelmissa 13–19-vuotiaita vantaalaisia nuoria ja heidän vanhempiaan nuorten mielenterveyden hoitopaikkana. Nuorisoneuvola- ja nuorisoasematoimintojen yhdistämistä selvitetään keväällä 2014. Tavoitteena on löytää julkisilla liikennevälineillä hyvin saavutettavissa olevat toimitilat Tikkurilasta.

Koulun sosiaalityön yksikössä työskentelee koulukuraattoreita sekä koulun sosiaaliohjaajia. Koulun sosiaalityön kehittämisessä on otettava huomioitava oppilas- ja opiskelijahuoltolain tuomat lisävelvoitteet, tarve lisätä kuraattoreita toiselle asteelle sekä uudet tehtävät, kuten vastaavan kuraattorin toiminta.

Psykologipalvelut on tarkoitettu lasta odottaville perheille sekä alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen, silloin kun peruspalvelujen (esim. neuvola) tuki ei riitä. Länsi-Vantaan psykologipalvelut sijaitsevat Myyrmäen sosiaali- ja terveysasemalla, Keski-Vantaan psykologipalvelut Tikkurilassa ja Pohjois-Vantaan psykologipalvelut Koivukylän sosiaali- ja terveysasemalla.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 20. Vantaan psykososiaalisten palvelujen palveluverkko 2013

Neuropsykologin palvelut on tarkoitettu alle kouluikäisille ja peruskouluikäisille lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen. Tavoitteena on erityisvaikeuksien ja oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä niiden seurausten lieventäminen. Neuropsykologien toimipaikat ovat Myyrmäen, Koivukylän ja Tikkurilan edellä mainitut psykologiapalvelujen toimipaikat.

Koko kaupunkia palvelevan Sosiaali- ja kriisipäivystyksen tilat ovat Tikkurilassa. Sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa päivystyksellisestä sosiaalityöstä virka-ajan ulkopuolella. Kriisipäivystys palvelee ympäri vuorokauden akuuteissa kriisitilanteissa, esim. väkivallan, kuoleman, oman tai läheisen vakavan sairastumisen tai muun vaikean elämäntilanteen kohdatessa

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Kapasiteetti on riittävä.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta/ psykososiaaliset palvelut

Työote on muuttumassa jalkautuvaksi, työntekijät liikkuvat asiakkaiden luokse kasvavassa määrin. Asiakaspalvelutilat tarvitaan edelleen, sillä osaa asiakkaista tavataan myös toimistoissa ja lisäksi asiakasryhmien toiminta tapahtuu toimistoissa.

Päihdepalvelut

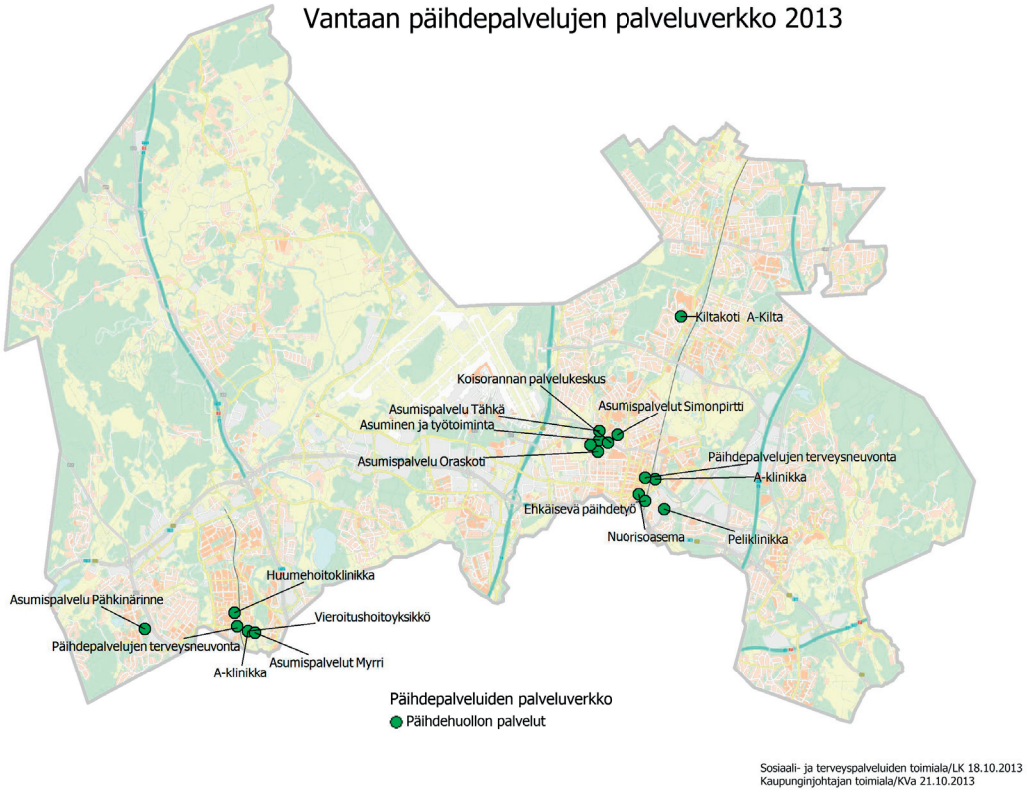
A-klinikkatoiminta on keskitetty kahteen toimipaikkaan; Länsi-Vantaan A-klinikka sijaitsee Myyrmäessä ja Itä-Vantaan Tikkurilassa. A-klinikan palvelut on tarkoitettu ensisijaisesti alkoholia ja lääkkeitä päihteenä käyttäville täysi-ikäisille vantaalaisille ja heidän läheisilleen.

Vantaan päihdevieroitusyksikkö on Myyrmäessä sijaitseva ympärivuorokautinen päihde-ongelmaisille tarkoitettu katkaisu- ja vieroitushoitoyksikkö. Vieroitushoitoon voidaan ohjata täysi-ikäiset vantaalaiset alkoholin ja muiden päihteiden käyttäjät tilanteessa, jossa päihdevieroitus avohoidon keinoin ei riitä. Laitoshoito on tarkoitettu 17 vuotta täyttäneille, vantaalaisille henkilöille tai heidän perheilleen, joilla itsellään tai läheisellä on liiallista tai haitallista päihteiden käyttöä tai pelaamista.

H-klinikka on Myyrmäessä sijaitseva huumehoitoklinikka, joka tarjoaa palveluja täysi-ikäisille vantaalaisille. H-klinikkaan voi ottaa yhteyttä, jos on huolissaan omasta tai läheisensä huumeiden käytöstä. Myös huumeiden käyttäjiä työssään kohtaavat voivat kysyä neuvoa ja ohjata asiakkaitaan H-klinikalle.

Sosiaali- ja terveysneuvontapisteet, Vinkkarit, sijaitsevat Tikkurilassa ja Myyrmäessä. Palvelut on tarkoitettu suonensisäisesti huumeita käyttäville.

Peliklinikan asiakaspalvelut (Kaisaniemenkatu 2, Helsinki) on suunnattu rahapeliongelmaisille ja heidän läheisilleen. Palvelut

Kuva 21. Vantaan päihdepalvelujen palveluverkko 2013

ovat maksuttomia. Peliklinikan avohoitoon voivat päästä Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten vähintään 18-vuotiaat asukkaat.

Nuorisoasema sijaitsee Tikkurilassa. Lisäksi kerran viikossa pidetään päivystysvastaanotto Myyrmäessä Länsi-Vantaan A-klinikan tiloissa. Palvelut on tarkoitettu alle 21-vuotiaille vantaalaisille nuorille ja heidän läheisilleen. Nuorisoasemalla nuorille tarjotaan palveluja myös liialliseen pelaamiseen tai netinkäyttöön liittyvissä ongelmissa.

Koisorannan palvelukeskus Tikkurilassa on tarkoitettu asunnottomille vantaalaisille päihde-ongelmaisille. Asumispäivystys on matalan kynnyksen asumispalvelu, Arvi-asunnoissa asiakas saa laajan tilannearvion ja räätälöidyn jatkosuunnitelman. Koisokodit tarjoavat toistuvasti asunnottomaksi joutuneille asiakkaille vahvaa tukea raittiuteen. Kaikki asukkaat voivat osallistua järjestettyyn päiväkeskustoimintaan.

Oraskoti tarjoaa päihteetöntä ja yhteisöllistä asumista henkilöille, jotka palaavat laitoskuntoutuksesta tai ovat muutoin aloittaneet raittiin elämän. Tähkä on 15-paikkainen asumisyhteisö, joka soveltuu niille, jotka tarvitsevat yhteisöllistä vertaistukea raittiin elämäntavan vahvistamiseen.

Pähkinärinteen asumispalveluyksikkö tarjoaa päihteettömyyttä tukevaa asumista päihde- ja mielenterveyskuntoutujille. Yksikössä on 33 asuntoa.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Työote on muuttumassa jalkautuvaksi, työntekijät liikkuvat asiakkaiden luokse kasvavassa määrin, mutta asiakasvastaanottotiloja tullaan edelleen tarvitsemaan mm. ryhmähoitoja varten sekä hoidon luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta/ päihdepalvelut

Kapasiteetti ei ole nykyisellään täysin riittävä ja osa tiloista on huonossa kunnossa. Erityisesti päihdevieroitusyksikkö ja samassa tilassa oleva Länsi-Vantaan A-klinikka ovat korjaustarpeessa sisäilmaongelmien vuoksi.

Lastensuojelu

Perheasiainyksikössä Tikkurilassa sijaitsee lastenvalvojatoiminta ja siellä tehdään olosuhdeselvitykset käräjäoikeudelle.

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityön yksiköt ovat Korso–Koivukylän yksikkö, Martinlaakso–Myyrmäki ja Tikkurila–Hakunila.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 22. Vantaan lastensuojelun palveluverkko 2013

Lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityön yksikön tilat sijaitsevat Tikkurilassa. Yksikkö sisältää sijaishuollon ostopalvelun, sijaishuollon aikaisen sosiaalityön, perhehoidon ja jälkihuollon.

Tikkurilassa sijaitseva lastensuojelun tukiyksikkö käsittää perhetyön, avohuollon ostopalvelut sekä valvotut tapaamiset.

Tikkurilassa sijaitsevat Kuuselan perhekuntoutuskeskus ja Viertolan vastaanottokoti yli 12-vuotiaille lapsille. Tammirinteen vastaanottokoti alle 12-vuotiaille lapsille sijaitsee Seutulassa.

Vantaan ja Pääkaupungin turvakodit ovat Ensi- ja turvakotien liiton alaisia turvakoteja. Niissä toimii päivystys vuorokauden ympäri. Vantaan turvakoti sijaitsee Karsikkokuja 17:ssä, SPR:n Nuorten turvatalo Sairaalakatu 3:ssa.

Vantaa-sopimuksen mukaisesti lastensuojelun sosiaalityö ja siihen liittyvä hallinto on keskitetty kolme toimipaikkaan. Avohuolto ja sijaishuolto on yhdistetty vuoden 2013 alusta, mutta kaikki sijaishuollon toiminnot eivät ole mahtuneet näihin kolmeen toimipaikkaan. Kumppanuussopimuksiin perustuville lastensuojelun yksiköille (Kalliola, Pelastakaa lapset) kaupunki on aikoinaan aktiivisesti hakenut ja osoittanut tontit.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Lastensuojelun käyttöaste on 100 % kaikissa toimistotiloissa ja lastensuojelun laitoksissa. Tikkurilan lastensuojelun avopalveluissa on ahdasta.

Lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelut on kilpailutettu Espoo, Kauniainen ja Vantaa -yhteistyönä vuonna 2012. Kilpailutuksen perusteella on tehty puitesopimukset, joita on noin 200 kpl. Suurin osa näistä on Vantaan ulkopuolella. Pääperiaate on se, että myös ostopalvelupaikat sijaitsevat lähialueilla. Tarjouspyynnössä (v. 2012) määriteltiin maksimietäisyydeksi Vantaalta 250 kilometriä. Joitakin erityisenhoidon paikkoja on kauempanakin ja niitä käytetään räätälöidysti sijoitettujen lasten ja nuorten tarpeiden mukaan.

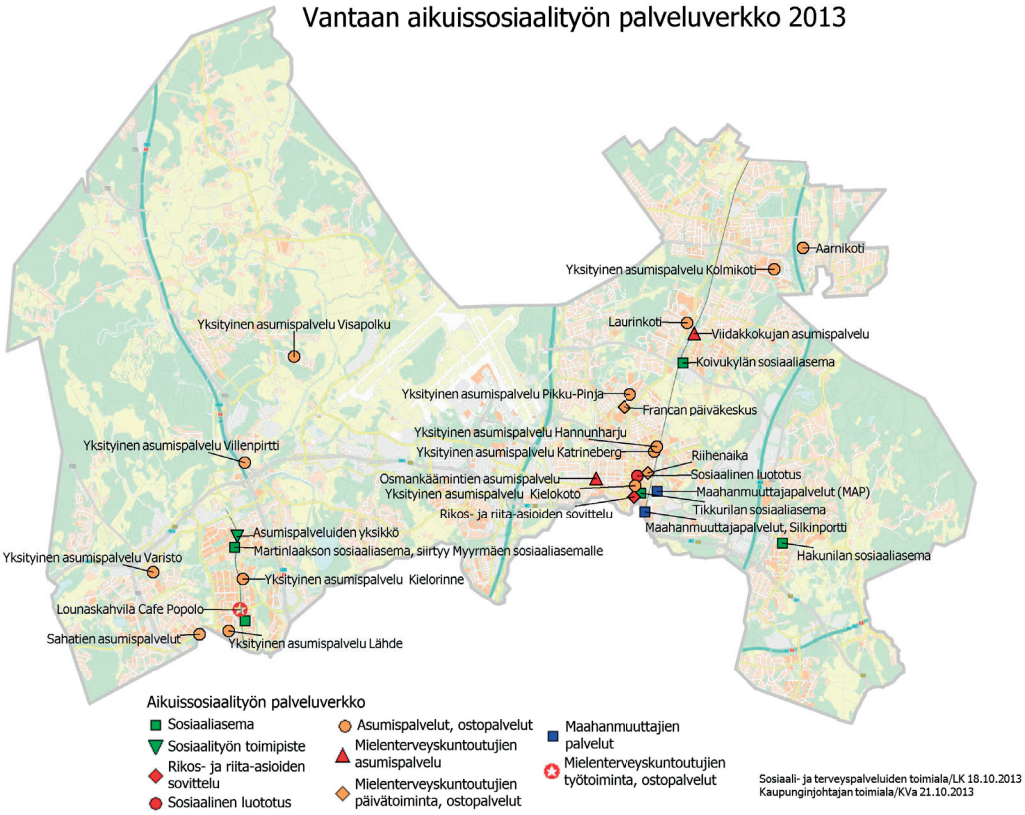
Avohuollon osalta kapasiteetti on riittävä.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta/ lastensuojelu

Lastensuojelun palveluverkko on tällä hetkellä kattava, mutta huostaanottoa ehkäisevien kuntoutuspaikkojen kapasiteetti on riittämätön. Sijaishuollon tavoitteena on, että perhehoidon osuus kasvaa jatkossa, mikä edellyttää sijaisperheiden rekrytoinnin onnistumista.

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityöhön kuuluu perheiden taloudellisen perusturvallisuuden varmistaminen, työllisyyden sekä arjessa selviämisen tukeminen erilaisin sosiaalityön keinoin ja taloudellisen avustuksen kautta.

Kuva 23. Vantaan aikuissosiaalityön palveluverkko 2013

Aikuissosiaalityö palvelee 18–64-vuotiaita vantaalaisia aikuisia ja perheitä. Aikuissosiaalityön palveluja tarjotaan viidellä sosiaaliasemalla Myyrmäessä, Martinlaaksossa, Tikkurilassa, Koivukylässä ja Hakunilassa. Nuoria aikuisia eli 18–24-vuotiaita palvellaan Myyrmäen, Tikkurilan, Korson ja Koivukylän sosiaaliasemilla.

Sovittelutoiminnan tilat ovat Tikkurilassa. Vantaan sovittelutoimiston toimialueeseen kuuluvat Vantaan lisäksi Askola, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Lapinjärvi, Loviisa, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoo, Sipoo ja Tuusula.

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalinen luototus sijaitsee Tikkurilassa.

Tikkurilassa sijaitsevat maahanmuuttajapalvelut (MAP) huolehtii Vantaan kaupungin vastaanottamien pakolaisten ja entisen Neuvostoliiton alueelta saapuvien paluumuuttajien kotouttamistehtävistä maahanmuuton alkuvaiheessa. Myös perhesiteiden (avioliiton) perusteella maahan tulleet saavat toimistosta neuvontapalveluja. Maahanmuuttajapalvelujen ohjausta ja neuvontaa tarjoava maahanmuuttajatyön tiimi sijaitsee hajautetusti useassa toimipisteessä: Tikkurilassa, Myyrmäessä ja Martinlaaksossa. Silkinportin toimintakeskuksessa maahanmuuttajatyön tiimi järjestää yhteistyössä useiden eri kolmannen sektorin toimijoiden kanssa erilaista kotoutumista tukevaa toimintaa.

Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut perustuvat pääosin ostopalveluihin. Ostopalvelujen osuus asumispalveluista on 86 %. Vantaalaisille mielenterveyskuntoutujille on 159 palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen asuntoa ja 100 tukiasumisen asuntoa. Vantaan oma, Viidakkokujan asumisyksikkö, sijaitsee Koivukylässä ja siellä on 22 asuntoa.

Pitkäaikaisasunnottomuus

Pitkäaikaisasunnottomuushankkeen asumisyksiköitä ovat Osmankäämintien tuetun asumisen asumisyksikkö (52 asuntoa) sekä Simonpirtti ikääntyneille asunnottomille (20 asuntoa).

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Kapasiteetti on tällä hetkellä riittävä, mutta tilantarve on muuttuva. Kts. kohta palveluverkon tavoitetila ja sähköinen asiointi.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta/ aikuissosiaalityö

Martinlaakson aikuissosiaalityö voidaan siirtää Myyrmäkeen, kun soveltuvat tilat löytyvät. Sen sijaan siirto Patotielle perheneuvolalta kesällä 2014 vapautuviin ei ole mahdollista tilojen huonon kunnon vuoksi.

Tavoitteena on asumispalvelujen siirto Martinlaaksosta Tikkurilaan, koska kyseessä on keskitetty palvelu. Toiminnallisesti on perusteltua sijoittaa asumispalvelut yhteisiin tiloihin Tikkurilassa sijaitsevien maahanmuuttajapalvelujen kanssa. Lisäksi tavoitteena on luopua pienistä, muutamien työhuoneiden toimitiloista yhdistämällä ne isompiin yksiköihin.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Turvataan sosiaalipalvelujen tarjonta koko väestölle.

Palvelustrategiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti palvelujen järjestäminen muuttuu palvelujen tuotannoksi. Syksyllä 2014 annettaneen eduskunnalle lakiesitys, jonka mukaan palveluverkkoa koskevat ratkaisut päätetään jatkossa Uudenmaan erityisvastuualueen keskitetyssä päätöksenteossa.

Vantaalle asunnottomille päihde- ja mielenterveysongelmaisille tarvitaan matalan kynnyksen avoin kohtaamispaikka, josta saa neuvontaa ja ohjausta palveluihin, jossa on mahdollisuus peseytyä, pestä pyykkiä, tavata ammattilaisia ja vertaisia.

Perhepalvelujen tilatarpeeseen voidaan vaikuttaa myös lisäämällä ns. jalkautuvaa työotetta, jolloin työtekijät tapaavat asiakkaitaan esim. neuvoloiden, varhaiskasvatuksen tai vastaavissa muissa tiloissa yhdessä sovitulla tavalla.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Käynnissä oleva sote-uudistus vaikuttaa olennaisesti myös perhepalvelujen palveluverkon toteuttamiseen. Sosiaalihuoltolain (tulossa vuonna 2015) sisältö ei vielä ole tiedossa.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Vantaan väestössä tulee monikulttuurisuus lisääntymään entisestään ja tämä tulee huomioida palveluissa esim. huolehtimalla sähköisen asioinnin mahdollisuus eri kielillä ja ohjaus- ja neuvontapalvelujen sekä sähköisen asioinnin tukeminen eri kielillä.

Väestön ikääntymisen takia myös pitkään päihteitä käyttäneiden määrä kasvaa. Heillä on usein toimintakyvyn ja kognitiivisten taitojen puutteita, jolloin tehostetun palveluasumisen tarve kasvaa.

Kivistön väestömäärän kasvu lisää tarvetta sosiaalipalvelujen tarjonnalle omalla asuinalueellaan.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Perhepalvelujen sähköisiä palveluja ovat mm. toimeentulotuen sähköinen hakeminen ja sosiaalihuollon ajanvaraus. Sähköisiä palveluja kehittämällä voidaan vastata asiakkaiden palveluntarpeeseen (ohjaus- ja neuvontapalvelu, itsehoitoa ja palveluohjausta tukevat sovellukset). Sähköinen asiointi toimeentulotuessa käynnistyy vuoden 2014 aikana, mikä tulee vaikuttamaan tilojen käyttöön edellä mainituissa, uusissa tilaratkaisuissa.

Normitettuun toimeentulotukeen tulee vaikuttamaan myös se, mitä tapahtuu toimeentulotuen siirrossa Kelaan sekä vuonna 2015 käynnistyvät kuntakokeilut. Ratkaisuja on odotettavissa kuntakokeilujen tuloksena vuoden 2017 aikana tai sen jälkeen.

Mobiililaitteiden mahdollistama työntekijöiden nykyistä joustavampi liikkuminen muuttaa asiakaspalvelua paikkaan sidotuista asiakastiloista monimuotoisiin asiakastapaamisiin.

Sähköinen ajanvaraus madaltaa hoitoon pääsyn kynnystä päihdepalveluissa. Yleisesti on tarvetta anonyymeille palveluille, joista voi kysyä ohjausta ja neuvontaa ja joissa voi aloittaa keskustelun esimerkiksi päihdeongelmista anonyymisti ja näin päästä hoidon piiriin.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Kuntien välinen yhteistyö arvioidaan sote -uudistuksen toteuttamisen yhteydessä.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Lasten sijaishuollossa Y-tonttivaraus Kivistön alueella on edelleen tarpeellinen ja sitä voidaan tulevaisuudessa vaihtoehtoisesti tarjota myös jollekin ostopalvelutuottajalle. Samoin päihdekuntoutujien tarpeisiin osoitettu tontti Kivistössä tarvitaan edelleen. Sinne voidaan toteuttaa palveluasumista ikääntyneille päihdeongelmaisille ja kilpailutuksen tuloksena on mahdollista osoittaa tontti myös yksityiselle palvelujen tuottajalle. SOS-lapsikylän tonttivaraus Kivistössä tarvitaan asuntomessujen yhteydessä toteutettavaan hankkeeseen.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Viertolan vastaanottokodin Harjulan osaston puretun rakennuksen tilalle rakennettava uudisrakennus valmistuu 05/2014. Lastensuojelun kuntoutuspaikkojen lisäämiseksi Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen laajennus Tikkurilassa tulee toteuttaa vuonna 2017.

Lähiajan tavoitteena on siirtää Hakunilan sosiaalityö Hakunilan sosiaaliasemalta Tikkurilaan ja keskittää normitettu toimeentulotukityö kahteen yksikköön Itä- ja Länsi-Vantaalle. Idässä nykyiset tilat Karsikkokujalla ovat riittävät, mutta Länsi-Vantaalla ei tiloja vielä ole tiedossa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Myyrmäen päihdevierotusyksikön peruskorjauksen yhteydessä rakennetaan yksikön tarvitsemat lisäpaikat nykyisen A-klinikan tiloihin, joille haetaan korvaavat tilat Länsi-Vantaalta hyvien liikenneyhteyksien varrelta.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vireillä olevia hankkeita ovat Koisoniitty (40 asuntoa), Näätäkuja (32 asuntoa) ja Pyykuja (20 asuntoa). Kaikki nämä hankkeet valmistuvat vuonna 2015–2016.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Vantaalle sijoittuva sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto vuodesta 2017 alkaen ratkaistaan Uudenmaan erityisvastuualueen suunnitelmissa.

Erilliskysymyksenä kuntalaisten ennakkoluulot ja asenteet useita perhepalvelujen asiakasryhmiä kohtaan aiheuttavat haasteita palvelutilojen löytämiselle ja/tai rakentamiselle, esimerkkeinä mm. sosiaali- ja kriisipäivystys sekä mielenterveys– ja päihdekuntoutujien asumispalvelut.

Vanhus- ja vammaispalvelut

Palveluverkon nykytila

Vanhuspalvelut

Kotihoito

Kotihoidolla on kahdeksan alueellista toimintayksikköä eri puolilla Vantaata ja Tikkurilassa yksi koko Vantaata palveleva tehostetun kotihoidon yksikkö. Tukipisteet sijaitsevat terveysasemien, palvelutalojen tai vanhustenkeskusten yhteydessä. Vanhusten kotihoito tuotetaan pääosin omana toimintana, ostopalvelujen ja palvelusetelin täydentäessä omaa tuotantoa. Kotihoidon tilajärjestelyjen tavoitteena on palvelujen helppo saatavuus asiakkaille, hoitajien matkoihin käytetyn ajan minimointi ja kotihoidossa tarvittavan moniammatillisen yhteistyön tukeminen.

Palvelutalot

Vantaalla on seitsemän kunnallista palvelutaloa (Pähkinärinne, Koivukylä, Raikukuja, Suopursu, Veturipolku, Metsotie, Heporinne), joissa työskentelee kotihoidon henkilökuntaa. Niistä kolmessa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Palvelutaloissa on yhteensä 262 asuntoa. Veturipolun palvelutalo tullaan lähivuosina purkamaan. Tällä hetkellä tarjolla olevat asunnot ovat ARA-rahoitteisia, mutta tarvetta on myös vapaarahoitteisiin asuntoihin. Lisäksi kaupungissa on yksityisiä palvelutaloja, joihin viedään kaupungin kotihoidon palveluja.

Hoiva-asuminen

Hoiva-asumisen tulosyksikkö järjestää ympärivuorokautista sekä pitkä- että lyhytaikaista aktiivista hoiva-asumista tehostetun asumispalvelun hoiva- ja pienryhmäkodeissa sekä laitoshoidossa. Vuoden 2013 lopussa hoiva-asumisen tulosyksikön järjestämien hoitopaikkojen määrä oli 1141, joista noin 50 lyhytaikaishoitoa. Palveluista noin 28 % järjestetään omana toimintana (Simonkylän vanhustenkeskus, Myyrinkoti, Metsonkoti) ja 72 % ostopalveluina. Kaupungilla on 11 palvelujentuottajakumppania, joilla on 19 hoitoyksikköä Vantaalla. Paikkoja näissä on yhteensä 648. Hoitopaikoista 186 sijaitsee Vantaan rajojen ulkopuolella. Näistä merkittävin on Kauniala, jossa Vantaalla on tällä hetkellä käytössä 101 paikkaa. Hoiva-asumisen palveluissa laitoshoitoa on 30 % ja tehostettua asumispalvelua 70 %.

Alueellisessa tarkastelussa hoitopaikkoja suhteutettuna 75+ väestöön on riittävästi Koivukylän alueella, sen sijaan Myyrmäki - Martinlaakson alueella sekä Hakunilassa paikkamäärät ovat riittämättömät.

Vantaan kaupunki omistaa Kaunialan sairaalan kiinteistön. Kaupungin ja Sotainvalidien Veljesliiton tekemän sopimuksen mukaa Kaunialan hoitopaikat siirtyvät Vantaan kaupungin käyttöön sotainvalidien sairaalan käytön vähentyessä. Hoitopaikkoja on yhteensä 200. Palvelut tuottaa Kaunialan Sairaala Oy. Kaupungilla on velvoite käyttää hoitopaikkoja Veljesliiton ilmoittaman määrän mukaisesti. Vuoden 2014 lopussa kaupungin käytössä tulee olemaan 135 paikkaa. Kaunialassa on Vantaan käytössä 24 tehostetun asumispalvelun hoitopaikkaa ja viisi lyhytaikaista kuntoutuspaikkaa. Loput paikoista ovat pitkäaikaisen laitoshoidon käytössä.

Sairaalapalvelut

Sairaalapalvelut tuotetaan omana toimintana Katriinan sairaalassa (7 vuodeosastoa, lyhytaikaiseen hoitoon sekä päiväsairaala ja geriatrinen vastaanotto ja Peijaksen sairaalan yhteydessä toimivan geriatrisen akuuttiyksikön vuodeosastoilla (AKOS 1 ja AKOS 2). Geriatrisilla akuuttiosastoilla hoidetaan pääasiassa päivystyksen kautta sairaalaan ohjautuneita potilaita. Katriinan sairaalan potilaista suurin osa tulee jatkohoitoon erikoissairaanhoidosta. Lisäksi lyhytaikaisia kuntoutuspalveluja ostetaan Kaunialasta ja saattohoitopalveluja Terhokodista.

Sairaaloiden osastohoito keskittyy akuuttiin geriatriaan sekä muuhun perusterveydenhuollon tasoiseen sairaalahoitoon ja kuntoutukseen. Pitkäaikaishoito lopetettiin Katriinan sairaalassa vuonna 2012.

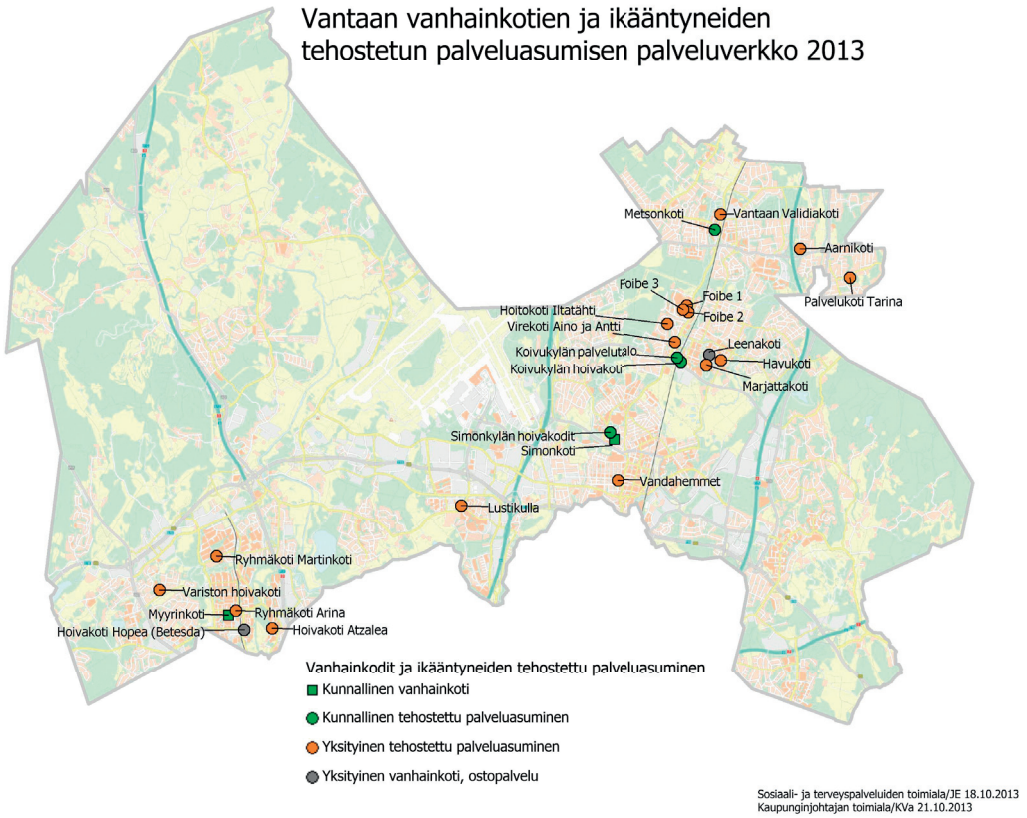
Vanhusten avopalvelujen ennaltaehkäisevät palvelut

Vanhuspalvelujen ennaltaehkäiseviä palveluja ovat gerontologinen sosiaalityö, seniorineuvola (mm. muistikoordinaattorit) ja omaishoidon tuki sekä kuntouttava päivätoiminta. Ennaltaehkäisevät palvelut toimivat vanhustenkeskuksissa ja terveysasemilla. Kuntouttava päivätoiminta kytketään vanhustenkeskusten yhteyteen.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 24. Vantaan kunnallisten palvelutalojen, vanhustenkeskusten ja terveyskeskussairaaloiden palveluverkko 2013

Kuva 25. Vantaan vanhainkotien ja ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen palveluverkko 2013

Kuntouttava päivätoiminta

Kuntouttavaa päivätoimintaa on kolmessa yksikössä Vantaalla. Kaupungin omat päivätoimintakeskukset toimivat Simonkylän vanhustenkeskuksissa, Myyrinkodissa ja Hakunilassa. Päivätoiminta edellyttää ryhmätoiminnan (mm. liikuntatilat) tiloja, ruokailu- ja lepotiloja sekä asiakasneuvotteluun tarvittavia tiloja.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Kapasiteetti on täysin käytössä.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta/ vanhuspalvelut

Jatkuvan kotihoidon ja omaishoidon tuen peittävyys eivät ole kehittyneet palvelurakenteen kehittämisohjelmassa asetettujen sekä kansallisten laatusuositusten tavoitteiden mukaisesti. Sen sijaan kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta ja hoiva-asumisen rakenne on tavoitteiden tasolla.

Kotihoidon ja palvelutalojen palveluverkko on tällä hetkellä tyydyttävä. Tarvetta on vapaarahoitteisista palvelutaloasunnoista.

Hoiva-asumisen palveluverkko on tällä hetkellä määrällisesti riittävä, mutta väestön nopean ikääntymisen vuoksi palvelutarve on jatkuvasti kasvava. Hoitopaikoista liian suuri osa sijaitsee Vantaan rajojen ulkopuolella. Lisäksi Kaunialan paikoista suurin osa on laitospaikkoja, joille ei ole suurta kysyntää. Paikkoja ei vanhuspalvelulain mukaan tule käyttää ellei käyttöön ole erityisiä lääketieteellisiä syitä. Myös Vantaan sisällä hoitoyksiköiden alueellinen jakautuminen ei vastaa kysyntää. Simonkylän vanhustenkeskuksen vanha osa ja Metsonkoti tarvitsevat pikaisesti peruskorjausta.

Sairaalapalvelujen hoitopaikkojen määrä on riittävä, mutta väestön nopea ikääntyminen tulee lisäämään hoitopaikkojen tarvetta. Geriatristen akuuttiosastojen kapasiteetti ei tällä hetkellä ole riittävä, koska potilaita ohjautuu päivystyksestä epätarkoituksenmukaisesti erikoissairaanhoitoon. Katriinan sairaalan vanhan osan tilat ovat sekä teknisesti että toiminnallisesti elinkaarensa loppuvaiheessa.

Vammaispalvelut

Avopalvelujen palvelupiste

Avopalvelujen palvelupiste on Koivukylässä, jonne sijoittuvat asiakastyön vastaanotot, mm. sosiaalityöntekijät ja palveluohjaajat.

Asumispalvelut

Vammaispalvelut järjestää asumispalveluja vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Asumispalvelut on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat eri syistä tukea ja palveluja asumisensa järjestämiseen.

Vantaalaisten kehitysvammaisten käytössä on 380 eritasoista asumisen asiakaspaikkaa. Asiakaspaikoista noin 80 prosenttia hankitaan ostopalveluna. Puolet ostopalveluna hankittavista asumispaikoista sijaitsee Vantaan rajojen ulkopuolella.

Kaupungin omassa toiminnassa autetun asumisen paikkoja on 22, ohjatun asumisen paikkoja 25 ja tuetun asumisen asuntoja 27. Asumisyksiköistä Ruukkukoti sijaitsee Länsi-Vantaalla Myyrmäessä. Tikkurilassa sijaitsevassa Koivukodissa on ympärivuorokautista hoitoa tarjoavaa autettua asumista. Kumpukoti, Kytötie ja Hakopolun yksikkö sijaitsevat Itä-Vantaalla. Kumpukoti ja Ruukkukoti ovat ohjatun asumisen yksiköitä. Hakopolulla sijaitsee tuetun asumisen yksikkö. Kytötien yksikössä on sekä autettua, ohjattua että tuettua asumista. Autettu asumisessa on vuorokauden ympäri hoitoa ja ohjausta. Ohjatussa asumisessa ei ole yövuoroa ja tuetussa asumisessa tuki toteutetaan asiakkaan kanssa sopien asiakkaan palvelutarpeen mukaan, mutta henkilökuntaa ei ole koko ajan paikalla.

Vuonna 2014 käynnistyy kehitysvammaisten laitoshoidon purku. Pääosin Rinnekodin tuottama laitoshoito korvataan autetulla asumisella kolmessa Vantaalle rakentuvassa yksikössä.

Vammaispalvelulain mukaista palveluasumista järjestetään 86 henkilölle. Lisäksi 40 vaikeavammaiselle on tehty palveluasumispäätös kotiin. Kaupungin omana toimintana palvelua tuotetaan 10-paikkaisessa Keltamokodissa Tikkurilassa. Muilta osin palvelut järjestetään ostopalveluna Vantaalla ja myös Vantaan ulkopuolella.

Työ- ja päivätoiminta

Kaupungilla on neljä omaa kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan yksikköä (Myyrmäen toimintakeskus, Hämevaaran toimintayksikkö sekä Paimenentien ja Tarhapuiston toimintakeskukset). Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta järjestetään Koivukylän vanhustenkeskuksessa. Ostopalveluina järjestetään 50 % vammaisten työ- ja päivätoiminnasta. Tarhapuiston koulun tiloissa toimiva toimintakeskus poistuu lähivuosina käytöstä kun rakennus puretaan. Paimenentien toimintakeskuksessa on sisäilmaongelmia. Hämeenvaaran toimintakeskuksen toiminta siirtyy vuoden 2014 aikana Myyrinkotiin remontoitaviin tiloihin.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Asumispalvelujen osalta suurin ongelma on se, että palveluja ei ole riittävästi tarjolla Vantaalla, vaan palvelut hankitaan Vantaan rajojen ulkopuolelta.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 26. Vantaan vammaispalvelujen palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta/ vammaispalvelut

Vammaispalvelujen palveluverkon nykytilanne ei ole optimaalinen. Kehitysvammaisten asumisen osalta palvelutuotantoa on paljon Vantaan rajojen ulkopuolella, koska palvelua ei ole ollut tarjolla Vantaalla. Lisäksi palvelurakenne edellyttää keventämistä.

Työ- ja päivätoiminnan osalta ongelmana ovat lähivuosina käytöstä poistuvat toimitilat ja laitoshoidon purun sekä asiakasmäärän kasvun aiheuttamat uudet palvelutarpeet.

Vammaispalvelujen toimisto Koivukylässä sijaitsee koko Vantaata ajatellen epätarkoituksenmukaisessa paikassa ottaen huomioon asiakkaiden liikkumisen haasteet. Lisäksi tilat ovat ahtaat nykyiselle henkilökunnalle.

Liikuntavammaisille palveluasuntoja on aivan liian vähän.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Turvataan riittävä vanhus- ja vammaispalvelujen tarjonta.

Vanhuspalvelut

Palvelustrategiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti palvelujen järjestäminen muuttuu palvelujen tuotannoksi. Syksyllä 2014 annettaneen eduskunnalle lakiesitys, jonka mukaan palveluverkkoa koskevat ratkaisut päätetään jatkossa Uudenmaan erityisvastuualueen keskitetyssä päätöksenteossa.

Palveluja ja asumista keskitetään aiempaa enemmän vanhustenkeskuksiin (Ikääntyneen väestön hyvinvointikeskus). Erillisiä palvelutaloja ei enää rakenneta, vaan vanhustenkeskuksiin rakennetaan eritasoista tuettua asumista: palvelutaloasumista sekä hoivakoteja muistisairaille, jotta asukkaiden ei tarvitse toimintakyvyn heiketessä muuttaa pois toiseen yksikköön. Palvelutaloasuntojen asukkaita varten on heidän hoidon tarpeen edellyttämä määrä kotihoidon henkilökuntaa. Hoivakodeissa on oma henkilöstö. Palvelutaloasuntojen määrä on vähintään 60 ja hoivakotipaikkojen määrä 60 - 90. Vanhustenkeskukset

rakennetaan keskeisille paikoille hyvien liikenneyhteyksien äärelle.

Vanhustenkeskuksessa on myös alueen seniorivaestölle tarkoitettuja avoimia palveluja esim. päivätoimintaa, seniorineuvola, kulttuuripalvelujen näyttelyjä ja tapahtumia, seniorikuntosali ja aikuisopiston kurssitiloja.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Käynnissä oleva sote-uudistus vaikuttaa olennaisesti myös vanhuspalvelujen palveluverkon toteuttamiseen.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki) tuli voimaan 1.7.2013. Laki korostaa kunnan kaikkien hallintokuntien ja toimijoiden vastuuta ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämisestä. Toisaalta se painottaa kotona asumisen ja kotiin tuotavien palvelujen ensisijaisuutta.

Lain mukaan laitoshoito on perusteltua ainoastaan lääketieteellisin ja eräin muin perustein. Tämän merkitsee hoiva-asumisen palveluissa laitoshoidon purkamista ja yksiportaisen asumisen palvelujärjestelmän luomista. Laki painottaa myös pariskuntien mahdollisuutta asua yhdessä sekä toimenpiteitä, joilla vältetään turhat muutot elämän loppuvaiheessa.

Lain mukaan kunnan pitää järjestää palvelu kolmen kuukauden kuluessa siitä kun päätös palvelun järjestämisestä on tehty.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Väestön ikääntyminen vaikuttaa merkittävästi vanhuspalvelujen tarpeeseen. Tärkeimmät ikäryhmät ovat 75 vuotta täyttäneet (75 +), joiden määrä kasvaa vuodesta 2014 väestöennusteiden mukaan 83 % (8 701 henkilöä) vuoteen 2024 mennessä ja 85 vuotta täyttäneet (2 099 henkilöä), joiden määrä kasvaa vastaavasti 97 % kyseisenä aikana.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisten palvelujen kehittäminen tulee vähäisessä määrin vaikuttamaan asiointiin vanhuspalveluissa. Niiden avulla on kuitenkin mahdollista lisätä toiminnan tuottavuutta, jolloin palvelutarpeen kasvuun voidaan vastata paremmin.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Y-tonttien saatavuus erilaisiin vanhusasumisen hankkeisiin niin kaupungin omaan kuin kaupungin puoltamaan ostopalvelutuotantoon on varmistettava riittävien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydestä etenkin alueilla, joissa väestö ikääntyy eniten eli Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Hakunilassa. Tulevalle Myymäen vanhustenkeskukselle on varattuna tonttipaikka Myyrmäen keskusta-alueelta nykyisen Myyrinkodin vierestä. Tikkurilaan ja Hakunilaan suunniteltuille vanhustenkeskuksille on esitetty alustavia tonttivarauksia. Näiden lisäksi tarvitaan vielä muita tontteja.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila/ vanhuspalvelut

Kotihoito

Kotihoidon tavoitteena on että 93 % 75 vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissa vuonna 2023. Kotihoidon asiakasmäärä tulee kasvamaan erittäin paljon johtuen väestön ikääntymisestä, mutta myös kotona asumisen osuuden lisääntymisestä. Vuoden 2013 lopussa jatkuvan kotihoidon piirissä oli 920 75 vuotta täyttänyttä henkilöä ja peittävyys oli 8,7 %. Laatusuosituksen mukainen peittävyys (13 – 14 %) merkitsisi vuonna 2023 noin 2500 75 vuotta täyttänyttä asiakasta.

Kotihoitoon ei tarvita lisää alueellisia tukipisteitä, koska toiminta muuttuu aiempaa enemmän mobiiliksi. Kotihoidon tukipisteiden tarkoituksenmukainen alueellinen sijainti arvioidaan terveysasemien ja vanhustenkeskusten peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeiden (esimerkiksi Myyrmäen, Tikkurilan ja Hakunilan vanhustenkeskukset) yhteydessä.

Palvelutalot

Palvelutaloista, jotka eivät ole esteettömiä, luovutaan. Palvelutaloasuntoja rakennetaan vanhustenkeskusten yhteyteen. Tavoitteena on, että palvelutaloasuntoja on 2 %:lle 75 vuotta täyttäneistä, mikä merkitsee 388 palvelutaloasuntoa vuonna 2023.

Veturipolun palvelutalo puretaan lähivuosina. Myyrmäkeen, Hakunilaan ja Tikkurilaan suunnitellaan vanhustenkeskusta. Tikkurilan vanhustenkeskus tulisi korvaamaan Veturipolun palvelutalon. Vuonna 2024 palvelutaloasuntoja on tämän hetken tavoitearvion mukaan noin 360.

Hoiva-asumisen palvelut

2013 pitkäaikaispaikkoja on 10,1 % / 75-vuotiaat, joka sisältää myös nuorempien tarpeen. Tavoite on, että osuus putoaa vuoteen 2023 mentäessä 8,5 %:iin. Lyhytaikaishoidon tarve on arvioitu olevan 0,5 % 75 vuotta täyttäneiden määrästä.

Hoitopaikkojen tarve on 8,5 %/75+ huomioiden myös alle 75-vuotiaiden hoivan tarpeen. Vuonna 2023 tarvitaan 1 750 hoitopaikkaa eli 630 hoivapaikkaa enemmän kuin nykyisin, joista 40 lyhytaikaishoitoon. Lyhytaikaishoitopaikat rakennetaan vanhustenkeskusten yhteyteen. Laitospaikkojen tarve on noin 0,5 %/75+ eli noin 100 paikkaa.

Mikäli kotona asuvien osuus säilyy nykyisellä 92 %:n tasolla (laatusuositus 91–92 %), tarvitaan vielä 200

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Taulukko 1. Ympärivuorokautisen hoivan palvelujen tarve 2013–2023

Vuosi	2013	2017	2020	2023
75 v. täyttäneet	10 489	12 977	15 609	19 404
TARVE YHTEENSÄ	**1 116**	**1 298**	**1 483**	**1 746**
75 v. täyttäneestä väestöstä (sisältää myös alle 75-v. tarpeen)				
TARVE, pitkäaikaishoito %	10,1	9,5	9,0	8,5
TARVE, pitkäaikaishoidon hoitopaikat	1 061	1 233	1 405	1 649
TARVE, lyhytaikaishoito %	0,5	0,5	0,5	0,5
TARVE, lyhytaikaishoidon hoitopaikat	55	65	78	97

paikkaa lisää. Myös mahdollinen luopuminen Kaunialasta ja muiden hoitopaikkojen siirtäminen Vantaan ulkopuolelta edellyttää lisäinvestointeja Vantaalle.

Hoiva-asumisen palvelujen hoivapaikkoja tarvitaan 630 nykyistä enemmän. Niitä rakennetaan jatkossa vanhustenkeskusten (Myyrmäen vanhustenkeskus, Tikkurilan vanhustenkeskus, Hakunilan vanhustenkeskus, Kivistön vanhustenkeskus) yhteyteen. Vuonna 2015 toimintansa käynnistävään Malminiityn asumis- ja palvelukeskukseen valmistuu 44 hoivapaikkaa. Vanhustenkeskuksiin on tarkoituksenmukaista rakentaa 60–90 hoitopaikkaa, joten esitetyt vanhustenkeskukset kattavat lisätarpeesta 200–250 paikkaa. Näiden lisäksi tarvitaan noin 400 paikkaa muualta.

Sairaalapalvelut

Tällä hetkellä sairaalapaikkoja on 2,0 %/ 75 vuotta täyttäneet, sisältäen alle 75-vuotiaiden tarpeen. Arvioidaan, että sairaalapaikkojen tarve kasvaa hitaammin kuin vanhusväestön määrä. Tavoitteena on, että vuoden 2023 jälkeen paikkoja on 1,5 % / 75 vuotta täyttäneet. Koska potilaiden hoidon vaativuus kasvaa, siirretään hoitopaikkoja päivystävien sairaaloiden yhteyteen, jolloin laboratorio, röntgen, päivystys ja erikoislääkärikonsultaatiot ovat käytettävissä 24/7. Tavoitteena on kasvattaa akuuttipaikkojen osuutta 25 %:in sairaansijojen kokonaispaikkamäärästä. Päiväsairaalatoimintaa laajennetaan huomioiden kuntoutus.

Katriinan sairaalan vanhan osan peruskorjaus, sisältyy investointiohjelmaan vuosille 2015–2017. Geriatrisen arviointi- ja akuuttiyksikön laajennus (56 ss), ei sisälly hyväksyttyyn investointiohjelmaan. HUS on ilmoittanut, että se voi luovuttaa puoli osastoa (17 ss) Vantaan käyttöön vuonna 2015. Tilat eivät ole kuitenkaan soveliaat geriatristen potilaiden hoitamiseen, vaan osastot edellyttävät peruskorjausta toiminnallisuuden parantamiseksi. Hoitoprosessien kehittäminen ja kustannusten hallinta sairaalasta kotiuttamista nopeuttamalla edellyttää Geriatrisen arviointi- ja akuuttiyksikön laajennusta.

Taulukko 2. Sairaalapalvelujen (ss) tarve ja tuotantosuunnitelma 2013–2023

Vuosi	2013	2017	2020	2023
75 vuotta täyttänyt väestö	10 489	12 977	15 609	19 404
TARVE YHTEENSÄ	**197**	**245**	**275**	**305**
75 v. täyttäneestä väestöstä (sisältää myös alle 75-v. tarpeen), %	2,0	1,9	1,8	1,6
Katriinan sairaala	155	165	165	165
Geriatrinen akuuttiyksikkö (Peijas)	37	60	60	80
Kauniala	5	5	20	30
Kotisairaala, osa tehostettua kotihoitoa	15	15	30	30
Yhteensä*	**212**	**245**	**275**	**305**
joista akuuttipaikkojen osuus, %	18	24	22	26

Vammaispalvelut

Palvelustrategiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti palvelujen järjestäminen muuttuu palvelujen tuotannoksi. Syksyllä 2014 annettaneen eduskunnalle lakiesitys, jonka mukaan palveluverkkoa koskevat ratkaisut päätetään jatkossa Uudenmaan erityisvastuualueen keskitetyssä päätöksenteossa.

Vammaispalvelut järjestetään jo nykyisin ns. monituottajamallia noudattaen. Lähivuosina kasvavaan palvelutarpeeseen tullaan vastaamaan ensisijaisesti ostopalveluilla silloin kun se on toiminnallisesti ja kokonaistaloudellisesti perusteltua.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Käynnissä oleva sote-uudistus vaikuttaa olennaisesti myös vammaispalvelujen palveluverkon toteuttamiseen. Vammaislainsäädännön yhdistäminen tulee aiheuttamaan toiminnallisia muutoksia, mutta sen vaikutukset vammaispalvelujen palveluverkkoon ovat todennäköisesti vähäiset.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Väestön nopea ikääntyminen vaikuttaa myös vammaispalvelujen kysyntää. Vantaan kehitysvammaisten ikärakenne on nuori, minkä takia kaupungissa tulee olemaan seuraavan 10 vuoden aikana monia itsenäistyviä, asuntoja ja palveluja tarvitsevia kehitysvammaisia.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisten palvelujen kehittäminen tulee vähäisessä määrin vaikuttamaan asiointiin vammaispalveluissa. Niiden avulla on kuitenkin mahdollista lisätä toiminnan tuottavuutta, jolloin palvelutarpeen kasvuun voidaan vastata paremmin.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutus palveluverkkoon

Yhteistyö on laajaa ja yhteinen valmistelu toteutetaan tapauskohtaisesti.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Vammaisten asumispalveluja varten on sekä kaupungin omaa että ostopalvelutuotantoa varten varattava erikokoisia Y-tontteja tulevaisuuden tarpeita varten. Erilliset asumisyksiköt ovat usein melko pieniä, noin 15–20 asukkaalle suunniteltuja. Tonttien tulee olla saavutettavissa hyvin joukkoliikenteellä. Kaupungin omassa toiminnassa vammaisille suunnattua asumista on tarkoituksenmukaista sijoittaa muun asuntokannan yhteyteen, jolloin tontit saadaan normaalista asumiseen tarkoitetusta varannosta.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila/ vammaispalvelut

Avopalveluille tarvitaan uusia toimistotiloja. Sijainniltaan niiden tulee olla nykyistä keskeisemmällä paikalla ja hyvien liikenneyhteyksien varrella.

Asumispalveluihin Vantaalle on valmistumassa vuoden 2014 aikana Husbackankujan 20-paikkainen tuetun asumisen yksikkö. Vuosien 2014–2015 aikana valmistuu yksityisten palveluntuottajien toimesta kolme kehitysvammaisten autetun asumisen yksikköä, mihin Rinnekodista lopetettava laitoshoito siirtyy. 15-paikkaiset yksiköt valmistuvat Kivistöön, Hiekkaharjuun ja Myyrmäkeen. Vuonna 2015 valmistuu kaksi 10-paikkaista ohjatun asumisen yksikköä (Lehtikallio ja Hämeenkyläntie) osana VAV vuokra-asuntotuotantoa. Martinlaaksoon valmistuu vuonna 2016 20-paikkainen autetun asumisen yksikkö, jonka palvelut tuotetaan omana toimintana. Tämän jälkeen kehitysvammaisten asumiseen tarvitaan noin 15 uutta asuntoa/vuosi. Lisäksi tarvitaan lisää asumisyksiköitä, jotta asumispalveluja pystytään järjestämään nykyistä enemmän Vantaalla. Asunnot integroidaan normaaliin asuntotuotantoon.

Vammaisten palveluasumiseen tarvitaan noin 10 asuntoa/vuosi. Asunnot integroidaan normaaliin asuntotuotantoon tai palvelutaloihin. Hyväksyttyyn investointiohjelmaan sisältyy Orvokkirinteen asumisyksikkö (15 asumispaikkaa) vuodelle 2018. Muiden noin 85 asumispaikan toteuttamistapa tarkentuu myöhemmin.

Työ- ja päivätoiminnan osalta Tarhapuistoa korvaava tila on kiireellinen rakennuksen purkamisen takia. Malminiityn erityisryhmien asumis- ja palvelukeskukseen valmistuu vammaisten työ- ja päivätoimintatilat vuonna 2015 osittain korvaamaan Tarhapuiston tilaa. Myyrmäen vanhustenkeskuksen yhteyteen varaudutaan rakentamaan tilat vammaisten työ- ja päivätoiminnalle. Simonkylän vanhustenkeskuksen peruskorjauksen yhteydessä selvitetään mahdollisuudet työtoimintatilojen toteuttamiseen ko. tiloihin.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Vanhuspalvelujen hoiva-asumisen palveluverkko: Hoiva-asumisen palvelutarpeen kasvu tulee olemaan erityisen suuri seuraavan 10 vuoden aikana, keskimäärin 60 paikkaa vuodessa. Mikäli Vantaan ulkopuolella sijaitsevista hoitoyksiköistä, esimerkiksi Kaunialasta, luovutaan, tarve on vielä suurempi.

Vantaalle sijoittuva sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto vuodesta 2017 alkaen ratkaistaan Uudenmaan erityisvastuualueen suunnitelmissa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Suun terveydenhuolto

Palveluverkon nykytila

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos tuottaa Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan ja liikelaitoksen välisen palvelusopimuksen mukaiset suun terveydenhuollon palvelut koko Vantaan väestölle.

Suun terveydenhuollon nykyinen palveluverkko on muodostunut kouluhammashoitolaverkoston pohjalta. Hammashoidon palvelut ovat muodostuneet kansanterveyslain hammashoidon palvelujen laajentumisen kautta painottuen lapsiin ja koululaisiin, jonka takia kouluhammashoitoloita on perustettu koulujen yhteyteen. Aikuisväestön hoitoa palvelemaan on hammashoitoloita myös terveysasemien yhteydessä.

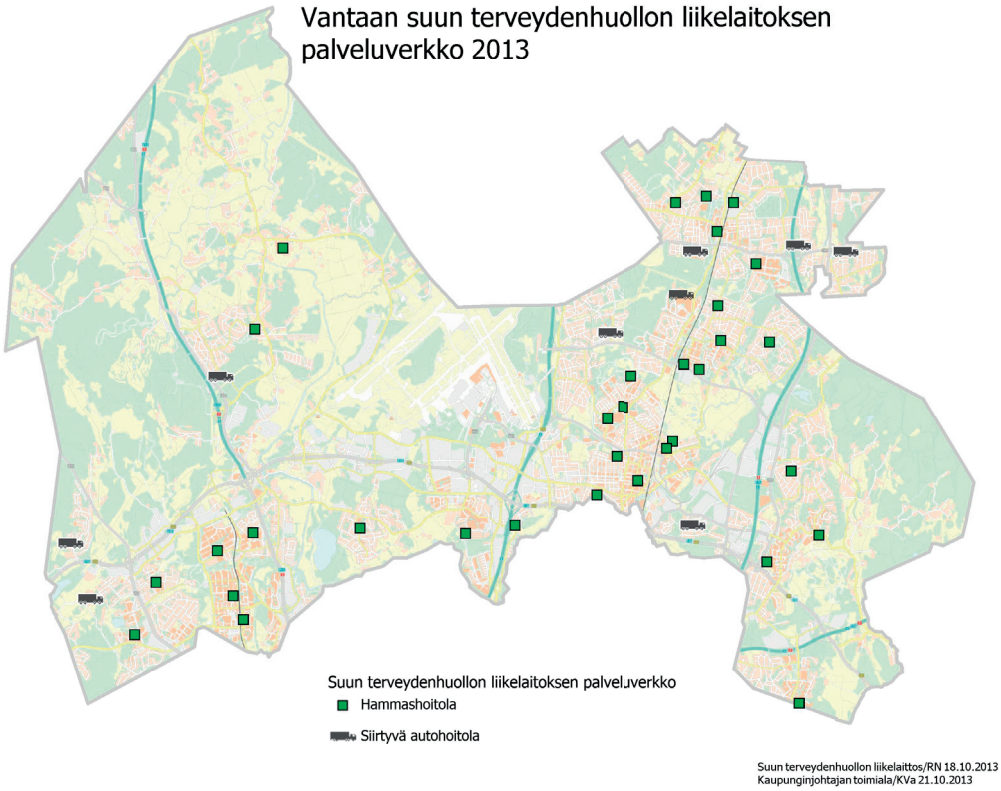
Perushammashoito tuotetaan pääasiassa lähipalveluna alueen hammashoitoloissa päivä- ja iltavastaanottoaikoina. Länsi-Vantaalla on 9, Keski-Vantaalla 14 ja Pohjois-Vantaalla 10 hammashoitolaa. Yhteensä hammashoitoloita on 33 ja kaksi liikkuvaa yksikköä. Suurimmat hammashoitolat ovat Myyrmäen terveysaseman hammashoitola (20 hoitohuonetta), Tikkurilan terveysaseman hammashoitola (11 hoitohuonetta), Länsimäen terveysaseman hammashoitola (10 hoitohuonetta) ja Leinikkitien hammashoitola (9 hoitohuonetta), jossa hoidetaan keskitetysti oikomishoidon erikoishammashoito ja anestesiahammashoito. Keskikokoisia 3–5 yksikön hoitoloita on 11. Loput hammashoitoloista ovat 1–2 hoitohuoneen yksiköitä. Hammashoitoloissa on yhteensä 120 hoitohuonetta.

Erikoishammaslääkäritasoinen hoito (suukirurgia, parodontologia, endodontia, protetiikka) järjestetään pääkaupunkiseudun yhteistyönä suun erikoishoidon yksikössä Helsingissä. Oikomishoito sekä anestesiahammashoito järjestetään omana toimintana.

Päivystyspalvelut järjestetään kaikkina päivinä. Arkipäivisin keskitetty hammassärkypäivystys, arkipoliklinikka toimii klo 8-16 Tikkurilan ja Myyrmäen terveysaseman hammashoitoloissa. Ensiapua tarvitsevat alle 18-vuotiaat hoidetaan asuinpaikkaansa lähinnä olevassa hammashoitolassa. Virka-ajan ulkopuolella ilta- ja viikonloppupäivystys järjestetään pääkaupunkiseudun yhteistyönä Haartmanin sairaalassa Helsingissä klo 9-21. Yöpäivystys on järjestetty vakavien leuka-, suu- ja hammasvammojen hoitoon Töölön kirurgisessa sairaalassa.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Suun terveydenhuollon tilojen keskimääräinen käyttöaste on 150 % laskettuna tilojen ja kliinisten tuntien suhteessa. Tilojen käyttöaste on korkea kaksivuorotyön takia. Alueellisesti suurin ero on Länsi-Vantaalla, jossa käyttöaste iltatyössä on alhaisempi kuin Pohjois- ja Keski-Vantaalla. Yhden ja kahden yksikön hammashoitoloista iltatyötä on siirretty suurempiin hoitoloihin. Suun terveydenhuollon henkilöstöllä on määriteltynä iltatyövelvoite.

Kuva 27. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Suun terveydenhuollon palveluverkko on muotoutunut lähes nykyiseen muotoonsa jo 1980-luvulla. Palveluverkko nojaa voimakkaasti koulujen yhteyteen. Kouluhammashoitolat ovat tehokkuusselvityksen mukaan toiminnallisesti hyviä yksiköitä, jos työnjako on toteutettu oikein. Yhden yksikön hammashoitoloihin on vaikea saada henkilökuntaa, mikä tukee päätöstä siirtymisestä suurempiin yksiköihin.

Pohjois-Vantaalla suun terveydenhuollolla on tilaa käytössään vähän suhteessa alueen väestöön ja hoidon tarpeeseen. Keski-Vantaalla suun terveydenhuollon 1-2 yksikön kouluhammashoitoloita voidaan sulkea edellyttäen korvaavien tilojen järjestämistä. Länsi-Vantaalla on hoitohuonekapasiteettia väestösuhteessa enemmän kuin Pohjois- ja Keski-Vantaalla. Uusien monihuone- ja työmallien kehittämisen kannalta suuremmat hammashoitolat puoltavat paikkansa.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Kehitetään palveluverkkoa ja turvataan suun terveydenhuollon palvelujen tarjonta koko väestölle.

Tuleva palveluverkko nojaa nykyiseen palveluverkkoon. Suun terveydenhuollon palveluverkon tulee mahdollistaa toiminnallisesti tehokkain hammashoito. Lisäksi palveluverkon on mahdollistettava tulosalueet ylittävät yhteisprosessit. Suun terveydenhuollon palvelutarvetta mitataan hoidossa käyneiden non-cumulatiivisella D+d sekä CPI-indekseillä tehtyjen tarkastusten perusteella.

Toiminnan tehostaminen tapahtuu uusilla jo testatuilla laajempaan käyttöön otettavilla työmalleilla, kuten monihuonemalli, monituottajamalli sekä vahva työnjako. Uudet työmallit edellyttävät suurempia yksiköitä ja riittävää hoitohuonekapasiteettia optimaalisten työmallien toteuttamiseksi.

Palvelustrategiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti palvelujen järjestäminen muuttuu palvelujen tuotannoksi. Syksyllä 2014 annettaneen eduskunnalle lakiesitys, jonka mukaan palveluverkkoa koskevat ratkaisut päätetään jatkossa Uudenmaan erityisvastuualueen keskitetyssä päätöksenteossa.

Koko väestö pääsi julkisen hammashoidon piiriin vuonna 2002. Vuonna 2013 aikuisväestöstä vuoden aikana 20 % käytti Kela-korvattavaa yksityistä hammashoitoa. Samaan aikaan julkista hammashoitoa aikuisista käytti 27,7 % ja loput eivät käytä palveluja. Lasten- ja nuorten terveydentila on parantunut voimakkaasti, joka mahdollistaa hoidon suuntaamista aikuisväestöön. Sairausperustaisesti suun terveydenhuollon tavoitteena on saavuttaa hoitosuhde 30/70 lasten ja aikuisten välillä. Suusairaudet ovat polarisoituneet voimakkaasti niin ekonomisesti kuin sosiaalisesti. Tämän takia moniongelmaiset potilaat tulee hoitaa yhteistyönä tulosalueiden rajat ylittävillä prosesseilla. Hammashoidon hoitovälin tulee perustua sairauden ennusteeseen ja todelliseen riskiin. Kuntalaisten omahoitoa ja terveysvastuuta korostetaan.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Käynnissä oleva sote-uudistus vaikuttaa olennaisesti myös suun terveydenhuollon palveluverkon toteuttamiseen. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen toimintamallia kehitetään vastaamaan kasvavaan kysyntään ja lainsäädännön velvoitteisiin.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Väestön kasvu lisää hoidon kysyntää. Kahden vuoden väestönkasvu edellyttää yhden hammaslääkäri-hammashoitajatyöparin sekä yhden suuhygienistin työpanosta. Vanhusväestössä hampaallisten määrä kasvaa, mikä lisää hoidon tarvetta.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Kuntien välinen yhteistyö arvioidaan sote-uudistuksen toteuttamisen yhteydessä.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Suun terveydenhuollon tonttitarve määritellään terveydenhuollon palveluverkon yhteydessä 2014 aikana.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Terveydenhuollon palveluverkkoselvityksessä arvioidaan, mitkä koulujen hammashuoltolat on syytä säilyttää ja miten paljon koululaisten hoidosta keskitetään tai hoidetaan liikkuvilla yksiköillä.

Suun terveydenhuollon palveluverkon optimoinnissa lähtökohtana on, että hoitohuoneiden määrä pysyy nykytilan mukaisena. Pienistä yksiköistä luovutaan mahdollisuuksien mukaan. Suunterveydenhuollolle esitetään hankittavaksi suuri liikkuva yksikkö (3–5 hoitokonetta) seuraavan taloussuunnittelukauden aikana. Liikkuvalla yksiköllä hoidetaan suljettavien kouluhoitoloiden oppilaat, palvelulaitoksissa olevia vanhuksia sekä muita erityisryhmiä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Tilojen käyttöastetta kasvatetaan monihuone -työmalleja ja hammashoitajien itsenäistä työtä lisäämällä sekä ulkopuolisilla hammashoidon palveluilla ja monituottajamallilla. Suun terveydenhuollon käytössä olevia toimitilojen käyttöä kehitetään siten, että työhuoneiden monihuone- ja monikäyttäjämallia voidaan toteuttaa suun terveydenhuollon, oppilashuollon ja neuvolatoiminnan kesken mm. seulonnoissa, perhe- ja lastenneuvolatoiminnassa. Liikkuvan yksikön käytön tavoitteena on syrjäytymisen estäminen alle kouluikäisillä, ala-asteikäisillä, vanhuspalvelulaitoksien hoidon toteutuksessa sekä terveyttä edistävissä tilaisuuksissa.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Terveydenhuollon palveluverkkoselvityksen laatiminen vuonna 2014.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Vantaalle sijoittuva sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto vuodesta 2017 alkaen ratkaistaan Uudenmaan erityisvastuualueen suunnitelmissa.

Ensihoidon palvelut

Palveluverkon nykytila

Ensihoito ja sairaankuljetus

Terveydenhuoltolain 39 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden.

Ensihoito liittyy kiinteästi päivystysjärjestelyihin. 1.1.2013 alkaen koko alueen ensihoito on HUS:n järjestämisvastuulla. HUS sopii palvelun tuottajien kanssa ensihoidon toteuttamisesta. Suurimman osan kiireellisestä sairaankuljetuksesta ja ensihoidosta tuottavat alueelliset pelastuslaitokset. Vähemmän kiireellisissä tehtävissä käytetään myös yksityisiä palvelun tuottajia. Kiireettömissä siirtokuljetuksissa HUS-Logistiikalla on merkittävä rooli. Helsingissä se jo hoitaa ambulanssia vaativat kuljetukset ja muissakin kunnissa neuvottelut ovat käynnissä. Myös Vantaa käyttää 1.1.2015 alkaen Hus-Logistiikkaa.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Ensihoitopalvelun suunnittelu sekä käytännön ohjaus ja valvonta perustuvat lääketieteelliseen asiantuntijuuteen, jota HUS:ssa edustavat ensihoidon vastuulääkärit ja ensihoidon ylilääkärit.

Ensihoitopalvelun tarve on riippuvainen alueella asuvan tai oleskelevan väestön määrästä, sairastavuudesta sekä onnettomuusriskeistä. 1000 ihmisen väestö tuottaa noin 100 ensihoitotehtävää vuodessa. Näistä ensihoitotehtävistä noin viidessä prosentissa on kyse hätätilapotilaasta eli kiireellisyysluokasta A ja noin 60–70 prosentissa HUS-alueen tehtävistä on kyse kiireellistä arviota ja/tai hoitoa vaativista potilaista eli kiireellisyysluokista A, B ja C. Vantaalla hätätilapotilas tulisi tavoittaa viimeistään kahdeksan minuutin sisällä hälytyksestä.

Hyks Peijas: Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa on solmittu yhteistoimintasopimus 15.8.2012 koskien ensivastetehtäviä sekä ensihoidon palvelun-tuotantoa kaikkien tehtävien (A-D) osalta. Helsinki-Vantaan lentoaseman ensivastetehtävien osalta on tehty 29.3.2012 yhteistoimintasopimus Finavian pelastuspalvelun kanssa.

Vantaan alueella on viisi ensihoidon päivystysasemaa: Vantaankosken paloasemalla kaksi ensihoidon yksikköä, Pelastuskeskuksessa (Teknikontie) yksi yksikkö ja ensihoidon johtoyksikkö (lääkintäesimies), Peijaksen sairaalassa yksi yksikkö, Itä-Hakkilassa (Mittatie) yksi yksikkö ja Uudenmaan sairaankuljetus Oy:llä kaksi yksikköä Ilolassa.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Ensihoidon palvelut tuotetaan HUS:n palvelusopimuksen mukaisesti.

Palvelustrategiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ratkaisun mukaisesti palvelujen järjestäminen muuttuu palvelujen tuotannoksi. Palveluverkkoa koskevat ratkaisut päätetään jatkossa Uudenmaan erityisvastuualueen keskitetyssä päätöksenteossa.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Tehtäväkartan perusteella määritetään yksiköille sellaiset asemapaikat, joista mahdollisimman iso osa alueen väestöstä tavoitetaan nopeimmin. Ottaen huomioon Suomen olosuhteet, ympäristönäkökohdat sekä henkilöstö, tulee ambulansseja varten olla kiinteät asemapaikat. Yksikön asemapaikkaa voidaan tarvittaessa muuttaa vuorokauden ajan tai tehtävien alueellisen ruuhkautumisen mukaan. Optimaalisimman asemapaikan saaminen ei aina ole mahdollista, kun otetaan huomioon maa-alueiden ja kiinteistöjen saatavuus sekä taloudelliset näkökohdat. Asemapaikkojen suunnittelu edellyttää erittäin pitkäjännitteistä työtä.

Kiireellisenä tarpeena Vantaan alueella nähdään päivystyspaikan perustaminen Myyrmäen alueelle. Tikkurilan alue kasvaa voimakkaasti, uutena raideliikenteen risteysasemana varsinkin lentomatkustajien määrä tulee lisääntymään runsaasti. Peijaksessa päivystävän ensihoitoyksikön tavoitettavuus Tikkurilaan ei aina ole taattu suuren tehtävämäärän vuoksi. Tikkurilaan tarvitaan lähitulevaisuudessa oma ensihoitoyksikkö. Kivistön alueen tarve riippuu väestökehityksen määrästä, mutta kasvuennusteen mukaan tarve ensihoitoyksikölle tulee 2020–luvulla.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Sivistystoimen palvelut

Varhaiskasvatus

Palveluverkon nykytila

Varhaiskasvatuksen kunnallinen palveluverkko muodostuu varhaiskasvatuksen toimintayksiköistä, joita on yhteensä 88. Suomenkielisiä toimintayksiköitä on 84 ja ruotsinkielisiä neljä. Toimintayksikköön voi kuulua yksi tai useampi päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti tai -koteja, perhepäivähoitajia, avoin päiväkoti, asukaspuisto tai kerhoja.

Päiväkodiksi määritellään kiinteistö tai huoneisto, jossa on kotialueita samalla tontilla yhdessä tai useammassa rakennuksessa. Mikäli tontilla on useampi rakennus, nimitetään päärakennusta päiväkodiksi ja toista rakennusta lisärakennukseksi. Päiväkotitilaksi määritellään kotialue, mikä on erillään päiväkodista tai on muun toiminnan yhteydessä (esim. esiopetusryhmä koululla)

Kunnallisia päiväkoteja on Vantaalla yhteensä 126, näistä neljä on ruotsinkielisiä. Lisärakennuksia on yhteensä 10. Päiväkotitiloja on 21, näistä 7 on koululla toimivia esiopetusryhmiä. Ryhmäperhepäiväkoteja on yhteensä 21 ja kunnallisia perhepäivähoitajia 79.

Näistä päiväkodeista vuokratiloissa on 31 päiväkotia ja kaksi päiväkotitilaa, kolme väistötilapäiväkotia, 17 ryhmäperhepäiväkotia sekä kolme avointa päiväkoti- tai kerhotoimintapistettä. Osaketiloja on yhteensä kymmenen. Eniten vuokratiloissa toimivia päiväkoteja on Tikkurilassa (8) ja osaketiloissa toimivia Myyrmäessä (6). Kahdestakymmenestäyhdestä ryhmäperhepäiväkodeista 17 toimii vuokratilassa, Tikkurilassa, Korso-Koivukylässä ja Hakunilassa kussakin viisi.

Suomenkieliset päivähoitopalvelut on järjestetty lähipalveluperiaatteella, ruotsinkielinen päivähoito keskitetysti Itä- ja Länsi-Vantaalle. Palvelut ovat muuttuneet päiväkotipainotteiseksi ja monipuolistuneet. Kokopäivähoidon rinnalla tarjotaan kevyempiä palveluja, kerhoja, asukaspuisto- ja avointa päiväkotitoimintaa. Kunnallisten perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt huomattavasti aiemmista vuosista.

Palveluverkkosuunnitelman 2007 mukaisesti päiväkodin optimikoko on 5–7 ryhmää, tavoitteena on sijoittaa tilat koulun yhteyteen ja huomioida tilojen muunneltavuus muuhun käyttöön. Vantaan kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman 2011–2016 (2011) mukaisesti nykytilat suunnitellaan tukemaan pienryhmäpainotteista pedagogiikkaa ja ryhmätilojen määrä parillisiksi.

Päivähoitopalveluja järjestävät myös yksityiset päivähoidon palvelun tuottajat yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä. Yksityisten palvelujen määrä vaihtelee suuralueittain. Tällä hetkellä Vantaalla on 12 yksityistä suomenkielistä päiväkotia, kolme suomenkielistä ryhmäperhepäiväkotia ja noin 60 perhepäivähoitajaa. Kaksi uusinta päiväkotia sijaitsee kaupungin vuokraamilla Y-tonteilla.

Lisäksi sivistystoimi hankkii ostopalveluna päivähoitopalveluja kuudesta suomenkielisestä ja yhdestä ruotsinkielisestä päiväkodista sekä neljästä ruotsinkielisestä ryhmäperhepäiväkodista.

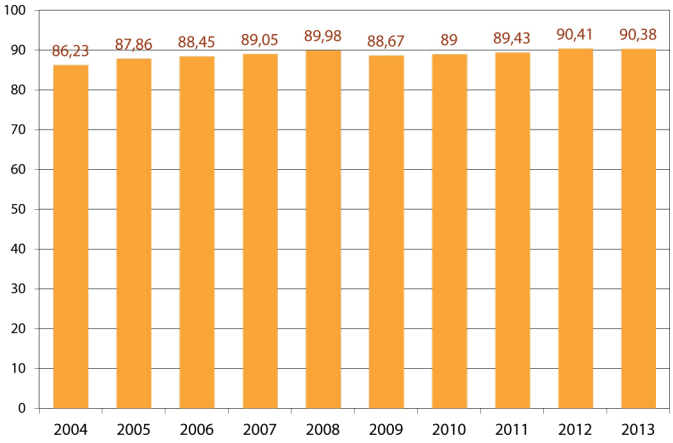
Uusimpien 2000-luvulla rakennettujen ja tätä aiemmin rakennettujen sekä vuokra- ja osaketiloissa olevien päiväkotien kunnossa on suuria eroja. Ennen vuotta 1975 käyttöön otettuja kaupungin omia päiväkoteja on 14. Voimakkaimmin päiväkotien määrä on kasvanut 1980-luvulla.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti kokonaisvaltaisia peruskorjauksia ei toteuteta ja korjaukset painottuvat vain teknisiin korjaustarpeisiin. Viime vuosina lisääntyneet sisäilmaongelmat ovat suurin huolenaihe. Talotekniston korjausten lisäksi usea vanha päiväkoti kaipaa rakenteellisia korjauksia (mm. märkätilojen vesieristeet, pintarakenteet) mutta myös toiminnallisia muutoksia (etenkin pienet märkäeteiset, jakotilat, henkilökunnan työ- ja sosiaalitilat sekä lainsäädännölliset muutokset).

Kaupungin omia, peruskorjaamattomia, kaksikymmentä vuotta tai sitä vanhempia päiväkoteja on 31. Näistä kolmeen on tehty TVO:n mukaisia osittaisia teknisiä korjauksia ja suunnitelmissa on vuoden 2014 aikana korjata neljä päiväkotia. Korjauksien tarpeessa ovat lisäksi kymmenen ns. kymppitaloa sekä osake- ja vuokratiloissa toimivia päiväkoteja. Lisäksi pihojen kunnossapitoon kohdistuu resurssipaineita.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Varhaiskasvatuksen palveluverkko on kattava ja se on täydessä käytössä. Varhaiskasvatuksessa seurataan kuukausittain päiväkotien ja ryhmäperhepäiväkotien täyttö- ja käyttöastetta. Tilojen käytön näkökulmasta olennaisempaa on seurata täyttöastetta eli sitä, miten paljon toimitiloihin on sijoitettu lapsia suhteessa sovittuun kapasiteettiin.

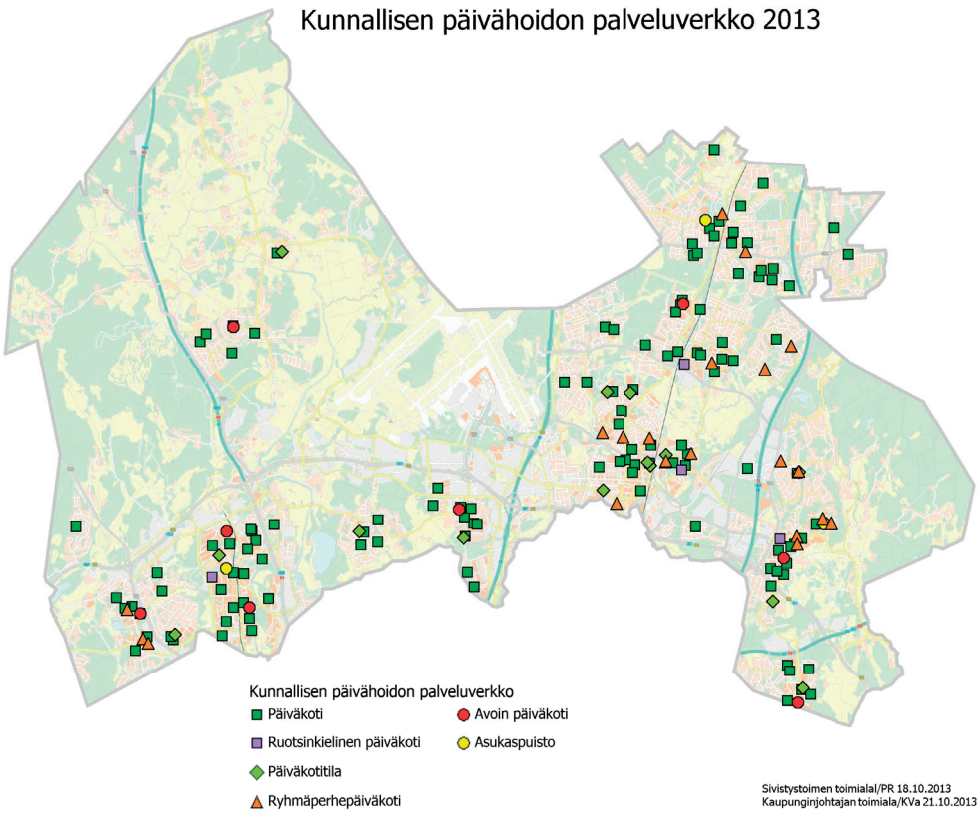

Kuva 28. Päiväkotien käyttöasteet 2004–2014, koko Vantaa

Taulukko 3. Kunnallisen päivähoidon täyttö- ja käyttöastetietoja 2011-2013

Päiväkodit keskimäärin tulosyksiköittäin ja Vantaa

	Myyrmäki		Kivistö-Aviapolis		Tikkurila		Hakunila		Korso-Koivukylä		Vantaa	
vuosi	Täyttö %	Käyttö %	Täyttö %	Käyttö %	Täyttö %	Käyttö %	Täyttö %	Käyttö %	Täyttö %	Käyttö %	Täyttö %	Käyttö %
2011	101,4	90,3	101,2	90,1	100,2	87,1	101,9	90,2	101,0	89,2	101,1	89,4
2012	101,7	91,3	100,8	89,8	102,1	88,5	103,0	91,4	101,8	91,1	102,5	91,0
2013	102,1	90,6	100,1	90,6	103,0	90,0	101,3	90,6	102,1	90,2	102,3	90,4

Kuva 29. Vantaan kunnallisen päivähoidon palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Suomenkieliset päivähoitopalvelut toteutetaan lähipalveluna. Lähipalvelun kriteerinä on saavutettavuus, tavoitteena, että 70 %:lle käyttäjistä palveluun olisi matkaa enintään 1,5 km tai määritelty riittävä joukkoliikennetiheys, poikkeuksena erityistarpeet. (Joukkoliikenneyhteys 30 minuutin välein, kuitenkin niin, että haja-asutusalueilla joukkoliikennetiheys on enintään 60 minuutin välein.)

Lapsen päivähoitoon ottamisessa pyritään aina ottamaan huomioon vanhempien toiveet päivähoitopaikasta sekä perheen mahdollisuus kuljettaa lapsi päivähoitoon. Päiväkotien optimikoon kasvaessa 1990-luvun lopulta hoitopaikan saavutettavuus on edelleen toteutunut kriteerin mukaisesti.

Ympärivuorokautisen ja iltahoidon sekä ruotsinkielisten palvelujen keskittäminen Länsi- ja Itä-Vantaalle aiheuttaa joillekin perheille pitkän matkan päivähoitoon. Palvelujen keskittämisessä on pyritty ottamaan huomioon niiden hyvä saavutettavuus joukkoliikennevälineillä.

Nykyinen palveluverkko on muodostunut vuosikymmenten kuluessa senhetkisille kasvualueille. Kaupunkirakenteen muututtua palvelut eivät välttämättä sijoitu enää optimaalisesti. Lisäksi subjektiivisen päivähoito-oikeuden laajeneminen kattamaan koko päivähoitoikäisten ikäluokan 1990–luvulla toivat paineita nopeisiin tilaratkaisuihin. Tällöin jouduttiin ottamaan käyttöön tiloja, joita ei ole suunniteltu päivähoitokäyttöön.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Palvelujen järjestämisessä on eroja suuralueittain ja kaupunginosittain. Erityisesti Tikkurilan ja Hakunilan alueella on pieniä, toiminnallisesti huonoja ja epätaloudellisia tiloja.

Nykyinen palveluverkko on kuitenkin melko kattava, mutta sitä rasittavat perusparannusten tarpeessa olevat ja sisäilmaongelmista kärsivät rakennukset. Palveluverkkoa rasittavat osittain toiminnallisesti huonot, pienet ja epätaloudelliset tilat. Nämä tilat ovat usein vuokra- tai osaketiloja. Lapsimäärän kasvusta johtuvien hankkeiden lisäksi onkin tarve uusia palveluverkkoa korvaamalla edellä mainittuja tiloja.

Toiminnallisesti päiväkotien välillä on suuria eroja. Uudet tilat, mutta myös osa vanhemmista päiväkodeista vastaa hyvin nykypedagogiikan vaateisiin. Osassa päiväkodeista taas mm. pienryhmäpainotteisen toiminnan järjestäminen ja eri-ikäisten lasten huomioiminen on haasteellista.

Osassa tiloista hankaluutena on, että sinne varattua henkilöstökapasiteettia ei voi hyödyntää täysimääräisesti, koska tiloihin ei voi sijoittaa henkilöstön ja lasten välisen suhdeluvun mukaista lasten maksimimäärää.

Suuri osa päiväkodeista soveltuu tällä hetkellä huonosti kevyempien vaihtoehtojen, kuten avoimen toiminnan, kerhojen ja osapäiväryhmien järjestämiseen. Joillain alueilla, kuten Länsimäessä tiloista on kokonaan puutetta. Samoin vanhoja tiloja voidaan hyödyntää uusia tiloja huonommin kuntalaisten vapaa-ajan käyttöön.

Kunnallisten perhepäivähoitajien eläköityminen ja hoitajien määrän väheneminen sekä luopuminen ryhmäperhepäiväkodeista muuttaa palveluverkkoa päiväkotipainotteisemmaksi ja lisää hoitopaikkojen tarvetta.

Yksityisen päivähoidon osuus Vantaalla on pieni: 4,1 % päivähoitoikäisistä ja 6 % kaikista päivähoidossa olevista lapsista.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään pääsääntöisesti lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoidossa olevista lapsista kasvatetaan.

Palvelustrategiset muutokset

Varhaiskasvatuspalveluista lähipalveluna järjestettäviä palveluja ovat lasten koko- ja osapäivähoito, esiopetus sekä pääosin lasten kasvun ja oppimisen tukeen liittyvät palvelut sekä avoimen varhaiskasvatuksen palvelut, kuten kerhotoiminta ja avoin päiväkotitoiminta. Ilta- ja ympärivuorokautista päivähoitoa ja asukaspuistotoimintaa järjestetään keskitetymmin seitsemässä toimipaikassa eri puolilla Vantaata.

Varhaiskasvatuksen strategia on lisätä yksityisen päivähoidon osuutta siten, että vähintään 5,5 % (nyt 4,1 %) päivähoitoikäisistä ja 8,6 % (nyt 6 %) päivähoidossa olevista lapsista olisi yksityisen hoidon tuella tai palvelusetelillä järjestetyssä päivähoidossa vuoteen 2016 mennessä.

Päivähoidon hankinta ostopalveluna tulee arvioida vuonna 2015, kun nykyiset ostopalvelusopimukset ovat päättymässä vuonna 2016. Tavoitteena on, että ostopalveluista luovutaan ja nykyiset palveluntuottajat siirtyvät käyttämään palveluseteliä tai yksityisen hoidon tukea palvelujen järjestämisessä. Yksityisen päivähoidon osuuden lisääminen vähentää kaupungin investointipainetta ja antaa perheille vaihtoehtoja kunnallisten palvelujen rinnalle.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Varhaiskasvatuspalveluja ohjaava lainsäädäntö uudistuu vuoden 2015 alussa, jolloin valmisteilla olevan uuden varhaiskasvatuslain pitäisi tulla voimaan. Lain valmistelun yhteydessä on ollut esillä subjektiivisen päivähoito-oikeuden purkaminen. Jos muutos toteutuu ja osapäiväisen tai muiden kevyempien varhaiskasvatuspalvelujen osuus kasvaa, se tuottaa muutostarpeita palvelujen ja palveluverkon suunnitteluun sekä toimitilojen huonetilaohjelmaan ja henkilöstösuunnitteluun. Lakimuutosta valmistellut työryhmä ei esitä raportissaan subjektiivisen päivähoito-oikeuden purkamista. Sen sijaan se esittää tiukennuksia mm. henkilöstömitoituksiin, jotka rajaisivat päivähoitotiloissa hoidettavien lasten määrää nykyisestä. Esimerkiksi 12 lapsen ryhmäperhepäiväkodit pitäisi muuttaa 8 lapsen tiloiksi, mikä vähentäisi Vantaan ryhmäperhepäivähoidon kapasiteettia noin 80 paikalla.

Toinen muutos on lasten kotihoidon tuen osittaisen hoitorahan muuttuminen joustavaksi hoitorahaksi vuoden 2014 alusta lukien sekä vasta keskusteluissa esillä ollut lasten kotihoidon tukiajan jakaminen tasan molempien vanhempien kesken. Joustavan hoitorahan käytön laajuus vaikuttaa lasten viikoittaiseen hoitoaikaan ja voi laskea tilojen käyttöastetta. Vanhemmat voivat myös aikaistaa työhön lähtöä, kun joustava hoitoraha antaa mahdollisuuden lyhyempiin työpäiviin tai -viikkoihin.

Lisäksi valtionhallinnossa valmistellaan siirtymistä sovittuihin hoitotunteihin perustuvaan laskutukseen (ns. tuntiperusteinen laskutus) nykyisen kuukausiperusteisen laskutuksen sijaan. Sovittuihin hoitotunteihin perustuva laskutus saattaa osaltaan lyhentää lasten päivähoitoaikaa varsinkin niiden perheiden

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

kohdalla, jotka ottavat käyttöön myös kotihoidon tuen joustavan hoitorahan.

Mahdollisen kotihoidon tuen jakamisen vanhempien kesken vaikutuksia aletaan arvioida tarkemmin, mikäli muutoksen toteutuminen näyttää todennäköisemmältä. Arvioinnin yhteydessä selvitetään erityisesti päivähoidon kysynnän muutosta, millä on vaikutusta myös palveluverkon suunnitteluun.

Kevään 2014 aikana varhaiskasvatuksessa valmistellaan palvelumuotoilun keinoja hyödyntäen yhdessä asiakkaiden kanssa palvelutarjonnan ja sisällön muutoksia, jotka tulevat vaikuttamaan myös palveluverkkoon. Mahdolliset muutosehdotukset tuodaan opetuslautakunnan ja tarpeen mukaan muiden toimielimien käsittelyyn syksyllä 2014.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on varhaiskasvatuksen palvelutarve, nykyinen palveluverkko, väestöennusteen mukainen lasten määrän muutos sekä tilojen kunto. Lisäksi investointiohjelma sovitetaan talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) linjauksiin.

Lasten määräksi lasketaan päivähoitoikäiset lapset kymmenen kuukauden iästä kuusivuotiaisiin. Heistä 63 % käyttää tällä hetkellä kunnallista, suomenkielistä päivähoitoa (ruotsinkielisiä 1,2 %). Tätä prosenttiosuuden mukaista määrää päivähoitoikäisistä käytetään arvioitaessa uusien tilojen tarvetta. Uusi hanke ajoitetaan tilanteeseen, kun lasten määrä on ylittänyt riittävästi nykyisen kapasiteetin.

Väestöennusteen 2014–2024 mukaan päivähoitoikäisten lasten (10 kuukautta – 6 vuotta) määrä kasvaa Vantaalla noin 1170 lapsella. Suurinta lasten määrän kasvu on Kivistön (580 lasta), Tikkurilan (473) sekä Myyrmäen (238) suuralueilla. Myös Koivukylässä lasten määrä kasvaa (118). Lasten määrän ennustetaan vähenevän Aviapoliksen (127 lasta), Hakunilan (57) ja Korson (21) suuralueilla.

Aviapoliksen suuralueella palvelutarve siirtyy Ylästön ja Tammiston alueilta Veromiehen alueelle. Vähenemäalueilla voidaan luopua määräaikaisista tiloista, kun taas kasvava Veromiehen alue tarvitsee uusia tiloja.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sivistystoimen sähköisiä palveluja ovat mm. hakemus esiopetukseen ja päivähoito-/palveluseteli-/kerhohakemus, mistä päätös tulee kuntalaisen asiointitilille. Tietotekniikan hyödyntämistä voidaan tehostaa varhaiskasvatuspalveluissa niin ammattilaisten työn tukemisessa kuin asiakkaan kohtaamisessakin. Sosiaalisen median ja keskitetyn palvelunumeron käytöllä tehostetaan palveluohjausta. Erityisesti voidaan parantaa ohjaus- ja neuvontapalvelujen saatavuutta (esim. Verkossa toteutettavat keskustelut). Sosiaalinen media otetaan käyttöön suunnitelmallistesti ja tavoitteellisesti kevään 2014 aikana.

Uusien sähköisten palvelujen käyttöönotolla parannetaan hallinnon sujuvuutta ja asiakkaiden asiointimahdollisuuksia ajasta sekä paikasta riippumattomiksi, mutta niillä ei ole suoria vaikutuksia palveluverkkoon.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Pääkaupunkiseudun kuntien (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) välillä on sovittu palvelujen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Sopimus turvaa perheen muuttotilanteessa lapsen päivähoidon ja esiopetuksen jatkumisen aiemmassa asuinkunnassa perheen niin halutessa. Perhe voi myös hakea lapselle hoitopaikkaa toisesta kunnasta. Nykyisellään Vantaalla on päivähoidossa keskimäärin noin 50 lasta muista kunnista ja vantaalaisia lapsia on päivähoidossa muissa kunnissa keskimäärin 70. Palvelujen yhteiskäytöllä ei ole merkittäviä vaikutuksia palveluverkon suunnitteluun.

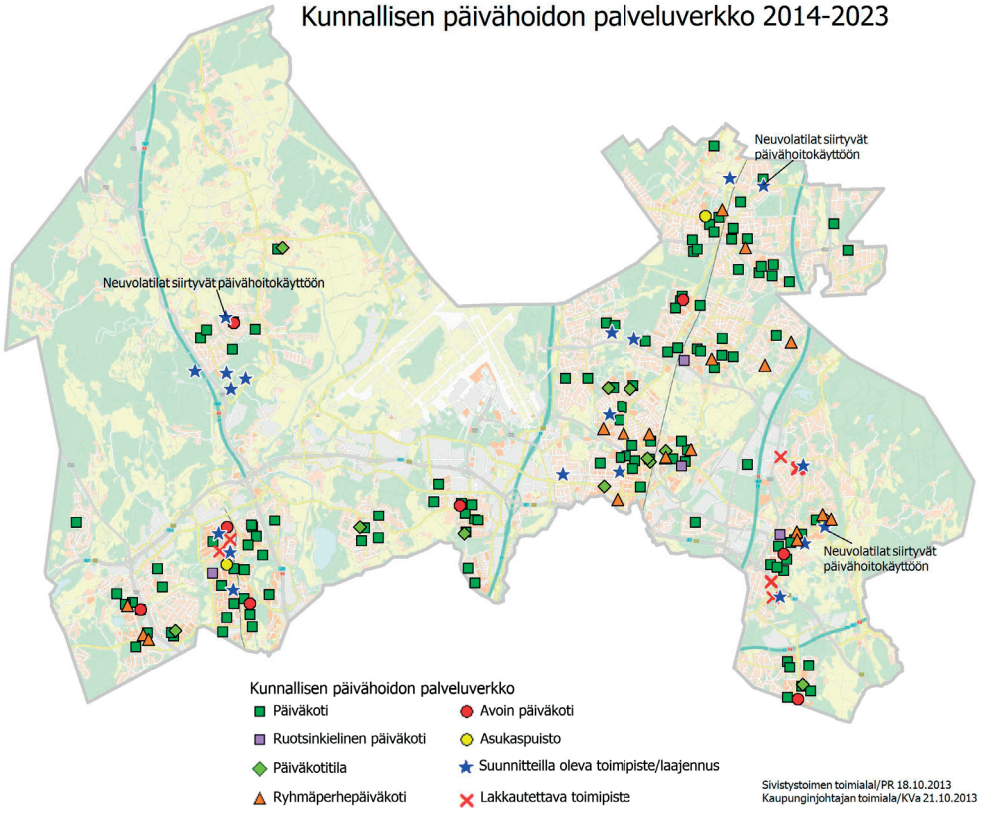
Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimialalla on tehty Y-tonttiselvitys. Vapaita, 6-8 –ryhmäisen päiväkotien rakentamiseen soveltuvia Y-tontteja ei juuri ole. Tontteja tuleekin mahdollisuuksien mukaan kaavoittaa riittävästi keskeisille, helposti joukkoliikenteellä saavutettaville alueille.

Tonttitarve keskittyy pääsääntöisesti Kivistöön, Myyrmäen ja Tikkurilan suuralueille (Tikkurilassa keskusta ja Jokiniemi) sekä Veromiehen alueelle. Kaavoituksessa tulee ottaa huomioon myös asuntojen täydennysrakentaminen ja sen mukanaan tuoma palvelutarve. Varhaiskasvatus pyrkii lisäksi luopumaan pienistä, epätaloudellisista ja huonosti toimivista tiloista. Tilojen korvaaminen mahdollisuuksien mukaan uudishankkeella luo myös Y-tonttitarpeen.

Y-tonttien kaavoituksessa tulee ottaa huomioon myös yhteishankkeet, esim. koulu-päiväkoti. Tällöin tonttien koko kasvaa huomattavasti verrattuna yksittäisiin päiväkoteihin. Tällainen tarve on esimerkiksi Veromiehen alueella.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 30. Vantaan kunnallisen päivähoidon palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Taloussuunnitelmassa 2014–2017 esitetään uusia päiväkoteja lasten määrän kasvusta johtuen Kivistön, Tikkurilan ja Leinelän alueille. Nykyisiä tiloja korvaavia mutta myös lasten määrän kasvusta johtuvia päiväkoteja esitetään Hakunilan, Martinlaakson ja Korson alueille. Martinlaaksoon esitetään myös uusia, osittain korvaavia tiloja ruotsinkieliselle päivähoidolle koulun yhteyteen. Itä-Vantaan ruotsinkielisten palvelujen järjestämistä selvitetään.

Yksityisen palvelun osuutta voidaan kasvattaa uusilla, rakentuvilla alueilla sekä alueilla, joilla yksityistä palvelua on vähän tai ei lainkaan. Tällaisia alueita ovat Kivistö, Myyrmäki, Aviapolis ja Korso.

Pidemmällä tähtäimellä päivähoitopalveluja tullaan tarvitsemaan mm. kasvavilla Kivistön ja Tikkurilan alueilla sekä uudella Veromiehen alueella suhteessa alueiden rakentumiseen. Kasvualueilla tulee ottaa huomioon myös ruotsinkielisen päivähoidon tarve. Samoin täydennysrakentamisesta johtuvaa lisätilatarvetta tulee tarkastella etenkin Myyrmäen suuralueella.

Alueet, joita on pitkään rasittanut riittämätön palvelukapasiteetti, tarvitsevat kestävää ja toimivaa palveluverkkoa. Tilannetta saadaan parannettua korvaavilla, maantieteellisesti keskeisille paikoille rakennettavilla uudishankkeilla, joita pääsääntöisesti esitetään esiselvitysten perusteella. Uusiin päiväkoteihin suunnitellaan tilat 6-8 kotialueelle ottaen huomioon lainsäädännön sekä palvelumuotoilusta syntyvät ja kehittyvät huonetila- ym. muutostarpeet. Riittämätöntä ja pirstaleista palveluverkkoa on tarve uudelleen tarkastella mm. Länsimäen alueella yhdessä alueen muiden kehittyvien palvelujen kanssa.

Alueilla, joilla lapsimäärät vähenevät, voidaan luopua pienistä vuokratiloista ja osasta osaketiloja sekä kevytrakenteisista ja määräaikaisista päiväkotitiloista.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Palveluverkkoselvityksiä on laadittu Hakunilan suuralueen ja Myyrmäen suuralueella Martinlaakson alueen päivähoitotiloista. Vuonna 2014 on tekeillä selvitys Tikkurilan päivähoitotiloista. Tarvetta on laatia selvitykset myös Korson, Koivukylän ja Myyrmäen suuralueen tiloista. Lisäksi selvitystä tarvitaan uudella Veromiehen alueella suhteessa koko Aviapoliksen alueen rakentumiseen ja alueen palveluihin.

Lainsäädännön muutokset tuovat tarpeen tarkastella varhaiskasvatukseen palveluverkkoa edelleen palveluverkkosuunnitelman valmistuttua. Erityisesti selvitetään päivähoidon ky-

synnän muutosta ja mitä tarpeita se tuo palvelujen ja palveluverkon suunnitteluun sekä toimitilojen huonetilaohjelmaan ja henkilöstösuunnitteluun. Myös mahdollisen kotihoidon tuen jakamisen vanhempien kesken vaikutuksia arvioidaan, kun valtion tekemät ratkaisut ja esitykset ovat selvillä.

Perusopetus

Palveluverkon nykytila

Perusopetuksen kouluverkkoon kuuluu 51 koulua, joista suomenkielisiä 46 ja ruotsinkielisiä 5. Koulut ovat hallinnollisia yksikköjä. Viidessä koulussa on erillisiä opetuspisteitä. Koulun pihapiirissä voi olla useita rakennuksia. Koulukiinteistöt ovat pääsääntöisesti kaupungin tai kaupungin omistamien yhtiöiden omistuksessa, myös palviljonkirakennukset ovat kaupungin omistuksessa.

Suomenkieliset koulut:
- alakouluja / vuosiluokkien 1-6 kouluja on yhtensä 27, joista kahdessa erillään oleva opetuspiste
- yläkouluja / vuosiluokkien 7-9 kouluja yhteensä 10
- yhtenäiskouluja /vuosiluokkien 1-9 kouluja yhteensä 9, joista kolmessa erillään opetuspiste

Ruotsinkieliset:
- alakouluja / vuosiluokkien 1-6 kouluja on 4
- yläkouluja / vuosiluokkien 7-9 kouluja on yksi

Suomenkielisten koulujen määrä tulee muuttumaan kun Kulomäen koulu vuonna 2014 yhdistetään hallinnollisesti Vierumäen kouluun ja vuonna 2016 kun Tuomelan ja Hevoshaan koulut lakkautetaan. Kolmesta paviljonkirakennuksesta luovutaan vuonna 2014.

Suomenkielinen kouluverkko

Nykyinen kouluverkko on kattava. Kouluverkko on rakentunut pitkän aikavälin aikana, näin ollen kaksi koulua voi sijaita melko lähekkäin peruskoulu-uudistuksesta johtuen (oppikoulut, kansalaiskoulut).

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Oppilaiden koulumatkat ovat pääsääntöisesti alle kolme kilometriä. Oppilaaksioton kriteerinä on oppilaan turvallinen ja lyhyt koulumatka.

Suomenkieliset koulut on jaettu kolmeen koulun oppilaaksiottoalueeseen. Aluejako on yhteneväinen aluepäällikköjen toiminta-alueiden kanssa ja kullakin oppilaaksiottoalueella on 13–18 koulua.

Kouluissa vuonna 2012 oli oppilaita keskimäärin 430 oppilasta. Pienten koulujen osuutta on viime vuosina systemaattisesti vähennetty.

Opetusverkon erityispiirteitä ovat kansainvälinen koulu ja englanninkieliset luokat sekä ruotsin kielikylpyluokat että kaksikielinen opetus suomi-saksa.

Uomarinteen, Veromäen, Jokiniemen, Rekolanmäen, Viertolan, Hakunilanrinteen ja Martinlaakson kouluissa järjestetään vaikeavammaisten lasten opetusta, muuten erityisopetus järjestetään pääsääntöisesti lähikouluissa.

Vantaalla toimii yksi yksityinen koulu, jossa noudatetaan steinerpedagogiikkaa.

Uusista kouluyksiköistä tehdään pääsääntöisesti kooltaan taloudellisia siten, vuosiluokat 1–6 ovat kooltaan vähintään noin 300 oppilasta ja vuosiluokat 7–9 vähintään 350 oppilasta. Riittävän suuri yksikkökoko mahdollistaa opetuksen valinnaisuuden. Yhtenäiskouluja pyritään rakentamaan aina, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti mahdollista. Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 500–800 oppilasta. Vantaalla yhtenäiskouluun voi tulla oppilaita myös toisesta alaluokkien koulusta, kun huolehditaan opetussuunnitelmien linjausten yhteneväisyydestä.

Vuosiluokkien 1–6 opetustilat suunnitellaan kotiluokka-periaatteella. Esimerkiksi ensimmäisen ja toisen vuoden opetus sijoitetaan yhteiseen kotiluokka-alueeseen, joka muodostuu opetus- ja aulatiloista. Tiloja voidaan käyttää myös aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa käytetään edelleen ainekohtaisia opetustiloja. Tilasuunnittelussa tulee panostaa monikäyttöisyyteen. Taiteen perusopetuksessa hyödynnetään koulujen ja oppilaitosten tiloja, kun otetaan huomioon toiminnan lisätilatarpeet. Myös nuorisotoimen tilatarpeet voidaan ottaa huomioon suunnittelemalla aula- ja luokkatilat monikäyttöisiksi. Edellä esitetyt periaatteet koskevat myös ruotsinkielisiä koulutiloja.

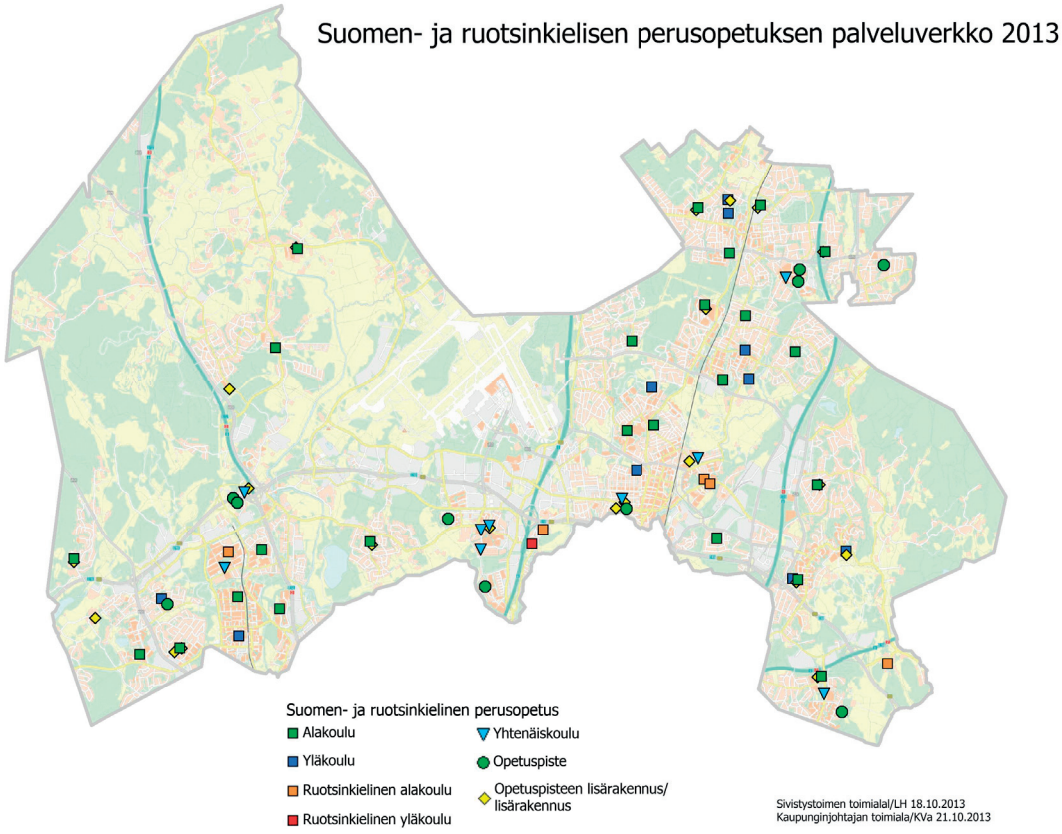
Ruotsinkielinen kouluverkko

Vuosiluokkien 1-6 kouluja on neljä ja kaikissa on myös esiopetusta tällä hetkellä. Koulut sijaitsevat Hakunilassa, Tikkurilassa, Helsingin pitäjän kirkonkylässä ja Martinlaaksossa. Vanhimmat koulut ovat Kyrkobyn koulu, jonka päärakennus on rakennettu vuonna 1837 ja Västersundomin koulu, jonka päärakennus on rakennettu vuonna 1899.

Vuosiluokkien 7-9 koulu sijaitsee samassa kiinteistössä lukion kanssa.

Ruotsinkielisen päivähoidon ja koulujen palveluverkon tarkastelu Hakunilassa ja Martinlaaksossa on tehty yhteistyössä tilakeskuksen kanssa vuoden 2013 aikana. Taloussuunnitelmassa on määrärahavaraus Mårtensdalin koulun laajennuksesta ja päiväkodista vuosille 2022–2023. Ruotsinkielinen kouluverkko

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 31. Vantaan suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen palveluverkko 2013

tulee muuttumaan kun Kyrkobyn koulu yhdistetään hallinnollisesti Dickursbyn kouluun.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Suomenkielisessä perusopetuksessa on tehty laaja selvitys alueittain koulujen maksimioppilasmääristä sekä tulevasta oppilasmääräkehityksestä koulujen tiloihin nähden. Selvityksessä painotettiin tilojen ohella myös opetuksen muuttuneita järjestelyitä siten, että koulujen tilankäyttöä muutetaan yleisesti vallitsevista käytännöistä. Esimerkiksi tilojen päivittäistä käyttöaikaa laajennetaan ja opetus ei tapahdu aina ”kotiluokassa” tai samassa aineopetusluokassa.

Ruotsinkielistä kouluverkkoa on myös tarkasteltu siten, että on selvitetty mahdollisuuksia rakentaa yhteisiä kampuksia, joissa on sekä päivähoidon että koulun palveluja samalla tontilla.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Suomenkieliset peruskoulupalvelut on toteutettu lähikouluperiaatteella. Koulukuljetuksen piirissä on vain 3,9 % yleisopetuksen oppilaista. Pääsääntöisesti oppilaat kulkevat kouluun kävellen tai pyöräillen.

Ruotsinkielisissä kouluissa on koulukuljetuksen piirissä 45 % vuosiluokkien 1-6 oppilaista. Osalla oppilaista koulumatkat ovat pitkiä, mikä näkyy sekä bussiliikenteen että taksikuljetusten kustannuksissa.

Sivistystoimi tekee yhteistyötä joukkoliikenteen suunnittelijoiden kanssa, jotta haja-asutusalueilla asuvien oppilaiden joukkoliikenneyhteydet ovat mahdollisimman sujuvat.

Suomenkielinen peruskouluverkko on kattava. Koulukiinteistöissä esiintyy huomattavan paljon sisäilmaongelmia ja kouluissa on myös runsaasti peruskorjaustarpeita. Valtakunnallisesti voidaan arvioida, että vantaalainen suomenkielinen kouluverkko on tehokas ja taloudellinen. Koulujen keskimääräisesti suurempi keskikoko takaa, että opetus pystytään järjestämään taloudellisesti.

Kasvava oppilasmäärä voidaan ottaa vastaan siten, että uudet alueet tarvitsevat uudisrakentamista. Isompien peruskorjausten yhteydessä selvitetään uudisrakentamisvaihtoehto.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

- Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta.
- Vuosiluokkien 1–6 opetustilat suunnitellaan kotiluokka-periaatteella.
- Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa käytetään edelleen ainekohtaisia opetustiloja.
- Ruotsinkielisen väestön lisääntyessä vastataan kasvavaan palvelutarpeeseen.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Lakimuutoksia, joilla olisi vaikutusta tiloihin, ei ole tällä hetkellä tiedossa, mutta näköpiirissä on kehittämis-suuntana joustava kokopäivä koulu, jolloin koulun yhteyteen kytketään myös harrastustoimintaa. Valtion rahoituksen turvin kerhotoimintaa on lisätty ja tavoitteena on myös oppilaiden liikkumisen lisääminen.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on nykyinen palveluverkko, väestöennusteen mukainen oppilasmäärän muutos sekä tilojen kunto. Lisäksi investointiohjelma sovitetaan talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) linjauksiin.

Alustavan väestöennusteen 2014–2024 mukaan oppilasmäärä kasvaa vuoteen 2023 mennessä noin 2 400 oppilaalla. Suurimmat kasvualueet ovat Myyrmäki-Martinlaakso, Tikkurila ja Kivistö. Aviapoliksen alueella oppilasmäärän kasvu on taittumassa alakouluikäisissä.

Lisärakentamista tarvitaan ennen kaikkea Kivistön alueella. Myös Aviapoliksen/ Veromiehen ja Tikkurilan alueiden oppilasmäärän kasvu vaatii lisärakentamista. Kivistön ja Aviapolis-alueiden uudisrakentamistarpeita ja aikatauluja selvitetään uusimman väestöennusteen mukaisesti.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisiä palveluja ovat mm. peruskouluun ilmoittautuminen, aamu- ja iltapäivätoimintaan hakeutuminen sekä hakemukset koulukuljetuksiin.

Sähköinen oppimisympäristö: Valtakunnallisissa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelmissa teknisen oppimisympäristön kehittäminen on määritelty keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Päiväkodeilla, kouluilla ja oppilaitoksilla on oltava tasa-arvoiset mahdollisuudet hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa ja sähköisiä oppimateriaaleja sekä muita e-aineistoja oppijoiden oppimisen tukena.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Pääkaupunkiseudulla selvitään vuosittain raja-alueyhteistyön mahdollisuuksia. Oppilasennusteiden vertailu tehdään vuosittain ja selvitetään raja-alueiden investointitarpeet. Kouluverkkojen yhteensovittaminen kaupunkien kesken ei ole helppoa, koska kasvutarpeita ja/tai luopumistarpeita voi olla samanaikaisesti kummallakin kaupungilla.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

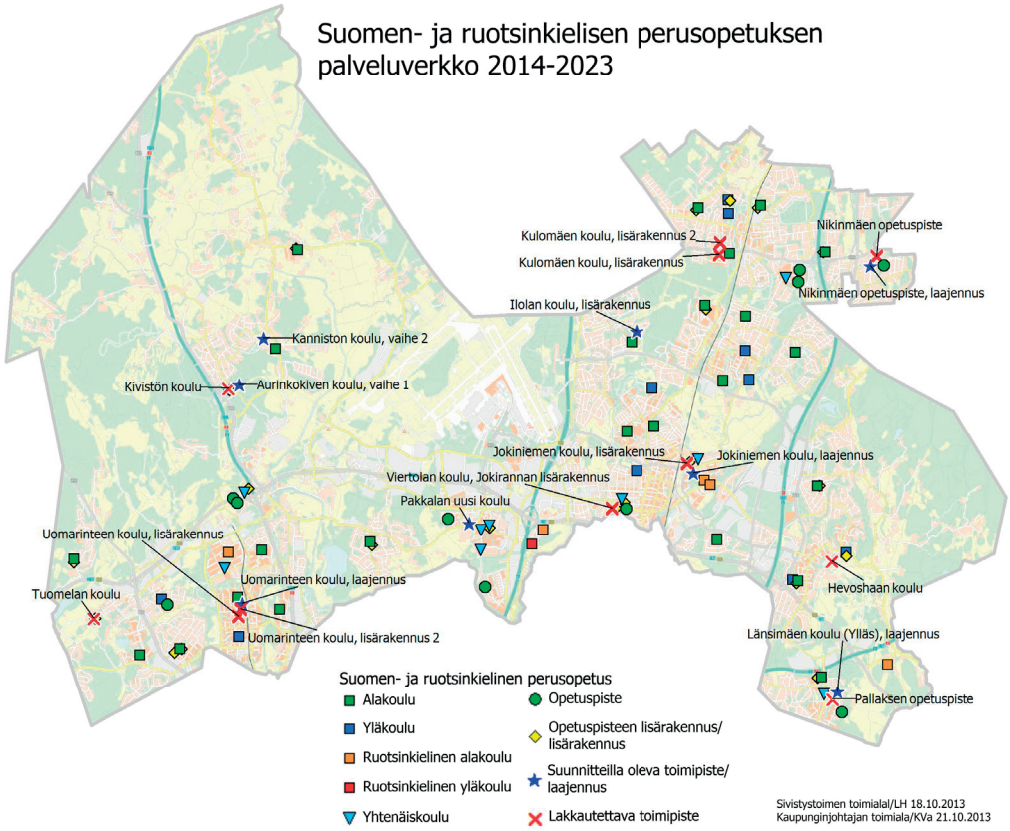
Maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimialalla on tehty Y-tonttiselvitys. Kivistön alueelle on yleiskaavassa esitetty varaukset perusopetuksen Y-tonteille.

Y-tonttien kaavoituksessa tulee ottaa huomioon myös yhteishankkeet, esim. koulu-päiväkoti. Tällainen tarve on esimerkiksi Veromiehen alueella.

Olemassa olevista koulukäyttöä varten varatuista tonteista ei tulisi luopua väestönkasvun vuoksi.

Tulevien peruskorjaushankkeiden yhteydessä tulee selvittää mahdollisuudet vaihtoehtoisesti toteuttaa hanke uudisrakennuksena.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 32. Vantaan suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Taloussuunnitelmakaudella valmistuu Länsimäen koulun laajennus, Ilolan koulun lisärakennus sekä Aurinkokivi-monitoimitalo, jossa on palveluja päiväkotilapsille, koululaisille, neuvolan asiakkaille ja musiikkiopiston oppilaille sekä alueen asukkaille. Taloussuunnitelmassa 2014–2017 ovat lisäksi määrärahavaraukset Pakkalan kouluhankkeeseen, Nikimäen koulun laajennukseen sekä Jokiniemen koulun laajennukseen. Hankkeiden tarvetta ja ajoitusta tullaan vielä tarkistamaan.

Vantaankosken koulutilojen riittävyys ja kunto vaikuttavat Ylästön ja Kivistön alueiden kouluhankkeiden aikataulutukseen.

Uusia hankkeita tullaan edelleen tarvitsemaan kasvavalla Kivistön alueella sekä uudella Veromiehen alueella suhteessa alueiden rakentumiseen. Ruotsinkielisen väestön kasvaessa myös ruotsinkielisten palvelujen tarve kasvaa.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Aviapoliksen alueella tehdään erillisselvitys alueen koulutiloista. Isompien peruskorjausten yhteydessä selvitetään uudisrakentamisvaihtoehto. Tällöin tulee selvittää myös Y-tontti tilanne.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Asuinalueiden eriytyminen maahanmuuttajaväestön kasvaessa, edellyttää yhä tiiviimpää yhteistyötä kaavoituksen, asuntorakentamisen ja palvelujen järjestäjien kesken.

Lukiokoulutus

Palveluverkon nykytila

Suomenkielinen lukiokoulutus

Vantaalla on viisi päivälukiota ja kaksi aikuislukion toimipistettä. Lukioverkko on tehokas ja taloudellinen, sillä kaikki suomenkieliset päivälukiot ovat kooltaan riittävän (keskikoko 720, vaihteluväli 436–1172) suuria ja tehokkaita. Martinlaakson lukio sijaitsee Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kanssa samassa kiinteistössä. Sotungin lukio toimii samassa kiinteistössä peruskoulun kanssa ja Lumon lukio Lumon mo-

nitoimitalossa, muut kaksi lukiota toimivat omissa rakennuksissaan. Sotungin lukion yhteydessä toimii myös aikuislinja (etälukio).

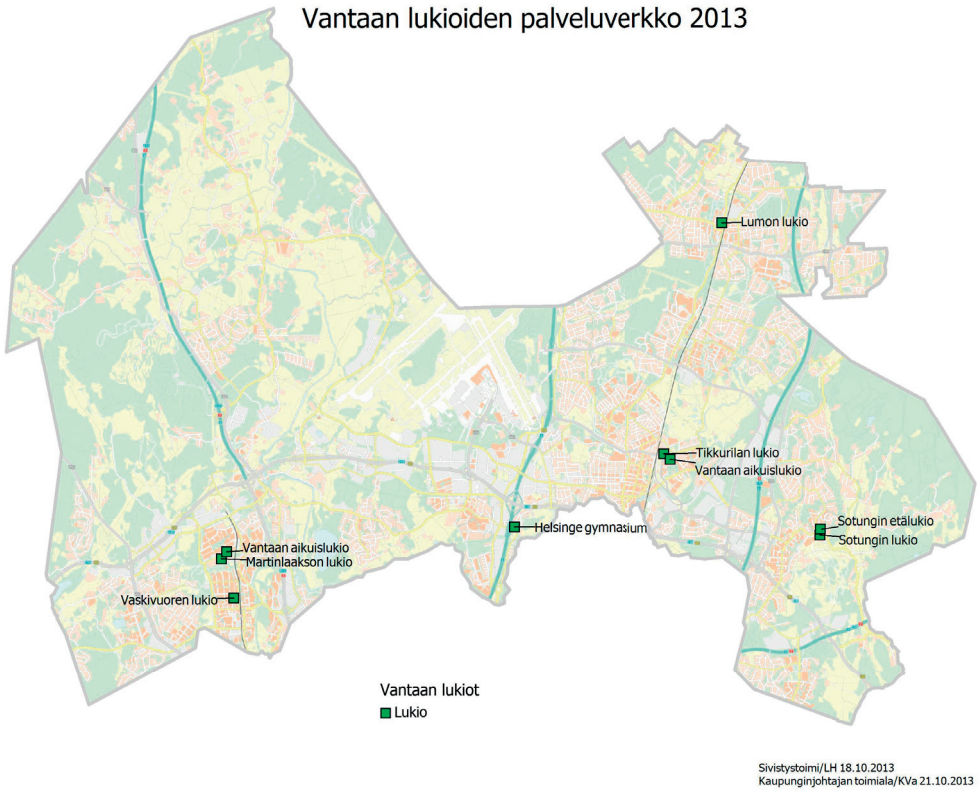
Lukioiden määrä on tällä hetkellä optimaalinen. Rakentamisen kriteerinä on, että lukiot sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Lukioissa tulee olla mahdollisuus opiskelijoiden itsenäiseen työskentelyyn myös oppituntien jälkeen.

Ruotsinkielinen lukiokoulutus

Ruotsinkielinen lukio ja yläkoulu toimivat samassa koulukeskuksessa. Ratkaisu on sekä henkilöstöpoliittisesti että toimitilaratkaisullisesti tehokas, taloudellinen ja joustava. Koulukeskus sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella. Aikuislukiossa opiskelu on mahdollista Helsingissä.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Lukiokoulutus ei ole paikallista vaan lukiokoulutus palvelee laajempaa aluetta. Opiskelijalla on oikeus hakeutua haluamaansa lukioon asuinpaikasta riippumattomasti. Pääkaupunkiseudulla lukioihin hakeudutaan yli kuntarajojen. Vantaalaisia kävi muissa lukoissa 28 % kaikista lukioikäisistä ja Vantaan lukoissa ulkopaikkakuntalaisia on 27 % (syksy 2013).

Kuva 33. Vantaan lukioiden palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Lukioverkkosuunnittelu on ollut Vantaalla pitkäjänteistä. Lukioverkkoa on supistettu yhdeksästä päivälukiosta viiteen. Lukioverkon lähtökohtana on ollut 1990-luvulta saakka lukioiden sijoittuminen hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja lukioiden koon suuruus. Lukion koon tulee olla sellainen, että kurssitarjonta mahdollistaa lukioiden painotukset ja tutkinnon suorittamisen kolmessa vuodessa. Seuraavia lukiotiloja esitetään Kivistöön Kehäradan varrelle. Lukioiden tilat ovat pääosin hyvässä kunnossa.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Lukiokoulutus järjestetään taloudellisesti ja tehokkaasti.

Palvelustrategiset muutokset

Lukiokoulutusta ollaan uudistamassa siten, että vuonna 2016 otetaan käyttöön uudet opetussuunnitelmat ja aloitetaan sähköisten yo-kirjoitusten käyttöönotto. OKM:n Tulevaisuuden lukio - raportin esittämät uudistukset toimivat parhaiten oppi-

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

laitoksissa, jotka ovat riittävän suuria, ovat opetustarjonnassaan verkostoituneet muiden lukiokoulutuksen ja koulutusmuotojen järjestäjiin ja toimivat yhteistyössä alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Raportin mukaan uudistukset edellyttävät oppimisympäristöjen uudistamista pitäen sisällään opetusmenetelmien monipuolistamisen, digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntämisen ja kansainvälisen vuorovaikutuksen.

Edellä olevat uudistukset edellyttävät myös lukioiden tiloilta mahdollisuutta uudenlaisten ja monipuolisten oppimisympäristöjen luomiseen. Esimerkiksi tulevaisuudessa yhteistyö kirjaston kanssa on tärkeää uudenlaisen oppimisympäristön aikaansaamiseksi.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Oppivelvollisuusikää tultaneen korottamaan 1.1.2015 alkaen. Lain sisältö ja sen vaikutukset eivät ole vielä tiedossa.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Palvelutarpeen ennustamisessa huomioidaan peruskoulun päättävät ikäluokat, vantaalaisten käynti muiden kuntien lukioissa sekä lukioiden vetovoima.

Lukiotilat riittävät ennusteiden mukaiselle väestömäärän kasvulle. Kivistön alueelle suunnitellaan kuitenkin toisen asteen oppilaitoksen sijoittamista. Tavoitteena on löytää uudenlainen tapa järjestää toisen asteen koulutusta tulevaisuuden tarpeet huomioon ottaen.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Tällä hetkellä sähköisenä palveluna on mm. yhteishaku 2. asteen opetukseen. Valtakunnallisissa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelmissa teknisen oppimisympäristön kehittäminen on määritelty keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Päiväkodeilla, kouluilla ja oppilaitoksilla on oltava tasa-arvoiset mahdollisuudet hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa ja sähköisiä oppimateriaaleja sekä muita e-aineistoja oppijoiden oppimisen tukena. Opettajien ja oppijoiden käytössä tulee olla ajantasainen tieto- ja viestintätekninen varustus, jota voidaan käyttää jokapäiväiseen opetukseen ja oppimiseen. Uusia laite- ja verkkoratkaisuja tarkastellaan lähivuosina erityisesti ylioppilastutkinnon sähköistämisen myötä, sillä ensimmäiset aineet kirjoitetaan tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen vuonna 2016. Tämän takia tulee kehittää ratkaisuja, jotka mahdollistavat oppijoiden omien laitteiden käytön.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Pääkaupunkiseudun kunnat tekevät tiivistä yhteistyötä muun muassa suunniteltaessa aloituspaikkojen määrää.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Kivistön alueelle on yleiskaavassa esitetty varaus toisen asteen oppilaitokselle.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Taloussuunnitelmassa 2014–2017 ei ole lukiohankkeita.

Kivistöön sijoittuu toisen asteen oppilaitos. Tavoitteena on löytää uudenlainen tapa järjestää toisen asteen koulutusta.

Kivistöön sijoittuvan toisen asteen koulutuksen rakennuksen suunnittelu vaatii uudenlaisen oppimisympäristön määrittelyä ja sen vaikutuksen määrittelyä tilojen suunnitteluun ja uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja.

Lukiorakennukset ovat jo nykyisin hyvin tehokkaassa käytössä. Lukiopiskelijat käyttävät koulutiloja oppituntien jälkeen ryhmätöihin ja harjoituksiin. Tämä tulisi ottaa huomioon jatkossa lukiotiloja suunniteltaessa

Ammatillinen koulutus

Palveluverkon nykytila

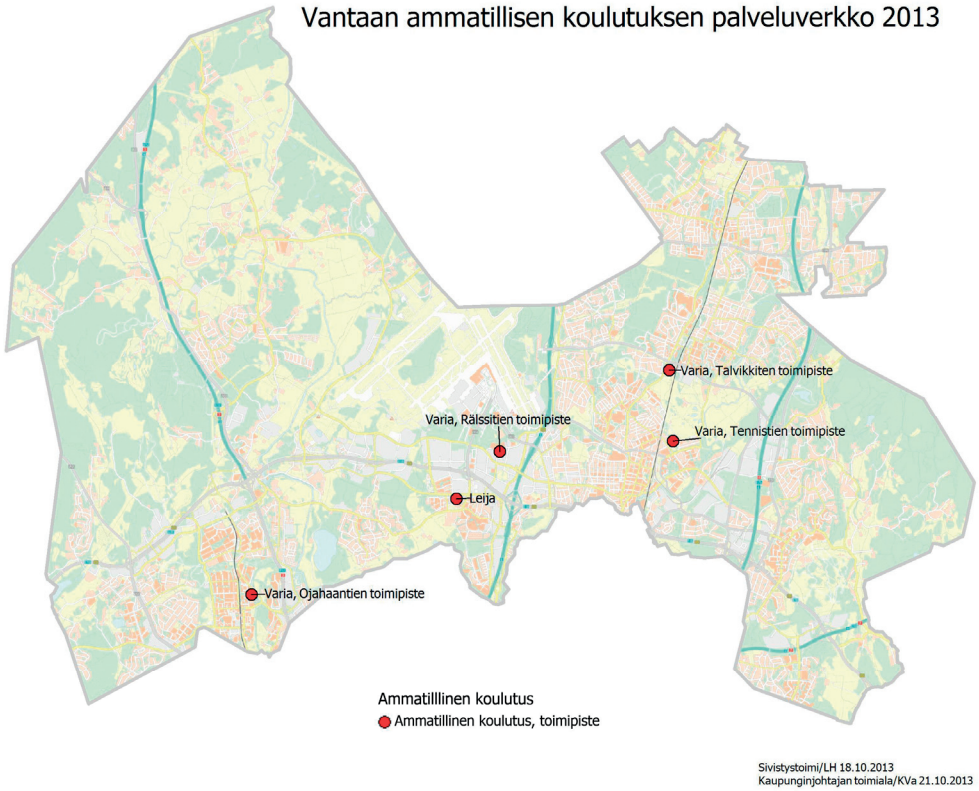
Vantaan kaupunki toimii ammatillisen koulutuksen järjestäjänä. Oppilaitoksia on yksi, Vantaan ammatillinen oppilaitos Varia. Varia toimii neljässä toimipisteessä, jotka ovat sijoittuneet maantieteellisesti tasaisesti eri puolille Vantaata. Oppisopimustoimisto sijaitsee Leijassa. Ammatillisen koulutuksen verkko on tehokas ja toimiva. Lisäksi Vantaalla toimii kaupungin yli 90 %:sti omistama Mercuria Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy.

Ammatillisen koulutuksen verkkoa on suunniteltu pitkäjänteisesti. Toimipisteiden määrä on vähentynyt kahdeksasta neljään. Tavoitteena on ollut yksikköjen taloudellinen tehokkuus, opetusalojen tarkoituksenmukainen sijoittelu ja hyvät joukkoliikenneyhteydet.

Vantaalla ei ole ruotsinkielistä ammatillista oppilaitosta, vaan Vantaa on osakkaana Helsingissä sijaitsevassa Yrkesinstitutet Practicumissa.

Toisen asteen pääkaupunkiseudun yhteistyössä painotetaan aloituspaikkojen yhteistä suunnittelua. Suunnittelussa huomioidaan peruskoulun päättävien ikäluokan määrällinen kehitys ja elinkeinoelämän edellyttämät työelämätarpeet. Tärkeä osa

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 34. Vantaan ammatillisen koulutuksen palveluverkko 2013

tätä yhteistyötä on ammatillisen koulutuksen ennakointiyhteistyö.

Ammatillisen koulutuksen tilat eivät ole kaikilta osin kunnossa: Rälssitien kiinteistössä on sisäilmaongelmia, Talvikkitien opetuspisteen tilat tulevat lähivuosina peruskorjausikään ja Ojahaantien kiinteistöä ei peruskorjata vaan siihen tehdään välttämättömät korjaustyöt, jotta rakennusta voidaan käyttää kunnes Kivistöön saadaan rakennettua korvaavat tilat.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen määrää säätelee valtio. Ammatillisen koulutuksen suunnittelu ei ole kuntakohtaista vaan koulutuksen ennakointia tehdään pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan alueen puitteissa.

Ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen on asuinpaikasta riippumatonta ja koulutukseen haetaan yli kuntarajojen. Varian opiskelijoista noin neljännes tulee Vantaan ulkopuolelta.

Ammatillisten oppilaitosten tilat ovat tehokkaassa käytössä.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Ammatillisen koulutuksen verkko on tehokas ja toimiva.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkoja lisätään ja tilatehokkuutta kasvatetaan. Valtakunnalliset uudistukset ja työelämän muutostarpeet huomioidaan ammatillisen koulutuksen suunnittelussa.

Palvelustrategiset muutokset

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkojen määrä tulee tämän hetkisen valtion päätöksen mukaan Vantaalla lisääntymään vaiheittain vuoteen 2016 mennessä 380 paikalla.

Nuorisotakuu (mm. Nuorten aikuisten osaamisohjelma ja oppisopimuskoulutus) lisää nuorten aikuisten koulutusta. Tämä luo osaltaan lisäpaineita tiloille.

Ammatillisen koulutuksen suunnitteluun vaikuttavat väestön määrän muutosten lisäksi työelämän muutosten tarpeet. Yhteistyö elinkeinoelämän toimijoiden kanssa on erittäin tärkeää.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Ammatillisessa koulutuksessa on menossa huomattavia valtakunnallisia uudistuksia, jotka saattavat vaikuttaa koulutuksen järjestämiseen: järjestämisverkon rakenteellinen kehittäminen, oppivelvollisuusiän nostaminen vuodella ja tutkinnon uudistukset. Uudistusten sisältö ja vaikutukset eivät vielä kaikilta osin ole tiedossa.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Ammatillisen koulutuksen määrään vaikuttavat peruskoulun päättävien nuorten määrän kehitys ja työelämän tarpeet sekä oppilaitoksen vetovoima.

Ammatillisen koulutuksen tilat riittävät ennusteiden mukaiselle väestömäärän kasvulle. Kivistön alueelle suunnitellaan kuitenkin toisen asteen oppilaitoksen sijoittamista. Tavoitteena on löytää uudenlainen tapa järjestää toisen asteen koulutusta tulevaisuuden tarpeet huomioon ottaen.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisiä palveluja ovat mm. yhteishaku 2. asteen opetukseen, hakemukset ammatillisen perustutkinnon suorittamiseen, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan ja kuntouttavaan opetukseen ja ohjaukseen sekä hakemus maahanmuuttajien lähihoitajakoulutukseen. Valtakunnallisissa tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelmissa teknisen oppimisympäristön kehittäminen on määritelty keskeiseksi kehittämiskohteeksi, tämä koskee myös ammatillista koulutusta.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Pääkaupunkiseudulla tehdään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen suunnittelun yhteydessä, jotta koulutusalat jakaantuisivat pääkaupunkiseudulla mielekkäästi ja että tarjontaa olisi riittävästi. Ammatillisen koulutuksen palvelutarpeen ennakointiin on luotu malli, johon osallistuvat eri koulutuksen järjestäjät sekä yksityiset että kunnalliset koulutuksen järjestäjät.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Kivistön alueelle on yleiskaavassa esitetty varaus toisen asteen oppilaitokselle.Rälssitien opetuspisteen yhteyteen tulisi varata lisää tilaa ajorataharjoittelulle Veromiehen alueen kaavoituksen yhteydessä. Kaavarunko on parhaillaan valmistelussa. Asumiseen muuttuvalle alueelle ei ole mahdollisuutta jättää tilaa ajoharjoitteluradalle.

Kuva 35. Vantaan toisen asteen koulutuksen palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Taloussuunnitelmaan 2014–2017 on sisällytetty Varia Tennistien nykyisen, käytöstä poistetun piharakennuksen korvaava, tilapäinen piharakennus (2014). Lisäksi vuodelle 2014 on määrärahavaraukset Tennistien ja Ojahaan opetuspisteiden välttämättömimmille osakorjauksille.

Kivistöön sijoittuu toisen asteen oppilaitos. Tavoitteena on löytää uudenlainen tapa järjestää toisen asteen koulutusta.

Ojahaan opetuspistettä ylläpidetään Kivistön oppilaitoksen valmistumiseen asti. Tämän jälkeen tontti käytetään asuntorakentamiseen.

Nykyiset toimipisteet säilytetään ja opiskelijamäärän muutokset voivat vaatia muutostöitä olemassa oleviin tiloihin.

Vapaan sivistystyön kansalaisopetus (Aikuisopisto)

Palveluverkon nykytila

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Aikuisopiston opetusta tarjotaan eri puolilla Vantaata. Tikkurilassa toiminta keskitetään Vantaan opistotaloon.

Aikuisopiston toimintaa on keskitetty Tikkurilassa Vantaan opistotaloon Lummetielle luopumalla vuokratiloista. Toimintaa on lisäksi laajasti iltaisin koulujen tiloissa eri puolilla Vantaata. Ilmoittautuminen aikuisopistoon tehdään sähköisesti.

Aikuisopistossa toiminta on vapaan sivistystyön kansalaisopetusta, nuorten maahanmuuttajien perusopetusta sekä maahanmuuttajien työllisyyskoulutusta.

Toiminnan tulee sijaita keskeisellä paikalla, jotta koulutus on hyvin saavutettavissa.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Vantaan opistotalo (Lummetie) on sijainniltaan hyvä. Kiinteistöä tulisi kehittää kaupunkikuvallisesti siten, että kiinteistöllä oleva Kieltotien suuntainen yksikerroksinen osa tulisi muuttaa useampikerroksiseksi, jotta tontin käyttö tehostuisi.

Nuorisopalvelut

Palveluverkon nykytila

Nuorisotilojen palveluverkko on harvahko. Palveluverkko on syntynyt asuinalueiden rakentumisen myötä. Palvelu tuotetaan lähipalveluna. Tiloja käyttävät eri vuorokauden aikana erilaiset käyttäjäryhmät, mm. eläkeläiset ja järjestöt. Ruotsinkielisiä nuorisotiloja ei Vantaalla ole.

Kaupungissa on nyt 13 nuorisotilaa ja 5 nuorten työpajaa. Työpajojen tilat sijaitsevat viidessä toimipisteessä (auto- ja metallipajan yhteydessä myös nuorten avointa moottoripajatoimintaa iltaisin). Lisäksi on lasten ja nuorten monitoimitalo, joka sijaitsee Vernissassa. Nuorisotilojen yhteydessä on bänditiloja (Myyrmäki, Kannisto, Havukoski, Hiekkaharju).

Mikkolan nuorisotilat ovat Mikkolan koulun yhteydessä. Yhteistyötä koulun kanssa tiivistetään. Pähkinärinteen vuokratiloista luovutaan 2014 alkupuolella ja toiminta siirtyy kirjaston yhteyteen. Pähkinärinteessä suunnitellaan uudenlaista yhteistyötä nuorisotoimen ja kirjaston välille: tilojen yhteiskäyttöä, laajempia aukioloaikoja, myös toiminnan sisältöjen yhteistä kehittämistä, ”yhteistä työtä asukkaiden hyväksi”.

Länsimäen nuorisotilan yhteyteen on suunniteltu tiloja avoimelle päiväkotitoiminnalle, tiloihin ollaan lisäämässä myös nuorten harrastustoiminta sekä alueen asukkaiden tapahtumia. Nuorisotilan, kirjaston ja asukkaiden yhteistyöllä ollaan kehittämässä entistäkin monipuolisempaa toimintaa ja tehokkaampaa tilojen käyttöä. Kirjastolla ja nuorisotyöllä suunnitelmia yhteisistä tilamuutoksista, joilla voitaisiin tilojen käyttöä merkittävästi tehostaa.

Nuorisotiloja on sekä kaupungin omissa että vuokra- ja osaketiloissa. Nuorisopalvelut toimivat osaketiloissa Korsossa, Hakunilassa ja Länsimäessä.

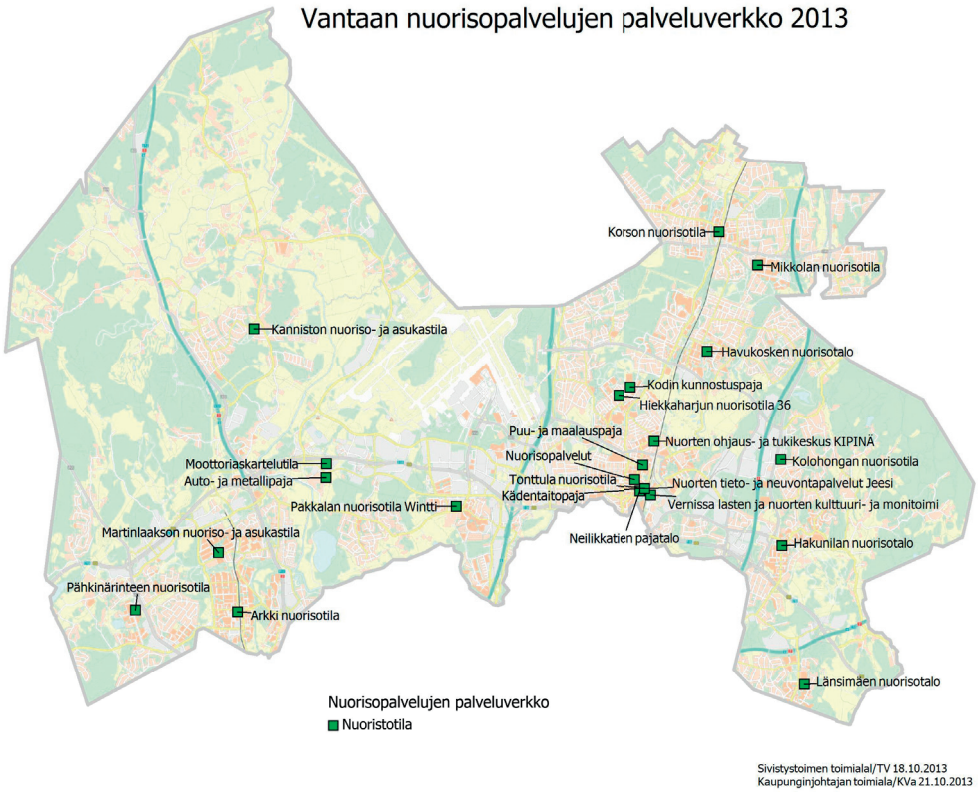
Palvelun alueittainen tarkastelu

Nuorisotilojen käyttö on vilkasta, päivisin tiloja käyttävät mm. eläkeläiset, päiväkodit, yhdistykset jne. Suurimmissa tiloissa käyttö on monipuolisempaa ja mittavampaa, mutta pienemmillekin tiloille on kysyntää asukastoimintaa varten.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Nuorisolaissa nuorisotyö kuvataan peruspalveluksi.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 36. Vantaan nuorisopalvelujen palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Nykyinen palveluverkko on melko kattava. Osa tiloista kaipaa kipeästi peruskorjausta ja uusia korvaavia tiloja.

Nikinmäki ja Pakkala tarvitsevat nykyistä suurempia tiloja. Kanniston kasvavalla alueella tullaan tulevaisuudessa tarvitsemaan lisää vapaa-ajantiloja myös nuorille. Tikkurilan keskustan nuorisotilojen tarve tulee entisestään kasvamaan Tikkurilan keskustan kasvun myötä. Suunnitelmissa on ns. Pajatalon kunnostus jolloin rakennuksessa voisi iltaisin toimia myös nuorisotila. Kolohongan nuorisotilan siirtymistä pienempään tilaan samassa kiinteistössä suunnitellaan tilakeskuksen, nuorisopalvelujen ja VTK:n yhteistyönä.

Vantaan kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman (2011) mukaisesti koulujen ja oppilaitosten tiloja voidaan hyödyntää myös nuorisotoimen tilatarpeisiin. Tämä edellyttää, että aula- ja luokkatilat suunnitellaan monikäyttöisiksi. Monikäyttöisyys edellyttää nykyistä väljempää tilamitoitusta ja varastotiloja eri käyttäjäryhmille. Periaate koskee myös ruotsinkielisiä palveluja.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Uusilla kasvavilla alueilla nuorisopalvelut hyödyntävät koulujen ja oppilaitosten tiloja.

Palvelustrategiset muutokset

Nuorisotyötä tullaan tekemään yhteistyössä asukkaiden ja kumppaneiden kanssa. Asukkaiden omaehtoiselle toiminnalle luodaan toimintaedellytyksiä ja tilojen toivotaan olevan tehokkaassa käytössä.

Nuorten oma toiminta on tärkeää, esimerkkinä nuorten itsensä tekemä toiminta muille nuorille. Nuoret ovat myös hyviä kokemusasiantuntijoita työn ja toiminnan kehittämisessä, mikä on yksi tärkeimmistä näkökulmista nuorisotyön suunnittelussa.

Nuorisotilat ja nuorisotyö ovat lähipalveluja. 10-13–vuotiaat lapset liikkuvat pääsääntöisesti 1–2 kilometrin säteellä kodistaan, 13-17–vuotiaatkin suurimman osan vapaa-ajastaan lähinnä omalla asuinalueellaan.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Vantaan väestön kasvun myötä myös nuorten määrä kasvaa, Vantaa on myös merkittävästi nuorten kaupunki. Palveluver-

kon suunnittelun yhtenä perustana ovat nuorten määrien ennusteet alueilla. Tavoitteena on, että uusilla kasvavilla alueilla on myös nuorisopalveluja.

Aviapoliksen ja Kivistön alueet ovat erityisiä kasvualueita nuorisotyön näkökulmasta.

Tikkurilan keskustan rakentuminen, ja sen mukanaan tuoma suuri liikenteen kasvu on huomioitava. Tikkurilan keskusta tulee olemaan hyvin merkittävä nuorten kohtaamispaikka tuoden mukanaan suuria haasteita nuorisotyölle ja kaupungin turvallisuussuunnittelulle ja -työlle.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

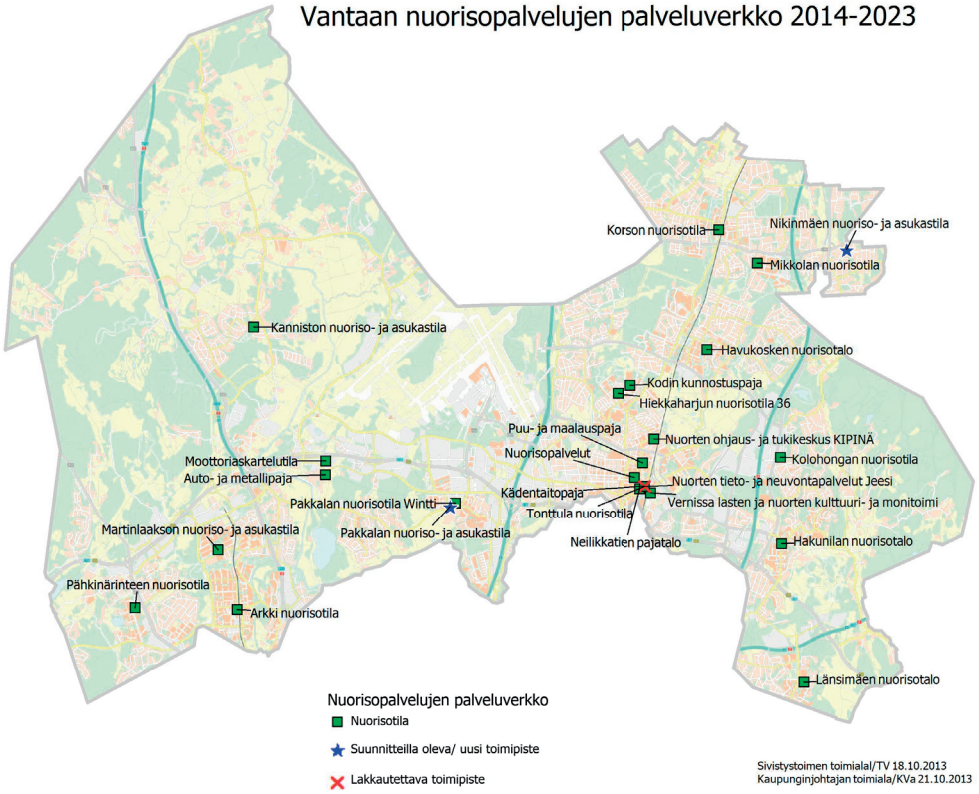
Nuorisopalvelujen sähköisiä palveluja ovat mm. hakemus nuorten työharjoitteluun nuorten työpajoille, käyttövuorohakemukset nuorisotoimen bänditiloihin. Sosiaalista mediaa hyödynnetään nuorisotyön välineenä.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Pääkaupunkiseudulla tehdään yhteistyötä nuorisotyön kehittämisessä. Palveluja vertaillaan erityisesti kaupunkien raja-alueilla. Jatkossa tarkastellaan onko kuntien rajojen läheisyydessä mahdollista toteuttaa tilaratkaisuja kaupunkien yhteistyönä.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Tavoitteena on, että uudet nuorisotilat tulevat keskusta-alueille muiden palvelujen yhteyteen. Nuorisotilojen palvelukapasiteetin tarpeet tulee kuitenkin ottaa huomioon muun palvelutuotannon yhteydessä (mm. koulutilat).

Kuva 37. Vantaan nuorisopalvelujen palveluverkko 2014–2023

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Taloussuunnitelmakaudella 2014–2017 on määrärahavaraukset Hakunilan ja Länsimäen nuorisotilojen osakorjauksiin. Uutta nuorisotilaa taloussuunnitelmassa esitetään Nikinmäen (2018) ja Pakkalan koulujen (2018) yhteyteen. Nuorisotiloja tarvitaan etenkin kehittyvillä keskusta-alueilla, mm. Kivistön kaupunkikeskukseen ja Tikkurilan keskustassa. Tikkurilan Pajatalon kunnostuksen jälkeen (2015) voidaan nuorisotilan toiminta käynnistää samassa rakennuksessa. Tonttulan nuorten työpajatoiminta tarvitsee tiloista luovuttaessa korvaavat tilat.

Mikäli Pakkalaan ei tulla tarvitsemaan uutta koulukiinteistöä, taloussuunnitelmassa 2014–2017 olevan Pakkalan nuorisotilan sijainti tulee arvioida uudelleen. Samalla tulee ottaa huomioon kasvavan Veromiehen alueen nuoret. Nuorisotilan keskeinen sijainti on tärkeää.

Täydennysrakentamisen vaikutusta eri alueilla tulee selvittää ja arvioida nykyisten nuorisotilojen riittävyyttä.

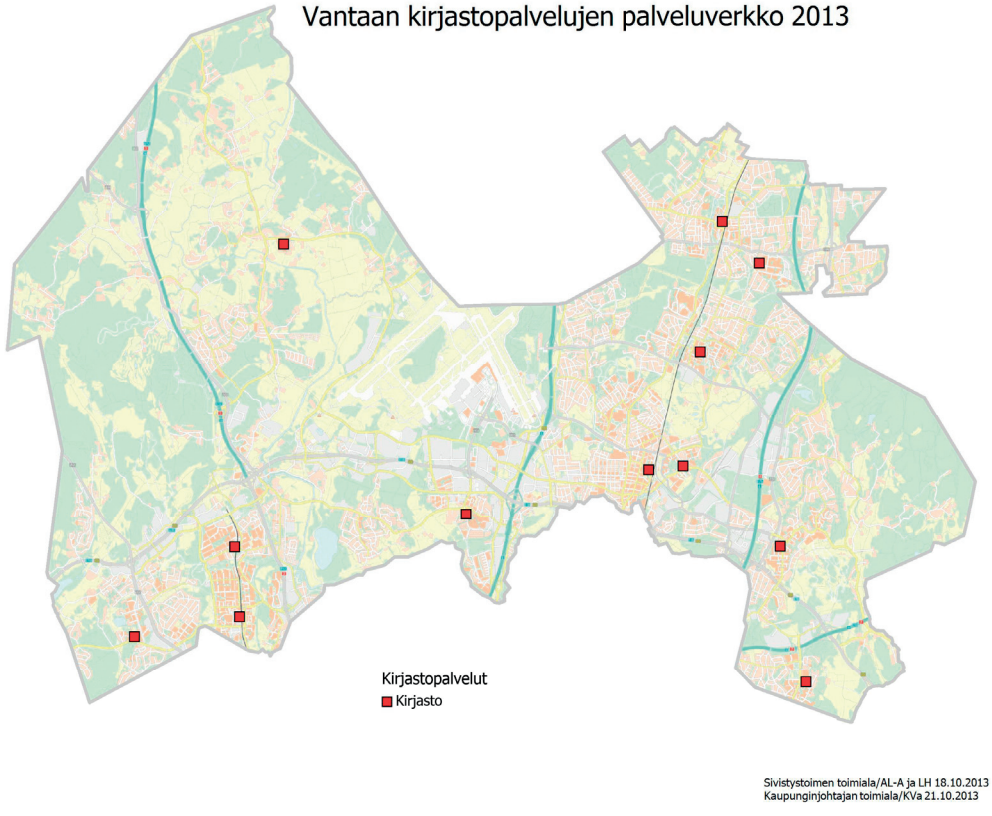
Kirjastot

Palveluverkon nykytila

Alueiden yleinen hyvinvointi ja työllisyys korreloivat kirjastojen käytön kanssa. Mitä paremmin sijaitseva ja markkinoitu kirjasto, sitä houkuttelevampi ja enemmän käytetty se on. Kirjasto on erityisesti tietoyhteiskuntataitojen osalta kaikille avoin oppimiskeskus. Tietotekniikkataidot tukevat asukkaiden työllistymismahdollisuuksia ja kansalaistaitoja, ja siten koko kaupungin elinvoimaisuutta.

Vantaan kirjastopalvelut jakautuvat tasaisesti koko kaupungin alueelle. Kymmenen toimipistettä tarjoaa lainattavia ja kirjastoissa käytettäviä aineistoja, tietotekniikkaa ja niiden käytön opastusta. Lainoja annetaan vuodessa noin 3 miljoonaa, joista vuonna 2013 noin 5 % on tietoverkkojen kautta välitettyjä e-aineistolainoja. Kävijöitä kirjastoissa on vuosittain noin 2 miljoonaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön suosituksen mukaan 80 %:lle kunnan asukkaista joko kirjaston olisi sijaittava alle kahden kilometrin päässä kotoa tai kirjastoauton pysäkin alle kilometrin päässä kotoa. Kaupungin kasvaessa osa tiheästi asutetuista uusista alueista uhkaa jäädä kauas nykyisistä kirjastoista. Kaksi kirjastoautoa kiertää alueilla, joissa kiinteää kirjastoa ei ole,

Kuva 38. Vantaan kirjastopalvelujen palveluverkko 2013

mutta ne palvelevat erityisesti päiväkoteja ja alakouluja. Kaikissa kirjastoissa on myös ruotsinkielistä aineisto ja toimintaa, mutta Dickursby skolanin yhteydessä toimii täysin ruotsinkielinen Sandkulla bibliotek.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Vantaalaisista 33 % käytti kirjastokorttiaan vuonna 2012. Vantaalla kirjaston kapasiteetti riittää nykyisille asiakasmäärille, mutta vanhentunut varustus sekä joidenkin kirjastojen sijainti hieman syrjässä asiointivirroista vaikuttavat kirjastopalvelujen käyttöön.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Kirjastoverkko on uusia tai kasvavia alueita lukuun ottamatta tyydyttävän kattava, mutta mm. Tikkurilan ja Länsimäen kirjastot ovat perusparannuksen tarpeessa. Kirjastojen sijainnille tärkeää on, että kouluikäiset lapset pääsevät turvallisesti ja itsenäisesti käymään kirjastossa.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Kirjastojen digitaalisia oppimisympäristöjä kehitetään ja tilojen monikäyttöisyyttä lisätään. Kivistön alueen kirjastopalvelut turvataan.

Palvelustrategiset muutokset

Kirjaston perinteinen funktio, kirjojen lainaaminen, on muuttumassa. Lainausluvut ovat laskeneet koko maassa muutaman prosentin vuosivauhtia vuodesta 2000 lähtien. Tilalle ovat tulleet erilaiset tietotekniikkaan liittyvät palvelu- ja opastustehtävät, joiden kysyntä kasvaa jatkuvasti. Vantaan kirjastoissa on asiakkaiden käyttöön yhä enemmän tietokoneita ja erilaisia digitointimahdollisuuksia kaikille aineistotyypeille. Kirjastoissa käsitellään yhä enemmän kuvaa, ääntä ja videota, uusimpana myös 3D-dataa esineiden tulostamista varten. Kirjasto myös opastaa asiakkaita näiden teknologioiden käyttöön.

Kirjastoja kehitetään voimakkaasti kohti digitaalisia oppimisympäristöjä. Näistä osa voidaan keskittää yhteen tai kahteen suurimpaan kirjastoon. Uusi toimintatapa ei välttämättä edellytä muutoksia kirjastoverkkoon, mutta sitäkin enemmän muutoksia erityisesti suurimpien kirjastojen varustukseen ja tiloihin.

Kaikkia edistyneimpiä tietoteknisiä palveluja ei tarvitse järjestää lähipalveluna, koska tällaisia palveluja käyttävä aikuisväestö voi liikkua kauemmas kotoa.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Kuntien on järjestettävä asukkailleen kirjastopalveluja Kirjastolain 4.12.1998/904 sekä Valtioneuvoston asetuksen kirjastoista 406/2013 perusteella. Laki edellyttää myös tietoyhteiskuntataitojen edistämistoimia sekä tietoverkon kautta tarjottavia palveluja ja niiden kehittämistä. Palveluverkon osalta Vantaan kirjasto- ja tietopalvelut täyttävät lain ja asetuksen vaatimukset.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Kivistön aluetta rakennetaan 30 000 asukkaalle. Tällaista asukasvarteen tarvitaan keskisuuri, noin tuhannen neliön kirjasto. Alueen rakentumisen aikana kirjastotoiminta voidaan järjestää ensimmäiset kymmenen vuotta myös pienemmissä tiloissa. Kirjastoilla on merkittävä osuus maahanmuuttajaväestön kotouttamisessa, joka myös on syytä ottaa palveluverkkoa kehitettäessä huomioon.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Kirjasto kehittää aineiston tarjontaa sähköisessä muodossa. Sähköisen aineiston kysyntä on suurta.

Kartanonkoskella Pointin kirjastossa kokeillaan kirjaston miehittämätöntä aukioloa. Mikäli tulokset ovat suotuisia, voidaan osaan Vantaan kirjastoista lisätä aukioloa erityisesti viikonloppuisin. Järjestelyt edellyttävät paitsi melko runsasta valvontatekniikkaa ja kirjastoautomaatiota, myös tällaiseen käyttöön soveltuvaa korkeaa ja selkeää tilaa.

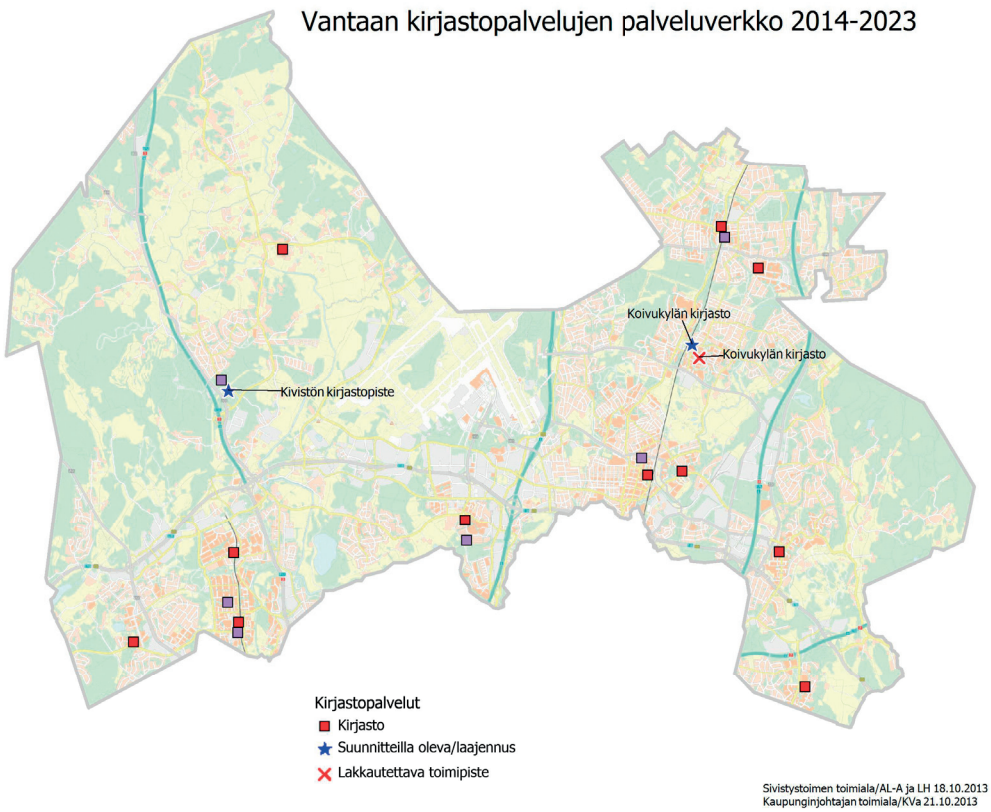
Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Vantaan kirjasto- ja tietopalvelut toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupunginkirjastojen kanssa. Näillä ns. HelMet -kirjastoilla on myös kaksi yhteistä työntekijää. Yhteistyö tuottaa suurta taloudellista ja toiminnallista hyötyä, mutta sillä ei ole vaikutusta itse palveluverkkoon.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Tonttivaraus kirjastolle Kivistön keskustaan tehdään muiden palvelujen yhteyteen.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 39. Vantaan kirjastopalvelujen palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Taloussuunnitelmakaudelle 2014–2017 on vuokratilavaraus Koivukylän kirjastolle. Investointikaudella toteutetaan myös Kivistön kirjastopiste keskusta-alueelle. Kivistön kirjasto toteutetaan myöhemmin.

Kulttuuripalvelut

Palveluverkon nykytila

Vantaan kulttuuripalvelut vastaavat kaupungin kulttuuripalveluiden ja taiteen perusopetuksen järjestämisestä eri puolella kaupunkia.

Vantaan kaupunginmuseo

Vantaan kaupunginmuseo on vantaalaisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön hoitaja. Museo sijaitsee Tikkurilassa, 1862 valmistuneella historiallisella rautatieasemalla.

Vantaan taidemuseo

Vantaan taidemuseo järjestää vaihtuvia kotimaisen ja ulkomaisen nykytaiteen näyttelyitä sekä vastaa kaupungin julkisesta taiteesta. Museo sijaitsee Myyrmäkitalossa Myyrmäessä. Syksyllä 2013 Tikkurilaan avattu Galleria K kuuluu taidemuseon hallintaan.

Lastenkulttuuri

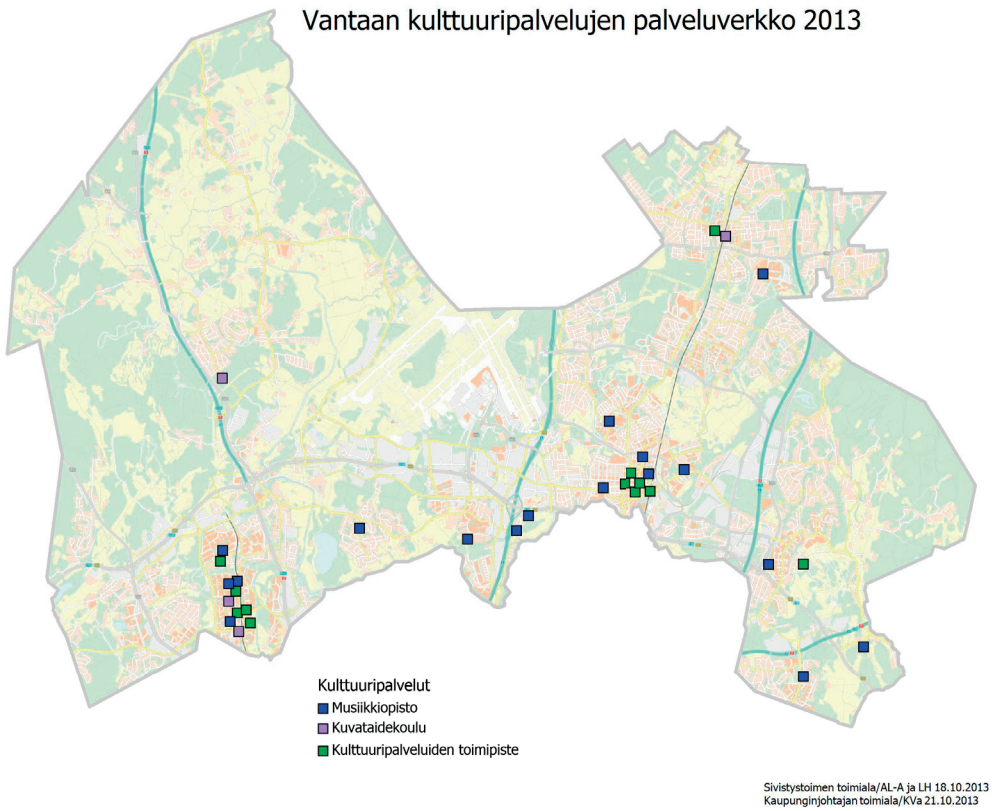
Lastenkulttuuri tarjoaa monimuotoista palvelua ympäri kaupunkia sekä suomeksi että ruotsiksi. Toiminta levittyy Lasten taidetalo Pessin, Tikkurilassa ja Toteemin, Myyrmäessä ulkopuolelle mm. kaupungin kirjastoihin ja kouluihin.

Kulttuurituotanto

Kulttuurituotanto huolehtii siitä, että kulttuurielämyksiä on tarjolla koko kaupungin alueella. Vuotuisesti toistuvilla tapahtumilla, seniorikulttuuritoiminnalla, elokuvasarjoilla sekä kulttuurin avustuksilla mahdollistetaan kulttuurin saavutettavuus. Yksiköllä on toimipisteet Tikkurilassa ja Korsossa.

Länsi-Vantaan kulttuuritilat

Länsi-Vantaan kulttuuritilat -yksikkö hallinnoi Vantaan kaupungin kulttuuritaloja Myyrmäkitaloa sekä Vantaan konserttitaloa Martinusta. Kulttuuritalot tarjoavat monipuolisia kokemuksia ja elämyksiä kaikenikäisille. Yksiköllä on toimipisteet Myyrmäkitalossa ja konserttitalo Martinuksessa.

Kuva 40. Vantaan kulttuuripalvelujen palveluverkko 2013

Vantaan musiikkiopisto

Vantaan musiikkiopisto tarjoaa taiteen perusopetusta kaikissa soittimissa, laulussa ja musiikin perusteissa. Lisäksi opisto tarjoaa monipuolista soitin- ja musiikkivalmennusta, musiikkileikkikoulutoimintaa ja avointa opetusta sekä suomeksi (Vantaan musiikkiopisto – VMO) että ruotsiksi (Vanda musikinstitut svenska enheten – VMISE). Yksiköllä on opetuspisteitä ympäri kaupunkia. Hallinnolliset tilat sijaitsevat Tikkurilassa (VMO) ja Myyrmäessä (VMISE).

Vantaan kuvataidekoulu

Vantaan kuvataidekoulu tarjoaa taiteen perusopetusta 5–20-vuotiaille vantaalaisille lapsille ja nuorille sekä lyhytkursseja lapsille ja perheille. Yksiköllä on opetuspisteitä ympäri kaupunkia. Hallinnolliset tilat sijaitsevat Tikkurilassa.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Käyttöaste on pääsääntöisesti hyvä. Konserttitalo Martinusta voidaan myydä ulkopuoliseen käyttöön nykyistäkin enemmän edellyttäen, että vuokraaja tarvitessaan palkkaa ääni-, valo- ja näyttämötekniikan.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Kulttuuripalvelujen palveluverkko on harva ja painottuu lähinnä perinteisille asuinalueille, Myyrmäkeen ja Tikkurilaan. Muilla Vantaan suuralueilla palvelupisteitä ei ole lisätty.

Taiteen perusopetuksen laitoksien sekä Vantaan taidemuseon osalta palveluverkkoa on kehitetty. Vantaan musiikkiopistoon liitettiin vuonna 2011 Musikinstitutet Kungsvägen i Vanda, joka näin ollen muodostaa musiikkiopiston ruotsinkielisen toiminnan ytimen, Vanda musikinstitut svenska enheten (VMISE). Tikkurilassa sijaitseva kulttuurikeskus Orvokki (Orvokkitie 15) sekä Kanniston koulun tiloja on myös saatu Vantaan musiikkiopiston sekä Vantaan kuvataidekoulun käyttöön.

Vantaan taidemuseo on huolehtinut siitä, että uudet ja vanhat asuinalueet ovat saaneet julkisia taideteoksia osaksi katukuvaa. Uusi galleriatila Galleria K mahdollistaa taidemuseon palvelut myös Tikkurilassa.

Osittain rakennukset ovat peruskorjauksen tai muiden korjaustoimenpiteiden tarpeessa. Vantaan konserttitalo Martinus on ollut peruskorjauksen tarpeessa jo pitkään. Suurin haaste kulttuuripalvelujen tilojen suhteen ovat niiden vaatimaton varustelutaso, tilojen toimimattomuus tai tilojen puute tietyillä alueilla.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Kulttuuripalveluja tarjotaan kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä. Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään.

Palvelustrategiset muutokset

Palveluverkon on tuettava kulttuuristrategian toteutumista.

Lähipalveluina toteutetaan lasten- ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastustoiminta sekä taiteen perusopetuksen nuorimpien oppilaiden opetus.

Aluekeskittymissä tarjotaan edistyneiden oppilaiden taiteen perusopetus, tapahtumatuotanto sekä mahdollisuus taide-elämään osallistumiseen.

Keskitettynä kulttuuripalveluna järjestetään aikuisten taidelajeittain erikoistunut - esim. teatterit, museot, konsertit, orkesterit ym. tuotanto.

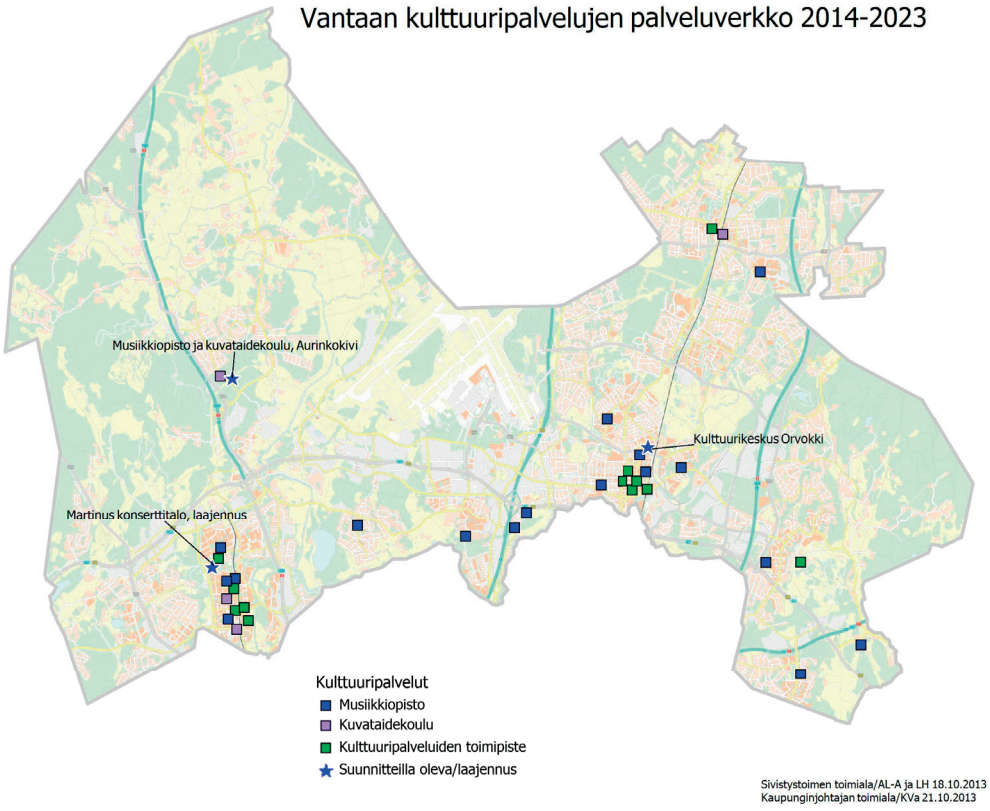
Pyrkimys tilojen yhteiseen tehokäyttöön eri toimijoiden kanssa (museotoiminta ja konserttitalo Martinus eivät sovellu yhteiskäyttöön).

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Etenkin uusilla ja rakenteilla olevilla alueilla tämän hetkiset palvelut ja olemassa olevat resurssit pitää järjestää uudelleen vastaamaan alueellisia erityispiirteitä. Väestörakenteen muuttuessa käyttäjien tarpeetkin muuttuvat, tämä huomioidaan uusia palveluja suunniteltaessa. Organisatorisia muutoksia tehdään lähitulevaisuudessa, jotta kulttuuripalvelujen palvelutarjonta ja palveluverkko vastaa tarpeita.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Kuntien välistä yhteistyötä tulee suunnitelmallisesti lisätä ja eriyttää toimintoja varsinkin kuntien raja-alueilla.

Kuva 41. Vantaan kulttuuripalvelujen palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Kulttuuripalvelujen palveluverkko toimii lähitulevaisuudessa pitkälti jo olemassa olevissa tai suunnitteilla olevissa keskittymissä, eli kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä.

Kulttuuripalvelut etsivät organisaatiomuutoksella ja resurssien uudelleen järjestelyllä parannuksia palveluverkkoon.

Tavoitteena on paremmin kuntalaisia palvelevat kulttuurin palveluverkot, jotka vastaavat joustavasti muuttuviin palvelutarpeisiin. Tilojen yhteiskäyttöä kehittämällä etsitään synergiaetuja eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on myös kehittää kulttuurin palveluverkkoa vastaamaan Tikkurilan kehittyvän keskustan statusta, selvittämällä Silkin kiinteistön kunnostamista Tikkurilassa kulttuurin keskittymäksi.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Kehitettäessä kulttuuripalvelujen palveluverkkoa ja palvelutarjontaa kuntalaisten näkemykset otetaan huomioon.

Liikuntapalvelut

Palveluverkon nykytila

Lähtökohtana on luoda liikunnallista elämäntapaa edistävä arkiympäristö erityisesti liikunnan lähi- ja alueellisia palveluja tuottamalla ja ottamalla huomioon tämän hetken olosuhdetarpeet Vantaalla.

Kaupungin alueella on nykyisin noin 250 urheilu- tai pallokenttää, viisi uimahallia, kaksi muuta sisäuintipaikkaa ja kuusi uimarantaa/ulkouintipaikkaa, noin 130 liikuntasalia, noin 40 kunto/voimailusalia sekä 4 jäähallia.

Taulukko 4.	Kunnan	Kunnan liikuntayhtiön	Yksityisen
pallokentät	n. 240	3	3
uimahallit/altaat	5	-	2
uimarannat	6	-	-
liikuntasalit	n. 100	n. 10	n. 20
kuntosalit	10	2	n. 30
jäähallit	-	4	-

Valtaosa Vantaan liikuntapaikoista on kaupungin omistamia ja operoimia. Joidenkin liikuntapaikkojen operoinnista vastaa kaupungin omistamat liikuntayhtiöt tai yksityiset toimijat (yritykset, seurat). Lisäksi koulujen pihat voidaan nähdä osana liikunnan palveluverkkoa. Kaupungin rajan läheisyydessä asuvat käyttävät myös muiden kuntien tarjoamia liikuntapalveluja.

Ohjatusta liikuntatoiminnasta vastaavat pääosin urheiluseurat. Liikuntapalvelujen tarjoamien liikuntaryhmien ohjaus toteutetaan osittain ostopalveluna Seure-palvelun kautta.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Liikuntapaikkojen varausaste on pääosin erittäin korkea. Keväällä 2013 päivitetyssä liikuntapaikkasuunnitelmassa liikuntapalveluverkon erityisinä puutteina mainitaan jäähallien määrä, salibandyolosuhteet erityisesti Tiikeri Areenan sulkeutuessa ja jalkapalloilun talviolosuhteet. Senioreiden osuus myös liikuntatoimen palveluvalikossa on kasvamassa.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

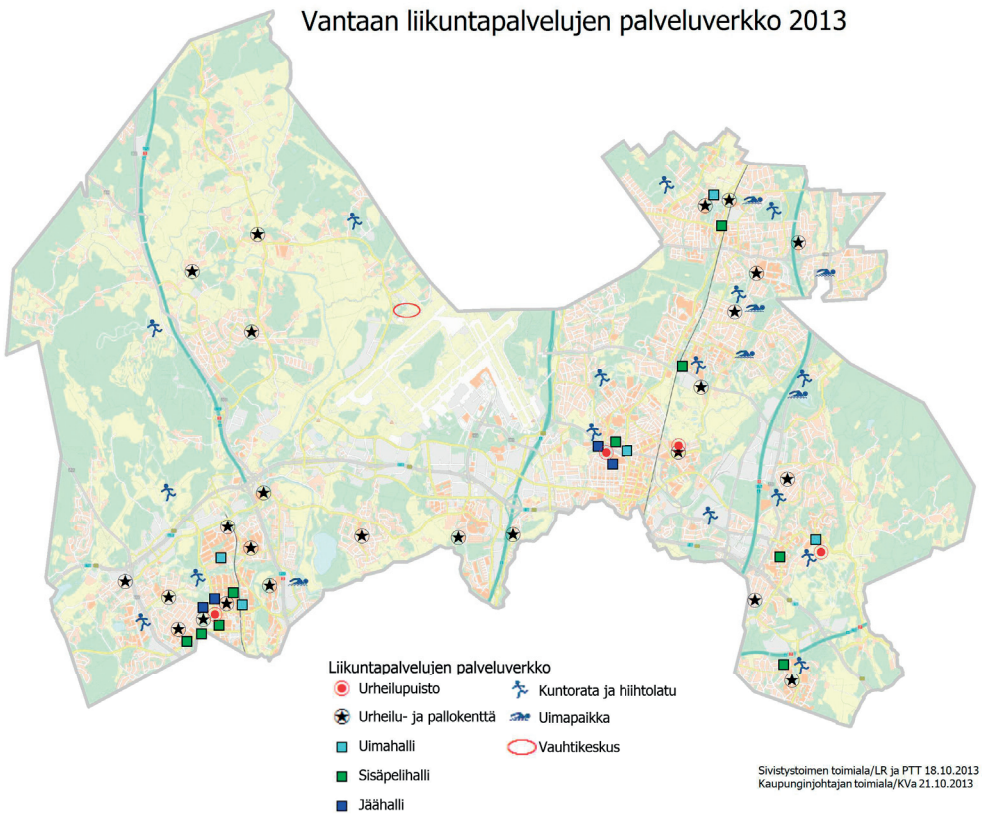
Liikuntapaikkoja pyritään sijoittelemaan asuinalueille ja usein koulujen yhteyteen. Liikuntapuistot sijaitsevat suurempien asutuskeskusten läheisyydessä ja ne ovat helposti saavutettavissa myös joukkoliikennevälineillä.

Valtaosa Vantaan liikuntapaikoista on kaupungin omistamia ja operoimia ja niiden varausaste on pääosin erittäin korkea.

Vantaan liikuntaolosuhteita on monilta osin kehitettävä. Nykyisiä liikuntapaikkoja on peruskorjattava ja -parannettava ja tulevina vuosina on rakennettava myös uusia liikuntapaikkoja, tarvetta on mm. harjoitusjäähalleille sekä salibandyn ja kamppailulajien olosuhteille. Palveluverkkoa on laajennettava uusille asuinalueille, kuten Kivistöön. Liikuntapaikkasuunnitelma on laadittu maltillisesti taloudelliset realiteetit huomioiden.

Liikuntapaikat ovat kovalla kulutuksella ja etenkin uimahallit vaativat määrävuosin korjaustoimenpiteitä. Akuutein tilanne on Martinlaakson uimahallissa, joka on suljettu. Tikkurilan uimahallille on taloussuunnitelmassa määrärahavaraus osakorjauksille.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 42. Vantaan liikuntapalvelujen palveluverkko 2013

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Ylläpidetään olemassa olevia liikuntaolosuhteita sekä toteutetaan uusia lähiliikuntapuistoja ja -paikkoja eri puolille kaupunkia. Kivistön ja Keski-Vantaan liikuntaolosuhteet toteutetaan alueiden rakentumisen myötä.

Palvelustrategiset muutokset

Painopiste on siirtymässä ohjatusta seuratoiminnasta omatoimiseen liikkumiseen ja liikunnalliseen ajanviettoon. Keskeinen toiminnallinen haaste on liikkumisen esteiden poistaminen ja kuntalaisten, etenkin liikunnallisesti passiivisten, aktivoiminen.

Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämistarpeet on syytä yhdistää liikunnan palveluverkon kehittämiseen ja suunnitteluun.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Liikunta on peruspalvelu, jonka asemaa pyritään vahvistamaan uudistuvalla liikuntalailla. Liikuntalaki asettaa kunnan tehtäväksi luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle osallistumalla paikalliseen ja alueelliseen yhteistyöhön, tukemalla kansalaistoimintaa sekä tuottamalla liikuntapalveluja ja liikkumisen olosuhteita eri elämänkulun vaiheisiin.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

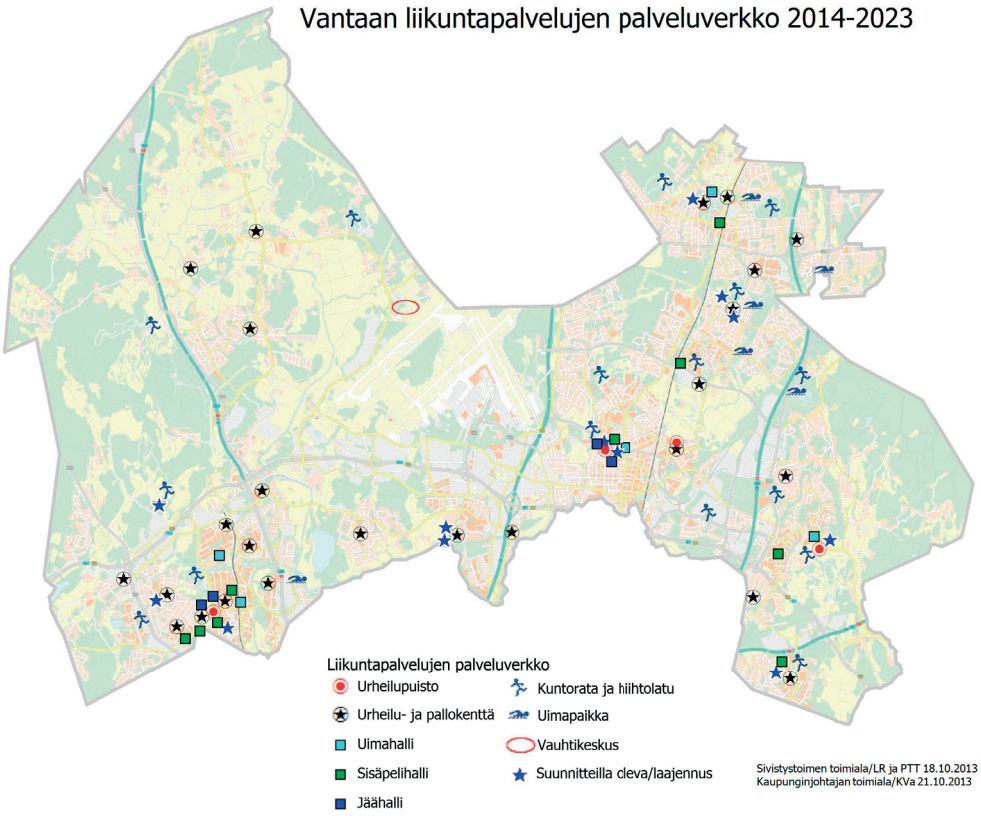
Uusien liikuntapaikkojen tarve kasvaa alueiden rakentuessa ja väestömäärän lisääntyessä. Kartanonkoskelle rakentuva lähiliikuntapuisto ja muut Keski-Vantaan alueen olosuhteet vaativat ylläpitoa ja lisääntyvää henkilöstötarvetta. Myöhemmin mm. Kivistön alueelle tarvitaan monipuolinen liikuntapuisto.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Keskeisiä sähköisiä palveluja ovat kulkutunniste- ja kassajärjestelmät, liikuntatilojen varausjärjestelmä WebTimmi, avustustenhakujärjestelmä Apuri sekä ohjatuissa liikuntaryhmissä käytettävä ilmoittautumisjärjestelmä. Kehitteillä on seuratoimijoille suunnattu kävijätietopalvelu, jonka avulla saataisiin tilastoitavia lukuja liikuntatilojen käytöstä ja seurojen toiminnan laajuudesta vuorojen sekä avustusten jaon tueksi. Uudet sähköiset palvelut eivät vaikuta nykyisiin aukioloaikoihin eivätkä palveluverkkoon.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Hiihtolatujen kunnossapito ja suunnittelu hoidetaan rajavyöhykkeillä naapurikuntien kanssa yhteistyössä (Helsinki,

Kuva 43. Vantaan liikuntapalvelujen palveluverkko 2014–2023

Espoo, Sipoo, Kerava). Kokoluokaltaan suurien hankkeiden (kuten areenat ja stadionit) merkittävyyttä tarkastellaan koko pääkaupunkiseudun kannalta. Kuntien välinen tiiviimpi yhteistyö on vireillä.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Liikuntapaikat sijaitsevat pääosin VU-, P1 ja P2-alueilla. Näitä on riittävästi.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Liikunnan palveluverkkoa kehitettäessä pyritään huomioimaan alueellinen ja eri liikkumismuotojen keskinäinen tasavertaisuus. Uudet liikuntarakentamisen hankkeet keskittyvät liikunnan olosuhteisiin, jotka puuttuvat Vantaalta tai ovat sekä nykyiseen että tulevien vuosien tarpeeseen nähden alimitoitettuja.

Liikuntapalvelujen uudisrakentamisen painopistealueet ja tulevien vuosien kehittämistarpeet painottuvat lähiliikuntapuistojen ja –paikkojen rakentamiseen. Lähiliikuntapaikkaverkostoa kehitetään toteuttamalla monikäyttöisiä, muunneltavia ja ympärivuotiseen käyttöön soveltuvia lähiliikuntapaikkoja eri puolelle Vantaata. Tavoitteena on toteuttaa liikunnan pariin houkuttelevia, laadukkaita, viihtyisiä, turvallisia ja nykyistä laajemmille käyttäjäryhmille soveltuvia liikuntapaikkoja ja tarjota aiempaa monipuolisempia liikunnan harrastamismahdollisuuksia eri-ikäisille asukkaille.

Taloussuunnitelmassa 2014 -2017 on määrärahavaraukset urheilupuistojen huoltorakennuksille. Konserniyhtiöiden toteutettavaksi suunniteltuina hankkeina esitetään Hakunilan jalkapallohallia, Tikkurilan harjoitusjäähallia ja Energia-Areenan laajennusta. Kivistön alueen rakennuttua riittävästi alueelle tarvitaan monipuolinen liikuntapuisto.

Liikuntapalvelujen investointien hankealoitteet tulevat vapaa-ajan lautakunnalta ja liikuntapalveluilta ja toteutus tehdään yhteistyössä tilakeskuksen ja konsernihallinnon kanssa.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Palveluverkon kehittämistarpeet on arvioitu päivitetyssä liikuntapaikkasuunnitelmassa (11.06.2013).

Tarvittaessa tehdään esim. sopivan sijoittamispaikan löytämiseksi tarveselvitystä laajemman olosuhdeselvityksen, missä selvitetään mm. harrastajien asuinpaikkoja, asiointimatkoja ja kohteen huoltokustannuksia. Olosuhdeselvitys on tehty mm. jalkapalloilun ylipainehallin sijoituspaikan vaikutuksia selvittäessä.

Konserni- ja asukaspalvelujen palvelut

Työllisyyspalvelut

Palveluverkon nykytila

Työllisyyspalvelut ovat erityispalveluja ja suurin osa palveluista sijaitsee Tikkurilassa palvellen siellä kaikkia vantaalaisia.

Työvalmennustalot

Työvalmennustaloissa järjestetään työpajatoimintaa, työvalmennusta ja kuntouttavaa työtoimintaa. Vantaan Valo (Korso) ja Koutsi (Tuupakka) sijaitsevat eri puolilla Vantaata ja palvelevat näin laaja-alaisesti vantaalaista väestöä.

Työvoiman palvelukeskus (TYP)

Työvoiman palvelukeskukset ovat työllisyyspalvelujen, TE-toimiston ja Kelan yhteisiä toimipisteitä. Asiakkaat ohjautuvat pääasiassa Tikkurilaan (Vernissakatu 6). Myyrmäen toimipiste (Vaskivuorentie 25) palvelee Länsi-Vantaalta tulevia asiakkaita.

Kuntouttava työtoiminta

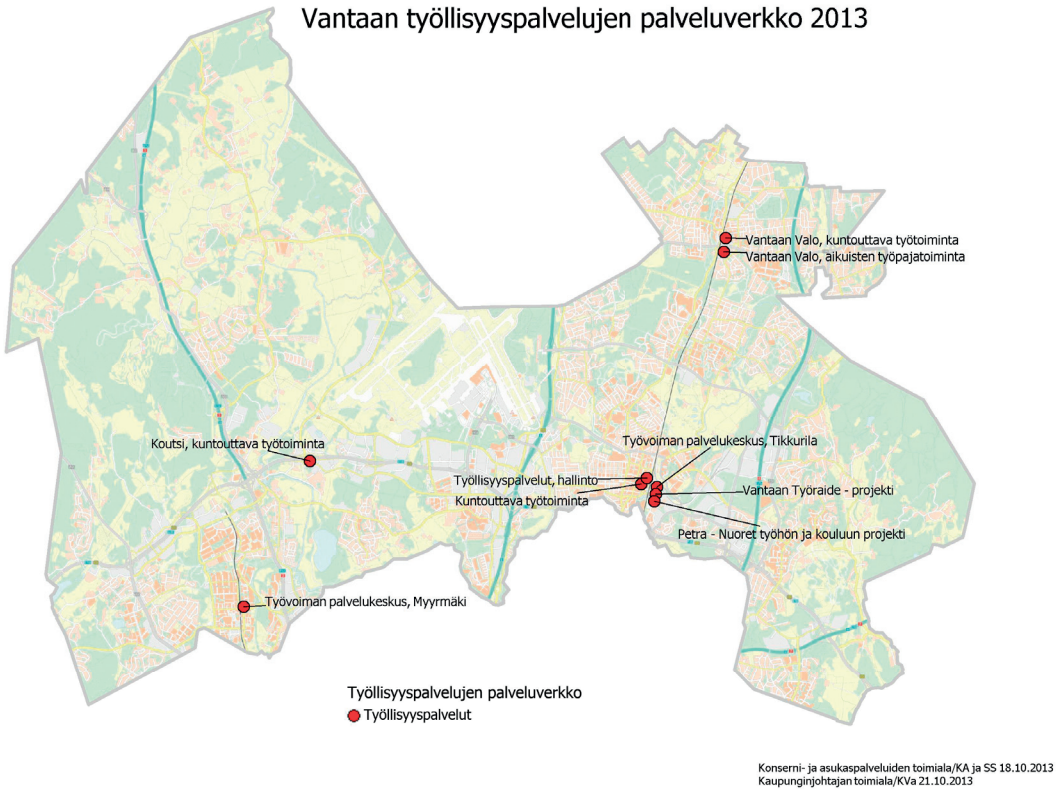
Pääsääntöisesti työ tehdään asiakkaan luona työtoimintapaikoilla ympäri Vantaata. Kuntouttavan työtoiminnan tiloissa Tikkurilassa (Vernissakatu 6) järjestetään mm. ryhmätoimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluista on menossa kilpailutus, eivätkä vuosien 2014–2015 palveluntarjoajat ole vielä tiedossa.

Työraide, valtakunnallinen kuntakokeilu (1.9.2012–31.12.2015)

Työraide ohjaa pitkäaikaistyöttömiä aikuisia työelämään, koulutukseen sekä tarvittavien työllistymistä edistävien palvelujen piiriin. Asiakaspalvelu aikavarauksella tapahtuu Tikkurilassa (Vernissakatu 6) sekä sosiaaliohjaan tapaamiset myös Tuupakantien työskentelypisteessä (Tuupakantie 4). Työraiteen atk-valmennusta tarjotaan työnhakijoille Vantaan Valossa Opastimessa (Minkkitie 8).

Petra-projekti (31.12.2014 saakka)

Petra-projekti tarjoaa työhön- ja koulutukseen ohjausta alle 25-vuotiaille työttömille nuorille. Tilat sijaitsevat TE-toimiston yhteydessä Tikkurilassa (Vernissakatu 8). Henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi pidetään ryhmävalmennuksia.

Kuva 44. Vantaan työllisyyspalvelujen palveluverkko 2013

Työllistämisavustukset yrityksille ja järjestöille

Yritysten ja järjestöjen työllistämisavustusten haku tapahtuu kirjallisesti ja hakemukset palautetaan pääsääntöisesti postitse, mutta yritysten tai järjestöjen edustaja voi palauttaa hakemuslomakkeet myös henkilökohtaisesti (Asematie 10 A, Tikkurila). Neuvonta tapahtuu yleensä puhelimitse.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Työvalmennustalojen Vantaan Valon ja Koutsin koko kapasiteetti on käytössä, eikä laajentumistarpeita tällä hetkellä ole.

TYP:n Tikkurilan toimipisteessä on työhuonevajausta. Myyrmäen toimipisteessä kapasiteetti on riittävä.

Kuntouttavan työtoiminnan tilat ovat riittävät tällä hetkellä, mutta jos asiakasmäärät jatkavat kasvuaan tulee tarvetta lisätiloille.

Työraiteen tilat ovat täydessä käytössä, asiakasmäärän kasvaessa tilantarve kasvaa.

Petran ohjauskapasiteetti on hyvä, jos asiakasmäärää halutaan kasvattaa ja toimintaa laajentaa, on mietittävä uudenlaisia tilaratkaisuja. Sijoittuminen TE-toimiston henkilökunnan kanssa samoihin tiloihin on keskeistä.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Työllisyyspalvelut ovat erityispalveluja. Suurin osa palveluista on Tikkurilassa ja palvelee kaikkia vantaalaisia. Työllisyyspalvelujen toiminnassa on huomioitava, että esimerkiksi TYP:n toimipisteessä työskentelee kunnan, TE-toimiston ja Kelan henkilökunta yhdessä moniammatillisena tiiminä. Kaikille työllisyyspalvelujen yksiköiden toiminnoille on keskeistä, että TE-toimisto on lähellä.

Työtoimintaa tarjoavat valmennustalot on sijoitettu sekä Pohjois-Vantaalle Korsoon että Länsi-Vantaalle Tuupakkaan, jolloin ne palvelevat eri puolelta Vantaata tulevia asiakkaita. Osa Työraiteen palveluista on myös sijoitettu valmennustaloihin Korsoon ja Tuupakkaan, jossa on paljon työllisyyspalvelujen aktivoivia toimenpiteitä asiakkaille. Työvalmennustalot Vantaan Valo ja Koutsi ovat molemmat elinkaarensa lopussa. TYP:n Tikkurilan tiloissa on tehty sisäilmakartoitus syksyn 2013 aikana.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Työllisyyspalvelut keskitetetään TE-toimistojen läheisyyteen.

Palvelustrategiset muutokset

Työllisyyspalvelut ovat erityispalveluja, jolloin niiden keskittäminen on perusteltua. Erityisesti tulisi huomioida TE-toimiston läheisyys, koska yhteistyö on tiivistä.

Petra-projektissa nuorten työttömien tehokkaassa ohjaamisessa yhteinen palvelupiste TE-toimiston kanssa on havaittu toimivaksi. Myös Kelan, sosiaalitoimen, nuorisotoimen ja sivistystoimen kanssa on pyrittävä läheiseen yhteistyöhön.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

TYP-toiminta lakisääteistetään vuonna 2015, lain tuomat vaikutukset toimintaan eivät ole vielä tiedossa. Valmisteilla on myös lakimuutos työmarkkinatuen kuntaosuuden rahoitusvelvollisuuden muuttamisesta aiemmasta 500 työmarkkinatukipäivästä 300 työmarkkinatukipäivään. Lakimuutoksen vaikutuksista ei ole vielä tietoa, mutta todennäköisesti se lisää työllisyyspalvelujen asiakasmääriä.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Maahanmuuttajaväestön kasvu lisää työllisyyspalvelujen asiakasmääriä, sillä maahanmuuttajien työttömyysaste on kantaväestöä korkeampi.

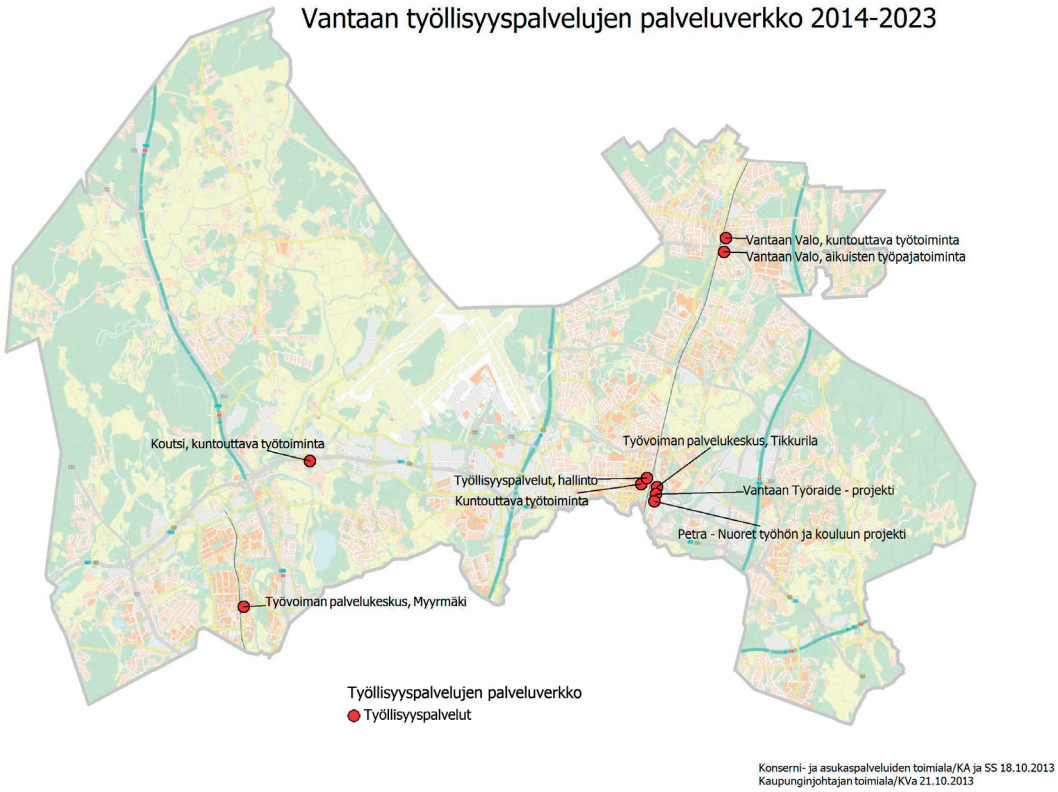
Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Työllisyyspalveluissa ei ole käytössä sähköisiä palveluja. Asiakkailla on käytössä TE-toimiston sähköiset palvelut. Sähköisiä palveluja voi kehittää esim. avuksi asiakasohjaukseen ja tiedottamiseen. Petra-projektissa, jossa asiakkaat ovat alle 25-vuotiaita, kehitetään ohjausta sähköisen asioinnin hallitsemiseen.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Yhteistyö on pääasiallisesti tiedon ja hyvien käytäntöjen levittämistä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 45. Vantaan työllisyyspalvelujen palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Vuoden 2015 lakimuutosten tuomista vaikutuksista ei ole vielä tietoa. Ohjauspalvelujen keskittyminen Tikkurilaan TE-toimiston läheisyyteen on toiminnan kannalta olennaista. Työvalmennustalojen on hyvä sijaita nykymallin mukaisesti eri puolilla Vantaata.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Työllisyyspalvelujen osalta on huomioitava TE-toimiston läheisyys. TYP-toiminnassa on huomioitava työvoimahallinnon lisäksi myös Kelan näkemys toimipisteiden määrästä ja paikoista.

Nuorten ohjaamisen kannalta toiminnassa on huomioitava TE-toimiston lisäksi myös muut nuorten palveluja tuottavat toimialat.

Kuntalaispalvelut

Neuvonta- ja asiointipalvelut

Palveluverkon nykytila

Talous- ja velkaneuvonta

Talous- ja velkaneuvonnan palvelupiste sijaitsee Tikkurilassa. Talous- ja velkaneuvonta antaa puhelinneuvontaa ja ajanvarauksella myös henkilökohtaista neuvontaa. Tarkoituksena on yhdessä asiakkaan kanssa kartoittaa mahdollisuuksia ja keinoja taloudellisen tilanteen tasapainottamiseen ja velkojen järjestelemiseen. Palvelut on tarkoitettu vantaalaisille ja ne ovat maksuttomia.

Talous- ja velkaneuvonnan palvelu perustuu Lakiin talous- ja velkaneuvonnasta. Keskustelu talous- ja velkaneuvonnan valtiollistamisesta jatkuu. Mahdollinen ajankohta muutokselle saattaa olla vuoden 2015 alussa, mutta päätökset tästä tehdään myöhemmin.

Yhteispalvelupisteet

Vantaalla on kolme yhteispalvelupistettä: Korson yhteispalvelupiste, joka sijaitsee Monitoimitalo Lumossa, Myyrmäen yhteispalvelupiste, joka sijaitsee Myyrmäkitalossa ja Tikkuri-

lan yhteispalvelu, joka sijaitsee nykyisen linja-autoterminaalin vieressä omassa erillisessä rakennuksessaan. Tikkurilan yhteispalvelupiste muuttaa Tikkurilan uuteen asemakeskus Dixiin joulukuussa 2014.

Yhteispalvelussa tarjotaan kunnan ja valtion neuvonta- ja kassapalveluja. Valtiolliset yhteistyökumppanit ovat Kela, Verohallinto, poliisi, TE-toimisto ja maistraatti. Lisäksi yhteispalvelussa on laajat HSL-matkakorttipalvelut. Yhteispalvelulla on sopimus myös Vantaan seurakuntayhtymän, Mannerheimin lastensuojeluliiton sekä SPR:n Korson osaston kanssa. Lisäksi yhteispalvelussa tarjotaan maahanmuuttajien alkukartoituksia sekä kevyempää maahanmuuttajille suunnattua neuvontaa.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Taulukko 5. Yhteispalvelujen asiakasmäärät/ yhteispalvelupiste (v. 2013):

Tikkurila	39 823
Myyrmäki	30 481
Korso	11 007 * Korso on kesällä kiinni juhannuksesta koulujen alkuun
Yhteensä	**81 311 vuoronumeron ottanutta asiakasta**

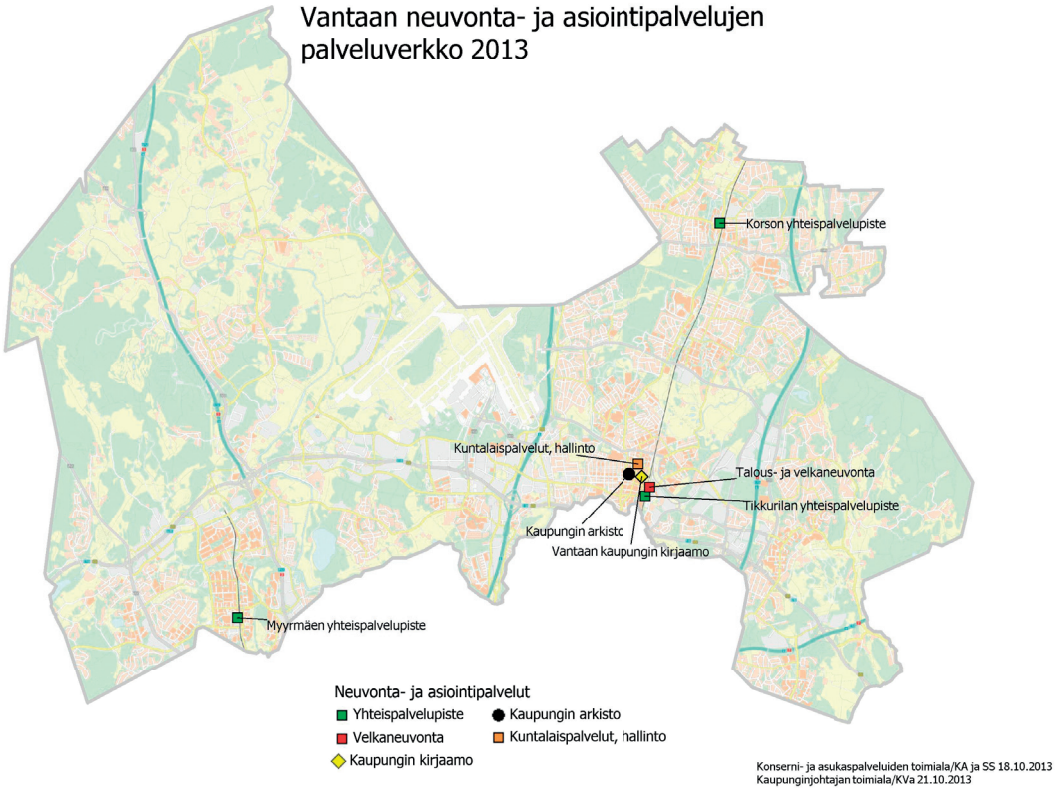
Lisäksi asiakkaita palvellaan puhelin- ja sähköpostineuvonnalla. Tikkurilan yhteispalvelupiste on asiakasmääriin nähden liian pieni riippumatta asiakasmäärien kausittaisesta vaihtelusta.

Sähköisten palvelujen lisääntymisen vaikutuksista asiakasmääriin on tällä hetkellä mahdotonta arvioida. Fyysisten asiakaspalvelupisteiden keskittäminen edelleen keskeisten luontevien liikennevirtojen yhteyteen tulee olla suunnittelun keskiössä.

Valtiollisten yhteistyökumppaneiden palvelujen käyttöaste ei ole vuonna 2013 noussut erityisen korkeaksi johtuen asiakasvirtojen suuntautumisesta kunkin valtion toimijan omiin, lähistöllä sijaitseviin asiakaspalvelupisteisiin.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Nykyinen palveluverkko toimii asianmukaisesti. Yhteispalvelun osalta on tarpeen yleinen tilojen ajanmukaistaminen ottaen huomioon mm. sähköiset palvelukanavat, muunneltavuus vaihtelevien asiakasvolyymien ja käyttötarkoitusten mukaan, yksityisyyden vaatimukset tiettyjen palvelujen tarjoamisen osalta ja henkilökunnan tilat.

Kuva 46. Vantaan neuvonta- ja asiointipalvelujen palveluverkko 2013

Palveluverkon kehittämistarpeet

Palvelustrategiset muutokset

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Asiointi- ja neuvontapalveluja tarjotaan yhteisissä asiakaspalvelupisteissä monikanavaisesti.

Kaupungin yhteistä asiakaspalvelua suunnittelemaan on vuonna 2013 kaupunginjohtajan päätöksellä (61/2013) perustettu poikkihallinnollinen ohjausryhmä, Uuden yhteisen asiakaspalvelun suunnittelun ohjausryhmä, joka määrittelee suuntaviivat yhteiselle uudelle asiakaspalvelumallille ja tekee yhteistyötä kaikkien toimialojen kanssa löytääkseen perustan yhteisille palvelukokonaisuuksille.

Kehitystyön tavoitteena on tuoda koko kaupungissa tapahtuvaa asiointi- ja neuvontapalvelua saataville yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin (nykyiset yhteispalvelupisteet), kunnan neuvonnan ja asiointipalvelun tehostuminen sekä palvelujen monikanavaisuuden edistäminen. Kunnan sisäisen palvelujen keskittämistyön lisäksi palvelutarjooma saattaa laajentua myös valtiovarainministeriön Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen myötä.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Valtionvarainministeriön Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen tarkoituksena on luoda koko maahan kuntatasolle kattava, lakisääteisyyteen perustuva, myös valtion toimijoiden palveluja tarjoava yhteisten palvelupisteiden verkko, jossa palvelut tuotetaan yhden luukun periaatteella taloudellisen ja tehokkaan tuotannon kriteerejä noudattaen.

Hanke laajentaa toteutuessaan huomattavasti lakisääteistä, yhteisissä asiakaspalvelupisteissä tarjottavaa avustavaa asiointi- ja neuvontapalveluvalikoimaa. Lisäksi hankkeessa on linjattu, että asiantuntijapalvelun saatavuus taataan tarvittaessa etäyhteydellä, joka toteutetaan koko maassa videoneuvottelumahdollisuuden avulla.

Valtiovarainministeriön Asiakaspalvelu 2014 -hanke on ollut kunnissa lausuntokierroksella vuoden 2013 syksyllä ja käsiteltäneen eduskunnassa saman syksyn aikana. Hankkeen siirtymäaika on 2015–2019. Suurten, erityisesti pääkaupunkiseudun kuntien osalta yhteistyö ja sen vaikutukset ovat vielä määrittelemättä.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Väestön määrän lisääntyminen ja toisaalta talouden tasapainottamisen periaate edellyttävät uusia, innovatiivisia tapoja järjestää asiointi- ja neuvontapalveluja. Kehittämällä etäpalveluja Vantaa voi järjestää asiointi- ja neuvontapalveluja joustavasti, taloudellisesti ja lähellä asiakkaita ilman, että väestönmuutosten seurauksena tarvitaan välttämättä uusia palvelupisteitä palvelun takaamiseksi.

Väestön ikääntyminen vaikuttaa palvelutarpeeseen. Yhteisissä asiakaspalvelupisteissä toimii tällä hetkellä vanhuksille suunnattu neuvontapalvelukonsepti Seniori-info, jonka palvelutarjoomaa kartutetaan tarvittaessa vuoden 2014 aikana mm. käyttäjälähtöisin palvelumuotoilun keinoin.

Yhteisissä asiakaspalvelupisteissä on myös reagoitu maahanmuuttajien määrän kasvuun kehittämällä maahanmuuttajien neuvonta- ja alkukartoituspalvelua sekä osallistumalla pääkaupunkiseudun kuntien yhteisiin hankkeisiin (ks. Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon). Maahanmuuttajien alkukartoitukset ja yhteistyön kevyemmät neuvontapalvelut ovat vakiintuneet osaksi yhteispalvelun toimintaa.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisten palvelujen lisääntyessä kaupunkiorganisaatiossa ja väestön ikääntyessä lisääntynee myös sähköisten palvelujen käytön ohjauksen ja neuvonnan tarve. Yhteisten palvelupisteiden mahdollisuutta toimia kaupungin keskitettynä asiakassovellusten helpdesk-palvelupisteenä kartoitetaan.

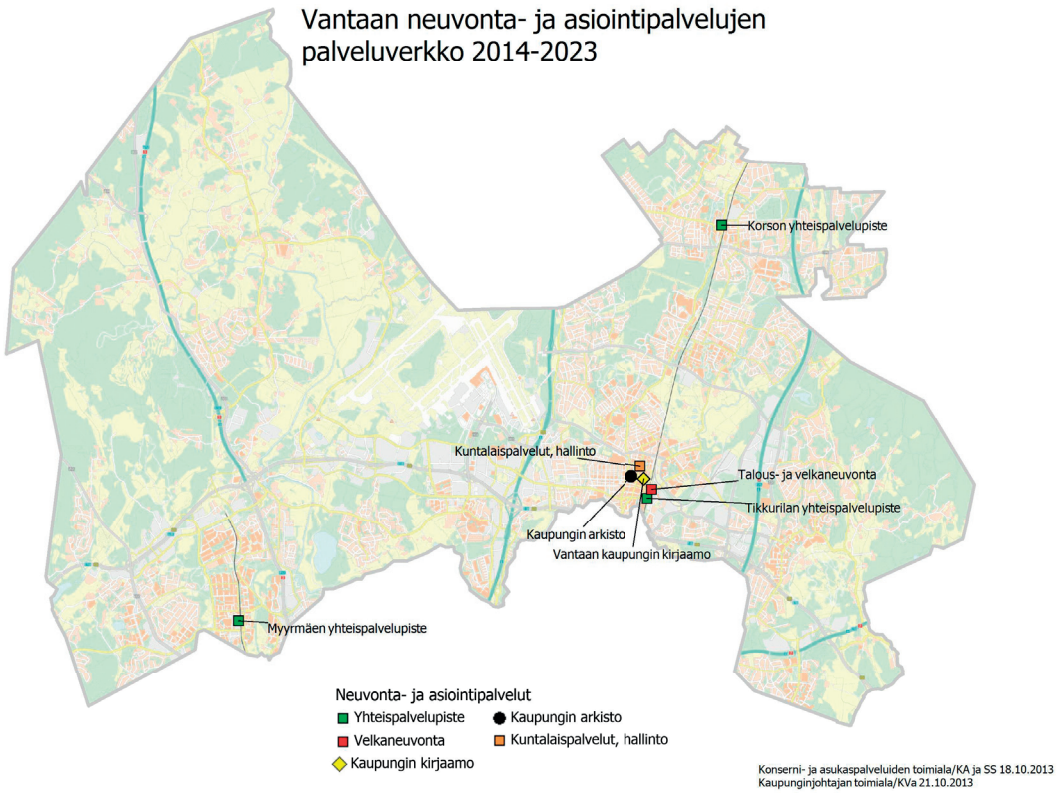
Vantaan kaupungin kehitteillä olevat, palvelukeskeiset verkkosivut helpottanevat toteutuessaan yhteisten asiakaspalvelupisteiden palveluneuvojien työtä paitsi kooten sähköiset palvelut helposti opastettavaksi kokonaisuudeksi, myös ennaltaehkäisten henkilökohtaisen, kasvotusten tapahtuvan neuvontapalvelun ja palveluohjauksen tarvetta.

Sähköisten palvelukanavien ja etäpalvelun kehittäminen mahdollistaa uudentyyppisen, joustavamman palveluverkkoajattelun myös yleisessä neuvontapalvelussa. Jatkossa uusille asuinalueille ei välttämättä tarvitse perustaa kokonaan uutta asiakaspalvelupistettä, vaan palvelutarve voidaan kattaa esimerkiksi etäpalvelupisteen avulla. Näin palvelut voidaan tuoda lähelle asukkaita kustannustehokkaalla tavalla. Tavoitteena tulisi olla yleisen neuvontapalvelun saaminen kotoa poistumatta hyödyntäen erilaisia tapoja ottaa yhteyttä.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Vantaan kaupunki on ollut vuosina 2009–2012 mukana ESR-rahoitteisessa Vantaan, Espoon, Helsingin ja Kauniaisten yhteisessä NEO-seutu-hankkeessa, jonka tuloksena on syntynyt työperäisten maahanmuuttajien neuvontapalvelu myös Vantaan Yhteispalveluihin. Lisäksi vuoden 2012 lopulla on solmittu em. kuntien välinen yhteistyösopimus, jossa sovitaan mm. kaupunkien yhteisestä koulutus- ja tiedotusyhteistyöstä sekä ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden vastavuoroisesta neuvonnasta ja opastuksesta. Yhteistyötä kaupunkien välillä on jatkettu Reaaliaikaista neuvontaa CLICK-seutu-hankkeen tiimoilta, jossa kehitetään uutta digitaalista palvelukanavaa (chat) työperäisten maahanmuuttajien opastukseen. Hanke on jo vähentänyt tarvetta lähettää asiakkaita pisteestä toiseen.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 47. Vantaan neuvonta- ja asiointipalvelujen palveluverkko 2014–2023

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Nykyinen yhteispalvelun palveluverkko ei kata tulevia Kivistön, Aviapoliksen eikä Keimolanmäen alueita. Tasapuolisen palvelutason takaamiseksi myös uusilla asuinalueilla tulee jatkossa harkita joko uusia asiakaspalvelupisteitä tai sähköisten palvelujen tarjoamisen lisäämistä.

Kuluvalle taloussuunnitelmakaudelle on asetettu tavoitteeksi yhtenäisen kuntalaisten asiakaspalvelumallin kehittäminen. Kuntalaispalvelut valmistautuu tuottamaan tiettyjä avustaviin asiakas- ja neuvontapalveluihin kuuluvia palvelukokonaisuuksia yhteisistä asiakaspalvelupisteistä asiakaslähtöisesti yli hallintorajojen. Käynnissä on koko kaupungin laajuinen selvitystyö. Selvitystyön tulos saattaa vaikuttaa palveluverkon tavoitetilaan ja uusiin palvelupisteisiin keskitettäviin palvelukokonaisuuksiin.

Vantaalla Tikkurilan yhteispalvelupiste siirtyy uuteen, vuoden 2014 lopulla valmistuvaan asemakeskukseen. Tuolloin palvelupisteessä voidaan siirtyä uuteen palvelukonseptiin käyntiasioinnin pilotointina. Keskeisellä paikalla (asiakasvirta jopa 40 000–60 000/päivä) sijaitsevasta pisteestä on mahdollista tehdä koko kaupungin yhteinen asiakaspalvelupiste laajentamalla palveluvalikoimaa ja tuomalla yleiset asiointi- ja neuvontapalvelut lähelle kuntalaisia.

Matkailuneuvonnan näkökulmasta on jatkossa huomioitava paremmin matkailuvirrat ja pohdittava uusien, jopa kokonaan sähköisinä toimivien, etäneuvontapisteiden perustamista käyntiasiointipisteiden rinnalle Vantaan elinvoimaohjelman mukaisesti.

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Laaja asiakaspalvelujen yhdistämiseen liittyvä selvitys on käynnissä ja jatkuu vuonna 2014.

Kohtaamispaikat ja järjestötilat

Palveluverkon nykytila

Kuntalaispalvelut vastaa kohtaamispaikkojen ylläpitämisestä ja järjestötilojen toiminnallisesta hallinnoinnista.

Kohtaamispaikat/asukastilat

Kuntalaispalvelujen hallinnassa olevia kohtaamispaikkoja/asukastiloja ovat Myyrmäessä kohtaamispaikka Myyrinki, Koivukylän alueella nettikahvila Kafnetti ja asukastila Tuulikontti. Tikkurilassa sijaitsee vapaaehtoistalo Viola, joka helmikuussa 2013 on palvelusopimuksella annettu Järjestörinki ry:n ylläpidettäväksi. Länsimäessä sijaitseva Kilpakujan asukastila on annettu talotoimikunnan hallinnoitavaksi ja Hakunilassa sijaitseva Ystävän Kammari on osoitettu Hakunilan Mielenterveysseuran käyttöön.

Kuntalaispalveluilla on lisäksi kolme vanhaa torpparakennusta. Hakunilassa sijaitsevaa Skomarsin torppaa vuokrataan kokous- ja juhlakäyttöön, Vantaanlaaksossa sijaitsevasta Buldersista annetaan käyttövuoroja vantaalaisille eläkeläisjärjestöille ja Sipoon saaristossa sijaitsevasta Mölandetin Villa Sainiosta annetaan käyttövuoroja Vantaalaisten yhdistysten sekä Vantaan kaupungin hallintokuntien virkistystoimintaan.

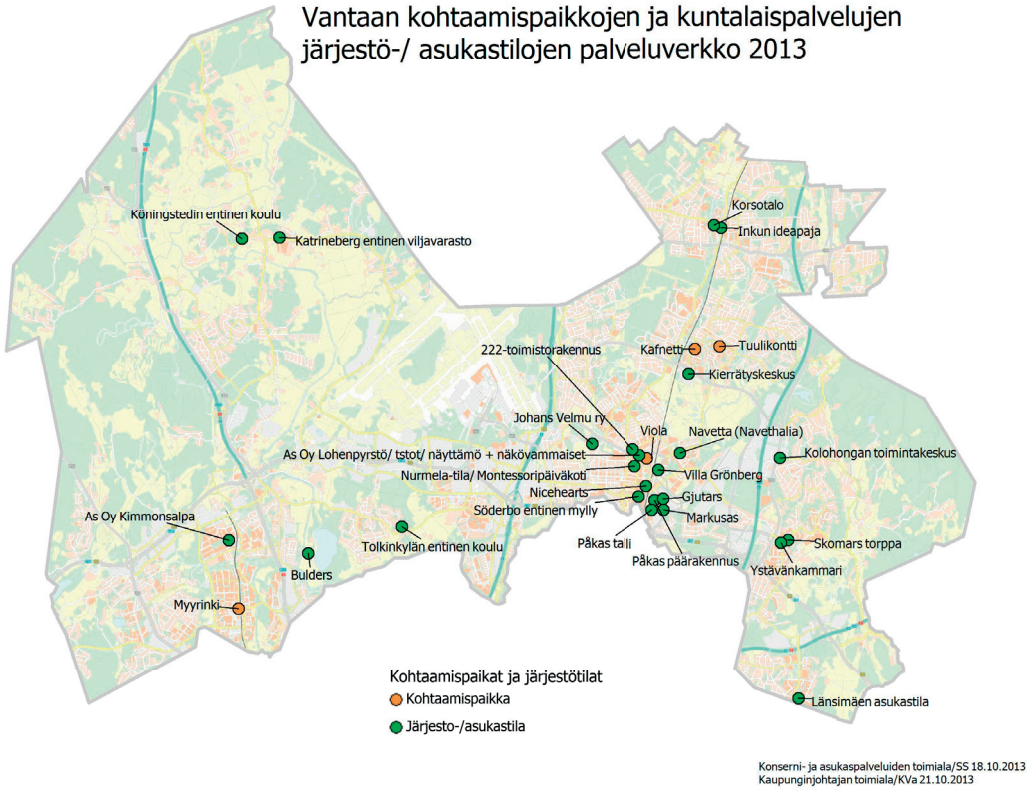
Järjestötilat

Kuntalaispalvelujen hallinnoimana on 21 eri järjestöjen nimikkotilaksi vuokrasopimuksella luovutettua rakennusta tai huoneistoa. Vantaan kohtaamispaikat ja järjestötilat- ja asukastilat esitetään oheisessa kartassa.

Palvelun käyttöasteen alueittainen tarkastelu

Kohtaamispaikoissa on runsaasti käyttöä, mutta edelleen voidaan tarjota vapaita käyttövuoroja järjestöille ja muille toimijoille. Palvelusopimuksen myötä Järjestöringille siirtyneessä Violassa Tikkurilassa on uuden toimijan myötä käyttöaste lisääntynyt huomattavasti. Entiset toimijat ovat jatkaneet tilan käyttöä ja Järjestörinki on tuonut muassaan uusia toimijoita.

Kapasiteetti nykyisenlaisten tilojen osalta on riittävä Koivukylässä, Tikkurilassa ja Myyrmäessä. Sen sijaan muilla suuralueilla nykyisenlaista kohtaamispaikkatoimintaa ei ole. Kivistön alueen rakentuessa on myös keskusteltu asukastilojen/kohtaamispaikkojen tarpeesta ja niiden toteutuksesta. Yhteiskäytössä olevia järjestötiloja on Seutulassa, Ylästössä, Korsossa, Hakunilassa ja Länsimäessä. Käyttöaste on hyvä, mutta yhteiskäyttöä voi edelleen tehostaa. Käyttäjien ryhmäkoot ovat kasvaneet, mikä aiheuttaa tarvetta isommille kokoontumistiloille. Tällainen tarve on mm. Länsimäessä.

Kuva 48. Vantaan kohtaamispaikkojen ja kuntalaispalvelujen järjestö-/ asukastilojen palveluverkko 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Järjestelmällistä alueellista suunnittelua ja painopisteiden valintaa ei juuri ole tehty. Nykyinen asukas- ja järjestötilaverkko on syntynyt tehtävä- ja toimialajakojen uudistuksien myötä.

Olemassa olevien kohtaamispaikkojen toiminta palvelee ennen kaikkea ikäihmisiä ja on tärkeä lisä Vantaan palveluvalikkoa. Toiminnan järjestäminen kaupungin omana toimintana ei kuitenkaan ole välttämätöntä. Kohtaamispaikkojen/asukastilojen toiminnassa pyritään kumppanuuteen järjestöjen kanssa. Vapaaehtoistalo Violassa kokeiltua kumppanuusmallia ja saatuja hyviä kokemuksia palvelusopimusyhteistyöstä pyritään levittämään olemassa oleviin ja mahdollisiin uusiin asukastiloihin ja saamaan myös muihin tiloihin kolmannen sektorin toimijoita ylläpitäjiksi. Vapautuvaa henkilöstöresurssia suunnataan vahvemmin asukkaiden ja järjestöjen kanssa tehtävään alueelliseen yhteisötyöhön.

Järjestötiloista, jotka on vuokrattu yhdistysten ja muiden yhteisöjen nimikkotiloiksi osa on vanhoja ja kaavamääräyksissä suojeltavaksi luokiteltuja rakennuksia. Pääasiassa vuokralaiset vastaavat itse tilojen käytön ja ylläpidon kustannuksista. Kaupungilla on tilojen omistajana velvollisuus säilyttää suojellut tilat. Tilat säilyvät, kun ne ovat järjestön käytössä joka sitoutuu ylläpitämään niitä. Järjestötiloista erityisen huonokuntoisia kiinteistöjä ovat Johans ja Korsotalo.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman tavoitteet ohjaavat palveluverkon kehittämistä. Ohjelman tavoitteen mukaisesti tulee luopua palveluverkkojen kannalta tarpeettomista ja erityisesti huonokuntoisista kiinteistöistä sekä ulkoa vuokratuista järjestötiloista.

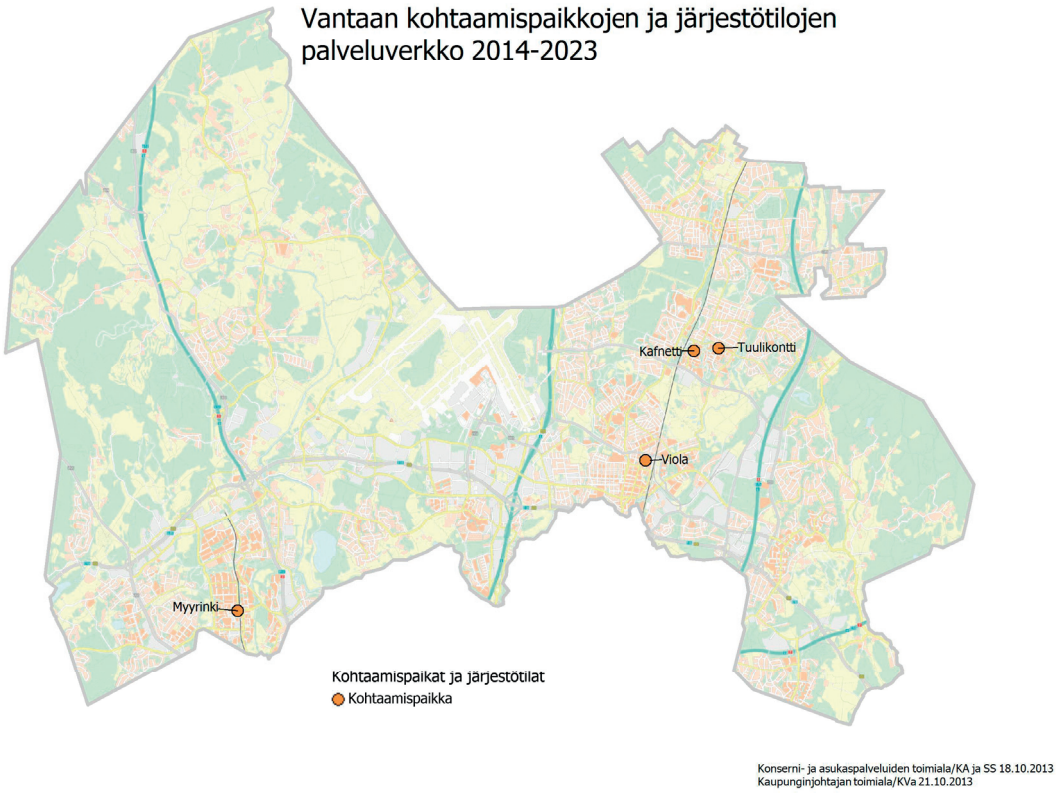
Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Jokaisella suuralueella on tulevaisuudessa vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.

Palvelustrategiset muutokset

Asukastilaverkkoa tulee tarkastella yli toimialarajojen. Asukastilojen tarve tulee ottaa huomioon kaavoituksessa uusia asuinalueita suunniteltaessa. Vapaaehtoistalo Violassa saatuja hyviä kokemuksia palvelusopimusyhteistyöstä pyritään laajentamaan ja saamaan myös muihin tiloihin kolmannen sektorin toimijoita ylläpitäjiksi.

Kuva 49. Vantaan kohtaamispaikkojen ja järjestötilojen palveluverkko 2014–2023

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Kuntalaispalvelujen tilojen käyttövuorojen varaukset tullaan soveltuvin osin siirtämään sähköiseen WebTimmi-järjestelmään vuoden 2014 aikana.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Länsimäen ja Kuninkaankolmion alueilla voidaan ennakkoluulottomasti tehdä kaupunkien rajat ylittävää työtä.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Kuntalaispalvelujen tavoitteena on, että asukkailla on riittävästi tiloja, joissa kokoontua. Kokoontumistilojen tarve tulee täyttää siten, että jokaisella suuralueella on tulevaisuudessa vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.

Kuntalaispalvelujen hallinnoimien kohtaamispaikkojen/asukastilojen toiminnan ylläpitäminen voidaan järjestää palvelusopimuksin eikä niissä tarvitse olla kaupungin omaa henkilökuntaa.

Uusille asuinalueille rakennetaan asukastila Kivistön Rubiiniparkkiin ja Asukastupa Leinelän päiväkoti 2:n yhteyteen.

Tikkurilan alueella vapaaehtoistalo Violan kiinteistön kehittämisen myötä poistuvalle tilalle tulee etsiä uusi korvaava tilaratkaisu.

Kirjastot, nuorisotilat, terveysasemien auditoriotilat ja kokoustilat voidaan suunnitella niin, että asukkaat ja yhdistykset voivat käyttää niitä myös aukioloaikojen ulkopuolella ilman vahtimestaripalveluja. Tavoitteena on tilojen monikäyttöisyys.

Järjestöjen nimikkotilojen osalta palveluverkkoa tulee karsia talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti. Korvaavia tilaratkaisuja tullaan etsimään kuntalaispalvelujen strategian mukaisesti järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tukemiseen. Korvaavien tilojen tulee olla lähtökohtaisesti kaupungin omasta tilakannasta. Uusia tiloja käyttöönotettaessa tilojen monikäyttöisyys ja yhteiskäyttö tulee painottumaan. Taiteilijoiden työtilojen tukemisesta luovutaan.

Länsimäen alueen järjestöjen tilatarve on kasvanut ja Länsimäen asukastila on käynyt liian pieneksi isojen ryhmien kokoontumiseen. Länsimäen alueella selvitetään uusia tilaratkaisuja järjestöjen tarpeisiin

Kohdennettujen erillisselvitysten tarve

Toimialojen välisten toimintamallien luominen kaupunkitasoisesti on välttämätöntä, sillä tiloja luovutetaan asukkaiden ja järjestöjen käyttöön kaikilla toimialoilla.

Erillisselvitys tulee tehdä luovuttavien järjestötilojen korvaavien tilaratkaisujen löytämiseksi eri alueilla. Ensisijaisesti korvaavia tiloja tulee etsiä Korsotalon käyttäjille ja Inkun Ideapajalle Korson alueella, Johansin käyttäjille sekä Tikkurilan alueen asukas-ja järjestötilojen käyttäjille.

Pelastustoimen palvelut

Palveluverkon nykytila

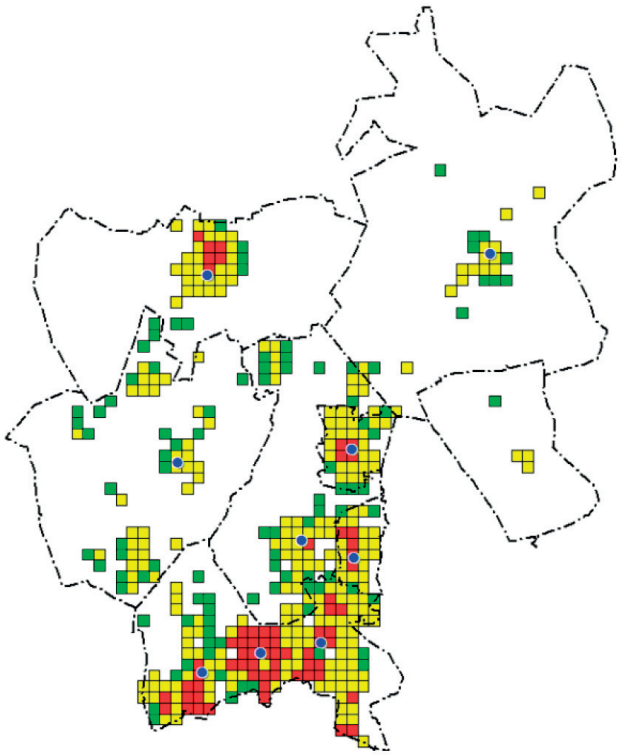
Keski- Uudenmaan pelastustoimialue käsittää aluekokonaisuuden, johon kuuluvat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Tuusula ja Vantaa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos ei omista eikä investoi kiinteistöihin tai muihin tiloihin, vaan vuokraa tarvitsemansa tilat ensisijaisesti sopijapuolina olevilta kunnilta.

Kunnat tukevat Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tarvitsemien tilojen aikaansaamista. Sopijakunnat voivat perustaa yhdessä kiinteistöosakeyhtiön, jonka tarkoituksena on Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen paloasemien ja muiden pelastustoimen tilojen omistaminen.

Alueella on yhdeksän välittömässä toimintavalmiudessa olevaa paloasemaa, yksi kevytpaloasema, kolme ensihoitoasemaa ja 31 sopimuspalokuntaa, joista osa on vapaapalokuntia ja osa tehdaspalokuntia. Vantaan alueella on kolme paloasemaa, kaksi ensihoitoasemaa ja 13 sopimuspalokuntaa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 50. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välittömässä valmiudessa olevat paloasemat ja riskialueet I, II ja III. Keski- Uudenmaan pelastuslaitoksen päätoimisella henkilöstöllä miehitetyt paloasemat on merkitty sinisillä palloilla. Havukosken paloasema, Vantaankosken paloasema, Pelastuskeskus (lentoasemalla), Keravan paloasema, Tuusulan paloasema, Nurmijärven paloasema, Hyvinkään paloasema ja Mäntsälän paloasema. (kuvasta puuttuu Klaukkalan paloasema ja Pornaisissa ei ole miehitettyä paloasemaa). Punaiset alueet kuuluvat riskiluokkaan I, keltaiset riskiluokkaan II ja vihreät riskiluokkaan III.

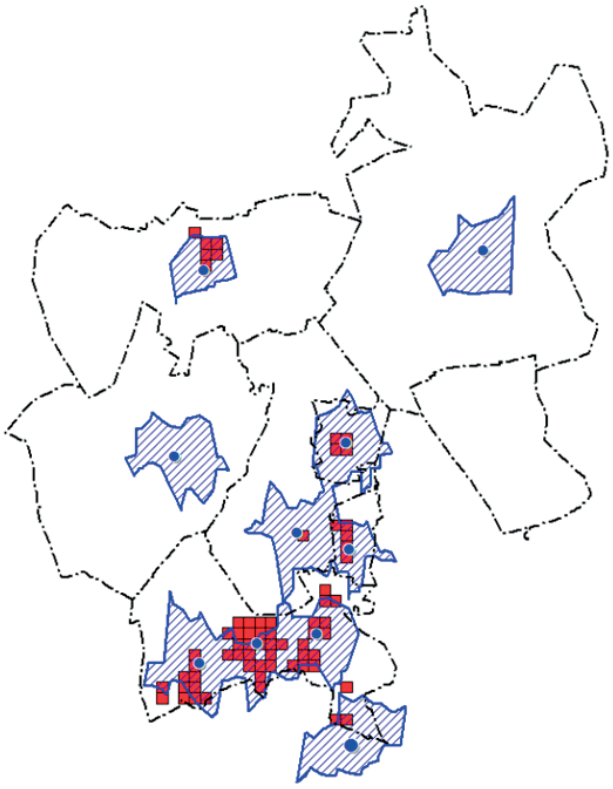
Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastustoiminnan vähimmäispalvelutasomääritys noudattaa sisäasianministeriön antamia ohjeita: pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012) sekä ohje valmiussuunnittelusta pelastuslaitoksissa (SM 26/2007).

Suunnitteluohjeen mukaan pelastustoimen alue päättää palvelutasopäätöksessä pelastustoiminnan aloittamisesta ja tasosta. I riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 11 minuuttia. Vantaa on I- riskiluokassa mm. kaikkien kerrostaloalueiden osalta.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen paloasemaverkoston uudistamisesta on laadittu selvitys riskianalyysityön pohjalta (Keski-Uudenmaan pelastustoimialueen paloasemaverkoston uudistaminen, Rahikainen 5.6.2006). Selvityksen pohjalta on kuntien kanssa toteutettu paloasemahankkeita: Hyvinkään paloasema (valmistunut 2009), Havukosken paloasema (2011) ja Järvenpään paloasema (valmistuu 2014). Kevytasemia on otettu käyttöön Itä- Hakkilassa (2009) ja Klaukkalassa (2013). Kerava-Tuusula yhteispaloaseman rakennushanke on käynnistetty 2014.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Vantaan paloasemat ovat uusia ja hyvässä kunnossa lukuun ottamatta Vantaankosken paloasemaa. Vantaankosken paloasemalla on todettu kosteusvaurioita ja teknisiä puutteita. Vuonna 1995 tehtiin vanhan 1960-luvulla rakennetun paloaseman peruskorjaus, mikä ei onnistunut kaikilta osin. Aseman uudesta peruskorjaustarpeesta on laadittu tarveselvitys viimevuonna 2013 ja hankesuunnitelma valmistuu keväällä 2014.

Kuva 51. Teoreettinen 6 minuutin toimintavalmiusalue Teoreettinen 6 minuutin toimintavalmiusalue on sinisellä viivoitettu alue. Punaisella on merkitty I-luokan riskialue. Paloasemat on merkitty sinisellä palloilla, kuvan eteläisin asema on Mellunkylän paloasema Helsingissä. Tavoitettavuusalueen ulkopuolelle jää Vantaalla lännessä Myyrmäen- Vapaalan alue, idässä Hakunilan alue ja pohjoisessa osa Korson aluetta. Kivistöön tuleva asuinalue jää pohjoisosiltaan tavoitettavuuden ulkopuolelle.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Paloasemaverkkoa muokataan toimintavalmiuden edellyttämällä tavalla. Uusia paloasemahankkeita perustetaan alueille, joilla eri riskialueiden toimintavalmiusajan vaatimukset edellyttävät välittömässä toimintavalmiudessa olevaa yksikköä.

Palvelustrategiset muutokset

Pelastustoimen palvelu- ja toimintastrategiassa ei ole tiedossa sellaisia muutoksia jotka muuttaisivat nykyistä jo käytössä olevaa mallia. Palveluverkko perustuu edelleen läheisyysperiaatteeseen, jossa keskeinen merkittävä tekijä toimintavalmiusaika ja tavoitettavuus.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Hallitus päätti valtion kehysriihessä, että pelastustoimen rakenneuudistus toteutetaan nykyisellä aluejaolla, ottaen huomioon sote-uudistuksen uusi aluejako. Samalla päätettiin, että pelastustoimeen perustetaan enintään 11 tilannekeskusta. Pelastustoimen tilannekeskusten lopullinen määrä tarkentuu myöhemmin sote-uudistuksen suunnittelun yhteydessä.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Paloasemat 2035 -selvitys on tehty yhteistyössä Helsingin, Länsi-, Itä- ja Keski- Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa. Sen avulla voidaan tarkastella paloasemien sijoittamistarvetta pitkällä aikavälillä ja sitä päivitetään palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana.

Paloasemat 2035 selvitys esittää järjestelyjä Vantaan osalta:

- Yhteinen paloasema Helsingin kanssa Lahdenväylän ja Kehä III:n tuntumaan toteutettuna parantaa saavutettavuutta alueille Siltamäki, Tapulikaupunki, Puistola, Heikinlaakso ja Hakunila, asemalle sijoitetaan myös ensihoitoyksikkö.
- Yhteinen paloasema Helsingin kanssa Varistoon Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksen tuntumaan toteutettuna parantaa saavutettavuutta alueille Myyrmäki, Vapaala, Pähkinärinne, Konala ja Espoon Laaksolahti ja Niipperi, asemalle sijoitetaan myös ensihoitoyksikkö.

Y-tonttien riittävyys pitkällä aikavälillä

Y-tonttien riittävyydessä ei pelastustoimen kannalta ole puutetta.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Kaupungin investointiohjelmassa on Vantaankosken paloaseman peruskorjaus vuosille 2015–2017, jonka jälkeen se on seuraavat 20–30 vuotta käytettävissä. Kaavamuutosten myötä Länsi- Vantaalla toimivan Kaarelan VPK:n omistama paloasema (Palotie 5) jää Kehä II:n Vantaalle tehtävän linjauksen alle (lunastusmenettely). Paloasemalle haetaan uutta tonttia Kaivoksela-Silvolan alueelta.

Riskianalyysi 2012 (PELAJK 11.12.2012 § 3): Toimintavalmiuden kehittäminen on ensisijainen kehittämiskohde. Paloasemaverkkoa muokataan toimintavalmiuden edellyttämällä tavalla. Uusia paloasemahankkeita perustetaan alueille missä eri riskialueiden toimintavalmiusajan vaatimukset edellyttävät välittömässä toimintavalmiudessa olevaa yksikköä.

30 000–50 000 asukkaan väestöpohja edellyttää vakinaisen henkilöstön miehittämän pelastusyksikön, joka on miehitetty vahvuudella 1+3. Alle 20 000 asukkaan asuinalueelle, joka kuuluu I-riskialueeseen, voidaan katsoa riittävän ns. kevytyksikkö (1+1).

Riskianalyysin 2012 perusteella on noussut esiin seuraavat alueet, joiden pelastustoiminnan toimintavalmiusajan seuranta on erityisen tarkastelun kohteena.

- Klaukkala – Kivistön alue
- Länsi-Vantaa; Myyrmäki, Rajatorppa ja Pähkinärinne
- Itä-Vantaa; Hakunila, Rajakylä ja Korso

Suunnitelmissa huomioidaan myös naapuripelastusalueiden valmius ja yhteishankkeiden mahdollisuus.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Kivistön ja Klaukkalan alueen pelastustoimen valmiuden kehittäminen yhteistyössä Nurmijärven kanssa on suunniteltu toteutettavan seuraavasti:

Klaukkalan alueelle on Nurmijärven kunnan kanssa toteutettu ja sijoitettu ns. kevytyksikkö vuoden 2013 alusta. Yksikkö on sijoitettu ensihoitoyksikön kanssa samoihin tiloihin ja yksikön vahvuus on 1+1.

Selvitetään Kivistön ja Klaukkalan alueen pelastusvalmiuden vaatimat toimenpiteet ja erilaiset vaihtoehdot vuosina 2014–2015. Yhtenä vaihtoehtona on, että alueelle toteutetaan yhteinen paloasema 2018–2020. Asemalle sijoitetaan pelastusyksikkö vahvuudella 1+3 ja ensihoitoyksikkö vahvuudella 2. Toinen vaihtoehto jos alueen väestönkasvu ei toteudu suunnitellusti on, että Kivistön ja Klaukkalan alueella on kummassakin kevyt asema. Pelastustoimintaan sopiva kevytyksikkö vahvuudella 1+1 ja ensihoitoyksikkö. Toimitilana olisivat noin 400–500 neliön vuokratilat.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Toimitilojen tukipalvelut

Toimitilojen tukipalveluja ovat ateria-, puhtaus- ja aulapalvelut sekä henkilösuojaamisen turvapalvelut. Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan talous- ja hallintopalvelut vastaavat kaupungin toimitilojen tukipalvelujen tilaamisesta.

Tukipalvelujen tuottaminen tapahtui vuoden 2011 loppuun saakka kaupungin omana tuotantona kunnes vuoden 2012 toiminnot yhtiöitettiin Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:hyn (Vantti). Vantti toimii In-House-yhtiönä tarjoten palvelujaan ainoastaan Vantaan kaupungille. Kaupungin tukipalveluista Vantti Oy tarjoaa noin reilut 10 %. Tämän lisäksi ateriapalveluissa palveluja antaa Blue Service Partners Oy (1.4.2014 alkaen Fazer Food Oy), puhtauspalveluja 10 eri palveluntuottajaa ja aula- sekä vartijapalveluja Securitas Oy.

Palveluverkon nykytila

Ateriapalvelujen palveluverkko sisältää 61 valmistuskeittiötä, 152 palvelukeittiötä ja 54 ruoan toimituspistettä. Varsinaisia keittiöitä on siis 213 kappaletta. Vantaan kaupungin ateriapalveluasiakkaita ovat päiväkotien lapset, koulujen ja toisen asteen oppilaitosten opiskelijat, sairaalan ja palvelutalojen sekä vanhainkotien ja muiden toimintayksiköiden asiakkaat, kotiateria-asiakkaat, henkilöstöateria-asiakkaat ja muut mahdolliset asiakasryhmät.

Vantaan kaupungin keittiöissä eri palvelutuottajat valmistavat noin 39 000 lounasta päivässä. Vuodessa eri asiakasryhmille tarjotaan yli 11 miljoonaa ateriatuotetta.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Ateriapalvelujen tuottaminen perustuu osittaiseen keskittämiseen aterioiden valmistuksessa. Aterioiden valmistus tapahtuu 61 valmistuskeittiössä, joista 43 on koulun yhteydessä, 10 päiväkodeissa, 6 sairaalassa ja hoivayksiköissä sekä 2 henkilöstöravintoloissa.

Näissä valmistuskeittiöiden yhteydessä olevissa toimipaikoissa myös kaikissa tarjoillaan ateriat ko. toimipisteen asiakkaille. Tämän lisäksi aterioita toimitetaan 152 palvelukeittiöön ja 54 toimituspisteeseen. Palvelukeittiöitä on kouluissa 22 ja päiväkodeissa 130.

Puhtauspalvelujen antamiseen liittyvät toimitilojen osat ovat siivouskomerot, pyykinpesutilat ja sosiaalitilat. Siivouskomero ja sosiaalitila löytyvät tällä hetkellä jokaisesta rakennuksesta. Päiväkotien liinavaatteet pestään kuhunkin päiväkotiin tehdyssä pyykinpesutilassa Vantin työntekijöiden toimesta.

Aula- ja turvapalveluja annetaan toimitilojen vahtimestareiden tiloissa. Kouluissa on niin sanotut kouluisäntien tilat, monitoimitaloissa ja joissakin toimistotiloissa aulapalvelutila. Aulapalveluista tehdään palvelusopimus Vantti Oy:n ja tilaajan välille. Lisäpalvelun tilaaminen on mahdollista mutta aiheuttaa lisäkustannuksen.

Tukipalvelujen kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

- Ateriapalvelujen palveluverkkoa kehitetään keittiöverkkoselvityksen mukaisesti.
- Puhtauspalvelut tuotetaan liikkuvammilla resursseilla.
- Pesulapalveluissa hyödynnetään kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen yrityksen tarjoamia palveluja.
- Aula- ja turvapalveluissa siirrytään käyttämään liikkuvia resursseja, jolloin resursseja voidaan kohdentaa joustavammin eri tarpeiden ja vuorokaudenaikojen mukaan.

Palvelustrategiset muutokset

Palvelustrategiset muutokset tukipalvelujen tuottamisessa voivat liittyä ateriapalvelujen valmistustapaan ja -paikkaan sekä puhtaus- ja aula- sekä turvapalvelujen mobilisaatioon.

Puhtaus- ja aula- sekä turvapalvelujen palvelustrategiset muutokset voivat olla partioiden/henkilöiden suurempi liikkuvuus, jolloin sosiaalitilojen tai vahtimestaritilojen määrää voidaan vähentää.

Joustavat aulapalvelut tarjoavat mahdollisuuden tilojen tehokkaaseen käyttöön. Palveluntuottajalle voidaan jopa antaa tehtäväksi tilojen/ tilan (kokonaispalvelumalli) edelleenvuokraus.

Puhtauspalveluihin liittyen on meneillään hanke, jossa selvitetään varhaiskasvatuksen ja toisaalta vanhus- ja vammaispalvelujen liinavaatteiden pesemistä kuntouttavana työtoimintana keskitetyssä toimintayksikössä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Konserni- ja asukaspalvelujen talous- ja hallintopalvelut -tulosalue on kilpailuttanut konsultin tekemään Vantaan kaupungin keittiöverkkoselvityksen vuosille 2014-2025. Selvityksessä laaditaan skenaariot varteenotettavista vaihtoehdoista. Eri skenaarioita voivat olla muun muassa a) turvautua nykyisenkaltaiseen melko hajautettuun keittiöverkkoon, b) keskittää aterioiden valmistus muutamaan suurehkoon valmistuskeittiöön, c) perustaa yksi suuri valmistuskeittiö, d) suurelta osin ostaa ateriat/ ateriakomponentit markkinoilta. Jokaisessa vaihtoehdossa käydään läpi miten tulevaisuuden tuotantotapoja niissä voidaan hyödyntää. Tämän lisäksi jokaisessa vaihtoehdossa selvitetään sen vaikutus puhtaus-, aula- ja turvapalveluihin sekä mahdollisiin muihin seikkoihin.

Liinavaatepyykin pesemisessä tavoitetila on ensimmäisessä vaiheessa työn suorittaminen kuntouttavana työtoimintana ja jatkovaiheissa sosiaalisen yrityksen toimesta. Säästöistä on tehty laskelmat selvitystyön aikana.

Aula- ja turvapalvelujen tavoitetilana toimitiloihin liittyen on aulapalvelutiskien yleistyminen varsinaisten ”koppien” sijaan.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön palvelut

Toimialan asiakaspalvelu

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelupisteet sijaitsevat Tikkurilassa Kielotiellä ja Pakkalassa Pakkalankujalla (Leija).

Palveluverkon nykytila

Kuntatekniikan keskus

Kuntatekniikan keskuksen asiakaspalvelupisteessä palvellaan sekä asukkaita että yrittäjiä monenlaisissa kunnallistekniikkaan ja yksityisteihin liittyvissä asioissa. Palvelupisteestä myönnetään mm. katualueiden kaivu- ja myyntilupia, lupia tilapäisille liikennejärjestelyille sekä kootaan rakennus- ja toimenpidelupia varten kunnallisteknisiä lausuntoja. Lisäksi asiakaspalvelu hoitaa lumien vastaanottoon liittyvän asiakasrekisteröinnin tarkistuksen ja laskutuksen.

Palvelupisteessä käy vuosittain noin 2 000 asiakasta, lisäksi puhelimitse ja sähköpostitse palvellaan tuhansia asiakkaita.

Pysäköinninvalvonta

Pysäköinnin valvonnan asiakaspalvelu hoitaa yleisen pysäköinninvalvonnan neuvonnan, maksutietojen antamisen, käsittelee maksuaikaa koskevia pyyntöjä sekä vastaanottaa ja käsittelee oikaisuvaatimuksia.

Lisäksi asiakaspalveluun kuuluu yleinen ajoneuvojen siirtoon liittyvä neuvonta, asiakaskyselyihin vastaaminen, ajoneuvojen siirtopyyntöjen vastaanottaminen sekä ajoneuvojen siirtoon liittyvän maksupäätöksen antaminen.

Kaupunki on solminut valvontasopimuksia yksityisten maanomistajien kanssa ja pysäköinninvalvonnan asiakaspalvelu hoitaa myös näihin liittyvä neuvontaa ja vastaanottaa valvontapyyntöjä.

Asiakkaita käy noin 1 000, ja puhelimitse palvellaan noin 4 000 asiakasta vuosittain.

Tilahallinta

Tilahallinta tuottaa pääasiassa sisäisiä tukipalveluja, ainoa asiakaspalvelu on asuntojen ja liiketilojen ulosvuokraus. Tilahallinta tekee asukasvalinnassa yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen sekä mm. VAV Asunnot Oy:n kanssa.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan nykyiset neuvontapalvelut eli palvelupisteen toiminta liittyy suoraan käsiteltävinä olevien lupien valmisteluun ja täytäntöönpanoon. Rakennusvalvonnan asiakaspalvelussa annetaan yleisneuvontaa rakennuslupien sekä muiden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien hakemisessa. Lisäksi asiakastapaamisten ajanvaraukset tehdään rakennusvalvonnan asiakaspalvelussa. Asiakaspalvelussa myös vastaanotetaan työnjohtajahakemuksia sekä postitetaan työnjohtajapäätökset. Lupien toimeenpanoon liittyen asiakaspalvelussa postitetaan lupapäätökset.

Asiakkaita rakennusvalvonnassa käy päivittäin noin kolmekymmentä. Lisäksi kymmeniä asiakkaita palvellaan päivittäin puhelimitse sekä sähköpostitse.

Kuntatekniikan keskuksen mittausosasto ja kaupunkisuunnittelu

Kuntatekniikankeskuksen tulosyksiköistä mittausosastolla sekä kaupunkisuunnittelun tulosalueella on yhteinen asiakaspalvelupiste (Kielotie 28).

Yhteinen asiakaspalvelu palvelee asukkaita ja yrityksiä mm. antamalla tietoa kaavoituksesta, poikkeamisluvista ja maanalaisten johtojen sijainnista. Maanomistajia ja rakentajia neuvotaan myös erilaisissa kiinteistönmuodostusasioissa, myös näitä koskevia hakemuksia vastaanotetaan. Lisäksi asiakaspalvelupisteessä myydään paperisia karttoja, rekisteriotteita sekä kiintopiste- ja maanomistajatietoja.

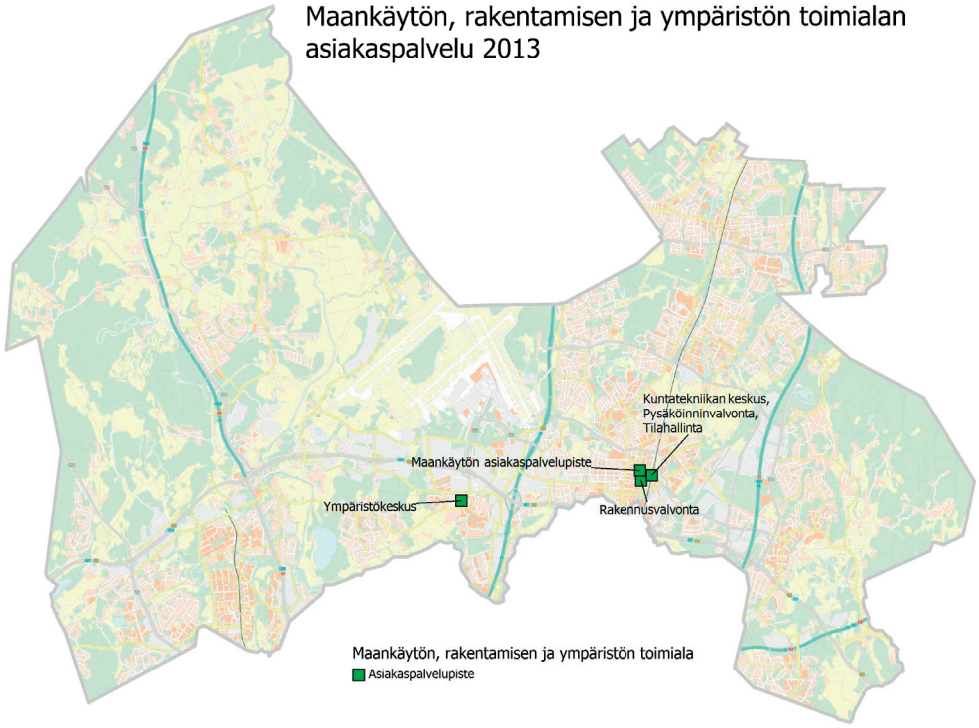
Ympäristökeskus

Ympäristökeskuksessa on eläinlääkärin vastaanotto pieneläimiä varten. Vastaanotto on avoinna sekä virka-aikana että virka-ajan ulkopuolella. Asiakkaita vastaanotolla käy noin 4 500 vuodessa.

Eläinperäisten elintarvikkeiden ja tuotteiden kolmasmaavientiin tarvitaan virkaeläinlääkärin allekirjoittama vientitodistus. Vantaan kaupungineläinlääkärit valvovat vientitoimintaa ja allekirjoittavat noin 3 500 vientitodistusta vuodessa.

Muutoin ympäristökeskus palvelee asiakkaitaan postitse, puhelimitse tai sähköisesti. Asiakkaita käy satunnaisesti eikä varsinaista asiakaspalvelupistettä ole.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 52. Vantaan maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan asiakaspalvelu 2013

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Toimialan varsinaiset asiakaspalvelut ovat keskittyneet Tikkurilaan. Ympäristökeskuksen palvelut ovat hyvin saavutettavissa.

Kielotien asiakaspalvelutilat ovat melko hyvässä kunnossa rakennusten ikä huomioon ottaen. Ympäristökeskuksen tilat ovat kunnoltaan hyvät ja tarkoituksenmukaiset.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Asiakaspalveluverkko säilyy ennallaan, sähköisten palvelujen tarjontaa lisätään.

Palvelustrategiset muutokset

Toimialan osuus koko kaupungin palveluverkosta on vähäinen, ja huomiota kiinnitetään enimmäkseen toimitilojen tilatehokkuuden parantamiseen ja sähköisen asioinnin kehittämiseen.

Kuntatekniikan keskus

Kuntatekniikan keskuksen varsinaista asiakaspalvelua on tarkoitus kehittää mm. tehtäviä järjestelemällä ja lisäämällä resursseja nykyisestä. Muut kehittämistarpeet liittyvät sähköisten palvelujen kehittämiseen, mikä puolestaan helpottaa ja nopeuttaa varsinaista asiakaspalvelutyötä.

Kehäradan valmistumisen ja asuntomessujen jälkeen vuonna 2015 vapautuu toimitiloja Kielotie 13:n katutasossa sekä neljännessä kerroksessa. Viheralueyksikkö on kiinnostunut neljännen kerroksen vapautuvista tiloista, katutasoon on mahdollista sijoittaa uutta toimintaa.

Pysäköinninvalvonta

Vireillä on kehittämishanke, jossa tavoitteena on pysäköinninvalvonnan suoran asiakaspalvelun siirtäminen Tikkurilan uuteen asemakeskukseen vuodenvaihteessa 2014–2015 avattavaan yhteispalvelupisteeseen. Käytännössä yksi henkilö siirtyisi yhteistoimintapisteeseen. Lisäksi on suunnitteilla pysäköinninvalvonnan asiakaspalvelun tarjoamista myös Korson ja Myyrmäen yhteispalvelupisteistä sen jälkeen, kun henkilöstö on perehdytetty pysäköinninvalvonnan toimintaan.

Muutos ei vaikuta pysäköinninvalvonnan nykyisten, Kielotie 13:ssa olevien, tilojen käyttöön.

Tilahallinta

Tilahallinta on aiemmin selvittänyt yhteistyömahdollisuuksia Helsingin kaupungin kiinteistöviraston asuntoasiainyksikön kanssa siirtää osa erityisryhmien asuntojen asukasvalinnasta (esim. palvelussuhdeasunnot) Helsingin hoidettavaksi. Hanke ei edennyt.

Vuokrareskontraa hoitaa talouspalvelukeskus, joten osa palveluprosessista on pilkottavissa esimerkiksi sähköiseksi tai keskitetyksi palveluksi. Asiakaspalvelu edellyttää riittävää asiantuntemusta kyseisestä toiminnasta, joten siirtäminen yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen ei ole järkevää.

Rakennusvalvonta

Rakentamisen yleisneuvonta kuuluu rakennusvalvonnan tehtäviin. Yleisneuvontaa ei ole ollut mahdollista tarjota muutoin kun erillisissä pientaloilloissa, messuilla, artikkeleilla ja netissä.

Mittausosasto ja kaupunkisuunnittelu

Maanalaisten johtojen sijaintitietopalvelun osalta on tavoitteena, että palvelu tulee osaksi koko kuntatekniikan keskuksen katutapahtuma-/lupajärjestelmää. Vakioasiakkaille koko palvelu voitaisiin toteuttaa sähköisenä asiointina.

Kiinteistönmuodostusasioiden neuvonnan, hakemusten vastaanoton tai paperikarttojen ja -rekisteriotteiden yms. myynnin osalta ei ole käynnissä tai suunnitelmissa kehittämishankkeita. Kiinteistönmuodostushakemuksista 40 % tehdään nykyisin verkkolomakkeella. Kiintopisteiden verkkokartta ja pisteselityskortit on tammikuussa 2014 siirretty kartta.vantaa.fi -palveluun käyttäjille maksuttomiksi.

Ympäristökeskus

Ympäristökeskuksen palveluihin ei ole tiedossa muutoksia. Potilastyö ja vientitodistukset on tehtävä jatkossakin tiloissa, joissa virkaeläinlääkärit sekä talous- ja hallintopalvelujen tukipalvelut ovat käytettävissä.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Tiedossa ei ole sellaisia lainsäädännön muutoksia, jotka vaikuttavat palveluiden järjestämiseen. Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan, mutta sen vaikutuksia toimialan toimintaan ei pysty vielä arvioimaan.

Mikäli lainsäädäntö yksityisestä pysäköinninvalvonnasta toteutuu siten, että se lisää kunnallisen pysäköinninvalvonnan tehtäviä, joudutaan palveluiden järjestämistapaa arvioimaan ja resursoimaan uudelleen.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Toimialan sähköisiä palveluja ovat mm.: karttavantaa.fi, ulkovalaistusverkon vikailmoitukset, palautekanava (kuntek) ja suunnitelmaehdotusten nähtävillä olo. Lisäksi Lupa.fi –palvelua pilotoidaan.

Uuden yhteispalvelupisteen avaaminen Tikkurilan asemakeskukseen ja sähköisten palvelujen lisääminen eivät poista toimialan varsinaisten asiakaspalvelupisteiden tarvetta pysäköinninvalvonnan suoraa asiakaspalvelua lukuun ottamatta.

Rakennusvalvonta kehittää jatkuvasti sähköistä asiointijärjestelmäänsä. Rakennusvalvonnan käyttöön ollaan ottamassa rakennuspiirustusten sähköistä myyntipalvelua (ARSKA), jossa asiakkaat voivat ostaa rakennusvalvonnan arkistoon tallennettuja rakennuspiirustuksia. Tulevaisuudessa tarkoituksena on myös ottaa käyttöön Lupapiste.fi palvelu, joka mahdollistaa rakennusluvan hakemisen sähköisesti.

Rakennusvalvonnan asiakaspalveluun merkittävästi vaikuttava muutos tulee olemaan Vantaalla mahdollisesti käyttöön otettava ns. yhden luukun periaate. Yhden luukun järjestelmässä rakennusluvan hakija voi halutessaan saada rakennusluvan vain asioimalla rakennusvalvonnan kanssa, joka huolehtii tarvittavasta yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Rakennusvalvonta on selvittänyt pääkaupunkiseudun yhteistyön puitteissa mahdollisuutta hoitaa yleisneuvontatehtävää Helsingin kaupungin toimitiloissa toimivan yleisneuvontapiste Tellingin yhteydessä. Selvittely on vielä kesken osittain siksi, että Tellinki on vasta käynnistämässä toimintaansa.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Toimialan palvelutarpeen ja -verkon arvioidaan ja toivotaan pysyvän suurin piirtein ennallaan, mutta sähköisten palvelujen osuutta lisätään nykyisestä.

Julkinen kaupunkitila eli liikenneverkko, puistot ja torit

Palveluverkon nykytila

Ylläpidettävän liikenneverkon (infra) laajuus Vantaalla on yhteensä noin 782 ha, josta katuja on noin 900 km, jalankulku- ja pyöräteitä noin 500 km ja jalkakäytäviä noin 150 km. Siltoja on yhteensä 209 kpl ja ulkovalaistuksen valopisteitä noin 35 000 kpl.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Puisto- ja katuviheraluepinta-alat:

- hoitoluokka A, rakennetut viheralueet noin 800 ha
- hoitoluokka B, niityt ja maisemapellot noin 420 ha
- hoitoluokka C, puistometsät noin 1 700 ha

Puistokäytäviä on yhteensä noin 190 km, joista talvikunnossapidettäviä noin 130 km. Erilaisia puistoleikkipaikkoja, toiminta- ja muita puistoja on yhteensä lähes 200, joista osa on erilaisia pelikenttiä. Lisäksi eri puolella kaupunkia on 11 matonpesupaikkaa ja 24 koira-aitausta.

Metsätilojen vastuualueella hoidossa on noin 3 500 ha puisto- ja virkistysmetsiä, ja kaupungin maatilan peltopinta-ala on noin 360 ha.

Vantaan viheralueohjelma 2011–2020 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 30.1.2012 Siinä kuvataan mm. viheralueiden merkitystä yleensä, Vantaan viheralueiden nykytilaa ja saavutettavuutta sekä niiden kehittämistarvetta. Lisäksi ohjelmassa on viheralueiden palveluverkkosuunnitelma suuralueittain.

Torialueilla harjoitetaan perinteistä torikauppaa sekä pidetään markkinoita ja erilaisia ulkoilmatilaisuuksia. Tällaisia torialueita on Myyrmäessä (Punamulta-, Paalu- Iskos- ja Liesitori), Tikkurilassa (Peltolantori ja Lauri Lairalan aukio), Hiekkaharjussa (Talkootori), Koivukylässä (Koivutori, Euroopan aukio/Rasinaukio ja Kydönaukio/Havukoski) ja Korson keskustassa. Vantaalla on myös lukuisia pienempiä torialueita, joita ei käsitellä tässä suunnitelmassa.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Nykyinen, julkisen kaupunkitilan palveluverkko ja kaava-varaukset ovat melko hyvät ja kattavat. Palveluverkko on tyydyttävässä kunnossa, painopiste on suurien uudishankkeiden toteuttamisessa.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Julkista kaupunkitilaa kehitetään kaavoituksen keinoin ja asemakaavoja toteuttamalla. Vuosittaisten rakentamisohjelmien laadintaa ohjaavat mm. erilaiset sopimusvelvoitteet, tonttien luovutukset ja HSL:n reittimuutokset.

Palvelustrategiset muutokset

Kun suuret uudishankkeet saadaan toteutettua, siirtyy painopiste nykyisen verkoston saneeraukseen (myös sillat) sekä vanhojen alueiden parantamiseen.

Kivistön alueen toteuttamisen myötä tulee huomattavan paljon uusia ylläpidettäviä alueita, ja hoidettava pinta-ala kasvaa Vantaalla vuosittain noin 1–2 %.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Vesihuoltolain muutoksella saattaa olla vaikutuksia HSY:n kaupungin väliseen yhteistyöhön.

Väestönmuutosten vaikutukset palveluverkkoon

Kun uusia asuinalueita kaavoitetaan lisääntyvälle väestömäärälle, merkitsee se myös tarvetta rakentaa uutta katu- ja vesihuoltoverkostoa sekä puistoja. Täydennysrakentamiskohteissa voidaan yleensä hyödyntää jo rakennettua infraa täysimääräisesti.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisten palvelujen kehittämisen ei uskota lähivuosina vaikuttavan julkisen kaupunkitilan laajuuteen, tarpeeseen ja käyttöön.

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Raja-alueilla tehdään kiinteätä yhteistyötä mm. yhtenäisen, kuntarajoista riippumattoman väylä- ja puistokäytäväverkoston kehittämiseksi.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Julkisen kaupunkitilan eli yleisten alueiden lähtökohtana on toimiva, turvallinen sekä ympäristöönsä sopiva katu- ja puistoverkosto, jossa asukkaan on mahdollista elää hyvää elämää. Se myös osaltaan turvaa elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä.

Suunnittelun ja rakentamisen painopistealueita ovat Kehäradan asemiin olennaisesti liittyvät Tikkurilan, Kivistön ja Aviapoliksen keskusta-alueet sekä Vehkalan työpaikka-alue.

Yleisten alueiden rakentamisen ja kunnossapidon palvelut

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan kuntatekniikan tulosalueella on seitsemän tulosyksikköä, joista katutekniikalla, mittausosastolla, kadunpidolla viheralueyksiköllä, varikolla ja geotekniikalla on hallinnon tilojen lisäksi ns. tukikohtia eri puolilla kaupunkia. Näissä ei varsinaisesti palvella asiakkaita, mutta tukikohdista käsin rakennetaan ja ylläpide-

tään kunnallistekniikkaa ja yleisiä alueita, joten niiden sijainti ei ole merkitykseltään vähäinen.

Vaikka tukikohdissa ei ole varsinaisia asiakaspalvelupisteitä, niissä kuitenkin vastataan kiireisimpinä kuukausina satoihin asiakkaiden sähköposteihin ja puheluihin.

Palveluverkon nykytila

Yhteinen tukikohta

Voimalantien tukikohdassa on toimitilat kadunpidon ja mittausosaston länsipiireille sekä Länsi-Vantaan viheraluekunnossapidolle ja katutekniikan hankerakentamiselle.

Viheralueyksikön tukikohta

Viheralueyksikön Länsi-Vantaan viheraluekunnossapidolla on sosiaali- ja taukotiloja sekä hieman varastotilaa. Tätä kohtuullisen hyvin palvelevaa tukikohtaa tarvitaan toistaiseksi, koska Voimalantiellä ei ole riittävästi työ-, sosiaali- ja varastotiloja etenkään kesäkaudella.

Viheralueyksikön metsätilojen tukikohta

Vanha omakotikiinteistö toimii nykyisin viheralueyksikön neljän metsurin tukikohtana.

Viheralueyksikön maatilan tukikohta

Katrinebergin kartanon navetta toimii viheralueyksikön tilanhoitajan ja kahden maataloustyöntekijän tukikohtana.

Varikon tukikohta

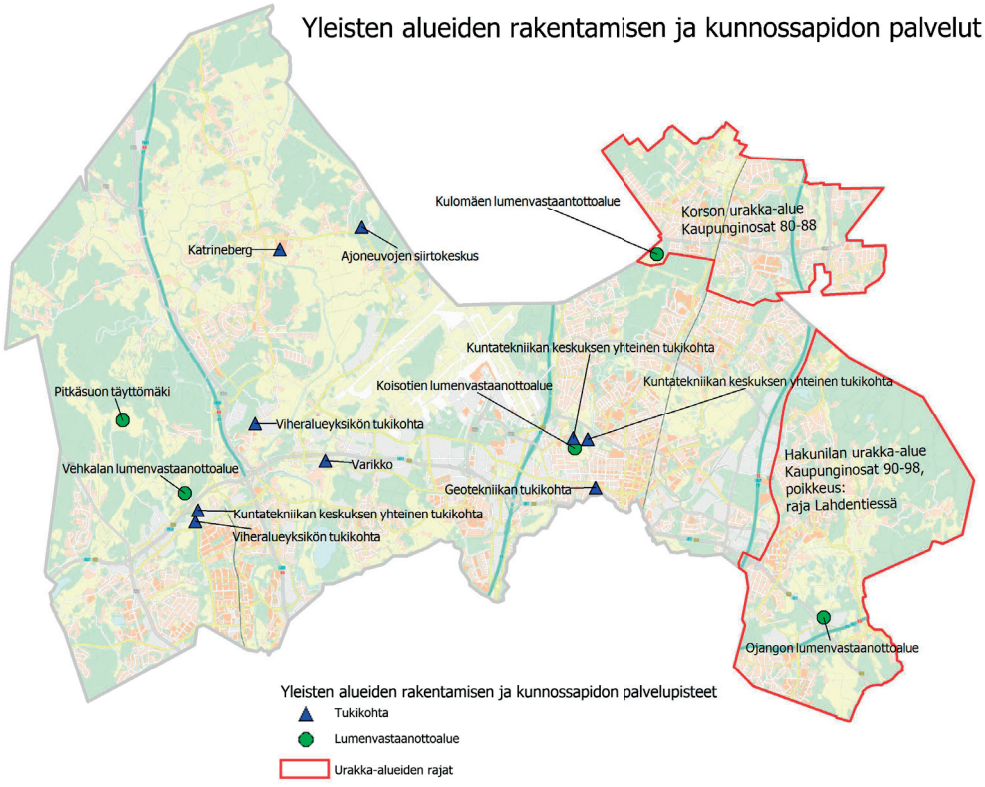
Varikko tuottaa kaupungin kaikille toimialoille kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluja. Varikon konekeskus ja korjaamo sijaitsevat keskeisellä paikalla Tuupakassa. Varikon lisäksi kiinteistön tiloja käyttävät nuorisopalvelut, Tilapalvelut Oy ja ravintola. Tukikohtatiloja on remontoitu vuosien kuluessa ja ne ovat nyt hyvässä kunnossa.

Ajoneuvojen siirtokeskus

Kaupungilla on lakisääteinen velvollisuus huolehtia hylättyjen ja väärinpysäköityjen autojen siirrot. Vuonna 2004 valmistunut siirtokeskus sijaitsee Vantaan Seutulassa. Siirtotoimintaa ollaan parhaillaan ulkoistamassa, mutta siirtokeskus oletettavasti säilyy nykyisellä paikallaan kaupungin omistamalla kiinteistöllä.

Maatutkimuksen tukikohta

Geotekniikan tulosyksikköön kuuluvan maatutkimuksen vastuualueen tukikohta sijaitsee Viertolassa.

Kuva 53. Vantaan yleisten alueiden, rakentamisen ja kunnossapidon palvelut 2013

Yhteiset tukikohdat

Koisotie 7:ssä sijaitsevat mittausosaston ja Keski-Vantaan viheraluekunnossapidon, hankerakentamisen (viherrakentaminen) sekä sivistystoimen liikuntapalvelujen tukikohtatilat.

Koisotie 10:ssä on syksyllä 2012 valmistunut tukikohta, jota käyttävät kadunpidon itäpiiri ja hankerakentamisen kadunrakentajat.

Lumenvastaanottopaikat

Kuntatekniikan keskuksella on käytössä kolme virallista lumenvastaanottopaikkaa: Vehkalanmäki, Kulomäki ja Koisotie. Lisäksi lunta on ajettu myös Ojangon lumenvastaanotolle varatulle alueelle. Kolme ensin mainittua aluetta palvelevat kaikkia lumenkuljetusyrittäjiä, Ojangon alue on ollut varattu pääasiassa Hakunilan hoitourakka-alueen lumille.

Lumien vastaanotto on maksullista, juuri käyttöönotettu uusi laskutusjärjestelmä perustuu ajoneuvojen rekisterinumeroiden tunnistukseen.

Pitkäsuon täyttömäki

Petikon Pitkäsuolla vastaanotetaan puhtaita ylijäämämaita Vantaan kaupungin alueelta. Vastaanotto on maksullista ja tarvittavia maksulipukkeita saa ostaa kaupungin yhteispalvelupisteistä.

Johtopäätökset palveluverkon nykytilasta

Tukikohtaverkosto on nykyisellään toimiva. Kaikki tukikohdat ovat melko hyvässä tai hyvässä kunnossa.

Palveluverkon kehittämistarpeet

Keskeiset palveluverkkolinjaukset

Tukikohtaverkosto säilyy ennallaan. Alueurakointimallin osuutta lisätään ylläpidettävien alueiden pinta-alan kasvaessa.

Palvelustrategiset muutokset

Tukikohtien määrää on viime vuosien aikana vähennetty ja toimintaa pyritty keskittämään Voimalantielle ja Koisotielle.

Mittausosaston suunnitelmissa on henkilökunnan määrän vähentyessä luopua Voimalantien tiloista viimeistään vuoden 2016 aikana. Tukikohtatoiminnan keskittäminen Koisotie 7:ään edellyttää, että mittausryhmien autot, mittauslaitteet sekä mobiilit ja tietotekniset työvälineet ovat ajanmukaiset.

Kasvavien hoitoneliömäärien vuoksi yleisten alueiden ylläpitotöissä on alueurakoiden määrää lisätty niin, että tällä hetkellä on kaksi urakka-aluetta Hakunilan ja Korson suuralueet, joissa molemmissa toimii kilpailutuksen perusteella valittu yksityinen urakoitsija. Ulkopuolista urakointia laajennetaan todennäköisesti vuonna 2015 tai 2016 kilpailuttamalla Koivukylän suuralueen ylläpitotyöt.

Länsi-Vantaalla ei ole toiminnallisista syistä tarvetta luopua nykyisistä tukikohtatiloista, mutta niiden keskeinen sijainti mm. Kehä III:n varrella aiheuttanee ennemmin tai myöhemmin muutospaineita. Mittausosastolta vapautuville tiloille pitää löytää muuta käyttöä.

Maatutkimuksen Viertolassa sijaitsevia toimitiloja uhkaa jossain vaiheessa mahdollinen maankäytön muutos. Uusien korvaavien tilojen toivotaan löytyvän nykyisten läheltä, keskeiseltä paikalta.

Lumen vastaanottopaikat

Ojangon lumenvastaanottopaikka siirtyy hiukan itään nykyiseltä paikalta ja sen rakentamaan aloitetaan kesällä 2014. Valmistuttuaan 2015–2016 siitä tulee yleinen lumien vastaanottoalue.

Uutta tulevaisuuden lumien vastaanottopaikkaa suunnitellaan Tulkintien alueelle. Sen rakentaminen ja käyttöönotto ajankohtaistuvat, kun Kivistön rakentuu ja Vehkalan vastaanotosta joudutaan luopumaan.

Lumenvastaanottopaikat sijaitsevat tällä hetkellä logistisesti melko hyvin eri puolilla kaupunkia. Vastaanottopaikat ovat erittäin tärkeitä katujen ylläpidon kannalta.

Täyttömäet

Pitkäsuon täyttömäki on vantaalaisten rakentajien käytettävissä vielä useita vuosia. Uutta, Kiilan täyttömäkeä suunnitellaan Vantaan ja Tuusulan rajan tuntumaan yhteistyössä Helsingin kaupungin ja Seepsula Oy:n kanssa. Sen arvioidaan olevan käytettävissä aikaisintaan vuonna 2019.

Lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen

Palvelujen järjestämiseen vaikuttavia lakimuutoksia ei ole tiedossa. Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan, mutta sen vaikutuksia toimialan toimintaan ei pysty vielä arvioimaan.

Sähköisten palvelujen kehittäminen ja niiden vaikutukset asiointiin ja palveluverkkoon

Sähköisiä palveluja kehitetään mahdollisuuksien mukaan, mutta niiden ei arvioida vaikuttavan palveluverkkoon nyt tarkasteltavalla ajanjaksolla.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Kuva 54. Vantaan yleisten alueiden, rakentamisen ja kunnossapidon palvelut 2014–2023

Kuntien välisen yhteistyön vaikutukset palveluverkkoon

Naapurikuntien (Helsinki, Espoo, Sipoo, Kerava) välinen yhteistyö on säännöllistä ja tiivistä. Se kohdistuu osaltaan yhteisten hyvien käytäntöjen luomiseen ja levittämiseen sekä tarvittavan ohjeistuksen luomiseen mm. kaivuulupakäytäntö. Myös hankinnoissa tehdään jatkuvasti yhteistyötä. Täyttömäkien ja lumenläjitysalueiden osalta yhteistyö on jatkunut jo pitkään. Lumenläjitysalueille on hankittu pääkaupunkiseudun yhteinen puomijärjestelmä, mikä jatkossa mahdollistaa myös yhtenäisen sähköisen laskutuskäytännön. Tällä on vaikutusta kuntatekniikan keskuksen asiakaspalveluun.

Kaupungin omajohtoinen väylien ja puistojen rakentaminen ja ylläpito edellyttää jatkossakin paikallista tukikohtaverkostoa kohteiden läheisyydessä, jotta toiminta olisi tehokasta ja taloudellista. Em. perusteella arvioidaan, että nykyisenkaltainen palveluverkosto säilyy jatkossakin Vantaan alueella. Pääkaupunkiseudun kuntien yhteistä varikkoa on selvitelty viimeksi vuonna 2010 (ulkoistusselvitys). Keskitetty varikko merkitsisi luopumista nykyisestä Tuupakan kiinteistöstä.

Ajoneuvojen siirtokeskuksen liittämistä Helsingin tai Espooseen vastaaviin toimintoihin on selvitetty, mutta ko. kunnissa ei ole yhtään vapaata kapasiteettia.

Palvelutarve ja palveluverkon tavoitetila

Palvelutarpeen ja -verkon arvioidaan pysyvän ennallaan. Ylläpidettävän pinta-alan kasvuun vastataan lisäämällä alueurakoiden osuutta. Sähköisten palvelujen osuutta lisätään nykyisestä.

Lumilogistiikan tehostamisen edellyttämä uusi lumien vastaanottoalue pyritään rakentamaan lähivuosina Ylästön alueelle Tulkintien varteen. Jätevoimalan läheisyyteen Långmossabergenille rakennetaan myös uusi ja nykyaikainen lumien vastaanottoalue, joka tulee korvaamaan Kehä III:n parannustyömaan alle jäävän vanhan vastaanottoalueen.

Maarakentamisen taloudellisuus mm. kuljetusmatkojen minimointi edellyttää, että pääkaupunkiseudulla jatkossa pystytään osoittamaan kolme puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoaluetta: lännessä Ämmässuo/Kulmakorpi, keskellä suunnitteilla oleva Kiilan alue ja idässä Östersundomin suunnalla kolmas kokonaan uusi vastaanottoalue.

Palveluverkkoon liittyvät erilliskysymykset

Bussivarikot

Helsingin seudun liikenne (HSL) vastaa alueensa bussiliikenteen kilpailuttamisesta, mutta ei toistaiseksi omista eikä hallinnoi bussivarikoita. Aiemmin HSL on hyvin jyrkästi tulkinnut varikkojen järjestämisvastuun kuuluvan kunnille perussopimuksen hengen mukaisesti, mutta tulevaisuudessa varikkokiinteistöjen hallinnointimalli saattaa edellyttää yhteisen varikkokiinteistöyhtiön perustamista.

Bussiyhtiöt ovat muutamaa yhtiötä lukuun ottamatta luopuneet omista varikoistaan. Yhtiöt vuokraavat varikkotilat joko yksityisiltä maanomistajilta tai kaupunkien hallinnoimista varikkotiloista. Yksityisten omistamat varikkoalueet ovat käytännössä asemaakaavan mukaisia teollisuustontteja, joille voidaan sijoittaa korkeintaan 50 bussia ilman erityistä ympäristölupakäytäntöä. Suuret ja varsinaiseen varikkotoimintaan keskittyneet varikot ovat kuntien omistuksessa.

Vantaalla on kaksi kaupungin omistamaa isoa, yli 100 bussin varikkoa, jotka sijaitsevat Tuupakassa ja Hakunilassa. Tuupakan varikon osalta ei ole mitään muutossuunnitelmia vireillä. Lähin mahdollinen korvaava paikka uudelle varikolle löytyy Vehkalan alueelta, jonka asemakaavoitus on parhaillaan vireillä.

Kaupunki on kaavoittamassa Hakunilan bussivarikkoaluetta hyväksytyn kaavoitusohjelman mukaisesti mm. asuinkäyttöön, ja varikosta luovutaan todennäköisesti vuonna 2017. Varikolle oli esitetty yleiskaavassa aluevaraus Lahdenväylän ja Koivukylänväylän luoteiskulmasta, mutta varaus on poistettu tekeillä olevasta Vantaan Akselin kaavarunko 2:sta kaupunkisuunnitteluviraston päätöksellä 9.12.2013.

Kaupunki ei ole tehnyt periaatepäätöstä uuden varikon rakentamisesta eikä kohteelle ole myöskään varattu investointimäärärahoja taloussuunnitelmassa.

Kevään 2014 aikana selvitellään mahdollisuutta korvata Hakunilan varikko useammalla Itä-Vantaalle sijoittuvalla pienemmällä varikolla. Samassa yhteydessä selvitetään mahdollisuutta vuokrata valmiit varikkotilat yksityiseltä toimijalta, jolloin joko kaupunki tai HSL voisi vuokrata kiinteistön piha-alueineen edelleen liikenteenharjoittajalle. Varikkoselvitys liittyy HSL:n linja-autoliikenteen kilpailutukseen, joka tehdään vuoden 2014 aikana.

Joukkoliikenteen talouden kannalta on erittäin hyödyllistä, että eri puolella toiminta-aluetta on riittävästi varikkoja hyvien liikenneyhteyksien läheisyydessä mm. tarpeettomien ja kalliiden siirtoajojen minimoimiseksi. Vantaalla tämä tarkoittaa 2-3 varikkoa.

HSL käynnistää laajan, 14 kuntaa käsittävän varikkoselvityksen keväällä 2014 HLJ-suunnitelman laatimisen yhteydessä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

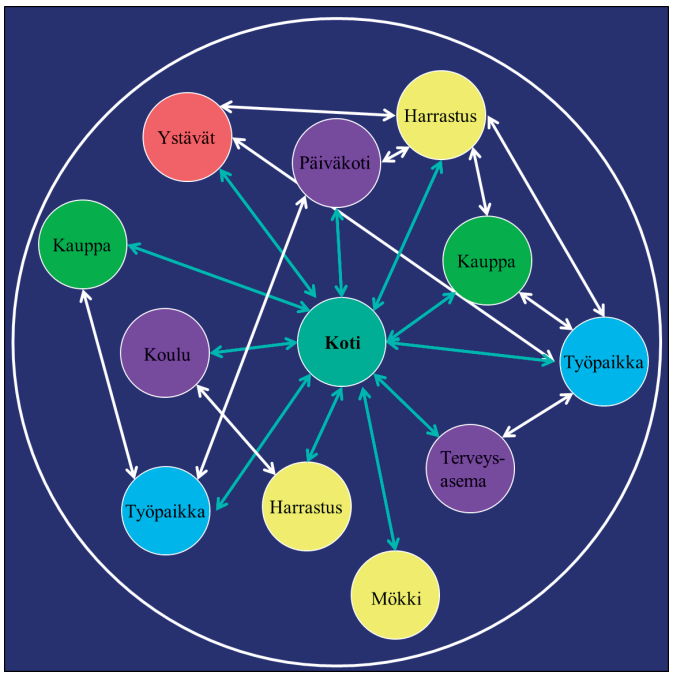
Saavutettavat palvelut

Palveluiden saavutettavuudesta

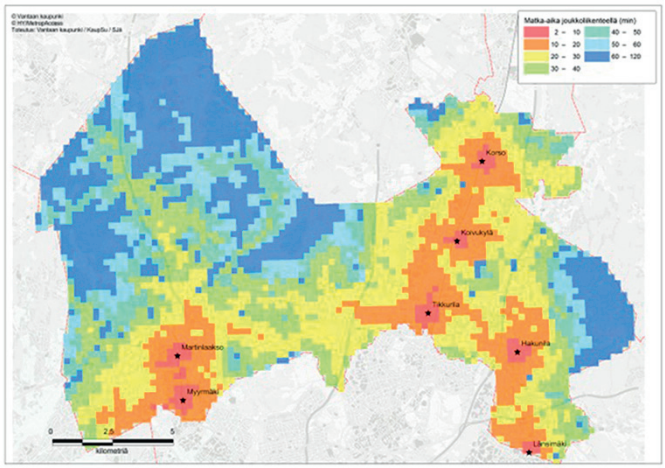
Palveluiden saavutettavuudella on merkittävä vaikutus arjen sujuvuuteen sekä kaupunkien tavoitteisiin kestävään liikkumiseen tukeutumisesta. Useissa selvityksissä (esimerkiksi KSV 2012, Salonen et al. 2012) on viime aikoina todettu että kestävät kulkumuodot eivät nykyisellään ole pääkaupunkiseudulla kilpailukykyisiä suhteessa henkilöautoon.

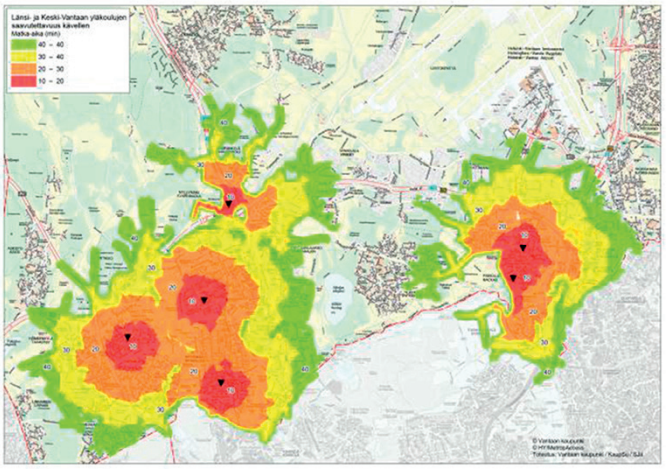
Päivittäin liikkumiseen käytetty aika on pysynyt hyvin samansuuruisena vuosikymmenien ajan. Nykyään pääkaupunkiseudun asukas käyttää päivittäisiin asiointimatkoihin keskimäärin reilut 70 minuuttia vuorokaudessa (HSL 2013). Verkostomaisessa kaupunkirakenteessa yksittäisen palvelun saavutettavuutta oleellisempaa on saavutettavuuteen perustuva arkiliikkumisen kokonaisuus (kuva 55). Jos tarvittavat palvelut sijaitsevat lähellä tai joukkoliikenteen solmukohtien läheisyydessä, on helpompaa tukeutua kestäviin kulkumuotoihin myös muussa liikkumisessa.

Palveluiden saavutettavuutta on perinteisesti tarkasteltu linnuntie-etäisyyksinä, mikä soveltuu metropoliympäristöön lähtökohtaisesti heikosti: todelliset etäisyydet eroavat linnuntie-etäisyyksistä usein merkittävästi. Palveluiden saavutettavuutta tuleekin tarkastella todellisiin katuverkkoihin ja joukkoliikennelinjoihin perustuen (kuva 56).

Kuva 55. Arjen liikkumistarpeet ovat monenlaisia ja eroavat yksilöiden välillä.

Kuva 56. Esimerkkejä todellisiin etäisyyksiin perustuvista saavutettavuustarkasteluista.

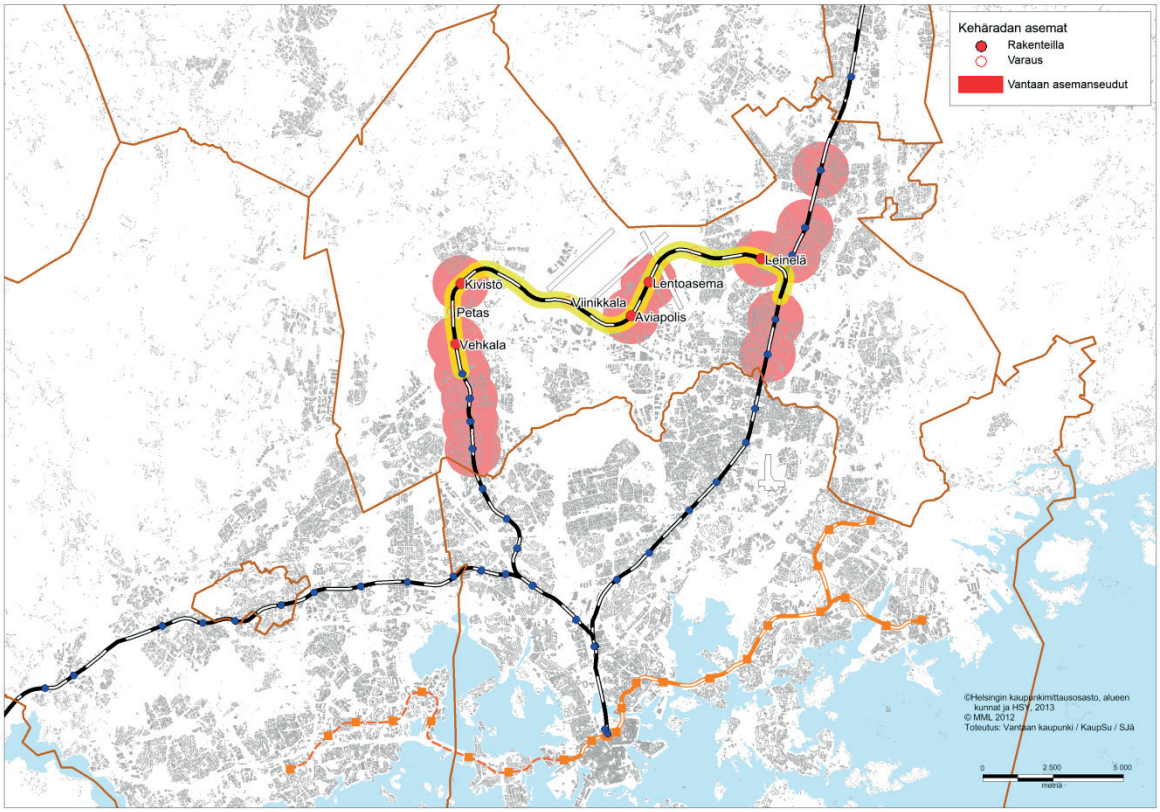
Vantaan palveluverkkosuunnittelun periaatteiden mukaan palvelut sijoitetaan pääosin juna-asemien ja joukkoliikenteen laatukäytävien läheisyyteen sekä taataan hyvä saavutettavuus etenkin kestävillä kulkumuodoilla. Kun palvelut sijoittuvat järkevästi, on myös joukkoliikenteen järjestäminen taloudellisempaa.

Osa palveluista on luonteeltaan paikallisia, toisten ollessa kaupunki- ja seututasoisia palveluita. Tämä vaikuttaa myös siihen, minkä kulkumuodon näkökulmasta saavutettavuutta tulisi tarkastella. Paikallisempien palveluiden kuten alakoulujen ja päiväkotien kohdalla korostuu saavutettavuus kävellen ja pyörällä, kun esimerkiksi uimahallien tai terveysasemien kohdalla joukkoliikennesaavutettavuus voi olla tärkeämpää. Oleellista on, että myös paikallistason palvelut sulautuvat järkeväksi osaksi kokonaisuutta ja sijoittuvat joukkoliikenteen laatukäytävien läheisyyteen.

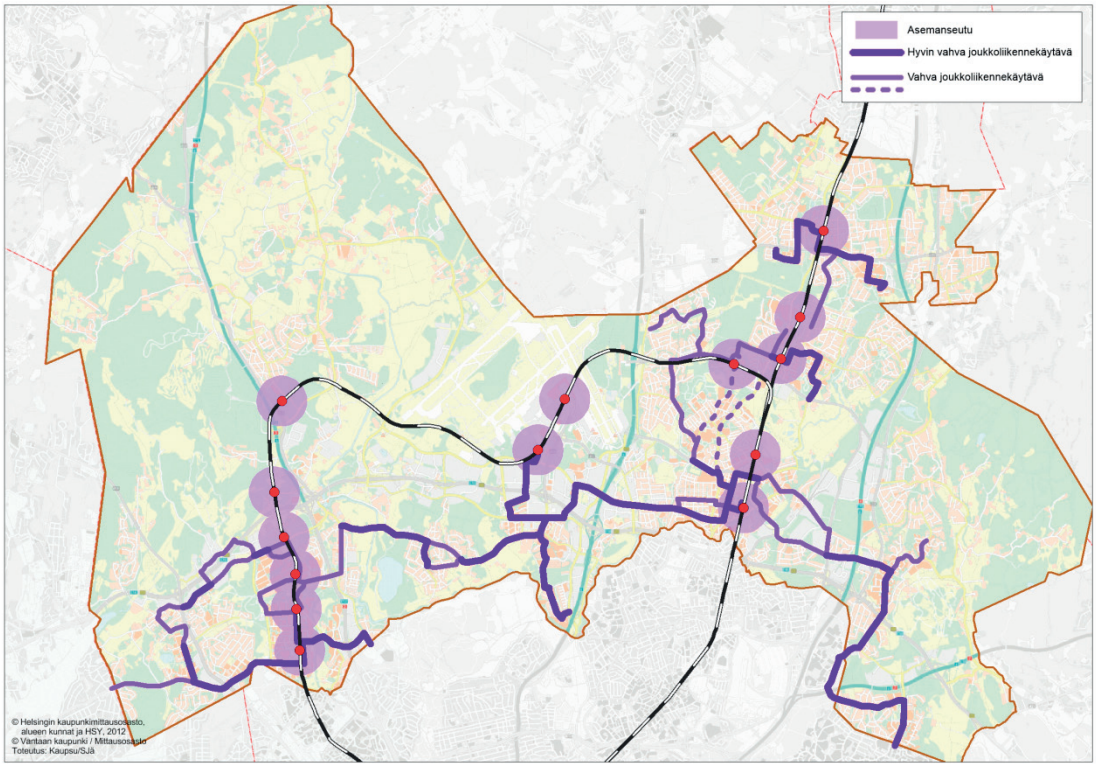
Kehärata vaikuttaa palvelujen saavutettavuuteen

Vantaan liikennejärjestelmässä tapahtuu suuri muutos, kun Kehäradan liikennöinti kesällä 2015 alkaa viidelle uudelle asemalle: Leinelään, Lentoasemalle, Aviapolikseen, Kivistöön ja Vehkalaan (kuva 57). Kehärata muuttaa alueiden suhteellista sijaintia koko kaupunkiseudulla: joukkoliikennesaavutettavuus radan vaikutusalueella paranee, mikä tekee niistä entistä houkuttelevampia sijainteja myös palveluille. Kehäradan myötä Martinlaakson radalta muodostuu vaihdoton yhteys päärадalle ja matka-ajat esimerkiksi Martinlaaksosta Tikkurilaan lyhenevät jopa puoleen nykyisestä. Kehäradan myötä myös bussilinjasto muuttuu merkittävästi.

Vantaan joukkoliikennelinjastosuunnitelma on valmistunut kevään 2014 aikana ja joukkoliikennejärjestelmän muutoksien vaikutusta saavutettavuuteen tullaan analysoimaan tarkemmin vuoden 2014 aikana. Suunnitelman mukaiset vahvat joukkoliikennekäytävät on esitetty kuvassa 58. Radat muodostavat joukkoliikennejärjestelmän selkärangan, joita vahvat bussiliikenteeseen perustuvat joukkoliikennekäytävät täydentävät. Osa joukkoliikennekäytävistä toimi syöttöliikenteenä asemille, osan toimiessa myös poikittaisina runkoyhteyksinä.

Kuva 57. Kehärata yhdistää Länsi-Vantaan ja Keski-Vantaan ja luo sen asemilta vaihdottoman yhteyden parhaimmillaan 23 asemalle.

Kuva 58. Vahvat joukkoliikennekäytävät Vantaalla nykyisten suunnitelmien mukaan.

Saavutettavuusanalyysien avulla voidaan jatkossa arvioida palveluiden optimaalista sijoittamista eri palveluiden ja kulkumuotojen näkökulmasta. Menetelmiä hyödynnetään jatkossa tarkemmissa alue- ja palvelukohtaisissa tarkasteluissa sekä seurataan tarvittaessa asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Palveluverkkoihin liittyvät erilliskysymykset

Palveluverkkosuunnitelmassa on noussut esiin joukko erilliskysymyksiä, jotka vaikuttavat tuleviin palveluverkkoihin. Osa kysymyksistä liittyy lainsäädäntöön, toimitilojen kuntoon, osa väestön määrän tai väestörakenteen muutoksiin ja yleisten rakennusten korttelialueeksi määriteltyjen tonttien kaavoitukseen sekä segregaation ehkäisemiseen.

Sote-uudistuksen vaikutukset

Vantaalle sijoittuva sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto ratkaistaan vuodesta 2017 alkaen Uudenmaan erityisvastuualueen suunnitelmissa. Valtakunnallinen uusi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä tulee voimaan 1.1.2017, jolloin kuntien asema muuttuu palvelujen järjestäjästä niiden tuottajaksi.

Kuntarakennelain mukainen metropoliselvitys

Metropolilainsäädäntöä valmistelleen työryhmän valmistuneesta väliraportista pyydetään kuntien lausunto. Aikataulun mukaan ehdotus Metropolilaiksi valmistuu syksyllä 2014 ja annetaan hallituksen esityksenä eduskunnalle vuoden 2015 alussa. Tämän hetkisen suunnitelman mukaan uusi rakenne tulisi voimaan 1.1.2017. Lain muutoksen vaikutuksia Vantaan kaupungin palveluverkkoihin ei voida vielä arvioida.

Segregaation ehkäiseminen

Asuinalueiden negatiivisen eriytymisen, segregaation, ehkäiseminen edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä kaavoituksen, asuntorakentamisen ja palvelujen järjestäjien kesken. Segregaatiosta on kyse, kun alueelliset erot nähdään ensisijaisesti ongelmana, johon liitetään mm. syrjäytyminen, rikollisuus, kasautunut työttömyys, puutteet asukkaiden hyvinvoinnissa, köyhyys, monikulttuurisuus ja asuinalueen ankea lähiympäristö.

Vantaalla asunto-ohjelman tavoitteena on monipuolinen asuntotuotanto ja asuntorakentamisessa kiinnitetään erityistä huomiota asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamiseen. Vantaalla kaupunginosien väliset erot asuntojen hallintamuotojakaumassa ovatkin harjoitetun ”sosiaalisen sekoittamisen” johdosta nykyisin pienemmät kuin 1990-luvun lopulla.

Asuntokannan lisäksi myös asukasrakenne on Vantaalla monipuolistunut maahanmuuttajataustaisen väestön lisääntyessä vuosittain. Joillakin alueilla maahanmuuttajataustaisen väestön osuus ylittää jo 30 prosentin rajan.

Vantaalla ei tällä hetkellä ole tarvetta kokonaisten kortteleiden tai asuinalueiden purkamiseen. Lähiöiden korjausrakentamisen kiihtyessä on kuitenkin syytä pitää myös rakennusten purkamista yhtenä vaihtoehtona. Samalla luodaan mahdollisuuksia monipuolistaa asukasrakennetta kaavoittamalla uusia rakennuksia vanhojen tilalle, monipuolistamalla asuntojen hallintamuotojakaumaa ja rakentamalla pienempiä asuntoja.

Toimitilojen kunto

Kaupungilla on runsaasti 1980-luvulla rakennettuja kiinteistöjä, jotka kaipaavat sekä peruskorjausta että toiminnallisia muutoksia. Jokaisella toimialalla on huonokuntoisia ja peruskorjauksen tai korvaamisen tarpeessa olevia tiloja. Myös monet osake- ja vuokratiloihin sijoitetut toiminnot kaipaavat tiloihin sekä toiminnallisia että teknisiä parannuksia. Kuntatalouden haasteista johtuen kaupungin omien investointimenojen tasoa on laskettu viime vuosina TVO:n periaatteiden mukaisesti kaupunkitasoiseen priorisointiin perustuen.

Hakunilan bussivarikko

Kaupunki on kaavoittamassa Hakunilan bussivarikkoaluetta hyväksytyn kaavoitusohjelman mukaisesti mm. asuinkäyttöön, ja varikosta luovutaan todennäköisesti vuonna 2017. Kaupunki ei ole tehnyt periaatepäätöstä uuden varikon rakentamisesta eikä kohteelle ole myöskään varattu investointimäärärahoja taloussuunnitelmassa.

Kivistön rakentumisen vaikutukset pelastusvalmiuteen

Kivistön ja Klaukkalan alueen pelastustoimen valmiutta kehitetään yhteistyössä Nurmijärven kanssa. Mikäli alueen väestönkasvu johtaa riskiluokan muutokseen, I- riskiluokkaan, tulee harkittavaksi yhteisen paloaseman rakentaminen (v.2020–2023). Toinen vaihtoehto on, että Kivistön ja Klaukkalan alueella on kummassakin pelastustoimintaan sopiva kevytyksikkö (n. 400–500 m2).

Y-tontit

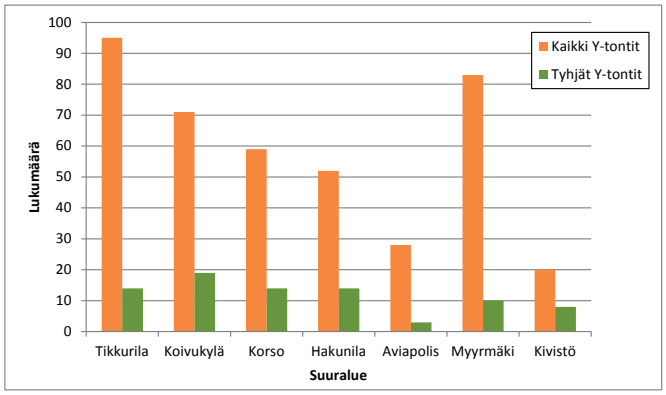
Y-tonteilla tarkoitetaan asemakaavassa yleisten rakennusten korttelialueeksi määriteltyjä tontteja. Näille tonteille on mahdollista rakentaa julkisen hallinnon ja julkisten palvelujen rakennuksia. Käyttötarkoitusta voidaan tarpeen mukaan rajata myös tarkemmin esimerkiksi opetustoimintaa tai sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Tyypillisesti Y-tonteille sijoittuu esimerkiksi kouluja, päiväkoteja, urheiluhalleja tai kirkkoja. Tässä yhteydessä Y-tontteina on käsitelty myös P-tontteja, jotka ovat palvelurakennusten korttelialueeksi määritettyjä tontteja.

Vantaan Y-tontteja on tarkasteltu syksyn 2013 ja talven 2014 aikana yhdessä kaupungin eri toimialojen kanssa. Selvityksen tarkoituksena on ollut luoda kokonaiskuva Vantaan Y-tonttikannasta sekä käydä se tonttikohtaisesti läpi kaavavarauksien tarpeellisuuden arvioimiseksi. Tavoitteena on ollut myös arvioida tarvetta tarkemmille alueellisille selvityksille.

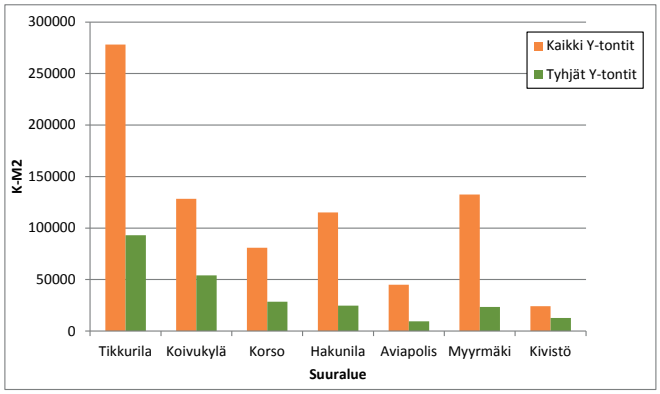
Tarkasteluhetkenä Vantaalla oli yhteensä hieman yli 400 Y-tonttia, joilla oli laskennallista asemakaavavarantoa (HSY 2012) yhteensä yli 800 000 k-m2. Tonteista tyhjillään oli tällä

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

hetkellä joka viides ja kokonaisvarannosta tyhjillä tonteilla sijaitsi vajaa kolmannes, lähes 250 000 k-m2. Y-tonttien määrä ja laskennallinen asemakaavavaranto suuralueittain on esitetty kuvissa 59 ja 60.

Kuva 59. Y-tonttien määrä suuralueittain.

Kuva 60. Laskennallinen varanto Y-tonteilla suuralueittain.

Laskennallisesti tarkasteltuna Y-tontteja ja niillä sijaitsevaa rakennusoikeutta on vielä kohtuullisesti Aviapoliksen suuralueetta lukuun ottamatta. Keskeisesti, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella sijaitsevia tyhjiä tontteja on kaikilla suuralueilla kuitenkin melko vähän. Tilanne korostuu isojen tonttien kohdalla. Sen sijaan pääosin pientalovaltaisilla ja väljemmin rakennetuilla alueilla on vielä selkeästi enemmän tyhjillään olevia Y-tontteja.

Länsi-Vantaalle Martinlaakson radan varren kaupunginosiin ei tämän hetken suunnitelmien mukaan ole jäämässä juuri yhtään tyhjää, keskeisesti sijaitsevaa isoa Y-tonttia tulevaisuuden tarpeisiin. Olemassa olevilla tonteilla on vielä hieman laajennusvaraa, mutta todennäköisesti alueella tarvitaan tulevaisuudessa lisää Y-tontteja, joita on jo hahmoteltu alustavasti alueen täydennysrakentamistarkastelujen yhteydessä. Länsi-Vantaan pientalovaltaisilla alueilla on vielä joitakin Y-tontteja tulevaisuuden tarpeisiin, mutta niidenkin sijaintia alueen sisällä voisi tarkastella vielä tarkemmin esimerkiksi Hämevaarassa.

Kivistön alueella Y-tontteja on tällä hetkellä vielä tulevaisuuden tarpeisiin nähden hyvin ja aktiivinen asemakaavoitusvaihe mahdollistaa tonttien kaavoittamisen joustavasti tarpeiden mukaan.

Aviapoliksen suuralueella Y-tonteilla sijaitsevaa asemakaavavarantoa on alle 50 000 k-m2. Kartanonkosken alueella olemassa olevilla tonteilla on vielä hieman laajentamismahdollisuuksia, mutta tyhjiä, palvelujen järjestämiseen hyvin soveltuvia Y-tontteja koko suuralueella ei ole käytännössä lainkaan tällä hetkellä. Koska alueen väestömäärä kasvaa myös tulevaisuudessa, on uusille varauksille tarvetta.

Keski-Vantaalla Tikkurilan suuralueella laskennallista asemakaavavarantoa on runsaasti niin rakennetuilla kuin tyhjilläkin tonteilla. Kuitenkin esimerkiksi Tikkurilan keskustan tuntumassa ei tällä hetkellä ole yhtään tyhjää asemakaavoitettua Y-tonttia, joka sellaisenaan soveltuisi hyvin palvelujen järjestämiseen. Tikkurilan keskustaa kuitenkin asemakaavoitetaan aktiivisesti uuden kaavarungon mukaisesti, joten tarvittavien tonttien kaavoittaminen on tässä yhteydessä mahdollista.

Koivukylän suuralueella tyhjiä Y-tontteja on etenkin pientalovaltaisilla alueilla Asolassa, Ilolassa, Rekolassa ja Päiväkummussa. Alueella on myös vielä useampi kohtuullisen iso tyhjä Y-tontti, joiden sijainti suhteessa joukkoliikenteeseen on hyvä. Osaa pientalovaltaisilla alueilla sijaitsevien tyhjien tonttien varausta tulee arvioida vielä tarkemmin sekä tutkia, tulisiko joidenkin tonttien käyttötarkoitusta muuttaa nykyisestä.

Myös Korson suuralueella tyhjiä Y-tontteja on huomattavasti enemmän pientalovaltaisemmilla alueilla kuin keskustan ja juna-aseman läheisyydessä. Kuten Koivukylässä, myös Korson suuralueella osan pientaloalueilla sijaitsevien tonttien sijaintia ja käyttötarkoituksen muuttamista voitaisiin tutkia tarkemmin varmistaen kuitenkin myös tulevaisuuden Y-tonttireservin säilyminen. Tämä tulee kuitenkin tehdä vasta sen jälkeen kun tarvittavat palveluverkkoselvitykset alueelta on tehty.

Hakunilan suuralueen Y-tonteista lähes puolet sijaitsee Hakunilan kaupunginosassa, jossa Y-tonttikannassa on tapahtunut ja tapahtumassa suuria muutoksia Kormuniityn ja Keskusta 1:n asemakaavamuutosten myötä. Tämän vuoksi alueella voi olla tarpeen tehdä tarkempi tarveselvitys tonttitarpeesta. Tyhjiä, hyvillä paikoilla sijaitsevia ja kohtuullisen kokoisia tontteja palvelujen järjestämiseen alueella ei juuri nyt ole. Länsimäessä laajennusvaraa sekä tyhjiä tontteja on vielä hyvillä sijainneilla.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Johtopäätökset ja toimenpiteet palveluverkkojen kehittämiseksi

Kaupungin palvelut uudistuvat ja niitä kehitetään palvelutarpeiden muuttuessa ja lisääntyessä. Sähköinen asiointi muuttaa jatkossa perinteistä asiakaspalvelua ja mahdollistaa monikanavaisen asioinnin kaupungin kanssa. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti, investointeja tehdään tiukkojen talouden reunaehtojen puitteissa kaupunkitasoisesti hankkeita priorisoiden.

Kaupungin palveluverkkoja koskevia johtopäätöksiä:

- Sote-uudistuksen, kuntarakenne- ja metropolilain vaikutukset voidaan arvioida ja ottaa huomioon vasta lainsäädännön valmistuttua.

- Vantaan kaupunki tekee vuosittain väestöennusteet, jotka sisältävät sekä koko kaupungin että osa-alueittaisen ennusteen ikäluokittain ja sukupuolittain. Ennusteet perustuvat aiempaan väestökehitykseen ja asuntorakentamisennusteeseen. Kaupungin investointiohjelma laaditaan kaupunkitasoisen priorisoinnin ja toteutuksen oikea-aikaisuuden varmistamiseksi kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitteluprosessissa, jossa toimialojen väestöennusteiden pohjalta tarkistetut palvelutarpeet sovitetaan talouden reunaehtoihin.

- Sähköisten palvelujen kehittäminen on keskeinen tavoite kaupungin tietohallinto-ohjelmassa vuosille 2014–2017. Sähköiset itsepalvelut muodostavat keskeisen asiointitavan, jolla kuntalaiset hoitavat asioitaan Vantaan kaupungin kanssa. Tavoitteena on kuntalaisen asiointikokemuksen parantaminen ja palvelujen tuottavuuden lisääminen. Sähköisiä itsepalveluja lisätään oleellisesti nykyisestä. Toistaiseksi ei voida arvioida vähentävätkö käyttöönotettavat sähköiset asiointipalvelut asiakaspalvelutilojen tarvetta.

- Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti investointitasoa on karsittu, uusien alueiden avaamista siirretty, rakentamiskustannuksissa säästetty ja kattavista perusparannuksista on siirrytty kohdennettuihin korjaustöihin. Teknisillä osakorjauksilla voidaan jatkaa rakennusten käyttöikää joitakin vuosia. Vantaan kaupungin korjausvelasta 38 % ja perusparannustarpeesta vajaa puolet on vuosien 1960–1980 välillä valmistuneissa rakennuksissa. Kiinteistöomaisuuden arvon säilymisen ja tilojen käytettävyyden kannalta olennaista on korjausvelan ja sisäilmaolosuhteiden hallinta.

- Uudet ja perusparannettavat tilat suunnitellaan ja toteutetaan laajaan yhteiskäyttöön. Toimitilojen määrää vähennetään luopumalla ulkoisista vuokratiloista sekä omista huonokuntoisista kiinteistöistä. Korkean peruskorjausasteen kohteiden osalta arvioidaan vaihtoehtoiset palveluverkko- ja uudisrakentamisvaihtoehdot.

- Vantaalla asunto-ohjelman tavoitteena on monipuolinen asuntotuotanto. Asuntorakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamiseen siten, että kaupunginosissa ja asuinalueilla on monipuolisesti erilaisia asuntoja pienasunnoista perheasuntoihin sekä riittävästi rahoitus- ja hallintamuodoltaan erilaisia asuntoja. Asuntokannan lisäksi myös asukasrakenne tulee huomioida asuinalueita kehitettäessä (mm. maahanmuuttajataustaisen väestön osuus).

- Sivistystoimen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkoista laaditaan esitettyjä alueellisia selvityksiä. Palveluverkkoja kehitetään em. selvitysten suositusten sekä kasvavan väestön palvelutarpeen mukaisesti.

- Kaupungin uusi yhteinen asiakaspalvelu -hankkeessa etsitään perustaa yhteisille palvelukokonaisuuksille. Tavoitteena on tuoda kaupungissa tapahtuva asiointi- ja neuvontapalvelut saataville yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin, kunnan neuvonnan ja asiointipalvelujen tehostaminen sekä palvelujen monikanavaisuuden edistäminen. Kunnan sisäisten palvelujen lisäksi näiden asiakaspalvelupisteiden palvelutarjooma saattaa laajentua myös Valtiovarainministeriön Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen myötä.

- Bussivarikkojen sijainnista tulee tehdä ratkaisu pikaisesti, jotta Hakunilan keskusta-aluetta päästään kehittämään suunnitelmien mukaisesti.

- Riittävä Y-tonttien määrä tulee turvata tulevaisuuden palvelutarpeita varten arvioimalla tonttikantaa jatkuvasti suhteessa ennustettuun tarpeeseen. Palveluiden saavutettavuuden takaamiseksi on oleellista löytää palveluille varaukset keskeisiltä sijainneilta, etenkin hyvien joukkoliikenneyhteyksien varsilta. Yhteishankkeiden tukemiseksi on löydettävä myös niille soveltuvia, riittävän isoja tontteja. Oleellista on huomioida myös eheytyvien keskusta-alueiden kasvavista asukasmääristä aiheutuvat lisääntyvät palvelutarpeet.

- Kaupunki- ja palvelurakenteiden muutoksessa hyvän sijainnin paikat ovat muuttuneet useaan otteeseen. Entinen keskus saattaakin nykyrakenteessa olla toiminnallisen kaupunkirakenteen reunalla, jolloin reserviin jätettyjen tonttien sijainti ja ominaisuudet eivät vastaakaan nykyisiä tarpeita. Täydennysrakentamishankkeiden yhteydessä tulisikin arvioida kriittisesti olemassa olevia Y-tontteja sekä mahdollisesti löytää palveluille uudet ja paremmat paikat, jonka myötä vanhat varaukset voidaan kaavoittaa uuteen käyttöön.

- Toimialoilla vuosittain päivitettävien investointisuunnitelmien tulee olla kaupunkitasoisen palveluverkkosuun-

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

nitelman vuosille 2014–2023 esitettyjen linjausten mukaisia sekä tukea palveluverkkojen tavoitetilan totetutumista.

Toimialojen keskeiset palveluverkkolinjaukset ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi on esitetty tiivistettynä seuraavassa taulukossa.

Keskeiset toimenpiteet palveluverkkojen kehittämiseksi 2014–2023

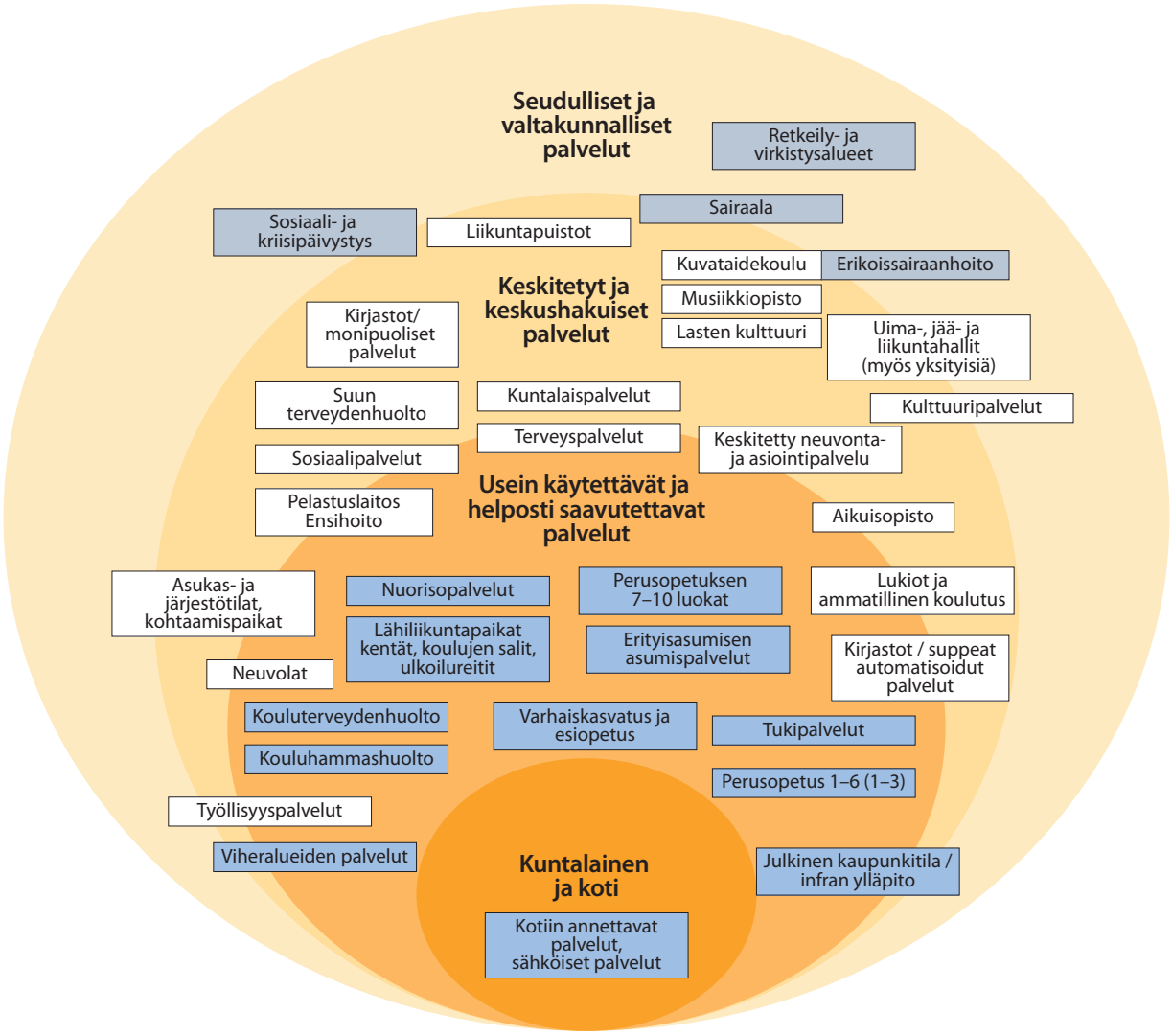
Keskeiset palveluverkkolinjaukset	Toimenpiteet
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	
Sosiaali- ja terveystoimen palveluverkkoa koskevat päätökset tehdään 1.1.2017 alkaen Uudenmaan erityisvastuualueella.	
Terveyspalvelut	
Turvataan terveyspalvelujen tarjonta koko väestölle.	Terveyspalvelut ovat koko väestön saavutettavissa. Lisätään perusterveydenhuollon palveluja Kivistön alueelle. Kehitetään neuvolaverkostoa. Jatketaan sähköisten palvelujen kehittämistä.
Perhepalvelut	
Turvataan sosiaalipalvelujen tarjonta koko väestölle.	Sosiaalipalvelut ovat koko väestön saavutettavissa. Pitkäaikaisasunnottomuusohjelmaa toteutetaan. Lastensuojelun kuntoutuspaikkoja lisätään. Sähköisiä palveluja kehitetään.
Vanhus- ja vammaispalvelut	
Turvataan kattava vanhus- ja vammaispalvelujen tarjonta.	Vastataan hoiva-asumisen kasvavaan tarpeeseen. Toteutetaan ikääntyneen väestön hyvinvointikeskuksia. Toteutetaan geriatrisen arviointi- ja akuuttiyksikön laajennus. Kotiutetaan asumispalvelujen asiakkaita Vantaan ulkopuolelta Vantaalle.
Suun terveydenhuolto	
Kehitetään palveluverkkoa ja turvataan suun terveydenhuollon palvelujen tarjonta koko väestölle.	Palveluverkkoa keskitetään hallitusti: selvitetään säilytettävät hammashuoltolat sekä koululaisten hammashuollon järjestäminen, pienistä yksiköistä luovutaan, tilojen käyttöastetta kasvatetaan, hoitohuoneiden määrä pidetään kuitenkin ennallaan.
Ensihoidon palvelut	
Ensihoidon palvelut tuotetaan HUS:n palvelusopimuksen mukaisesti.	Toteutetaan ensihoidon päivystyspiste Myyrmäen alueelle.
Sivistystoimen palvelut	
Sivistystoimen toimialalla suunnitellaan tilat joustaviksi ja monikäyttöisiksi yhteishankkeiksi.	
Varhaiskasvatus	
Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään pääsääntöisesti lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoidossa olevista lapsista kasvatetaan.	Tehottomista vuokratiloista luovutaan, uudet tilat suunnitellaan 6-8 kotialueelle. Uusien päiväkotihankkeiden yhteydessä selvitetään aina yksityinen toteutusvaihtoehto. Yksityisessä päivähoidossa olevien lasten määrä kasvatetaan palvelustrategian mukaisesti vähintään 8,6 %:iin vuoteen 2016 mennessä.
Perusopetus	
Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Vuosiluokkien 1–6 opetustilat suunnitellaan kotiluokka-periaatteella. Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa käytetään edelleen ainekohtaisia opetustiloja.	Vuosiluokkien 1–6 opetustilat suunnitellaan kotiluokka-periaatteella, jolloin esimerkiksi ensimmäisen ja toisen vuoden opetus sijoitetaan yhteiseen kotiluokka-alueeseen, joka muodostuu opetus- ja aulatiloista. Varaudutaan uusin hankkein Kivistön alueen sekä uuden Veromiehen alueen kasvuun alueiden rakentumisen edetessä. Isompien peruskorjausten yhteydessä selvitetään uudisrakentamisvaihtoehto.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Keskeiset palveluverkkolinjaukset	Toimenpiteet
Ruotsinkieliset palvelut	
Ruotsinkielisen väestön lisääntyessä vastataan kasvavaan palvelutarpeeseen.	Päivähoidon ja koulujen tilat toteutetaan jatkossa mahdollisuuksien mukaan yhteishankkeina monikäyttöperiaate huomioiden.
Lukiokoulutus	
Lukiokoulutus järjestetään taloudellisesti ja tehokkaasti.	Kivistöön sijoittuu toisen asteen oppilaitos. Tavoitteena on löytää uudenlainen tapa järjestää toisen asteen koulutusta.
Ammatillinen koulutus	
Ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkoja lisätään ja tilatehokkuutta kasvatetaan. Valtakunnalliset uudistukset ja työelämän muutostarpeet huomioidaan ammatillisen koulutuksen suunnittelussa.	Koulutuspaikkojen määrä tulee vuoteen 2016 mennessä lisääntymään 380 paikalla nykyisissä tiloissa. Kivistöön suunnitellaan uusi oppilaitos, mikä korvaa Ojahaan opetuspisteen. Tavoitteena on löytää uudenlainen tapa järjestää toisen asteen koulutusta.
Vapaan sivistystyön kansalaisopetus (Aikuisopisto)	
Aikuisopiston opetusta tarjotaan eri puolilla Vantaata. Tikkurilassa toiminta keskitetään Vantaan opistotaloon.	Kielotien suuntaisen yksikerroksisen osan muuttamista useampikerroksiseksi monikäyttötilaksi selvitetään, jotta tilan ja tontin käyttö tehostuisi.
Nuorisopalvelut	
Uusilla kasvavilla alueilla nuorisopalvelut hyödyntävät koulujen ja oppilaitosten tiloja.	Tikkurilan, Aviapoliksen ja Kivistön nuorisopalveluja tarjotaan koulujen - ja oppilaitosten yhteydessä. Nikinmäen ja Pakkalan koulujen yhteyteen esitetään toteutettavaksi uudet nuorisotilat.
Kirjastot	
Kirjastojen digitaalisia oppimisympäristöjä kehitetään ja tilojen monikäyttöisyyttä lisätään. Kivistön alueen kirjastopalvelut turvataan.	Asiakkaiden käyttöön järjestetään yhä enemmän tietokoneita ja erilaisia digitointimahdollisuuksia. Toteutetaan Kivistön ja Koivukylän alueen kirjastotilat monikäyttöperiaatteen mukaisesti.
Kulttuuripalvelut	
Kulttuuripalveluja tarjotaan kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä. Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään.	Tilojen yhteiskäyttöä kehittämällä etsitään synergiaetuja eri toimijoiden kanssa, esimerkiksi Kivistön kaupunkikeskuksessa. Selvitetään Tikkurilan Silkki-kiinteistön ottaminen kulttuuripalvelujen yhteiskäyttöön.
Liikuntapalvelut	
Ylläpidetään olemassa olevia liikuntaolosuhteita sekä toteutetaan uusia lähiliikuntapuistoja ja -paikkoja eri puolille kaupunkia. Kivistön ja Keski-Vantaan liikuntaolosuhteet toteutetaan alueiden rakentumisen myötä.	Suunnitellaan ja toteutetaan liikuntaolosuhteet Keski-Vantaan ja Kivistön alueille sekä toteutetaan uusia lähiliikuntapuistoja ja -paikkoja eri puolille kaupunkia.
Konserni- ja asukaspalvelujen palvelut	
Työllisyyspalvelut	
Työllisyyspalvelut keskitetetään TE-toimistojen läheisyyteen.	Työllisyyspalvelujen ja elinkeinopalvelujen yhteistyötä kehitetään. Asiakaspalvelu keskitetään Tikkurilaan ja työtoimintaa tarjotaan Pohjois- ja Länsi-Vantaalla. Asiakkaita opastetaan TE-keskuksen sähköisten palvelujen käytössä.
Kuntalaispalvelut	
Asiointi- ja neuvontapalveluja tarjotaan yhteisissä asiakaspalvelupisteissä monikanavaisesti.	Neuvonta- ja asiointipalveluja kehitetään edelleen keskittäen palvelupisteet luontevien kulkuväylien varrelle. Lisäksi kaupungin neuvontaa sähköistetään ja niiden käyttämiseen tarjotaan tukea. Jokaisella suuralueella on tulevaisuudessa vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.

Keskeiset palveluverkkolinjaukset	Toimenpiteet
Tukipalvelut	
Ateriapalvelujen palveluverkkoa kehitetään keittiöverkkoselvityksen mukaisesti. Puhtauspalvelut tuotetaan liikkuvammilla resursseilla. Pesulapalveluissa hyödynnetään kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen yrityksen tarjoamia palveluja. Aula- ja turvapalveluissa siirrytään käyttämään liikkuvia resursseja, jolloin resursseja voidaan kohdentaa joustavammin eri tarpeiden mukaan.	Keittiöverkkoselvityksen pohjalta määritellään valmistuskeittiöiden määrä sekä aterioiden tuotantotavat. Kehitetään ja lisätään liikkuvien resurssien käyttöä puhtaus- ja aulapalveluissa.
Pelastustoimen palvelut	
Paloasemaverkkoa muokataan toimintavalmiuden edellyttämällä tavalla. Uusia paloasemahankkeita perustetaan alueille, missä eri riskialueiden toimintavalmiusajan vaatimukset edellyttävät välittömässä toimintavalmiudessa olevaa yksikköä.	Toteutetaan yhteinen paloasema Helsingin kanssa Lahdenväylän ja Kehä III:n tuntumaan tai vaihtoehtoisesti kevyt paloasema Hakkila-Hakunila alueelle sekä yhteinen asema Nurmijärven kanssa Kivistöön.
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan palvelut	
Asiakaspalvelu	
Asiakaspalveluverkko säilyy ennallaan, sähköisten palvelujen tarjontaa lisätään.	Lisätään sähköisiä palveluja mahdollisuuksien mukaan.
Julkinen kaupunkitila eli liikenneverkko, puistot ja torit	
Julkista kaupunkitilaa kehitetään kaavoituksen keinoin ja asemakaavoja toteuttamalla. Vuosittaisten rakentamisohjelmien laadintaa ohjaavat mm. erilaiset sopimusvelvoitteet sekä asunto- ja työpaikkatonttien luovutukset.	Asemakaavoja toteutetaan eli uutta infraa ja yleisiä alueita rakennetaan ja ylläpidetään. Painopistealueita ovat Kehäradan asemiin olennaisesti liittyvät Tikkurilan, Kivistön ja Aviapoliksen keskusta-alueet sekä Vehkalan työpaikka-alue.
Yleisten alueiden rakentamisen ja kunnossapidon palvelut	
Tukikohtaverkosto säilyy ennallaan. Alueurakointimallin osuutta lisätään ylläpidettävien alueiden pinta-alan kasvaessa.	Pyritään säilyttämään nykyinen tukikohtaverkosto ja korvaamaan maankäytön muutoksista aiheutuvat mahdolliset poistuvat tukikohdat uusilla. Lisätään sähköisiä palveluja.

Kaupungin palveluverkon nykytilannetta on kuvattu kehämallilla raportin alussa. Näkemys toimialojen palvelutarpeiden ja palveluverkkosuunnittelun tavoitetilasta vuodelle 2023 voidaan myös kuvata kehämallilla, jossa palvelut on sijoitettu eri kehävyöhykkeille:

Kuva 61. Kaupungin palvelujen sijoittuminen eri kehävyöhykkeille, tavoitetila 2023.
Huom. Sote-uudistuksen tultua voimaan 1.1.2017 sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistavasta ja palveluverkoista päättää erityisvastuualue.

Lähteet

Vantaan kaupunki (2014). Menettelytapaohjeet uusia toimitiloja hankittaessa. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala.

Vantaan kaupunki (2013). Taloussuunnitelma 2014–2017 ja talousarvio 2014. Kaupunginjohtajan toimiala. Taloussuunnittelu. (Kaupunginvaltuusto 18.11.2013).

Vantaan kaupunki (2013). Tietohallinto-ohjelma 2014–2017. Konserni- ja asukaspalvelut. Tietohallinto. (Kaupunginhallitus 4.11.2013).

Vantaan kaupunki (2013). Sähköisten palveluiden toimintaohjelma 2014–2017. Konserni- ja asukaspalvelut. Tietohallinto.

Vantaan kaupunki (2013). Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet vuodelle 2014. (Kaupunginvaltuusto 18.11.2013)

Vantaan kaupunki (2013). Valtuustokauden 2013–2016 strategia. (Kaupunginvaltuusto 17.6.2013)

Vantaan kaupunki (2013). Vantaan väestöennuste 2013, koko kaupungin ennuste 2014–2040 ja osa-alue-ennuste 2014–2023. Kaupunginjohtajan toimiala, taloussuunnittelu, tietopalveluyksikkö. Tietopalvelu A6:2013.

Vantaan kaupunki (2012). Maapoliittiset linjaukset kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta koskien. (Kaupunkisuunnittelulautakunta 26.11.2012)

Vantaan kaupunki (2012). Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma. (Kaupunginvaltuusto 4.6.2012).

Vantaan kaupunki (2008). Vantaan palveluverkkojen kehittämisselvitys 2015–2025 ja muutokset palveluverkkoselvitykseen 2007–2015. (Kaupunginhallitus 14.1.2008)

Vantaan kaupunki (2007). Vantaan palveluverkkojen kehittämisselvitys 2007–2015. (Kaupunginhallitus 18.6.2007).

Vantaan kaupunki (2005). Palveluverkkotoimikunta (PAVE), loppuraportti 31.10.2005.

Toimialojen keskeisimmät lähteet

Vantaan kaupunki (2014). Vähintään 65 vuotta täyttäneet Vantaalla. Vantaan kaupungin tilastokatsaus 2014:1. Kaupunginjohtajan toimiala, taloussuunnittelu, tietopalveluyksikkö.

Vantaan kaupunki (2013). Suomenkielisen perusopetuksen TVO -säästöjen edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen mm. Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttaminen vuosina 2014–2016 ja niiden vaikutukset kouluverkkoon ja koulutilojen käytön tehostamiseen. Sivistystoimi.

Hyks-alueen kuntien terveydenhuollon järjestämissuunnitelma v. 2013–2016 (2013). (Hyks- sairaanhoitoalueen lautakunta 29.10.2013).

Vantaan kaupunki (2013). Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2013–2016. (Vapaa-ajan lautakunta 11.6.2013).

Asiakaspalvelu 2014 – Yhdessä palvelut lähelle (2013). Julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämishankkeen loppuraportti. Valtiovarainministeriön julkaisuja, hallinnon kehittäminen 14/2013.

Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten paloasemaverkon tuottama saavutettavuus 2035 (2013). (22.11.2013).

Vantaan kaupunki (2012). Vantaan viheralueohjelma 2011–2020. (Kaupunginhallitus 30.1.2012).

Vantaan kaupunki (2012). Vantaan vammaispoliittinen ohjelma (Wampo) 2012– 2016. Sosiaali- ja terveystoimen toimiala.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista.(28.12.2012).

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätös 2013–2016 (2012). PELAJK 11.12.2012 § 3.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012).

Keski-Uudenmaan pelastustoimialueen riskianalyysi 2012 (2012). PELAJK 28.8.2012 § 4.

Vantaan kaupunki (2011). Oman kodin avaimet, Kehitysvammaisten asumisen ohjelma 2011–2015. Sosiaali- ja terveystoimen toimiala. (Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.8.2011).

Vantaan kaupunki (2011). Vantaan kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma 2011– 2016. Sivistystoimi. (Opetuslautakunta 13.6.2011 § 19, Kaupunginhallitus 8.8.2011 § 16, Kaupunginvaltuusto 22.8.2011 § 7).

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta http://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2011/20110340.pdf.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta – muistio http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=42730&name=DLFE-15436.pdf.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Vantaan kaupunki (2010). Vantaa vanhenee viisaasti. Vantaan ikääntymispoliittinen ohjelma 2010–2015. Sosiaali- ja terveystoimen toimiala.

Vantaan kaupunki (2008). Elämänmakuista asumista Vantaalla. Vantaan asunto-ohjelma 2009–2017.

Terveydenhuoltolaki 39 §: Ensihoitopalvelun järjestäminen: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326.

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimus (2008). PELAJK 28.10.2008 § 7.

Ohje valmiussuunnittelusta pelastuslaitoksissa (SM 26/2007).

Rahikainen, Jussi (2006). Keski-Uudenmaan paloasemaverkoston uudistaminen. (5.6.2006).

Muut lähteet

Valtiovarainministeriö (2014). Peruspalvelujen tila –raportti 2014. Kunnallistalouden ja –hallinnon neuvottelukunta. I OSA – Yhteenveto. Valtiovarainministeriön julkaisuja 9/2014.

Valtiovarainministeriö (2014). Peruspalvelujen tila –raportti 2014. Kunnallistalouden ja –hallinnon neuvottelukunta. Valtiovarainministeriön julkaisuja 9/2014, osa II.

Oulun kaupunki (2013). Oulun palvelumalli 2020, palvelut ja verkkosuunnitelma 2013-2020. (1.2.2013).

Ristimäki, M., Tiitu, M., Kalenoja, H., Helminen, V. & P. Söderström (2013). Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet Suomessa - jalankulku-, joukkoliikenne- ja autovyöhykkeiden kehitys vuosina 1985 - 2010. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 32/2013.

Lahden kaupunki (2012). Lahden kaupungin palvelukonsepti, 30.5.2012.

Salonen M., Toivonen T., Vaattovaara M. (2012). Arkiliikkumisen vaihtoehdoista monikeskuksistuvassa metropolissa: Kaksi näkökulmaa palvelujen saavutettavuuteen pääkaupunkiseudulla.

Liite 1. Väestö- ja rakentamisennustemenetelmän kuvaus

Väestöennustemenetelmä

Vantaan väestöennusteessa käytetään determinististä väestöennustemenetelmää. Menetelmä perustuu väestössä ja sen rakenteessa tapahtuneisiin muutoksiin ennustetta edeltävinä vuosina, muutosten avulla tehtäviin oletuksiin ja muutoksista estimoituihin parametreihin. Koko kaupungin ennusteessa oletukset tehdään hedelmällisyydestä, muuttoliikkeestä ja kuolevuudesta.

Ennusteen menetelmä voidaan karkeasti kuvata siten, että olemassa olevaan väestöön (1.1) lisätään oletusten mukaisten hedelmällisyyslukujen avulla lasketut vuoden aikana syntyneet, vähennetään oletusten mukaisten kuolevuuslukujen avulla lasketut kuolleet ja lisätään oletusten mukaisen nettomuuton, tulomuuton ja lähtömuuton erotus, vaikutus väestön määrään. Hedelmällisyysoletukset tehdään ikäluokittain ja kuolleisuus- sekä nettomuutto-oletukset sukupuolittain ja ikäluokittain. Lisäksi nettomuutossa tehdään oletukset erikseen kotimaan- ja ulkomaan nettomuutolle. Ennusteen avulla saadaan seuraavan vuoden (1.1) väestö, jota käytetään taas seuraavan ennustevuoden lähtöväestönä. Samaa menetelmää toistetaan kunnes saadaan ennusteessa haluttu ennustevuosien määrä, esimerkiksi 40 vuotta.

Osa-alueittainen ennuste tehdään omana kokonaisuutenaan. Siitä saatu tulos täsmätään koko kaupungin ennusteeseen ikä- ja sukupuolijakaumien suhteen, jotta molempien ennusteiden väestömäärä täsmäisi henkilömäärien suhteen. Osa-alueittaisessa ennusteessa oletukset tehdään lähtökohtaisesti kaupunginosakohtaisesti, mutta joissain tapauksissa kaupunginosia myös yhdistetään esim. pienen väestömäärän vuoksi. Ottamalla huomioon kaupunginosien ominaispiirteet pyritään saamaan ennusteesta osa-aluetasolla tarkempi. Osa-alue-ennusteessa oletuksia tehdään hedelmällisyydestä, vanhassa asuntokannassa tapahtuvista väestönmuutoksista ja uuden asuntokannan vaikutuksista väestönmuutoksiin. Uuden asuntokannan määrä saadaan asuntorakentamisennusteesta.

Osa-alueittaisen ennusteen menetelmä poikkeaa joiltain osin koko kaupungin ennusteen menetelmästä. Osa-alueittaisessa ennusteessa lasketaan syntyneet kaupunginosakohtaisten hedelmällisyyslukujen avulla. Kuolleisuus ja nettomuutto sisällytetään teknisesti samaan termiin, ns. väestömuutoskertoimeen, jonka avulla lasketaan vanhassa asuntokannassa tapahtuvat väestönmuutokset syntyvyyttä lukuun ottamatta. Kertoimen vaikutus siis voi olla joko väestöä lisäävä tai vähentävä. Uuden asuntokannan vaikutus osa-alueen väestöön lasketaan asuntorakentamisennusteesta saatavien kerrosneliömetrien ja asumisväljyyksistä tehtävien oletusten avulla. Sekä rakentamisennuste että asumisväljyydet lasketaan talotyypeittäin (erilliset pientalot, rivi- ja kerrostalot).

Asuntorakentamisennusteen laadinta

Osa-alueittaista väestöennustetta ei voida laatia ilman alueittaista rakentamisennustetta. Rakentamisennusteessa ennustetaan tulevan 10 vuoden rakentamisen määrä vuosittain kerrosaloina (erikseen omakotitalot, pari- ja rivitalot sekä kerrostalot). Kerrosalatieto voidaan muuntaa tarvittaessa asunnoiksi arvioimalla valmistuvien asuntojen keskikoko menneen kehityksen pohjalta.

Yleisinä lähtökohtina ennustetta tehtäessä ovat toisaalta kaupungin tontinluovutusohjelma (sekä pientalo- että kerrostalotontit), kaavoitustilanne, kaupungin kaavoitusohjelma ja kunnallistekniikan rakentamisohjelma, rakentamisvarannot eri alueilla, rakennuttajien arviot asuntorakentamisesta (mm. vuoden vaihteen rakennuttajaneuvottelut, kaavakokoukset, seurantaryhmät) sekä kaavoitettavien/kaavoitettujen alueiden käyttöönottosuunnitelmat (rakentamisjärjestys, tehdyt sopimukset, suunnitelmat), toisaalta aiempina vuosina valmistuneiden asuntojen kerrosala asunnon talotyypin mukaan, edeltävinä kuukausina myönnetyt rakennusluvat, aloitetut ja valmistuneet asunnot sekä ennusteen tekohetkellä rakenteilla olevien asuntojen kerrosalatiedot.

Erikseen ennustetaan **yksittäisrakentaminen** (yksityiset henkilöt, pienet rakennusliikkeet, ja mm. kaupungin luovuttamat pientalotontit). Yksittäisrakentamisennuste tehdään pääosin menneiden vuosien kehityksen ja olemassa olevien ja tulevien kaavavarantojen sekä kaupungin tontinluovutusohjelman pohjalta ja se on pientalorakentamista. Ohjelmoidun rakentamisen ennuste tehdään vuodenvaihteessa käytyjen rakennuttajaneuvottelujen pohjalta. Rakentaminen on pääosin kerrostalorakentamista ja sen toteuttajina ovat ”isot” rakennusliikkeet.

Yksittäisrakentamisennuste ja ohjelmoitu rakentamisennuste yhteen summattuna muodostavat asuntorakentamisennusteen.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 4 §

Vantaa

Vantaan kaupunki
Kaupunginjohtajan toimiala
Taloussuunnittelu

Äänestyspöytäkirja, kaupunginvaltuuston kokous 16.6.2014, klo 19.42

§ 4 Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014–2023

Kaupunginhallituksen esitys = JAA

Antero Eerolan poistoesitykset = EI

JAA	**60**
EI	**4**
TYHJIÄ	**0**
POISSA	**3**

JAA

Abdi
Aittakallio
Ala-Kapee-Hakulinen
Ansalehto-Salmi
Aura
Auvinen
Bruun
Eklund
Hako
Heinimäki
Herranen
Hirvaskoski
Hirvonen
Hurri
Hyttinen
Härmälä
Juurikkala
Jääskeläinen Jouko
Kaira
Karén
Karlsson
Kaukola
Kauppinen
Kiljunen
Kortesalmi
Kostilainen
Kyyrö
Kähärä
Kärki
Kärkkäinen
Laakso Päivi
Laakso Sari
Lehmuskallio
Leppänen
Letto
Lindtman
Malmi
Multala
Mäkelä
Mäkinen
Mäntynen
Mölsä
Nieminen
Niinistö
Norrena
Orlando
Orpana
Peura
Porthén
Puha
Päivinen
Rannikko
Rokkanen
Simonen
Sodhi
Tenhunen
Vahtera
Weckman
Virta
Åstrand

EI

Eerola
Saramo
Sillanpää
Tyystjärvi

Äänestyspöytäkirja, kaupunginvaltuuston kokous 16.6.2014, klo 19.44

§ 4 Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2014–2023

Kaupunginhallituksen esitys = JAA

Antero Eerolan kouluverkkoja koskevat muutosesitykset = EI

JAA	**40**
EI	**23**
TYHJIÄ	**0**
POISSA	**4**

JAA

Abdi
Aittakallio
Ala-Kapee-Hakulinen
Bruun
Eklund
Hako
Heinimäki
Hurri
Hyttinen
Härmälä
Jääskeläinen Jouko
Kaira
Karén
Karlsson
Kaukola
Kiljunen
Kortesalmi
Kähärä
Laakso Päivi
Lehmuskallio
Leppänen
Letto
Lindtman
Multala
Mäkinen
Mäntynen
Mölsä
Orlando
Orpana
Peura
Porthén
Puha
Päivinen
Rannikko
Rokkanen
Sodhi
Tenhunen
Tyystjärvi
Weckman
Virta

EI

Aura
Auvinen
Eerola
Herranen
Hirvaskoski
Hirvonen
Juurikkala
Kauppinen
Kostilainen
Kyyrö
Kärki
Kärkkäinen
Laakso Sari
Malmi
Mäkelä
Nieminen
Niinistö
Norrena
Saramo
Sillanpää
Simonen
Vahtera
Åstrand

5 § Vuoden 2015 talousarviolaadinnan kehys

VD/5225/02.01.00.00/2014
KN/PM/PiO/PH

Suomen talouden arvioidaan kääntyvän hitaaseen vientivetoiseen kasvuun syksyllä 2014. Kun vuonna 2013 bruttokansantuote laski 1,4 prosenttia, arvioi valtiovarainministeriö talouden kasvavan 0,5 prosenttia vuonna 2014. Tulevina vuosina bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,5 prosentin verran. Kuluttajahintojen arvioidaan nousevan noin 1,5 prosenttia vuonna 2014 ja vauhdittuvan lähes kahteen prosenttiin tulevina vuosina.
Ansiotaso kasvaa 1,3 prosenttia vuonna 2014 ja kääntyy hienoiseen kasvuun tulevina vuosina. Hintojen nousu yhdessä kiristyvän verotuksen kanssa aiheuttaa sen, että reaaliansioiden kehitys on jopa miinusmerkkinen vuosina 2014 ja 2015. Palkkasumma kasvaa valtiovarainministeriön arvion mukaan 1,3 prosenttia vuonna 2014 ja 1,8 prosenttia vuonna 2015. Työttömyysaste kääntyy vuoden 2014 8,4 prosentin tasosta (Tilastokeskus) lievään laskuun tulevina vuosina.

Ammattikorkeakoulujen rahoituksen siirto valtiolle vähentää kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksia 455 miljoonalla eurolla vuodesta 2015 lukien. Valtionosuusleikkaukset yhteensä ovat noin 1,3 miljardia euroa vuonna 2015. Kuntien valtionavut yhteensä ovat 9,6 miljardia euroa vuonna 2015, 840 miljoonaa euroa vuotta 2014 vähemmän. Vuoden 2015 alusta osa yli 300 päivää työmarkkinatuella olleiden pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen rahoitusvastuusta siirretään kunnille vuonna 2015. Kokonaisuutena valtiovarainministeriö arvioi valtion toimenpiteiden kiristävän kuntataloutta noin 200 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Peruspalveluohjelmassa vuosille 2015 – 2018 kuntien toimintamenojen arvioidaan kasvavan 2,4 prosentilla lähivuosina. Valtion toimenpiteiden arvioidaan hieman lisäävän kuntien menoja vuonna 2015 ja sen jälkeen alentavan muun muassa rakennepoliittisten toimien vaikutuksen johdosta. Ikärakenteen ja väestön määrän muutoksen arvioidaan aiheuttavan noin prosentin kasvun vuosittain peruspalvelujen tarpeeseen. Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan noin 2 prosenttia vuonna 2014 ja kehysjaksolla keskimääräisen kasvun arvioidaan olevan 2,8 prosenttia vuodessa. Menojen kasvaessa tuloja nopeammin kuntatalous pysyy alijäämäisenä ja korkean investointitarpeen ja –tason johdosta kuntien velkamäärä kasvaa voimakkaasti lähivuosina. Kuntien lainakanta on lähes 20 miljardia euroa vuoden 2015 lopussa; kasvua yli kaksi miljardia euroa vuodessa lähivuosina.

Vuoden 2015 käyttötalous- ja investointikehys perustuvat valtuustokauden strategiaan, siitä johdettuihin sitoviin tavoitteisiin sekä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa sovittuun toimintamenojen kasvuun ja investointitasoon. Kehyksen kunnallisveron verotuloarvio perustuu vuoden 2014 veroprosenttiin. Valtionosuusarviossa on huomioitu kaupungin ikäryhmittäinen väestö 1.1.2014, valtion kehyspäätös sekä peruspalveluohjelman linjaukset. Valtionosuusuudistus, rakennepoliittisen ohjelman toimenpiteet sekä sote-uudistuksen lakivalmistelu ovat vielä kesken, tehtyjen päätösten vaikutukset huomioidaan kaupunginjohtajan esityksessä. Heikko talouskasvu, työllisyystilanne sekä vielä valmistelussa olevat lakimuutokset luovat epävarmuutta kaupungin tulopohjan kehitykseen. Kaupungin verotulot kasvoivat poikkeuksellisten erien vuoksi vuonna 2013 6,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kuntien verotuloennusteeseen, kuntakohtaisen ennustekehikkoon ja alkuvuoden toteumiin perustuvan verotulojen toteuma-arvion mukaan verotuloja saadaan vuonna 2014 926 milj. euroa, ja vuosikasvu jää 1,2 prosenttiin edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2015 kaupungin arvioidaan saavan verotuloja yhteensä 952 milj. euroa, kunnallisverojen arvioidaan kasvavan 2,4 prosenttia, yhteisöverojen 3,0 prosenttia ja kiinteistöverojen 7,0 prosenttia. Kiinteistöverotulojen kasvu perustuu valtion päätökseen nostaa kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja, vaikutus Vantaalla on noin 2,1 miljoonan euroa. Kehysarvio sisältää myös rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentin noston seudun useimpien kuntien tavoin ylärajaan 3,00 prosenttiin vuonna 2015.

Vuonna 2014 kaupunki saa valtionosuuksia 138,5 miljoonaa euroa ministeriöiden (VM ja OKM) päätösten mukaisesti. Vuonna 2015 arvioidaan valtionosuuksia saatavan 135 miljoonaa euroa. Kehysarvio vuodelle 2015 on tehty valtion kehyspäätöksen ja peruspalveluohjelman linjausten pohjalta sekä Vantaan väestökehitys huomioiden. Vuonna 2016 tehtävä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tuonee huomattavan lisän kaupungin valtionosuuteen.

Valtionosuusuudistus toteutuessaan hallituksen esityksen eduskunnalle esittämässä muodossa toisi Vantaalle 20,6 miljoonan euron lisän valtionosuuksiin porrastetusti kahdelle vuodelle. Vuonna 2015 lisäys olisi 50 euroa asukasta kohden ja vuonna 2016 myös 50 euroa asukasta kohden. Valtion tekemät valtionosuusleikkaukset kuitenkin pienentävät kunnille jaettavaa valtionosuutta ja Vantaan valtionosuudet laskevat alustavan laskelman mukaan -2,5 prosenttia vuoden 2014 toteuma-arvioon nähden. Kehysvalmistelussa ei ole ollut käytössä valtakunnallisia kuntakohtaisia valtionosuusennusteita vuoden 2015 uuden, esitetyn valtionosuusjärjestelmän mukaisista valtionosuuksista.

Vuoden 2015 verorahoitukseksi arvioidaan yhteensä 1 087 milj. euroa, mikä tarkoittaa noin 2,1 prosentin kasvua vuoden 2014 toteuma-arvioon nähden. Verorahoituksen oletetaan kasvavan vuosina 2016–2018 noin 3,8 prosenttia vuosittain. Verotulo- ja valtionosuusarviot tarkentuvat kaupunginjohtajan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksiin.

Korkokulut kasvavat taloussuunnitelmakaudella lainakannan kasvusta sekä lainojen marginaalien nousemisesta johtuen. Vuonna 2015 korkokulujen arvioidaan pysyvän matalan korkotason johdosta vielä 20 milj. euron tasolla. Taloussuunnitelmakauden korkotuloarviot ovat kehyksessä entisellä tasolla, sen sijaan muiden rahoitustuottojen sisältämien osinkotuottojen arvioidaan laskevan vuosina 2015–2016 Vantaan Energian jätevoimalainvestoinnista johtuen.

Kehyksen toimintatuotot perustuvat toimialojen näkemyksiin tulevien vuosien tulokehityksestä. Toimintamenojen kehysvalmistelu perustuu talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaiseen 1,5 prosentin vuosittaiseen kasvuun. Toimintakulut kasvavat vuonna 2015 erikoissairaanhoidon ja toimeentulotuen kasvusta sekä sivistystoimen valtionosuusrahoituksella katettavista ryhmäkokojenmuutoksista johtuen 2,5 prosenttia, toimintatuotot 4,4 prosenttia ja toimintakate 1,9 prosenttia vuoden 2014 toteumaennusteeseen nähden. Kaupunkitason kehys sisältää tämän hetken näkemyksen mukaisen varauksen Kehäradan liikennöinnin alkamisesta aiheutuvaan joukkoliikenteen kuntaosuuteen sekä Helsingin Seudun Liikennekuntayhtymän (HSL) infrahyvitysjärjestelmän mukaisen vaikutuksen tuloihin ja menoihin. Joukkoliikenteen tulot ja menot tarkistetaan talousarvioesitykseen Kehäradan liikennöinnin ja HSL:n infrakorvausjärjestelmän vaikutusten tarkennuttua.

Maltillisen verotulokasvun ja valtionosuusleikkausten jatkuessa investointien tulorahoituskyvyn kasvattaminen ja velkaantumiskehityksen hallintaan saaminen edellyttävät alhaista menokasvutasoa koko taloussuunnitelmakauden ajan. Vuosien 2016 – 2018 toimintakatteen kehitys perustuu laskennalliseen 1,5 prosentin tasoon.

Kaupungin poistojen määrä nousee merkittävästi vuonna 2015 Kehäradan valmistumisesta johtuen. Kehäradan poistot sekä vuonna 2013 tehty päätös poistoaikojen lyhentämisestä nostavat taloussuunnitelmakauden lopussa kaupungin poistotason ja nettoinvestoinnit samalle tasolle, mutta heikentävät samalla kaupungin laskennallista tilikauden tulosta. Taloussuunnitelmakauden poistot tarkentuvat investointiohjelman laatimisen yhteydessä.

Investointitasoksi (ilman Kehärataa ja Kehä III:a) on määritelty talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmassa enintään 90 milj. euroa, mikä edellyttää olennaista investointien priorisointia. Vuoden 2015 kehyksessä kokonaisinvestointitaso on noin 123 milj. euroa. Kehyksen investointimenot ilman Kehärataa sekä Kehä III:n toisen vaiheen investointimenoja ja valtion osuuden rahoitusta ovat 98,5 milj. euroa. Kehys sisältää maapoliittisenohjelman mukaisen varauksen maanhankintaa sekä varauksen Apotti tietojärjestelmään. Vuoden 2015 investoinneista (ilman Kehärataa ja Kehä III) katetaan kehysvalmistelutilanteen arvion mukaan tulorahoituksella 39 prosenttia ja kokonaisinvestoinneista vain 31 prosenttia. Kaupunki joutuu kasvattamaan lainakantaansa kehysarvioiden toteutuessa noin 84 milj. eurolla vuonna 2015.

Taloussuunnitelmakauden lopussa Kehäradan ja Kehä III toisen vaiheen rahoituksen päätyttyä kaupunki tavoittelee tilannetta, jossa se kykenee rahoittamaan investointinsa tulorahoituksella, ja jossa kaupungin lainakannan kasvu pysähtyy.

Esitykset sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2015

Valtuustokauden strategiaa toteutetaan vuosittain valtuustotasoisten sitovien tavoitteiden sekä toimialojen tavoitteiden ja tuloskorttien kautta. Sitovat tavoitteet ovat valtuustossa hyväksyttäviä

toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka edistävät valtuustokauden strategisten päämäärien toteutumista.

Liiteaineistona on valtuustoseminaarissa saadun palautteen perusteella valmistellut vuoden 2015 sitovien tavoitteiden luonnokset, jotka perustuvat valtuustokauden strategian painopistealueisiin ja päämääriin. Lopullisesti sitovat tavoitteet hyväksytään kaupunginvaltuustossa talousarviokäsittelyn yhteydessä marraskuussa 2014.

Kaupunginhallitus 9.6.2014 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä vuoden 2015 talousarvion käyttötalouden ja investointien laadintakehys liitteen mukaisesti,
b) esittää vuoden 2015 talousarvion laadintakehys tiedoksi kaupunginvaltuustolle,
c) ohjeistaa toimialoja laatimaan investointisuunnitelmansa kaikkien talousarvion hankeryhmien osalta kymmenvuotiskaudelle 2015 – 2024,
d) hyväksyä liitteenä olevat esitykset sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2015 ohjeellisena toimialoilla noudatettavaksi talousarvioesitysten laadinnassa ja
e) esittää tavoite-esitykset tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 5

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi vuoden 2015 talousarvion laadintakehys ja
b) merkitä tiedoksi liitteenä olevat ohjeelliset esitykset sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2015.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että asiaan jätettiin seuraava **valtuustoryhmien yhteinen** pöytäkirjalausuma: ”Merkitessään tiedoksi esitykset vuoden 2015 ohjeelliseksi sitoviksi tavoitteiksi valtuusto toteaa, että jatkotyössä tulee kiinnittää huomiota siihen, että sitovien tavoitteiden sisältö ja mittarit vastaavat mahdollisimman hyvin toisiaan.”

Liitteet:
- Kehystaulukot
- Luonnos sitoviksi tavoitteiksi vuodelle 2015

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:
talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 09 839 28542, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KEHYS 2015 TULOSLASKELMA - SIS. KAUPUNKI, LIIKELAITOKSET JA RAHASTOT

1000 eur	TP 2013	TA 2014	Ennuste 4_2014	KEHYS 2015	KEHYS 2016	KEHYS 2017	KEHYS 2018
TOIMINTATUOTOT (ilman hsy)	384 054	358 499	366 950	381 781	389 417	397 205	405 149
TOIMINTAKULUT (ilman hsy ja VOK)	-1 359 518	-1 392 384	-1 401 783	-1 436 867	-1 458 420	-1 480 297	-1 502 501
TOIMINTAKATE	-975 463	-1 033 885	-1 034 833	-1 055 086	-1 069 003	-1 083 091	-1 097 352
VEROTULOT	915 235	926 000	926 000	952 000	980 000	1 020 000	1 057 000
VALTIONOSUUDET	147 059	137 000	138 500	135 000	148 000	151 000	154 000
KORKOTUOTOT	14 936	14 790	14 790	14 391	14 393	14 396	14 396
MUUT RAHOITUSTUOTOT	17 657	14 295	17 786	12 500	12 500	16 500	16 500
KORKOKULUT	-9 718	-19 970	-14 831	-20 200	-33 940	-37 171	-40 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-138	-643	-643	-643	-643	-644	-644
VUOSIKATE	109 569	37 587	46 769	37 961	51 306	80 989	103 900
POISTOT	-72 852	-80 100	-77 000	-85 000	-95 000	-98 000	-97 000
TILIKAUDEN TULOS	36 717	-42 513	-30 231	-47 039	-43 694	-17 011	6 900
Verorahoitus yhteensä	1 062 295	1 063 000	1 064 500	1 087 000	1 128 000	1 171 000	1 211 000
			Muutos % ennuste-kehys	Muutos % TA2014-kehys			
Verorahoituksen kasvu			2,1 %	2,3 %	3,8 %	3,8 %	3,4 %
Toimintakatteen kasvu			2,0 %	2,1 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Toimintakulujen kasvu			2,5 %	3,2 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Toimintatuottojen kasvu			4,0 %	6,5 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

1 000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014 1. ovk	KEHYS 2015
YLEISHALLINTO				
TOIMINTATUOTOT	2 139	2 226	2 226	2 271
TOIMINTAKULUT,	-25 052	-28 042	-28 248	-28 839
josta sisäinen vuokra	-252	-195		-181
TOIMINTAKATE	-22 913	-25 816	-26 021	-26 568
toimintakatteen kasvu				*2,9 %*
toimintamenojen kasvu				*2,8 %*
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA				
TOIMINTATUOTOT	1 985	1 898	1 898	2 024
TOIMINTAKULUT,	-17 115	-19 418	-19 317	-19 864
josta sisäinen vuokra	-882	-966		-952
TOIMINTAKATE	-15 130	-17 520	-17 419	-17 839
toimintakatteen kasvu				*1,8 %*
toimintamenojen kasvu				*2,3 %*
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA (ilman VOK)				
TOIMINTATUOTOT	13 854	13 193	13 440	14 131
TOIMINTAKULUT,	-61 687	-66 732	-65 531	-71 151
josta sisäinen vuokra	-3 521	-3 358		-3 419
TOIMINTAKATE	-47 834	-53 539	-52 091	-57 021
toimintakatteen kasvu				9,5 %
toimintamenojen kasvu				*6,6 %*
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI				
TOIMINTATUOTOT	64 375	60 614	67 141	68 900
TOIMINTAKULUT,	-600 075	-611 055	-623 338	-635 722
josta sisäinen vuokra	-16 593	-16 566	-556 197	-16 849
TOIMINTAKATE	-535 700	-550 441	-556 197	-566 822
toimintakatteen kasvu				*3,0 %*
toimntamenojen kasvu				4,0 %

1 000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014 1. ovk	KEHYS 2015
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ				
TOIMINTATUOTOT	40 490	37 793	39 027	40 378
TOIMINTAKULUT,	-422 597	-433 535	-433 462	-436 796
josta sisäinen vuokra	-78 934	-78 560		-77 770
TOIMINTAKATE	-382 106	-395 742	-394 435	-396 418
toimintakatteen kasvu				0,2 %
toimintamenojen kasvu				0,8 %
MAANKÄYTTÖ, RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ YHTEENSÄ (ilman HSY ja VOK)				
TOIMINTATUOTOT	195 700	178 645	178 831	183 463
TOIMINTAKULUT,	-169 667	-170 001	-170 529	-172 729
josta sisäinen vuokra	-8 958	-7 991		-9 252
TOIMINTAKATE	26 033	8 644	8 302	10 733
toimintakatteen kasvu				24 %
toimintamenojen kasvu				1,6 %
HSL -kuntayhtymä; Kehäradan liikennöinin vaik.				
TOIMINTATULOT				4 900
TOIMINTAKULUT				-6 500
TOIMINTAKATE				-1 600
KAUPUNKI YHTEENSÄ (ilman HSY ja VOK)				
TOIMINTATUOTOT	318 542	294 369	302 562	316 067
TOIMINTAKULUT,	-1 296 192	-1 328 784	-1 340 424	-1 371 601
josta sisäiset vuokrat	-109 139	-107 636	-556 197	-108 423
TOIMINTAKATE	-977 650	-1 034 414	-1 037 862	-1 055 535
toimintakatteen kasvu				*2,0 %*
toimintamenojen kasvu				*3,2 %*

1 000 €	TP 2013	TA 2014	Ennuste 2014 1. ovk	KEHYS 2015
KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS				
TOIMINTATUOTOT	34 819	35 443	35 443	36 152
TOIMINTAKULUT,	-32 988	-34 044	-34 044	-34 534
josta sisäinen vuokra	-1 743	-1 650		-1 692
TOIMINTAKATE	1 831	1 399	1 399	1 619
VANTAAN TYÖTERVEYS				
TOIMINTATUOTOT	6 064	6 373	6 373	6 501
TOIMINTAKULUT,	-5 958	-6 285	-6 285	-6 373
josta sisäinen vuokra	-437	-390		-399
TOIMINTAKATE	106	88	88	131
SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOS				
TOIMINTATUOTOT	22 158	21 853	22 110	22 601
TOIMINTAKULUT,	-22 054	-21 440	-21 698	-22 121
josta sisäinen vuokra	-1 151	-1 127		-1 211
TOIMINTAKATE	104	412	412	548
LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ				
TOIMINTATUOTOT	63 041	63 669	63 927	65 255
TOIMINTAKULUT,	-60 999	-61 770	-62 028	-62 940
josta sisäinen vuokra	-3 332	-3 166	0	-3 303
TOIMINTAKATE	2 042	1 899	1 899	2 315
RAHASTOT YHTEENSÄ (ilman VOK)				
TOIMINTATUOTOT	2 471	460	460	460
TOIMINTAKULUT,	-2 326	-1 830	-1 830	-2 326
josta sisäinen vuokra	-18	-11		-12
TOIMINTAKATE	145	-1 370	-1 370	-1 866
KAUPUNKI, LIIKELAITOKSET JA RAHASTOT				
TOIMINTATUOTOT	384 054	358 499	366 949	381 781
TOIMINTAKULUT,	-1 359 518	-1 392 384	-1 404 283	-1 436 867
josta sisäiset vuokrat	-112 489	-110 813	-556 197	-111 737
TOIMINTAKATE	-975 463	-1 033 885	-1 037 333	-1 055 086
toimintakatteen kasvu				2,1 %
toimintamenojen kasvu				3,2 %

KEHYS 2015 - KAUPUNGIN INVESTOINNIT

1 000 €	TA 2014	KEHYS 2015	K2016	K2017	K2018
Kaupungin investoinnit:					
INVESTOINTIOSA NETTO	-90 773	-93 000	-117 700	-95 000	-98 200
INVESTOINTIOSAN TULOT	8 150	5 500	5 000	5 000	5 000
INVESTOINTIOSAN MENOT (ilman Kehärataa ja Kehä III)	-98 923	-98 500	-122 700	-100 000	-103 200
RAKENTAMISINVESTOINNIT	-37 885	-37 700	-37 700	-37 700	-37 700
AINEETON OMAISUUS	-8 500	-8 500	-11 400	-15 000	-18 200
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS					
Kunnallistekniset työt (ilman Kehärataa ja Kehä III)	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
IRTAIN OMAISUUS	-6 238	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
KIINTEÄ OMAISUUS	-10 000	-10 000	-10 000	-5 000	-5 000
OSAKKEET JA OSUUDET	-1 300	-1 300	-22 600	-1 300	-1 300
Lisäksi:					
LIIKELAITOSTEN INVESTOINNIT (netto)	-2 820	-2 676	-2 671	-2 666	
RAHASTOJEN INVESTOINNIT	-9 400	-4 900	-2 100		
KEHÄRATA	-52 500	-9 204			
KEHÄ III Vantaa	-13 400	-7 600	-1 165	80	80
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-177 043	-122 880	-128 636	-102 586	-103 120
KEHÄ III valtiolle, rahoitusvaikutus	-23 743	-11 103			
Kaikki yhteensä	-200 786	-133 983	-128 636	-102 586	-103 120

Kehä III valmistuu etupainotteisesti, TA 2014 luku liikenneviraston ennusteen mukaan

RAHOITUSSUUNNITELMA
Kaupunki + rahastot+ liikelaitokset

1000 Euroa	ennuste 2014	TAE/TAHYS 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	46 769	37 961	51 306	80 989	103 900
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-32 002	-30 065	-30 065	-30 064	-30 064
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-181 729	-122 880	-128 636	-102 586	-103 120
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 000	1 065	1 500	1 500	1 500
Käyttöomaisuuden myyntitulot	35 502	35 532	35 500	35 500	35 500
Toiminnan ja investointien rahavirta	-128 460	-78 386	-70 395	-14 661	7 716
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-2 560	-2 560	-2 560	-2 560	-2 560
Antolainasaamisten lisäys	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100
Antolainasaamisten vähennys	540	540	540	540	540
Lainakannan muutokset	140 000	84 000	53 500	0	-8 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	194 000	170 000	130 000	108 500	170 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-54 000	-86 000	-76 500	-108 500	-178 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset		0			
Muut maksuvalmiuden muutokset	-23 743	-11 103	20 000	20 000	
Vaikutus maksuvalmiuteen	-14 763	-8 049	545	2 779	-2 844
Nettolainanotto	140 000	84 000	53 500	0	-8 000

Vantaan kaupungin verorahoitus vuosina 2010 - 2018 kehys 2015

	TP2010	TP2011	TP2012	TP2013	TA2014*	KEHYS 2015	TS2016	TS2017	TS2018
Verotulot yhteensä	804,7	835,6	857,1	915,2	926,0	952,0	980,0	1 020,0	1 057,0
muutos-%	5,4	3,8	2,6	6,8	1,2	2,8	2,9	4,1	3,6
Kunnallisvero	697,1	710,2	739,1	786,4	788,0	807,0	841,0	875,0	907
muutos-%	3,9	1,9	4,1	6,4	0,2	2,4	4,2	4,0	3,7
Yhteisövero-osuus	48,4	65,6	56,3	64,2	67,0	69,0	61,0	65,0	68
muutos-%	-4,1	35,6	-14,2	14,2	4,3	3,0	-11,6	6,6	4,6
Kiinteistövero	59,3	59,9	61,7	64,6	71,0	76,0	78,0	80,0	82
muutos-%	10,9	1,0	3,1	4,6	10,0	7,0	2,6	2,6	2,5
Valtionosuudet yhteensä	129,0	136,6	148,2	147,0	138,5	135,0	148,0	151	154
muutos-%	16,7	5,9	8,5	-0,8	-5,8	-2,5	9,6	2,0	2,0
Verorahoitus yhteensä	933,7	972,2	1 005,2	1 062,2	1 064,5	1 087,0	1 128,0	1 171,0	1 211,0
	8,4	4,1	3,4	5,7	0,2	2,1	3,8	3,8	3,4

* Ministeriöiden vos-päätökset 2014

Esitykset vuoden 2015 sitoviksi tavoitteiksi

Strat. pää-määrä nro	Strateginen päämäärä	Esitys sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2015	Esitys sitovan tavoitteen mittariksi	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Kaupungin talous tasapainossa						
1.	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan	Toimintakatteen kasvuprosentin maksimi	Toimintakatteen kasvu-%	Toimintakatteen kasvu-% vuonna 2013 oli 1,9	Toimintakatteen kasvu 2 % suhteessa TA:oon 2014	Talouden kehitys, inflaatiotaso, myyntitulojen kertyminen, uudet lakisääteiset velvoitteet
		Investointikatto vuodelle 2015.	Vuoden 2015 bruttoinvestoinnit (ilman Kehärataa ja Kehä III:a)	99 Meur	98,5 Meur (ilman kehärataa ja kehä III:a)	Talouden kehitys, rakentamiskustannusten kehitys
		Joukkoliikenteen kuntaosuus on n. 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia. Infrakorvaukset (menot/tulot) tarkentuvat HSL:n talousarvioesityksen yhteydessä.	Joukkoliikenteen kuntaosuus-% ilman infrakorvauksia	47.9 %	n. 50% (tavoitteen saavuttamiseen voidaan vaikuttaa joukkoliikenteen tarjonnan ja lipunhintojen kautta)	Merkittävä kustannustennousu liikennöinnin osalta (esim. polttoainen hinta), mutta kuntatalouden osalta tätä voidaan tarvittaessa tasapainottaa edellisinä vuosina kertyneen ylijäämän käytöllä.
		Toimialoittaiset talouden tasapainottamistoimenpiteet päivitetään ja ne esitellään kevään 2015 valtuustoseminaarissa.	Toimialoittaiset talouden tasapainottamistoimenpiteet määritelty	Vuoden 2013 loppuun mennessä toteutetut TVO-toimenpiteet	Toimenpiteet on päivitetty ja käsitelty kevään 2015 valtuustoseminaarissa	Talouden kehitys, tuottavuuden kehittämistä vaikeuttavat tekijät (esim. liian tarkka sääntely)
2.	Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan	Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	Keskimääräinen lainamarginaali. Lainasalkun duraatio (= lainasalkun keskimääräinen korkosidonnaisuusaika)	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. Duraatio 0,6 Korkomenot 9,7 milj. e	Vantaan kaupungin keskimääräinen lainamarginaali on matalampi kuin kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. Duraatio suurempi tai yhtä suuri kuin 0,6 Korkomenot max. 20,2 milj. e	Suomen luottoluokituksen lasku ja sen heijastuminen koko kuntasektorin ja siten Vantaan kaupungin varainhankinnan mahdollisuuksiin ja kustannuksiin, jolloin kiinnostus kaupunkiin sijoituskohteena heikkenee. EKP:n koronnostojen aikaistuminen.
3.	Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan	Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 30 milj. euroa vuoden 2015 aikana.	Maanmyyntivoitot, lisäksi raportoidaan Kivistön osuus maanmyyntivoitoista.	30 + 4 Meur	30 Meur	Tarjonta ja kysyntä.
4.	Kumppanuuksien hyödyntäminen	Kivistön kumppanuushankkeiden ja asuntomessujen onnistuminen.	Kumppanuushankkeiden onnistuminen. Asuntomessujen kävijämäärä.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa. Asuntomessukävijöitä 150 000.	Kumppaniriskit. Loma-aika + sääriski.
Kaupunkirakenne eheytyy						
5.	Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin	Priorisoidaan keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä.	Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailujen toteutuminen aikataulussa. Myyrmäen kumppanuuskilpailun järjestäminen ja keskustan kaavoittaminen uudelta pohjalta yhdessä kumppaneiden kanssa.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Kilpailun onnistuminen / valitukset.
		Kehäradan liikennöinti käynnistyy viimeistään 1.7.2015.	Kehäradan liikennöinnin alkamisajankohta	Kehäradan rakentaminen käynnissä.	7/1/2015	Rakentamisen aikatalussa pysyminen.
6.	Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia	Tikkurilaan kaavoitetaan uusia asuntoja ja työpaikkoja vuonna 2014 valmistuvan kaavarungon pohjalta.	Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen ja työpaikkojen määrä	Nykytila.	500 asuntoa ja 50 työpaikkaa.	Tarjonta ja kysyntä.
8.	Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista	Kaupunki luo edellytykset 2000 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	Valmistuneiden asuntojen määrä asuntotyypeittäin ja hallintamuodoittain.	1675, joista Omakotitaloja 190 Muut erill.pientalot 124 Rivitaloasunnot 181 Kerrostalot_ja_muut 1177 Hallintamuodoittain (1675): Vuokra-as. 509 joista kaupungin 91 vapaarahoitteiset 235 Asumisoikeusasunnot 89 Omistusasunnot 1077	2000, joista Omakotitaloja 200 Muut erill.pientalot 125 Rivitaloasunnot 175 Kerrostalot_ja_muut 1500 Hallintamuodoittain (2000): Vuokra-as. 510 joista kaupungin 100 vapaarahoitteiset 310 Asumisoikeusasunnot 90 Omistusasunnot 1400	Tarjonta ja kysyntä sekä talouden kehitys.
		Kaupunki luovuttaa 80 omakotitalotonttia.	Luovutettujen omakotitalotonttien määrä	83	80	Tarjonta ja kysyntä sekä talouden kehitys.

Kaupungin elinvoima vahvistuu						
9.	Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	Työttömyysaste alenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna. Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna. Työmarkkinatuen kuntaosuus. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna. Maahanmuuttajataustaisten työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna.	Vantaa 10,5 %, muutos +1,6 % Helsinki 10,3 %, muutos +1,9 % Espoo 8,4 %, muutos +1,9 % Vantaa 2922, muutos +10,9 % Helsinki 8515, muutos +40,1 % Espoo 2896, muutos +71,4 % 11,5 Meur Vantaa 1209, muutos +32,3 % Helsinki 3014, muutos +33,5 % Espoo 1100, muutos +57,1 % Vantaa 2596, muutos +21,3 % Helsinki 6680, muutos +24,5 % Espoo 2160, muutos +33,7 %	Vantaa -0,4% suhteessa Helsinkiin 2500 14,2 Meur 850 2300	Yleinen taloustilanne, lainsäädännön muutokset, valtion määrärahojen muutos työllisyyden hoidossa.
		Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	Uudentyyppisen yrityshautomon perustaminen – selvitys mahdollisuuksista käynnistää yrityshautomo. Kauppakeskusakatemian toteuttaminen – yrityspohjaisen koulutusohjelman rakentaminen kauppakeskuksen ja oppilaitosten kanssa kauppakeskusympäristöön. Matkailukärkien tuotteistaminen – matkailukärkien selkeyttäminen ja tuotteistaminen vuoden 2015 aikana.	Vantaalla ei ole yrityshautomoa eikä sitä koskevaa suunnitelmaa ole tehty. Kauppakeskusakatemian tyyppistä konseptia ei ole olemassa Vantaalla ei muuallakaan maassamme. Vantaan matkailun kärjet ovat hajanaisia ja määrittelemättömiä.	Selvitystyö on valmistunut ja Vantaalle on syntynyt toteutuskelpoinen hautomokonsepti. Kauppakeskusakatemia on perustettu ja ensimmäiset opiskelijat suorittavat opintojaksojaan kauppakeskusympäristössä. Vantaan matkailukärjet on määritelty, tuotteistettu ja niitä markkinoidaan aktiivisesti osana PKS-matkailua.	Riittävän uskottavaa yhteistyötä ei synny kaupungin, oppilaitosten ja hautomoyrittäjien välille. Kauppakeskuksen johdon vaihtumisesta aiheutuvat viiveet tai mahdollinen sitoutumisen puute. Matkailutoimijoiden välinen kilpailu tai sitoutumattomuus yhteisiin päämäriin.
		Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	Päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa.	2 vkoa	2 vkoa tai 1 viikossa kerhosta päivähoitoon	Riskinä on toimitilojen äkilliset korjaustarpeet, jotka vähentävät käytettävissä olevaa tilakapasiteettia.
10.	Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen	Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana Vantaalla työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille.	Muuttohalukkuus-tutkimus.	Vuoden 2013 kysely.	Vuoden 2014 kyselyssä tulos on parantunut.	Talouden taantuma on riski kotikuntamielikuvan paranemiselle. Samoin alueellinen eriytyminen, jota torjutaan kehittämällä vanhoja keskustoja uusien rinnalla. Riskeihin kuuluu myös se, että emme onnistuisi osoittamaan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja ottamaan asukkaita mukaan kotikaupungin kehittämiseen. Myös kaupungin näkyminen kielteisesti mediassa vaikuttaa ihmisten mielikuvaan.
		Nostetaan kaupunginosia esille kaupungin omissa kanavissa monipuolisesti ja kuntalaisia osallistaen.	Kaupungin omien viestintäkanavien käyttö.	Nykytila.	Kaikki kaupunginosat ovat olleet esillä uudella tavalla keskustelua herättäen.	Samat riskit kuin edellisessä kohdassa.
12.	Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa.	Uusi lähidemokratiamalli on otettu käyttöön.	Lähidemokratiamallin käyttö.	Vuoden 2013 lopun tilanne aluetoimikuntien toiminnassa. Kuntalaiset ja kuntaorganisaatio käyttävät olemassa olevaa lähidemokratiamallia vaihtelevasti.	Kaikki toimialat ovat hyödyntäneet lähidemokratiamallia valmistelussa.	Mallin jalkauttaminen ja viestintä epäonnistuu.
13.	Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat	Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta sekä oppivelvollisuusiän noston edellyttämät toimenpiteet.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden %-osuus.	98.4 %	99%	Syrjäytymisen lisääntyminen, kohderyhmään kuuluvia ei tavoiteta, nuori ei halua hakeutua tai osallistua koulutukseen
Palvelut uudistuvat						

15.	Vantaalaisten aktiivisuus, vastuullisuus ja oman elämän hallinta vahvistuvat oikea-aikaisella neuvonnalla ja palveluohjauksella	Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla.	Väestön terveys paranee Kelan sairastavuusindeksillä mitattuna. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 25-64 -vuotiaista laskee. Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tupakointi vähenee.	Vantaan sairastavuusindeksi 89,5 (v. 2012 lopun tilanne) 5,5 % (v. 2012 lopun tilanne) 91,9% Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2 vuoden opiskelijoista päivittäin tupakoi 37 % pojista ja 43 % tytöistä (kouluterveyskysely 2013)	Väestön terveys paranee Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus laskee. 92,1% a) tupakointi vähenee v. 2013 tasosta b) raportoidaan toimenpiteet em. opiskelijoiden tupakoinnin vähenemiseksi toimialoittain	Kansalliset toimenpiteet väestön terveyserojen kaventamiseksi eivät toteudu. Kansalliset toimenpiteet väestön terveyserojen kaventamiseksi eivät toteudu. Mm. muistisairaiden määrän huomattava kasvu. Lainsäädännön muutokset, nuorten tulevaisuudennäkymien heikkeneminen.
		Kaupungin ennaltaehkäisevin toimenpitein vähennetään lastensuojelun tarvetta.	Lastensuojelun asiakkaiden määrä.	9,1 % Vantaan 0-17 -vuotiaista, 4083 eri lasta (TP 2013)	8,9 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	Työllisyystilanteen ja perheiden hyvinvoinnin kehittyminen, kaupungin ehkäisevien toimien oikea kohdentuminen.
16.	Kuntalaisten osallisuus palvelujen kehittämisessä lisääntyy	Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa vakiintuu toimintatapana. Vuorovaikutusta kehitetään järjestelmällisesti palvelumuotoiluprosessissa.	Uudet asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut ja niiden järjestämistavat lisääntyvät.	Toimialat käyttävät osallistavia menetelmiä jonkin verran.	Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistaminen on suunnitelmallista kaikilla toimialoilla.	Vastuu osallistumisen järjestämisestä epäselvä, osaaminen ei ole riittävää.
17.	Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	Palvelurakenteita ja kustannustehokkuutta kehitetään siten, että keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa.	Vantaa on suurten kaupunkien vertailussa kustannustehokkuudeltaan kilpailukykyinen useimpien palvelujen osalta.	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunkien kärkijoukossa.	Asiakaskunnan vaativuuden muutokset, kaupungin rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa kuntayhtymien kustannustasoon.
19.	Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja	Luodaan sähköisen asioinnin alusta ja mobiiliVantaa -konsepti, jonka varaan sähköiset palvelut rakennetaan.	Sähköisen asiointialustan varassa toimivien palveluiden määrä.	0	2	Erittäin vaativa kokonaissuunnittelu ratkaisuarkkitehtrin osalta.
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta						
21.	Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen	Sairauspoissaolojen määrä vähenee.	Sairauspoissaoloprosentti	4.4 %	3.8 %	Toimenpiteet eivät ole riittäviä, tapaturmien ja uhkatilanteiden määrä kasvaa runsaasti, paha syksyn pitkäkestoinen flunssa-aalto.
		Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Oppimispäivät koko henkilöstöllä ja koulutuksista saadut korvaukset (laki ammatillisen osaamisen kehittämisestä)	30 430 oppimispäivää	36 300 oppimispäivää. Koulutuksista saatavien korvausten määrä tarkentuu elokuussa.	Kaikkia oppimispäiviä ei viedä h-järjeselmään ja työttömysvakuutusmaksun vähennys jää saamatta, vaikka oppimispäivät on pidetty.
		Osana systemaattista oppilaitosyhteistyötä on käytössä kiinteä harjoitteluyhteistyö vähintään 10 ammattialalla.	Systemaattisen oppilaitosyhteistyön piirissä olevien ammattialojen määrä	satunnaista	10	Tulosalue ei resursoi asiaan tai oppilaitos ei panosta yhteistyöhön riittävästi.

6 § Lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

VD/3450/00.04
KN/TL/PH

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 16.4.2014 päivätyn lausuntopyynnön metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista. Lausuntopyyntö on liitteenä.

Hallitus linjasi rakennepoliittisessa ohjelmassaan (29.8.2013), että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen sekä päätöksenteon järjestämiseksi ja metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi. Työryhmä valmistelee myös mm. ehdotukset niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tulee antaa loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaan myös antaa väliraportti 31.3.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti on liitteenä. Väliraportti sisältää työryhmän kartoittavat mahdollisuudet sekä työryhmän alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi. Työryhmä on väliraportissaan arvioinut, että metropolihallinto voidaan oikeudellisesti toteuttaa joko perustuslain 121 §:n 4 mom. tarkoitettuna kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä tai pakkokuntayhtymänä, jolla on vaaleilla valittu valtuusto. Oikeudellisen toteuttamismallin valintaan vaikuttavat mm. metropolihallinnolle annettavien tehtävien laajuus ja merkittävyys, rahoituksen suuruus sekä tehtävien oikeusvaikutukset alueen kunnille, kuntayhtymille ja muille sidosryhmille.

Väliraportissa esitetään kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi.
1. Vähimmäistehtävät -malli
- Metropolihallinto hoitaisi tehtäviä, joilla sille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vähintään edellyttää. Tehtävät olisivat pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia.
- Hallintomalliksi soveltuisi pakkokuntayhtymä, jossa olisi vaaleilla valittu valtuusto.
- Rahoitusmallina olisivat kunnille osoitettavat maksuosuudet.
- Aluerajaus voisi olla laajempi, väliraportissa on esitetty 16 kunnan kuulumista metropolihallintoon.
- Vaali toteutettaisiin mahdollisesti siten, että metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä, mutta alueellisen edustavuuden korostuessa muut mallit ovat mahdollisia.

2. Laaja malli
- Metropolihallinto hoitaisi laajasti sen toimialaan kuuluvia tehtäviä. Tehtäväkokonaisuus olisi mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena olisi myös, että eri tehtäväalueet tukisivat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti. Tehtävät olisivat sekä strategisia että operatiivisia.
- Tarkoituksenmukainen hallintomalli olisi perustuslain 121 §:n 4 momentin mukainen kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä.
- Itsenäinen rahoitusmalli. Työryhmä esittää säädettäväksi verotusoikeutta metropolihallinnolle (tulovero).
- Aluerajaus olisi suppeampi, väliraportissa on esitetty 10 kunnan kuulumista metropolihallintoon (nk. ydinalue).
- Metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan väliraportin ehdotuksia ja vastaamaan erityisesti seuraaviin kysymyksiin:
1. Väliraportissa esitetyt vaihtoehtoiset toteuttamistavat metropolihallinnoksi
1 a. vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät -malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta
1 b. kumpaa vaihtoehtoisista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempana toteutustapana metropolihallinnon perustamiseksi

1 c. mikäli kumpaakaan työryhmän esittämästä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi

2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtoisten mallien tarkempi arviointi
2 a. Esitetyt metropolihallinnon tehtävät
2 b. Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)
2 c. Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen
2 d. Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi
2 e. Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi
2 f. Esitettyjen vaihtoehtoisten mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset

3. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.7.2014 klo 16 mennessä.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä eri toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

Kaupunginhallitus 9.6.2014 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen totesi että Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmä vastustaa metropolihallintoa ja esitti, että Vantaan lausunto muutetaan kuulumaan seuraavasti: ”Vantaa vastustaa metropolihallintoa tässä muuttuneessa sote-tilanteessa. Ei ole oikein, että metropolihallinnosta ja sote-ratkaisusta päätetään eri aikaan. Vaihtoehtona metropolihallinnolle pyydetään selvittämään, miten MAL-asioita voidaan kehittää Uudenmaan liiton kautta. Tämä vaihtoehto pitää sisällään myös metropolikaavan laadinnan selvittämisen.”
Kaupunginhallituksen jäsen Markku Weckman kannatti Mäkisen esitystä.
Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkisen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.
Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Bruun, Holopainen, Hurri, Jääskeläinen, Karlsson, Kauppinen, Kokko, Letto, Mäntynen, Niemelä, Niinistö, Näätsaari, Ranto) ja 4 ei-ääntä (Multala, Mäkinen, Orpana, Weckman). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.
Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 6

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään antaa valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.
Käsittely:
Valtuutettu Lauri Kaira esitti, että Vantaan lausunto muutetaan kuulumaan seuraavasti: ”Vantaa vastustaa metropolihallintoa tässä muuttuneessa sote-tilanteessa. Ei ole oikein, että metropolihallinnosta ja sote-ratkaisusta päätetään eri aikaan. Vaihtoehtona metropolihallinnolle pyydetään selvittämään, miten MAL-asioita voidaan kehittää Uudenmaan liiton kautta. Tämä vaihtoehto pitää sisällään myös metropolikaavan laadinnan selvittämisen.”
Valtuutetut Tapani Mäkinen, Sari Multala ja Seija Puha kannattivat Kairan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Kairan esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 47 jaa-ääntä, 16 ei-ääntä ja 3 valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä, joten valtuutettu Kairan muutosesitys tuli hylätyksi.

Valtuutettu Irja Ansalehto-Salmi esitti seuraavaa muutosta Vantaan lausunnon kohtaan 1 c:
”Vantaan kaupunki pitää vähimmäistehtävät- mallia tarkoituksenmukaisena lähtökohtana metropolihallinnon järjestämisessä. Työryhmän toimeksiannossa ei ole ollut vaihtoehtona Uudenmaan maakunnan kokoista metropolihallintoa. Vantaan kaupunki katsoo, että tämä on realistinen vaihtoehto, joka on selvitettävä siltä pohjalta, että metropolihallinto rakentuu Uudenmaan liiton pohjalle ja metropolihallinnon tehtävien hoitamista tarkastellaan siitä näkökulmasta.”
Valtuutettu Johannes Hirvaskoski kannatti Ansalehto-Salmen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Ansalehto-Salmen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 44 jaa-ääntä, 3 ei-ääntä, 16 valtuutettua äänesti tyhjää ja 3 valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä. Puheenjohtaja totesi, että Ansalehto-Salmen muutosesitys tuli hylätyksi.
Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Lisäksi merkittiin, että **perussuomalaisten valtuustoryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:
"Perussuomalaisten valtuustoryhmä edellyttää, että molemmista esitetyistä metropoli-hallintomalleista tehdään objektiivinen selvitys, jossa tuodaan esille metropolihallinon hyödyt ja haitat sekä euroissa että toiminnallisesti. Selvityksessä pitää tuoda esiin myös ne haitat ja hyödyt, jotka seuraisivat siitä, että jäisimme metropolihallinnon ulkopuolelle. Esitetyn selvityksen tekemiselle on täysin painavat perusteet jo sen perusteella, että valtio on päättänyt Sote-uudistuksesta, jonka seuraukset eivät vielä ole selvillä. Selvitys on tehtävä ennen Vantaan kaupunginvaltuuston lopullista päätöstä asiasta."

Lisäksi merkittiin, että **kokoomuksen valtuustoryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:
”Valtuustoryhmämme edellyttää, että esitetyistä metropoli-hallintomalleista tehdään objektiivinen selvitys, jossa tuodaan esille metropolihallinnon taloudelliset ja toiminnalliset hyödyt ja haitat. Käyttö- ja investointitalouden ohella pitää arvioida tasevaikutus kuntien omaisuuden ja velan suhteeseen.

Selvityksessä pitää tuoda esiin myös ne haitat ja hyödyt, jotka seuraisivat siitä, että metropolihallinnon sijaan toteutetaan sitä kevyempiä yhteistyövaihtoehtoja esimerkiksi Uudenmaan liiton kautta.

Esitetyn selvityksen tekemiselle on painavat perusteet jo sen perusteella, että valtio on päättänyt Sote-uudistuksesta, jonka seuraukset eivät vielä ole selvillä.

Selvitys on tehtävä ennen mahdollisen metropolilain valmistelun käynnistämistä.”

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista
- Lausuntopyyntö metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista
- Metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportti 1.4.2014
- Äänestyspöytäkirja, Kairan esitys, KV 16.6.2014 § 6
- Äänestyspöytäkirja, Ansalehto-Salmen esitys, KV 16.6.2014 § 6

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 83922101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi, puh. 83922705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportista

Vantaan kaupunki on tuonut päätöksissään johdonmukaisesti esille metropolihallinnon selvittämisen ja toteuttamisen tarpeen. Vantaan aloitteesta toteutettiin seudun 14 kunnan yhteinen selvitys Kaksiportaisen seutuhallinnon eduista ja haitoista (2009 - 2010) yhteisen tahtotilan löytämiseksi seudun ongelmien ratkaisemiseksi, kilpailukyvyn lisäämiseksi ja yhteisen päätöksenteon mahdollistamiseksi.

Vantaan kaupunki toteaa, että metropolihallintoa valmistelevan työryhmän työ on edennyt tehtävän laajuus ja aikataulu huomioiden hyvin ja hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti. Työryhmän työ on vielä kesken ja raportti on keskeneräinen erityisesti toiminnan rahoitusta ja nykyisten kuntayhtymien sulauttamista metropolihallintoon koskevilta osin. Väliraportin yksityiskohtien laajuus ja toisaalta työn keskeneräisyys vaikeuttavat lausunnonantajalle esitettyihin kysymyksiin vastaamista.

Vantaan lausunnon perusta on määritelty aiemmissa Vantaan kaupungin lausunnoissa kuntarakenneuudistuksesta ja metropolihallinnon esiselvityksestä (v. 2013). Niissä Vantaa on erityisesti korostanut toteutuksen vaiheittaisuutta sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen strategisen suunnittelun ja kehittämisen tehtäviä.

1. Väliraportissa esitetyt vaihtoehtoiset toteuttamistavat metropolihallinnoksi

1 a. vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät -malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta

Metropolialuetta on kehitettävä ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä pohjalta. Metropolialueelle tulee luoda globaalissa toimintaympäristössä toimintaan tarvittavat yhteisen toiminnan tavoitteet ja toimintaedellytykset. Tarvitaan tehokas ja toimiva, ja myös asukkaille läpinäkyvä seudun yhteisten maankäyttö-, liikenne- ja asumis-asioiden suunnittelu ja päätöksenteko. Väliraportin esiin tuomat tavoitteet ja hallituksen linjaukset metropolihallinnolle ovat oleellisia seudun kokonaisedulle, kun halutaan vahvistaa metropolialueen kilpailukykyä, estää segregaatiota sekä tehostaa maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta.

Mahdolliset kuntaliitokset eivät ratkaise koko metropolialueen maankäytön, asumisen, liikenteeseen, segregaatioon ja kilpailukykyyn liittyviä haasteita, eivätkä ne poista seudun yhteisen mal-suunnittelun ja päätöksenteon tarvetta. Metropolialueen yhteiseen päätöksentekoon kuuluvien mal-asioiden sisältö ja laajuus eivät ole kytköksissä kuntaliitosten laajuuteen. Tuleva sote-ratkaisu ei myöskään poista metropolihallinnon tarvetta.

Vantaan kaupunki on korostanut lausunnossaan metropolialueen esiselvitykseen (2013): ”Metropolihallinto voidaan toteuttaa vain aikataulutettuna vaiheittain. Seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen strategisen suunnittelun ja kehittämisen tehtävät ilman palvelutoimintaa voidaan ensimmäisessä vaiheessa siirtää muodostettavalle metropolihallinnolle ja edetä jatkossa mahdollisesti vaiheittain tarkempien vaikutusarvioiden pohjalta. ”

Vantaan kaupunki on todennut lausunnossaan metropolialueen esiselvityksestä myös, että metropolihallinnon vaiheittaisessa alkuvaiheessa ja jatkoselvityksissä olisi mukana Helsingin seudun 14 kuntaa. Metropolihallinnon vakiinnuttua tulee voida tarkastella uudelleen myös aluerajausta.

1 b. kumpaa vaihtoehtoisista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempana toteutustapana metropolihallinnon perustamiseksi

Vantaan kaupunki on todennut mm. aiemmissa lausunnoissaan kuntarakenneuudistuksesta ja metropolialueen esiselvityksestä, että metropolialueella tulisi olla yhteinen maankäyttö-, asunto- ja liikennepolitiikka, joka edistäisi kuntien yhteisvastuullisuutta ja toteutuminen valmistettaisiin metropolikaavalla. Tavoitteena tulee olla, että nykyisin hyvin hajanainen ja osin päällekkäinen mal-asioiden strateginen suunnittelu kootaan yhteen.

Työryhmän väliraportissaan esittämä vähimmäistehtävät -mallin mukainen metropolihallinto on pitkälti se, mitä Vantaa on aiemmin lausunnossaan metropolihallintoon liittyen esittänyt. Siirtymiseen tarvittava valmistelu- ja päätöksentekoaika huomioiden on realistista, että toiminta käynnistettäisiin esitetyllä vähimmäistehtävät mallilla, jossa metropolihallinnon luonne ja tehtävät ovat pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia. Operatiivisia tehtäviä ovat tässä mallissa pääasiassa joukkoliikenteen järjestäminen ja rakennuttamispalvelut (valtion tukema tuotanto).

Laajan mallin tarkempi arviointi ei työryhmän väliraportin tiedoilla ja työn keskeneräisyyden vuoksi ole edes mahdollistakaan.

1 c. mikäli kumpaakaan työryhmän esittämistä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi

Vantaan kaupunki pitää vähimmäistehtävät -mallia tarkoituksenmukaisena mallina käynnistämisvaiheessa, eikä esitä vaihtoehtoista toteutustapaa. Vantaan kaupunki toteaa kuitenkin, että metropolihallinnon tehtävien ja toiminta-alueen laajentuminen tulee olla lain pohjalta arvioitavissa ja toteutettavissa jatkossa.

2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtoisten mallien tarkempi arviointi

2 a. Esitetyt metropolihallinnon tehtävät

Metropolihallinto voidaan käynnistää annetussa aikataulussa työryhmän väliraportin kuvaamalla vähimmäistehtävät -mallilla. Myöhemmin toiminnan käynnistyttyä on arvioitava, tulisiko strategisen suunnittelun lisäksi metropolihallinnolle myös muita mahdollisia tehtäviä ja erityisesti operatiivisia tehtäviä sekä niiden järjestämisvastuu.

Esitetyt vähimmäismallin tehtävät mallissa metropolitasoiselle päätöksenteolle kuuluisivat mal-asiat, sosiaalisen eheyden ja maahanmuuton asiat sekä kilpailukyvyn edistäminen. Metropolihallinnon toiminta painottuisi erityisesti strategisiin suunnittelutehtäviin ja metropolikaavan valmisteluun.

Metropolikaavaa tarvitaan, koska se mahdollistaa nykyistä maakuntakaavaa paremman liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteyden maankäyttöön sekä mal-

suunnitteluprosessin yksinkertaistamisen ja päällekkäisyyksien poiston. Mal-asioiden strateginen suunnittelu, seuranta sekä seudullinen tietopalvelu ovat nykyisin hyvin hajallaan mm. Uudenmaan maakuntaliitossa, HSYssä (Helsingin seudun ympäristöpalvelut), HSLssä (Helsingin seudun liikenne), ELYssä, seudun yhteistyöelimissä kuten MAL-neuvottelukunnassa, maankäytön ja liikenteen neuvottelukunnassa, HSL-toimikunnassa, mal-aiesopimuksen seurantaelimissä.

Metropolikaava ja sen toimeenpano-osan laadinta ovat oleellisia metropolin tasoisia tehtäviä. Metropolikaava korvaisi vähimmäistehtävät -mallissa maakuntakaavan ja osin yleiskaavat. Erityisen mahdollisuuden metropolikaava avaa metropolialueen kehittämiselle monikeskuksisena. Se myös edistää seudun kehittämisen ja kilpailukyvyn kannalta ensiarvoisen tärkeiden alueiden kuten lentoaseman alueen seudullista kehittämistä.

Ainakin suurten kaupunkien osalta voi olla tarpeen, että niillä säilyisi yleiskaavatarkastelu. Työryhmän jatkotyössä tulisi vielä arvioida yksityiskohtaisemmin kunnan yleiskaavan suhde metropolikaavaan sekä oikeusvaikutteista yleiskaavoitusta koskevat kuntien oikeudet ja määräykset, jotka tulisivat olla tasapuolisesti kaikkien kuntien yleiskaavoitusta ohjaavia. Nykyisin Vantaan yleiskaavoitusta sitoo se, mitä MRL 46 a§ mukaan oikeusvaikutteisesta yleiskaavasta todetaan: Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkeihin laaditaan kuntien yhteinen yleiskaava.

Jatkotyössä on tarpeen arvioida työryhmässä vielä tarkemmin sitä, onko tarvetta luoda väliraportissakin esitetty mahdollinen rakennuskieltosääntely tai jokin vastaava menettely, joka koskisi pääosin metropolikaavan seudullisia MAL-alueita, joissa metropolikaavan ohjausvaikutus olisi voimakasta. On tärkeätä tarkentaa, että tämä ei kuitenkaan koskisi koko metropolikaavan aluetta. Merkittävä parannus nykyiseen käytäntöön olisi väliraportissa esitetty kuntien oikeus lunastaa maata ilman lupamenettelyä metropolikaavassa osoitetuilla seudullisilla Mal-alueilla, joita koskisi erityinen kaavamääräys. Vantaan kaupungin mielestä on tarpeen, että metropolihallintoon keskitettäisiin vähimmäistehtävät -mallin mukaisesti kuntien rakennuttamispalvelut valtion tukeman tuotannon osalta.

Metropolihallinnolle osoitettaisiin Uudenmaan liitosta niin laajassa kuin vähimmäistehtävät –mallissakin kilpailukyky- ja elinkeinopolitiikkaan liittyvät seudulliset strategisen tason tehtävät sekä aluekehittämistehtävät. Maakuntaliitto vastaa nykyisin aluekehittämislain mukaisesti maakuntakaavan, maakuntaohjelman, maakuntasuunnitelman, vision ja strategian, toimeenpanosuunnitelman laadinnasta sekä maakunnan kehittämisrahan käytöstä. Metropolikaava korvaisi metropolialueella maakuntakaavan.

Väliraportin vähimmäistehtävät mallissa HSY:stä siirtyisi metropolihallintoon toiminnan käynnistyessä *”pelkästään määriteltyjen seudullisten tehtävien johtamiseen, strategiseen vesi- ja jätehuollon suunnitteluun osan metropolikaavan laadintaa sekä keskushallintoon liittyviä toimintoja”.* Siirto koskee HSY:n maankäytön suunnitteluun, ilmansuojeluun ja seurantaan, tietopalveluun liittyvät tehtäviä.

HSY huolehtii Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien alueella jätelain mukaan kunnalle kuuluvista operatiivisista tehtävistä (sopimuksin myös Kirkkonummen jätehuollon tehtävistä). HSY toimii pääkaupunkiseudun alueella kunnallisena vesihuoltolaitoksena. Jäsenkuntien lisäksi HSY tuottaa talousvettä Kirkkonummen ja Sipoon kunnille sekä ottaa vastaan jätevesiä Kirkkonummen, Sipoon, Pornaisten ja Mäntsälän (eteläosa) kuntien alueella sekä Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän viemärilaitokselta.

Käytettävissä olevin tiedoin ei voi ottaa vielä kantaa HSY:n operatiivisen toiminnan siirtämisestä metropolihallintoon. Väliraportista puuttuu kunnittaisia vaikutusarvioita sekä oleellista tarkastelua palvelujen sopimus- ja omaisuusjärjestelyistä. HSY:n operatiivisen toiminnan siirtäminen metropolihallinnon osaksi edellyttäisi uusien jäsenkuntien vesihuolto-omaisuuden lunastamista HSY:lle ja että vesihuolto-omaisuuden korvaamisesta ja jätehuollon sopimusten siirrosta on sovittu.

Metropolihallinnon käynnistämisvaiheessa ei liene ajallisesti mahdollista siirtää operatiivista toimintaa jätehuollon ja vesihuollon osalta metropolihallintoon, vaan operatiivinen vesi- ja jätehuolto toiminta tulisi lakisääteisesti arvioitavaksi erikseen myöhemmin.

HSL:n sulauttamiseen metropolihallintoon tehtäisiin vähimmäistehtävät -mallissa HSL:n vastuulla olevien liikennesektorin tehtävien osalta. Tällä järjestelyllä vähennetään maankäytön suunnittelun päällekkäisyyksiä ja saadaan synergiaetuja. Joukkoliikenteessä metropolihallinnolle tulisi täysi toimivalta palvelutason, lippujärjestelmän, informaation ja liityntäpysäköinnin järjestämisessä sekä taksoista päätettäessä. Nämä eivät ole nykyisinkään enää Vantaan kaupungin päätettävissä kuin välillisesti.

Joukkoliikenteen suunnittelu on oltava tarpeen olla osana metropolihallinnolla. Vähimmäistehtävät -mallissa liikennejärjestelmäsuunnittelu kytkettäisiin kiinteästi metropolikaavoitukseen. Väliraportin mukaan toteutuksesta sovittaisiin nykyistä Mal-sopimusta laajemmassa ja sitovammassa metropolisopimuksessa. Ratkaisun on mahdollistettava se, että kaikki metropolihallinnon kunnat ovat sitoutuneita joukkoliikenteen tukemiseen. Liityntäpysäköinnin järjestämisen rahoituksen ja suunnittelun tulisi olla metropolihallinnossa, kuten väliraportissa esitetäänkin. Liityntäliikenteen järjestämisen rahoituksen ja suunnittelun periaatteet valtion ja kuntien välillä ovat nykyisin sopimatta.

ELY-keskuksen liikennevastuualueelta siirretään maankäytön suunnitteluun liittyvät liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenteen järjestäminen metropolihallinnolle.

Metropolihallinnon segregaatio-, työvoima- ja maahanmuuttoasiat tulee vielä tarkentaa loppuraporttiin, kun SOTE-ratkaisun vaikutukset ovat tiedossa.

Väliraportissa esitetään sosiaalisen vahvistamisen toimenpideohjelmaa, joka on segregaation torjuntaan liittyviä toimia kokoava ohjelma. Metropolihallinnon osalta työvoima-asiat ja työllisyyden edistäminen mukaan lukien nuorisotakuun tehtäväjako olisi arvioitava jatkoraporttiin vielä tarkemmin kuntien, aluehallinnon ja metropolihallinnon kesken. Myös kolmannen sektorin toimijoiden ja metropolihallinnon yhteistyörakenteet tulee arvioida suhteessa metropolihallintoon. Maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen ja kotouttaminen metropolihallinnon tehtävänä antaa mahdollisuuden uudenlaiseen kokonaisvaltaiseen työvoima-, elinkeino- ja kilpailukykypolitiikkaan. Samoin on hyvä tarkastella metropolihallinnon suhdetta aluehallinnon uudistukseen ELY-keskuksen osalta. Vantaan kaupungin isäntäkuntamallilla toimivan asioimis- ja tulkkikeskuksen asema metropolihallinnossa on myös ratkaistava.

Globaali kehitys ja kilpailukyvyn lisääminen edellyttävät metropolialueen kansainvälisen markkinoinnin ja investi in -toiminnan resurssien yhteen nivomista metropolihallintoon. Väliraportissa todetaan niin vähimmäistehtävät -mallin kuin laajankin mallin osalta, että metropolihallinnolla olisi kokonaisvastuu seudun kansainvälisen kilpailukyvyn edistämisessä. Metropolihallinto huolehtisi alueen kansainvälisestä markkinoinnista ja investi in-toiminnasta, jota tekee nykyisin GHP

(Greater Helsinki Promotion Ltd Oy) ja kaupunkien omat toimijat. Lisäksi metropolihallinto huolehtisi ulkomaalaisten osaajien houkuttelusta.

Metropolihallinnon toiminnan tulee vahvistaa seudun yhteistä markkinointibrändiä. Tämä ei onnistu ilman valtion merkittävää panosta. Valtion tehtävien ja niiden rahoituksen siirtoa metropolihallinnolle ei juurikaan ole väliraportissa käsitelty. Valtion tulisi olla väliraportissa esitettyä vahvempi kumppani metropolialueen tavoitellessa kansainvälisiä investointeja sekä matkailullista näkyvyyttä ja matkailutulovirtoja. Tällöin etuna olisi, että metropolihallinto on kansainvälisessä toiminnassa myös vahvempi kumppani muille kansainvälisille metropolialueille ja vahvempi edustaja valtioon päin.

Kunnan elinkeinopoliittisia perustehtäviä on järkevää säilyttää lähellä alueen yrityksiä, keskeisiä sidosryhmiä ja tapahtumien toteuttajia myös jatkossa. Metropolihallinnolle pitäisi olla merkittävä rooli alueen matkailu- ja mielikuvamarkkinoinnissa ja vahvistaa alueen kansainvälistä kiinnostavuutta ja tunnettavuutta.

2 b. Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)

Metropolihallinnon ylin päättävä elin olisi hallituksen linjausten mukaisesti vaaleilla valittava valtuusto. Mikäli metropolihallinto käynnistetään kuntayhtymänä, kuten väliraportissa esitetään, niin vaiheittaisen laajentamisen arviointi ja mahdollisuus olisi myös oltava lain pohjalta tehtävissä myöhemmin.

Vähimmäistehtävät -mallissa noudatetaan väliraportin esityksen mukaisesti sopimuspolitiikkaa valtion kanssa. Esitettyä sopimusmallia tulee kuitenkin vielä kehittää ja tarkentaa. Yksi yhteinen kattava ja sitova metropolisopimus, joka sitoisi merkittävästi kaikkia kuntia ja valtiota, ei liene realistinen. Vaarana on, että usean kunnan, valtion ja metropolihallinnon yhteinen metropolisopimus jää yleiselle tasolle ja vaikuttavuudeltaan huonoksi. Sopimuksien sanktiot tulevat väliraportin mukaisesti koskemaan sopimusosapuolista vain kuntia. Epäselväksi jää myös, miten osoitetaan, että sanktioihin johtavat puutteet tavoitteiden toteuttamisessa johtuvat pelkästään kunnista. Sopijaosapuolien laajentaminen tulee myös olla joltain osin mahdollista (esim. yliopistot ja yhdistykset). Lisäksi metropolikaavan ja sen toteuttamisohjelman sekä metropolisopimuksen tehtävänjakoa tulee vielä tarkentaa.

Metropolihallinnosta tulisi kaksikielinen viranomainen. Kielellisiä oikeuksia koskevat oikeudet ja velvollisuudet on otettava metropolihallintoa järjestettäessä huomioon.

2 c. **Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen**

Mikäli kuntayhtymämallia sovelletaan metropolihallintoon, niin kuntien edustavuus tulee taata. Asukkaiden osallisuuden edistämiseen on luotava pysyviä toimintamalleja pelkän äänestämisen lisäksi.

2 d. Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi

Vantaa on todennut lausunnossa metropolialueen esiselvitykseen (2013); ”Metropolihallinnon vaiheittaisessa alkuvaiheessa ja jatkoselvityksissä olisi mukana Helsingin seudun 14 kuntaa. Metropolihallinnon mahdollisen etenemisen myöhemmissä vaiheissa voidaan tarkastella uudelleen myös aluerajausta.”

Laajassa mallissa esitetty 10 kunnan aluerajaus on metropolialueen haasteiden vuoksi liian pieni kuntajoukko. Aluerajaus 14 kuntaan on kannatettava lähtökohta, koska se on perinteinen ja vakiintunut kuntajoukko. Metropolihallinnon tulee kuitenkin olla joustava uusille jäsenille sekä siihen liittymistä harkitseville. Lähtökohtana tulisi aluerajauksessa olla se, ettei luoda tulevalle kehitykselle esteitä, ja valitulla ratkaisulla mahdollistetaan tarvittaessa laajentuminen. Työryhmän olisi tarpeen vielä arvioida Uudenmaan maakunnan kokoinen metropolihallinto (26 kuntaa).

2 e. Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi

Väliraportissa vähimmäistehtävämallissa esitetään rahoituksen perustuvan kuntien maksuosuuksiin. Tulisi vielä arvioida, voitaisiinko asukkaiden tulotaso huomioida maksuosuuksista päätettäessä. Rahoituksen osalta maksujen ja tuloverotuksen osalta esitetyt väliraportin luvut ovat karkeita arvioita.

Koska kuntien lausunnon kannalta oleellinen asia eli kuntavaikutusten (omaisuus-, rahoitus- ja kustannusvaikutukset) arviointityö on valmistelutyöryhmällä vielä kesken, niin rahoitukseen ja omaisuusjärjestelyihin voidaan ottaa kantaa vasta loppuraportin valmistuttua. Metropolihallinnontoiminnan toiminnan taloudelliset tarkastelut ja käyttötalouden arviot puuttuvat. Myös kustannusten vertailu nykyisiin kuntien menoihin kuntayhtymiin puuttuu.

Vantaan kaupungin kuntayhtymämenot HSL:ään, HSY:hyn ja Uudenmaan liittoon ovat 46,6 milj.euroa vuonna 2014. Tämä on noin 4,5 % Vantaan budjetista. Yhden tuloveroprosentin tuotto on noin 43 milj. euroa vuonna 2014. Laajassa mallissa esitetään 3 – 3,5 % metropoliveroa. Esitetty arvio on huomattavan korkea todellisiin nykyisiinkin em. kuntayhtymämenoihin nähden. Nykyisten kuntayhtymien yhdistäminen metropolihallintoon tuo toiminnallisia ja hallinnollisia tehokkuussäästöjä myös menoihin. Kunnilta metropolihallintoon siirtyvät mahdolliset henkilöresurssit vähentävät kuntien menorasitusta.

Vertailun vuoksi todettakoon, että Vantaan budjetista menee HUS:n maksuihin 20 % eli vajaan 5 tuloveroprosentin tuotto.

Mikäli rahoitus toteutettaisiin vähimmäistehtävät -mallissa esitetyllä maksuosuudella 250 euroa/asukas/vuosi, niin väliraportissa arvioidaan sen olevan noin 5 % kuntien verotuloista. Vantaan asukasluvulla laskien tämä maksuosuus vastaisi noin 50 miljoonaa euroa, joka vastaisi noin 5 % Vantaan verotuloista (verotuloarvio 2015 noin 950 milj. euroa). Vähimmäistehtävät mallissa esitettyä maksuosuutta/asukas/vuosi voidaan myös pitää tehtävämäärä huomioiden ylimitoitettuna, koska muun muassa operatiiviset tehtävät jäävät pääosin metropolihallinnon ulkopuolelle. Laskelmat kaipaavat työryhmän tarkennusta.

Metropolihallinnolle esitetty valtion taloudellinen panostus (tehtävät ja tuet) tulee voida esittää tarkemmin. Metropolihallinnon toiminnalla tulee olla julkisen sektorin kestävyysvajetta vähentävä vaikutus keskipitkällä ajalla. Metropolihallinnolla tulee olla myös tehtäviensä hoitamiseksi selkeät tulostavoitteet, toiminnan tehokkuustavoitteet ja sen tulee tuottaa taloudellisia säästöjä verrattuna nykyiseen hajanaiseen seudullisten kuntayhtymien toimintaan.

2 f. Esitettyjen vaihtoehtoisten mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset

Metropolihallinnon kuntakohtaisten ja alueellisten vaikutusten etujen ja haittojen arviointi tehtiin Vantaan aloitteesta käynnistetyssä kaksiportaisen seutuhallinnon selvityksessä vuosina 2009-2010, jolloin arvioitiin mahdolliselle metropolihallinnolle

noin 200 erilaista etua ja haittaa. Väliraportissa esitettyjen mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset ovat verrattavissa em. selvityksen tuloksiin eduista ja haitoista.

Jatkovalmistelussa työryhmän toivotaan vielä täydentävän väliraporttia erityisesti toiminnan talouden ja kustannusvaikutusten osalta sekä omaisuussiirtojen toteuttamisen osalta. Myös vaikutukset henkilöstöön tulee arvioida ja tuoda esille. Kuntien ja metropolihallinnon tehtävänjakoa on syytä vielä selkeyttää kuntakohtaisten vaikutusten arvioimiseksi. Lisäksi aluerajauksen vaihtoehtona tulisi voida tarkastella myös vakiintunutta nykyistä 14 kuntajoukkoa ja maakunnan kokoista 26 kunnan metropolihallintoa

3. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Sote-ratkaisu ei poista metropolihallinnon tarvetta, mutta se on otettava huomioon toiminnan suunnittelussa ja organisoinnissa. Vantaan kaupunki varautuu täydentämään lausuntoa sen jälkeen, kun on tiedossa Sote-järjestämislain sisältö.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Lausuntopyyntö VM093:00/2013

16.4.2014

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

Hallitus linjasi rakennepoliittisessa ohjelmassaan (29.8.2013), että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen sekä päätöksenteon järjestämiseksi ja metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi. Työryhmä valmistelee myös mm. ehdotukset niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tulee antaa loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaan myös antaa väliraportti 31.3.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti sisältää työryhmän kartoittavat mahdollisuudet sekä työryhmän alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi.

Työryhmä on väliraportissaan arvioinut, että metropolihallinto voidaan oikeudellisesti toteuttaa joko perustuslain 121 §:n 4 mom. tarkoitettuna kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä tai pakkokuntayhtymänä, jolla on vaaleilla valittu valtuusto. Oikeudellisen toteuttamismallin valintaan vaikuttavat mm. metropolihallinnolle annettavien tehtävien laajuus ja merkittävyys, rahoituksen suuruus sekä tehtävien oikeusvaikutukset alueen kunnille, kuntayhtymille ja muille sidosryhmille.

Väliraportissa esitetään kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi.

1. Vähimmäistehtävät-malli

- Metropolihallinto hoitaisi tehtäviä, joilla sille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vähintään edellyttää. Tehtävät olisivat pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia.
- Hallintomalliksi soveltuisi pakkokuntayhtymä, jossa olisi vaaleilla valittu valtuusto.
- Rahoitusmallina olisivat kunnille osoitettavat maksuosuudet.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 09 160 01 tai 09 578 11 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

- Aluerajaus voisi olla laajempi, väliraportissa on esitetty 16 kunnan kuulumista metropolihallintoon.
- Vaali toteutettaisiin mahdollisesti siten, että metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä, mutta alueellisen edustavuuden korostuessa muut mallit ovat mahdollisia.

2. Laaja malli

- Metropolihallinto hoitaisi laajasti sen toimialaan kuuluvia tehtäviä. Tehtäväkokonaisuus olisi mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena olisi myös, että eri tehtäväalueet tukisivat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti. Tehtävät olisivat sekä strategisia että operatiivisia.
- Tarkoituksenmukainen hallintomalli olisi perustuslain 121 §:n 4 momentin mukainen kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä.
- Itsenäinen rahoitusmalli. Työryhmä esittää säädettäväksi verotusoikeutta metropolihallinnolle (tulovero).
- Aluerajaus olisi suppeampi, väliraportissa on esitetty 10 kunnan kuulumista metropolihallintoon (nk. ydinalue).
- Metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa metropolihallintoa valmistelevan työryhmän väliraportista sekä lausumaan erityisesti alla olevista kysymyksistä.

Lausuntoa antavia tahoja pyydetään arvioimaan väliraportin ehdotuksia oman kunnan/organisaation näkökulman ohella metropolialueen kokonaisuuden näkökulmasta käsin.

Kunnat voivat toimittaa oman lausuntonsa ohella myös haluamiensa kuntien kanssa yhteisen lausunnon.

1. Väliraportissa esitetyt vaihtoehtoiset toteuttamistavat metropolihallinnoksi

- Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan
  - **1 a.** vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät-malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta
  - **1 b.** kumpaa vaihtoehtoisista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempana toteutustapana metropolihallinnon perustamiseksi
  - **1 c.** mikäli kumpaakaan työryhmän esittämästä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi

2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtoisten mallien tarkempi arviointi

- Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan väliraportissa esitettyjä, molempia malleja koskevia ehdotuksia (vähimmäistehtävät-malli ja laaja malli) erityisesti seuraavien asioiden osalta:

- **2 a.** Esitetyt metropolihallinnon tehtävät
- **2 b.** Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)
- **2 c.** Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen
- **2 d.** Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi
- **2 e.** Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi
- **2 f.** Esitettyjen vaihtoehtoisten mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset

3. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan **viimeistään 4.7.2014** klo 16 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi ja kirjaamo@ymparisto.fi

Väliraportista toimitetaan lausuntopyynnön liitteenä ruotsinkielisenä osio III, joka sisältää työryhmän ehdotukset. Väliraportin ruotsinkielinen käännös kokonaisuudessaan valmistuu 30.4.2014 mennessä ja toimitetaan tämän jälkeen jakelussa mainituille tahoille.

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Lisätietojen antajat

Päivi Laajala, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 026, etunimi.sukunimi@vm.fi
Helena Säteri, ympäristöministeriö, p. 0295 250 281, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
Inga Nyholm, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 042, etunimi.sukunimi@vm.fi
Ilkka Turunen, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 097, etunumi.sukunimi@vm.fi (hallintomallit)
Teemu Eriksson, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 177, etunimi.sukunimi@vm.fi (rahoitus)
Pekka Normo, ympäristöministeriö, p. 0295 250 204, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi (tehtävät)
Maija Neva, ympäristöministeriö, p. 0295 250 193, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi

Lisätietoja:

www.vm.fi/metropolipolitiikka

Liitteet Liite 1. Väliraportti (suomeksi); Liite 2. Väliraportin luku 3 (ruotsiksi)

Jakelu

Askolan kunta
Espoon kaupunki
Hangon kaupunki
Helsingin kaupunki
Hyvinkään kaupunki
Inkoon kunta
Järvenpään kaupunki
Karkkilan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Lapinjärven kunta
Lohjan kaupunki
Loviisan kunta
Mäntsälän kunta
Myrskylän kunta
Nurmijärven kunta
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Pukkilan kunta
Raaseporin kaupunki
Sipoon kunta
Siuntion kunta
Tuusulan kunta
Vantaan kaupunki
Vihdin kunta
Riihimäen kaupunki
Lopen kunta
Hausjärven kunta
KUUMA-seutu

Suomen Kuntaliitto
Valtioneuvoston kanslia
Ulkoasiainministeriö
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Liikennevirasto
Uudenmaan liitto
Hämeen liitto
Varsinais-Suomen liitto
Päijät-Hämeen liitto

Kymenlaakson liitto
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Carea – Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Helsingin erityishuoltopiiri
Uudenmaan ja Etelä-Hämeen erityishuoltopiiri
Kårkulla samkommun
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä OMNIA
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksia
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland
KT Kuntatyönantajat
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty
Kunta-alan unioni
Tekniikka ja Terveys KTN
AKAVA
STTK
SAK
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
MTK
Keva
Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHo ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
Elinkeinoelämän keskusliitto
Helsingin seudun kauppakamari
Helsingin seudun Suomen Yrittäjien aluejärjestöt
Suomen Yrittäjät
Keskuskauppakamari
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen ortodoksinen kirkko
Folktinget
Kansallinen Kokoomus rp.
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp.
Perussuomalaiset rp.
Suomen Keskusta rp.
Vasemmistoliitto rp.
Vihreä liitto rp.
Suomen ruotsalainen kansanpuolue rp.
Suomen kristillisdemokraatit (KD) rp.
Ammattiosaajien kehittämisyhdistys AMKE
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Suomen nuorisovaltuustojen liitto
Allianssi ry.
Nuorisoasiain neuvottelukunta
Suomen Kotiseutuliitto
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY

Helsingin seudun liikenne HSL
Helsingin seudun yliopistot, edustajana metropolipolitiikan neuvottelukunnassa vararehtori Kimmo Kontula (Helsingin yliopisto)
Helsingin seudun ammattikorkeakoulut, edustaja metropolipolitiikan neuvottelukunnassa rehtori Jaakko Tarkkanen (Laurea-ammattikorkeakoulu)
Aalto yliopisto, professori Raine Mäntysalo
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
Greater Helsinki Promotion Ltd
Culminatum Innovation Ltd

Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt

METROPOLIHALLINTO

METROPOLILAINSÄÄDÄNTÖÄ VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN VÄLIRAPORTTI

1.4.2014

Valtiovarainministeriö 2014

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO ... **3**

OSA I: NYKYTILA JA TAVOITTEET ... **6**

1.1 NYKYTILA JA NYKYTILAN ARVIOINTI ... 6
1.1.1 Aluerajaus ... *6*
1.1.2 Alueen kuntarakenne ... *6*
1.1.3 Tehtävien järjestäminen ja organisointi ... *7*
1.1.4 Ruotsinkieliset palvelut ... *12*
1.2 METROPOLIHALLINNOLLE ASETETTAVAT TAVOITTEET ... 14

OSA II: TYÖRYHMÄN KARTOITTAMAT VAIHTOEHDOT METROPOLIHALLINNON PERUSTAMISEKSI ... **17**

2.1 OIKEUDELLISET REUNAEHDOT ... 17
2.1.1 Hallintomallin toteuttamisvaihtoehdot ... *17*
2.1.2 Vaihtoehtojen valintaan vaikuttavia perustuslain reunaehtoja ... *17*
2.1.3 Eräitä muita oikeudellista arviota edellyttäviä asioita ... *20*
2.2 VAIHTOEHDOT METROPOLIHALLINNON TEHTÄVIKSI ... 21
2.2.1 Maankäyttö ... *21*
2.2.2 Asuminen ... *24*
2.2.3 Liikenne ... *25*
2.2.4 Ympäristöpalvelut ... *26*
2.2.5 Segregaatio, työvoima- ja maahanmuuttoasiat ... *27*
2.2.6 Kilpailukyky ja innovaatiopolitiikka ... *28*
2.2.7 Metropolisopimus ... *29*
2.2.8 Ruotsinkieliset palvelut ... *29*
2.3 VAIHTOEHDOT METROPOLIHALLINNON ALUEELLISEKSI TOIMIVALLAKSI JA ALUERAJAUKSEKSI ... 30
2.3.1 Aluerajauksen määrittelyn perusteet ... *30*
2.3.2 Aluerajauksen määrittely tehtävien ja tavoitteiden kautta ... *30*
2.3.3 Toiminnalliset kriteerit aluerajauksen määrittelyssä ... *31*
2.3.4 Vaihtoehdot aluerajauksen osalta ... *33*
2.4 VAIHTOEHDOT HALLINTO- JA PÄÄTÖKSENTEKOMALLIKSI ... 33
2.4.1 Metropolihallinnon sääntelykehys ... *34*
2.4.2 Metropolihallinnon edustukselliset toimielimet ... *34*
2.4.3 Metropolihallinnon sisäisen hallinnon organisointi ... *35*
2.4.4 "Konserniyhteisöt" ja yhteistyöorganisaatiot ... *36*
2.5 VAIHTOEHDOT METROPOLIHALLINNON VAALIEN JÄRJESTÄMISEKSI SEKÄ ALUEEN ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN ... 36
2.5.1 Metropolivaalien toimittaminen ... *37*
2.5.2 Metropolivaalien vaalitapa ... *37*
2.5.3 Metropolivaltuuston koko ... *37*
2.5.4 Kuntien edustus metropolivaltuustossa ja sen vaikutus vaalijärjestelmään ... *37*
2.5.5 Vaaleihin liittyviä muita näkökohtia ... *42*
2.5.6 Metropolialueen asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen keinot ... *42*
2.6 VAIHTOEHDOT METROPOLIHALLINNON RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISEKSI ... 43
2.6.1 Yleisiä rahoitusjärjestelmään liittyviä kysymyksiä ... *43*
2.6.2 Vero ja veroluonteiset maksut ... *44*
2.6.3 Kuntien maksut metropolihallinnolle ... *47*
2.6.4 Asiakasmaksut ... *47*
2.6.5 Valtion osuus ydinmetropolin rahoituksessa ... *49*
2.6.6 Metropolihallinnon rahoitustarve omasta verotuksesta tai kuntien maksuista ... *49*

III OSA: TYÖRYHMÄN ALUSTAVAT EHDOTUKSET TOTEUTTAMISMALLEIKSI ... **51**

3.1 MOLEMPIA MALLEJA KOSKEVAT EHDOTUKSET ... 52
3.2 VÄHIMMÄISTEHTÄVÄT-MALLI ... 52
3.3 LAAJA MALLI ... 59

LIITTEET ... **65**

LIITE: Kaupunginvaltuusto 16.06.2014 / 6 §

JOHDANTO

Hallituksen linjaukset

Hallitus linjasi rakennepoliittisessa ohjelmassaan (29.8.2013), että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto.

Hallitus linjasi, että metropolihallintoon liittyvän lainsäädännön valmistelu käynnistetään nopealla aikataululla. Linjausten mukaan metropolihallinnon päättävä toimielin olisi vaaleilla valittu valtuusto. Metropolihallinto hoitaisi metropoliselvityshenkilöiden suositusten mukaisesti alueen kilpailukyvyn sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisen sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvien seudullisten kysymysten ratkaisemisen. Metropolivaltuusto hyväksyisi metropolikaavan ja sen toimeenpano-osan, joka ohjaisi kuntien päätöksentekoa maankäytön, asumisen ja liikenteen asioissa. Tämän tulee varmistaa se, että valtion kanssa yhdessä päätetyt kaavoitus- ja asuntotavoitteet täyttyvät. Metropolihallinto hoitaisi sille osoitetut seudulliset julkishallinnon tehtävät, jotka siirrettäisiin kunnista, kuntayhtymistä ja valtionhallinnosta. Valmistelussa metropolihallinnon tehtävien tarkka sisältö ja laajuus ovat kytköksissä esiselvityksen mukaisesti alueella tapahtuvien kuntaliitosten laajuuteen ja merkittävyyteen.

Työryhmän toimeksianto ja tehtävät

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten toteuttamiseksi metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän.

Työryhmän tavoitteena on valmistella rakennepoliittisen ohjelman linjausten pohjalta ja ottaen huomioon alueen kuntarakenteen kehitys sekä metropolialueen esiselvitys tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet metropolihallinnon perustamiseksi alueelle.

Työryhmän tehtävinä on valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, päätöksenteon ja rahoituksen järjestämiseksi, valmistella ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi mukaan lukien arvio ruotsinkielisten palvelujen turvaamisesta, organisoimisesta ja kehittämisestä metropolialueella. Työryhmän tulee myös tehdä ehdotus metropolihallinnon, valtion, kuntien ja muiden toimijoiden välisestä toimivallasta ja työnjaosta, ja täsmentää alueen kuntien nykyisten yhteistoimintajärjestelyjen muutostarpeet ja niiden toteuttamisen keinot sekä tehdä ehdotus metropolihallinnon alueellisesta toimivallasta. Työryhmän tulee myös kartoittaa metropolihallinnon toteuttamisen edellyttämät lainsäädännön muutostarpeet, perustuslain asettamat reunaehdot sekä tehdä ehdotus siitä, tulisiko metropolihallinnosta säätää erillisessä laissa vai osana nykyistä lainsäädäntöä.

Työryhmän tulee 15.9.2014 mennessä valmistella ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän tuli antaa väliraportti 31.3.2014 mennessä.

Työryhmässä on edustus valtiovarainministeriön ohella ympäristöministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, oikeusministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Työryhmä asetti toimikautensa aluksi kaksi alatyöryhmää: MAL-tehtävien valmistelusta vastaavan alatyöryhmän sekä rahoituksen järjestämisen vaihtoehtoja valmistelevan alatyöryhmän ja nimesi pysyviä asiantuntijoita. (Ks. liitteet 1-4)

Väliraportti ja sen valmistelu

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti valmistellut väliraportin, joka sisältää työryhmän kartoittamat vaihtoehdot sekä alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi.

Työryhmä ja alatyöryhmät ovat valmistelunsa aikana kuulleet asiantuntijoita (ks. liite 4). Työryhmä on järjestänyt alueen kunnille ennen väliraportin valmistumista yhden teemaseminaarin. Kuntien ja lainsäädäntövalmistelun välisen vuorovaikutuksen edistämiseksi perustettiin myös 20.11.2013 seurantaryhmä, jonka tavoitteena on ollut antaa alueen kuntien edustajille ajantasaista tietoa valmistelusta ja käydä keskustelua valmisteltavina olevista vaihtoehdoista metropolihallinnon perustamiseksi (ks. liite 5).

Työryhmän työn tueksi valtiovarainministeriö on tilannut kaksi erillisselvitystä. VTT Timo Aron ja VTM Anna Laihon maaliskuussa 2014 julkaistussa selvityksessä ”Metropolialueen demografinen kilpailukyky” on tarkasteltu Helsingin seudun muuttoliikettä ja kilpailukykyä. Kaupunkineuvos Rolf Paqvalinin 1.4.2014 valmistuneessa selvityksessä on arvioitu metropolihallinnon toteuttamisen vaikutuksia Uudenmaan liiton, Helsingin seudun liikenteen (HSL) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) asemaan ja tehtäviin. Lisäksi ympäristöministeriö on tilannut YTT Sakari Kainulaiselta selvityksen segregaatiosta metropolialueella. [1]

Väliraportissa tehtävät ehdotukset ovat vielä alustavia ja työryhmän lopullinen ehdotus hallituksen esityksen muotoon valmistuu 15.9.2014 mennessä.

Työryhmä ei ole käytettävissä olevan valmisteluajan puitteessa pystynyt vielä riittävässä määrin arvioimaan muun muassa alla olevia tekijöitä. Näiltä osin työryhmän esitykset tulevat täydentymään 15.9.2014 mennessä.

- Laajempi arvio esitettyjen vaihtoehtojen vaikutuksista (mm. taloudelliset, yhteiskunnalliset ja kielelliset vaikutukset; henkilöstövaikutukset; vaikutukset kuntarakenteeseen, ympäristöön, viranomaisten toimintaan, itsehallintoon, osallistumiseen ja vaikuttamiseen, omaisuusjärjestelyihin; sekä muut lainsäädäntöohjeiden mukaiset vaikutukset).
- Rahoituksen järjestämisen osalta: 1) Toimintamenotarpeet, 2) Asiakasmaksuilla pääasiassa rahoitettavien tehtävien (mm. joukkoliikenne, vesihuolto) maksupolitiikka, maksujen ja siirrettävien tehtävien nykyisten menojen kuntakohtaiset muutokset ja 3) Rahoituksen järjestämisen kuntakohtaiset taloudelliset vaikutukset.
- Hallinnon järjestämisen ja oikeudellisten reunaehtojen osalta: 1) Tarve sisällyttää metropolihallintoa koskevaan lainsäädäntöön säännöksiä metropolihallinnon palvelujen järjestämis- ja tuottamisvastuusta, 2) Metropolihallinnon hallituksen puheenjohtajan tehtävän kokopäivätoimisuus ja asiasta säätäminen.
- Tehtävien osalta: 1) Yritysten kehittämispalveluiden koordinointi metropolialueella ja mikäli aluekehitystehtävät siirtyisivät metropolihallinnolle: EU:n rakennerahasto-ohjelmien hoitoon liittyvät kysymykset, maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) asema, maakuntien välinen yhteistyö, muutostarpeet maakuntajakoon ja ELY-aluejakoon sekä aluekehityslakiin 2) Kuntakohtaiset vaikutukset tehtävien siirtymisestä metropolihallinnolle, 3) Rakennusvalvontatoimen uusimuotoisten toiminta- ja organisaatiomallien selvitystyön kytkeminen metropolihallintoon, 4) Metropolihallinnon, kuntien ja valtion viranomaisten vuorovaikutuksen ja yhteistyön sisältö ja muoto metropolikaavan laadinnassa (ml. metropolikaavan vahvistamismenettely), 5) Määräykset ja velvoitteet, joita kunnille voidaan metropolikaavassa osoittaa, metropolikaavassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen tehtävänjako metropolikaavan toteuttamisessa, täydennys- ja täsmennystarpeet metropolialueen valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, tarve ohjata muutoin metropolikaavalla asemakaavan ulkopuolisen alueen rakentamista (ml. rakennusten purkamisen ja maisemaa muuttavien toimenpiteiden luvanvaraisuus), 6) Metropolihallinnon vastuu TE-toimistoissa ja työvoimapalvelukeskuksissa kirjoilla olevista syrjäytyneistä henkilöistä.
- Vaalien toimittamiseen ja järjestämiseen liittyvien tekijöiden tarkempi arviointi
- Ruotsinkielisten palveluiden osalta: Metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvien tehtävien osalta tarve lakisääteiselle toimielimelle
- Metropolihallinnon toteuttamisen edellyttämien lainsäädäntömuutosten tarkempi arviointi (ml. erityislainsäädäntö)

[1] Aron ja Laihon, Paqvalinin sekä Kainulaisen selvitykset ovat saatavilla valtiovarainministeriön internet-sivuilla osoitteessa: http://www.vm.fi/vm/fi/05_hankkeet/0107_kuntauudistus/10_metropoli/index.jsp.

- Metropolihallinnon toteuttamisen toimeenpano ja tarvittavat siirtymäsäännökset (mm. täytäntöönpanoajanjakson organisointi ja metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen, ensimmäiset vaalit, mahdolliset henkilöstösiirrot kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta metropolihallinnolle sekä mahdollinen irtaimen ja kiinteän omaisuuden luovuttaminen kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta metropolihallinnolle)
- Kansainvälinen vertailu

Väliraportissa tehtävät ehdotukset ovat osin myös kytkeytyneet vielä keskeneräisiin muihin lainsäädäntöuudistuksiin, jotka pääsääntöisesti koskevat myös metropolialuetta. Samanaikaisesti valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistusta, lakia kunnan peruspalvelujen valtionosuuksista, kuntalakia ja kuntarakennelain muutoksia. Lisäksi valmistelussa on valtion alue-, keskus- ja paikallishallinnon uudistaminen ja kunnissa on meneillään useita kuntajakoselvityksiä. Työryhmä tulee toimeksiantonsa mukaisesti yhteen sovittamaan valmistelutyön eri sektoreilla käynnissä oleviin muihin lainsäädäntöhankkeisiin annetun aikataulun puitteissa 15.9.2014 mennessä ja ottamaan huomioon erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen, jonka keskeisistä linjauksista ja jatkovalmistelusta hallitus- ja oppositiopuolueet 23.3.2014 sopivat ja hallitus päätti 25.3.2014 antamassaan rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksessä.

Jatkovalmistelu

Väliraportista pyydetään käännöksen valmistuttua kuntien ja tarvittavien sidosryhmien lausunnot. Lausuntopyyntö toimitetaan huhtikuussa ja lausunnonantoaika tulee olemaan n. 10 viikkoa. Työryhmä jatkaa ehdotustensa työstämistä hallituksen esityksen muotoon lausuntopalautteen pohjalta 15.9.2014 saakka.

Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle vuoden 2015 alussa, johon mennessä hallitus tekee rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti päätökset kuntaliitosten ja yhteisen hallinnon kokonaisuudesta. Uusi rakenne tulee voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta.

Väliraportin rakenne

Väliraportti jakaantuu kolmeen osaan. Ensimmäinen osa sisältää lyhyen kuvauksen metropolialueen yhteistyön nykytilasta sekä sen arvioinnin. Toisessa osassa esitellään työryhmän kartoittamat eri vaihtoehdot koskien mm. oikeudellisia reunaehtoja, tehtäviä, metropolihallinnon alueellista toimivaltaa, hallintoa, päätöksentekoa ja rahoituksen järjestämistä sekä vaaleja ja asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Kolmannessa osassa esitetään työryhmän alustavat ehdotukset.

OSA I: NYKYTILA JA TAVOITTEET

1.1 Nykytila ja nykytilan arviointi

1.1.1 Aluerajaus

Vakiintuneen eurooppalaisen rajauksen mukaan metropolin ydinalueella asukasluvun tulisi olla vähintään noin 500 000, ja koko metropolialueella yhteensä n. 1–1,5 miljoonaa[2]. Suomessa metropolialueen käsitteellä viitataan yleisimmin Helsingin seudun 14 kunnan[3] muodostamaan alueeseen. Koko Uudenmaan maakunnan 26 kunnassa asuu noin 1,55 miljoonaa ihmistä, näistä liki 1,4 miljoonaa Helsingin seudun 14 kunnassa. Tulevaisuudessa väestö kasvaa seudulla entisestään: ennustettu väestönkasvu vuosina 2010 – 2040 on 24,2 prosenttia, kun väestö samaan aikaan koko maan osalta kasvaisi noin 12 prosenttia.

Nykyinen metropolialueen aluerajaus pohjautuu pitkälti Jussi-Pekka Alasen vuonna 2004 tekemän selvitystyön ehdotuksiin, jonka jälkeen kuntien yhteistyötä organisoitiin vapaaehtoiselta pohjalta Alasen selvityksessä määritellyn kuntajoukon kesken. 14 kunnan rajausta perusteltiin yhdyskuntarakenteen, työssäkäynnin ja asioinnin sekä kuntien keskinäisen yhteistyön suuntautumisella.

14 kunnan rajaus sisältyy myös 1.7.2013 voimaan tulleeseen kuntarakennelakiin (479/2013). Myös valtion toteuttama metropolipolitiikka on kohdentunut nimenomaisesti 14 kunnan alueelle.

Vaikka 14 kuntaa on nykyisin käytännössä vakiintunut metropolialueen määritelmäksi, on lakisääteisen metropolihallinnon alueellisen toimivallan perustuttava oikeudellisesti metropolialueen erityistilanteeseen ja vaatimuksiin. Aluerajausta on siten tarkasteltava sekä oikeudellisesta että toiminnallisesta näkökulmasta ja erityisesti metropolihallinnon tehtävien kautta. Tämä tarkastelu sisältyy lukuihin 2.1 ja 2.3.

1.1.2 Alueen kuntarakenne

Helsingin seudulla ei ole vuoden 1966 jälkeen tapahtunut kuntaliitoksia lukuun ottamatta vuonna 2009 valtioneuvoston päätöksellä toteutettua osaliitosta Sipoon, Vantaan ja Helsingin välillä.[4]

Tällä hetkellä Helsingin seudulla sekä Itä-Uudellamaalla on meneillään kaikkiaan kolme kuntalähtöistä kuntajakoselvitystä sekä valtiovarainministeriön asettama erityinen kuntajakoselvitys. Useat alueen kunnista ovat mukana kahdessa, osa kolmessakin liitosselvityksessä. Selvitysten pohjalta kunnat tekevät päätökset mahdollisista yhdistymisistä, käytännössä vuoden 2014 loppuun tai vuoden 2015 alkuun mennessä.

Rakennepoliittisen ohjelman mukaan metropolihallinnon tehtävien tarkka sisältö ja laajuus ovat kytköksissä alueella tapahtuvien liitosten laajuuteen. Kuntarakennelain mukaan myös alueen kuntien tulee liitosselvityksissään arvioida kuntien yhdistymisen suhdetta metropolihallinnon tarpeeseen.

Työryhmä on osassa III arvioinut kuntarakenteessa mahdollisesti tapahtuvien muutosten vaikutuksia ehdottamiinsa metropolihallinnon toteuttamismalleihin. Metropolihallinnon perustamisen näkökulmasta kuntarakenteessa tapahtuvilla muutoksilla voi olla vaikutusta metropolihallinnolle esitettyjen tehtävien laajuuteen. Joidenkin yksittäisten kuntien osalta vaikutusta voi olla mm. metropolihallinnon aluerajaukseen.

[2] Aro & Laiho 2014.
[3] Espoo, Järvenpää, Helsinki, Hyvinkää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa, Vihti.
[4] Itä- ja Länsi-Uudellamaalla on tapahtunut liitoksia mm. 2000-luvulla: Lohjan, Karjalohjan ja Nummi-Pusulan liitos 2013; Sammatin ja Lohjan liitos 2009; Loviisan, Liljendalin, Pernajan ja Ruotsinpyhtään liitos v.2009; Tammisaari, Karjaa, Pohja yhdistyivät v.2009 Raaseporin kaupungiksi.

1.1.3 Tehtävien järjestäminen ja organisointi

Nykyisen metropolialueen keskeisten ja erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteisten tehtävien hoito, niiden valmistelu ja päätöksenteko tapahtuu lakisääteisissä kuntayhtymissä tai kunnissa. Kuntayhtymissä päätösvaltaa käyttävät yhtymäkokoukset ja Uudenmaan liitossa maakuntavaltuusto. Jäsenkuntien äänivalta ja paikkajako jakautuu peruspääomaosuuksien tai esim. asukasluvun mukaan. Rahoituksesta vastaavat kunnat niille määriteltyjen maksuosuuksien kautta. [5]

Yhteistyötä on myös järjestetty vapaaehtoiselta pohjalta monilla eri toimialoilla. Vapaaehtoista yhteistyötä varten on perustettu seudullisia johtavien luottamushenkilöiden yhteistyöelimiä[6].

Sekä lakisääteisillä että vapaaehtoisen yhteistyön toimielimillä on myös useita valmisteluelimiä. Keskeisessä roolissa ovat asemavaltuutuksella lisäksi kuntien valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajat, kunnan- ja kaupunkien johtajat sekä valmistelussa virkamiehet. Seudun yhteistyötä toteuttavat kuntien ohella useat erilaiset sidosryhmät.

Yhteistyötä tehdään vaihtelevin kuntakokoonpanoin, paikoin 14 kuntaa pienemmällä, paikoin laajemmalla alueella.

Nykyisiä yhteistyöjärjestelyjä on kuvattu varsin laajasti metropolialueen esiselvityksen 5.3.2013 julkaistussa loppuraportissa[7]. Siinä sekä monissa muissa selvityksissä ja tutkimuksissa on Helsingin seudun nykyisen päätöksentekojärjestelmän keskeiseksi ongelmaksi todettu se, että päätökset seudullisista ratkaisuista tehdään kuntakohtaisesti, mikä ei seudun kokonaisedun näkökulmasta ole tarkoituksenmukaista. on Pysyvien ja lakisääteisten yhteistyörakenteiden puutteen on katsottu heikentävän mahdollisuuksia seudun kilpailukyvyn ja elinvoiman kehittämiseen kokonaisuutena.

Maankäyttö

Metropolialueella maankäyttöä ohjaavat pääosin sama lainsäädäntö (tärkeimpänä maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, MRL) ja suunnittelujärjestelmä kuin muuallakin maassa. Ohjausjärjestelmään sisältyy eräitä Helsingin seutua ja pääkaupunkiseutua koskevia erityissäännöksiä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ohjaavat maakuntakaavoitusta, muuta maakunnan suunnittelua, kuntien kaavoitusta ja valtion viranomaisten alueidenkäyttöä koskevia toimenpiteitä. Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sisältyy koko maata koskevien tavoitteiden ohella Helsingin seudun erityiskysymyksiä koskevia tavoitteita. Maakunnan tasolla maankäyttöä suunnitellaan ja ohjataan maakuntakaavalla, jonka laatimisesta vastaa Uudenmaan liitto. Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoituksesta. Kuntien maankäytön ohjauksesta vastaa Uudenmaan ELY-keskus.

Uudellamaalla on voimassa koko maakunnan kattavat maakuntakaavat sekä vaihemaakuntakaavoja. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava on vahvistettavana ympäristöministeriössä. Yleiskaavoja on laadittu ja pidetty yllä vaihtelevasti. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta Helsingin seudun kunnissa on pääosin voimassa koko kunnan maankäyttöä ohjaavat yleiskaavat. Osa kaavoista on kuitenkin laadittu jo ennen maankäyttö- ja rakennuslain voimaantuloa, eivätkä ne välttämättä ole ajantasaisia. Maankäyttö- ja rakennuslakia muutettiin 2008 siten, että pääkaupunkiseudun kuntien tulee laatia yhteinen yleiskaava, mutta siihen ei ole toistaiseksi ryhdytty.

[5] Tekstissä jäljempänä mainittujen lisäksi lakisääteisiä tehtäviä hoitavia nk. pakkokuntayhtymiä ovat mm. pelastuslaissa (379/2011), erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitetut kuntayhtymät. Alueen kunnat ja kuntayhtymät ovat myös kunnallisen eläkelaitoksen (Keva) jäsenyhteisöjä (kunnallinen eläkelaki 549/2003) sekä osa mahdollisesti Kuntien takauskeskus-nimisen julkisoikeudellisen laitoksen jäsenyhteisöjä (kuntien takauskeskuksesta annettu laki 487/1996). Työmarkkina-asioissa kuntien edunvalvojana toimii kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain (254/1993) 1 §:n 1 momentin mukaan Suomen Kuntaliitto ry:een kuuluva kunnallinen työmarkkinalaitos kuntien ja kuntayhtymien edunvalvojana työmarkkina-asioissa.

[6] Helsingin seudun yhteistyökokous, Pääkaupunkiseudun neuvottelukunta, Kuuma-liikelaitoksen johtokunta.

[7] Metropoli meille kaikille – Metropol för oss alla (2013).

Kunnat vastaavat rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Asemakaava-alueen ulkopuolella kunnat ohjaavat maankäytön suunnitelmallista järjestämistä yleiskaavoituksella ja suunnittelutarveratkaisuilla. Poikkeamisasioiden ratkaisemisessa Helsingillä, Espoolla ja Vantaalla on eräiltä osin muita kuntia laajempi toimivalta (laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 1275/2010).

Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) ratkaisuilla on merkittävä vaikutus metropolialueen elinvoimaan ja sen asukkaiden hyvinvointiin. Metropolialue on kasvanut voimakkaasti sekä sisäisesti että laajenemalla alueellisesti. Yhtenäinen taajamarakenne ulottuu pääkaupunkiseudun rajojen yli kehyskuntiin. Seudun asukkaalla on entistä useammin asuin- ja työpaikka eri kunnissa ja käytännössä yksityiset ja myös julkiset palvelut voivat olla muussa kuin asuinkunnassa. Seudun kasvu ja asuntojen hintojen nousu etenkin pääkaupunkiseudulla ovat johtaneet kehitykseen, jossa työ- ja asiointimatkat ovat pidentyneet ja liikenne lisääntynyt voimakkaasti.

Metropolialueen maankäytön ja yhdyskuntakehityksen keskeinen ongelma on yhdyskuntarakenteen hajautuminen. Kuntien välisestä kilpailusta johtuen sijainniltaan hyviä alueita on saatettu osoittaa liian alhaisen tehokkuuden rakentamiseen tai vaikeuttaa yhdyskuntarakenteen kehittämisedellytyksiä yksittäisiin lupiin perustuvalla maankäytöllä kaava-alueiden läheisyydessä. Toisaalta tehokastakin maankäyttöä voidaan suunnata mm. maanomistussyistä tai kuntarajoista johtuen yhdyskuntarakenteen toimivuuden ja taloudellisuuden sekä joukkoliikenteen edellytysten kannalta huonoille alueille. Pääkaupungin kehyskunnissa asuin- ja yritystoiminnan alueita on kuntien välisen kilpailun tuloksena usein sijoitettu irralleen olemassa olevista taajamista kuntarajan tuntumaan.

Metropolialueen yhdyskuntarakenteen ohjauksessa sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutus ei toimi riittävän hyvin. Maakuntakaavoilla ei ole pystytty kaikilta osin ratkaisemaan merkittäviäkään ylikunnallisia alueidenkäyttökysymyksiä eikä riittävällä tavalla ohjaamaan metropolialueen uusien merkittävien asuin-, työpaikka- ja palvelualueiden käyttöönottoa, ajoitusta ja toteuttamisjärjestystä. Maakuntakaavojen varaukset mahdollistavat useita vaihtoehtoisia kasvusuuntia eikä priorisointia näiden osalta ole kyetty tekemään.

Maakuntakaavoituksesta vastaava Uudenmaan liitto on kuntayhtymä, jonka ylin päätösvalta on maakuntavaltuustolla. Maakuntakaavoituksen kannalta on ongelmallista, että maakuntavaltuuston ja -hallituksen jäsenet edustavat ensisijaisesti omaa kuntaansa ja pyrkivät päätöksenteossa valvomaan ensisijaisesti oman kuntansa etua. Tämä johtaa usein siihen, että kaavat mahdollistavat seudullisesta näkökulmasta keskenään ristiriitaistenkin alueidenkäyttöratkaisujen toteuttamisen.

Voimassa olevat suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmät eivät ole kyenneet vastaamaan kaupunkiseutujen suunnittelu- ja kehittämistarpeisiin. Tätä on paikattu mm. maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavajärjestelmään kuulumattomilla rakennemalleilla ja kehittämällä sopimusmenettelyjä. Nykymuotoisen MAL-aiesopimusmenettelyn lähtökohtana on yhdistää aiemmat liikennejärjestelmän kehittämistä sekä asunto- ja tonttitarjontaa koskevat aiesopimukset yhdeksi sopimukseksi. Menettelyllä on pyritty löytämään uusi hallinnonalojen rajat ylittävä työkalu, joka kuntakohtaisten intressien sijaan tukisi kaupunkiseudun kokonaisetua ja siihen liittyvien kansallisten tavoitteiden toteuttamista.

MAL-aiesopimus on jossain määrin parantanut kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä alueella sekä edistänyt yhdyskuntarakenteen ohjauksen sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista. Vapaaehtoinen suunnitteluyhteistyö ei kuitenkaan ole poistanut metropolialueen kuntien välistä osaoptimointia. Suunnitelmien ja aiesopimusten suhde MRL:n mukaiseen maankäytön ohjaukseen on paikoin johtanut myös ristiriitaisiin tilanteisiin.

Asuminen

Metropolialue muodostaa asuntomarkkinoiden kannalta erityisen, muun maan asuntomarkkinoista selvästi poikkeavan kokonaisuuden. Seudun asuntotuotanto ei vastaa riittävässä määrin asuntojen kasvavaan kysyntään, joka on syntynyt toisaalta alueen sisäisestä väestönkasvusta ja toisaalta seudulle muualta lähinnä työn perässä muuttaneista kotitalouksista. Erityisen vaikea tilanne on pääkaupunkiseudulla. Helsingin

seudun (pääkaupunkiseudun ja ns. KUUMA-kuntien) asuntotuotantotavoitteena on pitkään pidetty 12 000–13 000 asunnon vuosittaista tuotantoa. Vuosien 2000–2012 aikana seudun tavoitteesta on jäänyt toteutumatta kuitenkin noin neljännes. Seudun kehittämisen ja kilpailukyvyn ylläpitämisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että seudun asuntotuotannon taso onnistutaan nostamaan selvästi toteutunutta tuotantoa korkeammaksi.

Valtion tukeman tuotannon osalta suurimman osan tuotantovastuusta ovat jo pitkään kantaneet kunnat omien yhtiöidensä kautta. Kymmenessä kunnassa vuokra-asunnot ovat kunnan omistaman vuokrataloyhtiön omistuksessa, yhdessä kunnassa omistus toteutuu kiinteistö-osakeyhtiöiden kautta ja kolmessa kunnassa vuokra-asuntokanta on luovutettu Kunta-asunnot Oy:n (KAS) omistukseen. Näiden toimijoiden tuotantokapasiteetti on kuitenkin varsin rajallinen eikä se ole riittänyt aiesopimusten mukaisiin tavoitteisiin. Erityisesti normaalien vuokra-asuntojen tuottaminen on ollut volyymiltaan riittämätöntä. Muita toimijoita tuetussa vuokra-asuntotuotannossa Helsingin seudulla ovat ns. yleishyödylliset yhteisöt. Erityisesti suurimpien yleishyödyllisten toimijoiden kiinnostus nykymuotoista valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa kohtaan on ollut erittäin vähäistä ja jotkin toimijat ovat pidättyneet uudesta tuetusta tuotannosta käytännössä kokonaan.

Kasvaneeseen kysyntään nähden riittämättömän asuntotarjonnan seurauksena asumisen hintataso on noussut metropolialueella korkeaksi ja karannut paikoin useiden kotitalouksien maksukyvyn ulottumattomiin. Vallitseva asuntomarkkinatilanne hidastaa seudun tarpeeseen perustuvaa väestönkasvua ja aiheuttaa osaltaan yhdyskuntarakenteen hajautumista. Muun muassa heti käyttövalmiin tonttivarannon riittämättömyys vaikeuttaa osaltaan yhdyskuntarakenteen hallittua kehittämistä. Lisäksi kohtuuhintaisten asumisratkaisujen riittämättömyys erityisesti pääkaupunkiseudulla haittaa seudun kilpailukykyä ja työmarkkinoiden toimintaa sekä lisää asuinalueiden eriytymisen ja niiden segregoitumisen uhkaa.

Liikenne

Metropolialueella julkisen sektorin liikennetehtäviä hoitaa lähes kaksikymmentä organisaatiota. Pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 1 §:n mukaan Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien on hoidettava laissa säädetyt jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevat tehtävät yhteistoiminnassa. Tehtävien hoitamisesta vastaa kuntayhtymä HSL. Lain 5 §:n mukaan jätehuoltoa ja joukkoliikennettä hoitavien kuntayhtymien jäsenkuntina voi olla myös muita kuin em. pääkaupunkiseudun kuntia. HSL on alueellaan joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen ja hoitaa (suunnittelee ja tilaa) joukkoliikenteen palvelut jäsenkuntiensa alueella (tällä hetkellä Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava ja Sipoo). HSL on myös sopinut ns. Kuuma-kuntien kanssa liikennejärjestelmäsuunnittelun laajentamisesta koko 14 kunnan alueelle.

Kuntien tehtävänä on yleis- ja asemakaavoitukseen liittyvä liikennejärjestelmä- ja liikennesuunnittelu, katujen ja kevyen liikenteen väylien suunnittelu, rakennuttaminen ja kunnossapito sekä metro- ja raitiotieverkon suunnittelu, rakennuttaminen ja kunnossapito sekä edellä mainittuihin tehtäviin liittyvä päätöksenteko.

Uudenmaan liitto vastaa maakuntakaavoitukseen liittyvästä liikennesuunnittelusta ja kaavavarauksista, Uudenmaan ELY tienpidosta maantieverkolla[8]. ELY-keskus on toimivaltainen joukkoliikenneviranomainen ja vastaa joukkoliikenteen suunnittelusta ja hankinnasta alueellaan[9].

Liikennevirasto vastaa liikennejärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa sekä valtion tie- ja rataverkosta, merkittävien tiehankkeiden toteuttamisesta ja ohjaa Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualuetta tienpidossa ja joukkoliikenteen järjestämisessä.

[8] Suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito ja liikenteen hallinta eduskunnan myöntämien ja Liikennevirasto jakamien resurssien ja määrittämien tavoitteiden pohjalta.
[9] Pois lukien muut toimivaltaiset: HSL, Hyvinkää, Riihimäki, Hämeenlinna ja Lahden seutu.

Liikennevirasto vastaa myös mm. koko Suomen ratojen suunnittelusta, ylläpidosta ja rakentamisesta sekä liikenteenohjauksesta.

Muita liikennesektorin toimijoita ovat Trafi, Finnavia (lentokentät), satamat sekä lukuisat liikennepalveluja tuottavat operaattorit.

Valtakunnallista liikennepolitiikkaa ohjaa liikenne- ja viestintäministeriö[10].

Yhdyskuntarakenteen hajautuminen vaikeuttaa seudun liikenneratkaisujen ja erityisesti joukkoliikenteen järjestämistä kustannustehokkaasti. Yhtenäisen seudullisen näkemyksen puute on ongelma, sillä se johtaa usein kompromisseihin, jotka eivät ole koko seudun edun mukaisia. Toinen ongelma on maankäytön ja liikenteen päätösten eriytyminen. Maankäytöstä päättävät kunnat kaavoitusmonopolinsa turvin, liikenteestä taas joko kunnat, HSL tai valtio. Ongelmaa on koetettu ratkaista MAL-aiesopimuksella, mutta se ei ole ollut toiminnan koordinoinnissa riittävä keino. Esiin ovat myös nousseet raskaaseen raideliikenteeseen ja asemiin tukeutuvien alueiden paikoin tehoton rakentaminen ja poikittaisen joukkoliikenteen kehittämisen ongelmat. Eri liikennemuodot eivät toimi saumattomasti yhteen (vaihtoyhteydet, liityntäpysäköinti) ja suuri toimijoiden määrä on johtanut siihen, että kenelläkään ei tunnu olevan vastuuta kokonaisuudesta. Ongelmia aiheuttaa myös liikennejärjestelmän kehittämisen rahoituksen riittämättömyys ja rahoitusvastuiden selkiintymättömyys. Lukuisa määrä toimijoita johtaa tarpeettoman suuriin hallinnollisiin kustannuksiin.

Ympäristöpalvelut

Metropolialueen vesi- ja jätehuollon palveluja tuottaa pitkälle toistakymmentä toimijaa, joiden joukossa HSY:n osuus sekä volyymistä että henkilökunnasta on selvästi suurin. HSY:n jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa, minkä lisäksi HSY tekee yhteistyötä Kirkkonummen, Tuusulan, Sipoon, Keravan, Järvenpään, Mäntsälän ja Pornaisten kanssa mm. vesi- ja jätehuollossa. Lisäksi HSY tekee laajaa yhteistyötä ilmansuojelussa, ilmastopolitiikassa ja maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä Helsingin seudun kuntien kanssa.

Metropolialueella toimii lisäksi kymmenen kunnallista vesihuoltolaitosta (Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Tuusula, Vihti, Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Pornainen) sekä kolme muussa julkisessa omistuksessa olevaa vesihuoltolaitosta (Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä, Pääkaupunkiseudun Vesi Oy ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä).

Seutu- ja ympäristötiedon tehtävinä ovat ilmanlaadun seuranta, ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen strategiatyö sekä seudullisen tiedon tuottaminen. Tietoyhteistyöyksikkö tuottaa, kokoaa ja jalostaa seudullisesti yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja sekä seudun kehitystä kuvaavaa tietoa muun muassa väestöstä, asumisesta, työssäkäynnistä, yritystoiminnasta, yhdyskuntarakenteesta ja maankäytöstä Helsingin seudun 14 kunnan alueella. HSY vastaa yhdessä HSL:n ja Uudenmaan liiton kanssa MAL-aiesopimuksen tietopohjasta ja seurantajärjestelmästä.

Ympäristöpalveluiden kehittämisen keskeisenä haasteena on nykyistä yhtenäisemmän seudullisen näkemyksen aikaansaaminen, operatiivisen kustannustehokkuuden parantaminen erityisesti vesihuollossa sekä yhteistyön tiivistäminen ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Kilpailukyky, elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Suurten kaupunkien merkitys talouskasvun moottoreina on kasvanut Suomen ohella monissa maissa. OECD:n 78 metropolialueen vertailussa (2006) Helsinki oli väkiluvultaan sijalla 74, mutta kansantaloudelliselta merkitykseltään sijalla 7. Helsingin seudun merkitys kansantalouden näkökulmasta on Suomes-

[10] Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä on johtaa valtakunnallista liikennepolitiikkaa (mm. liikennepoliittinen selonteko), valmistella lainsäädäntöä ja budjettia, ohjata Liikennevirastoa ja muuta liikennehallintoa sekä osallistua HSL:n ryhmissä metropolialueen liikennejärjestelmäsuunnitteluun (myös ELY ja LIVI osallistuvat tähän).

sa poikkeuksellisen suuri. Tätä merkitystä voidaan kuvata mm. osuutena brutto-kansantuotteesta sekä osuutena tutkimus- ja kehitysmenoista (t&k). Helsingin seudun 14 kunnan osuus bruttokansantuotteesta on n. 36 prosenttia ja väestön osuus n. 26 prosenttia koko maan väestöstä. Helsingin seudun tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat vuonna 2011 noin 42 prosenttia koko maan t&k –menoista. Helsingin seudun 14 kunnassa sijaitsee lähes neljännes yritysten toimipaikoista ja kolmannes yrityssektorin henkilöstöstä. Koko maan liikevaihdosta alueella tuotetaan 44 prosenttia.

Vaikka monissa kansainvälisissä kilpailukykyvertailussa Helsingin seutu on sijoittunut hyvin, on seudun kilpailukyvyn kehityksessä uhkatekijöitä. Sen tuottavuus jää eurooppalaisessa vertailussa jälkeen, mihin osasyy on hajautunut ja tehoton yhdyskuntarakenne. Kun keskimääräinen tuottavuus EU-alueen kaupunkiseuduilla (34 kpl) on 1,6 kertainen maan tuottavuuteen nähden, Helsingin seudun osuus on 1,4 kertainen. Seudun kyky houkutella ulkomaisia investointeja, yrityksiä ja huippuosaajia ei ole ollut kovin hyvä, ei edes aiempien vuosien vahvan kasvun aikana. Haasteellisuutta lisää kasvunäkymien voimakas heikentyminen sekä ICT-toimialan murros.

Seudun kilpailukyky-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan tehtäviä hoidetaan nykyisin seudun kunnissa, Uudenmaan liitossa, Uudenmaan ELY-keskuksessa sekä eräissä seudullisissa kehitysyhtiöissä. Pääkaupunkiseudulla toimivat sekä Greater Helsinki Promotion (GHP) että Culminatum Innovation Oy (1.6.2014 saakka). Kummassakin Uudenmaan liitto on mukana. Pääkaupunkiseudun kolme suurta kaupunkia ovat kehittämisresursseiltaan omaa luokkaansa ja myös seudun keskeiset innovaatiotoimijat (mm. korkeakoulut) ovat voimakkaasti keskittyneet pääkaupunkiseudulle. Uudenmaan muut kehitysyhtiöt toimivat Lohjan, Hyvinkään ja Porvoon ympärillä[11]. Vuonna 2013 pääkaupunkiseudun kunnat päättivät seudun kehitysyhtiö Culminatum Oy:n toiminnan lakkauttamisesta kesäkuuhun 2014 mennessä.

Uudenmaan liiton lakisääteisenä tehtävänä on laatia maakuntasuunnitelma, -kaava ja -ohjelma, joissa metropoliseudulle on osana maakuntaa tehty strategiset linjaukset. Metropolialueen kunnat eivät kuitenkaan ole strategiatyössään kokeneet niitä omikseen. Liiton strategiat eivät ole olleet perusteena metropoliseudun yhteisten eivätkä kuntakohtaisten strategioiden laadinnassa. Mikäli seudun johtaminen perustuu jatkossakin kuntakohtaisiin strategioihin, muodostavat seudun strategiat edelleen pirstaleisen kokonaisuuden.

Elinkeinopolitiikassa alueen suuret kaupungit ja muut kunnat ovat nyt enemmän tai vähemmän panostaneet omiin toimenpiteisiinsä ja kuntien välinen yhteistyö laajalla metropolialueella on ollut vähäistä. Yksittäisten kuntien toimet eivät välttämättä ole aina olleet tarkoituksenmukaisia kokonaisuuden kannalta. Voimavaroja hukataan myös koordinoimattomiin toimenpiteisiin. Nykyinen yhteistyö perustuu verkostomaiseen malliin, joka toimiakseen edellyttää toimijoilta vahvaa keskinäistä luottamusta. Mallin riskinä on ajoittain esiintyvä luottamuspula, mikä haittaa yhteisistä strategisista tavoitteista, toimenpiteistä ja työnjaosta sopimista.

Seudulta myös puuttuu seudun kokonaisetua ajava toimija, joka olisi kansainvälisesti uskottava ja jolla olisi riittävät voimavarat erityisesti elinkeinoelämän ja tutkimuslaitosten mukaan saamiseksi innovaatiotoimintaan. Ratkaisu Culminatum Oy:n toiminnan lakkauttamisesta heikentää tilannetta entisestään.

Vain suurimmilla metropolialueen kunnilla on riittävät taloudelliset resurssit ja osaaminen kehittää uskottavasti oman kuntansa kansainvälistä kilpailukykyä. Useat kehyskunnat katsovatkin tämän tehtävän kuuluvan suurimmille kaupungeille, jolloin muille ei tässä toiminnassa jää juurikaan roolia. Tämä on näkynyt mm. valtion ja seudun kuntien kesken v. 2010 - 2011 tehdyssä kilpailukykyaiesopimuksessa, jonka seurannan mukaan eri kuntien ja kuntaryhmien sitoutumisessa oli suuria eroja (niin myös eri ministeriöiden sitoutumisessa). Valtion ja seudun 14 kunnan kesken on tehty uusi kasvusopimus joulukuun 2013 lopussa, joten sen toteutusta on ennenaikaista arvioida.

[11] Läntisellä Uudellamaalla Novago Yrityskehitys Oy, jonka omistajakunnat ovat Hanko, Inkoo, Lohja, Raasepori ja Siuntio. Hyvinkäällä toimii Teknologiakeskus TechVilla Oy. Itä-Uudellamaalla toimii Posintra Oy, jossa Porvoon lisäksi ovat mukana Askola, Lapinjärvi, Loviisa ja Myrskylä sekä Uudenmaan liitto.

Segregaatio, työvoima- ja maahanmuuttoasiat

Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen tekijä kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden kannalta samoin kuin kohtuuhintaiset asunnot ja toimiva liikenneinfrastruktuuri. MAL-tehtävien oikeanlainen suunnittelu ja kohdentaminen ovat siten oleellisia tästäkin näkökulmasta.

Seudulla alueiden sosiaalinen ja etninen eriytyminen on kasvussa erityisesti pääkaupunkiseudulla ja tämä vaikeuttaa segregaation torjumista. Ongelmat ovat kuitenkin moniin kansainvälisiin varoittaviin esimerkkeihin verrattuna yhä ratkaistavissa. Etnisen ja sosiaalisen segregaation hoitamisessa keskeistä on sosiaalisen asuntotuotannon vahvistaminen ja alueellisesti tasapuolinen sijoittaminen yhdistettynä muiden politiikkalohkojen toimiin.

Helsingin seudulla on kuitenkin nähtävissä, että segregaation ehkäiseminen ei onnistu pelkästään kuntakohtaisilla toimenpiteillä. OECD:n vuonna 2003 valmistuneessa metropoliselvityksessä tuotiin esiin tarve kuntarajat ylittäville seudullisille yhteistyörakenteille. OECD arvioi, että nykyisen ja kunkin kunnan omaan etuun perustuvan toimintatavan jatkaminen johtaa voimavarojen ja rasitteiden nykyistä epätasaisempaan jakautumiseen seudun sisällä. Suurin häviäjä olisi Helsingin kaupunki, mutta tällaisen kehityksen arvioitiin heikentävän koko seudun kilpailukykyä ja vetovoimaa.

Metropolialueella toteutunut kehitys vastaa hyvin OECD:n kymmenen vuoden takaista arviota. Aron ja Laihon selvityksessä[12] on arvioitu muuttoliikkeen aiheuttamia laskennallisia tulokertymiäkunnille vuosina 2000 - 2011. Metropolialueen laskennallinen tulokertymä oli yhteensä 930,5 miljoonaa euroa vuosina 2000 - 2011. Seudun 14 kunnasta vain Helsingissä muuttoliikkeen tulokertymä oli negatiivinen, muut 13 kuntaa ovat tulokertymältään positiivisia.[13]

Helsingin seudun väestönkasvussa maahanmuutto on keskeinen osatekijä. Vuonna 2007 tehdyn ennusteen mukaan seudun ydinalue eli pääkaupunkiseutu kasvaa vuoteen 2025 mennessä noin 130 000 asukkaalla, joista noin 100 000 on maahanmuuttajia. Tämä edellyttää seudun toimijoilta ja hallinnolta palveluiden kehittämistä vieraskieliset ja heidän palvelutarpeensa huomioon ottaen.

Helsingin seudulla työvoima-, segregaatio- ja maahanmuuttoasioita hoidetaan samalla tavoin kuin muuallakin maassa. Keskeisiä toimijoita ovat Uudenmaan ELY-keskus ja työvoima- ja elinkeinotoimisto sekä kuntien asumis-, sosiaali- ja terveys- sekä koulutuksen toimialat. Seudulla on erilaisten yhteistyöhankkeiden muodossa vahvasti tunnistettu tarve kehittää työhön tulevien maahanmuuttajien asettautumispalveluja ja palveluja, joilla tuetaan kansainvälisiä rekrytointeja. Toimijoina näissä hankkeissa ovat olleet erityisesti korkeakoulut ja kaupungit sekä Kauppakamari.

Maahanmuuttoon liittyvissä tehtävissä yhteistyötä on tehty erityisesti pääkaupunkiseudun kaupunkien ja valtion kesken, ei laajemmalla Helsingin seudulla. Hallitusohjelmaan perustuvalla, maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen aiesopimuksella edistetään kokonaisvaltaisen kotouttamispolitiikan toimeenpanoa pääkaupunkiseudulla, keskeisenä lähtökohtana on eri viranomaisten ja muiden toimijoiden tiivis yhteistyö. Uusi aiesopimus solmittiin 20.12.2012 kaudelle 2013 - 2015. Sopimusosapuolina ovat työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit sekä Helsingin seudun kauppakamari ja Espoon, Helsingin ja Vantaan Yrittäjät.

1.1.4 Ruotsinkieliset palvelut

Metropolialueen 14 kunnassa asuu ruotsinkielisiä yhteensä noin 81.000 joka on noin 7 prosenttia koko alueen väestöstä. Kunnista kuusi on kaksikielisiä[14].

[12] ”Metropolialueen demografinen kilpailukyky” (2014).

[13] Muuttajien laskennallinen tulokertymä kuvaa alueen jokaisen tulo- ja lähtömuuttajan yhteenlaskettuja tuloja kalenterivuoden aikana. Tulo- ja lähtömuuttajien tulojen välinen erotus voi olla joko positiivinen tai negatiivinen. Helsinki -300 M euroa, Espoo yli +300 M euroa, Kirkkonummen, Nurmijärven, Tuusulan ja Vantaan osalta yli + 100 M euroa, lähellä + 100 M euroa myös Vihti.

[14] Helsinki (35674, 5,9 %), Vantaa (5712, 2,8 %), Espoo (20241, 7,9 %), Kauniainen (3286, 36,9 %), Kirkkonummi (6641, 17,7 %) ja Sipoo (6767, 36,1 %) (suluissa ruotsinkielisten määrä, %).

Ruotsinkielisten palvelujen toteuttamisesta vastaavat kunnat tai järjestämisvastuussa olevat organisaatiot/kuntayhtymät (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon osalta). Kaksikielisen kunnan on annettava palvelut samanlaisin perustein eri kieliryhmiin kuuluville asukkaille. Tämä edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista.

Kielellisten oikeuksien on eri selvityksissä ja kyselyiden perusteella arvioitu toteutuvan heikosti erityisesti pääkaupunkiseudulla. Palvelun saaminen ruotsiksi on ollut usein sattumanvaraista ja myös pääkaupunkiseudun kuntien strateginen suunnittelu kielellisten palveluiden turvaamiseksi vaihtelee paljon. Muun muassa Helsingissä on kielellisten oikeuksien toteutumisessa koettu erityisesti ongelmia ruotsinkielisten lasten huostaanotoissa, vanhustenhuollossa sekä ruotsinkielisessä nuorisopsykiatriassa. Edellä mainittuja palveluita yhdistää se, että sosiaalisten oikeuksien toteutuminen on vahvasti kytköksissä kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Helsingissä koetut ongelmat koskevat vaihtelevasti kaikkia pääkaupunkiseudun kaksikielisiä kuntia. Kuntien ja eri palvelujen välillä palvelutyytyväisyydessä on kuitenkin suuria eroja (ks. liite 6).

Kunnallisten palveluiden osalta teknisen sektorin valmiudet tarjota palveluja ruotsin kielellä on koettu huonoimmiksi. Kielivähemmistöjen suurimmat odotukset taas kohdistuvat erityisesti sosiaali- terveydenhuollon palveluihin. Ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja kouluun sekä sivistyspalveluihin ollaan kaikkein tyytyväisimpiä. Kulttuuri ja liikuntapalveluiden osalta tilanne vaihtelee.[15] (Kielibarometri 2012[16].)

Tyytymättömyys teknisen sektorin palveluihin johtunee useista syistä. Ihmiset eivät ole tietoisia kielellisistä oikeuksistaan eivätkä osaa vaatia niitä. Toiseksi kunnat julkaisevat kiitettävästi pöytäkirjoja ja muita asiakirjoja molemmilla kansalliskielillä. Kolmanneksi kielilaki turvaa jokaisen oikeuden saada toimituskirjansa tai muun viranomaisen asiakirjan, joka koskee häntä, omalla kielellään, suomeksi ja ruotsiksi, jolloin kielelliset oikeudet toteutuvat viimeistään valitusmenettelyssä tai hallintoprosessissa. Käytännössä kyse voi kuitenkin usein olla suuristakin henkilön omistusoikeuteen tai yksityiselämään liittyvistä asioista.

Joukkoliikenne koetaan usein kielineutraaliksi tiedottamista lukuun ottamatta. Ruotsinkielisten joutuvat kuitenkin pääkaupunkiseudulla hakemaan palvelunsa pidemmän matkan päästä kuin suomenkieliset, sillä esimerkiksi kouluja ja päiväkoteja sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden ruotsinkielellä palvelevia toimipisteitä on vähän tai paikoin vain yksi. Joukkoliikenteen suunnittelu siten, että esimerkiksi ruotsinkieliseen lukioon pääsee kohtalaisessa ajassa, on tärkeää.

Tyytyväisyyden sivistystoimen palveluihin voi arvioida johtuvan osin mm. siitä, että kaksikielisessä kunnassa opetustoimen hallintoa varten on perustettava erillinen toimielin tai jaosto kumpaakin kieliryhmää varten ja elimen jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä. Sairaanhoitopiireissä on oltava vähemmistökielten lautakunnat lain mukaan.

Ruotsia osaavan henkilökunnan rekrytointiongelmat ovat yleisiä ja keskeisimpiä esteitä suomen- ja ruotsinkielisen väestön tasapuoliselle kohtelulle. Ongelmallista on myös kunnallishallinnon virkamiesten ja työntekijöiden puutteellinen ruotsinkielentaito, jolloin asiointi tapahtuu asiakkaalle vieraalla kielellä. Tämä on johtanut siihen, että ruotsinkieliset palvelut ovat heikkolaatuisempia verrattuna suomenkielisiin palveluihin.

Eri selvityksissä[17] on ehdotettu toimenpiteitä metropolialueen ruotsinkielisten väestön palveluiden parantamiseksi. Muun muassa koordinaatiovastuun antamisen joidenkin ruotsinkielisten palvelujen osalta metropolihallinnolle on katsottu turvaavan riittävän väestöpohjan kielellisten oikeuksien tasapuoliselle toteut-

[15] Ongelmia on ollut myös mm. väestötietojärjestelmän käytössä äidinkielitiedon selvittämisessä. Myös viranomaisten tietojärjestelmähankinnoissa olisi varhaisessa vaiheessa otettava mukaan kielinäkökulma.
[16] Språkbarometern 2012: Herberts, Kjell Service på svenska och finska – i minoritetsperspektiv. Institutet för samhällsforskning. Vasa: Åbo Akademi
[17] Mm. Mustajoki 2009; Westman 2011; Henricson 2013; Metropolialueen esiselvityksen loppuraportti Metropoli meille kaikille 2013.

tamiselle metropolialueen kunnissa. Myös niiden ruotsinkielisten, jotka tällä hetkellä asuvat suomenkielisissä kunnissa, on arvioitu hyötyvän esitetyistä ratkaisuista.

1.2 Metropolihallinnolle asetettavat tavoitteet

Edellä on kuvattu metropolialueen merkitystä, nykyrakenteita sekä nykyisen yhteistyön tilaa. Niistä sekä hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjauksista on johdettavissa seuraavat keskeiset tavoitteet metropolihallinnolle.

Metropolihallinnon kehittämisen keskeinen päämäärä on seudun sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävän kehityksen ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistaminen.

Päätöksenteko ja hallinto

Metropolihallinnon perustamisen tavoitteena tulee olla nykymallia selkeämpien sekä pysyvien ja lakisääteisten yhteistyön rakenteiden aikaansaaminen, joiden kautta voidaan vastata kuntarajat ylittäviin ongelmiin ja haasteisiin. Tavoitteena tulee olla päällekkäisen hallinnon poistaminen ja toimijoiden välisen työnjaon selkeyttäminen.

Metropolihallinnolla tulee olla edellytykset tehdä metropolialueen toiminnallisen kokonaisuuden kannalta ratkaisuja kuntarajoista riippumatta. Päätöksenteon läpinäkyvyyden ja demokraattisuuden lisääminen edellyttää, että metropolihallinnon päätöksenteosta vastaa suoralla kansanvaalilla valittu metropolivaltuusto. Alueen asukkailla tulee olla sekä laissa määritellyt että tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa myös metropolihallinnon kautta itseään ja lähiympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenteen toimivuus

Metropolialueen kaavoituksen ja kaavajärjestelmän kehittämisen keskeisiä tavoitteita ovat yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuuden ja taloudellisuuden parantaminen, ilmastonmuutoksen ehkäisy, riittävän ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon varmistaminen ja sosiaalisen eheyden turvaaminen sujuvalla ja vuorovaikutteisella yhtenäiseen kokonaisuuteen tähtäävällä viranomaisprosessilla. Yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuudella on myös erittäin suuri merkitys sekä työmarkkinoiden toimivuuden että kaupunkialueen tuottavuuden näkökulmasta.

Metropolialueen kaavajärjestelmää kehitetään metropolihallinnolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti erityisesti metropolikaavalla. Metropolikaavalle asetettavien tavoitteiden kannalta on tarpeen, että metropolikaavan ohjausvaikutus kuntien kaavoitukseen ja muuhun viranomaistoimintaan määritellään täsmällisemmin kuin nykyinen maakuntakaavan ohjausvaikutus.

Seudullisesti yhtenäinen ja aktiivinen maapolitiikka on keskeinen keino yhdyskuntarakennetta ja asuntotuotantoa koskevien seudullisten tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi. Metropolihallinnolla tulee olla mahdollisuus päättää keskeisistä seudullisista maapolitiikan linjauksista.

Asuminen

Seudun kilpailukyvyn ja tasapainoisen sekä eheän kehittymisen kannalta asuntokysymys ja sen ratkaiseminen ovat avainasemassa. On välttämätöntä, että metropolialueella rakennetaan riittävässä määrin tarvetta vastaavia ja yhdyskuntarakenteen kannalta oikein sijoittuvia asuntoja. Seudullisesti merkittävät asuntoalueet voivat olla täydennys- ja korjausrakentamisen tai uusien asuntoalueiden kokonaisuuksia.

Asuntomarkkinoiden toimivuutta parantava ja asuntojen hintatasoa alentava uudistuotanto edellyttää riittävää ja kysyntää vastaavaa sekä sijainniltaan yhdyskuntarakenteellisesti hyvin sijoittuvaa tonttivarantoa, joka on myös helposti käyttöön otettavissa. Asuntotuotannon tavoitteiden määrittelyssä on otettava huomioon myös valtion metropolialueen asuntuotannolle asettamat tavoitteet. Siksi on perusteltua, että met-

ropolihallinnolla on strategisella tasolla päävastuu metropolialueen asuntojen kokonaistuotantotavoitteen määrittämisestä ja sen vaatimien edellytysten luomisesta metropolikaavassa ja sen toimeenpano-osassa. Tavoitteena on vähintään viiden vuoden tuotantotavoitetta vastaavan jatkuvan sekä suunnitelmallisesti käyttöön otettavissa olevan tonttireservin turvaaminen metropolihallinnon ja kuntien yhteistyönä. Metropolikaavassa ja sen toimeenpano-osassa osoitetaan erityisesti metropolialueen seudullisen kehityksen kannalta merkittävät asuntotuotantoalueet. Näillä asuntoalueilla viimesijainen vastuu myös asuntotuotannon toteutumisesta on tarkoituksen mukaista antaa metropolihallinnolle.

Liikenne

Tavoitteena on seudullisesti strategisten maankäyttö- ja liikenneratkaisujen yhteensovittaminen sekä näiden valittujen toimenpiteiden toteuttamisen varmistaminen maakuntakaavaa sitovammalla ohjausjärjestelmällä. Seudullinen liikennejärjestelmä sisältää jalankulun ja pyöräilyn edistämistä, liikenteen ohjausta, hinnoittelua ja säätelyä sekä liikennejärjestelmän operointia ja ylläpitoa sekä suurten väylähankkeiden suunnittelua ja toteutusta. Työssäkäynnin, asioinnin ja liikkumisen osalta keskeisin kysymys on se, miten mahdollistetaan arjen sujuvuus.

Ympäristöpalvelut

Tavoitteena on kehittää ympäristöpalveluja vastaamaan entistä paremmin ja kattavammin seudullisia tarpeita. Erityisesti tämä koskee vesihuoltoa sekä seutu- ja ympäristötiedon palveluita. Vesihuollon laatua, toimintavarmuutta ja taloutta parannetaan yhdistämällä pienempiä yksiköitä suuremmiksi alueellisiksi toimijoiksi.

Seudullisen yhdistämisen tavoitteena on vähentää vesi- ja jätehuollon kustannuksia, hyödyntää uutta teknologiaa, pitää verkostot teknistaloudellisesti optimaalisessa kunnossa sekä kilpailuttaa hankinnat käyttäen markkinoilla hyväksi asiantuntemusta ja kokoa.

Ilmanlaadun seurantaan tarvitaan ns. taustamittaustietoja myös varsinaisen seuranta-alueen ulkopuolelta; tämä on yksi syy siihen, miksi mittausta ja seurantaa kannattaa tehdä kuntaa laajemmalla alueella. Vastaavasti koko pääkaupunkiseudulla hyödynnettävää osaamista liittyy rekisteri- ja paikkatietojen hyödyntämiseen.

Kilpailukyky, elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Suomi tarvitsee metropolin, joka pärjää kansainvälisessä kilpailussa maailman parhaista osaajista. Helsingin seudun on kilpailtava kansainvälisessä sarjassa mm. Itämeren muiden metropolialueiden kanssa. Helsingin seutu on Suomen solmu eurooppalaiseen ja globaaliin kaupunkiverkkoon. Samalla se on kansallisen kaupunkiverkon kulmakivi osaamis- ja innovaatiojärjestelmän vahvimpana kansainvälisenä solmuna sekä johtavana tietointensiivisten liike-elämän palveluiden tuottajana.

Metropolialueen kasvu edellyttää peräti 200 000 työpaikan lisäystä vuoteen 2035 mennessä pääasiassa avoimelle sektorille. Tarvitaan yhteistä, aktiivista elinkeinopolitiikkaa uusien työpaikkojen synnyttämiseksi ja kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamiseksi. Muihin suurimpiin suomalaisiin kaupunkiseutuihin verrattuna metropolialueella on vielä paljon käyttämätöntä kehittämispotentiaalia elinkeino- ja innovaatiopolitiikan toteutuksessa. Alueen kansallisesti ylivoimaiset tutkimus-, kehitys- ja innovaatiovoimavarat (t&k&i), alueen rooli kansantalouden veturina ja Suomen kansainvälisimpänä alueena edellyttävät aktiivista ja samansuuntaista seudullista elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa.

Metropolialueelle on tarpeen saada toimija, joka pystyy uskottavasti vastaamaan seudun kilpailukyvyn vahvistamisesta, maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien käsittelemisestä sekä segregaation ehkäisemisestä. Asiakokonaisuudet liittyvät vahvasti toisiinsa, kuten edellä on todettu. Sektori- ja hallintorajat ylittävää toimintaa tarvitaan niin metropolihallinnossa kuin myös valtion (sopimuksellisessa) yhteistyössä metropolihallinnon kanssa.

Kilpailukyvyn kehittämisen sekä osaavan työvoiman ja työllisyyden näkökulmasta kriittisin tekijä on erityisesti riittämätön asuntotarjonta. Asumisen kalleus seudulla haittaa voimakkaasti työn tarjontaa, mikä on keskeinen tekijä seudun kilpailukyvyn kehittämisen näkökulmasta. Osaavan työvoiman ja työllisyyden kannalta merkitystä on myös toimivalla liikenneinfrastruktuurilla, joten MAL-tehtävien oikeanlainen suunnittelu ja kohdentaminen on tärkeää tästäkin näkökulmasta. Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) julkaisi tammikuussa 2014 yritysraportin, jonka mukaan Helsingin seudun yritysten henkilöstöstä 75 prosenttia on sijoittunut alueelle, joiden yhteispinta-ala on noin prosentti seudun maa-alasta. Yritystoiminta on keskittynyt voimakkaasti Helsingin kantakaupunkiin sekä liikenteen pääväylien solmukohtiin, erityisesti raideliikenteen asemanseutuihin.

Metropolihallinnon rooli yhdyskuntarakenteen tiivistämisessä vaikuttaa voimakkaasti myös talouden tuottavuuteen. Yritysten ja työntekijöiden kerääntyminen lähelle toisiaan lisää tuottavuutta, koska työpaikkatiheys lisää kaupankäynnin tehokkuutta sekä edistää tiedon ja innovaatioiden leviämistä. On arvioitu, että kaupunkialueen tuottavuus kasvaa noin 5 prosenttia aina kun sen työllisyystiheys kaksinkertaistuu.

Segregaatio-, työvoima- ja maahanmuuttoasiat

Metropolialueen segregaatiopolitiikan tarkoituksena on torjua ja ehkäistä alueellista eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on edistää yhdyskuntarakenteeseen integroituja asukasrakenteeltaan monipuolisia ja sosiaalisesti tasapainoisia asuinalueita, turvata riittävä kohtuuhintainen asuntotarjonta ja vähentää ja ennaltaehkäistä asunnottomuutta. Toiminta- ja työkyvyn rakentamiseksi tarvitaan sosiaalista kuntoutusta. Nuorten ja aikuisväestön työelämäosallisuutta ja koulutusmahdollisuuksia tulee edistää ja tukea sekä ylläpitää perheiden ja yhteisöjen sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä.[18]

[18] Tutkija Sakari Kainulaisen metropolihallintoselvitystä varten tehdyssä työpaperissa ”Segregaatio metropolialueella” (2014) todetaan, että alueellisen eriarvoistumisen torjumisessa on keskeistä sosiaalisen asuntotarjonnan monipuolisuus, usean hallintosektorin kehittämistoimien ja resurssien yhtäaikainen suuntaaminen valitulle kohdealueelle, lisäpanostukset paikallisiin kouluihin sekä monialaisten, integroivien työmuotojen soveltaminen.

OSA II: TYÖRYHMÄN KARTOITTAMAT VAIHTOEHDOT METROPOLIHALLINNON PERUSTAMISEKSI

Tässä osassa tarkastellaan työryhmän kartoittamia vaihtoehtoja järjestää metropolihallinto, oikeudellisia reunaehtoja sekä metropolihallinnon mahdollisia tehtäviä, hallintomallia, rahoitusta, vaalijärjestelmää ja aluerajausta. Työryhmän ehdotukset osassa III pohjautuvat tässä tehtyyn tarkasteluun ja vaihtoehtojen arviointiin.

2.1 Oikeudelliset reunaehdot

2.1.1 Hallintomallin toteuttamisvaihtoehdot

Hallituksen linjausten mukainen metropolihallinto voidaan työryhmän näkemyksen mukaan oikeudellisesti toteuttaa seuraavilla vaihtoehtoisilla malleilla:

1) Kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä (PL 121 §:n 4 mom.). Tällaista itsehallintojärjestelmää ei ole maassamme käytössä eikä siitä ole tämän vuoksi myöskään eduskunnan perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntöä.
2) Pakkokuntayhtymä, jossa on vaaleilla valittu valtuusto. Tällainen oikeudellinen ratkaisumalli on toteutettu Kainuun hallintokokeilusta annetulla lailla (343/2003) Kainuun maakunnassa.

Tässä vaiheessa työryhmä pitää molempia oikeudellisia malleja vaihtoehtoisina tapoina metropolihallinnon perustamiseksi. Toteuttamismallin valintaan vaikuttavat erityisesti kuntien vastuulle jäävän rahoitusosuuden suuruus sekä metropolihallinnolle säädettävien tehtävien merkittävyys ja laajuus.

Vaihtoehto 1 on oikeudelliselta rakenteeltaan vaihtoehtoa 2 vahvempi ratkaisumalli. Metropolihallinnon vahvuuteen vaikuttavat kuitenkin myös muut seikat oikeudellisen rakenteen ohella. Näitä ovat mm. metropolihallinnolle annettavat tehtävät ja niiden oikeusvaikutukset alueen kunnille, asukkaille ja muille keskeisille sidosryhmille sekä valittu rahoitusratkaisu ja aluerajaus.

Molemmat mallit ovat oikeudellisilta peruslähtökohdiltaan ja sääntelytarpeiltaan sellaisia, että metropolihallinnosta tulisi työryhmän näkemyksen mukaan säätää omassa erillislaissa. Laki voisi tarvittaessa sisältää myös viittaussäännöksiä kuntalakiin.

2.1.2 Vaihtoehtojen valintaan vaikuttavia perustuslain reunaehtoja

Kunnallinen ja muu alueellinen itsehallinto

Perustuslain 121 §:ssä säädetään sekä kunnan asukkaiden itsehallinnosta että itsehallinnosta kuntia suuremmilla hallintoalueilla.

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan kunnan hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Tämän säännöksen ja sitä täsmentävien pykälän 2 ja 3 momentin säännösten mukaan kuntien itsehallinnon keskeiset ominaispiirteet ovat seuraavat:

1. Suomi jakautuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon;
   - kansanvaltaisuusperiaate eli kuntien asukkaille kuuluva oikeus päättää hallinnostaan (esim. itse valitsemat hallintoelimet) ja taloudestaan (esim. verotusoikeus),
2. kuntien hallinnon yleisistä perusteista säädetään lailla;
   - koskee esim. ylimmän päätöksentekovallan kansanvaltaisuutta ja käyttöä, kunnan muun hallinnon järjestämisen perusteita ja asukkaiden keskeisiä osallistumisoikeuksia (esim. äänioikeus),
   - kuntien hallinnon järjestämisestä voidaan säätää vain yleisesti eikä enempää kuin on välttämätöntä,
3. kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla;

- kunnat päättävät itse niistä tehtävistä, joita ne itsehallintonsa nojalla ottaa hoitaakseen (yleinen toimiala),
- muuten kunnille voidaan antaa tehtäviä vain lailla (erityinen toimiala), kunnille ei voida antaa tehtäviä lakia alemmanasteisilla säädöksillä,

4. kunnilla on verotusoikeus;
   - lailla on säädettävä veron määräytymisen perusteista, mutta kunnat päättävät itse veron suuruudesta,
   - verotusoikeudella tulee olla reaalinen merkitys kuntien mahdollisuuksien kannalta päättää itsenäisesti taloudestaan,
   - kuntien verotusoikeudella on muuten samantapaiset sisällölliset vaatimukset kuin valtionverolainsäädännöllä.

Kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan perustuslakivaliokunta[19] on kiinnittänyt huomiota yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen niitä hoidettaessa sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistamaa asemaa. Ratkaisukäytännössään valiokunta on antanut merkitystä myös sille, onko järjestely supistanut oleellisesti yhteistoimintaan velvollisten kuntien yleistä toimialaa. Valiokunta on pitänyt ongelmallisena kuntien yhteistoimintaelimen tehtävien lisäämistä siinä määrin ja sillä tavalla, että se vaikuttaisi oleellisesti jäsenkuntien hallintoon ja vaarantaisi kunnallisen itsehallinnon periaatteisiin sisältyvän periaatteen kunnan päätösvallan kuulumisesta kuntalaisten valitsemille toimielimille.

Perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaan itsehallinnosta kuntia suuremmilla hallintoalueilla on säädettävä lailla. Säännös antaa mahdollisuuden järjestää kuntia suurempia itsehallintoalueita, kuten esimerkiksi maakuntien itsehallinto, itsehallinnon periaatteiden mukaisesti[20]. Tällaista kunnallisen itsehallinnon muotoa ei maassamme ole käytössä.

Itsehallintoa kuntaa suuremmilla hallintoalueilla koskevaan perustuslain säännökseen (121 § 4 mom.) on viitattu toistaiseksi vain Kainuun hallintokokeilun yhteydessä, jota koskeva lainsäädäntö on voimassa vuoden 2016 loppuun saakka. Kainuun hallintokokeilussa ei ole kuitenkaan kysymys puhtaasta perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitetusta itsehallintomallista, vaan eräänlaisesta sekamuotoisesta alueellisen itsehallinnon mallista. Kainuun hallintokokeilun yhteydessä annetusta perustuslakivaliokunnan lausunnosta voidaan johtaa tulkintoja lainsäätäjän liikkumavarasta säädettäessä itsehallinnosta kuntia suuremmilla hallintoalueilla ja sen päätösvallan suhteesta kunnalliseen itsehallintoon[21]. Sääntely perustuu kuntayhtymään, jolle on siirretty kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetustoimen tehtäviä ja jonka päättävä toimielin valitaan välittömillä vaaleilla. Kuntayhtymällä ei kuitenkaan ole verotusoikeutta.

Aluerajaus

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin. Perustuslain 122 §:n 2 momentin mukaan kuntajaon perusteista säädetään lailla. Kuntajaon muuttamisesta säädetään kuntarakennelaissa (1698/2009), jonka 4 e §:ään sisältyy myös Helsingin metropolialuetta koskeva säännös.

Metropolialueen aluerajauksesta on säädettävä laissa tai laissa on oltava ainakin aluerajauksen perusteet. Aluerajauksen kautta määräytyy metropolihallinnon toimialue eli se maantieteellisesti (esim. kuntajako) määritelty alue, jossa metropolihallinto hoitaa sille kuuluvia tehtäviä ja käyttää näitä tehtäviä koskevaa toimivaltaa. Aluerajauksen kautta määräytyy myös metropolialueen jäsenyys ja tähän perustuvat oikeudet (esim. äänioikeus).

Oikeudellisesti aluerajauksen on perustuttava metropolialueen erityistilanteeseen ja vaatimuksiin. Nämä perusteet on kuvattava tarkasti ja vakuuttavasti. Mitä laajemmasta alueesta on kysymys, sitä kyseenalai-

[19] Esim. PeVL 32/2001 ja 37/2006.
[20] HE 1/1998 vp. s 176/II.
[21] PeVL 65/2002 ja 22/2006.

sempi on erityisjärjestelyn välttämättömyys. Tämän johdosta aluerajauksessa on otettava huomioon yhdenvertaisuusnäkökulma (vrt. perustuslaki 6 §). Aluerajaukseen vaikuttaa myös metropolihallinnon tehtävien merkittävyys ja tehtäväalan laajuus, jonka johdosta aluerajaus on kyettävä kytkemään metropolihallinnon tehtäviin. Lisäksi aluerajauksen määrittelyssä on otettava huomioon vaalit ja niiden toteuttamisen edellytykset.

Verotusoikeus ja rahoitus

Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla. Lain 121 §:n 3 momentin mukaan myös kunnilla on verotusoikeus. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan verotusoikeudella tulee olla reaalinen merkitys kuntien mahdollisuuksien kannalta päättää itsenäisesti taloudestaan. Kunnan verotusrahoitusta ei voida sitoa merkittävästi siten, ettei kunnilla olisi mahdollisuutta päättää taloudestaan tai ottaa hoidettavakseen uusia tehtäviä. Perustuslakiin ei sisälly muita kuin em. säännökset veroista tai verotusoikeudesta.

Metropolihallinnon tehtävien edellyttämän ulkopuolisen rahoituksen suuruus ja tehtävien merkittävyys vaikuttaa olennaisesti rahoitusmallin valintaan. Jos ulkopuolisen rahoituksen määrä on suuri ja rajoittaa merkittävästi kunnan oikeutta päättää taloudestaan mm. rasittamalla useiden verotusprosenttien verran kunnan mahdollisuutta päättää veroprosentistaan, malli edellyttää oman ulkopuolisen rahoituksen turvaamista eli lähinnä oman verotusoikeuden luomista. Myös hallintomalli vaikuttaa rahoitusmallin valintaan. Jos metropolihallinnon toteuttamismalliksi valitaan kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettava itsehallintojärjestelmä (PL 121 § 4 mom.), on metropolihallinnolla oltava verotusoikeus tai jokin muu itsenäinen rahoitusjärjestelmä. Rahoitusjärjestelmän valintaan vaikuttaa myös metropolihallinnon tehtävien merkittävyys ja tehtäväalan laajuus sekä tehtävien rahoitustarpeen suuruus. Jos metropolihallinto toteutetaan edellä mainitulla pakkokuntayhtymämallilla ja alueen kuntien vastuulle jäävä rahoitusosuus jää pieneksi, voi esim. Kainuun hallintokokeilussa käytetty rahoitusjärjestelmä tulla kysymykseen.

Jos valtiolta siirretään lailla tehtäviä metropolihallinnon hoidettavaksi, on valtion turvattava kunnalliseen itsehallintoon liittyvän rahoitusperiaatteen mukaisesti, että niiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset korvataan täysimääräisesti.

Koska perustuslaki ei nimenomaisesti sisällä säännöksiä kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutetun itsehallintojärjestelmän verotusoikeudesta, ei tällaisen itsehallintoyksikön verotusoikeuden oikeusperustasta ole oikeudellisesti ohjaavaa ennakkoratkaisua.

Vaalit ja demokraattinen vaikuttaminen

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan kuntien hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Perustuslain 2 §:n 2 momentin mukaan kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. Perustuslain 14 §:n 3 momentissa säädetään kunnallisesta vaali- ja osallistumisoikeudesta. Jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä sen mukaan kuin lailla säädetään. Oikeudesta muutoin osallistua kuntien hallintoon säädetään lailla. Edellä mainitun pykälän 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on lisäksi edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä koskevaan päätöksentekoon.

Molempien edellä mainittujen vaihtoehtojen toteuttaminen edellyttää hallituksen linjausten mukaan, että edustajat metropolivaltuustoon valitaan suorilla ja välittömillä vaaleilla. Metropolihallinnon vaalijärjestelmää valittaessa on ratkaistava, toimiiko metropolialue yhtenä vaalipiirinä vai jaetaanko alue useampiin, esimerkiksi kuntakohtaisiin vaalipiireihin. Vaalipiirijako on merkityksellinen, jos toteuttamisvaihtoehdoksi valitaan pakkokuntayhtymämalli, koska erityisesti tällöin on pyrittävä turvaamaan alueen kuntien asukkaiden tasapuolinen edustus metropolivaltuustossa. Toisaalta vaalijärjestelmän valinnassa tulee kiinnittää huomiota myös puolueiden välisen poliittisen suhteellisuuden oikeudenmukaiseen toteutumiseen sekä itse järjestelmän selkeyteen.

Kansanäänestys ei ole perustuslain kannalta ehdoton edellytys metropolihallinnon yhteydessä, mutta sen käyttömahdollisuus on demokratian toteutumisen kannalta suositeltavaa. Yleensäkin mitä enemmän ja mitä merkittävämpiä tehtäviä siirretään kunnilta metropolihallinnolle, sitä enemmän on panostettava demokraattisen vaikuttamisen keinoihin. Eräs tällainen keino on esim. metropolialueen asukkaiden aloiteoikeus.

Kielelliset oikeudet

Perustuslain 17 §:n 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Lain 122 §:n 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Perustuslakivaliokunta (PeVL 21/2009) on aluehallinnon uudistamista koskevaa lainsäädäntöä arvioidessaan katsonut tämän tarkoittavan muun muassa sitä, että jos hallinnollisesti toimiva aluejako on mahdollista määritellä useilla vaihtoehtoisilla tavoilla, perusoikeuksien turvaamisvelvollisuus edellyttää, että niistä valitaan vaihtoehto, joka parhaiten toteuttaa kielelliset perusoikeudet.

Toteutuessaan metropolihallinto olisi kaksikielinen viranomainen, jossa enemmistökielenä olisi suomi. Näin ollen kielellisiä oikeuksia koskevat muodolliset ja tosiasialliset oikeudet ja velvollisuudet tulee metropolihallintoa järjestettäessä ottaa huomioon ja turvata niiden toteutuminen kansalliskieliä koskevan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Kielellisten oikeuksien tosiasiallinen toteuttaminen voi merkitä muodollisesta yhdenvertaisuudesta poikkeavia ratkaisuja[22]. Metropolihallinnon kaksikielisyys olisi perusteltua todeta siitä säädettävässä laissa. Laissa olisi myös mainittava että kielilaissa kaksikielisille viranomaisille säädettyjä velvollisuuksia sovelletaan myös metropolihallinnossa.

Metropolihallinnon tehtävät

Metropolihallinnon julkiset hallintotehtävät ja niitä koskeva toimivalta on määriteltävä lainsäädännössä (työryhmän ehdotuksen mukaan omassa laissaan, nk. metropolihallintolaki ja tehtäväkohtaisessa erityislainsäädännössä, ks. osa III) tarkkarajaisesti. Metropolihallinnolle suunnitellut tehtävät (MAL-tehtävät sekä kilpailukykyä, elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, segregaatiota, työvoimaa ja maahanmuuttoa koskevat tehtävät) ovat oikeudelliselta sisällöltään, luonteeltaan ja vaikuttavuudeltaan ylikunnallisia, joten asia ei ole tässä suhteessa ongelmallinen perustuslain näkökulmasta. Myöskään tehtävien mahdollinen siirtäminen lailla valtion viranomaisilta metropolihallinnolle ei ole ongelmallinen perustuslain näkökulmasta.

Metropolikaavan asema kaavahierarkiassa on määriteltävä lainsäädännössä. Metropolikaavan oikeusvaikutukset eivät lähtökohtaisesti aiheuta perustuslakiongelmia, koska metropolihallinnolla olisi molemmissa edellä mainituissa toteuttamisvaihtoehdoissa vaaleilla valittu valtuusto. Sen sijaan metropolikaavan toimeenpano-osan oikeusvaikutteisuus voi olla ongelmallinen kunnallinen itsehallinnon kannalta, jos suunnitelmalla annettaisiin metropolialueen kunnille tehtäviä tai ohjattaisiin sitovasti kuntia niiden hoitaessa tehtäviään ja suunnitelman täytäntöön panemisesta aiheutuisi kunnille välittömiä kustannuksia.

2.1.3 Eräitä muita oikeudellista arviota edellyttäviä asioita

Metropolihallinnon täytäntöönpano edellyttää säädettävän metropolihallintolain lisäksi, että metropolihallinnon tehtäviä ja toimivaltaa koskevaan aineelliseen erityslainsäädäntöön tehdään uudistuksen edellyttämät muutokset[23]. Koska metropolihallinto tulee todennäköisesti vaikuttamaan mm. HSL:n, HSY:n ja Uu-

[22] Ns. positiivinen erityiskohtelu, vrt. HE 309/1993 vp. siv. 44
[23] Vrt. PeVL 2/1995, 10/1998 ja 3/2007.

denmaan liiton tehtäviin, asemaan ja toimialueisiin, on metropolihallintolakia valmisteltaessa selvitettävä myös näitä tahoja koskevan lainsäädännön muutos- ja tarkistamistarpeet[24].

Metropolihallinnolle on tarkoitus antaa julkisia hallintotehtäviä, joissa se käyttää julkista valtaa[25]. Tämä edellyttää mm., että metropolihallinnolla on oltava työsopimussuhteisen henkilöstön lisäksi myös virkasuhteista henkilöstöä, joka voi hoitaa sellaisia julkisia hallintotehtäviä, joissa käytetään julkista valtaa. Tämä voidaan oikeudellisesti toteuttaa esim. voimassa olevan kuntalain 44 §:ssä säädetyin tavoin.

Metropolihallintoa koskevan lainsäädännön täytäntöönpano edellyttää, että metropolihallintolakiin ja erityislakeihin otetaan tarvittavat täytäntöönpanoa ja siirtymäkauden hallintaa koskevat säännökset. Siirtymäkauden sääntelytarve koskee mm. täytäntöönpanoajanjakson organisointia, metropolikaavan oikeusvaikutuksia ja metropolihallinnon käynnistämistä (ensimmäiset vaalit), mahdollisia henkilöstösiirtoja kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta (liikkeenluovutussäännösten käyttö vai erityissääntely) sekä mahdollista irtaimen ja kiinteän omaisuuden luovutusta kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta metropolihallinnolle.

2.2 Vaihtoehdot metropolihallinnon tehtäviksi

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti arvioinut seuraavia metropolihallinnolle soveltuvia maankäyttöön, asumiseen, metropolikaavaan, liikenteeseen sekä kilpailukyky-, työllisyys- ja innovaatiopolitiikaan samoin kuin segregaation ehkäisyyn liittyviä tehtäviä.

2.2.1 Maankäyttö

Metropolikaava maankäytön suunnittelun välineenä

Metropolialueen maankäytön suunnittelun keskeinen väline on metropolikaava**,** jonka metropolihallinto laatisi ja hyväksyisi. Metropolikaavan sisällöllisenä lähtökohtana on esittää metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen tulevan kehityksen kokonaiskuva. Metropolikaava keskittyisi seudun kehityksen ja kaavan tavoitteiden kannalta keskeisten seudullisten kysymysten ratkaisemiseen. Samalla metropolikaavan tulisi edistää metropolialueella koko kaavajärjestelmän toimivuutta ja kaavoituksen sujuvuutta.

Metropolikaavaan kuuluisi suunnitelmaosa, joka sisältäisi pitkän aikavälin tavoitetilan ja ratkaisut yhdyskuntarakenteesta ja liikennejärjestelmästä, sekä toimeenpano-osa, jossa määritellään lähivuosien kehittämiskohteet ja tarvittavat toimenpiteet. Kaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta voitaisiin määritellä kaavan toimeenpano-osassa annettavilla määräyksillä ja metropolisopimuksella (ks. kohta 2.2.7). Työnjako toimeenpano-osassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen välillä voisi olla joustava.

Metropolikaava ja erityisesti sen toimeenpano-osa määrittelisi lähivuosien seudullisesti merkittävät asumisen ja elinkeinotoimintojen täydennys- ja uudisrakentamisalueet sekä niihin yhteen sovitetut liikenteen kehittämistoimenpiteet. Toimintojen sijoittumisen lisäksi metropolikaava määrittelisi myös em. seudullisten MAL-kohteiden toteuttamisjärjestystä ja ajoitusta sekä eri toimijoiden toteutusvastuuta. Metropolikaavassa osoitettaisiin lisäksi metropolialueen valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät liikenneväylät, energia-, vesi- ja jätevesihuollon verkosto, jätehuollon alueet sekä virkistys- ja suojelualueet.

Metropolikaava korvaisi alueellaan maakuntakaavan ja kokonaisyleiskaavan ja se tulisi sovittaa yhteen hallinnon alueen ulkopuolella olevaan maakuntakaavaan. Asemakaavoitus voisi perustua suoraan metropolikaavaan. Metropolikaavaan voisi tarvittaessa sisältyä osayleiskaavan kaltaisia tarkasteluja ja osayleiskaavan tapaan esitettyjä maankäyttöratkaisuja. Toisaalta metropolikaava voisi suunnittelutarpeen mukaan olla myös yleispiirteisempi, esimerkiksi maakuntakaavan tapaan. Metropolikaavassa voisi olla suunnittelutarpeen mukaan esitystavaltaan ja sisällöltään erilaisia osia.

[24] Rolf Paqvalin on tarkastellut näitä muutostarpeita työryhmän työn tueksi tekemässään selvityksessä.
[25] Vrt. perustuslaki 2 ja 124 §.

Kaavajärjestelmän toimivuuden kannalta olisi tarpeen, että kunnat voisivat edelleen laatia ja pitää ajan tasalla muiden kuin seudullisesti keskeisten kysymysten ratkaisemiseen tarkoitettuja osayleiskaavoja. Jollei metropolialueella olisi mahdollista laatia oikeusvaikutteisia osayleiskaavoja, metropolikaavassa jouduttaisiin käsittelemään ja ratkaisemaan myös sellaisia maankäyttökysymyksiä, jotka eivät ole seudullisesta näkökulmasta keskeisiä. Myös metropolikaavassa osoitetuilla seudullisesti merkittävillä alueilla (MAL-alueet) kunta voisi ennen asemakaavan laatimista laatia ja hyväksyä osayleiskaavan, jos se on tarpeen metropolikaavan tarkentamiseksi. Osayleiskaavoja laadittaessa metropolikaava tulisi ottaa huomioon laissa määriteltävien oikeusvaikutusten mukaisesti.

Metropolikaavan alueella voitaisiin laatia myös kuntien yhteisiä yleiskaavoja esimerkiksi kahden kunnan raja-alueen maankäytön yhteistä suunnittelua varten silloin, kun suunnittelun kohteena ei ole metropolikaavaan kuuluvia seudullisia kysymyksiä.

MRL:n mukaista pääkaupunkiseudun yhteistä yleiskaavaa (MRL 46 a §) ei metropolikaavan voimaantulon jälkeen tarvittaisi. Mahdollinen kuntien raja-alueiden yhteisen yleiskaavoituksen tarve voitaneen myös pääkaupunkiseudulla hoitaa yhteistä yleiskaavan koskevien maankäyttö- ja rakennuslain yleisten säännösten pohjalta ilman pääkaupunkiseudun yhteistä yleiskaavaa koskevia erityissäännöksiä.

Maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen kuntien yhteinen yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan saatettava ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Ympäristöministeriön tarkoituksena on maankäyttö- ja rakennuslain toimivuusarvioinnin[26] pohjalta käynnistää selvitys maakuntakaavojen vahvistamismenettelyn vaihtoehdoista.

Metropolihallinnon, kuntien ja valtion viranomaisten vuorovaikutuksen ja yhteistyön sisältöä ja muotoja metropolikaavan laadinnassa selvitetään tarkemmin jatkovalmistelun yhteydessä. Siinä yhteydessä arvioidaan myös, voidaanko valtakunnallisten tavoitteiden ja valtion intressien turvaaminen kaavassa ratkaista muulla tavalla kuin metropolikaavan vahvistamismenettelyllä.

Metropolikaavan oikeusvaikutukset

Metropolikaavan keskeiset oikeusvaikutukset kohdistuisivat kuntien kaavoitukseen sekä kuntien ja valtion muuhun alueiden käyttöä koskevaan viranomaistoimintaan. Metropolikaavalle asetettavien tavoitteiden kannalta on tarpeen, että metropolikaavan ohjausvaikutus kuntien kaavoitukseen ja muuhun viranomaistoimintaan määriteltäisiin täsmällisemmin kuin nykyinen maakuntakaavan ohjausvaikutus. Erityisesti toteuttamisen edistämistä koskevien oikeusvaikutusten osalta metropolikaavan ohjausvaikutusten tulisi olla täsmällisempiä kuin maakuntakaavan tai yleiskaavan ohjausvaikutus.

Metropolikaavassa voitaisiin antaa seudullisiin MAL-alueisiin ja toimenpiteisiin liittyviä määräyksiä huomioon otettaviksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa. Määräykset voisivat koskea mm. asemakaavoituksen ajoitusta (esim. määräaikaa asemakaavan tai sen muutoksen hyväksymiselle) ja eri tarkoituksiin asemakaavoitettavaa kerrosalaa. Määräykset voisivat koskea seudullisten MAL-alueiden ja toimenpiteiden edellyttämien liikennehankkeiden toteutuksen keskinäistä ajoitusta, asuntotuotannon, toimitilarakentamisen ja seudullisesti merkittävien kaupan hankkeiden toteutuksen ajoitusta ja toteutusperiaatteita sekä liikenne- ja yhdyskuntatekniikan hankkeiden toteuttamisjärjestystä ja -ajoitusta sekä eri toimijoiden toteutusvastuita.

Laissa määriteltäisiin ja täsmennettäisiin, mitä määräyksiä ja velvoitteita kunnille voitaisiin metropolikaavassa osoittaa ottaen huomioon mm. kunnallisen itsehallinnon asettamat oikeudelliset reunaehdot.

Metropolikaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta voitaisiin määritellä kaavan toimeenpano-osassa annettavilla määräyksillä ja metropolisopimuksella. Jatkovalmistelussa selvitetään yksityiskohtaisemmin metropolikaavassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen tehtäväjakoa metropolikaa-

[26] Suomen ympäristö 1/2014.

van toteuttamisessa. Erityisesti on tarpeen selvittää toteuttamista ja sen ajoitusta koskevien kaavamääräysten oikeudellisia edellytyksiä tilanteissa, joissa toteuttamistoimenpiteiden ja niiden ajoituksen määrittely saattaisi johtaa kunnan kannalta merkittäviin velvoitteisiin esimerkiksi kadunpidon taikka sosiaali-, terveys- tai opetuspalvelujen toteuttamisessa. Jäljempänä luvussa III esitettävässä vähimmäistehtävätmallissa, joka perustuisi kuntayhtymähallintoon, metropolisopimuksen merkitys metropolikaavan toteuttamisessa olisi suurempi kuin esitettävässä laajassa mallissa, joka perustuisi kuntaa laajemman alueen itsehallintoon. Jälkimmäisessä mallissa merkittävä osa metropolikaavan toteuttamistoimenpiteistä kuuluisi metropolihallinnolle.

Metropolikaavan riittävän ohjaavuuden varmistamiseksi arvioidaan tarpeet täydentää ja täsmentää metropolialuetta koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Metropolikaavalla tulisi olla seudullisten tavoitteiden toteuttamiseksi myös rakentamista ja muuta maankäyttöä koskevia suoraan maanomistajaan kohdistuvia oikeusvaikutuksia samaan tapaan kuin nykyisin maakuntakaavalla ja yleiskaavalla. Myös suoraan maanomistajaan kohdistuvat metropolikaavan oikeusvaikutukset voitaisiin kaavaa laadittaessa määritellä joustavasti samaan tapaan kuin maakuntakaavan ja yleiskaavaan oikeusvaikutukset.

Tarve asemakaavan ulkopuolisen alueen maankäytön ohjaamiseen poikkeaa metropolialueella merkittävästi maan muista alueista. Tämän vuoksi asemakaavan ulkopuolinen alue tulisi määritellä suunnittelutarvealueeksi (MRL 16 §) siten, että rakentaminen asemakaavan ulkopuolisella alueella lähtökohtaisesti edellyttää suunnittelutarveratkaisua.

Jatkovalmistelussa arvioidaan, miten metropolikaavalla on muuten tarpeen ohjata asemakaavan ulkopuolisen alueen rakentamista. Tällöin selvitetään myös sitä, tulisiko metropolikaavalla voida ohjata esimerkiksi rakennusten purkamisen ja maisemaa muuttavien toimenpiteiden luvanvaraisuutta samaan tapaan kuin nykyisin yleiskaavassa.

Metropolikaavan laatiminen ja pitäminen ajan tasalla

Lakiin olisi tarpeen ottaa säännökset metropolihallinnon velvollisuudesta metropolikaavan laatimiseen ja pitämiseen ajan tasalla alueen kehittämistarpeiden edellyttämällä tavalla. Lakiin tulisi sisällyttää säännös määräajasta, jonka kuluessa metropolikaava on ensimmäisen kerran saatettava metropolivaltuuston hyväksyttäväksi. Metropolikaavan suunnitelmaosa päivitettäisiin tarvittaessa. Metropolikaavan toimeenpano-osan laatiminen ja tarkistaminen muodostaisivat jatkuvan suunnitteluprosessin, jonka painopistealueet määräytyvät kulloinkin ajankohtaisten suunnittelutarpeiden pohjalta.

Laissa olisi määriteltävä metropolikaavan suhde alueella jo voimassa oleviin maakunta-, yleis- ja asemakaavoihin. Metropolikaavan alueella voimassaolevat maakuntakaavat sekä yleis- ja asemakaavat olisivat voimassa kunnes metropolikaava tulee voimaan. Metropolikaavan laatimisen ajaksi metropolihallinnolla tulisi olla mahdollisuus määrätä rakennuskielto voimassaolevan kaavan alueelle. Sääntelyn tulisi periaatteiltaan vastata maankäyttö- ja rakennuslain mukaista kunnan mahdollisuutta rakennuskiellon määräämiseen kaavan laatimisen ajaksi.

Metropolikaavan voimaantuloon liittyen tarvittaneen lyhyehkö siirtymäaika, jonka kuluessa maankäyttöä voitaisiin ohjata ja yksittäisiä hankkeita voitaisiin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyissä käsitellä maakunta- ja yleiskaavan pohjalta, vaikka nämä olisivat ristiriidassa metropolikaavan kanssa. Siirtymäajan jälkeen metropolikaava korvaisi maakuntakaavan ja metropolikaavan kanssa ristiriidassa olevat yleis- ja osayleiskaavat. Asemakaava olisi metropolikaavan alueella voimassa, kunnes se muutetaan tai kumotaan. Myös kunnan velvollisuus asemakaavan pitämiseen ajan tasalla ja MRL 60 §:n mukainen asemakaavan ajanmukaisuuden arviointimenettely olisivat metropolikaavan alueella voimassa. Asemakaavan suhde metropolikaavaan on keskeinen asemakaavan ajanmukaisuuden arviointikriteeri.

Metropolihallinnon muut maankäyttöön liittyvät tehtävät

Maapolitiikka. Metropolihallinnon keskeisenä tavoitteena tulee olla seudullisesti yhtenäinen aktiivinen maapolitiikka, joka edistää maankäytön ja asumisen tavoitteiden toteuttamista. Tämän vuoksi metropolihallinnon tulisi päättää tavoitteen mukaisen seudullisen maapolitiikan keskeisistä linjauksista. Metropolihallinto voisi hankkia maata sen toteutettavaksi kuuluvia tarkoituksia varten, erityisesti valtion tukemaa asuntotuotantoa varten. Työryhmä on kartoittanut metropolihallinnon maapoliittiseen toimivaltaan liittyen kolmea vaihtoehtoa.

Metropolihallinnolla voisi olla mahdollisuus nykyisin kunnalle kuuluvien maapolitiikan keinojen käyttämiseen. Metropolihallinnolla olisi siten lunastuslupaan perustuva lunastusoikeus maan hankkimiseksi. Metropolikaavan perusteella metropolihallinto voisi myös saada luvan lunastaa maata saman tapaan kuin kunta tai muu kaavaa toteuttava viranomainen voi nykyisin saada luvan lunastaa maakunta- tai yleiskaavassa osoitettuja alueita (MRL 99 §). Metropolihallinnolla olisi myös mahdollisuus käyttää etuostolain mukaista etuosto-oikeutta edellä mainittuihin tarkoituksiin ja tehdä maankäyttösopimuksia. Lunastus- ja etuosto-oikeuden antaminen metropolihallinnolle edellyttäisi muutoksia lunastuslakiin ja etuostolakiin.

Vaihtoehtoisesti muut lakisääteiset maapolitiikan keinot MRL 99 §:n mukaista lunastusoikeutta lukuun ottamatta (muut lunastusoikeudet, etuosto-oikeus, maakäyttösopimukset) olisivat yksinomaan kuntien käytettävissä. Metropolihallinto päättäisi kuitenkin tässäkin vaihtoehdossa seudullisen maapolitiikan keskeisistä linjauksista.

Mahdollista olisi myös se, että metropolihallinnolla ei olisi kunnalle kuuluvia maapolitiikan pakkokeinoja käytettävissään. Sen sijaan metropolialueen kunnat saisivat nykyisen keinovalikoiman täydennyksenä oikeuden lunastaa maata ilman lupamenettelyä metropolikaavassa osoitetuilla seudullisilla MAL-alueilla, joita koskisi erityinen kaavamääräys. Määräyksen antamisen edellytyksenä olisi, että alue tarvitaan yleisen tarpeen edellyttämällä tavalla yhdyskuntarakentamiseen. Lisäksi etuostolakia ehdotettaisiin tarkistettavaksi niin, että nykyisin pääkaupunkiseudun kuntia koskevat erityissäännökset, joilla etuosto-oikeutta pääkaupunkiseudun kunnissa on väljennetty, ulotettaisiin koskemaan myös metropolikaavassa osoitettuja MAL -alueita muissa kunnissa.

Kaikissa kolmessa vaihtoehdoissa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kehittämisalueita voitaisiin nimetä myös metropolikaavassa. Samalla väljennettäisiin kehittämisalueen nimeämisen kriteereitä niin, että ne voisivat nykyistä paremmin tukea metropolialueen kehittämistä.

Suunnittelutarvealueista ja suunnittelutarveratkaisuista päättäminen esitetään siirrettäväksi metropolihallinnolle. Tarve asemakaavan ulkopuolisen alueen maankäytön ohjaamiseen poikkeaa metropolialueella merkittävästi maan muista alueista. Metropolialueen yhdyskuntarakenteen kehittämistavoitteiden vuoksi asemakaavan ulkopuolinen alue tulisi määritellä metropolialueella yleisesti suunnittelutarvealueeksi siten, että rakentaminen lähtökohtaisesti edellyttää suunnittelutarveratkaisua.

Poikkeamistoimivaltaan ei esitetä muutoksia. Metropolihallinnolla tulisi olla valitusoikeus kuntien ja ELY-keskuksen poikkeamispäätöksistä. Tämä vastaa jo nykyisin voimassa olevaa viranomaisten valitusoikeutta poikkeamispäätöksistä omaa toimialaansa koskevissa asioissa (MRL 193 §).

2.2.2 Asuminen

Asumiseen liittyvät tehtävät voidaan jäsentää ainakin kolmella tavalla.

Metropolihallinto voisi ensinnäkin toimia strategisen suunnittelun roolissa käyttäen metropolikaavaa lähinnä ohjaamassa kuntien omaa toimintaa seudun asuntotuotantotavoitteen edellytysten turvaajana. Metropolikaavassa ja sen toimeenpano-osassa osoitettaisiin erityisesti metropolialueen seudullisen kehityksen kannalta keskeiset asuntotuotantoalueet, jotka voivat olla täysin uusien asuntoalueiden ohella myös suuria täydennys- ja korjausrakentamisen kokonaisuuksia. Alueiden toteutuksen suunnittelu ja aikataulutus tapahtuisi seudullisesti nykyistä koordinoidummin. Metropolihallinolla ei olisi tässä vaihtoehdossa roolia

asuntotuotannon käytännön toteutuksessa eikä asuntojen omistamisessa, vaan se tapahtuisi edelleen nykyisen käytännön tavoin kuntien ja muiden alan toimijoiden toimesta.

Toisessa vaihtoehdossa metropolihallinnolle keskitettäisiin kuntien rakennuttamispalvelut metropolikaavan mukaisilla seudullisesti keskeisillä asuntotuotantoalueilla valtion tukeman tuotannon osalta. Metropolihallinto kilpailuttaisi tuettujen asuntojen suunnittelun ja niiden toteuttamisen seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla. Tuettujen asuntojen omistus olisi edelleen kunnilla tai niiden omistamilla yhtiöillä. Myös yleishyödylliset yhteisöt voisivat edelleen toimia nykyisen käytännön mukaisesti tuettujen asuntojen rakennuttajina ja omistajina koko metropolialueella.

Kolmannessa vaihtoehdossa metropolihallinnolle voitaisiin osoittaa tehtäväksi valtion tukemien asuntojen omistaminen, ylläpito ja asukasvalinta. Tällainen tilanne voisi toteutua siinä tapauksessa, että muut toimijat eivät metropolikaavan ja sen toimeenpano-osan mukaisesti ryhtyisi riittäviin ja tarvittaviin toimenpiteisiin vuokra-asuntojen toteuttamiseksi ja omistamiseksi. Kokonaan poissuljettu tehtävä ei voi myöskään olla omistusasuntojen tuottaminen, mikäli esimerkiksi heikossa suhdannetilanteessa alueen asukasrakenne uhkaa jäädä yksipuoliseksi.

Edellä mainittujen lisäksi metropolihallinnolle voitaisiin antaa mahdollisuus hankkia seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla tonttimaata, jotta voidaan kaikissa tilanteissa varmistua seudullisesti keskeisten asuntotuotantoalueiden toteutumisesta metropolikaavan mukaisesti.

2.2.3 Liikenne

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti arvioinut metropolihallinnolle soveltuvia liikennesektorin tehtäviä. Seuraavassa on esitetty tarkastelussa mukana olleita tehtäviä.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu on strateginen seudullinen tehtävä, jossa tiiviissä yhteistyössä maankäytön suunnittelun kanssa määritetään pitkän tähtäimen visio, tavoitteet, liikennepoliittiset linjaukset sekä tarvittavat toimenpiteet näiden toteuttamiseksi.

Joukkoliikenteeseen liittyviä tehtäviä: toimialueensa joukkoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen sekä sen toimintaedellytyksien edistäminen; bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunaliikennepalvelujen hankinta; joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän sekä lippujen hintojen hyväksyminen; joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta vastaaminen sekä lippujen myynnin ja matkalippujen tarkastuksen järjestäminen. Suunnittelua lukuun ottamatta nämä tehtävät ovat operatiivisia.

Liityntäpysäköinnin järjestäminen edellyttää järjestelmätason seudullista suunnittelua, toteutussuunnittelua ja itse toteuttamista rahoituksineen. Liityntäpysäköinnin hoito käsittää pysäköintialueiden ja -laitosten sekä niiden informaatio- ja maksujärjestelmien kunnossapidon ja ylläpidon. Käytännössä tämä on varsin operatiivista toimintaa, mutta seudullisen liikennejärjestelmän tärkeänä osana tehtävälle tulee löytää toteuttaja.

Metro- ja raitiotieverkon kehittäminen, ylläpito ja kunnossapito**.** Metroverkon ja tulevan pikaraitiotieverkon hallinnointi (kehittämispäätökset, rahoitus, ohjaus) on seudullista strategista tehtävää. Rakennuttaminen, rakentaminen ja ylläpito sekä kunnossapito ovat puolestaan selkeästi operatiivista toimintaa. Perinteisempi raitiotieverkko ei nykyisellään puolestaan ole seudullinen vaan yhden kunnan sisäistä liikennettä.

Radanpito on valtakunnallista toimintaa, jolla on myös seudullinen ulottuvuus. Radanpidossa tehtävät seudullisetkin ratkaisut vaikuttavat koko maan raideliikenteeseen. Toisaalta radanpito edellyttää suppeaa erikoisosaamista. Tämän vuoksi on arvioitu, ettei radanpitoa kannata eriyttää metropolialueen ja muun maan kesken ja että se on tarkoituksenmukaista pitää yksissä käsissä.

Tienpito merkitsee kokonaisvaltaista vastuuta valtion tieverkosta: suunnittelua, rakentamista, kunnossapitoa ja liikenteen hallintaa. Strategista merkitystä on kehittämispäätöksillä mukaan lukien suunnittelun

tavoitteet ja rahoitus. Muu toiminta on etupäässä operatiivista. On kuitenkin niin, että tienpidon kokonaisuutta ei ole tarkoituksenmukaista rikkoa eri organisaatioille vaan tieverkosta on pidettävä huolta elinkaariajattelun mukaan.

Valtatiet ovat valtakunnallisia väyliä ja niiden kehittäminen on pääsääntöisesti valtion intressissä. Kuitenkin mitä lähemmäksi kaupunkialuetta tullaan, sitä suurempi strateginen merkitys näillä teillä on seudun kehittämiseen kokonaisuutena. Työryhmän näkemyksen mukaan raja voisi kulkea Kehä III:lla, siten että Kehä III ja sen ulkopuolella olevat päätiet olisivat luonteeltaan joka tapauksessa valtion hoidettavia. Muilta osin voitaisiin myös valtateiden tienpito siirtää metropolihallinnolle, jos sille muutenkin siirtyy tien ja kadunpitoon liittyviä operatiivisia tehtäviä.

Kadunpito on pitkälti operatiivista ja myös paikallista toimintaa. Isompien seudullisten väylien kehittämisellä ja suunnitteluratkaisuilla on kuitenkin selvä strateginen ja seudullinen ulottuvuus. Katuverkon kehittäminen on myös kiinteästi sidoksissa asuntotuotantoon ja luo sille edellytyksiä. Kadunpito on seudullisesti sirpaloitunutta toimintaa. Jokainen kunta hoitaa itsenäisesti oman alueensa kadunpidon. Olisi syytä arvioida voitaisiinko toiminnat yhdistämällä päästä kokonaisuutena olennaisesti suurempaan kustannustehokkuuteen.

Liikenteen ohjaus ja hallinta ovat liikennejärjestelmäkokonaisuuteen liittyvää toimintaa: liikenneolojen seurantaa, liikennetiedottamista ja tieliikenteen häiriönhallintaa. Liikenteen hallinta käsittää myös rautatieliikenteen ohjauksen. Mikäli metropolihallinnolle annetaan laajasti liikennesektorin tehtäviä, olisi harkittava mikä olisi metropolihallinnon rooli seudullisella liikenteen ohjauksella.

Liikkumisen ohjauksella pyritään vaikuttamaan liikkujien käyttäytymiseen esimerkiksi kulkumuodon valintatilanteissa. Tehtävä liittyy luontevasti liikennejärjestelmätyöhön ja sopii näin hyvin metropolihallinnolle.

Työryhmä on hahmotellut erilaisia kokonaisuuksia liikennetehtävien hoitoon metropolialueella. Tavoitteena on pidetty sitä, että metropolihallinnolle annettavalla tehtävällä on painava seudullinen strateginen merkitys. Toisaalta monessa yhteydessä on havaittu ongelmana olevan suunnitelmien toteutumisen epävarmuus. Tällöin metropolihallinnolla täytyisi olla edellytykset ja keinot suunnitelmiensa toteuttamiseksi. Kolmanneksi on tavoitteena pidetty myös hallinnon rakenteiden kehittämistä rinnakkaisten toimintojen vähentämisellä ja yhdistämisellä. Lähtökohtana on ollut liikennejärjestelmäsuunnittelun ja maankäytön suunnittelun yhdistäminen samaan yksikköön.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) tehtävistä metropolihallintoon siirtyisi vähintään liikennejärjestelmäsuunnittelu. Joukkoliikenteen järjestämisessä koko metropolialueen mukana oleminen olisi eduksi. Siksi työryhmä ehdottaa kaikkien HSL:n toimintojen siirtämistä metropolihallinnolle, vaikka joukkoliikenteen järjestäminen onkin enemmän operatiivista kuin strategista toimintaa.

ELY-keskusten liikennevastuualueelta ehdotetaan siirrettäväksi liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenteen järjestäminen metropolihallinnon alueella. Myös tienpidon vastuuta ehdotetaan siirrettäväksi metropolihallinnolle (ks. osa III).

Kadunpito ja alueellinen tienpito pysyisi vähimmäistehtävä-mallissa (ks. osa III) kunnilla ja ELY-keskuksella. Laajassa mallissa myös kadun- ja tienpidon tilaaminen metropolialueella siirtyisi metropolihallinnolle. Tämän operatiivisen toiminnan siirto perustuu siihen, että se mahdollistaa kustannussäästöjä, kun rinnakkaisten organisaatioiden toimintoja, hallintoa ja henkilöstöresursseja yhdistetään. Toisaalta myös metropolikaavan toteuttamisedellytykset paranisivat, jos myös toimivaltaa siirrettäisiin hallinnolle.

2.2.4 Ympäristöpalvelut

Metropolikaavoitukseen ja seudullisten MAL- tehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon tarvitaan osaamista ja asiantuntemusta muun muassa vesi- ja jätehuollon, asumisen, paikkatiedon sekä ilmastopolitiikan kysymyksissä. Tämän vuoksi on ajateltavissa, että HSY:stä siirtyisi metropolihallintoon toiminnan käyn-

nistyessä pelkästään edellä mainittujen tehtävien johtamiseen, strategiseen suunnitteluun ja keskushallintoon liittyviä toimintoja. Sen sijaan HSY:n operatiivisia toimintoja ei tarvitsisi heti siirtää johtuen jäsenpohjien erilaisuudesta ja omaisuuden siirtymisen edellyttämästä pidemmästä aikataulusta.

Metropolihallinnon hoidettavaksi voitaisiin myös antaa kaikki HSY:n nykyiset tehtävät. Kuntayhtymä liitettäisiin osaksi metropolihallintoa joko liikelaitoksena tai muuna kirjanpidollisesti eriytettynä metropoliorganisaation osana. Kuntayhtymän liittäminen osaksi metropolihallintoa (pakkokuntayhtymä tai itsehallintomalli) edellyttäisi käytännössä, että niiden jäsenpohjan olisi oltava yhtenevä. Teknisesti liittäminen tapahtuisi siten, että kuntayhtymiin kuulumattomat kunnat liittyisivät kuntayhtymien jäseniksi ja sen jälkeen, kun jäsenpohjat ovat yhtenevät, kuntayhtymät liitettäisiin osaksi metropolihallintoa. HSY:n osalta tämä tarkoittaisi mm. sitä, että metropolihallinto ottaisi vastatakseen niistä veloista, jotka ovat syntyneet tai syntyvät kuntien vesi- ja jätehuoltoinfrastruktuurin ja vastaavantyyppisen omaisuuden lunastamisesta ja että lakkautettujen kaatopaikkojen jälkihoito- ja korvausvastuista tehtäisiin sopimukset.

Vesihuolto-omaisuuden lunastuksen tai vuokrauksen lisäksi taksarakennetta olisi muutettava siten, että erot taajamien ja haja-asutusalueiden kesken voitaisiin oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla ottaa taksoissa huomioon.

Myös jätehuollon osalta HSY:n olisi lunastettava sellainen omaisuus, jonka käyttötarkoituksena on jätehuollon järjestäminen. Keskeisin osa tätä omaisuutta ovat jätehuoltoyhtiöiden osakkeet. Yhtiöiden kohdalla järjestelyjä hidastaisi se, että kysymyksessä ovat yksityisoikeudelliset yhtiöt, joiden osalta sopimusten sopimussakkoa koskevat määräykset vaikeuttavat ja hidastavat sopimismenettelyä, sekä kuljetusurakointien toteuttamisesta vastaavat yritykset, joiden kanssa ovat voimassa pitkäaikaiset sopimukset.

2.2.5 Segregaatio, työvoima- ja maahanmuuttoasiat

Työvoiman tarjontaan ja työmarkkinoiden toimivuuteen vaikuttavat useat tekijät: mm. palkanmuodostus, eläkejärjestelmä, verotus, asuminen, liikenneyhteydet, koulutus, sosiaaliturva, terveys- ja sosiaalitoimi, maahanmuutto sekä työvoimapalvelut. Useilla näistä politiikkalohkoista ei ole määritettävissä erityistä seudullista ulottuvuutta vaan valtio ja/tai työmarkkinajärjestöt kehittävät niitä koko valtakunnan tasolla.

Seudullisista ulottuvuutta sisältävistä työvoimakysymyksistä keskeisimpiä on työn verotus**.** Mikäli metropolihallinnolle annettaisiin oikeus tuloverotukseen valtion ja kuntien ohella ja mikäli myös tähän liittyvä riski kokonaisveroasteen noususta toteutuisi, heikentäisi tämä metropolialueen kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Metropolihallinnon on oltava päinvastoin tehtäviltään ja toiminnaltaan niin vaikuttava ja tehokas, että sen ansiosta kokonaisveroastetta pystyttäisiin alueella laskemaan.

Metropolihallinnolle annettaisiin lakiin pohjautuva mandaatti, joka velvoittaisi alueen kunnat ja sen eri hallinto- ja palvelusektorit yhteistyöhön segregaation torjumiseksi. Malli olisi sama kuin mitä nuorisolaissa on määrätty yhteistyöstä ja josta kokemukset ovat myönteisiä. Yhteistyövelvoitteen mukaisesti keskeiset metropolihallinnon, kuntien ja kuntayhtymien segregaation torjuntaan liittyvät toimet koottaisiin metropolivaltuustokaudeksi hyväksyttävään sosiaalisen vahvistamisen toimenpideohjelmaan. Tämä tulisi valmistella ja toimeenpanna yhteisesti kuntien ja keskeisten kuntayhtymien toimesta ja sitä tulisi seurata säännöllisesti. Myös muut relevantit tahot kuten esim. työ- ja elinkeinohallinto ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjät sekä koulutuksen organisaatiot osallistuisivat valmisteluun ja toimeenpanoon. Sosiaalisen vahvistamisen toimenpideohjelma ja sen toimeenpano edellyttäisivät, että metropolihallinnolla olisi käytettävissään riittävä segregaatioon liittyvä tilasto- ja analyysitieto. Segregaatio-, työvoima- ja maahanmuuttoasiat sisällytettäisiin metropolihallinnon ja valtion väliseen metropolisopimukseen.

Maahanmuuton aiesopimusta ja pakolaisten vastaanoton järjestämisen vastuita voitaisiin muuttaa niin, että valtion (ELY-keskus) kanssa sopijaosapuolena olisi jatkossa metropolihallinto kuntien sijasta. Tällä sopimismenettelyllä metropolihallinto pystyisi vaikuttamaan pakolaisten asuttamiseen tasapuolisemmin koko metropolialueelle sekä keskittämään kotouttamisessa tarvittavia palveluvoimavaroja ja kehittämään monipuolisemmin palvelujen sisältöjä tarpeita vastaavaksi.

Metropolihallinnon keskeisin vastuu segregaation torjunnassa kohdentuu maankäytön suunnitteluun ja asuntopolitiikkaan. Metropolikaavassa ja sen suunnittelu- ja toimeenpano-osassa turvattaisiin asuntoalueiden monipuolinen ja kaupunkirakenteeseen tukeutuva toteuttaminen. Tehostetun maa- ja tonttipolitiikan, uudistetun rakennuttajakapasiteetin ja valtion tukeman rahoituksen turvin varmistettaisiin riittävä vuokra-asuntojen rakentaminen ja hankinta. Metropolihallinnolle siirrettäisiin vastuu alueen asunnottomuuden hoitamisesta ja mm. koko metropolialueella käynnistettävän asumisneuvojatoiminnan avulla ehkäistäisiin häätöjä ja vähennettäisiin asunnottomuutta.

Työmarkkinoiden maanlaajuinen toimivuus ja palvelujärjestelmän tehokkuus edellyttävät, että valtiolla on jatkossakin työvoimapalvelujen järjestämisvastuu (ELYt ja TE-toimistot). Tuettuja työllistämispalveluja tarvitsevien työnhakijoiden päävastuutahona toimisi jatkossakin TE-toimisto tai työvoimapalvelukeskus. Metropolihallinto olisi Uudenmaan ELY-keskuksen yhteistyökumppanina mukana suunnittelemassa työvoimapoliittisen ja kotoutumiskoulutuksen tarpeita. Metropolihallinto osallistuisi työvoimapalvelukeskuksen/-keskusten toimintaan kuntien, KELA:n ja työvoimahallinnon ohella. Metropolihallinnolle soveltuisi hyvin alueellisen pitkän aikavälin koulutuksen ennakointi, josta nykyisin vastaa Uudenmaan liitto.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä tehtävät ratkaisut ovat segregaation kannalta oleellisia. Hallitus- ja oppositiopuolueet sopivat 23.3.2014 ja hallitus päätti 25.3.2014 antamassaan rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksessä toteutettavan palvelurakenneuudistuksen keskeisistä linjauksista ja jatkovalmistelusta . Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu olisi jatkossa viidellä sote-alueella, jotka rakentuisivat nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta ja tukeutuisivat olemassa oleviin toimiviin rakenteisiin. Kunnat olisivat jatkossakin mukana palvelujen tuottamisessa. Tavoitteena on peruspalveluiden vahvistaminen ja ihmisen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeä palveluketjujen saumaton kokonaisuus. Segregaation kannalta keskeisimpien asiakasryhmien (esim. työelämästä syrjäytymisuhan alla olevat) sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä ei voida erottaa muiden asiakasryhmien palveluista, koska tämä voisi lisätä segregaatiota. Jatkovalmistelussa on erikseen ratkaistava tulevan, sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavan järjestäjän, kuntien ja metropolihallinnon segregaation torjuntaan liittyvien tehtävien ja palvelujen koordinoitu hoitaminen sekä selkeä tehtävänjako em. yhteistyövelvoitteen ja toimintaohjelman/-sopimuksen kautta.

Niin TE-toimistoissa kuin työvoimapalvelukeskuksissakin (TYP) on Uudenmaan ELY-keskuksen arvion mukaan kirjoilla vuodesta toiseen useita tuhansia syrjäytyneitä henkilöitä, joita ei voida auttaa näiden organisaatioiden toimesta. Ongelmat liittyvät usein asunnottomuuteen, köyhyyteen, vakaviin terveys- ja sosiaalisiin ongelmiin, lukutaidottomuuteen ja päihteiden väärinkäyttöön. Henkilöitä pystyttäisiin auttamaan m. psykososiaalisella kuntoutuksella, mutta kuntien resurssit eivät riitä palveluiden tuottamiseen. Työmarkkinoilta pysyvästi syrjäytyneeksi arvioidun asiakkaan ainoaksi vaihtoehdoksi jää useimmiten TE- toimiston tai TYP:n asiakkaaksi jääminen. TYP:n lakisääteistämistä valmisteleva työryhmä määrittää parhaillaan eri asiakasryhmien prosessivastuutuksia. Metropolihallintolain jatkovalmistelussa on syytä arvioida, mikä voisi olla metropolihallinnon vastuu näiden henkilöiden osalta.

Esi- ja perusasteen koulutus on luonteeltaan paikallista eikä siitä vastuun antaminen metropolihallinnolle ole perusteltavissa. Sen sijaan työryhmän näkemyksen mukaan toisen asteen koulutuksen järjestämisvastuu on luonteeltaan seudullista, jopa valtakunnallista, joten se voisi soveltua myös metropolihallinnolle.

2.2.6 Kilpailukyky ja innovaatiopolitiikka

Alueen kilpailukyky voidaan määritellä siten että se tarkoittaa alueen kykyä ylläpitää alueella jo sijaitsevien yritysten toimintaedellytyksiä ja houkutella alueelle sekä uusia yrityksiä että työvoimaa yritysten käyttöön. Julkisen vallan toimin voidaan vaikuttaa yritysten toimintaympäristöön. Sekä kuntien että valtion tehtävänä on luoda edellytykset ihmisten hyvinvoinnille ja yritysten menestymiselle. Näin ollen metropolihallinnon tärkein rooli olisi luoda seudun elinkeinoelämälle mahdollisimman hyvät edellytykset toimia, mihin liittyy seudullisen kilpailukyvyn edistämisen lisäksi keskeisesti sekä MAL-tehtäväkokonaisuus että segregaation ehkäisy.

Metropolihallinnolla olisi kokonaisvastuu seudun kansainvälisen kilpailukyvyn edistämisessä. Se mm. vastaisi seudun vision, strategian ja kehittämistavoitteiden määrittelystä. Kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi metropolihallinto toimisi yhteistyössä sekä valtion että kuntien kesken. Keskeisenä työkaluna olisi sopimuksellinen politiikka metropolihallinnon ja valtion kesken. Valtion ja metropolihallinnon välinen suhde hoidettaisiin pääosin nykyistä sitovammalla sopimuspolitiikalla: tehtäisiin ns. metropolisopimus, johon mahdollisesti yhdistettäisiin nykyiset MAL-, kasvu-, segregaatio- ja maahanmuuttosopimukset.

Metropolihallinto hoitaisi oman toimialueensa osalta kaikki maakunnan liitolle (Uudenmaan liitto) kuuluvat tehtävät. Metropolialueen ulkopuolelle jäävien Uudenmaan liiton jäsenkuntien osalta on ratkaistava, minkä maakunnan / maakuntien alueelle ne jatkossa kuuluisivat, vai hoitaisiko metropolihallinto aluekehittämistehtäviä myös em. kuntien osalta.

Metropolihallinto huolehtisi alueen kansainvälisestä markkinoinnista ja invest in–toiminnasta (nykyisen Greater Helsinki Promotion Oy:n tekemä työ). Invest in–toiminnassa nykyistä tiiviimpi yhteistyö Invest in Finlandin kanssa on tarpeen. Lisäksi metropolihallinto huolehtisi ulkomaalaisten osaajien houkuttelusta.

Metropolihallinto vastaisi elinkeino- ja innovaatiopolitiikan seudullisten strategisten tavoitteiden määrittelystä. Niiden toimeenpanosta metropolihallinto sopisi Uudenmaan ELY-keskuksen, Tekesin, seudun kuntien ja seudullisten kehittämisyhtiöiden kanssa. Metropolihallinto hoitaisi INKA (Innovatiiviset kaupungit) -ohjelman metropolialueen t&k&i-toimijoiden aktivoinnin Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus sekä Tulevaisuuden terveys -teemojen toteutuksessa. Teemat ja kansalliset vetovastuut tarkistetaan metropolialueen osalta v. 2017 mennessä.

Yritysten uusiutumiskyvyn ja yrittäjyyden sekä toimivien yrityspalveluiden järjestämisessä sekä valtion että kuntien toimenpiteillä on oma roolinsa. Roolit kaipaavat kuitenkin selkeytystä. Metropolialueen yrityspalvelujen ekosysteemin kehittämisestä ja selkeyttämisestä on sovittu metropolialueen toimijoiden ja valtion kanssa vuosille 2013 - 2015 laaditussa kasvusopimuksessa. Jatkovalmistelussa on selvitettävä, millainen rooli metropolihallinnolla voisi olla yrityspalveluiden kehittämisen koordinoimisessa.

2.2.7 Metropolisopimus

Metropolisopimus kokoaisi metropolialueen strategisia tavoitteita palvelevat valtion, metropolihallinnon ja tarvittavassa laajuudessa myös kuntien yhdessä sopimat toimenpiteet ja niiden ajoituksen sekä tarpeellisessa laajuudessa resursoinnin yhdeksi kokonaisuudeksi. Laajimmillaan se voisi kattaa sekä nykyiset MAL-, kasvu-, segregaatio- ja maahanmuuttosopimukset että kilpailukykyyn liittyvät asiat. Oleellisin ero nykyisiin sopimuksiin olisi sen kattavuuden ohella nykyisiä aiesopimuksia vahvempi sitovuus.

Se olisi erityisesti metropolikaavan ja sen toimeenpano-osaan sisältyvien asuntotuotantotavoitteiden keskeinen toteuttamisväline. Sitovuuden lisäämiseksi voisi esimerkiksi valtion metropolialueelle suunnattavien liikenne- ja infrarahoituksen myöntäminen riippua metropolihallinnolle tai kunnille sopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutumisesta. Sopimukseen otettavien liikennettä koskevien investointien valmistelu kytkettäisiin liikennepoliittisen selonteon valmisteluun ja kehysmenettelyyn. Vastaavaa menettelyä voitaisiin soveltaa sopimuksen kytkemisessä myös muiden hallituksen strategisten linjausten valmisteluun.

2.2.8 Ruotsinkieliset palvelut

Työryhmä on osana oikeudellisten reunaehtojen arviointia arvioinut myös kielellisten oikeuksien toteutumista metropolihallinnon perustamiseen liittyen (ks. luku 2.1). Koska metropolihallinnosta tulisi kaksikielinen viranomainen, tulisi kielellisiä oikeuksia koskevat muodolliset ja tosiasialliset oikeudet ja velvollisuudet ottaa metropolihallintoa järjestettäessä huomioon.

Ruotsinkielisten asukkaiden näkökulmasta keskeisin palvelujen turvaamiseen, organisoimiseen ja kehittämiseen liittyvä ongelma on ollut selvitysten mukaan se, että kielelliset oikeudet kunnallisissa palveluissa toteutuvat heikosti (ks. luku 1.1.4). Ongelmien on nähty kulminoituvan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, osin myös teknisen sektorin palveluihin. Eri selvityksissä on esitetty ongelman ratkaisemiseksi mallia, jossa muodostettaisiin toimielin koordinoimaan ruotsinkielisiä palveluja pääkaupunkiseudulla tai laajemmin metropolialueella.

Työryhmän valmistelema metropolihallinto hoitaisi hallituksen linjausten mukaan tehtäviä, jotka liittyvät maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen, alueen kilpailukykyyn, elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon. Metropolihallinnon toimivalta kohdistuisi näin ollen näihin nimenomaisiin tehtäviin. Metropolihallinnolla ei olisi toimivaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä. Mikäli metropolialueelle on tarpeen perustaa ruotsinkielisiä palveluita koordinoiva lautakunta tai muu toimielin nimenomaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien osalta, tulisi tämä työryhmän näkemyksen mukaan arvioida ja ratkaista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen yhteydessä.

Jos taas ruotsinkielisten palvelujen koordinointitarve liittyy erityisesti metropolihallinnolle kuuluviin em. tehtäviin, on jatkotyössä erikseen arvioitava tällaisen lakisääteisen toimielimen tarve sekä mm. sen tehtävät ja asema. Työryhmä katsoo, että mikäli metropolihallintoon perustettaisiin tällainen toimielin, sen jäsenet valitsisi metropolivaltuusto jäsentensä ja varajäsentensä keskuudesta. Jäsenten tulisi edustaa vähemmistökielistä väestöä. Kieliryhmään kuuluminen määriteltäisiin kuten kuntalaissa.

2.3 Vaihtoehdot metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi ja aluerajaukseksi

2.3.1 Aluerajauksen määrittelyn perusteet

Vaihtoehdot metropolihallinnon alueellisesta toimivallasta perustuvat työryhmän tekemään kokonaisarvioon, jossa metropolihallinnon perustamisen oikeudelliset reunaehdot huomioiden merkitystä on metropolihallinnon tehtävillä sekä toiminnallisilla tekijöillä. Tavoitteena on aluerajaus, josta muodostuu tehtävien hoidon ja hallinnolle asetettujen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen ja toiminnallinen kokonaisuus.

Aluerajaus on siten määritelty kahden seuraavan tekijän kautta.

1. Metropolihallinnolle asetetut tavoitteet sekä tehtävät, joita metropolihallinto hoitaisi
2. Toiminnalliset tekijät eli alueeseen kuuluvien kuntien muodostama toiminnallinen kokonaisuus.

Metropolihallinnon alueellisen toimivallan tulisi rajoittua niihin kuntiin, jotka hallinnolle asetettujen tehtävien hoidon näkökulmasta on välttämätöntä katsoa kuuluvaksi metropolihallinnon piiriin.

Lisäksi metropolihallintoon kuuluvilta kunnilta edellytettäisiin alueellista ja toiminnallista yhtenäisyyttä ja eheyttä. Tätä kuvaavat eri muuttujat ja työryhmän määrittelemät kriteerit yhdyskuntarakenteen ja työssäkäynnin osalta.

Kuntarakenteen kehittyminen ja alueella mahdollisesti tapahtuvat liitokset kytkeytyvät metropolihallinnon aluerajaukseen. Kuntajakoselvitysten ollessa toistaiseksi keskeneräisiä, työryhmä on tarkastellut aluerajausta pääsääntöisesti nykyisen kuntarakenteen pohjalta. Työryhmä on kuitenkin osassa III alustavasti arvioinut nyt käynnissä olevien kuntajakoselvitysten pohjalta mahdollisesti tapahtuvien kuntarakennemuutosten vaikutuksia ja merkitystä myös aluerajauksen näkökulmasta.

2.3.2 Aluerajauksen määrittely tehtävien ja tavoitteiden kautta

Aluerajausta on tarkasteltu metropolihallinnolle asetettujen tavoitteiden ja tässä raportissa metropolihallinnolle esitettyjen tehtävien näkökulmasta seuraavasti:

Metropolialueen tarkoituksenmukainen aluerajaus **maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun**, niiden yhteensovittamisen ja suunnitelmien toimeenpanon näkökulmasta voi jossain määrin vaihdella. Lähtökohtana on MAL-näkökulmasta se, että vähintään niiden kuntien, jotka muodostavat yhtenäisen ja yhteen kasvaneen yhdyskuntarakenteellisen kokonaisuuden, tulisi kuulua metropolihallintoon. Näiden tällä hetkellä jo yhdyskuntarakenteellisesti yhteen kasvaneiden kuntien (ydinalue) läheisyydessä on lisäksi kuntia ja niiden yhdyskuntarakenteita, jotka toimivat merkittävissä määrin vuorovaikutuksessa ydinalueen kanssa. Myös näiden sisällyttämistä metropolihallinnon alueeseen voi pitää tarkoituksenmukaisena. Ydinalue ja niihin liittyvät reuna-alueet muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, jonka sisällä tapahtuvat maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisut voivat vaikuttaa olennaisesti koko alueen yhdyskuntarakenteen toimivuuteen.

Metropolihallintoon tulisi **kilpailukykyyn ja innovaatiopolitiikkaan** liittyvien tehtävien näkökulmasta kuulua työryhmän arvioiden mukaan pääkaupunkiseudun neljän kaupungin lisäksi siihen läheisesti liittyvät kehyskunnat, jotka jäljempänä esitettävien toiminnallisten kriteereiden mukaan muodostavat seudullisesti yhtenäisen kokonaisuuden ja tiiviin yhtenäisen työssäkäyntialueen, mikä on olennaista myös elinkeinopolitiikan kannalta. Metropolihallinnon ja valtion välisen sopimuksellisen yhteistyön näkökulmasta optimaalinen alue ei voi olla merkittävästi laajempi kuin nykyisen kasvusopimuksen piirissä olevat 14 kuntaa. Sopimusten hallittavuuden näkökulmasta kuntajoukon pitäisi pikemminkin olla tätä pienempi. Mikäli metropolihallinnolle siirtyisi myös nykyisin maakunnan liitolle kuuluvat aluekehitystehtävät kokonaisuudessaan, tulisi metropolialueen ulkopuolelle jäävien Uudenmaan liiton jäsenkuntien osalta ratkaista, minkä maakunnan / maakuntien alueelle ne jatkossa kuuluisivat vai hoitaisiko metropolihallinto aluekehittämistehtäviä myös em. kuntien osalta.

Segregaatioon, työvoima- ja maahanmuuttoasioiden osalta yksittäisiä tehtäviä voitaisiin hallinnollisesti hoitaa usealla erilaisella aluerajausvaihtoehdolla. Seudullisten työmarkkinoiden toimivuuden sekä työvoimaan liittyvien tehtävien näkökulmasta keskeistä on kohtuuhintaisten asuntojen mielekäs sijainti suhteessa työpaikka-alueisiin sekä toimivat liikenneyhteydet. Näin ollen työssäkäyntialue ja toiminnalliset kriteerit kuvaavat em. tehtävien näkökulmasta tarkoituksenmukaista aluerajausta. Myös segregaation ehkäisy liittyy kiinteästi toiminnalliseen kokonaisuuteen sekä työssäkäyntialueen tiiviyteen. Segregaatioon liittyvillä tehtävillä on kiinteä yhteys myös muihin sote-palveluihin, minkä johdosta jatkovalmistelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kuntien, metropolihallinnon ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien järjestäjien väliseen työnjakoon.

Tarkoituksenmukainen aluerajaus vaihtelee hieman tehtävittäin tai tehtäväkokonaisuuksittain. Eri tehtävien kannalta perusteltua on kuitenkin alueen tarkastelu toiminnallista kokonaisuutta ja työssäkäyntialueen tiiviyttä kuvaavin kriteerein. Työryhmä on aluerajausta määritellessään antanut suuremman painoarvon maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyville tehtäville, sillä ne ovat hallinnolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta keskeisiä.

2.3.3 Toiminnalliset kriteerit aluerajauksen määrittelyssä

Metropolihallintoon kuuluvien kuntien toiminnallisella yhteydellä tarkoitetaan, että alueen tulee olla sekä asukkaiden että kuntien näkökulmasta toiminnallisesti yhtenäistä, seudullista työssäkäynti-, työmarkkina- ja asuntomarkkina-aluetta. Kun toiminnallisesti yhtenäinen alue on metropolihallinnon piirissä, helpottaa tämä seudun kehitystä ja tukee niitä tavoitteita, joita metropolihallinnolle on asetettu.

Toiminnallista yhteyttä voidaan kuvata sekä tarkastelemalla yhdyskuntarakenteen yhtenäisyyttä yhtä kuntaa laajemmalla alueella pohjautuen SYKEn taajamamäärittelyihin[27] sekä kuntien välisellä työssäkäynnil-

[27] Taajamamääritelmät ovat osa yhdyskuntarakenteen aluejakoja. SYKEn taajamarajaukset ovat Suomen virallisia taajamarajauksia, joita Tilastokeskus käyttää tilastoinnissaan. *Kaupunkiseudun keskustaajamalla* tarkoitetaan SYKEn määritelmää, jossa edellytyksenä on, että yhtenäisellä taajama-alueella on yli 15 000 asukasta. Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta. Rajaus perustuu 250 m x 250 m ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Keskeisimmät perusteet taajama-asutuksen rajauksessa ovat olleet rakennusten lukumäärä, kerrosala, väestömäärä sekä kaikkien edellä mainittujen seikkojen suhde toisiinsa ja lähiympäristöön etäisyydellä mitattuna. *Kaupunkiseudun lähitaajamalla* tarkoitetaan taajama-aluetta, joka sijait-

lä. Työssäkäynnissä on huomioitu Tilastokeskuksen viimeisimmät (2011) työssäkäyntitiedot. Tarkastelussa on otettu huomioon kaikki Helsingin työssäkäyntialueeseen kuuluvat kunnat[28].

Yhdyskuntarakenteellisesti yhtenäisellä alueella MAL-tehtävien suunnittelun tehostaminen merkitsee, että yhdyskuntarakenteen hajautumiseen johtavia tekijöitä voidaan hallita paremmin. Tarkastelua on käytetty mm. kuntarakennelaissa (1698/2009; muutettu lailla 478/2013) sekä hallituksen esitysluonnoksessa kuntarakennelain muuttamisesta (17.1.2014). Yhdyskuntarakenteellisesti yhtenäinen alue kuvaa osaltaan asukkaiden ja mm. yritysten näkökulmasta toiminnallista kaupunkiseutua.

Työssäkäynti kuvaa osaltaan toiminnallista kokonaisuutta ja yhtenäistä työmarkkina-aluetta. Työssäkäynnin suuruus kuvaa maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovitukseen liittyvää tarvetta yhtä kuntaa laajemmalla alueella ja myös toiminnallisen kokonaisuuden tiiviyttä.

Työryhmä on käyttänyt aluerajauksen määrittelyssä seuraavia toiminnallista kokonaisuutta kuvaavia kriteereitä:

Keskustaajamakriteeri = alue, jolla työssäkäyntialueen keskuskunnan ja siihen rajoittuvan yhden tai useamman kunnan yhdistää yhtenäinen keskustaajama. Kriteerin perusteella muodostetaan metropolihallinnon nk. ydinalue. (Ks. liitteet 7 ja 9)

Yhdistetty taajama- ja työssäkäyntikriteeri = kunta, jonka keskustaajama tai lähitaajama kytkeytyy kiinteästi ydinalueen keskustaajamaan, ja millä on olennainen vaikutus alueen yhdyskuntarakenteen toimivuuteen. Lisäksi työssäkäynnin ydinalueelle (eli ydinalueen kuntiin yhteen laskettuna) tulee ylittää 20 prosenttia. (Ks. liitteet 8 ja 9)

Keskustaajamakriteeri (1) kuvaa aluetta, jolla yhdyskuntarakenne ja/tai kuntakeskukset ovat jo kasvaneet yhteen ja jossa on jo tällä hetkellä erityinen tarve maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen yhdyskuntarakenteen hajautumisen pysäyttämiseksi ja ehkäisyksi.

Yhdistetty taajama- ja työssäkäyntikriteeri (2) kuvaa aluetta, jolla on tarvetta ohjata yhdyskuntarakenteen kehitystä yhtenäisesti ja jonka tulisi metropolihallinnon tehtävien näkökulmasta pidemmällä aikavälillä kuulua hallinnon piiriin. Tässä voidaan erityisesti huomioida tulevaisuuden lähtökohdista se alue, jolle kasvu, asuminen ja työpaikat todennäköisesti tulevat keskittymään. Työssäkäynti kuvaa kuntien toiminnallista yhteyttä nk. ydinalueeseen.

Työryhmän laatimia kriteereitä ja aluerajauksen tarkastelua niiden kautta tukevat lisäksi SYKEn paikkatietopohjaiset työssäkäyntitilastot sekä liikkumistottumus- ja saavutettavuustarkastelut.

SYKEn paikkatietopohjaiset työssäkäyntitilastot perustuvat tietoon asuinpaikan ja työpaikan tarkasta sijainnista ja hallinnollisista rajoista riippumatta. Tarkastelun pohjalta tulkinnat Uudenmaan tai Helsingin seudun osalta eivät kuitenkaan juurikaan eroa Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoihin pohjautuvasta tarkastelusta.[29]

Liikennejärjestelmäsuunnittelu kytkeytyy maankäytön suunnitteluun, jolloin tarkoituksenmukainen suunnittelualue määrittyy jo pitkälti yhdyskuntarakennekriteerien kautta. HSL:n liikkumistottumustutkimuksen pohjautuen (2012) työryhmä on kuitenkin tarkastellut liikenteen osalta eri alueiden välisiä liikennevir-

---

see enintään kolmen kilometrin etäisyydellä kaupunkiseudun keskustaajaman reunasta. Lisäksi sillä tarkoitetaan kauempana sijaitsevaa taajama-aluetta, josta yli 20 prosenttia työllisistä käy töissä keskustaajamassa ja taajamaalue kytkeytyy yhtenäisellä rakennetulla alueella sekä suoralla tieyhteydellä keskustaajamaan. Yhtenäisellä rakennetulla alueella sijaitsee vähintään 45 rakennusta kilomerin säteellä toisistaan.

[28] Perusteena Tilastokeskuksen työssäkäyntialuejaon mukainen 10 prosentin pendelöinti keskuskuntaan.

[29] Lähtökohtana työssäkäynnin keskuksina toimivat taajamat. Keskuksia ympäröiville alueille määritetään yleisin työssäkäynnin keskus ja osuus työssäkäyvistä, joka käy keskuksessa töissä. Tämän perusteella muodostetaan keskuksille yhtenäiset ja osin yleistetyt vaikutusalueet. Muodostetut aluekokonaisuudet luokitellaan työssäkäynnin keskusalueiksi ja pendelöiviksi alueiksi. Pendelöivät alueet liitetään keskusalueen työssäkäyntialueeseen. Työssäkäyntialueita luokitellaan työllisten määrän mukaan. Tarkastelussa Helsingin työssäkäyntialueen laajuus ilmenee samoin kuin Tilastokeskuksen työssäkäyntialueluokittelussa. Omina alueinaan erottuvat asukasmäärältään merkittävät Porvoon, Lohjan ja Hyvinkään alueet omina, pienempinä työssäkäyntialueinaan.

toja erityisesti seudun keskusalueelle ajatellen joukkoliikenteen hoidon kannalta alueita, joiden välillä tehdään runsaasti joukkoliikennematkoja tai joilla olisi potentiaalia nostaa joukkoliikenteen osuutta erityisesti mikäli yhtenäinen tariffijärjestelmä ja parempi palvelutaso saataisiin yhteisellä joukkoliikenteen järjestämisellä aikaan. Käytössä on myös ollut Strafican (2011) tekemä saavutettavuustarkastelu, josta voidaan havaita työssäkäynnin ja palvelujen kautta asukkaiden arjen matkojen suuntautuneisuutta. [30]

2.3.4 Vaihtoehdot aluerajauksen osalta

Ydinalue

Keskustaajamakriteerillä (1) muodostettaisiin nk. metropolihallinnon ydinalue. Metropolihallintoon kuuluisivat seuraavat 10 kuntaa: Espoo, Helsinki, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vantaa.

Vaikka keskustaajamakriteeri on ainoa ydinalueen määrittelevä kriteeri, osoittaa alueen kuntien erittäin tiivistä toiminnallista yhteyttä myös se, että lähes kaikkien ydinalueeseen kuuluvien kuntien työssäkäyvistä selvästi yli puolet (50 prosenttia) käy töissä ydinalueen muissa kunnissa ja lukuun ottamatta Helsinkiä kaikkien kuntien pendelöinti ydinalueelle ylittää 40 prosenttia. Jos mukaan lasketaan myös oman kunnan alueella työssäkäyvät, ylittää työssäkäynti ydinalueelle kaikissa kunnissa 90 prosenttia. (Ks. liite 8.)

Vaikka edellä kuvatusti aluerajausvaihtoehdot tehtävissä vaihtelevat, on toiminnallisin kriteerein määritelty aluerajaus tarkoituksenmukainen myös tehtävien näkökulmasta. Aluerajausta perustelevat myös oikeudelliset reunaehdot. Ydinalue kuuluisi metropolihallintoon työryhmän osassa III esittämässä siinä mallissa, jossa hallinnolla on laajemmat tehtävät (laaja malli).

Laaja alue

Metropolihallintoon kuuluisivat keskustaajamakriteerin (1) perusteella määriteltyjen kuntien (ydinalue) ohella ne kunnat, jotka täyttävät taajama- ja työssäkäyntikriteerin (2).

Keskustaajamakriteerillä (1) metropolihallintoon kuuluisivat ydinalueen edellä mainitut 10 kuntaa eli Espoo, Helsinki, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vantaa.

Yhdistetyn taajama- ja työssäkäyntikriteerin (2) perusteella metropolihallintoon kuuluisivat lisäksi seuraavat 6 kuntaa: Vihti, Lohja, Riihimäki, Porvoo, Hyvinkää ja Mäntsälä.

Tässä vaihtoehdossa hallinnon piiriin kuuluisi siten yhteensä 16 kuntaa.

Laajempi alue voisi työryhmän näkemykseen tulla kyseeseen silloin, jos metropolihallinnolla on ns. vähimmäistason tehtävät (vähimmäistehtävät-malli; ks. osa III).

2.4 Vaihtoehdot hallinto- ja päätöksentekomalliksi

Seuraavassa kuvataan yleispiirteisesti metropolihallinnon toiminnallinen organisointimalli, toimielimet sekä niiden keskeiset toimivaltasuhteet.

[30] Liikennevirtatarkastelussa pääkaupunkiseudun kunnat muodostavat tiiveimmän alueen. Seuraavaan vyöhykkeeseen kuuluvat radanvarren kunnat Kerava, Järvenpää, Kirkkonummi, Hyvinkää sekä Nurmijärvi ja Tuusula, joissa nykyisen kohtuullisen runsaan joukkoliikenteen käytön ohella on varteenotettavaa potentiaalia lisätä joukkoliikennematkoja. Laajemmalla alueella joukkoliikenteen luonne on ehkä raideliikennettä ja eräitä yksittäisiä yhteyksiä (Lohja-Helsinki; Porvoo-Helsinki) lukuun ottamatta pitkämatkaista yliseudullista, ei niinkään päivittäistä kulkemista.
Saavutettavuustarkastelussa Helsingin ja muun pääkaupunkiseudun vetovoima ja kolmen suurimman kaupungin yhteys näkyy vahvana. Kirkkonummi, Järvenpää, Tuusula, Kerava, Sipoo samoin kuin Vihti, Mäntsälä, Pornainen ja Pukkila ovat seuraavaksi kiinteimmin pääkaupunkiseudun vaikutuspiiriin kuuluvia. Lohjan vaikutuspiiriin liittyvät Siuntio ja Inkoo. Karkkila, Raasepori ja Hanko ovat samoin kuin työssäkäynnin osalta myös liikkumistottumusten ja maankäytön vetovoiman kannalta verrattain itsenäisiä. Porvoon vaikutusaluetta liikenteellisesti ovat Askola, osia Myrskylästä ja Lapinjärvestä. Hyvinkää näyttää liikkumisen näkökulmasta itselliseltä.

Kuvauksessa ei oteta kantaa siihen, onko metropolihallinnossa kysymys:

- perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitetusta kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutetusta itsehallintojärjestelmästä, vai
- kuntayhtymästä, pakkokuntayhtymästä tai vastaavasta yhteistoimintaelimestä.

Hallituksen linjausten mukainen metropolihallinto voidaan työryhmän näkemyksen mukaan oikeudellisesti toteuttaa em. vaihtoehtoisilla malleilla.

2.4.1 Metropolihallinnon sääntelykehys

Metropolihallinnosta ja sen tehtävistä säädettäisiin metropolihallintolaissa ja tehtäväkohtaisissa erityislaeissa.

Metropolivaltuuston antamalla hallintosäännöllä määrättäisiin metropolihallihallinnon hallinnon ja talouden järjestämisestä, toimielimistä ja niiden tehtävistä sekä päätöksenteon järjestämisestä.

2.4.2 Metropolihallinnon edustukselliset toimielimet

Metropolivaltuusto

Metropolihallinnon ylin päättävä toimielin olisi metropolivaltuusto, joka valittaisiin kunnallisvaalien yhteydessä pidettävillä vaaleilla. Metropolivaltuustosta ja sen tehtävistä säädettäisiin metropolihallintolaissa (vrt. kuntalaki 13 §). Laissa säädettäisiin myös äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta, valtuuston toimikaudesta sekä valtuutettujen ja varavaltuutettujen lukumäärästä.

Valtuuston toimikausi olisi neljä kalenterivuotta, jolloin se vastaisi normaalia kunnallisvaalikautta. Valtuuston jäsenet ja varajäsenet olisivat luottamushenkilöitä. Valtuusto valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia.

Valtuutetut voisivat muodostaa keskuudestaan valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten (vrt. kuntalaki 15 b §). Tämä ei kuitenkaan välttämättä edellytä laintasoista sääntelyä asiasta.

Metropolihallinnon lakisääteiset toimielimet

Lakisääteiset lautakunnat olisivat tiettyjä pysyväisluonteisia asioita tai tehtäviä hoitavia metropolihallinnon toimielimiä, joista ja joiden tehtävistä säädettäisiin metropolilaissa. Tarkoituksena olisi, että lakisääteisiä lautakuntia olisi mahdollisimman vähän. Tällaisia lautakuntia voisivat olla ainakin tarkastuslautakunta (vrt. kuntalaki 17 § 2 mom. ja 71 §) ja joissakin erikseen määriteltävissä tehtäväkokonaisuuksissa kansalliskieliryhmien omat toimielimet (vrt. kuntalaki 16 § 2 mom.). Lautakuntien asettamisesta ja niiden tehtäväjaosta määrättäisiin tarkemmin hallintosäännössä.

Metropolivaltuusto asettaisi toimikaudekseen tai päättämäkseen lyhyemmäksi toimikaudeksi lakisääteiset lautakunnat ja valitsisi niihin tarpeellisen määrän jäseniä ja varajäseniä. Jäsenet ja varajäsenet olisivat luottamushenkilöitä. Valtuusto valitsisi myös lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joiden tulisi olla valtuutettuja.

Metropolihallinnon muut ”edustukselliset” toimielimet

Metropolivaltuusto voisi harkintansa mukaan asettaa toimikaudekseen tai päättämäkseen lyhyemmäksi toimikaudeksi muita toimielimiä hoitamaan tiettyjä metropolihallinnolle kuuluvia pysyväisluonteisia tai määräaikaisia asioita tai tehtäviä (vrt. kuntalaki 17 § 1 mom.). Laissa säädettäisiin vain mahdollisuudesta asettaa tällainen toimielin, mutta toimielimen asettamista ja tehtäviä koskeva päätösvalta olisi kokonaisuudessaan metropolivaltuustolla. Toimielimen jäsenet ja varajäsenet olisivat luottamushenkilöitä. Toimielimen asettamisesta ja tehtävistä voitaisiin tarvittaessa määrätä tarkemmin hallintosäännössä.

Metropolihallitus

Metropolihallitus rinnastettaisiin tehtäviltään ja asemaltaan kunnanhallitukseen. Se vastaisi metropolihallinnon hallinnosta ja taloudesta sekä metropolivaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (vrt. kuntalaki 17 § 1 mom., 23 ja 56 §). Metropolihallituksesta ja sen tehtävistä säädettäisiin kuntalain tapaan metropolilaissa. Hallituksen asettamisesta ja tehtävistä voitaisiin määrätä tarkemmin hallintosäännössä.

Metropolivaltuusto asettaisi metropolihallituksen toimikaudekseen tai päättämäkseen lyhyemmäksi toimikaudeksi ja valitsisi sen jäsenet ja varajäsenet. Jäsenet ja varajäsenet olisivat luottamushenkilöitä. Valtuusto valitsisi myös metropolihallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joiden tulisi olla valtuutettuja.

Metropolijohtaja

Metropolijohtaja johtaisi metropolihallituksen alaisena hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Metropolijohtaja olisi asemaltaan ja tehtäviltään rinnastettavissa kunnanjohtajaan. Metropolijohtajan valitsisi metropolivaltuusto joko toistaiseksi tai määräajaksi. Metropolijohtaja olisi virkasuhteessa metropolihallintoon. Metropolijohtajalla olisi oikeus käyttää puhevaltaa metropolihallituksen puolesta (vrt. kuntalaki 24 §). Metropolijohtajan tehtävistä määrättäisiin hallintosäännössä.

Työryhmä on selvittänyt pormestarimallin ja pormestarivaalin käyttöä metropolihallinnossa ja päätynyt siihen, ettei niiden käytölle ole metropolihallinnossa riittäviä toiminnallisia perusteita.

Metropolihallinnon luottamushenkilöt

Metropolivaltuuston, metropolihallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien sekä niiden jaostojen jäsenet olisivat luottamushenkilöitä. Metropolihallinnon luottamushenkilöt, näiden vaalikelpoisuus toimielimiin sekä oikeudet ja velvollisuudet määriteltäisiin laissa (vrt. kuntalain 5 luku).

2.4.3 Metropolihallinnon sisäisen hallinnon organisointi

Metropolihallinnon sisäisen hallinnon organisointia koskevat asiat kuuluvat perustuslain 121 §:n 2 momentin mukaan itsehallinnon alaan, joten jäljempänä oleva on vain suuntaa-antava ja esimerkinomainen kuvaus sellaisista keskeisimmistä seikoista, jotka olisi otettava huomioon ja ratkaista metropolihallintoa organisoitaessa.

Yhteiset hallinto- ja palvelutoiminnot

Metropolihallinnon yhteiset hallinto- ja palvelutoiminnot, kuten esim. strategisen suunnittelun valmistelu, yleishallinto, taloushallinto, henkilöstöhallinto, tietohallinto, viestintä ja johdon tukitehtävät voitaisiin organisoida esim. niistä vastaavaan hallintotoimintoon. Hallintotoiminnon tulisi toimia metropolijohtajan alaisuudessa. Hallintotoiminnon asettamisesta, toiminnan yleisestä järjestämisestä sekä tehtävistä ja niiden hoitamisesta määrättäisiin hallintosäännössä. Hallinto- ja palvelutoiminnolla tulisi olla tarvittava virka- tai työsopimussuhteinen henkilöstö. Metropolihallintolakiin ei otettaisi hallinto- ja palvelutoimintoja koskevia erityissäännöksiä.

Sisäinen tarkastus

Metropolihallinnon toiminnan ja talouden sisäinen tarkastus voitaisiin organisoida niin ikään siitä vastaavaan hallintotoimintoon. Hallintotoiminnon tulisi toimia metropolijohtajan alaisuudessa. Hallintotoiminnon asettamisesta, toiminnan yleisestä järjestämisestä sekä tehtävistä ja niiden hoitamisesta määrättäisiin hallintosäännössä. Sisäisellä tarkastuksella tulisi olla tarvittava virka- tai työsopimussuhteinen henkilöstö.

Metropolihallintolakiin ei otettaisi, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta (vrt. kuntalaki 23 ja 56 §), sisäistä tarkastusta koskevia erityissäännöksiä.

Toimialayksiköt

Metropolihallinnolla voisi olla esim. toimialayksiköitä, jotka vastaisivat metropolivaltuuston, lautakuntien ja metropolihallituksen päätösten sekä muiden toimialayksikölle määrättyjen tehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Toimialayksiköt olisivat asiantuntijaelimiä ja niitä voitaisiin muodostaa tarvittava määrä esim. toimialoittain. Toimialayksiköt toimisivat metropolijohtajan alaisuudessa. Toimialayksiköiden asettamisesta, toiminnan yleisestä järjestämisestä sekä tehtävistä ja niiden hoitamisesta määrättäisiin hallintosäännössä. Toimialayksiköillä tulisi olla tarvittava virka- ja työsopimussuhteinen henkilöstö. Metropolihallintolakiin ei otettaisi toimialayksiköitä koskevia erityissäännöksiä.

Henkilöstö

Metropolihallinnon henkilöstö olisi joko virka- tai työsopimussuhteessa metropolihallintoon. Sellaisia metropolihallinnolle säädettyjä julkisia hallintotehtäviä, joissa käytettäisiin julkista valtaa, voisi hoitaa vain virkasuhteinen henkilöstö (vrt. kuntalaki 44 § 2 mom.). Virkojen ja työsopimussuhteisten tehtävien perustamisesta ja lakkauttamisesta päättäisi metropolivaltuusto, jollei se olisi hallintosäännöllä delegoinut päätöksentekotoimivaltaa tältä osin muulle metropolihallinnon muille toimielimille. Henkilöstön valintaa, nimittämistä ja virka- tai työsopimussuhteen päättymistä koskevien asioiden käsittelystä määrättäisiin hallintosäännössä. Metropolihallintolaki sisältäisi yleiset säännökset viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi (vrt. kuntalaki 6 luku).

2.4.4 ”Konserniyhteisöt” ja yhteistyöorganisaatiot

Metropolihallinto voisi organisoida muiden kuin sille lakisääteisesti kuuluvien tehtävien hoitamisen määräysvallassaan olevaan yhtiöön, säätiöön tai muuhun yhteisöön (vrt. kuntalaki 16 a §). Tällainen yhteisö olisi metropolihallinnon tytäryhteisö. Metropolihallinto tytäryhteisöineen muodostaisi metropolikonsernin. Metropolivaltuusto päättäisi tehtävien organisoinnista konserniyhteisössä. Metropolivaltuusto määräisi hallintosäännössä konserniyhteisön omistajaohjauksen järjestämisestä ja hoitamisesta.

Metropolihallinto voisi tarvittaessa perustaa myös liikelaitoksen liiketoimintaa tai liiketaloudellisten periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Liikelaitoksesta säädettäisiin metropolihallintolaissa (vrt. kuntalaki 10 a kuku).

Metropolihallinto voisi olla vähemmistöomistajana ja -osakkaana toimialallaan toimivassa yksityisoikeudellisessa yhtiössä tai yhteisössä. Metropolihallinnon osallistumisesta tällaisen yhteisön toiminnan johtamiseen ja ohjaukseen määrättäisiin hallintosäännössä.

Asian jatkovalmistelussa on selvitettävä, mikä on metropolihallinnon suhde Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymään (HSY), Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymään (HSL) ja Uudenmaan liittoon.

Lisäksi jatkovalmistelussa on selvitettävä tulisiko metropolihallinnon olla Kevan, Kuntien takauskeskuksen ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen jäsenyhteisö.

2.5 Vaihtoehdot metropolihallinnon vaalien järjestämiseksi sekä alueen asukkaiden osallistuminen

Valtioneuvoston linjauksessa 29.8.2013 todetaan, että metropolihallinnon päättävä elin on vaaleilla valittu valtuusto. Työryhmä on tarkastellut alla olevia vaihtoehtoja vaalien toimittamiseksi ja järjestämiseksi.

2.5.1 Metropolivaalien toimittaminen

Metropolivaltuuston vaalit (metropolivaalit) toimitettaisiin kunnallisvaalien yhteydessä. Tämä olisi luontevaa sekä hallinnollisesti että myös siksi, että metropolivaltuustolle tultaneen säätämään tehtäviä, jotka nykyisin kuuluvat kunnille.

2.5.2 Metropolivaalien vaalitapa

Metropolivaalit toimitettaisiin suhteellista vaalitapaa käyttäen. Suhteellista vaalitapaa käytetään meillä kaikissa vaaleissa presidentinvaalia lukuun ottamatta. Luontevaa olisi myös, että suhteellinen vaalitapa myös metropolivaaleissa toteutetaan d'Hondtin menetelmällä samalla tavoin kuin kunnallisvaaleissa, eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa.

2.5.3 Metropolivaltuuston koko

Metropolivaltuuston koko on tärkeä muuttuja vaalijärjestelmän osalta. Siihen, kuinka monta kuntaa ja mitkä kunnat muodostaisivat metropolihallinnon, työryhmä esittää kahta mallia (ks. osa III):

- Tehtäviltään laaja malli (1): Espoo, Helsinki, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vantaa.
- Tehtäviltään vähimmäistason malli (2): Mallin 1 kunnat ja lisäksi Hyvinkää, Lohja, Mäntsälä, Porvoo, Riihimäki ja Vihti.

Mallissa 1 metropolialueen asukasmäärä on (väestötietojärjestelmässä 31.1.2014 olleen tilanteen mukaan) yhteensä 1 303 585 ja mallissa 2 yhteensä 1 526 044.

Mainituista kunnista suurin valtuusto on Helsingissä (85 valtuutettua, 7224 asukasta per valtuutettu) ja pienin Kauniaisissa (35 valtuutettua, 258 asukasta per valtuutettu). Jos lähtökohdaksi otettaisiin se, että kunkin metropolivaltuutetun tulisi edustaa yhtä suurta asukasmäärää kuin Helsingissä nyt, metropolivaltuuston koko olisi 180 valtuutettua vaihtoehdossa 1 ja 211 valtuutettua vaihtoehdossa 2[31]. Tämä lienee kuitenkin varsin epärealistista niin hallinnollisesti kuin poliittisestikin. Luontevampaa lienee asettaa metropolivaltuuston koko esimerkiksi välille 71 – 101. Tämä merkitsisi 12 907 - 18 360 asukasta valtuutettua kohden mallissa 1 ja 15 109 – 21 494 asukasta valtuutettua kohden mallissa 2.

Metropolivaltuuston koolla on tärkeä merkitys sen poliittisen ja alueellisen (kunnittaisen) edustavuuden määräytymisessä. Mitä suurempi on valtuuston koko, sitä paremmat mahdollisuudet pienillä ja keskisuurilla puolueilla on saada sinne edustajia ja päinvastoin. Samalla tavalla valtuuston koko vaikuttaa myös kuntien edustukseen silloin, jos valtuuston koostumukseen ei aseteta ns. kuntakiintiöitä (ks. jäljempänä). Metropolivaltuuston koolla lienee myös vaikutus yksittäisen metropolivaltuutetun painoarvoon: mitä pienempi valtuusto on, sitä suurempi painoarvo on ja päinvastoin.

2.5.4 Kuntien edustus metropolivaltuustossa ja sen vaikutus vaalijärjestelmään

Metropolivaltuuston kokoonpanossa tärkeä kysymys on se, halutaanko

1) varmistaa se, että jokainen metropolialueen kunta saa valtuustoon asukasmääräänsä vastaavan määrän valtuutettuja tai vähintään yhden valtuutetun vai
2) pitää metropolialue yhtenä vaalipiirinä eli jättää kuntien edustus pelkästään äänestäjien päätettäväksi, mistä voi olla seurauksena, että kaikkein pienimmistä metropolialueen kunnista ei välttämättä tulisi lainkaan edustusta metropolivaltuustoon.

Asialla on paitsi poliittinen kiinnostavuutensa, myös suuri vaikutus vaalijärjestelmän suhteellisuuteen sekä vaalijärjestelmän selkeyteen. Lisäksi kysymys on tärkeä perustuslain 121 §:n 1 momentissa säädetyn kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta. Asiaan vaikuttava tekijä on edelleen se, tuleeko metropolialueen-

[31] Eduskunnan koko on 200 kansanedustajaa (noin 27 500 asukasta per kansanedustaja).

ta lopulta ns. pakkokuntayhtymä vai perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettu kuntia suurempi hallintoalue.

Tältä osin työryhmä on käsitellyt neljää eri vaihtoehtoa:

1. Metropolialue on yhtenä vaalipiirinä, kuntakiintiöitä ei ole.
2. Metropolivaalit toimitetaan kussakin kunnassa erikseen. Kustakin kunnasta valitaan sen asukasluvun mukainen määrä valtuutettuja metropolivaltuustoon.
3. Kuten vaihtoehto 2, mutta metropolialue toimii vaalien tulosta laskettaessa yhtenä vaalipiirinä.
4. Metropolialue jaetaan esimerkiksi kolmeen tai neljään vaalipiiriin, joiden sisällä ei ole kuntakiintiöitä.

Vaihtoehto 1: Metropolialue yhtenä vaalipiirinä

Tässä vaihtoehdossa vaalijärjestelmä on seuraavanlainen:
- asetetut ehdokkaat olisivat ehdokkaina koko metropolialueella,
- puolueet päättäisivät vapaasti ehdokkaistaan (kuinka monta ehdokasta kustakin kunnasta asetetaan), ehdokkaiden enimmäismäärä per puolue (lista) olisi kuitenkin määrätty (esimerkiksi 1,5 kertaa valittavien valtuutettujen määrä),
- valitsijayhdistyksen jäsenmääräksi säädettäisiin esimerkiksi 100 äänioikeutettua,
- äänestäjä voisi äänestää ketä tahansa ehdokasta,
- vaalien tulos laskettaisiin samalla tavalla kuin yksittäisen kunnan tulos kunnallisvaaleissa.

Järjestelmä olisi siten täysin sama kuin kunnallisvaaleissa, kuntana vain olisi metropolialue.

Tämän vaihtoehdon hyvinä puolina voidaan mainita seuraavat:
- selkeä,
- äänestäjille tuttu,
- poliittinen suhteellisuus toteutuu hyvin (myös pienillä ja keskisuurilla puolueilla on hyvät mahdollisuudet saada edustajia metropolivaltuustoon, jos valtuusto on riittävän kokoinen).

Vastaavasti huonona puolena voidaan mainita:
- hyvin pienen kunnan mahdollisuudet saada edustaja metropolivaltuustoon ovat käytännössä pienet. Tämä saattaa olla ongelmallista perustuslain 121.1 §:ssä säädetyn kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta, jos metropolihallinnosta tulee ns. pakkokuntayhtymä.

Kun puolueiden välinen vaalitulos ratkaistaan koko metropolialueella annettujen äänten perusteella, voidaan pohtia, onko tarvetta asettaa tuloslaskentaan ns. juridinen äänikynnys. Äänikynnys voisi olla esimerkiksi 1, 2 tai 3 prosenttia. Metropolivaltuustopaikkoja voisivat saada vain ne puolueet ja ryhmät, jotka saavat metropolialueella vähintään äänikynnyksen osoittaman osuuden annetuista äänistä.

Vaihtoehdot 2 ja 3: Kuntien edustus metropolivaltuustossa kuntien koon mukaan

Jos halutaan varmistaa, että kustakin kunnasta on vähintään yksi edustaja metropolivaltuustossa, tulisi säätää, että jokaisella metropolialueen kunnalla on paikkoja metropolivaltuustossa joko
a) kuntien asukaslukujen osoittamassa suhteessa tai
b) kuntien asukaslukujen osoittamassa suhteessa, kuitenkin vähintään yksi tai
c) kuntien asukaslukujen osoittamassa suhteessa, kuitenkin vähintään yksi ja enintään X (X riippuu valtuuston koosta, esim. jos koko olisi 101, enimmäismääräksi säädettäisiin esim. 40).

Kustakin kunnasta valittavien valtuutettujen lukumäärät (kuntakiintiöt) olisivat siten selvillä ennen vaaleja. Jaon suorittaisi esimerkiksi aluehallintovirasto tai oikeusministeriö.

Seuraavassa on esimerkkilaskelma kuntien välisestä paikkajaosta, jotka on tehty käyttäen Hare-Niemeyerin menetelmää (samaa, jota käyttäen jaetaan kansanedustajien paikat vaalipiirien kesken):

	Paikkamäärät, ei kiintiöpaikkoja	
Kunta	**Metropolialueessa 10 kuntaa; Valtuuston koko 71**	**Metropolialueessa 16 kuntaa; Valtuuston koko 91**
Helsinki	34	37
Espoo	14	16
Vantaa	11	12
Porvoo	-	3
Lohja	-	3
Hyvinkää	-	3
Nurmijärvi	2	2
Järvenpää	2	2
Tuusula	2	2
Kirkkonummi	2	2
Kerava	2	2
Riihimäki	-	2
Vihti	-	2
Mäntsälä	-	1
Sipoo	1	1
Kauniainen	1	1
Yhteensä	**71**	**91**

Jos kuntakiintiöt halutaan ottaa käyttöön, vaalijärjestelmävaihtoehtoja ovat seuraavat:

- kussakin kunnassa toimitetaan erikseen omat vaalit metropolivaltuutettujen (tai –valtuutetun) valitsemiseksi; tai
- metropolialue on tulosta laskettaessa yhtenä vaalipiirinä, mutta muutoin vaalit toimitetaan kuntakohtaisesti.

Vaihtoehto 2: Kussakin kunnassa omat metropolivaalit

Tässä vaihtoehdossa kussakin kunnassa asetettaisiin omat ehdokkaat metropolivaltuuston vaaleihin. Äänestäjät äänestäisivät vain oman kunnan ehdokkaita. Tulos laskettaisiin kunnittain samalla tavalla kuin kunnallisvaaleissa.

Tämän vaihtoehdon hyviä puolia olisivat seuraavat:

- vaalijärjestelmä on selkeä ja
- takaa sen, että kustakin kunnasta tulee valituksi sen asukaslukua vastaava osuus metropolivaltuuston paikoista.

Toisaalta huonoina puolina voidaan mainita seuraavat:

- Suhteellinen vaalitapa toteutuisi hyvin vain kolmessa suurimmassa kunnassa. Kunnissa, joissa valitaan valtuutettuja 1-3, vaalitapa olisi vain nimellisesti suhteellinen ja näistä kunnista vain kunnan suuret puolueet/ryhmät voisivat käytännössä saada ehdokkaita läpi;
- Suhteellisuuden epätasainen jakautuminen johtaisi siihen, että suuret puolueet saisivat metropolivaltuustoon hieman enemmän paikkoja kuin niiden osuus koko metropolialueella annetuista äänis-

tä edellyttäisi. Vastaavasti pienten puolueiden mahdollisuudet saada edes yksi paikka metropolivaltuustoon ovat yleisesti ottaen heikommat ja on käytännössä mahdollista vain suurissa kunnissa.
- Kunnista valitut edustajat saattaisivat keskittyä valtuustossa oman kuntansa etujen valvontaan, metropoliajattelun kustannuksella.

Vaihtoehto 3: Metropolialue yhtenä vaalipiirinä, mutta kuntakiintiöt käytössä

Tämä vaihtoehto on muutoin sama kuin vaihtoehdossa 2, mutta vaalien tulos lasketaan kuitenkin siten, että metropolialue on yhtenä vaalipiirinä: kunkin puolueen (tai muun ryhmän) paikkamäärä metropolivaltuustossa määräytyy sen koko metropolialueella saaman äänimäärän mukaan.

Tämä vaihtoehto tulee toteuttaa joko
a) siten, että kussakin kunnassa asetetaan omat ehdokkaat metropolivaaleihin ja äänestäjät äänestävät vain oman kuntansa ehdokkaita. Ehdokkaiden enimmäismäärästä per lista tulee säätää, esimerkiksi, että kukin puolue saa asettaa ehdokkaita enintään 1,5 x valittavien määrä tai jos valittavia on vähemmän kuin 5, enintään 10 ehdokasta; tai
b) kuten kohdassa a, mutta siten, että puolue muodostaisi eri kunnissa asettamistaan ehdokkaista yhden listan. Äänestäjät äänestävät ketä tahansa ehdokasta.

Vaalien tulos lasketaan kolmessa vaiheessa:
- ensin lasketaan vaalien tulos d'Hondtin menetelmää käyttäen puolueiden (ja muiden ryhmien) koko metropolialueella saamien äänien mukaisesti;
- sen jälkeen kunkin puolueen saamat paikat jaetaan metropolialueen kuntien kesken puolueen kunnissa saamien äänimäärien suhteessa. Jaon perussääntö on, että jos puolue sai kunnassa A äänistään 10 %, se saa kunnasta A 10 % paikoistaan. Lopputuloksena kullakin puolueella on metropolivaltuuston paikoista äänimääräänsä vastaava osuus ja kullakin kunnalla asukaslukuansa vastaa osuus.
- kun on selvillä se, kuinka monta paikkaa puolue kunnasta saa, valituiksi metropolivaltuutetuiksi tulevat kunnassa eniten henkilökohtaisia ääniä saaneet ehdokkaat.

Menetelmiä, joilla puolueen metropolialueella saamat paikat jaetaan kuntien kesken, on useita. Vaalialuetoimikunta (KM 2008:2), joka laati ehdotuksen eduskuntavaalien vaalijärjestelmän uudistamiseksi, käsitteli niistä: kahta Hare-Niemeyerin menetelmää eri versioina ja kaksoissuhteellisuusmenetelmää.

Jotta puolueiden ja muiden ryhmien saamat äänimäärät olisivat kunnittain vertailukelpoisia, tulisi säätää, että jos puolueet A ja B solmivat yhdessä kunnassa vaaliliiton, niiden tulee solmia sama vaaliliitto metropolialueen kaikissa kunnissa, joissa ne asettavat ehdokkaita. Jos kaksi puoluetta asettaisi ehdokkaita sekä kunnassa X että kunnassa Y, mutta solmisi vaaliliiton vain kunnassa X, puolueita käsiteltäisiin vaalien tulosta laskettaessa erillisinä puolueina. Valitsijayhdistykset voisivat muodostaa kunnan sisällä yhteislistan samalla tavalla kuin kunnallisvaaleissa. Jotta valitsijayhdistyksiä voitaisiin kohdella ääntenlaskennassa yhdenvertaisesti puolueisiin verrattuna, tulisi säätää, että eri kuntien valitsijayhdistykset ja yhteislistat voisivat muodostaa keskenään metropoliyhteislistan.

Vaihtoehdon hyviä puolia olisivat seuraavat:
- toteuttaa hyvin poliittista suhteellisuutta, tasapuolinen kaikille puolueille ja mahdollistaa myös valitsijayhdistysten osallistumisen;
- takaa sen, että kustakin kunnasta tulee valituksi sen asukaslukua vastaava osuus metropolivaltuuston paikoista.

Vastaavasti huonona puolena olisi:
- vaikeaselkoinen laskentajärjestelmä. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on kahteen otteeseen (2006 ja 2010)[32] todennut pitävänsä vaikeaselkoista vaalijärjestelmää epäkohtana.

[32] PeVM 22/2006 vp ja PeVM 11/2010 vp.

Vaihtoehto 4: Metropolialueen jakaminen vaalipiireihin

Edellä mainittujen vaihtoehtojen lisäksi, jonkinlaisena välimuotona, voidaan metropolialue ajatella jaettavaksi yksittäisiä kuntia suurempiin, keskenään kutakuinkin tasasuuruisiin vaalipiireihin. Tällä saatettaisiin voida lieventää niin suhteellisuuden kuin kuntien edustuksenkin toteutumisessa olevia ongelmakohtia.

Seuraavassa esimerkissä 16 kunnan metropolialue on jaettu kolmeen vaalipiiriin:

Vaalipiiri	Vaalipiirin kunnat	Metropolivaltuuston paikat (Valtuustossa 91 valtuutettua)
Vaalipiiri A	Helsinki	37
Vaalipiiri B	Espoo Kauniainen Nurmijärvi Kirkkonummi Vihti Lohja	26
Vaalipiiri C	Vantaa Hyvinkää Riihimäki Järvenpää Tuusula Kerava Mäntsälä Sipoo Porvoo	28

Metropolialueen jakamista vaalipiireihin voidaan pitää varsin keinotekoisena ratkaisuna. Sillä ei myöskään voida taata pienimpien kuntien edustusta valtuustossa, koska esimerkiksi Kauniainen olisi edelleen hyvin pieni kunta omassa vaalipiirissään. Poliittinen suhteellisuus toteutuisi paremmin kuin jos vaalit järjestetään kussakin kunnassa erikseen, mutta kuitenkin huonommin kuin metropolialueen ollessa yhtenä vaalipiirinä.

Vaalipiirijaon tavoitteena tulisi olla yhtäältä mahdollisimmat tasakokoiset vaalipiirit ja toisaalta jonkin verran suuret vaalipiirit, jotta poliittinen suhteellisuus voi toteutua. Jälkimmäisen tavoitteen toteutuminen edellyttäisi, että vaalipiiristä valittaisiin vähintään noin 15 valtuutettua. Yllä olevassa esimerkissä on lähdetty siitä, että Helsinki on omana vaalipiirinään[33], jolloin muita kuntia ei voida jakaa useampaan kuin kahteen vaalipiiriin. Teoriassa mahdollista lienee tosin myös metropolialueen jakaminen kahteen vaalipiiriin, Helsinkiin (37 paikkaa) ja muuhun metropoliin (54 paikkaa). Tällaistakaan jakoa ei voitane kuitenkaan pitää tarkoituksenmukaisena metropoliajattelun näkökulmasta.

Vaihtoehdon hyviä puolia olisivat seuraavat:

- toteuttaa poliittista suhteellisuutta paremmin kuin vaihtoehto 2, joskin huonommin kuin vaihtoehdot 1 ja 3;
- selkeä vaalijärjestelmä.

Vastaavasti huonoina puolina olisivat seuraavat:

- ei takaa sitä, että jokaisesta kunnasta tulee valituksi vähintään yksi edustaja metropolivaltuustoon;
- vaalipiirit olisivat varsin kenotekoisia ja niitä lienee hankala saada samankokoisiksi;

[33] Toisaalta Helsinginkin voi matemaattisesti jakaa kahteen vaalipiiriin (19 ja 18 paikkaa).

- vaalipiireistä valitut edustajat saattaisivat keskittyä valtuustossa oman vaalipiirinsä etujen valvontaan, metropoliajattelun kustannuksella.

2.5.5 Vaaleihin liittyviä muita näkökohtia

Metropolivaalit toimitettaisiin lähtökohtaisesti samalla tavalla ja samalla aikataululla kuin kunnallisvaalit.

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus metropolivaaleissa määräytyisivät lähtökohtaisesti samoin kuin kunnallisvaaleissa.

Työryhmä ehdottaa lähtökohtaisesti, että ehdokas voisi halutessaan olla ehdokkaana sekä kunnallisvaaleissa että metropolivaaleissa ja tulla valituksi kumpaiseenkin luottamustehtävään. Työryhmä on kuitenkin pohtinut myös sitä vaihtoehtoa, että erityissäännöksellä kiellettäisiin samanaikainen ehdokkuus molemmissa vaaleissa (esim. ”Metropolivaaleissa ehdokkaana ei saa olla se, joka on ehdokkaana samanaikaisesti toimitettavissa kunnallisvaaleissa”). Tällä saattaisi olla metropolivaltuuston toimintaa selkeyttävä ja terävöittävä vaikutus. Lisäksi se saattaisi paremmin toteuttaa seudun kokonaisetuun tähtäävän ajattelun käytännön toteutumista valtuuston toiminnassa. Näistä samoista syistä työryhmä on vielä pohtinut sitäkin vaihtoehtoa, että vaalikelpoisuuden rajoituksena metropolilaissa säädettäisiin, että kansanedustaja tai Euroopan parlamentin jäsen eivät olisi vaalikelpoisia metropolivaltuustoon.

Vaaliviranomaisina metropolivaaleissa toimivat lähtökohtaisesti ao. kuntien vaaliviranomaiset (kunnan keskusvaalilautakunta, vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat ja vaalitoimitsijat). Jos metropolivaalit toimitetaan siten, että metropolialue on yhtenä vaalipiirinä, olisi luontevaa perustaa ehdokasasettelua ja tuloksen vahvistamista varten uusi viranomainen, metropolin keskusvaalilautakunta. Toinen vaihtoehto tältä osin on, että suurimman kunnan eli Helsingin keskusvaalilautakunta hoitaa nämä tehtävät omien kunnallisvaaleihin liittyvien tehtäviensä ohella.

Metropolivaltuuston vaaleissa voisi lähtökohtaisesti äänestää ennakkoon myös metropolialueen ulkopuolella. Tämä tarkoittaa, että metropolivaltuuston äänestyslippuja lähetettäisiin kaikkiin yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin. Tulisi kuitenkin pohtia, rajoitetaanko ennakkoäänestysoikeus kuitenkin vain kotimaahan vai ulotetaanko se myös ulkomaille (edustustoihin ja laivoihin).

Metropolihallintolaissa tulisi säätää, että metropolivaaleihin sovelletaan ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia (273/2009), ts. vaaleissa valituilla metropolivaltuutetuilla ja varavaltuutetuilla olisi velvollisuus tehdä vaalien jälkeen vaalirahoitusilmoitus Valtiontalouden tarkastusvirastolle soveltuvin osin samoin kuin kunnallisvaaleissa.

2.5.6 Metropolialueen asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen keinot

Metropolialueen ”jäsenyys” (henkilö- ja yhteisöjäsenyys) olisi määriteltävä laissa (vrt. kuntalaki 4 §), sillä sen perusteella määräytyisi se, minkälaiset osallistumisoikeudet ja vaikutusmahdollisuudet yksityisillä henkilöillä ja yhteisöillä olisi metropolihallinnon toimintaan ja päätöksentekoon (vrt. kuntalaki 4 luku).

Henkilöjäsenyys määritellään tällaisissa tapauksissa yleensä asumisen (kotikunta alueella) kautta ja yhteisöjäsenyys yhteisön rekisteröidyn kotipaikan mukaan. Jatkovalmistelussa olisi lisäksi selvitettävä, olisiko metropolialueella sijaitsevan kiinteistön omistajalla metropolialueen jäsenyys ja mitkä olisivat sen oikeusvaikutukset (vrt. kuntalaki 4 § 3 kohta).

Henkilöjäsenillä olisi ainakin äänioikeus metropolivaaleissa. Riippuen siitä, mitä tehtäviä metropolihallinnolle lopulta säädetään, tulisi pohtia kysymystä siitä, tulisiko mahdollistaa neuvoa-antavan kansanäänestyksen järjestäminen myös metropolialueella. Tällöin alueen henkilöjäsenellä tulisi olla äänestysoikeus kansanäänestyksissä. Mitä vahvempi metropolihallinnosta tulee, sitä perustellumpaa kansanäänestyksen mahdollistaminen on. Perustuslaki ei asettane esteitä metropolialueen kansanäänestykselle, pikemminkin päinvastoin: PL 14.4 §:ssä säädetään, että julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä koskevaan päätöksentekoon.

Jos neuvoa-antava kansanäänestys halutaan mahdollistaa metropolialueelle, sen menettelyiden tulisi lähtökohtaisesti olla soveltuvin osin samanlaisia kuin kuntalain 30 §:ssä säädetyn kunnallisen neuvoa-antavan kansanäänestyksenkin. Siten kansanäänestyksen järjestämisestä päättäisi metropolivaltuusto. Metropolin äänestysoikeutetut asukkaat voisivat tehdä metropolivaltuustolle aloitteen kansanäänestyksen järjestämisestä.

Työryhmä on käsitellyt myös kysymystä siitä, tulisiko mahdollistaa se, että metropolialueen asukkaat voisivat tehdä metropolihallinnolle sen toiminta koskevissa asioissa vastaavia aloitteita (metropolialoitteita) kuin mitä kuntalain 28 §:ssä säädetään. Mitä vahvempi metropolihallinnosta tulee, sitä perustellumpaa tämä olisi. Oikeusministeriön kuntalaisaloitepalvelua (www.kuntalaisaloite.fi) voidaan tarvittaessa muokata niin, että metropolialoitteen tekeminen sen kautta olisi mahdollista.

Metropolihallinnon olisi myös muutoin huolehdittava, että alueen asukkailla, yhteisöillä ja palvelujen käyttäjillä olisi riittävät edellytykset osallistua ja vaikuttaa metropolihallinnon toimintaan. Metropolihallinnon olisi mm. aktiivisesti tiedotettava vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista (vrt. kuntalaki 26-31 §).

Metropolihallinnon toiminnan julkisuus määräytyisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

2.6 Vaihtoehdot metropolihallinnon rahoituksen järjestämiseksi

Metropolihallinnon rahoitustarve aiheutuisi sen tehtävistä. Rahoituksen järjestämiseksi on periaatteessa kaksi päävaihtoehtoa:

- verot ja veroluonteiset maksut, joiden tuotto ohjautuu metropolihallinnolle suoraan, ja
- kuntien metropolihallinnolle maksamat maksut, joilla voi olla erilaisia perusteita.

Edellisiä täydentävät muut rahavirrat ovat:

- eri toiminnoista kertyvät asiakasmaksut ja muut niiden kaltaiset rahavirrat, ja
- valtionosuuksien ohjaaminen suoraan metropolihallinnolle

Käytännössä metropolihallinnon rahoitukseen tarvittaisiin jonkinlainen em. rahoituskanavien yhdistelmä.

2.6.1 Yleisiä rahoitusjärjestelmään liittyviä kysymyksiä

Perustuslain asettamien reunaehtojen mukaan metropolihallinnon rahoitusmalli riippuu pitkälti metropolihallinnolle annettavien tehtävien edellyttämästä ulkopuolisen rahoituksen suuruudesta. Mitä suurempi on metropolihallinnon tehtävien hoitamisen edellyttämän ulkopuolisen rahoituksen suuruus ja mitä enemmän kuntien taloudellista liikkumavaraa sidotaan metrohallinnon tehtävien rahoittamiseksi, sitä todennäköisemmin perustuslain näkökulmasta metropolihallinnolle tulee luoda oma verotusoikeus. Oma verotusoikeus merkitsee, että kyseessä on perustuslain 121§:n 4 momentissa tarkoitettu itsehallinto kuntaa suuremmalla alueella.

Rahoituksen näkökulmasta metropolihallinnon tehtävien ja aluerajauksen tulisi olla sellainen, että metropolihallinnon koko alue olisi mahdollisimman yhtenäinen sen tehtävien kannalta.

Lähtökohtaisesti metropolihallinnolle siirrettäisiin tällä hetkellä muiden tahojen hoitamia tehtäviä. Näin ollen sen rahoitustakin voidaan ajatella siten, että näitä tehtäviä vastaava rahoitus siirrettäisiin kunnista ja valtiolta metropolihallinnolle. Pääosiltaan rahoitusjärjestelmässä on kysymys olemassa olevien tulovirtojen uudelleenohjaamisesta metropolihallinnon käyttöön. Kun tarkoituksena on kuitenkin vahvistaa puuttumista seudullisiin ongelmiin, on kuitenkin todennäköistä, että tehtävien hoidon rahoitustarve kasvaa.

Metropolihallinnolle kunnilta siirrettävät rahoitusosuudet muodostuisivat

1. Metropolihallinnon menoista
2. Sen liikelaitoksen HSL:n kuntaosuuksista
3. Vuokra-asuntoliikelaitoksen nettomenoista
4. Väylien ja katujen hoidosta ja investoinneista

Rahoituksen näkökulmasta toimintojen kokoamisella voidaan odottaa olevan myönteisiä tuottavuusvaikutuksia koottaviin toimintoihin. Keskeisten taloudellisten hyötyjen voi arvioida syntyvän metropolihallinnon toiminnan kautta, erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen liittyvistä vaikutuksista ja hyödyistä. Näitä ei ole ollut mahdollista arvioida väliraporttivaiheessa.

Metropolihallinto, kuten muutkin vastaavanlaiset organisaatiot, tarvitsisi lainarahoitusta jonkin verran. Oikeushenkilönä sillä on mahdollisuus hakea ja saada lainaa markkinoilta. Lainaehtoihin vaikuttaa, millainen rahoitusperusta ja tehtävät metropolihallinnolla on. Jos metropolilla on runsaasti varoja vaativia toimintoja, kuten esimerkiksi väylien rakentamista, sillä tulee todennäköisesti olemaan merkittävä lainakanta.

Metropolin lainoilla on eri rahoitusjärjestelmissä erilainen merkitys. Jos metropolihallinnon päärahoituslähteenä olisivat omat verot, sen lainatkin olisivat sen omia lainoja. Jos metropolihallinto toimisi kuntien maksuista saatavalla rahoituksella, se olisi käytännössä kuntakonsernin osa ja sen tekemät lainat olisivat viime kädessä kuntien lainoja.

2.6.2 Vero ja veroluonteiset maksut

Jos metropolihallinto on kuntaa suuremman alueen itsehallintoa, sen rahoituksen perusratkaisun pitäisi perustua metropolihallinnon asemaan verojen saajana. Kuntayhtymällä ja pakkokuntayhtymällä ei voi verotusoikeutta olla. Kysymykseen metropolihallinnon luonteesta vastaa lopulta sen päätöksentekojärjestelmä, tehtävien luonne ja rahoituksen laajuus.

Jos valtion ja itsehallinnon välinen kustannustenjako halutaan pitää ennallaan, tulisi metropolihallinnon verotusoikeudella kerätyillä varoilla kattaa kustannuksia, joita aiheutuisi kuntien aikaisemmin hoitamista ja rahoittamista tehtävistä. Metropolihallinnon toiminnan tulisi vähentää kuntien tehtäviä ja sen keräämien verojen vähentää kuntien rahoitustarvetta. Verotuloihin perustuvaan valtionosuuksien tasaukseen tällaisella järjestelmällä olisi vaikutuksia, jotka pitäisi ottaa huomioon lainsäädännössä.

Metropolihallinnon rahoitustarve voitaisiin verotuksen kautta ratkaista periaatteessa joko ohjaamalla jonkun verolajin tuotto alueelta metropolihallinnon rahoitukseksi tai luomalla oma veronsa. Kokonaan uuden verolajin tekeminen metropolihallintoa varten ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista valmistelulle varatussa ajassa. Metropolihallinnolle ei ole tarkoituksenmukaista ohjata tuottoa valtiolle tulevasta verotulosta, ellei sille siirry merkittävässä määrin valtion tehtäviä.

Mahdollisiksi metropolihallinnolle tuleviksi veroiksi jäävät yhteisöveron tuotosta kunnille tuleva osuus, ansiotuloveron tuotto ja kiinteistövero. Yhteisövero ei sovellu kyseiseen tarkoitukseen, koska sen tuotto on suhdanneherkkä. Näistä lähtökohdista ensisijaiset ajateltavissa olevat verot olisivat ansiotulosta kunnalle maksettava tulovero ja kiinteistövero.

Kunnallisveron tuoton ohjaaminen osittain metropolihallinnolle nostaa esiin perustuslaillisen kysymyksen kuntien verotusoikeudesta tietyillä verolajeilla. Perustuslain mukaan kunnilla on verotusoikeus ja kunnalliseen itsehallintoon perustuen oikeus vapaasti päättää veroprosentistaan.

Jos päädytään siihen, että metropolihallinnon rahoituksen keskeisenä osana on oman veron tuotto, tulee sen toimivaltaa liikenneinfrastruktuurin osalta mietittäessä ottaa huomioon rahoitusvastuun jakaminen. Nykytilan säilyttäminen rahoituksen osalta merkitsisi, että valtio osallistuisi hankkeisiin ja tekisi niistä päätöksiä kuten tähänkin saakka. Jos rahoitusvastuuta siirretään metropolihallinnolle valtiolta, tämä vaikuttaisi metropolihallinnon verotuksen tasoon.

Verotusoikeus tekisi metropolihallinnosta taloudellisesti itsenäisen ja irrottaisi sille kunnilta tulleiden tehtävien päätöksenteon kunnista myös taloudellisesti. Tehtävien ja päätösten vaikutukset näkyisivät kuitenkin kunnissa ja vaikuttaisivat myös muiden, nyt kunnilla olevien tehtävien hoitamiseen.

Metropolihallinnon verotusoikeus olisi erittäin merkittävä muutos Suomen verojärjestelmässä.

Verovelvollisten kannalta metropoliverotus aiheuttaisi todennäköisesti kokonaisveroasteen kasvamista. Jotta verovelvollisten kokonaisverorasitus ei kasvaisi, tulisi kuntien alentaa verotustaan metropoliveroa vastaavasti omilla päätöksillään. Tämä vastaisi myös ajatusta siitä, että metropolihallinnolle siirretään tehtävät ja niistä vastaava rahoitus kunnilta ja valtiolta.

Verorasitusta mahdollisesti nostavia tekijöitä olisivat ainakin seuraavat:

- Metropolihallinnon tehtävissä voi olla uusia tehtäviä tai tehtäviä, jotka laajentavat nykyisiä tehtäviä. Tällöin toimintaa ei voida rahoittaa jakamalla nykyisiä resursseja uudestaan.
- Metropolihallinnon tavoitteeksi voidaan asettaa toimintojen volyymin laajentaminen nykyisestä. Tämä voi koskea kaavoitusta, asuntojen rakentamista ja liikenteen investointeja. Volyymin kasvattaminen merkitsee väistämättä lisärahoituksen tarvetta kaikissa rahoitusmalleissa.
- Kun kunnille jäisivät nykyiset alijäämät, ne eivät välttämättä alentaisi omaa verotustaan omilla päätöksillään metropoliveron tullessa voimaan. Sen sijaan ainakin joissain kunnissa metropolivero voisi aiheuttaa voimakasta tarvetta alentaa kunnallisveroa vähemmän, jotta alijäämiä saataisiin katetuksi nopeammin. Vaikka veronkorotustarve on olemassa ilman metropolihallintoakin, loisi verojärjestelmän uudistaminen päätöksentekotilanteen, jossa tällainen toimintatapa olisi jopa todennäköinen.

Metropoliveron keskeisiä ongelmia ovat seuraavat:

- Metropolihallinnon verotusoikeus tarkoittaisi myös merkittävää poikkeusta perustuslaissa säädetystä kansalaisten yhdenvertaisesta kohtelusta, koska vain tietyllä alueella olisi erillinen verojärjestelmä, joka saattaisi johtaa kokonaisveroasteen kasvuun;
- Verotusoikeusmallissa merkittävä ongelma on, että verotusoikeus hajautuu aikaisempaa useammalle veronsaajalle.
- Järjestelmän yksinkertaisuus kärsisi erityisesti kunnallis- ja metropoliverotuksessa mahdollisesti eriävien veropohjien, useiden veroprosenttien ja verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen laskennan monimutkaistumisen myötä.
- Järjestelmä lisäisi Verohallinnon työmäärää ja vaikuttaisi Verohallinnon tehtäviin, henkilöstötarpeeseen, tietojärjestelmiin ja muihin toiminnan edellytyksiin.

Myönteisenä puolena ratkaisussa olisi, että metropolihallinnon verotusoikeus asettaisi sen valtuuston suoraan vastuuseen äänestäjille verotuksestaan. Mallissa, jossa metropolihallinto määrittelisi kunnille maksut, vastuun verotuksesta kantaisi kunta, vaikka sillä ei olisi mahdollisuutta vaikuttaa metropolihallinnon määräämiin maksuihin. Metropolihallinnon verotusoikeus olisi metropolihallinnon ja asukkaiden välisen suhteen kannalta läpinäkyvämpi kuin jokin välillinen järjestely. Itsehallinnollisen luonteen edellyttämää itsenäistä rahoitusta on käytännössä hyvin vaikeaa järjestää ilman omaa verotusoikeutta.

Verotusoikeuteen perustuvassa ratkaisussa metropolihallinnolle tulisi säätää velvollisuus kattaa alijäämät. Ali- ja ylijäämien suhteen metropolihallinto olisi kuten nykyiset kunnat. Metropolihallinnon ali- tai ylijäämä ei vaikuttaisi suoraan kuntien talouteen.

Kiinteistövero metropoliverona

Metropolialueella sijaitsevat kunnat menettäisivät tältä osin verotusoikeutensa tai osan siitä, mikä rikkoisi perustuslaissa kunnille turvattua verotusoikeutta sekä kuntien yhdenvertaista kohtelua. Toisaalta näin syntyvä verotulo käytettäisiin tehtäviin, joita muualla maassa hoitavat kunnat. Kun metropolihallinnon keskeisiä tehtäviä olisivat maankäytön suunnittelu, asuminen ja liikenne, kiinteistöverolla olisi toiminnallinen yhteys metropolihallinnon tehtäviin.

Kiinteistövero on siirretty valtionosuuksien tasausjärjestelmän ulkopuolelle, joten sen siirtäminen metropolihallinnolle ei vaikuttaisi tasausjärjestelmään. Kiinteistöveron tuotosta suurempi osa kertyy rakennuksista ja pienempi osa maapohjasta. Jos kiinteistöveroja korotetaan metropolihallinnon rahoittamiseksi, sillä voi olla uudis- ja korjausrakentamista hillitsevä vaikutus.

Taulukko 1. Kiinteistöveron tuotto metropolin nk. ydinalueen kunnissa.

Kunta	Verovuodelta 2013 tilitetyt kiinteistöverot 2014/01 mennessä
Helsinki	193 045 347
Espoo	68 219 371
Vantaa	64 328 029
Kauniainen	2 742 612
Sipoo	6 394 839
Järvenpää	9 979 894
Kerava	9 136 142
Tuusula	6 345 613
Nurmijärvi	6 993 101
Kirkkonummi	8 267 342
Yht.	375 452 290

Kiinteistöveron siirrolla pystyttäisiin kattamaan lähes 400 miljoonan euron vuotuiset menot. Metropolivaltuusto määrittelisi kiinteistöveron tason samaksi koko alueella, joten yllä olevan taulukon mukainen verokertymä muuttuisi väistämättä jonkin verran.

Kiinteistöveron siirtäminen metropolihallinnolle merkitsisi veron suuruuden harmonisointia alueella ja vaikuttaisi todennäköisesti verotuksen tasoon eri tavalla eri kunnissa. Oma kysymyksensä on, olisiko näin tapahtuva tulojen menetys samansuuruinen kuin tehtävien siirto metropolihallinnolle.

Kiinteistövero on osittain perustuslain suojan sisällä ja siksi sitä ei voida kokonaan siirtää kunnilta metropolihallinnolle. Mahdollista olisi kuitenkin siirtää osa kiinteistöveron tuotosta metropolihallinnolle. Taloudellisen liikkumavaran näkökulmasta kiinteistöveroa ei voi siirtää enempää kuin metropolihallinnolle siirtyy kustannuksia vastattavaksi kunnilta.

Tulovero metropoliverona

Metropoliveroa varten olisi luotava kokonaan uusi verojärjestelmä tilityksineen. Järjestelmä luotaisiin vain metropolihallinnon tarpeita varten. Ennakonpidätysten jako-osuuksien määrittäminen monimutkaistuisi ja Verohallinnon tehtävät sekä todennäköisesti resurssitarpeet kasvaisivat.

Metropolivero voitaisiin periaatteessa toteuttaa tuloverona ainakin kahdella tavalla:

- Metropolivero voisi olla täysin kuntaverosta erillinen vero, johon sovellettaisiin vähennyksiä samalla tavalla kuin kuntaveroon.
- Metropolivero voitaisiin toteuttaa niin, että metropoli ja kunnat päättävät itsenäisesti omasta veroprosentistaan ja niiden summa olisi kunta- ja metropolivero. Verotuoton jakamisen tulisi tapahtua veroprosenttien suhteessa.

Jos metropolivero määriteltäisiin maksettavaksi kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella ja siihen kohdistuisivat samat vähennykset kuin kunnallisveroon, 1-prosenttiyksikön vero tuottaisi metro-

polin ydinalueella karkeasti arvioituna suuruusluokaltaan 300 miljoonaa euroa. Nykyisen kiinteistöveron tuoton tasolle päästäisiin noin 1,25 % verotasolla.

2.6.3 Kuntien maksut metropolihallinnolle

Metropolihallinnon rahoituksen perusratkaisu on mahdollista rakentaa kunnista saataville maksuille. Tämä järjestelmä olisi samankaltainen kuin kuntayhtymissä on ja se voi olla monimuotoinen riippuen toiminnoista, joita sillä on tarkoitus rahoittaa.

Perusratkaisut tämän mallin ja verotusoikeuden välillä vaikuttavat pitkälle myös metropolihallinnon ja sen alueen kuntien väliseen suhteeseen.

Rahoitusmallissa, jossa suuri osa tai pääosa metropolihallinnon rahoituksesta tulisi alueen kunnilta maksuina, on peruskysymys se, miten maksujen suuruudesta päätetään. Jos metropolihallinnosta halutaan tehdä puhtaasti itsehallinnollinen yksikkö, sen tulee itse voida päättää rahoituksestaan. Jos rahoitus tulisi kuntien maksuosuuksina, metropolihallinnon päätös maksuista merkitsisi maksuvelvoitetta kunnille ja se rajoittaisi hyvin voimakkaasti kuntien itsehallintoa talouden osalta. Tämä vaihtoehto on hyvin todennäköisesti perustuslain vastainen, eikä sitä toistaiseksi ole syytä valmistella pidemmälle.

Jos kuntien maksuihin perustuvassa järjestelmässä kunnat päättävät maksuosuuksista perussopimuksessa tai muuten, ei metropolihallinto voi olla PL 121 §:n 4 momentissa tarkoitettu itsehallinnollinen yksikkö.

Periaatteessa maksujen perusteena voisi olla jokin tietty summa alueen kutakin asukasta tai pinta-alan neliökilometriä kohden tai jokin tietty osuus kunkin kunnan tuloista. Viimeistä ratkaisua varten tulisi lainsäädännössä määritellä, mitkä kunnan tulot lasketaan kokonaisuuteen, josta osuus määräytyisi. Päätöksentekovaihtoehtoja ovat ainakin seuraavat:

- maksuista ja niiden perusteista säädetään laissa,
- perusteista säädetään laissa ja maksuista päättää metropolivaltuusto,
- perusteista säädetään laissa ja maksuista päättävät alueen kunnat yhteistoiminnassa,
- maksuista ja niiden perusteista päättävät alueen kunnat yhteistoiminnassa.

Jos metropolihallinnon rahoituksen pääosa tulisi alueen kunnilta niin, että laissa säädettäisiin yksiselitteisesti maksujen perusteista, se ei rajoittaisi kuntien verotusoikeutta ja menon syntymisen perusta olisi laissa säädetty. Metropolihallinnon kannalta tilanne merkitsisi, ettei se itse voisi päättää tuloistaan, mutta niistä tai niiden perusteista päätettäisiin laissa. Metropolihallinnon tulisi toteuttaa tehtävänsä näin saatujen tulojen puitteissa. Järjestelmässä tulisi varmistua siitä, että sekä kunnille että metropolihallinnolle syntyy riittävät taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistään. Järjestelmä todennäköisesti vaatisi säädösten tarkistamista melko usein ja heikentäisi metropolihallinnon kykyä reagoida nopeisiin muutoksiin.

Jos alueen kunnat päättäisivät maksuista ja/tai niiden perusteista, metropolihallinnon rahoitus toimisi samalla tavalla kuin kuntayhtymien rahoitus. Tällöin metropolihallinto ei voisi kovin itsenäisesti toimia esimerkiksi väyläpolitiikassa. Jos metropolihallinnon tehtävät olisivat lähinnä suunnittelu-, koordinointi- ja päätöksentekotehtäviä, tällainenkin rahoitusmalli mahdollistaisi suhteellisen itsenäisen toiminnan. Tehtävissä, joissa rahoituksella on tehtävän sisältöön suuri merkitys, rahoitusmalli estäisi itsenäisen kunnista riippumattoman toiminnan.

Jos metropolihallinnolle siirretään kunnilta valtionosuustehtäviä, tulisi valtionosuus siirtää siltä osin kunnilta metropolihallinnolle. Tämä pitäisi varmistaa lainsäädännössä tai vähintään sopimusteitse siten, että kunnat siirtävät kyseisen määrän valtionosuutta maksuina metropolihallinnolle.

2.6.4 Asiakasmaksut

Jos metropolihallinto alkaa hoitaa tai hallinnoida asukkaille jaettavia palveluita, sille kertyy näistä suoritteista maksuja. Metropolihallinnolla tulee olla toimivalta päättää maksujen suuruudesta ja laeissa tulee määritellä maksujen määräytymisen yleiset perusteet. Lainsäädäntöpohja on olemassa olevissa toimin-

noissa lähtökohtaisesti kunnossa. Tällaisia palvelualoja voisi olla asumisen, liikenteen tai muun infrastruktuurin alueilla.

Asumisen osalta metropolihallinnolle kertyisi sen omistamien asuntojen vuokratuotot.

Jos metropolihallinto hoitaisi käytännössä julkista liikennettä itse tai tytäryhteisönsä kautta, se saisi lipputuloja tästä toiminnasta. Jos metropolihallinto hoitaisi vesi-, jätevesi- tai jätehuollon palvelutehtäviä, se saisi kyseisestä toiminnasta aiheutuvat asiakasmaksut itselleen tuloina.

Näissä tulolajeissa voi olla kysymys useista sadoista miljoonista euroista tai miljardiluokan rahavirroista.

Lähtökohtaisesti vesi-, viemäri- ja jätehuoltotoiminnot rahoitettaisiin metropolihallinnonkin osana toiminnasta saatavilla tuloilla, eikä niihin sinällään tarvittaisi verorahoitusta. Julkisen liikenteen osalta HSL:n jäsenkunnat rahoittavat toimintaa verovaroin sen lisäksi, että toiminnasta saadaan lipputuloja.

Asuminen ja maankäyttö

Sosiaalisen asuntotuotannon lainoitusosuudet ovat varsin suuria, mutta uudistuotanto, kuten myös korjausrakentaminen, vaatii myös omistajan omaa rahoitusta. Uudistuotannon osalta omarahoitusosuus on 5–10 prosenttia kohteen hankintahinnasta. Vuonna 2013 Helsingin seudulle hyväksyttiin yhteensä noin 425 milj. euron suuruinen korkotukilainoitus.

Kaavoituksen toteuttamiseksi metropolihallinto tarvitsee myös suunnitteluorganisaation, jonka palkoista, toimitiloista ja muista toimintamenoista se vastaa.

Liikenne

Jos metropolihallinto tai sen osa toimii julkisen liikenteen järjestäjänä, sille syntyy tulovirtaa lipputuloista ja mahdollisesti liikenteen erilaisista tuista. Nämä rahoitusjärjestelyt siirtyisivät sille osittain HSL:eeltä sellaisenaan. Jos metropolihallinnolla olisi liikenteen järjestämistehtävä koko alueellaan, se laajenisi nykyisestään ehkä merkittävästikin, mikä vaatisi rahoitusjärjestelmän ulottamista koko alueelle.

Alueellista ja paikallista julkista liikennettä rahoitetaan LVM:n ja kuntien määrärahoista. Liikennevirasto päättää valtion budjetissa osoitetun joukkoliikenteen määrärahan kiintiöimisestä ELY-keskuksille. Ostot kohdistuvat ensinnäkin maaseudun perus-palveluluonteiseen linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaan julkiseen liikenteeseen. Valtionavustusta ja kuntien rahoitusta kohdistetaan kaupunkimaisen paikallisliikenteen ja maaseudun peruspalveluliikenteen ostoihin, kaupunkilippujen hintavelvoitteiden korvauksiin sekä palveluliikenteen ostoihin ja seutu- ja työmatkalippuihin. Valtion rahoitusosuus on enintään yhtä suuri kuin kunnan.

Joukkoliikenteen rahoitustavat metropolialueella

- Valtio ostaa metropolialueella junien lähiliikennettä vuosittain noin 10 miljoonalla eurolla.
- Valtio myöntää HSL:lle suurten kaupunkien joukkoliikennetukea (n. 5 M€)
- HSL vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä jäsenkunnissaan
- HSL ulkopuoliset kunnat järjestävät oman kuntansa sisäisen joukkoliikenteen
- Uudenmaan ELY-keskus ostaa asiakastuloperusteista liikennettä täydentävää taajamien runkoliikennettä eli siis kuntien välistä liikennettä.

Helsingin seudun liikenne (HSL) vastaa jäsenkuntiensa joukkoliikenteen suunnittelusta ja tilaamisesta sekä koko Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. HSL:n toimintamenot olivat 2012 yhteensä 552,3 miljoonaa euroa. Suurin menoerä toimintamenoista olivat liikennöintikustannukset, joita kertyi 437,7 miljoonaa euroa. Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla toimintatuloilla, kuten valtion joukkoliikennetuella ja tarkastusmaksu-

tuotoilla. Kuntien maksuosuudet olivat vuonna 2012 yhteensä 277,8 miljoonaa. Nämä tulot tulisi siirtää metropolihallinnolle, mikä HSL:n tehtävät liitettäisiin metropolihallintoon.

Väylien ylläpito metropolin ydinalueella

Valtion ylläpidettäviä teitä on metropolialueella 1 249 km. Kuntien kunnossapitämiä katuja ja teitä alueella on 3 590 km ja kevyen liikenteen väyliä 4 463 km. Valtion tienpidon menot alueella ovat yhteensä noin 23 miljoonaa euroa vuodessa.

Kuntien liikenneväyliin liittyvät toimintamenot olivat 2012 alueella yhteensä 297 m €. Jos kuntien ja valtion väylätehtävät siirrettäisiin metropolihallinnolle, tulisi sille siirtää näiltä myös vastaava rahoitus.

Tällä hetkellä suuria tiehankkeita on alueella vireillä 501 M €:n edestä ja niistä on kuntien hankkeita 58 M €, minkä lisäksi kunnat rahoittavat valtion hankkeita 69 M €:n edestä. Ratahankkeita on alueella vireillä 790 M €:n edestä ja niistä on kuntien hankkeita 186 M €, minkä lisäksi kunnat rahoittavat valtion hankkeita 7 M €:n edestä. Valtion osuus näistä hankkeista on yhteensä 949 M € ja kuntien 320 M €.

2.6.5 Valtion osuus ydinmetropolin rahoituksessa

Ainakin osana metropolihallinnon rahoitusta on valtion rahoituksen ohjaaminen sen käyttöön. Jos metropolihallinnolle siirretään valtion tehtäviä, sille pitäisi rahoitusperiaatteen mukaan siirtää myös tällaisten tehtävien rahoitus. Se voidaan hoitaa usealla tavalla.

Taloudellisesti merkittävimpiä tehtäviä metropolihallinnolle ehdotetuista tehtävistä ovat joukkoliikenteen ja liikenneinfrastruktuurin ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyvät tehtävät.

Jatkuvan toiminnan rahoitus olisi mahdollista järjestää valtionosuudeksi metropolihallinnolle, jota olisi nykytasolla joukkoliikenteen järjestämiseen 15 M € vuodessa ja teiden ylläpitämiseen 23 M € vuodessa, jos nämä tehtävät siirrettäisiin valtiolta metropolille.

Mahdolliset tehtäväsiirrot valtion aluehallinnosta tulee hoitaa niin, että tehtäviä seuraa rahoitus. Väliraporttivaiheessa ei ole ollut vielä mahdollisuutta arvioida näiden tehtävien siirtoehdotuksia laskelmatasolle.

Väyläinvestointien rahoittamiseen tällainen malli ei sopisi, vaan ne tulisi hoitaa toisella tavalla, jos investoinnit haluttaisiin siirtää metropolihallinnolle. Ongelmana olisi rahoitustarpeen voimakas vaihtelu vuosittain. Metropolihallinnon ja valtion tulisi sopia suurista väylähankkeista ja niiden rahoitusvastuusta metropolin ja valtion välillä. Näin sovittujen hankkeiden valtion rahoitusosuus voitaisiin siirtää metropolihallinnolle esimerkiksi valtionavustuksena, jos siirtäminen olisi sopimisen jälkeen tarpeen.

2.6.6 Metropolihallinnon rahoitustarve omasta verotuksesta tai kuntien maksuista

Tässä vaiheessa ei mahdollista arvioida millaiset toimintamenot metropolihallinnolla olisi tai voisi olla. Sen sijaan on helpompi arvioida suuruusluokkia muista tehtävistä, mikäli ne siirrettäisiin metropolihallinnolle ja toiminnan volyymi pysyisi nykyisellä tasolla.

Sosiaalisen asuntotuotannon hoitaminen nykytasolla vaatisi omarahoitusosuutena 21 - 42 M € vuositasolla. Tämä olisi suuruusluokkana:

- alueen nykyisen kiinteistöveron tuotosta 5 - 11 %,
- 7 – 14 % yhden tuloveroprosentin tuotosta,
- 15 – 30 €/asukas tai
- 0,3 – 0,7 % alueella kunnille maksuunpannuista veroista v. 2012.

Jos HSL:n toiminta laajennettaisiin koko alueelle lain nojalla, kuntien maksuosuudet sille nousisivat (nyt 277,8 M €/vuosi). Kymmenen prosentin nousu merkitsisi tähän noin 300 M € menoja vuodessa. Tämä olisi suuruusluokkana ydinalueella:

- alueen nykyisestä kiinteistöveron tuotosta 75 %,
- karkeasti arvioiden yhden tuloveroprosentin tuotto,
- noin 215 €/asukas tai
- 5 % alueella kunnille maksuunpannuista veroista v. 2012.

Kuntien liikenneväyliin liittyvät toimintamenot olivat 2012 ydinalueella yhteensä 297 M €. Tämä olisi suuruusluokkana:

- alueen nykyisestä kiinteistöveron tuotosta 75 %,
- hieman yli yhden tuloveroprosentin tuoton,
- 220 €/asukas tai
- 5 % alueella kunnille maksuunpannuista veroista v. 2012.

Tällä hetkellä kunnilla on rahoitusta suuriin liikenneinvestointeihin 320 M €, mutta tämä ei toteudu yhtenä vuotena. Vuonna 2012 ydinalueen kuntien liikenneväyläinvestoinnit olivat 264 M €. Tämä taso olisi suuruusluokkana:

- alueen nykyisestä kiinteistöveron tuotosta 75 %,
- hieman alle yhden tuloveroprosentin tuoton,
- 220 €/asukas tai
- 5 % alueella kunnille maksuunpannuista veroista v. 2012.

Jos metropolille siirrettäisiin laajasti sosiaalisen asuntotuotannon, joukkoliikenteen, liikenneväylien ylläpitämisen ja liikenneinvestointien tehtävät, se tarvitsisi ilman toimintamenoja rahoitusta

- valtiolta joukkoliikenteen ja teiden ylläpitämiseen 38 M € vuodessa sekä suuriin liikenneinvestointeihin rahoitusta, joka olisi satoja miljoonia euroja vuodessa;
- nykyisestä kuntakentästä yli 900 M € vuodessa, mikäli liikenneinvestointien määrä pysyisi nykyisenä.

Kuntakentästä tarvittavan rahoituksen määrä ylittäisi työryhmän esittämän laajassa mallissa (ks. luku III) selvästi kiinteistöveron tuoton ja se ei siinä mallissa sopisi ainakaan ainoaksi rahoituslähteeksi. Laajassa mallissa kunnista tulisi siirtää metropolihallinnolle asuntotuotantoa, joukkoliikennettä, liikenneväylien ylläpitoa ja liikenneinvestointeja varten arviolta yli 900 miljoonaa euroa vuositasolla. Tuloverona tarve vastaisi karkeasti yli 3 % metropoliveroa. Asukasta kohden kuntamaksu olisi noin 700 € ja kunnille vuonna 2012 maksuunpannuista veroista osuus olisi noin 15 %.

Vähimmäistehtävä-mallissa, mutta maantieteellisesti laajassa mallissa kunnista tulisi siirtää metropolihallinnolle varat joukkoliikenteen tehtäviä varten. Jos tämä olisi suhteessa samanlainen summa asukasta kohden ja osuutena verotuloista laajemmalla alueella kuin metropolin ydinalueella, olisi rahoitustarve noin 250 €/asukas/vuosi tai 5,5 % maksuunpannuista veroista.

Rahoituserän siirtäminen metropolihallinnolle edellyttää kyseisten tehtävien siirtämistä ja sitä kautta vastaavaa menojen alenemista kunnille.

III OSA: TYÖRYHMÄN ALUSTAVAT EHDOTUKSET TOTEUTTAMISMALLEIKSI

Edellä todetun mukaisesti työryhmä on arvioinut, että metropolihallinto voidaan oikeudellisesti toteuttaa joko perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettuna kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä tai pakkokuntayhtymänä, jolla on vaaleilla valittu valtuusto. Oikeudellisen toteuttamismallin valintaan vaikuttavat mm. metropolihallinnolle annettavien tehtävien laajuus ja merkittävyys, rahoituksen suuruus sekä tehtävien oikeusvaikutukset alueen kunnille, kuntayhtymille ja muille sidosryhmille.

Metropolihallinnon tehtävien näkökulmasta työryhmä ehdottaa alustavasti kahta seuraavaa vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi (ks. myös liite 10).

1. **Vähimmäistehtävät-malli**. Metropolihallinto hoitaisi vain niitä tehtäviä, jotka sille vähintään tulee osoittaa, jotta metropolihallinnolle asetettavat tavoitteet voidaan saavuttaa.
2. **Laaja malli.** Metropolihallinto hoitaa laajasti sen toimialaan kuuluvia tehtäviä. Tarkoituksena on muodostaa metropolihallinnon tehtäväkokonaisuudesta mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena on myös, että eri tehtäväalueet tukevat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti.

Tehtäväkokonaisuuksien lisäksi mallit eroavat toisistaan mm. hallintomallin, rahoituksen järjestämisen, vaalien järjestämisen ja aluerajauksen osalta. Tietyt, metropolihallinnon perustamiseen liittyvät ehdotukset koskevat kuitenkin molempia malleja.

Ehdotukset ovat vielä alustavia. Ennen lopullisen ehdotuksen tekemistä työryhmä arvioi jatkovalmistelussa laajemmin mm. mallien vaikutuksia sekä muita lisäselvityksiä edellyttäviä asioita, myös lausuntokierroksella saamansa palautteen pohjalta.

Työryhmän on tullut työssään ottaa huomioon alueen kuntarakenteen kehitys sekä valmistella se huomioiden ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi keskittyen erityisesti hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa mainittuihin tehtäviin.

Kuntajakoselvitykset ovat alueella vielä kesken ja vasta kuntien päätöksenteon jälkeen alueen tuleva kuntarakenne on tiedossa. Työryhmä on ehdottamiensa mallien osalta tässä vaiheessa siksi alustavasti tarkastellut, millaisia vaikutuksia mahdollisilla kuntarakenteen muutoksilla olisi mallien tai niiden toteuttamisen näkökulmasta. Väliraportissa esitetyt mallit, niiden toteuttaminen sekä aluerajaus on määritelty ennen kaikkea oikeudellisten reunaehtojen sekä metropolihallinnon tehtävien kautta ja lisäksi erityisesti toiminnallisin tekijöin. Oikeudelliset reunaehdot kytkevät yhteen toteuttamisen vaihtoehtoiset tavat niin hallintomallin, rahoituksen kuin tehtävien ja aluerajauksenkin osalta. Työryhmän näkemyksen mukaan vähimmäistehtävät-mallin käyttöön otto edellyttäisi kuitenkin lähtökohtaisesti merkittäviä muutoksia kuntarakenteessa.

Kuntarakenteen muutosten vaikutuksia on jäljempänä tarkasteltu myös esitettyjen aluerajausten näkökulmasta. Kuntien mahdollisesti toteuttamilla kuntaliitoksilla voi olla vaikutusta aluerajaukseen. Tämä koskee erityisesti ehdotetun ydinalueen reunoilla sijaitsevia kuntia, joilla on liitosselvityksiä meneillään ydinalueeseen kuulumattomien kuntien kanssa. Työryhmän näkemyksen mukaan nk. ydinalueen kunnat kuuluisivat lähtökohtaisesti metropolihallinnon piiriin myös tilanteessa, jossa ne toteuttavat liitoksia ydinalueen ulkopuolisten kuntien kanssa. Sen sijaan laajemman alueen osalta jatkovalmistelussa tätä on vielä tarpeen arvioida.

3.1 Molempia malleja koskevat ehdotukset

Sekä vähimmäistehtävät-mallissa että laajassa mallissa metropolihallinnon tehtäväkokonaisuudet muodostuvat maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen (MAL) sekä kilpailukykyyn, elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvistä tehtävistä. MAL-tehtävät muodostavat metropolihallinnon tärkeimmän tehtäväalueen, jossa onnistuminen edistää kilpailukykyyn ja segregaation ehkäisyyn liittyvien tavoitteiden toteutumista.

Työryhmä ehdottaa, että metropolihallinnosta ja sen tehtävistä säädetään omassa erillislaissa (metropolihallintolaki) sekä tehtäväkohtaisissa erityislaeissa. Metropolihallinto olisi kaksikielinen viranomainen, jossa enemmistökielenä olisi suomi.

Metropolihallinnon ylin päättävä elin olisi hallituksen linjauksen mukaisesti vaaleilla valittava valtuusto. Työryhmä ehdottaa, että metropolihallinnon muita toimielimiä olisivat metropolihallitus, metropolijohtaja, lakisääteiset lautakunnat ja tarvittavat muut toimielimet. Luottamushenkilöitä, sisäisen hallinnon organisointia sekä konserniyhteisöjä ja yhteistyöorganisaatioita koskisi se, mitä luvussa 2.4 on näiltä osin todettu. Toiminnan järjestämisen yleisistä periaatteista sekä metropolihallinnon toimielinten tarkemmista tehtävistä määrättäisiin metropolivaltuuston antamalla hallintosäännöllä, luvussa 2.4 kuvatusti.

Työryhmä ehdottaa, että metropolivaali toimitettaisiin lähtökohtaisesti (teknisesti) samalla tavalla ja samalla aikataululla kuin kunnallisvaalit. Äänioikeus ja vaalikelpoisuus metropolivaaleissa määräytyisivät lähtökohtaisesti samoin kuin kunnallisvaaleissa. Vaalien järjestämiseen liittyvät yleiset, muut näkökohdat on kuvattu luvussa 2.5.

Työryhmä ehdottaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi, että metropolihallinto voisi järjestää kansanäänestyksen, asukkailla olisi äänestysoikeus kansanäänestyksessä sekä oikeus tehdä kansanäänestysaloite ja luvussa 2.5.6 kuvattu metropolialoite.

3.2 Vähimmäistehtävät-malli

Tehtäväkokonaisuudet

Malli sisältää ehdotuksen niistä tehtävistä, joita metropolihallinnolle tulee työryhmän näkemyksen mukaisesti vähintään osoittaa. Tehtävien määrittelyn lähtökohtana on, että osassa I esitetyt nykytilan ongelmat ja esitetyt tavoitteet voidaan olennaisilta osiltaan ratkaista. Tässä mallissa metropolihallinnon luonne ja tehtävät ovat pääosin strategisia ja osittain operatiivisia. Operatiivisia tehtäviä ovat erityisesti joukkoliikenteen järjestäminen ja rakennuttamispalvelut.

<u>Maankäyttö</u>

Metropolikaava

Vahva metropolikaava on keskeinen edellytys koko metropolihallinnon toimivuudelle. Tämän vuoksi valmistelussa ei ole katsottu mahdolliseksi esittää vaihtoehtoja tälle ratkaisulle.

Metropolikaavan sisältöä, asemaa kaavajärjestelmässä ja oikeusvaikutuksia on käsitelty yksityiskohtaisemmin edellä osassa II.

Metropolikaava mahdollistaa kuitenkin vaihtoehtoja mm. kaavan sisällön, oikeus- ja ohjausvaikutusten sekä suunnitelmaosan, toimeenpano-osan ja metropolisopimuksen välisen tehtäväjaon määrittelylle. Näin erilaisten tilanteiden vaatimukset voidaan ottaa huomioon.

Metropolikaava voi olla sisällöltään ja oikeusvaikutuksiltaan joustava. Metropolikaavaan voi tarvittaessa sisältyä osayleiskaavan kaltaisia tarkasteluja ja osayleiskaavan tapaan esitettyjä maankäyttöratkaisuja. Toisaalta metropolikaava voi suunnittelutarpeen mukaan olla myös yleispiirteisempi, esimerkiksi maa-

kuntakaavan tapaan. Samassa kaavassakin voi olla suunnittelutarpeen mukaan esitystavaltaan ja sisällöltään erilaisia osia.

Kaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta voidaan määritellä kaavan toimeenpano-osassa annettavilla määräyksillä ja metropolisopimuksella. Työnjako toimeenpano-osassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen välillä voi olla joustava.

Seudullisesta maapolitiikasta päättäminen

Metropolihallinnon keskeinen tehtävä on varmistaa seudullisesti yhtenäinen aktiivinen maapolitiikka, joka edistää maankäytön ja asumisen tavoitteiden toteuttamista. Tämän vuoksi metropolihallinnon tulisi päättää seudullisen maapolitiikan keskeisistä linjauksista. Metropolihallinto voisi hankkia maata sen toteutettavaksi kuuluvia tarkoituksia varten, erityisesti valtion tukemaa asuntotuotantoa varten.

Maan hankkiminen lunastamalla ja etuosto-oikeutta käyttämällä sekä maankäyttösopimukset liittyvät keskeisesti kuntien asemakaavoitukseen ja asemakaavojen toteuttamiseen. Nämä olisivat jatkossakin yksinomaan metropolialueen kuntien maapolitiikan välineinä. Kunnat saisivat kuitenkin nykyisen keinovalikoiman täydennyksenä oikeuden lunastaa maata ilman lupamenettelyä metropolikaavassa osoitetuilla seudullisilla MAL-alueilla, joita koskisi erityinen kaavamääräys. Määräyksen antamisen edellytyksenä olisi, että alue tarvitaan yleisen tarpeen edellyttämällä tavalla yhdyskuntarakentamiseen. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kehittämisalueita voitaisiin nimetä myös metropolikaavassa.

Etuostolakia ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että nykyisin pääkaupunkiseudun kuntia koskevat erityissäännökset, joilla etuosto-oikeutta pääkaupunkiseudun kunnissa on väljennetty, ulotettaisiin koskemaan myös metropolikaavassa osoitettuja MAL-alueita muissa kunnissa.

Suunnittelutarvealueista ja suunnittelutarveratkaisujen päättäminen

Tarve asemakaavan ulkopuolisen alueen maankäytön ohjaamiseen poikkeaa metropolialueella merkittävästi maan muista alueista. Metropolialueen yhdyskuntarakenteen kehittämistavoitteiden vuoksi asemakaavan ulkopuolinen alue tulisi määritellä metropolialueella yleisesti suunnittelutarvealueeksi siten, että rakentaminen lähtökohtaisesti edellyttää suunnittelutarveratkaisua. Työryhmä katsoo, että suunnittelutarvealueista ja suunnittelutarveratkaisuista päättämisen tulisi asian seudullisen merkityksen vuoksi kuulua metropolihallinnolle. Asemakaavan ulkopuolisen alueen maankäytön keskeiset periaatteet metropolialueella tulisi muutenkin ratkaista metropolikaavassa. Tämä koskee myös rantojen käytön keskeisiä periaatteita.

Poikkeamispäätökset

Työryhmä ehdottaa, että tässä vaiheessa metropolihallinnolle ei tulisi toimivaltaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten poikkeamisten käsittelyssä ja eikä myöskään poikkeamistoimivallan jakautumiseen kuntien ja ELY-keskuksen välillä tässä yhteydessä puututtaisi. Metropolihallinnolla tulisi kuitenkin olla valitusoikeus kuntien ja ELY-keskuksen poikkeamispäätöksistä.

Maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuden arvioinnissa on katsottu, että poikkeamistoimivaltaa tulisi edelleen siirtää ELY-keskukselta kunnalle, mutta toimivallan siirtämisen laajuutta ja menettelytapaa on syytä selvittää tarkemmin. Siinä yhteydessä on arvioitava myös sitä, onko poikkeamistoimivaltaa joiltakin osin syytä siirtää metropolihallinnolle.

<u>Asuminen</u>

Metropolihallinnon määrittelemä seudullinen asuntotuotantotavoite ja sitä edistävä metropolikaava toimeenpano-osineen riittäisi luomaan metropolialueelle sellaiset asuntotuotantoedellytykset, joiden avulla markkinatoimijat yhdessä seudun kuntien toimenpiteiden kanssa toteuttaisivat seudulle asetetun tuotantotavoitteen sellaisenaan.

Asuntotuotantotavoitteen toteutumisen varmistamiseksi ja metropolihallinnon viimesijaisen vastuun kantamiseksi erityisesti valtion tukemasta asuntotuotannosta malli sisältää sen, että kuntien rakennuttamispalvelut keskitettäisiin metropolihallinnolle metropolikaavan mukaisilla seudullisesti keskeisillä asuntotuotantoalueilla valtion tukeman tuotannon osalta.

Metropolihallinto kilpailuttaisi tuettujen asuntojen suunnittelun ja niiden toteuttamisen seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla. Tuettujen asuntojen omistus olisi edelleen kunnilla tai niiden omistamilla yhtiöillä. Myös yleishyödylliset yhteisöt voisivat edelleen toimia nykyisen käytännön mukaisesti tuettujen asuntojen rakennuttajina ja omistajina koko metropolialueella. Keskitetty kuntien omistamien tuettujen asuntojen rakennuttamistoiminta loisi parempia toimintaedellytyksiä tuettujen asuntojen toteuttamiselle seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla ja vapauttaisi samalla metropolialueen kuntien rajallisia rakennuttajavoimavaroja tuetun tuotannon toteuttamiseen muualla metropolialueella. Metropolihallinto voisi tarjota tarvittaessa rakennuttamispalveluja kunnallisille toimijoille valtion tukeman tuotannon toteuttamiseksi myös muulla metropolialueella.

Muun kuin valtion tukeman asuntotuotannon osalta sen toteuttaminen tapahtuisi tässä mallissa täysin kuntien ja markkinatoimijoiden toimesta.

Liikenne

Tässä vaihtoehdossa metropolihallinnolle siirrettäisiin nyt HSL:n vastuulla olevat liikennesektorin tehtävät sekä vastaavat, nykyisin ELY-keskuksen hoitamat joukkoliikennetehtävät myös niiden kuntien alueella, jotka nyt eivät ole HSL:n jäseniä. Joukkoliikenteessä metropolihallinnolle tulisi täysi toimivalta palvelutason, lippujärjestelmän, informaation ja liityntäpysäköinnin järjestämisessä sekä taksoista päätettäessä.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu kytkettäisiin kiinteästi metropolikaavoitukseen. Infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen tapahtuisi nykyisen mallin mukaisesti, mutta metropolikaava ja sen toimeenpano-osa ohjaavat toteutusjärjestystä maankäytön ja liikenteen suhteen. Metropolikaavan ja sen sisältämän liikennejärjestelmä-suunnitelman toteutuksesta sovittaisiin toteuttajaosapuolten välillä nykyistä MAL-sopimusta laajemmassa ja sitovammassa metropolisopimuksessa.

Ympäristöpalvelut

HSY:stä siirtyisi metropolihallintoon toiminnan käynnistyessä pelkästään määriteltyjen seudullisten tehtävien johtamiseen, strategiseen vesi- ja jätehuollon suunnitteluun osana metropolikaavan laadintaa sekä keskushallintoon liittyviä toimintoja. Sen sijaan HSY:n operatiivisia toimintoja (mm. vesi- ja jätehuollon operatiiviset toiminnot) ei siirrettäisi johtuen muun muassa jäsenpohjien erilaisuudesta ja omaisuuden siirtymisen edellyttämästä pitemmästä aikataulusta.

Kilpailukyky

Metropolihallinnolle osoitettaisiin kilpailukyky- ja elinkeinopolitiikkaan liittyvät seudulliset strategisen tason tehtävät sekä aluekehitystehtävät Uudenmaan liitolta. Elinkeinopolitiikan operatiivinen toteutusvastuu olisi kunnilla.

Metropolihallinnolla olisi kokonaisvastuu seudun kansainvälisen kilpailukyvyn edistämisessä. Se mm. vastaisi seudun vision, strategian ja kehittämistavoitteiden määrittelystä. Kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi metropolihallinto toimisi yhteistyössä sekä valtion että kuntien kesken. Keskeisenä työkaluna olisi sopimuksellinen politiikka metropolihallinnon ja valtion kesken (metropolisopimus).

Metropolihallinto hoitaisi oman toimialueensa osalta kaikki maakunnan liitolle (Uudenmaan liitto) kuuluvat tehtävät. Metropolialueen ulkopuolelle jäävien Uudenmaan liiton jäsenkuntien osalta olisi ratkaistava, minkä maakunnan / maakuntien alueelle ne jatkossa kuuluisivat, vai hoitaisiko metropolihallinto aluekehittämistehtäviä myös em. kuntien osalta.

Metropolihallinto huolehtisi alueen kansainvälisestä markkinoinnista ja invest in –toiminnasta (nykyisen Greater Helsinki Promotion Oy:n tekemä työ). Lisäksi metropolihallinto huolehtisi ulkomaalaisten osaajien houkuttelusta.

Metropolihallinto vastaisi elinkeino- ja innovaatiopolitiikan seudullisten strategisten tavoitteiden määrittelystä. Niiden toimeenpanosta metropolihallinto sopisi Uudenmaan ELY-keskuksen, Tekesin, seudun kuntien ja seudullisten kehittämisyhtiöiden kanssa. Metropolihallinto hoitaisi INKA (Innovatiiviset kaupungit) -ohjelman metropolialueen t&k&i-toimijoiden aktivoinnin Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus sekä Tulevaisuuden terveys -teemojen toteutuksessa.

Segregaatio, työvoima- ja maahanmuuttoasiat

Metropolihallinnolle annettaisiin lakiin pohjautuva mandaatti, joka velvoittaisi alueen kunnat ja sen eri hallinto- ja palvelusektorit yhteistyöhön segregaation torjumiseksi. Yhteistyövelvoitteen mukaisesti keskeiset metropolihallinnon, kuntien ja muiden järjestäjien segregaation torjuntaan liittyvät toimet koottaisiin metropolivaltuustokaudeksi hyväksyttävään sosiaalisen vahvistamisen toimenpideohjelmaan. Sosiaalisen vahvistamisen toimenpideohjelma ja sen toimeenpano edellyttäisivät, että metropolihallinnolla olisi käytettävissään riittävä segregaatioon liittyvä tilasto- ja analyysitieto. Segregaatio-, työvoima- ja maahanmuuttoasiat sisällytettäisiin metropolihallinnon ja valtion väliseen metropolisopimukseen.

Maahanmuuton aiesopimusta ja pakolaisten vastaanoton järjestämisen vastuita voitaisiin muuttaa niin, että valtion (ELY-keskus) kanssa sopijaosapuolena olisi jatkossa metropolihallinto kuntien sijasta. Metropolihallinnon keskeisin vastuu segregaation torjunnassa kohdentuu maankäytön suunnitteluun ja asuntopolitiikkaan**.** Tehostetun maa- ja tonttipolitiikan, uudistetun rakennuttajakapasiteetin ja valtion tukeman rahoituksen turvin varmistettaisiin riittävä vuokra-asuntojen rakentaminen ja hankinta. Metropolihallinnolle siirrettäisiin vastuu alueen asunnottomuuden hoitamisesta ja mm. koko metropolialueella käynnistettävän asumisneuvojatoiminnan avulla ehkäistäisiin häätöjä ja vähennettäisiin asunnottomuutta.

Metropolihallinto olisi Uudenmaan ELY-keskuksen yhteistyökumppanina mukana suunnittelemassa työvoimapoliittisen ja kotoutumiskoulutuksen tarpeita. Metropolihallinto osallistuisi työvoimapalvelukeskuksen/-keskusten toimintaan kuntien, KELA:n ja työvoimahallinnon ohella. Metropolihallinnolle soveltuisi hyvin alueellisen pitkän aikavälin koulutuksen ennakointi, josta nykyisin vastaa Uudenmaan liitto.

Metropolisopimus

Vaihtoehdossa metropolisopimuksen rooli olisi laajaa mallia suurempi, koska alueen hallintomallista ja maantieteellisestä laajuudesta johtuen metropolikaavassa ja sen toimeenpano-osassa ei voitaisi ratkaista kattavasti ja riittävällä tarkkuudella erityisesti maankäytön ja liikennejärjestelmän toteutuksen sekä riittävän sosiaalisen asuntotuotannon kannalta keskeisiä toimenpiteitä. Myös muiden tehtävien toimeenpanossa tarvittaisiin laajaa mallia enemmän valtion ja metropolihallinnon sekä kuntien välisiä sopimusjärjestelyjä.

Hallintomalli

Metropolihallinnon tehtävien ollessa laajaa mallia suppeampia, soveltuisi hallintomalliksi työryhmän arvion mukaan parhaiten luvussa 2.1 tarkemmin kuvattu pakkokuntayhtymä, jossa olisi vaaleilla valittu valtuusto. Tässäkin mallissa hallinnolle osoitettavat tehtävät ovat luonteeltaan selkeästi ylikunnallisia, mutta niiden ollessa taloudelliselta ja muulta merkitykseltään vähäisempiä, olisi pakkokuntayhtymämalli tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisempi järjestämistapa. Malli olisi mahdollinen, koska se ei supistaisi yhteistoimintaan velvollisten kuntien yleistä toimialaa. Päätöksentekojärjestelmä ei antaisi yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistamaa asemaa. Se ei myöskään vaikuttaisi oleellisesti jäsenkuntien hallintoon tai rajoittaisi alueen kuntien päätösvallan kuulumista kunnan jäsenten valitsemille toimielimille.

Rahoitusjärjestelmä

Rahoitusmallina olisi kunnille osoitettavat maksuosuudet.

Työryhmän arvion mukaan rahoitusosuuksien suuruusluokka olisi 250 €/asukas/vuosi tai noin 5 % kuntien verotuloista. Arvio sisältää tuetun asuntotuotannon omarahoitusosuuden nykyisillä volyymeillä ja HSL:n kuntamaksun oletuksella, että maksu asukasta kohden pysyy nykytasolla alueen laajentuessa. Toimintamenojen tarvetta ei ole voitu vielä arvioida.

Maksuosuuksien perusteista säädettäisiin laissa. Rahoituksesta voitaisiin päätösvalta jättää alueen kunnille siten, että rahoituksen suuruudesta päätettäisiin kuntalain 79 §:n mukaisella perussopimuksen muuttamista koskevalla enemmistöllä tai, mikäli kunnat eivät pääsisi sopimukseen, valtioneuvostolla olisi oikeus päättää laissa säädettyjen tiukkojen reunaehtojen rajoissa rahoituksen suuruudesta.

Joukkoliikenteen lipputulot kertyisivät tehtävien hoidon siirtyessä metropolihallintoon kuuluvalle joukkoliikenteen järjestäjälle. Vuonna 2012 HSL:n lipputulot olivat noin 270 miljoonaa euroa.

Aluerajaus

Mallissa metropolihallinnon alueellinen toimivalta voisi olla laajempi tehtävien ollessa suppeammat ja taloudelliselta sekä oikeudelliselta merkitykseltään pienemmät.

Metropolihallintoon kuuluisivat ydinalueen 10 kunnan ohella kuusi taajama- ja työssäkäyntiperusteella määriteltyä kuntaa. Metropolihallintoon kuuluisivat siten Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula, Sipoo, Vihti, Mäntsälä, Hyvinkää, Lohja, Porvoo ja Riihimäki.

Myös muut kuin ydinalueen kunnat kytkeytyvät yhdyskuntarakenteellisesti ydinalueeseen osin jo tällä hetkellä. Alueen tulevaisuuden kasvun ja laajenemisen johdosta on nähtävissä, että tarpeet yhdyskuntarakenteen hajautumisen ehkäisyssä ulottuvat ydinalueen kuntia laajemmalle alueelle mahdollisesti jo lähitulevaisuudessa. Kuntien toiminnallinen yhteys ydinalueelle on selkeä, joskin selvästi ydinalueen kuntia pienempi.

Vaalit

Tässä mallissa metropolivaltuuston vaali olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa työryhmän näkemyksen mukaan siten, että metropolialue muodostaisi yhden vaalipiirin (luvussa 2.5.4 kuvattu vaihtoehto 1). Kuitenkin myös vaihtoehdot 2-4 voivat tulla kysymykseen, jos vaalijärjestelmässä halutaan korostaa valtuuston alueellista edustavuutta.

Alustavaa arviointia vähimmäistehtävät-mallin vaikutuksista

Työryhmä on arvioinut esittämiensä mallien vaikutuksia tässä vaiheessa alustavasti ja erityisesti vain hallinnon, tehtävien ja rahoituksen osalta. Arviointi tarkentuu jatkovalmistelussa 15.9.2014 mennessä johdannossa mainittujen asioiden osalta.

Vaaleilla valittu metropolivaltuusto ottaisi vastuun koko seudun yhteisestä kehittymisestä. Seudulle syntyisi yhteinen näkemys seudun tulevaisuudesta, linjaukset seudun kehittämisestä sekä keskeiset ohjauspäätökset tarvittavista toimenpiteistä.

Metropolihallinnon perustamisella voitaisiin koota yhteen päätöksentekoa keskeisten ylikunnallisten tehtävien osalta. Erityisesti metropolikaavalla kyettäisiin vastaamaan toimintaympäristön muutoksesta aiheutuviin seudun haasteisiin, kuten voimakkaaseen väestönkasvuun, riittämättömään asuntotuotantoon, yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen samoin kuin koko seudun maankäytön tarkoituksenmukaiseen kehittämiseen.

Metropolihallinto päättäisi keskeisistä kuntarajat ylittävistä strategisista linjauksista maankäytön, asumisen ja liikenteen osalta sekä koskien kansainvälistä kilpailukykyä ja segregaation ehkäisyä. Malli mahdollistaisi nykyistä laajemman seudullisen joukkoliikennejärjestelmän sekä mahdollisuuden kasvattaa joukkoliikenteen markkinaosuutta. Myös liityntäpysäköinti tulisi selkeästi jonkun toimijan vastuulle. Kilpailukyvyn osalta päätöksenteon ja vastuun kokoaminen mahdollistaisi nykyistä paremmin koko seudun yhteisten tavoitteiden asettamisen sekä suunnittelun. Yksi vastuutaho edistäisi myös elinkeinoelämän näkökulmasta nykyistä toimivampia ratkaisuja ja yhteyksiä. Metropoliseudun kansainvälisen kilpailukyvyn ja elinvoimaisuuden kehittäminen vaikuttaisivat myönteisesti myös koko maahan. Metropolihallinnon alainen rakennuttajatoimija lisää erityisesti valtion tukemien vuokra-asuntojen toteuttamisen edellytyksiä metropolialueella. Se lisää kunnallisten tahojen käytettävissä olevia rakennuttajaresursseja merkittävästi seudullisesti keskeisillä asuntotuotantoalueilla tuetussa vuokra-asuntotuotannossa ja samalla vapauttaa kunnallisten rakennuttajaresurssien käyttöä muualla kuntien alueilla tuotettavaan tuettuun vuokra-asuntotuotantoon. Ehdotetun tuottajamallin toteuttaminen vaatii yhteistyötä kuntatoimijoiden ja metropolihallinnon välillä.

Metropolihallinnon toimivallan ja tehtävien ollessa kuitenkin osin rajattuja strategisen tason kysymyksiin, operatiivinen toiminta jäisi valtaosin kuntien päätösvaltaan. Tämä osin kaventaisi metropolihallinnon mahdollisuuksia vastata seudun yhteisiin ongelmiin sekä hallinnolle asetettuihin tavoitteisiin. Toisaalta malli tämän vuoksi kaventaisi kuntien itsehallintoa laajaa mallia vähemmän. Esimerkiksi asuntotuotannon osalta metropolihallinto osoittaisi mm. metropolikaavan mukaiset seudullisesti merkittävät asuntotuotantoalueet ja niiden toteuttamisjärjestyksen ja valtio – metropolisopimuksen kautta – vaikuttaisi kuntiin asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseksi. Kun asemakaavoitus, maapolitiikan toteuttaminen sekä tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen ja rahoitus olisivat kuntien tehtävänä, jäisi tavoitteiden toteuttaminen ja samalla asuntotuotannon riittävyys käytännössä kuitenkin kunnallisen päätöksenteon varaan.

Malli edellyttäisi monipuolista osaamista metropolihallinnossa. Resursseja voitaisiin jossain määrin koota yhteen sekä rationalisoida hallintoa, mutta strategisten tehtävien kokoamisella ei saataisi vastaavia rationalisointihyötyjä kuin laajojen tehtävien mallissa. Vaikka toimijoiden määrä nykyisestä vähenisi, vaarana voisi olla hallinnon päällekkäisyys ja samojen tehtävien hoito eri hallinnontasoilla. Oleellista olisi työnjaon ja toimivallan erittäin selkeä määrittely eri toimijoiden kesken.

Taloudelliset hyödyt voisivat olla, muun muassa metropolikaavan ja yhdyskuntarakenteen eheyttämisen myötä, pitkällä aikavälillä merkittäviäkin. Hyötyjen realisoituminen riippuu keskeisesti kuntien ja metropolihallinnon päätöksentekokyvystä ja operatiivisten toimintojen toteuttamisesta metropolihallinnon tavoitteiden mukaisesti. Myös päällekkäisen hallinnon purkamisella ja työnjaon selkeydellä on tähän vaikutuksensa.

Mallissa rahoitustarve tehtävien hoitoon olisi laajaa mallia pienempi. Maksuosuuksiin perustuva malli on kuntien itsehallinnon näkökulmasta toimivin tilanteessa, jossa tehtävät ovat taloudelliselta merkitykseltään vähäisemmät. Metropolihallinnolle on kuitenkin jätettävä riittävästi mahdollisuuksia päättää omien toimintojensa rahoituksesta. Toteutuksen keskeiset riskit rahoituksen osalta liittyvät siihen, ettei riittäviä rahoitusratkaisuja löydetä tai, että rahoituksen periaatteita ei kyettäisi muotoilemaan riittävän selkeästi. Kainuun mallista saatujen kokemusten perusteella oleellista onkin, että rahoituksesta on olemassa eri tilanteisiin soveltuvat yksiselitteiset periaatteet[34]. Suhteessa Kainuun malliin metropolihallintoa koskevassa lainsäädännössä ei kuitenkaan olisi kyse vapaaehtoisesta kokeilusta ja laissa tulisikin nimenomaisesti säätää vähintään taloudellisen vastuun ns. perälaudasta. Myös valtion rahoitus sen vastuulla oleviin investointeihin (mm. liikenne) olisi välttämätöntä.

Rahoitusjärjestelmään kohdistuu yksinkertaistamistarpeita mm. siksi, että joukkoliikenteen toimialue tulisi kasvamaan. Joukkoliikenteen hoito tapahtuisi koko alueella nykyisen HSL:n tapaan. Rahoittajiksi tulisi myös uusia, nykyiseen HSL:ään kuulumattomia kuntia. Myös liikennejärjestelmäsuunnittelun myötä alue

[34] Jäntti, A.; Airaksinen, J. & Haveri A. (2010) Siniset ajatukset - vapaasta pudotuksesta hallittuun sopeuttamiseen. Kainuun hallintokokeilun vaikutukset. (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2010)

laajenisi ja laajan alueen osalta voivat esimerkiksi investoinnit kohdistua alueelle yksittäisten kuntien kannalta epäoikeudenmukaisesti. Väylien omistussuhteissa ei välttämättä tapahtuisi muutoksia, jolloin väylien ylläpito ja investoinnit eivät edellyttäisi muutoksia. Liityntäpysäköinnin järjestäminen kuitenkin edellyttäisi rahoituksen osoittamista metropolihallinnolle. Resursseja edellyttäisivät lisäksi muut tehtävät, hallinto sekä neljän vuoden välein järjestettävät vaalit.

Riittävän vahvan rahoituspohjan saaminen myös metropolikaavan toimeenpano-osan edellyttämille toimenpiteille on tässä mallissa kriittisessä roolissa. Riskinä on tarvittavien rahoituspäätösten epävarmuus. Metropolikaavan suunnitelma- ja toimeenpano-osan kautta tulevien velvoitteiden perustuslainmukaisuus on epävarmuustekijä ja tullaan arvioimaan jatkovalmistelussa. Vähimmäistehtävät-mallin toimivuuden kannalta on olennaista, että metropolihallinnolla on käytössään vahva metropolikaava.

Tehtävien näkökulmasta vaihtoehdon voidaan arvioida olevan toteutettavissa laajaa mallia helpommin. Vaihtoehto merkitsisi kuitenkin toimivallan siirtoa kuntien ja metropolihallinnon välillä. Kuntien päätösvalta strategisissa, metropolihallinnolle siirrettävissä tehtävissä vähenisi. Lisäksi perustettaisiin uusi kuntayhtymä, jolloin metropolihallinnon perustamisella olisi vaikutuksia sekä kuntien että nykyisten yhteistoimintaorganisaatioiden hallintoon ja päätöksentekoon. Kuntayhtymän perustaminen merkitsisi uuden metropolitason päätöksentekojärjestelmän luomista.

Uuden hallinnontason ja organisaation perustaminen samanaikaisesti joidenkin nykyisten organisaatioiden toimintojen uudelleenjärjestelyjen kanssa edellyttää rahoitusta myös toimeenpanoon sekä riittäviä resursseja ja osaamista hallinnolliseen työhön (hallinnolliset ja juridiset muutokset, vaalien järjestäminen, henkilöstösiirrot, palkkausten harmonisointi, tietojärjestelmämuutokset). Vaikka hallinnollisesti kuntayhtymämallin perustaminen olisi todennäköisesti itsehallintomallia helpompi toteuttaa, voi sekin organisaatiomuutoksena olla useiden vuosien pituinen. Mikäli kunnissa päädytään käynnissä olevien liitosselvitysten tuloksena toteuttamaan liitoksia, tämä asettaa toimeenpanolle erityisiä haasteita ja mm. lisää toimeenpanovaiheessa resurssitarpeita sekä kuntien että valtion näkökulmasta.

Esitetty pakkokuntayhtymämalli vähimmäistehtävineen on itsehallintomalliin verrattuna riippuvaisempi alueen kuntien päätöksenteosta, koska kunnille jää valtaosa operatiivisista tehtävistä ja niitä koskeva päätöksenteko. Myös metropolisopimuksen toimeenpano jäisi monilta osin kuntien päätösten varaan. Tämä merkitsisi, ettei metropolihallinnolla välttämättä käytännössä olisi riittävän itsenäistä mahdollisuutta päättää seudun edun mukaisista ratkaisuista. Kainuun hallintokokeilun yhteydessä katsottiin kuntakohtaisten ja maakunnan etujen ajautuvan päätöksenteossa vastakkain. Maakuntavaltuutetuista 85 prosenttia toimi myös kunnanvaltuutettuina. Tämän nähtiin olevan osin ongelmallista ja aiheuttavan eturistiriitoja päätöksenteossa.[35] Mahdolliset eturistiriidat voisivat vaarantaa metropolihallinnolle asetettujen tavoitteiden toteuttamisen ja mm. taloushyötyjen toteutumisen.

Malli edellyttäisi metropolisopimuksen sitovuuden vahvistamista ja tämä edelleen muutoksia valtion hankepäätösjärjestelmään.

Monet nykyiset yhteistoiminnan rakenteet ja muodot korvattaisiin yhdellä päätösvaltaisella metropolihallinnolla. Kuntalaisen näkökulmasta päätöksenteko tulisi siten selkeytymään ja muuttumaan läpinäkyvämmäksi nykyiseen yhteistyömalliin verrattuna. Mallissa kunnilla myös säilyisi merkittävä operatiivinen vastuu ja toisin kuin yhteistyössä hoidettavien asioiden osalta nykyisin, olisi asukkaalla metropolihallinnon perustamisen myötä lailla säädettyjen oikeuksien kautta mahdollisuudet vaikuttaa keskeisiin ylikunnallisiin asioihin metropolialueella. Metropolihallinnon olisi myös muutoin huolehdittava asukkaiden, yhteisöjen ja palvelujen käyttäjien mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa. Metropolialueen asukkaiden kiinnostus metropolihallintoa ja -valtuustoa kohtaan voi kuitenkin olla vähäistä, mikä voi ilmetä alhaisena äänestysaktiivisuutena metropolivaltuuston vaalissa. Kainuun hallintokokeilun yhteydessä maakuntavaaleissa äänestysaktiivisuus oli hieman kuntavaaleja alhaisempaa, vaikkakaan suuria eroja ei ollut.

[35] Jäntti, A.; Airaksinen, J. & Haveri A. (2010) Siniset ajatukset - vapaasta pudotuksesta hallittuun sopeuttamiseen. Kainuun hallintokokeilun vaikutukset. (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2010)

Osin riippuen valittavasta vaalitavasta, voi metropolivaltuustossa valta keskittyä väestömäärältään suuriin keskuskuntiin. Tätä voidaan lieventää vaalipiirijaolla.

Kuntayhtymämallin mukaisesti järjestetty metropolihallinto on edellä todetusti riippuvaisempi jäsenkuntiensa päätöksenteosta. Siksi kuntarakenteen kehittäminen ihmisten tosiasialliseen elinpiiriin perustuen on tärkeämpää kuin laajan mallin toteuttamisen osalta. Esimerkiksi metropolikaavan tavoitteiden ja linjausten toimeenpano, asunto-ongelmien ratkaiseminen sekä liikennejärjestelmän tasapuolinen kehittäminen onnistuu parhaiten kuntarakenteessa, joka perustuu nykyistä paremmin alueen toiminnallisiin ominaispiirteisiin ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen. Tämä koskee varsinkin metropolialueen ydinaluetta, mutta on tärkeä myös sen ulkopuolella, erityisesti joukkoliikennekäytävien vaikutusalueella. Aluerajaus poikkeaisi lisäksi nykyisestä 14 kunnan aluerajauksesta. Mallissa yksittäisten kuntien mahdollisesti toteuttamilla liitoksilla voi olla vaikutusta myös aluerajaukseen kuten laajan mallinkin osalta.

Sekä vähimmäistehtävät-mallissa että laajojen tehtävien mallissa on tarpeen erikseen arvioida, miten metropolialueen ulkopuolisten Uudenmaan liiton jäsenkuntien aluekehitystehtävien ja maakuntakaavaan liittyvien tehtävien hoito järjestetään. Riskinä voidaan pitää sitä, että em. kuntien kehittäminen eriytyy metropolihallintoon kuuluvien kuntien kehittämisestä ja maankäytön suunnittelusta.

3.3 Laaja malli

Metropolihallinnon tehtäväkokonaisuudet

Laajassa mallissa esitetään metropolihallinnon tehtäviksi vähimmäistehtävät-mallissa esitettyjen tehtävien lisäksi uusia tehtäviä. Esitettävien uusien tehtävien tarkoituksena on muodostaa metropolihallinnon tehtäväkokonaisuudesta mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena on myös, että eri tehtäväalueet tukevat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti. Tässä mallissa metropolihallinnon luonne ja tehtävät ovat sekä strategisia että operatiivisia. Operatiivisia tehtäviä ovat vähimmäistehtävät-mallissa esitettyjen lisäksi tien- ja kadunpito, metron ja mahdollisen jokeriradan hallinnointi, tuetun asuntotuotannon omistaminen sekä HSY:ltä siirtyvät vesi- ja jätehuollon operatiiviset tehtävät.

<u>Maankäyttö</u>

Metropolikaava

Vahva metropolikaava on keskeinen edellytys koko metropolihallinnon toimivuudelle. Tämän vuoksi valmistelussa ei ole katsottu mahdolliseksi esittää vaihtoehtoja tälle ratkaisulle.

Metropolihallinnolle ehdotetut tehtävät koskien metropolikaavan oikeus- ja ohjausvaikutuksia, kehittämisalueiden nimeämistä, suunnittelutarvealueista päättämistä ja suunnittelutarveratkaisujen harkintaa sekä poikkeamispäätöksiä ovat samat kuin vähimmäistehtävät-mallissa. Maankäyttöön liittyvien tehtävien osalta esitetään metropolihallinnolle vaihtoehtoinen malli vain maapolitiikan osalta.

Maapolitiikka

Metropolihallinto voisi saada maata hankkiessaan luvan lunastaa maata metropolikaavan perusteella saman tapaan kuin kunta tai muu kaavaa toteuttava viranomainen voi nykyisin saada lunastusluvan maakunta- tai yleiskaavassa osoitettujen alueiden lunastamiseen (MRL 99 §).

Kunnalle kuuluvat maapoliittiset keinot säilyisivät nykyisellään.

Etuostolakia ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että nykyisin pääkaupunkiseudun kuntia koskevat erityissäännökset, joilla etuosto-oikeutta pääkaupunkiseudun kunnissa on väljennetty, ulotettaisiin koskemaan koko metropolialuetta kuten edellä vähimmäistehtävät-mallissa.

Asuminen

Metropolihallinto kantaisi viimesijaisen vastuun valtion tukeman asuntotuotannon osalta myös valtion tukeman asuntokannan omistamisesta, mikäli näille alueille suunniteltuille vuokra-asunnoille ei muuten ole osoitettavissa omistajaa. Tässä vaihtoehdossa metropolihallintoon tai sen alaisuuteen kuuluisi siten myös erillinen toimija, jonka toimenkuva olisi valtion tukemien asuntojen omistaminen, hallinnointi ja asukasvalinta sekä niiden ylläpito.

Metropolihallinto voisi toimia tässä vaihtoehdossa seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla myös omistusasuntotuottajana erityistilanteissa, joissa esimerkiksi heikon suhdannetilanteen vuoksi asuntoalueen omistusasuntorakentaminen uhkaa jäädä toteutumatta muiden toimijoiden toimesta ja on vaara, että alueen asukasrakenne jää liian yksipuoliseksi.

Tässä vaihtoehdossa metropolihallinnolla olisi oltava mahdollisuus myös tarvittaessa hankkia seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla asuntotuotannon toteuttamiseksi tarvittava tonttimaa, jotta voidaan varmistua näiden alueiden toteutumisesta metropolikaavan mukaisesti. Pääsääntöisesti metropolihallinto hankkisi tonttimaan kunnilta. Mikäli metropolihallinto ei kuitenkaan saisi riittävästi tonttimaata asuntoalueen tuotantotavoitteen toteuttamiseksi metropolikaavan edellyttämällä tavalla, voisi se käyttää metropolihallinnolle osoitettuja maapoliittisia keinoja, joilla varmistetaan, että metropolikaavan osoittamat seudulliset MAL-alueet ja toimenpiteet toteutuvat suunnitellulla tavalla.

Liikenne

Metropolihallinto saisi tehtäväkseen vähimmäistehtävät-mallin mukaisten tehtävien lisäksi metron ja mahdollisen tulevan seudullisen jokeriradan hallinnoinnin ja kehittämisen. Edelleen metropolihallinnolle siirrettäisiin kunnilta ja valtiolta tien- ja kadunpito, kuitenkin pois lukien Kehä III ja päätiet Kehä III:n ulkopuolella, joilla on suuri valtakunnallinen merkitys. Rataverkko on kokonaisuus, jonka jakamista valtakunnan ja metropolialueen verkoiksi ei esitetä. Myös tähän vaihtoehtoon sisältyy valtion ja metropolihallinnon välinen metropolisopimus, jossa sovittaisiin toteutuksesta ja järjestelmien yhteensovituksesta. Liikenteen osalta sopimus koskisi tällöin lähinnä ratoja ja valtion hoitoon jääviä pääteitä.

Ympäristöpalvelut

Metropolihallinnon hoidettavaksi annettaisiin HSY:n nykyiset tehtävät. Kuntayhtymä liitettäisiin osaksi metropolihallintoa joko liikelaitoksena tai muuna kirjanpidollisesti eriytettynä metropoliorganisaation osana. Kuntayhtymän liittäminen osaksi metropolihallintoa (pakkokuntayhtymä tai itsehallintomalli) edellyttää käytännössä, että niiden jäsenpohjan on oltava yhtenevä.

Kilpailukyky

Kilpailukyky- ja elinkeinopolitiikkaan liittyvät tehtävät olisivat samat kuin vähimmäistehtävät-mallissa.

Segregaatio, työvoima- ja maahanmuuttoasiat

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen valmistelun edetessä on erikseen ratkaistava sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäjän, kuntien ja metropolihallinnon segregaation torjuntaan liittyvien tehtävien ja palvelujen koordinoitu hoitaminen ja tehtävänjako.

Jatkovalmistelussa tulee arvioida, pitäisikö metropolihallinnolle siirtää vastuu TE-toimistoissa ja työvoimapalvelukeskuksissa asiakkaina olevista moniongelmaisista henkilöistä, joita ei voida tällä hetkellä riittävästi auttaa edellä mainittujen organisaatioiden toimesta. Ongelmat liittyvät usein asunnottomuuteen, köyhyyteen, vakaviin terveys- ja sosiaalisiin ongelmiin, lukutaidottomuuteen ja päihteiden väärinkäyttöön.

Esi- ja perusasteen koulutus on luonteeltaan paikallista eikä siitä vastuun antaminen metropolihallinnolle ole perusteltavissa. Sen sijaan toisen asteen koulutuksen järjestämisvastuu on luonteeltaan seudullista, jopa valtakunnallista, joten se voisi soveltua myös metropolihallinnolle.

Metropolisopimus

Mallissa metropolisopimuksen tarve olisi vähimmäistehtävät-mallia pienempi. Itsehallintojärjestelmä turvaisi metropolihallinnolle laajan päätäntävallan ja kunnista riippumattoman rahoituksen metropolikaavan toimeenpanossa ja muiden ylikunnallisten tehtävien hoitamisessa. Metropolisopimuksen osapuolia olisivat lähinnä metropolihallinto ja valtio.

Hallintomalli

Mikäli metropolihallinnolle osoitettavat tehtävät olisivat luonteeltaan laajat ja oikeusvaikutuksiltaan merkittävät, katsoo työryhmä, että tarkoituksenmukainen hallintomalli olisi perustuslain 121 §:n 4 momentin mukainen kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä. Järjestelyä puoltaisi tehtävien laajuuden ja merkittävyyden lisäksi niiden ylikunnallinen luonne sekä niiden hoitamiseen vaadittava itsenäinen toimivalta. Tätä ratkaisua tukee myös se, että tehtävien järjestämiseen tarvittava rahoitus on merkittävä ja suuri. Hallintomalli mahdollistaisi lisäksi sen, että metropolihallinnolle voitaisiin antaa pakkokuntayhtymämallia laajemmat ja itsenäisemmät mahdollisuudet vaikuttaa rahoituksen suuruuteen.

Metropolihallinnolle tässä vaihtoehdossa siirrettävät laajat, ylikunnalliset tehtävät edellyttävät työryhmän näkemyksen mukaan pakkokuntayhtymämallia itsenäisempää päätöksentekotoimivaltaa. Hallintomallina itsehallintojärjestelmää voidaan pitää oikeudelliselta rakenteeltaan vahvempana kuin pakkokuntayhtymämallia ja siten arvioida sen takaavan metropolihallinnolle toiminnallisesti ja taloudellisesti tarvittavan riittävän ja riippumattomamman aseman ja toimintakyvyn.

Rahoitusjärjestelmä

Metropolihallinnolle siirrettävät laajat tehtävät merkitsisivät varsin mittavaa rahoitustarvetta. Työryhmän alustavan arvion mukaan metropolihallinnon rahoitustarve esitetyillä laajoilla tehtävillä ja metropolin ydinalueeseen rajoittuvalla aluerajauksella vastaisi 3 – 3,5 % suuruista metropoliveroa.

Metropolihallinnon toimintamenoihin tarvittavaa verorahoitusta ei ole vielä voitu arvioida.

Metropolihallinnolle kertyisi merkittäviä tuloja joukkoliikenteen lipuista sekä ympäristöpalveluista. Metropolihallinto päättäisi näiden taksapolitiikasta.

Tehtävien edellyttämä rahoituksen kattaminen rajoittaisi merkittävästi kunnan taloudellista liikkumavaraa ilman, että kunnalla olisi mahdollisuus ohjata metropolihallinnon rahoituksen käyttöä metropolihallinnon omiin vaaleihin perustuvan hallinnon vuoksi.

Tämän vuoksi vaihtoehdossa metropolihallinnolle säädettäisiin verotusoikeus, joka olisi tulovero. Metropoliveroon sovellettaisiin samoja vähennyksiä kuin kunnallisveroon. Alueen kuntien tulisi voida alentaa omaa verotustaan vastaavasti.

Aluerajaus

Mallissa metropolihallinnon alueellisen toimivallan tulisi rajoittua pienempään kuntajoukkoon johtuen tehtävien laajuudesta ja oikeudellisesta sekä taloudellisesta merkityksestä. Toimivallan tulisi ulottua vain nk. ydinalueen kuntiin, jotka muodostavat toiminnallisesti tiiviin ja yhdyskuntarakenteellisesti hyvin yhtenäisen alueen.

Metropolihallintoon kuuluisivat siten 10 seuraavaa kuntaa: Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Sipoo.

Tämän yhdyskuntarakenteellisesti yhtenäisen alueen kuntien kuulumista metropolihallintoon voidaan pitää välttämättömänä ja edellytyksenä sille, että asetettavat tehtävät on mahdollista hoitaa tuloksellisesti sekä saavuttaa hallinnolle asetetut tavoitteet. Kuntien kokoeroista huolimatta voidaan katsoa, että kunnat ovat olosuhteiltaan pääsääntöisesti samankaltaisia. Tällöin voidaan arvioida keskeisten tehtävien ja toimintojen hoidon kohdistuvan jossain määrin yhdenmukaisesti alueen eri kuntiin. Näin myös tehtävien hoidon vaatiman maksurasituksen voi katsoa muodostuvan eri kuntien välillä kohtuullisen oikeudenmukaiseksi.

Vaalit

Tässä mallissa metropolivaltuuston vaali tulisi toteuttaa työryhmän näkemyksen mukaan siten, että metropolialue muodostaisi yhden vaalipiirin (luvussa 2.5.4 kuvattu vaihtoehto 1).

Alustavaa arviointia laajan mallin vaikutuksista

Työryhmä on arvioinut esittämiensä mallien vaikutuksia tässä vaiheessa alustavasti ja erityisesti vain hallinnon, tehtävien ja rahoituksen osalta. Arviointi tarkentuu jatkovalmistelussa 15.9.2014 mennessä johdannossa mainittujen asioiden osalta.

Vaaleilla valittu metropolivaltuusto ottaisi vastuun koko seudun yhteisestä kehittymisestä. Seudulle syntyisi yhteinen näkemys seudun tulevaisuudesta, linjaukset seudun kehittämisestä sekä keskeiset ohjauspäätökset tarvittavista toimenpiteistä ja edellytykset niiden toteuttamiseksi.

Metropolialueen kaavoitus- ja suunnitteluvoimavarojen kokoaminen riittävän itsenäisen aseman omaavan organisaation alle yhtenäistäisi ohjauksen ja toteutuksen tehokkuutta. Mm. liikennejärjestelmän kehittämisestä ja kansainvälisestä kilpailukyvystä vastaisi tässäkin yksi vastuutaho. Seudulle saataisiin riittävän vahva uusi toimija, jolla olisi kootut kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämisen resurssit.

Metropolikaavalla sekä voimavaroja kokoamalla kyettäisiin vastaamaan toimintaympäristön muutoksesta aiheutuviin haasteisiin, koko seudun maankäytön tarkoituksenmukaiseen kehittämiseen ja yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen sekä kuntarajat ylittäviin, yhteisiin asumisen ongelmiin. Kun metropolihallinnon alainen toimija kantaisi vastuuta myös tuetun vuokra-asuntokannan omistamisesta, vapauttaisi tämä kunnallisten toimijoiden resursseja enenevässä määrin vahvistamaan ja kehittämään olemassa olevaa asuntokantaa ja lisäämään osaltaan tuettuja asuntotuotantoa täydennysrakentamisen kautta. Metropolihallinnon omistajuus turvaisi ja varmistaisi osaltaan seudullisesti keskeisten asuntoalueiden monipuolisen asukasrakenteen muodostumista ja ehkäisisi siten osin eri asuntoalueiden segregoitumiskehitystä.

Yhdyskuntarakenteen hajautumista voitaisiin ehkäistä paremmin ja maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen paranisi. Eri alueiden ja hankkeiden toteuttamisen keskinäisen ajoituksen ohjaus seudullisten tavoitteiden mukaisesti paranisi ja tätä kautta voitaisiin saavuttaa myös mm. liikenteen ja teknisen huollon investointikustannusten sekä asukkaiden ja elinkeinoelämän matkakustannusten merkittäviä säästöjä. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja muiden hyvän elinympäristön tavoitteiden toteutumista voitaisiin edistää nykyistä paremmin.

Metropolihallinnolle siirrettävät tehtäväkokonaisuudet ovat laajoja ja edellyttävät monipuolista osaamista.

Yhdistämällä toimintoja (kuten mm. tien- ja kadunpidon organisaatiot) resursseja voitaisiin koota yhteen ja rationalisoida hallintoa sekä purkaa päällekkäisyyksiä vähimmäistehtävä-mallia laajemmin. Pitkällä tähtäimellä uudistuksella olisi myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Muun muassa asumisen ja joukkoliikenteen yhteensovittaminen tehostaisi koko seudun toimintaa. Metropolikaava mahdollistaisi metropolialueen kokonaistalouden kannalta edullisen rakenteen suunnittelun ja yhdenmukaisen toteutuksen.

Vaihtoehdon toteutus edellyttäisi rahoituksen turvaamista tehtävien hoitoon. Tehtävät olisivat laajemmat ja laajan palvelutoiminnan rahoittamisen lisäksi toteutus merkitsisi suuria investointimenoja sekä omaisuuden ja rahoituksen hoitamista. Samoin kuin vähimmäistehtävät-mallissa resursseja tarvittaisiin myös hallintoon sekä vaalien järjestämiseen. Osa rahoituksesta tulisi alueen kunnilta. Myös valtion rahoitus ja valtiolta siirrettävien tehtävien rahoitus rahoitusperiaatteen mukaisesti on välttämätöntä. Valtion tulee mm. edelleen rahoittaa tienpitoa ja liikenneinvestointeja metropolialueella, vaikka vastuu tieverkosta siirtyisi metropolihallinnolle. Metropolialueelle kohdistettavaa rahaa ei voi budjetoida valtion budjetin perusväylänpidon momentilta, vaan mm. tältä osin budjettiin tulisi tehdä oma momenttinsa. Toteutuksen keskeiset riskit rahoituksen osalta liittyvät siihen, että riittäviä rahoitusratkaisuja ei löydetä. Joukkoliikenteen rahoituksen osalta on lisäksi tarpeen todeta, että yhtenäinen joukkoliikenne voi myös joidenkin ydinalueeseen kuuluvien kuntien osalta muodostua nykytilanteeseen verrattuna kalliimmaksi. Tämä voi synnyttää epätasa-arvoista kohtelua erityisesti, mikäli mm. mahdollisten rata- ja tieinvestointien ei nähdä kohdistuvan alueelle tasapuolisesti.

Verotusoikeus rahoitusratkaisuna merkitsisi suurta muutosta verojärjestelmään. Se sisältää myös riskin alueen verorasituksen kasvamisesta.

Vaihtoehto merkitsisi suurta toimivallan siirtämistä kuntien ja metropolihallinnon välillä. Osan metropolihallinnon tehtävistä voi katsoa osin olevan luonteeltaan paikallisia. Tältä osin jatkovalmistelussa on vielä arvioitava tehtävien siirron perustuslainmukaisuus.

Itsehallinnollisen metropolihallinnon perustamisella olisi merkittäviä vaikutuksia julkiseen hallintoon, nykyisiin yhteistoimintaorganisaatioihin samoin kuin politiikan tekoon erityisesti metropolitason päätöksentekojärjestelmän kautta. Vaikutukset tältä osin olisivat todennäköisesti vähimmäistehtävät-mallia suuremmat johtuen metropolihallinnon laajemmista tehtävistä.

Vaikutukset kunnalliseen itsehallintoon olisivat pakkokuntayhtymämallia laajemmat. Kuntalaisten näkökulmasta oleellinen on myös malliin sisältyvä riski mahdollisesta verorasituksen kasvusta. Metropolihallinnon tehtävät toisaalta muodostaisivat edelleen rajatun kokonaisuuden. Vaikka päätöksenteon voidaan kokea etääntyvän kuntalaisesta, kuntalaiset saisivat vaikuttaa ylikunnalliseen yhteistyöhön keinoilla, joita nykymuotoisessa yhteistyömallissa ei ole käytössä. Näin ollen ja huomioon ottaen Kainuun hallintokokeilun kokemukset, voisivat metropolialueen asukkaiden itsehallinto sekä vaikuttamismahdollisuudet ylikunnallisiin asioihin jopa nykytilaan verrattuna lisääntyä erityisesti, mikäli metropolihallinto myös muulla tavoin huolehtisi asukkaiden mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa. Kuntien roolina olisi, kuten nykyisin, tarjota kanavia vaikuttaa paikallisiin asioihin.[36]

Sellaisen uuden hallinnontason ja organisaation perustaminen, jolla on sekä laajat strategiset että operatiivisen tason tehtävät, edellyttäisi vähimmäis-tehtävämallia suurempien resurssien ja mahdollisesti pidemmän ajan varaamista toimeenpanoon. Muutoksen toteuttamisen voi arvioida kestävän vuosia johtuen mm. monien eri organisaatioiden erilaisten toimintakulttuurien yhteensovituksesta. Toimeenpanolle asettavat haasteita niin nykyisten yhteistoimintaorganisaatioiden samanaikaiset toimintojen uudelleen järjestelyt että mahdolliset samanaikaisesti toteuttavat kuntien yhdistymiset.

Itsehallinnollisen mallin keskeisenä etuna voidaan pitää sitä, että se lisäisi riippumattomuutta kunnista ja voimistaisi alueen kokonaisedun mukaista toimintaa. Metropolihallinnolla olisi itsenäinen ja laaja toimivalta seudun edun kannalta keskeisistä tehtäväkokonaisuuksista. Tätä kautta voitaisiin pakkokuntayhtymämallia paremmin varmistaa alueen kokonaisedun mukainen toiminta silloinkin, jos kuntarakenteessa ei tapahtuisi merkittäviä muutoksia. Käytännössä on toki mahdollista, että metropolivaltuustossa edustettaisiin eri kuntia koko seudun sijaan. Tällöin seudun kokonaisetuun tähtäävä päätöksenteko ei välttämättä toteutuisi. Vahvalla itsehallinnollisella toimijalla voitaisiin kuitenkin kuntayhtymämallia paremmin varmistaa toiminnan tehostamisen edellyttämä riittävä päätöksentekokyky, jolla mm. taloushyötyjen realisoitumisen näkökulmasta on oleellinen merkitys.

[36] Vrt. Jäntti, A.; Airaksinen, J. & Haveri A. (2010) Siniset ajatukset - vapaasta pudotuksesta hallittuun sopeuttamiseen. Kainuun hallintokokeilun vaikutukset. (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2010)

Metropolialueeseen kuuluisivat ne kunnat, jotka tehtävien hoidon näkökulmasta on välttämätöntä katsoa kuuluviksi metropolihallinnon alueellisen toimivallan piiriin. Aluerajaus poikkeaisi nykyisestä 14 kunnan aluerajauksesta, kuten se myös poikkeaa vähimmäistehtävät-mallissa. Työryhmän näkemyksen mukaan esitettyjen 10 kunnan tulisi kuulua hallintoon myös, mikäli ne toteuttavat liitoksia nk. ydinalueen ulkopuolisten kuntien kanssa. Tämä voi merkitä alueen laajenemista, mikäli kunnat päätyvät liitosten toteuttamiseen. Esitetty aluerajaus ei lisäksi kaikilta osin poista tarvetta yhteistyöhön laajemman alueen kesken mm. maankäytön suunnittelun ja kilpailukyvyn edistämisen osalta. Myös mm. sosiaalisen eheyden näkökulmasta oleellista on, että huono-osaisten palveluiden järjestämisestä vastaavien eri tahojen välinen työnjako ja toimivalta on riittävän selkeä ja yhteistyön rakenteen tältä osin toimivat. Muutoin on vaarana, ettei metropolihallinnon perustamisella voida riittävästi edistää sosiaalista eheyttä. Alueelliselta toimivallaltaan rajatumpi metropolihallinto voi myös merkitä tarpeita arvioida tulevaisuudessa hallinnon laajenemistarpeita.

Sekä vähimmäistehtävät-mallissa että laajojen tehtävien mallissa on tarpeen erikseen arvioida, miten metropolialueen ulkopuolisten Uudenmaan liiton jäsenkuntien aluekehitystehtävien ja maakuntakaavaan liittyvien tehtävien hoito järjestetään. Riskinä voidaan pitää sitä, että em. kuntien kehittäminen eriytyy metropolihallintoon kuuluvien kuntien kehittämisestä ja maankäytön suunnittelusta.

Verrattuna vähimmäistehtävät vaihtoehtoon laajempien tehtävien vaihtoehdon mukaan muodostettavalla metropolihallinnolla olisi paremmat mahdollisuudet päättää seudun kehityksen kannalta välttämättömistä toimenpiteistä sekä välineitä, joilla varmistetaan niiden toimeenpano. Metropolihallinnolla olisi käytettävissään esimerkiksi asuntotuotannon tavoitteiden toteuttamisen varmistamiseen kaikki välineet: metropolikaava, maapolitiikan keinot, tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen sekä asuntojen rakennuttaminen ja omistaminen.

Laajempien tehtävien vaihtoehdon toteuttaminen olisi todennäköisesti hallinnollisesti vaikeampi toteuttaa, mutta tuloksena voisi olla toimivampi ja tehokkaampi sekä rooliltaan selkeämpi organisaatio.

LIITTEET

LIITE 1. Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän asettamispäätös 4.10.2013.

METROPOLIHALLINTOA KOSKEVAA LAINSÄÄDÄNTÖÄ VALMISTELEVA TYÖRYHMÄ

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut työryhmän metropolihallintoa koskevan lainsäädännön valmistelua varten.

Toimikausi

4.10.2013 – 15.9.2014

Tausta

Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelman mukaan hallitus toteuttaa maan laajuisen kuntauudistuksen tavoitteena vahvoihin peruskuntiin pohjautuva kuntarakenne. Hallitusohjelman mukaan kunta- ja palvelurakenneratkaisujen merkitys korostuu metropolialueella. Hallitusohjelman mukaan tarve metropolialuetta koskevalle erilliselle lailleselvitetään.

Hallitus linjasi kuntauudistuksen jatkovalmistelua metropolialueella 5.6.2012 siten, että alueella tarvitaan kuntarakenteen muutoksia ja jonkin tyyppistä metropolihallintoa. Hallitus päätti selvittää vaihtoehdot metropoliratkaisuksi alueen yhteisen suunnittelun ja ohjauksen tueksi erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä sekä kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja segregaation ehkäisemiseksi.

Työ käynnistettiin esiselvityksellä, joka toteutettiin 3.7.2012 – 28.2.2013. Esiselvityksen toteuttivat kuusi selvityshenkilöä, joiden raportista ja sen sisältämistä kuntajakoalue- ja metropolihallintovaihtoehdoista pyydettiin kuntien ja muiden tahojen lausunnot. Lausuntokierros toteutettiin 11.3.2013 – 22.5.2013. Alueen kuntien lausunnoissaan esittämät kannat metropolihallintomallista, sen tehtävistä ja päätöksenteosta vaihtelevat. Kunnista vain kaksi olisi valmis osallistumaan jatkovalmisteluun jonkin esiselvityksessä esitetyn vaihtoehdon pohjalta (Helsinki ja Vantaa). Moni kunnista esittää lisäselvitystarpeita liittyen mm. rahoituksen järjestämisen vaihtoehtoihin sekä tehtäväsiirtoihin vaikutuksineen samoin kuin toimivalta- ja työnjakokysymyksiin.

Kuntarakennelaki (1698/2009, muutettu lailla 478/2013) tuli voimaan 1.7.2013. Sen mukaan metropolialueen kuntiin sovelletaan koko maata koskevia selvitysperusteita pois lukien työssäkäynti-, työpaikkaomavaraisuus- ja yhdyskuntarakenneperustetta, jonka sijaan metropolialueen kuntia koskee erityinen metropolialueperuste. Rakennelain mukaan kun-

tien tulee viimeistään 30.11.2013 ilmoittaa, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää yhdistymistä. Hallitus arvioi uudistuksen etenemistä loppuvuonna 2013. Kuntien tulee tehdä yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys viimeistään erikseen voimaantulevan rakennelain määräajan kuluessa (kuusi kuukautta erillisen voimaantulolain voimaantulosta).

Hallitus linjasi 29.8.2013 antamassaan rakennepoliittisessa ohjelmassa metropolihallinnon jatkovalmistelusta seuraavaa:

Perustetaan metropolihallinto, jonka päättävä elin on vaaleilla valittu valtuusto. Metropolihallinto hoitaisi metropoliselvityshenkilöiden suositusten mukaisesti alueen kilpailukyvyn sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisen sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvien seudullisten kysymysten ratkaisemisen. Metropolivaltuusto hyväksyisi metropolikaavan ja sen toimeenpano-osan, joka ohjaisi kuntien päätöksentekoa maankäytön, asumisen ja liikenteen asioissa. Tämän tulee varmistaa se, että valtion kanssa yhdessä päätetyt kaavoitus- ja asuntotavoitteet täyttyvät. Metropolihallinto hoitaisi sille osoitetut seudulliset julkishallinnon tehtävät, jotka siirrettäisiin kunnista, kuntayhtymistä ja valtionhallinnosta.

Metropolihallintoon liittyvän lainsäädännön valmistelu käynnistetään nopealla aikataululla rinnan kuntaliitosselvitysten kanssa. Valmistelussa metropolihallinnon tehtävien tarkka sisältö ja laajuus ovat kytköksissä esiselvityksen mukaisesti alueella tapahtuvien kuntaliitosten laajuuteen ja merkittävyyteen.

Hallituksen linjausten mukaan kuntaliitosten ja yhteisen hallinnon kokonaisuudesta tehdään päätökset vuoden 2015 alkuun mennessä ja uusi rakenne tulee voimaan viimeistään 2017 alusta.

Tavoite

Työryhmän tavoitteena on valmistella hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvien metropolihallintoa koskevien linjausten pohjalta sekä ottaen huomioon alueen kuntarakenteen kehitys ja metropolialueen esiselvitys tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet metropolihallinnon perustamiseksi alueelle.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on:

1) Valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi ottaen huomioon hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjaukset sekä valmistella ehdotukset metropolihallinnon rahoituksen ja päätöksenteon järjestämiseksi (ml vaaleilla valittu metropolivaltuusto).
2) Valmistella kuntarakenteen kehitys huomioiden ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi, keskittyen erityisesti hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa mainittuihin tehtäviin. Tässä yhteydessä tulee arvioida myös ruotsinkielisten palveluiden turvaamista, organisoimista ja kehittämistä metropolialueella.
3) Tehdä ehdotus metropolihallinnon, valtion, kuntien sekä muiden toimijoiden välisestä toimivallasta ja työnjaosta sekä täsmentää alueen kuntien nykyisten yhteistoimintajärjestelyjen muutostarpeet ja niiden toteuttamisen keinot.
4) Tehdä ehdotus metropolihallinnon aluerajauksista ja alueellisesta toimivallasta.
5) Kartoittaa metropolihallinnon toteuttamisen edellyttämät lainsäädäntömuutostarpeet sekä perustuslain asettamat reunaehdot (ml. kielellisten oikeuksien toteutuminen) sekä

tehdä ehdotus siitä, tulisiko metropolihallinnosta säätää erillisessä laissaan vai osana nykyistä lainsäädäntöä.

Työryhmän tulee valmistella ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän tulee antaa 31.3.2014 mennessä väliraportti ainakin metropolihallinnon hallintomallia, tehtäviä ja rahoitusta koskevista alustavista ehdotuksistaan. Väliraportista pyydetään alueen kuntien ja tarvittavien muiden tahojen lausunnot.

Työryhmän on valmistelutyössään kiinnitettävä erityisesti huomiota samanaikaisesti meneillään oleviin kuntajakoselvityksiin ja arvioida lainsäädäntötarpeita ottaen huomioon muotoutuva kuntarakenne. Valmistelutyö tulee sovittaa yhteen eri sektoreilla käynnissä olevien muiden lainsäädäntöhankkeiden kanssa. Työryhmän on työssään erityisesti otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen kehittämistä koskevat hallituksen linjaukset sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelu.

Organisointi

Puheenjohtaja

ylijohtaja Päivi Laajala, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtaja

ylijohtaja Helena Säteri, ympäristöministeriö

Jäsenet

hallitusneuvos Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö
hallitusneuvos Ilkka Turunen, valtiovarainministeriö
rakennusneuvos Matti Vatilo, ympäristöministeriö
pääsuunnittelija Tommi Laanti, ympäristöministeriö
hallitusneuvos Mikael Nyberg, liikenne- ja viestintäministeriö
erityisasiantuntija Olli Alho, työ- ja elinkeinoministeriö
kieliasiainneuvos Corinna Tammenmaa, oikeusministeriö
johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, sosiaali- ja terveysministeriö
ylijohtaja, Eeva-Riitta Pirhonen (varajäsenenään johtaja Tuula Lybeck), opetus- ja kulttuuriministeriö

Sihteerit

neuvotteleva virkamies Inga Nyholm, valtiovarainministeriö
hallitussihteeri Maija Neva, ympäristöministeriö

Työryhmä voi perustaa alatyöryhmiä sekä nimetä pysyviä asiantuntijoita, kuulla asiantuntijoita sekä teettää selvityksiä ja käyttää ulkopuolista asiantuntemusta. Työryhmän tulee olla vuorovaikutuksessa alueen kuntien sekä yhteistyöorganisaatioiden (erityisesti HSL, HSY, Uudenmaan liitto) kanssa ja kuulla em. tahoja valmistelun aikana.

Työryhmän työtä ohjaavat hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä sekä kuntauudistuksen ohjausryhmä. Työryhmän tulee raportoida työstään myös metropolipolitiikan neuvottelukunnalle.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista momentilta 280101.

Hallinto- ja kuntaministeri — Henna Virkkunen

Hallitusneuvos — Tarja Hyvönen

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

VM/valtiosihteeri Raassina
VM/valtiosihteeri Santamäki-Vuori
VM/valtiosihteeri kansliapäällikkönä Hetemäki
VM/alivaltiosihteeri Saarenheimo
VM/hallinto- ja kehitysjohtaja Tarkka
VM/erityisavustaja Laavi

LIITE 2. Rahoitus-alatyöryhmän asettamispäätös 18.11.2013

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmä rahoitusalatyöryhmä

Asettaminen

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmisteleva työryhmä on tänään asettanut työnsä tueksi rahoitusalatyöryhmän. Alatyöryhmän perustamisesta päätettiin metropolilakityöryhmän kokouksessa 14.10.2013.

Toimikausi

18.11.2013 – 31.8.2014.

Tausta

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 työryhmän metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän. Hallitus linjasi 29.8.2013 antamassaan rakennepoliittisessa ohjelmassa metropolihallinnon jatkovalmistelusta, että

- metropolihallinnon päättävä elin on vaaleilla valittu valtuusto,
- metropolihallinto hoitaisi alueen kilpailukyvyn, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisen sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvien seudullisten kysymysten ratkaisemisen, sekä
- metropolihallinto hoitaa sille osoitetut seudulliset julkishallinnon tehtävät, jotka siirretään kunnista, kuntayhtymistä ja valtion hallinnosta.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tavoitteena on valmistella tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet metropolihallinnon perustamiseksi alueelle.

Työryhmän tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotukset metropolihallinnon rahoituksen järjestämiseksi. Työryhmän tulee antaa väliraportti 31.3.2014 mennessä ja sen tulee sisältää alustavat ehdotukset muun muassa rahoitusmallista ja metropolihallinnon tehtävistä.

Tavoite

Rahoitusalatyöryhmän tavoitteena on valmistella metropolihallinnolle rahoitusmalli, joka mahdollistaa metropolihallinnon tehtävien hoitamisen ja tukee sen toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista.

Tehtävät

Alatyöryhmän tehtävänä on:

1) selvittää eri päärahoitusvaihtoehtojen (verotusoikeus, kuntien maksut metropolihallinnolle ja valtion budjettirahoitus) vaikutukset ja toteuttamismahdollisuudet.

2) selvittää täydentävien rahoituslähteiden (valtionosuudet, asiakasmaksut) mahdollisuudet ja merkitys metropolihallinnolle.

3) arvioida metropolihallinnon tehtävien vaatimien toimintamenojen rahoituksen määrää.

4) tehdä ehdotus metropolihallinnon rahoitusjärjestelmästä, sen vaatimista säädöksistä ja arvio tarvittavan rahoituksen määrästä.

5) käsitellä sellaiset metropolihallinnon toimivaltaa koskevat ehdotukset, joissa sille annettaisiin tehtäväksi päättää julkisesta rahoituksesta.

6) suorittaa muut metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän sille antamat tehtävät.

Alatyöryhmän on annettava väliraportti alustavista ehdotuksistaan niin, että se voidaan sisällyttää metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraporttiin 31.3.2014.

Alatyöryhmän työ perustuu metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän työhön.

Organisointi

Puheenjohtaja

Finanssineuvos Teemu Eriksson, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Neuvotteleva virkamies Arto Salmela, valtiovarainministeriö

Hallitusneuvos Panu Pykönen, valtiovarainministeriö

Liikenneneuvos Tuomo Suvanto, liikenne- ja viestintäministeriö

Pääsuunnittelija Tommi Laanti, ympäristöministeriö

Sihteeri

Sihteerinä toimii neuvotteleva virkamies Ville Salonen.

Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita ja käyttää ulkopuolista asiantuntemusta. Jos metropolihallinnolle ehdotettavat tehtävät edellyttävät, voidaan alatyöryhmää laajentaa myöhemmin.

Kustannukset ja rahoitus

Alatyöryhmän kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista momentilta 280101.

Ylijohtaja Päivi Laajala

Neuvotteleva virkamies Inga Nyholm

LIITE 3. MAL-alatyöryhmän asettamispäätös 21.10.2013.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän MAL-alatyöryhmä

Asettaminen

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmisteleva työryhmä on tänään asettanut työnsä tueksi MAL-alatyöryhmän. Alatyöryhmän perustamisesta päätettiin metropolilakityöryhmän kokouksessa 14.10.2013.

Tausta

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 työryhmän metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän. Hallitus linjasi 29.8.2013 antamassaan rakennepoliittisessa ohjelmassa metropolihallinnon jatkovalmistelusta, että

- metropolihallinnon päättävä elin on vaaleilla valittu valtuusto,
- metropolihallinto hoitaisi alueen kilpailukyvyn, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisen sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvien seudullisten kysymysten ratkaisemisen, sekä
- metropolihallinto hoitaa sille osoitetut seudulliset julkishallinnon tehtävät, jotka siirretään kunnista, kuntayhtymistä ja valtion hallinnosta.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tavoitteena on valmistella tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet metropolihallinnon perustamiseksi alueelle.

Toimikausi

Alatyöryhmän toimikausi on 21.10.2013 – 15.09.2014.

Tavoite ja tehtävät

Alatyöryhmän tehtävänä on kartoittaa ja analysoida metropolihallinnolle osoitettavat maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevat tehtävät ja niiden edellyttämät lainsäädännön muutostarpeet sekä tehdä em. tehtävien osalta toiminnallisten, taloudellisten ja oikeudellisten vaikutusten arviointi siinä laajuudessa kuin se käytettävissä oleva aika huomioon ottaen on mahdollista. Tehtävä sisältää mm. metropoliselvityshenkilöiden suositusten mukaisen metropolikaavan sisältöä ja asemaa maankäytön ohjausjärjestelmässä koskevat asiat. Työryhmän tehtävänä on lisäksi arvioida metropolihallinnolle osoitettavien tehtävien vaikutukset muiden organisaatioiden tehtäviin. Alatyöryhmän tulee suorittaa myös muut, metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän sille antamat tehtävät.

Työn tulokset raportoidaan metropolilainsäädäntöä valmistelevalle työryhmälle. Alatyöryhmän on annettava väliraportti alustavista ehdotuksistaan niin, että se voidaan sisällyttää metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraporttiin 31.3.2014.

Aikataulu

Työryhmän tulee tehdä työnsä seuraavan aikataulun mukaisesti.

Vaihe 1: alustava kartoitus: lokakuu 2013 – tammikuu 2014
Vaihe 2: kartoituksen jatkovalmistelu: helmikuu 2014 – maaliskuu 2014
Vaihe 3: palautteen perusteella tapahtuva jatkovalmistelu, lainsäädännön muutostarpeet ja organisaatiovaikutukset maaliskuu 2014 – syyskuu 2014

Organisointi

Työryhmän jäsenet ovat:

ympäristöneuvos Pekka Normo, puheenjohtaja, YM
hallitussihteeri Maija Neva, sihteeri, YM
ylitarkastaja Juha Nurmi, YM
erityisasiantuntija Peter Fredriksson, YM
pääsuunnittelija Tommi Laanti, YM
liikenneneuvos, johtava asiantuntija Petri Jalasto, LVM
liikenneneuvos Anni Rimpiläinen, LVM
johtaja Rita Piirainen, Uudenmaan ELY-keskus

OKM ja STM nimeävät alatyöryhmään pysyvät asiantuntijat. Ryhmä voi tarvittaessa kutsua asiantuntijoiksi myös muita valtionhallinnon edustajia. Alatyöryhmä toimii vuorovaikutuksessa Helsingin seudun maankäyttö- ja liikenneneuvottelukunnan kanssa metropolilakityöryhmässä erikseen sovittavalla tavalla.

Kustannukset

Alatyöryhmän kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista momentilta 280101.

Ylijohtaja Päivi Laajala

Neuvotteleva virkamies Inga Nyholm

LIITE 4. Työryhmän työn organisointi sekä työryhmässä kuullut asiantuntijat.

Työryhmän jäsenet

Puheenjohtajat
Ylijohtaja Päivi Laajala, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
Ylijohtaja Helena Säteri, ympäristöministeriö (varapuheenjohtaja)

Jäsenet
Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö
Hallitusneuvos Ilkka Turunen, valtiovarainministeriö
Rakennusneuvos Matti Vatilo, ympäristoministeriö
Pääsuunnittelija Tommi Laanti, ympäristöministeriö
Hallitusneuvos Mikael Nyberg, liikenne- ja viestintäministeriö
Erityisasiantuntija Olli Alho, työ- ja elinkeinoministeriö
Kieliasiainneuvos Corinna Tammenmaa, oikeusministeriö
Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, sosiaali- ja terveysministeriö
Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Sihteerit
Neuvotteleva virkamies Inga Nyholm, valtiovarainministeriö
Hallitussihteeri Maija Neva, ympäristöministeriö

Työryhmän nimeämät pysyvät asiantuntijat ja asiantuntijat
Finanssineuvos Teemu Eriksson, valtiovarainministeriö
Ympäristöneuvos Pekka Normo, ympäristöministeriö
Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, oikeusministeriö
Työmarkkinaneuvos Jussi Toppila, työ- ja elinkeinoministeriö
Johtava lakimies Kirsi Mononen, Suomen Kuntaliitto
Kaupunkineuvos Rolf Paqvalin

Työryhmän työn aikana kuulemat asiantuntijat

VTT Timo Aro, Tutkimuspalvelu Timo Aro Oy
Marcus Henricson, H & M Henricson Management Consulting
OTK Auvo Haapanala
Prof., OTT Mikael Hidén
Hallinto-oikeuden prof., OTT Olli Mäenpää
Helsingin yliopiston akatemiaprofessori, OTT Kaarlo Tuori
Prof., OTT Veli-Pekka Viljanen

Lisäksi alatyöryhmät ja valmisteluvastuussa olevat ovat kuulleet asiantuntijoita työn aikana.

LIITE 5. Seurantaryhmän asettamispäätös 20.11.2013.

METROPOLIHALLINTOA KOSKEVAA LAINSÄÄDÄNTÖVALMISTELUA TUKEVA SEURANTARYHMÄ

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut metropolihallintoa koskevaan lainvalmisteluun liittyvän seurantaryhmän.

Toimikausi

20.11.2013 – 15.9.2014

Tausta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Hallitusohjelman mukaan kunta- ja palvelurakenneratkaisujen merkitys korostuu metropolialueella. Hallitusohjelman mukaan tarve metropolialuetta koskevalle erilliselle laille selvitetään.

Hallitus linjasi 5.6.2012 iltakoulussa uudistuksen jatkovalmistelua metropolialueella. Linjausten pohjalta toteutettiin 3.7.2012 – 28.2.2013 esiselvitys, jossa kartoitettiin vaihtoehdot alueen kuntajakoselvitysalueiksi sekä vaihtoehdot metropolihallinnoksi.

Esiselvityksestä pyydettiin kuntien lausunnot ja hallitus linjasi jatkovalmistelua rakennepoliittisessa ohjelmassaan 29.8.2013.

Hallitus linjasi 29.8.2013 antamassaan rakennepoliittisessa ohjelmassa, että varmistetaan metropolialueen kilpailukyky, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto. Ohjelmassa linjattiin edelleen, että kannustetaan kuntia etenemään itse käynnistämillään kuntaliitosselvitysalueilla. Metropolialueen kokonaisuuden varmistamiseksi valtiovarainministeriö asettaa alueelle erityisen kuntajakoselvittäjän. Kuntajakoselvitykset toteutetaan kuntarakennelain edellyttämässä aikataulussa. Kuntaliitosten ja hallinnon kokonaisuudesta tehdään päätökset vuoden 2015 alkuun mennessä ja uusi rakenne tulee voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävinä on mm. valmistella ehdotus metropolihallinnon hallinto- ja rahoitusmalliksi, valmistella ehdotus metropolihallinnon tehtävistä, tehdä ehdotus metropolihallinnon ja eri toimijoiden välisestä toimivallasta sekä täsmentää nykyisten yhteistyöjärjestelyjen muutostarpeet ja tehdä ehdotus metropolihallinnon aluerajauksista. Työryhmän tulee myös kartoittaa metropolihallinnon edellyttämät lainsäädäntömuutostarpeet ja valmistella ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän toimikausi on 4.10.2013 – 15.9.2014. Työryhmän tulee antaa väliraportti 31.3.2013 mennessä.

Työryhmän työtä ohjaavat hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä sekä kuntauudistuksen ohjausryhmä. Työryhmän tulee raportoida työstään myös metropolipolitiikan neuvottelukunnalle. Työryhmän tulee olla vuorovaikutuksessa alueen kuntien sekä yhteistyöorganisaatioiden kanssa ja kuulla em. tahoja valmistelun aikana.

Kuntarakennelaki (1698/2009, muutettu lailla 478/2013) tuli voimaan 1.7.2013. Sen mukaisesti metropolialueen 14 kuntaan sovelletaan koko maata koskevia selvitysperusteita pois lukien työssäkäynti-, työpaikkaomavaraisuus- ja yhdyskuntarakenneperuste, jonka sijaan metropolialueen kuntia koskee erityinen metropolialueperuste. Kuntajakoselvityksissä tulee arvioida yhdistymisen suhdetta metropolihallinnon tarpeeseen.

Esiselvityksen jälkeen metropolialueella on käynnistynyt kaksi kuntien omaehtoista kuntajakoselvitystä. Lisäksi ja rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti tullaan käynnistämään erityinen kuntajakoselvitys vuoden 2013 aikana.

Tavoite

Seurantaryhmän tavoitteena on antaa metropolialueen kuntien edustajille ajantasaista tietoa metropolihallintoa koskevasta valmistelusta, käydä keskustelua valmisteltavina olevista vaihtoehdoista metropolihallinnon perustamiseksi ja edistää osaltaan vuorovaikutusta lainsäädännön valmistelun ja alueen kuntien välillä.

Tehtävät

Perustettavan seurantaryhmän tehtävinä on:

- Seurata ja käydä keskustelua metropolihallintoa koskevan lainsäädännön valmistelun etenemisestä ja valmisteltavina olevista vaihtoehdoista metropolihallinnon perustamiseksi
- Seurata ja käydä keskustelua metropolihallintovalmistelun ja alueella meneillään olevien kuntajakoselvitysten keskinäisistä vaikutuksista
- Edistää osaltaan lainsäädäntövalmistelussa tarvittavaa vuorovaikutusta metropolialueen kuntien ja asianomaisten ministeriöiden välillä

Organisointi

Seurantaryhmässä edustettuina ovat metropolipolitiikan neuvottelukunnan puheenjohtajisto sekä neuvottelukunnan alla mainitut 14 kuntaedustajaa.

Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen, puheenjohtaja
Asunto- ja viestintäministeri Pia Viitanen, varapuheenjohtaja

Jäsenet:

kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, Helsinki
kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä, Espoo
kaupunginjohtaja Raimo Lahti, Hyvinkää
kaupunginjohtaja Erkki Kukkonen, Järvenpää
kaupunginjohtaja Torsten Widén, Kauniainen
kaupunginjohtaja Petri Härkönen, Kerava
kunnanjohtaja Tarmo Aarnio, Kirkkonummi
kunnanjohtaja Esko Kairesalo, Mäntsälä
kunnanjohtaja Kimmo Behm, Nurmijärvi

kunnanjohtaja Markku Hyttinen, Pornainen
kunnanjohtaja Mikael Grannas, Sipoo
kunnanjohtaja Hannu Joensivu, Tuusula
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, Vantaa
kunnanjohtaja Sami Miettinen, Vihti

Sihteeri:
neuvotteleva virkamies Inga Nyholm, valtiovarainministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Seurantaryhmässä edustettuina olevat tahot vastaavat edustajiensa työryhmän kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista matka- ja majoituskustannuksista. Seurantaryhmän kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista momentilta 280101.

Jutta Urpilainen
Valtiovarainministeri

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Jakelu

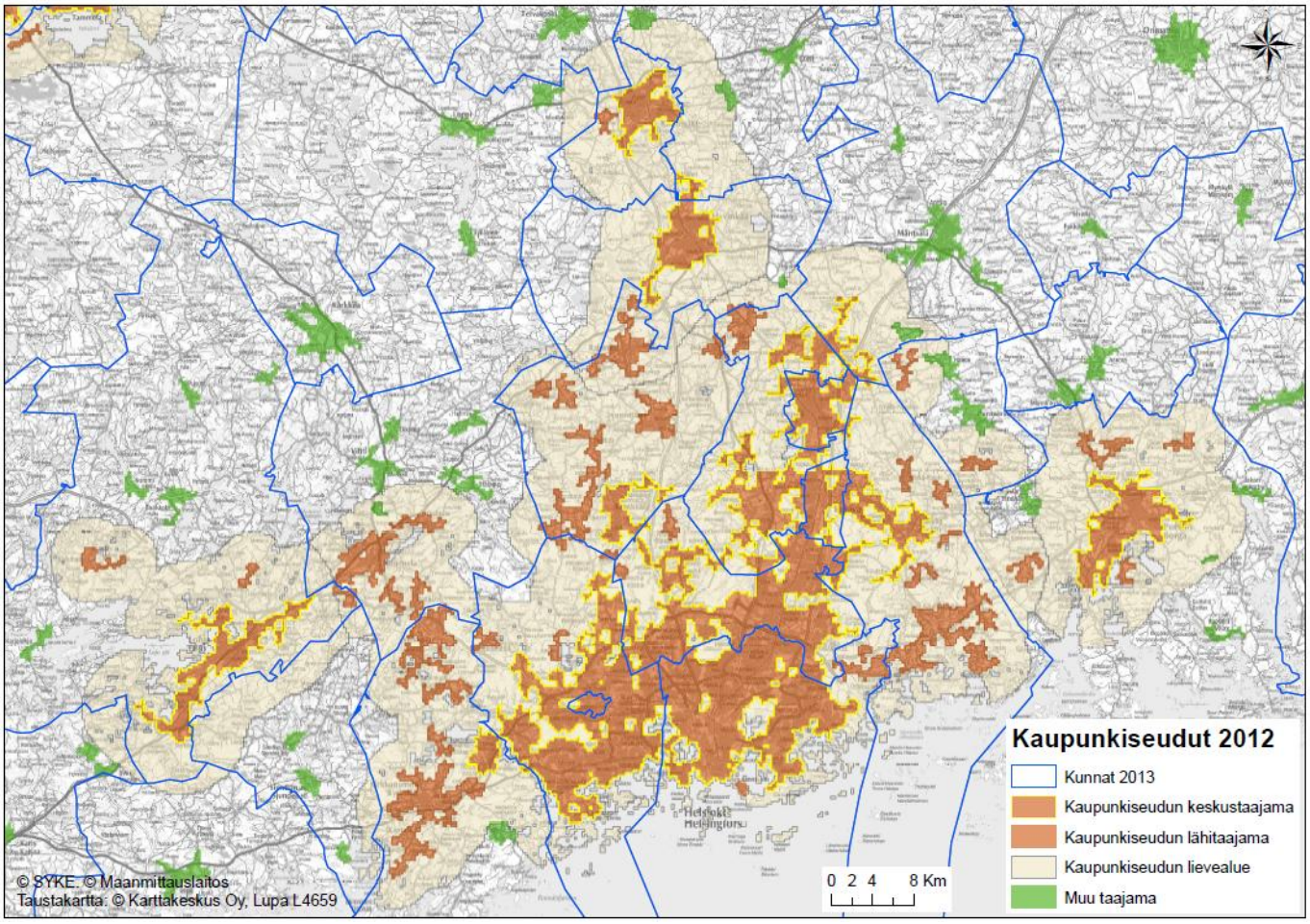
Päätöksessä mainitut

Tiedoksi
Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän jäsenet
Metropolipolitiikan neuvottelukunnan jäsenet
Metropolipolitiikan sihteeristön jäsenet
Metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän jäsenet ja pysyvät asiantuntijat
Valtiovarainministeriö
Ympäristöministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö

LIITE 6. Tyytyväisyys ruotsinkielisiin palveluihin.

Kielipalvelu arvosanat (keskiarvot) ruotsinkieliset vähemmistöt	Kunnalliset terveyspalvelut	Lähin sairaala	Vanhustenhuolto	Muu sosiaalihuolto	Kunnallinen lasten päivähoito	Kunnan johtavat virkamiehet	Kunnan puhelinvaihde	Kunnan kotisivut	Kirjasto	Kulttuuripalvelut	Liikuntapaikat	Tekniset asiat	Jätehuolto
Sipoo	8,6	7,9	8,2	8,1	9,1	7,8	9,2	9,1	9,2	8,8	8,6	7,9	7,8
Helsinki	7,1	6,8	6,3	6,7	8,9	6,5	6,6	7,7	7,6	7,6	6,7	6,6	6,6
Vantaa	6,6	6,7	6,7	6,8	9,1	6,6	7,1	7,8	7,0	7,6	6,7	6,3	6,6
Espoo	6,8	6,7	6,5	7,0	9,0	6,6	7,0	7,9	7,6	7,6	6,9	6,8	6,8
Kauniainen	8,7	6,7	7,5	8,1	9,4	8,6	9,1	9,4	8,8	8,8	8,1	7,5	6,7
Kirkkonummi	8,7	6,7	7,5	8,1	9,4	8,6	9,1	9,4	8,8	8,8	8,1	7,5	6,7

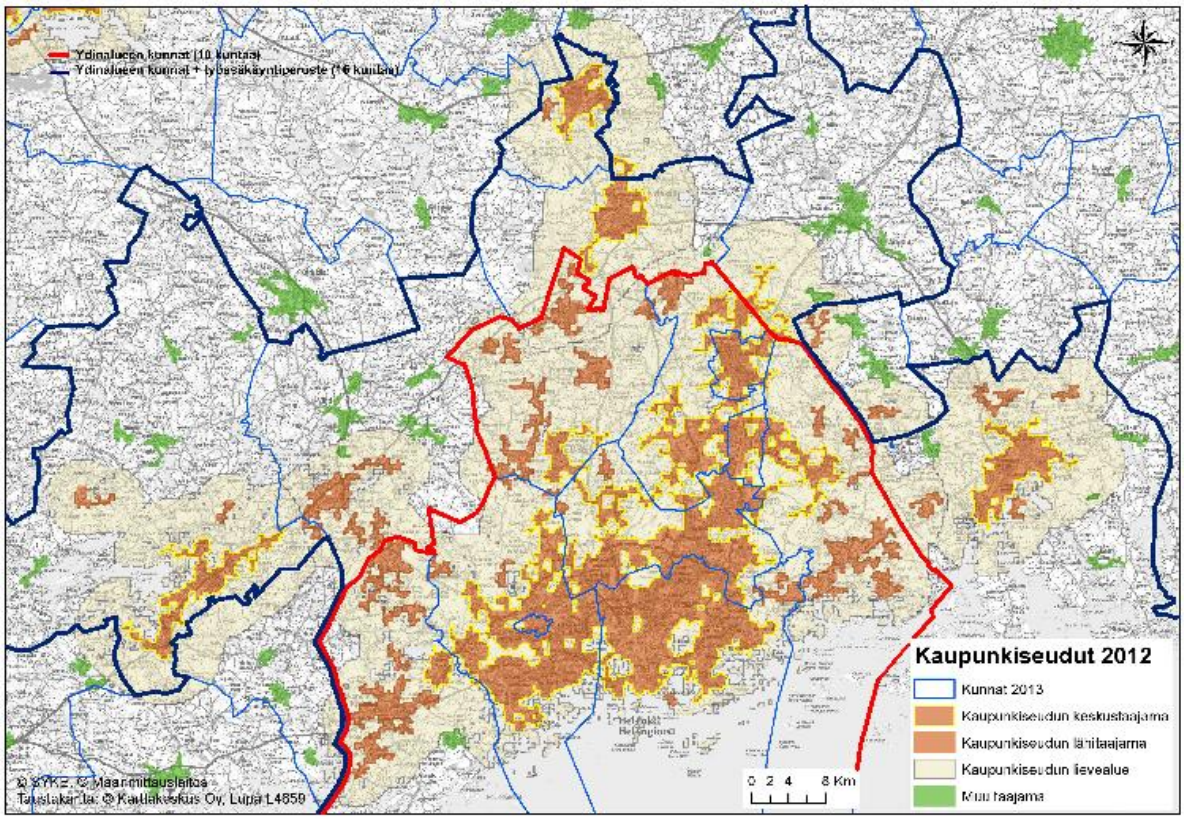
LIITE 7. Taajamarakennekartta (Suomen Ympäristökeskus).

Liite 8. Työssäkäynti ydinalueen kuntiin.

Kunta	Pendelöinti ydinalueelle ml omassa kunnassa työssäkäyvät %	Pendelöinti ydinalueelle pl omassa kunnassa työssäkäyvät %
Ydinalueen kunnat		
Espoo	*96,77*	*46,60*
Helsinki	*96,48*	*18,84*
Järvenpää	*92,69*	*58,14*
Kauniainen	*94,83*	*74,46*
Kerava	*95,29*	*62,94*
Kirkkonummi	*94,74*	*61,17*
Sipoo	*91,51*	*59,90*
Tuusula	*93,19*	*63,51*
Nurmijärvi	*92,86*	*56,90*
Vantaa	*96,83*	*52,06*
Laaja alue		
Lohja		*27,89*
Mäntsälä		*48,78*
Porvoo		*29,09*
Riihimäki		*22,71*
Hyvinkää		*35,13*
Vihti		*48,99*
Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilastot		

Liite 9. Metropolialueen aluerajausvaihtoehdot (ydinalue, laaja alue)

LIITE 10. Työryhmän ehdottamat kaksi mallia.

	Vähimmäistehtävät-malli	**Laaja malli**
Oikeudellinen muoto	Nk. pakkokuntayhtymä	Itsehallinnollinen järjestelmä (PL 121 §:n 4 mom.)
Päätöksenteko ja vaalit	Vaaleilla valittava valtuusto, joko yksi vaalipiiri tai vaihtoehdot, jotka korostavat valtuuston alueellista edustavuutta.	Vaaleilla valittava valtuusto, yksi vaalipiiri
Tehtävät ja toimivalta	Pääsääntöisesti strategisia (MAL, kilpailukyky ja segregaatio) • Metropolikaavan kautta toimivaltaa maankäyttöön. • Maapolitiikan linjaukset • Asuntotuotannossa rakennuttamistehtäviä (viimesijainen vastuu). • Liikenteessä suunnittelua ja viranomaistehtäviä (HSL ja ELY). • Segregaation torjuntaan yhteistyövelvoite. Maahanmuuttoaiesopimus. Vastuu asunnottomuuden hoidosta. • Vastuu seudun kilpailukyvystä ja seudun strategisten tavoitteiden määrittely. • Uudenmaan liiton tehtävät. • Kansainvälinen markkinointi ja –invest in.	Strategisia ja operatiivisia (MAL, kilpailukyky ja segregaatio) *Vähimmäistehtävien lisäksi:* • Metropolikaavan lisäksi maapolitiikan keinot. • Asuntotuotannossa myös omistajuus mahdollinen. • Liikenteessä suunnittelun ja viranomaistehtävien lisäksi metro, jokerirata sekä tien- ja kadunpito (pl. valtakunnalliset tiet Kehä III ja sen ulkopuolella). • HSY:n tehtävät • Vastuu moniongelmaisista? • Toiseen asteen koulutus?
Aluerajaus	Yhteensä 16 kuntaa • Ydinalueen lisäksi taajama- ja työssäkäyntiperusteella Vihti, Lohja, Riihimäki, Porvoo, Hyvinkää ja Mäntsälä.	Yhteensä 10 kuntaa • Nk. ydinalueen kunnat (10) • Keskustaajamaperusteella Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Sipoo.
Rahoitus	Kuntien maksuosuudet *Arvio: 250 e / asukas / vuosi tai n. 5 % kuntien verotuloista*	Verotusoikeus, perusteena tehtävien laajuus ja rahoitustarve (etenkin liikennehankkeet) *Arvio: 3 – 3,5 % metropolivero*
Yhteistyö valtion kanssa	Metropolisopimus (metropolihallinto-valtio-kunnat)	Metropolisopimus (metropolihallinto-valtio)
Suhde kuntarakenteeseen	Edellyttää merkittäviä kuntarakennemuutoksia	Kuntarakenteen muutosten tarve vähäisempi

Äänestyspöytäkirja, kaupunginvaltuuston kokous 16.6.2014, klo 22.49

§ 6 Lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

Kaupunginhallituksen esitys = JAA

Lauri Kairan esitys = EI

JAA	**47**
EI	**16**
TYHJIÄ	**0**
POISSA	**3**

JAA

Abdi
Aittakallio
Ala-Kapee-Hakulinen
Alèn
Ansalehto-Salmi
Aura
Auvinen
Bruun
Eerola
Eklund
Hako
Herranen
Hirvaskoski
Hirvonen
Hurri
Hyttinen
Härmälä
Juurikkala
Jääskeläinen Jouko
Karlsson
Kaukola
Kauppinen
Kiljunen
Kokko
Kyyrö
Kähärä
Kärki
Kärkkäinen
Laakso Päivi
Laakso Sari
Letto
Lindtman
Malmi
Mäkelä
Mäntynen
Mölsä
Nieminen
Niinistö
Norrena
Rannikko
Saramo
Sillanpää
Simonen
Sodhi
Tyystjärvi
Vahtera
Åstrand

EI

Heinimäki
Kaira
Karén
Kortesalmi
Lehmuskallio
Leppänen
Mäkinen
Orlando
Orpana
Peura
Porthén
Puha
Rokkanen
Tenhunen
Weckman
Virta

Äänestyspöytäkirja, kaupunginvaltuuston kokous 16.6.2014, klo 22.51

§ 6 Lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

Kaupunginhallituksen esitys = JAA

Irja Ansalehto-Salmen esitys = EI

JAA	**44**
EI	**3**
TYHJIÄ	**16**
POISSA	**3**

JAA
Abdi
Aittakallio
Ala-Kapee-Hakulinen
Alèn
Aura
Auvinen
Bruun
Eerola
Eklund
Hako
Herranen
Hurri
Hyttinen
Härmälä
Juurikkala
Jääskeläinen Jouko
Karlsson
Kaukola
Kauppinen
Kiljunen
Kokko
Kyyrö
Kähärä
Kärki
Kärkkäinen
Laakso Päivi
Laakso Sari
Letto
Lindtman
Malmi
Mäkelä
Mäntynen
Mölsä
Nieminen
Niinistö
Norrena
Rannikko
Saramo
Sillanpää
Simonen
Sodhi
Tyystjärvi
Vahtera
Åstrand

EI
Ansalehto-Salmi
Hirvaskoski
Hirvonen

TYHJÄ
Heinimäki
Kaira
Karén
Kortesalmi
Lehmuskallio
Leppänen
Mäkinen
Orlando
Orpana
Peura
Porthén
Puha
Rokkanen
Tenhunen
Weckman
Virta

7 § **Vastaus valtuutettu Riikka Åstrandin ja 31 muun valtuutetun aloitteeseen kokeilusta myydä koulujen ja palvelutalojen ylijääneitä ruoka-annoksia kuntalaisille**

VD/4431/00.02.00.03/2013
HN/VU/KS/LL

Valtuutettu Riikka Åstrand ja 31 muuta valtuutettua tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Sitran ja Jyväskylän kaupungin Kohti resurssiviisautta -hankkeessa on etsitty konkreettisia tapoja vähentää luonnonvarojen ja energian käyttöä. Hanke sisältää erilaisia käytännön kokeiluja, joista saatuja malleja on tarkoitus levittää eri puolille maata. Hankkeesta löytyy tietoa sivuilta www.sitra.fi/ekologia/resurssiviisaus.

Yksi hyväksi osoittautunut kokeilu on ollut kouluruokailusta ylijääneiden annosten myyminen 1-1,5 € hintaan lähialueen asukkaille, mitä kokeiltiin Vaajakummun koulussa. Ruokahävikki on vähentynyt ja lähialueen asukkailla on ollut mahdollisuus ruokailla terveellisesti ja edullisesti. Ruokailuissa on käynyt mm. lapsiperheitä ja vanhuksia, jotka ovat kertoneet, että he eivät välttämättä edes poistuisi kotoaan ilman lounasruokailua. Jyväskylän kaupunki onkin suunnitellut kokeilun laajentamista muihin palvelutaloihin ja kouluihin.

Tällä hetkellä merkittävä osa julkisen ruokailun syömäkelpoisistakin tähteistä päätyy jätteeksi. Omavalvontamääräysten mukaan aterioiden kuumia osia ja salaattia ei voi jäähdyttää, myydä ja tarjoilla uudelleen tehokkaasti esimerkiksi seuraavan päivän aterian yhteydessä, vaan ne päätyvät biojätteeksi. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian (2013) yhtenä tavoitteena on, että ”vähennetään ruokahävikkiä elintarvikeketjun joka vaiheessa ja korostetaan ruokavalintojen merkitystä kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi”. Ylijäämäruuan myyminen tukee strategian toteutumista.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaalla kokeillaan vastaavaa ylijäämäannosten myyntiä kouluilta ja/tai palvelutaloilta. Jos kokeilu osoittautuu paikallisestikin onnistuneesti, niin sen perusteella toimintaa voidaan laajentaa kaikkiin kaupungin julkisiin ruokapaikkoihin.”

Kaupunginvaltuusto 7.10.2013 § 18

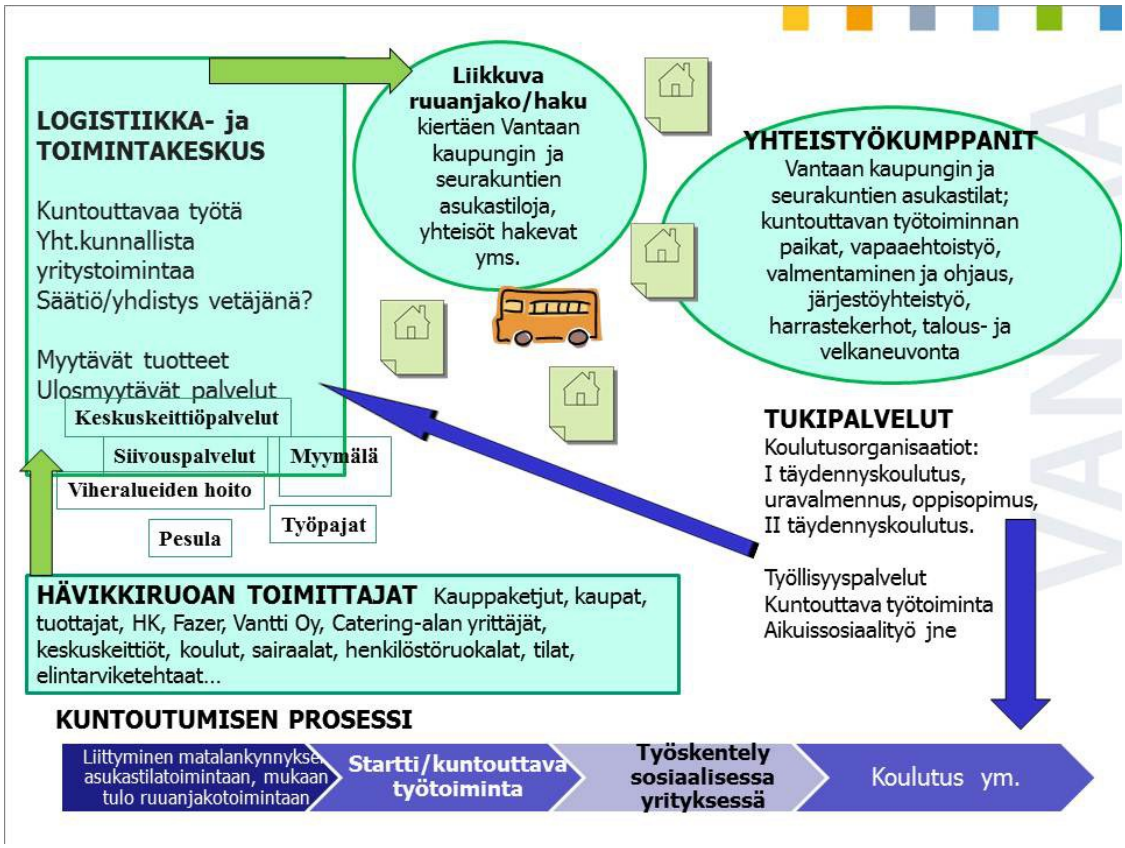
Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala on valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen. Käsittelyssä on ollut sekä Vantaan kaupungin valmistuskeittiöissä valmistetun ylimääräisen ruoan että vähittäiskaupan hävikkielintarvikkeiden jakelu.

Yhteinen pöytä -projekti

Vantaan kaupunki, Vantaan seurakunnat, Diakonia-ammattikorkeakoulu sekä joukko vantaalaisia ruoka-apuyhdistyksiä toteuttavat Yhteinen pöytä -selvitysprojektin 1.1. – 30.9.2014. Tavoitteena on suunnitella Vantaan kaupungin alueella toimiva laaja hävikkiruoan hyödyntämisen ja ruoka-avun jakamisen malli, jossa ihmisten osallisuutta vahvistetaan yhteisöllisten toimintojen ja työllisyyspolkujen avulla. Tällaista kokonaisvaltaista konseptia ei vielä Suomessa ole. Idea on saatu Saksan Berliner Tafel -toiminnasta (http://www.berliner-tafel.de/berliner-tafel/).

Mikäli toiminta saa rakennerahastotukea, kaupungin ja seurakuntien asukastiloissa sekä tulevassa logistiikkakeskuksessa olisi ylijäämäruoan varastoinnin ja jakelun lisäksi mm. kuntouttavan työtoiminnan paikkoja, vapaaehtoiskoulutusta ja pitkäaikaistyöttömien valmennusta sekä tuotteiden ja palvelujen myyntiä.

Ylimääräisen valmiin ruoan jakelu on päätetty toteuttaa kokeiluluontoisena pilottina elokuusta 2014 kahden kuukauden ajan.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ja muiden palveluntuottajien (tällä hetkellä ainoastaan Fazer Food Services Oy) tarkoituksena on valmistaa Vantaan kaupungin valmistuskeittiöissä ainoastaan kunnan omaan palvelutuotantoon tarkoitettu, optimaalinen annosmäärä. Tästä huolimatta ruokaa jää päivittäin jonkin verran hyödyntämättä ja se päätyy biojätteeseen. Vantti on valmis aloittamaan ylijäämäruoan jakelun vantaalaisille yhdistyksille ja järjestöille kolmesta kohteesta määräaikaisena pilottina. Pilottikohteet ovat Vantaan ammattiopisto Varian kolme toimipistettä Ojahaantiellä, Talvikkitiellä ja Tennistiellä. Mikäli pilotointi koetaan onnistuneeksi, Vantti on valmis laajentamaan ylijäämäruoan jakelua muihinkin toimipisteisiinsä.

Kuntalaispalvelujen tulosalue vastaa kunkin toimipisteen ylijäämäruoan hakuun oikeutetun yhdistyksen tai järjestön valinnasta. Evira on antanut ruoka-apuun luovutettavat elintarvikkeet -ohjeistuksen. Valittavilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä tullaan edellyttämään tämän ohjeistuksen noudattamista.

Vantaan kaupungilla tai Vantilla ei ole mahdollisuutta ylijäämäruoan jäähdytykseen, koska se vaatisi kohteisiin erilliset jäähdytyskaapit. Tämä tarkoittaa sitä, että ylijäämäruoan jakeluun voidaan luovuttaa ainoastaan samana päivänä valmistettua, ei tarjolla ollutta ja valmistuksen jälkeen yli 60 asteisena pidettyä ruokaa. Yhdistyksellä tai järjestöllä tulee olla käytössään gn-mitoitetut kuljetuslaatikot ja kuljettamiseen soveltuva ajoneuvo. Vantti lainaa gn-astiat noutokertojen välisiksi ajoiksi. Gn-astiat tulee palauttaa pestyinä takaisin.

Huomioitavaa on, että ylijäämäruoan tulee säilyä yli 60 asteisena kuljetuksen ajan ja myös siihen saakka kunnes se tarjoillaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ruoka on nautittava yhdistyksen jakelupisteissä. Ruokaa ei siten voi jakaa esimerkiksi kotiin vietäväksi ja myöhemmin lämmitettäväksi.

Kaupungissa on aloitettu keväällä 2014 uuden toiminta- ja logistiikkakeskuksen suunnitteluprojekti. Osana tätä keskusta voisi toimia vähittäiskaupan ja tuottajien hävikkielintarvikkeiden varastointia ja jakelua hoitava yksikkö.

Kaupunginhallitus 26.5.2014 § 17

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Riikka Åstrandille ja usealle muulle valtuutetulle konserni- ja asukaspalveluiden toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 7

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 4.1 valituskielto

Lisätiedot:
Apulaiskaupunginjohtaja vs. Heidi Nygren, puh. 09 839 22112, talous- ja hallintojohtaja Vesa Urtti, puh. 09 839 22210, aluepalvelupäällikkö Katja Syvärinen, puh. 09 8392 30227, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § **Vastaus valtuutettu Anssi Auran ja usean muun (16) valtuutetun allekirjoittamaan aloitteeseen Tikkurilaan rakennettavien jäähallien rahoituksen, toteutusmallien ja yhteistyötahojen selvittämiseksi**

VD/1971/00.02.00.03/2014
EL-H/V-MK/LL

Valtuutettu Anssi Aura ja 16 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Esitän ryhdyttäväksi pikaisiin toimenpiteisiin Tikkurilaan rakennettavien jäähallien rahoituksen, toteutusmallien ja yhteistyötahojen selvittämiseksi.

Taustaa lyhyesti:
Kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.11.2013 kaavamuutoksen, joka mahdollistaa kaksirataisen jäähallin rakentamisen Tikkurilan urheilupuiston alueelle. Lisäksi Vapaa-ajan lautakunta päivitti 11.6.2013 liikuntapaikkasuunnitelman, jossa todettiin jäähalliolosuhteiden toteuttamisen olevan liikuntayhtiöiden rakentamishankkeiden kärjessä.

Perustelut:
Jääolosuhteen puute asettaa rajoituksia seuratoiminnan kehittymiselle ja sen myötä lasten ja nuorten mieleisen liikuntaharrastuksen tukemiselle. Seurat eivät tällä hetkellä pysty perustamaan niin montaa joukkuetta, kuin olisi kysyntää, jääolosuhteen puuttumisen takia. Lisäksi useat vantaalaiset joukkueet joutuvat säännöllisesti harrastamaan naapurikunnissa. Nykyinen tilanne on kestämätön.

Jäähallien rakentaminen on pitkällä aikavälillä kaupungille kannattava investointi.

Me, allekirjoittaneet toivomme kaupungilta aktiivista otetta ja vahvempaa roolia rahoitusneuvotteluissa tilanteen ratkaisemiseksi.”

Kaupunginvaltuusto 3.3.2014 § 22

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Liikuntapalvelut esittävät vastauksena seuraavaa:

Liikuntapalvelut on esittänyt Tikkurilan harjoitusjäähallia investointisuunnitelmaan vuodelle 2016 Oy Tikkurilan Urheilutalon toteuttamana. Hanketta on esitetty myös liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusten rahoitusohjelmaan.

Viime vuonna tälle valtuustokaudelle päivitetyssä liikuntapaikkasuunnitelmassa liikuntapalveluverkon erityisinä puutteina mainitaan jäähallien määrä, salibandyolosuhteet erityisesti Tiikeri Areenan sulkeutuessa ja jalkapalloilun talviolosuhteet. Konserniyhtiöiden toteutettavaksi suunniteltuina hankkeina esitetään Hakunilan jalkapallohallia, Tikkurilan harjoitusjäähallia ja Energia Areenan laajennusta.

Vantaalla on tällä hetkellä neljä jäähallia, joista kaksi sijaitsee Tikkurilassa. Jääkiekkoliiton suositus 20 000 asu-akasta / jäähalli ei toteudu Vantaalla, vaan jääajasta on selkeästi pulaa. Vantaalaiset jääurheiluseurat ostavat oman ilmoituksensa mukaan muilta paikkakunnilta noin kahden jäähallin käyttötuntien verran jääaikaa. Seurat eivät voi ottaa tällä hetkellä lisää harrastajia jääpulan vuoksi. Uusi jäähalli on suunniteltu rakennettavaksi nykyisten hallien eteläpuolelle kiinteästi siten, että nykyisiä jäänhoitokoneita ja henkilöstöä voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

Toteuttamismallit ja yhteistyötahot:

Yksityinen hallihanke
Jäähalli voidaan toteuttaa kokonaan yksityisenä hankkeena, jossa yksityinen taho vastaa itse hallin rakennuttamisesta, rahoittamisesta sekä operoinnista. Tällöin käyttökustannukset peritään kokonaan hallin käyttäjiltä käyttömaksuina. Kaupungin osuus tällaisessa mallissa voisi olla tuen myöntäminen

seuroille hallin käyttökustannuksiin vuokratuen muodossa, muut kustannukset käyttäjät kattaisivat kokonaan itse.

Rahoitusmalleina tällaisissa hankkeissa on yleensä käytetty omarahoitusosuutta, valtionosuutta (enimmillään noin 20 % hankkeen kustannusarviosta) sekä rahoituslaitokselta haettavaa lainaa. Mallin vaikeus on yleisimmin ollut rahoituslaitoksen vaatimien vakuuksien järjestäminen myönnettävälle luotolle. Mikäli lainan hakijalla ei ole lainan vakuudeksi kiinnitettävää kiinteää omaisuutta, kaatuu rahoitusmalli yleensä tähän.

Kaupungin hallihanke
Kaupungin hankkeena jäähallirakentaminen voidaan toteuttaa kahdella eri tavalla; investointina joko suoraan kaupungin omaan taseeseen tai kaupungin omistaman yhtiön hankkeena kyseisen yhtiön taseeseen. Molemmissa tapauksissa hankkeen rahoituksen järjestämisestä vastaa kaupunki, valtionosuudet huomioiden. Kaupungin omana hankkeena hallin rakentamisen rahoitus tapahtuu kaupungin talousarvion sisällä budjettirahoituksella osana talorakentamisen investointiohjelmaa tai investorimallilla. Investorimallissa kaupungin ulkopuolinen taho investoi rakennettavan kohteen, jonka kaupunki vuokraa käyttöönsä ennalta neuvotelluin ehdoin määräajaksi. Kaupungin omistaman yhtiön tapauksessa rakentamisen rahoittaminen tapahtuu yleisimmin yhtiön hankkimalla lainalla, jonka kaupunki takaa tai jo edellä esitetyllä tavalla investorimallilla. Mikäli rakentamisen rahoitusmallina käytetään yhtiön tarkoitukseen hankkimaa lainaa, on mahdollista selvittää myös yhtiön muun kiinteistömassan vakuusarvo ja korvata tällä kaupungin takaus. Malli edellyttää luonnollisesti yhtiöltä sellaista rasitteista vapaata reaaliomaisuutta, joka lainan vakuudeksi voidaan kiinnittää.

Kohteen käyttökustannukset peritään myös näissä tapauksissa tilojen käyttäjiltä, mutta subventoituna siten, että loppukäyttäjille jää maksettavakseen varsinaisia käyttökustannuksia pienemmät käyttöhinnat. Muun osuuden käyttökustannuksista kaupunki kattaa laitoksen ylläpitäjälle erilaisin tukimekanismein, kuitenkin kilpailuneutraliteetti huomioiden. Tuen tarkoituksena on alentaa käyttökustannuksia loppukäyttäjille ja sitä mahdollistaa tilojen mahdollisimman tehokas käyttö ja kustannusystävällinen tarjonta.

Vantaan kaupunki käyttää urheilulaitosrakentamisessaan omistamiaan kiinteistöyhtiöitä, jotka ovat toteuttaneet hankkeita kaupungin hankkiman rahoituksen turvin kaupungin takauksella. Liikunta-paikkarakentamisessa ei tähän asti ole käytetty investorimallia eikä yhtiöiden reaaliomaisuuden kiinnittämistä lainan vakuudeksi.

Kaupunginhallitus 26.5.2014 § 19

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa valtuutettu Anssi Auralle ja usealle muulle valtuutetulle (16) liikuntapalveluiden esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot: liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, puh. 050 511 8636, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § Asemakaavamuutos 002214, 64 Kuninkaala / Porttisuontie 11

VD/3696/10.02.04.01/2013
J-VN/TLA/VKA/ESA/ESN/JB/SRU

Asemakaavamääräyksen mukaista alueen maankäyttötarkoitusta on muutettava, koska voimassa olevan asemakaavan mukainen teollisuus- ja varastorakennusten (T) tontti K 64004 T 2 halutaan muuttaa liikerakennusten korttelialueeksi kaavamääräyksellä KM. Noin puolet tontin rakennusoikeudesta käytetään liiketilaksi, sen lisäksi alueelle sijoittuu varastotilaa, toimistotiloja ja asunto. Rakennusoikeus lisääntyy 4 088 k-m2:stä 5 100 km²:iin.

Asemakaavamuutos koskee korttelin 64004 tonttia 2, kaupunginosassa 64, Kuninkaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelin 64004 tonttia 2.

Alue sijaitsee
Asemakaavan muutosalue sijaitsee Kuninkaalan 64. kaupunginosassa, korttelin 64004 eteläosassa Porttisuontien varrella, IKEA-konsernin pohjoispuolella.

Kaavan hakija
Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11

Maanomistus
Muutosalue on yksityisessä omistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Arkkitehtisuunnittelu Mikko Eräkangas, joka on laatinut selostuksen liitteenä olevan alustavan luonnoksen muutosalueen maankäytöstä.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa merkitty kaupallisten palvelujen alueeksi (KM).

Asemakaavan muutos
Asemakaavan muutosalue on kaavoitettu liike- ja toimitilarakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Alue liittyy laajempaan Porttipuiston kaupalliseen alueeseen, joka sijaitsee Kehä III:n ja Jokiniementien välissä Lahdenväylän länsipuolella. KM-alueen kokonaisrakennusoikeus on 5 100 k-m².

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 28.11.2013.
MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä jätettiin kolme (3 kpl). Mielipiteissä kaavakarttaan merkittäväksi esitetyt muuntamo, kaukolämpöputket ja maakaapelit on merkitty asemakaavakarttaan tarvittavilta osin.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 24.2.2014 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002214, 64 Kuninkaala / Unikulma
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot
c) vahvistetaan maksuluokka 2 ja todetaan, että hakija Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11 maksaa muutoskustannukset 4 000 €.

Käsittely:
Kaupunkisuunnittelujohtaja muutti esitystään siten, että Unikulma -kaavamuutoksen nimi muutetaan nimeksi Porttisuontie 11.

Nimen muutos korjataan päätösesityksen a -kohtaan ja kaavaselostus tarkistetaan myös nimen osalta.
Päätös:
Hyväksyttiin tarkistettu esitys.

———

Kaupunginhallitus 3.3.2014 § 39

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002214, 64 Kuninkaala / Porttisuontie 11,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistaa maksuluokka 2 ja todeta, että hakija Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11 maksaa muutoskustannukset 4 000 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavaehdotus muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 19.3.–17.4.2014. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Lausuntoja ei ollut tarpeen pyytää.

Kaupunkisuunnittelujohtaja esittää 7.5.2014 kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 24.2.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002214, Kuninkaala / Porttisuontie 11.

Kaupunginhallitus 12.5.2014 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 24.2.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002214, Kuninkaala / Porttisuontie 11.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 24.2.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002214, Kuninkaala / Porttisuontie 11.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutosselostus 24.2.2014/II
- Kunnallistekniikan rakentamissopimus, Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11, 7.5.2014

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684
asemakaavasuunnittelija Eeva Sauramo, puh. 8392 3045
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäyttö / Kaupunkisuunnittelu

Vantaa, 64. kaupunginosa, Kuninkaala

Porttisuontie 11

Teollisuus- ja varastotilan muuttaminen liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön.

Kaavamuutosalueen liikerakennus nähtynä Porttisuontien mutkasta (marras/2013).

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 24.02.2014/II päivättyä asemakaavakarttaa nro 002214

Laatija: Vantaan kaupunki, Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu, ESA, MHO
Aloite: Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11, 02.09.2013

1 PERUSTIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaava-alueen määrittely:

Asemakaavamuutos koskee
64. kaupunginosa, Kuninkaala, osa korttelia 640004.

Asemakaavamuutoksen laatijan nimi ja yhteystiedot:

Vesa Karisalo, aluearkkitehti
Vantaan kaupunki, Itä-Vantaan asemakaavayksikkö

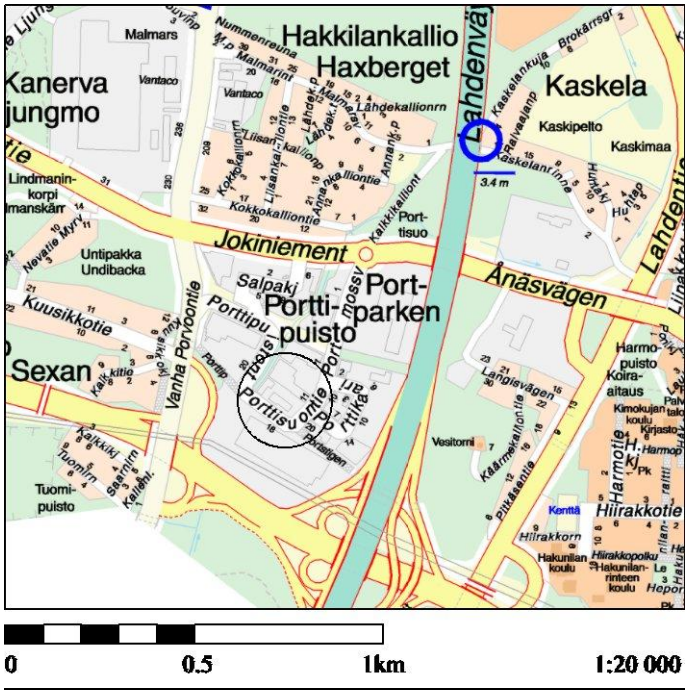
Eeva Sauramo, asemakaavasuunnittelija
Vantaan kaupunki, Itä-Vantaan asemakaavayksikkö

Merja Hokkanen, suunnitteluavustaja
Vantaan kaupunki, Itä-Vantaan asemakaavayksikkö

Asemakaavan selostus sisältää asemakaavatyöryhmän eri henkilöiden kirjoittamia tekstiosuuksia ja laatimia kuvia.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Kuninkaalan 64. kaupunginosassa, korttelin 64004 eteläosassa Porttisuontien varrella, IKEA-konsernin pohjoispuolella (KUVA 1).

KUVA 1 Kaava-alueen sijainti

1.3 Asemakaavamuutoksen tarkoitus

Mitä alueella muutetaan

Asemakaavamääräyksen mukaista alueen maankäyttötarkoitusta on muutettava, koska voimassa olevan asemakaavan mukainen teollisuus- ja varastorakennusten (T) tontti K 64004 T 2 halutaan muuttaa liikerakennusten korttelialueen suuntaan kaavamääräyksellä KM. Noin puolet tontin maankäytöstä suunnitellaan liiketilaksi. Hakemuksessa esitetään myös, että tontin rakennusoikeutta nostetaan noin 1 010 k-m².

Esitetyn maankäyttöjärjestelyn jälkeen tontilla tulee olemaan liiketilaa 2 480 k-m², teollisuus- ja varastorakennuksia 1 910 k-m², toimistotilaa 650 k-m² ja asunto kooltaan 60 k-m².

Osia nykyisistä rakennuksista tullaan purkamaan ja jäljelle jääviä osia laajennetaan uudella kerroksella ja yhdistetään kaksikerroksisella väliosalla.

1.4 Asemakaavaselostuksen sisällysluettelo

1. Perus- ja tunnistetiedot sivu 2

1.1 Tunnistetiedot sivu 2
1.2 Kaava-alueen sijainti sivu 2
1.3 Asemakaavamuutoksen tarkoitus sivu 2
1.4 Asemakaavaselostuksen sisällysluettelo sivu 3
1.6 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista sivu 4
1.7 Asemakaavan sisältömerkitys ja sen käyttö suunnitteluvälineenä sivu 4

2. Tiivistelmä sivu 5

2.1 Kaavaprosessin vaiheet sivu 5
2.2 Asemakaavamuutos sivu 5
2.3 Asemakaavamuutoksen toteuttaminen sivu 5

3. Lähtökohdat sivu 5

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista sivu 5
3.1.1 Alueen yleiskuvaus sivu 5
3.1.2 Luonnonympäristö sivu 5
3.1.3 Rakennettu ympäristö sivu 7
3.1.4 Maanomistus sivu 11
3.2 Suunnittelutilanne sivu 11
3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset sivu 11

4. Asemakaavamuutoksen suunnittelun vaiheet sivu 14

4.1 Asemakaavamuutoksen suunnittelun tarve sivu 14
4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset sivu 14
4.3 Osallistuminen ja yhteistyö sivu 14
4.3.1 Osalliset sivu 14
4.3.2 Aloite sivu 15
4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt sivu 15
4.3.4 Viranomaisyhteistyö sivu 16
4.4 Asemakaavamuutoksen tavoitteet sivu 16
4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet sivu 16
Kunnan asettamat tavoitteet
4.4.2 Työn aikana syntyneet tavoitteet sivu 17
4.5 Asemakaavamuutoksen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset sivu 17
4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta sivu 17
4.5.4 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute sekä mielipiteet, muistutukset ja lausunnot sivu 18

5. Asemakaavamuutoksen kuvaus sivu 18

5.1 Kaavan rakenne sivu 18
5.1.1 Mitoitus sivu 18
5.1.2 Palvelut sivu 18
5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen sivu 19
5.2.1 Kunnan tavoitteiden toteutuminen sivu 19
5.2.2 Osallisten tavoitteiden toteutuminen sivu 19
5.3 Aluevaraukset sivu 20
5.3.1 Korttelialueet sivu 20
5.3.2 Muut alueet sivu 21
5.4 Asemakaavamuutoksen vaikutukset sivu 22
5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön sivu 22
5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön sivu 24
5.5 Ympäristön häiriötekijät sivu 25
5.6 Kaavamerkinnät ja -määräykset sivu 25
5.7 Nimistö sivu 25
5.9 Tonttijako sivu 25

6. Asemakaavamuutoksen toteutus sivu 25

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat sivu 26
6.2 Toteuttaminen ja ajoitus sivu 26
6.3 Toteutuksen seuranta sivu 26
6.4 Asemakaavoituskustannukset sivu 26

LIITEKUVAT

Kuva 1 Kaava-alueen sijainti
Kuva 2 Ote maaperäkartasta
Kuva 3 Maanomistustilanne
Kuva 4 Ote maakuntakaavasta
Kuva 5 Ote Vantaan yleiskaavasta 2007
Kuva 6 Ote ajantasa-asemakaavasta
Kuva 7 Ilmakuva asemakaavan muutosalueesta
Kuva 8 Viistoilmakuva asemakaavan muutosalueesta
Kuva 9 Luonnos K 64004 tontista 2 / Arkkitehtisuunnittelu Mikko Eräkangas

Asemakaavan seurantalomakkeet 1 ja 2
Poistettavat merkinnät kuva
Asemakaavan muutosehdotus
Asemakaavamääräykset

1.6 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Vantaan yleiskaavan vaikutusten arviointi - kaupan alueet ja palveluverkko. Entrecon Oy 25.10.2007.
- Kehä III:n ja Vanhan Porvoontien liittymän toimivuustarkastelut. Oy Stimulator Ab 2007.
- Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen toteutusohjelma 2017 (MAL 2017) 18.01.2008. {Helsingin seudun yhteistyö perustuu vuonna 2005 tehtyyn 14 kunnan yhteistyösopimukseen.
- Hakunilan kauppakeskuksen liikenneverkko ja teknisen huollon esisuunnitelma 28.06.2006 / WSP LT-Konsultit Oy / Geomap Oy.
- Vantaan Akselin kaupunkikuvallinen viitesuunnitelma ja selvitystyö 24.09.2009, Arkkitehdit Anttila&Rusanen, Ramboll Finland Oy, Vantaan markkinointi Oy.
- Vantaan Akselin alue, hulevesiselvitys 14.2.2011, Vantaan kaupunki / Pöyry Finland Oy, Timo Nikulainen.
- Vantaan Akselin alueen liikennesuunnitelma 4.3.2011, liikenne-ennuste ja toimivuustarkastelut 23.2.2011, Ramboll Finland Oy, Petri Saarelainen.
- Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979, Vantaan kaupunki, Inventointiraportti, Amanda Eskola 2006.

1.7 Asemakaavan sisältömerkitys ja sen käyttö suunnitteluvälineenä

Asemakaavamuutoksen laadinta perustuu koko kaupungin maankäyttöä ohjaavaan Vantaan yleiskaavaan. Asemakaavamuutoksessa ratkaistaan muun muassa asuntoalueiden sisäinen katuverkko, kortteleiden tai niiden osien käyttötarkoitus, rakennusoikeudet, kerrosluvut ja rakennusten ulkonäköön liittyviä seikkoja.

Asemakaavamuutos esitetään kartalla 1:2 000 siihen kuuluvine asemakaavamerkinnöin ja -määräyksin. Siihen kuuluu aina myös asemakaavan selostus.

Asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään, miten kohdan 4.3 osalliset voivat osallistua ja vaikuttaa asemakaavan muutoksen laadintaan.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) § 63 mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS -suunnitelma) on valmistunut 28.11.2013 ja toimitettu osallisille

OAS -suunnitelman täydennysesitysten jättäminen oli joulukuussa 2013, jona aikana ei jätetty täydennysesityksiä.

Kaavatyön vireille tulosta on suomeksi ja ruotsiksi ilmoitettu osallisille. Osallisten kuuleminen maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) § 62 mukaan oli 28.11.2013.—17.12.2013.

Mielipiteitä jätettiin kolme (3 kpl). Mielipiteissä kaavakarttaan merkittäväksi esitetyt muuntamo, kaukolämpöputket ja maakaapelit on merkitty asemakaavakarttaan tarvittavilta osin.

2.2 Asemakaavamuutos

Asemakaavamuutos käsittää korttelin 64004 tontin 2, jonka maankäyttötarkoitus on esitetty muutettavaksi teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueesta (T) liikerakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Muutoksessa esitetään myös rakennusoikeuden korottamista noin 1 010 k-m²:llä.

Kaavamuutosalueen kokoojakatuna toimii edelleen Porttisuontie, jolta on lyhyt matka ympäröiville pääväylille.

Alueen kevyen liikenteen yhteys sijaitsee Porttisuontien varrella, jolta on jatkoyhteydet ympäröivään kevyen liikenteen pääverkkoon.

2.3 Asemakaavamuutoksen toteuttaminen

Asemakaavamuutos voidaan toteuttaa heti muutoksen tultua hyväksytyksi.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaava-alueen lähiympäristö

Muutosalue sijaitsee Porttipuiston kaupallisten palvelujen alueella Itä-Vantaalla. Alueelle ovat luonteenomaisia vilkasliikenteiset, suuret liikenneväylät sekä kookkaat kaupan uudisrakennukset. Lähistön suuria liikenneväyliä pitkin saavutettavuus eri suunnilta on hyvä.

3.1.2 Luonnonympäristö

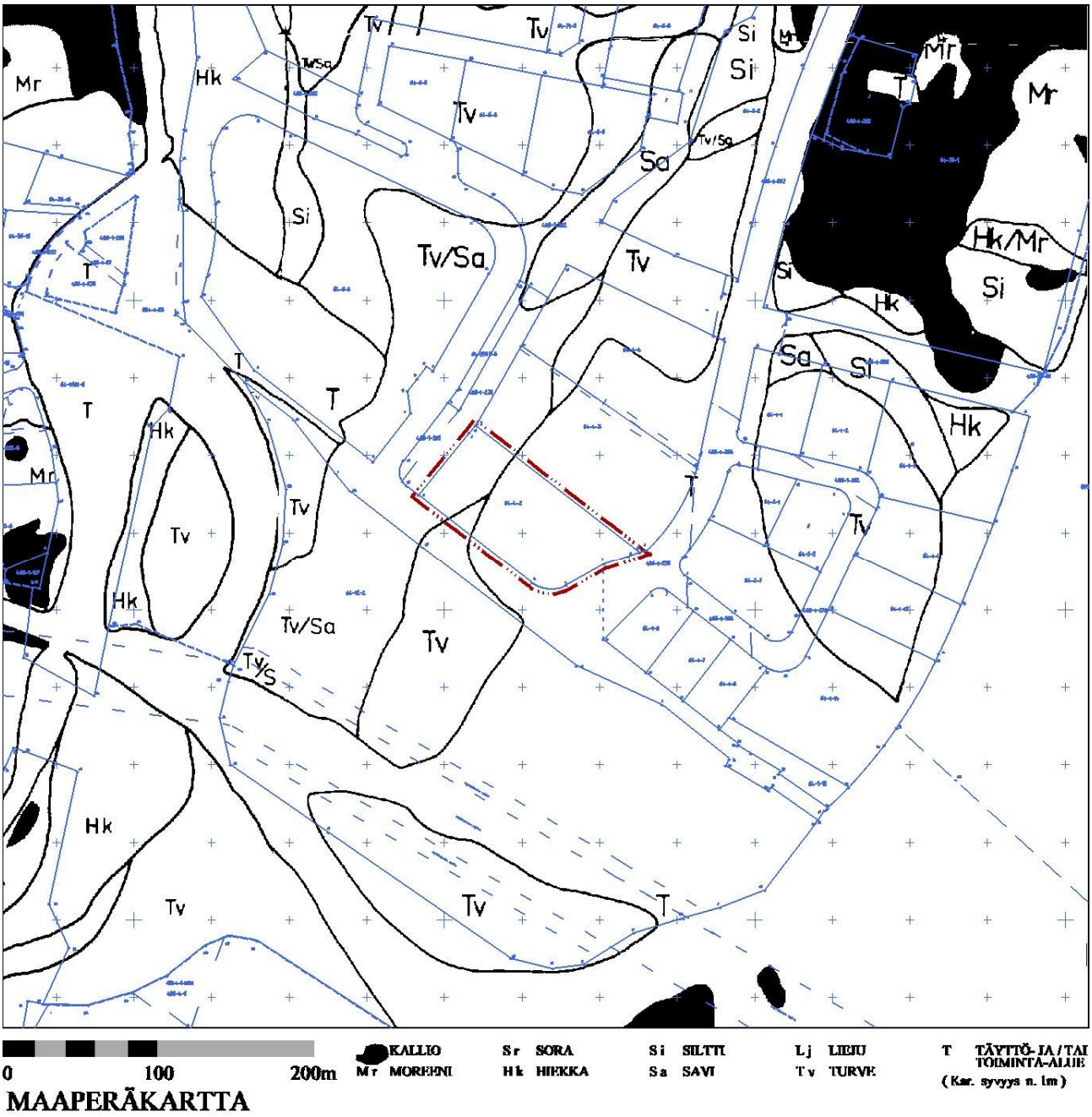
Maiseman yleiskuvaus

Asemakaavamuutosalue ympäristöineen sijoittuu entiselle suoperäiselle maalle vilkasliikenteisen Vanhan Porvoontien itäpuolelle, liki Kehä III:a. Maisemallisesti alue on pääosin tasaista alamaata, jossa huomio kiinnittyy kookkaisiin rakennusmassoihin ja ympäröiviin suuriin liikenneväyliin.

Unikulma Oy:n alue sijaitsee tontilla, jonka maanpinnan korkeus piha-alueella vaihtelee välillä+25,7 - +26,1 metriä.

Maaperä (KUVA 2)

Luonnollinen pohjamaa alueella on savea. Pehmeän saven paksuus vaihtelee noin 10 - 14 m. Paikoitellen alueella on ollut myös turvetta. Alueen rakennetuilla osilla on maanpinnassa rakenne- ja täyttökerroksia. Nykyiset paikoitusalueet on oletettavasti rakennettu vahvistetun pohjamaan varaan ja rakennukset perustettu paaluilla. Kevyillä kairauksilla on päästy tunkeutumaan 14 - 27 metrin syvyydelle maanpinnasta. Pohjavedenpinnan voidaan olettaa olevan noin maanpinnantasossa tai osittain paineellista. Alueen länsireunalla on suuri oja.

KUVA 2 OTE MAAPERÄKARTASTA

Rakennettavuus maaperän suhteen (geotekniikka)

Rakennukset perustetaan paalujen varaan. Rakennusten perustaminen edellyttää jatkettujen paalujen käyttöä. Paalutusta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon täyttöalueet ja alueelle jo rakennetut perustukset, paalutukset ja pohjanvahvistustoimenpiteet. Liikenne- ja paikoitusalueiden laajentaminen edellyttää lisäpohjanvahvistuksia. Alueen pohjavedenpintaa ei saa alentaa pysyvästi. Rakentaminen edellyttää rakennuspaikkakohtaisia pohjatutkimuksia ja -suunnitelmia.

Kasvillisuus

Muutosalueen rakennusten kadunpuoleiset edustat on nurmetettu ja tontin itärajalle on istutettu puurivi. Autopaikka- sekä piha-alueet on asfaltoitu.

Tiedossa ei ole uhanalaisia tai rauhoitettuja kasvilajeja.

Eläimistö

Asemakaavamuutosalueella ei ole mitään merkittäviä havaintoja luonnon eläimistön suhteen.

Vesistöt ja vesitalous

Pohjavedet
Alue ei sijoitu pohjavesialueelle.

Hulevedet
Alueen hulevedet johdetaan d300 hulevesiviemäriin, jota pitkin hulevesi virtaa edelleen runkoviemäreitä d500 ja d800 pitkin Kormuniitynojaan.

Alueen kaikki hulevedet ohjataan tähän puroon. Puro yhtyy Nissaksessa Krapuojaan, joka laskee lopulta mereen Kapellviken'in lahdessa.

Alueelta tulevat hulevesimäärät eivät saa kasvaa nykytilanteesta.

Luonnonsuojelu

Asemakaavamuutosalue ei sisällä luonnonsuojelukohteita eikä se rajoitu niihin.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestö

Asemakaavamuutosalue ei ole asuinaluetta. Asemakaavamääräysten mukaan tontille sallitaan 1 asunto huoltohenkilökunnalle.

Yhdyskuntarakenne

Porttipuiston aluetta rakennettiin aluksi 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa teollisuus- ja varastorakennusten alueeksi. Tältä ajalta ovat peräisin osa alueen pohjois- ja keskiosan vanhemmasta rakennuskannasta.
1990-luvun loppupuolelta Porttipuiston alueen kehittäminen käännettiin kaupallisten palvelujen suuntaan. Ensimmäisenä alueelle sijoittunut IKEAn kodinsisustus tavaratalo avattiin yleisölle toukokuussa 2003.

Kaupunkikuva

Porttipuiston alueella sijaitsee useita rakennusmassaltaan suurempikokoisia, viimeisen kymmenen vuoden aikana rakennettuja, kaupallisten palvelujen yrityksiä, jotka taajamakuvassa selvästi erottuvat kolmelle suurelle, sitä ympäröivälle liikenneväylälle, Lahdenväylälle, Kehä III:lle ja Vanhalle Porvoontielle.

Näiden joukossa sijaitsee rakennusmassaltaan pienempikokoisia yrityksiä, jotka ovat 1980- ja 90-luvuilla rakennettuja. Kaupunkikuvassa nämä rakennukset erottuvat pääosin punatiilijulkisivuisina, koska rakentamisohjeet yhtenäisen kaupunkikuvan saavuttamiseksi edellyttävät punatiilen käyttöä julkisivuissa.

Kaavamuutosalueen piha-aluetta, taustalla korttelin 64001 rakennus.

Asuminen

Porttipuiston alueella ei sen suoperäisen maaperän vuoksi (Portmossen) aiempinakaan aikoina ole ollut asutusta. Lähin asutus sijaitsi Suurelta Rantatieltä ja samalla Haxbölen kestikievarin (nyk. Malmarsin torpan) kohdalta etelään erkanevan Helsinki-Viipuri -tien alkupään, nykyisen Vanhan Porvoontien varrella, joka kärryteitä lukuun ottamatta satoja vuosia oli seudun ainoita liikennöitäviä teitä.

Palvelut

Asemakaavamuutosalue on osa Porttipuiston kaupallisten palvelujen keskittymää..

Työpaikat

Muutosalueen nykyinen työpaikkamäärä ei ole tiedossa. Alueen merkittävin toiminta on rengashuoltoon ja työkoneiden kunnossapitoon erikoistunut Rengasliike Star-Rengas Oy.

Virkistys, liikunta ja urheilu

Asemakaavamuutos ei sisällä virkistys-, liikunta- tai urheilualueita.

Liikenne

Alue liittyy Porttisuontien kautta Jokiniementiehen ja Vanhaan Porvoontiehen. Alueella voimassa olevan asemakaavan mukainen liikenneverkko on rakennettu ja se toimii nykyisillä liikennemäärillä tyydyttävästi.

Alueelle on hyvät joukkoliikenneyhteydet, linjat 56, 62 ja 68 liikennöivät Jokiniementiellä. Vanhalla Porvoontiellä liikennöivät seutulinjat pohjoiseen sekä linja 74, jonka päätepysäkki on IKEAn tontilla.

Hakunilan kauppakeskuksen liikenneverkon ja teknisen huollon esisuunnitelmassa Porttisuolta itään on esitetty rakennettavaksi uusi Lahdenväylän alittava katuyhteys K1. Katu tulee yhdistämään suunnitellun Hakunilan kauppakeskuksen Porttisuon kaupallisten palvelujen alueeseen.

<u>Seudullinen jalankulku- ja polkupyöräreitti</u>
Muutosalueen eteläpuolella kulkee itä-länsisuuntainen seudullinen Kehä III:n varren jalankulku- ja polkupyöräliikenteen pääreitti.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Rakennushistoriallisesti arvokkaat rakennukset
Muutosalueella ei ole rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia.

Muinaisjäännöskohteet
Vantaan kiinteiden muinaisjäännösten yleisinventointi on tehty vuonna 2000 ja historiallisen ajan inventointi vuonna 2005. Alueella ei ole inventoituja muinaisjäännöskohteita.

Tekninen huolto

Vesihuolto

Vedenjakelu
Asemakaavan muutosalueelle on rakennettu tarpeellinen vesihuolto. Alueen veden saanti hoidetaan Porttisuontien d225 jakeluvesijohdolla, johon tonttijohdot liittyvät.

Alueen vesijohtoverkko kuuluu Hakunilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotus-pumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hakunilassa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 1000 m3, HW = +94,20 ja NW = +88,00. Lisäksi käytössä on alasäiliö, jonka tilavuus on 2700 m3. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 86.00 ja ylin on noin + 94.00. Painetasot on ilmoitettu N2000- järjestelmässä metreinä merenpinnasta (mvp).

Viemäröinti
Alueelle on rakennettu tarvittava jätevesiviemäröinti. Alueen jätevedet kootaan d250 jätevesiviemärillä IKEA:n tavaratalon pohjoispuolella olevalle Porttisuontien jätevedenpumppaamolle.

Jätevedet johdetaan aluksi pohjoiseen Jokiniementielle ja edelleen sitä pitkin itään Hakunilaan. Sieltä jätevedet kulkeutuvat kalliotunnelissa etelään Vaaralan jätevedenpumppaamolle ja edelleen etelään Rajakylään. Sieltä jätevedet johdetaan edelleen Mailatien jätevesien mittausaseman kautta Helsingin viemäriverkkoon. Lopulta jätevedet ohjataan Viikinmäen keskuspuhdistamolle puhdistettaviksi.

Erityistoiminnat

Vaara-alueet
Korttelin 64012 (IKEA) eteläosassa sijaitsee 400 kV:n ja 110 kV:n voimajohtoja. Voimajohdot eivät rajoita rakentamista asemakaavan muutosalueella.

Näkymä tontin lounaisnurkasta Vanhan Porvoontien ja KEHÄ III:n risteykseen, oikealla huoltorakennus.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Pilaantuneet maa-alueet
Maaperän haitta-ainepitoisuuksia ei ole kartoitettu. Lähialueilla on kaivutöiden yhteydessä havaittu paikoin vanhaa jätetäyttöä.

Luonnonsuojelukohteet
Asemakaavan muutosalue ei sisällä luonnonsuojelukohteita eikä se rajoitu niihin.

Liikennemelu
Ympäröivät suuret liikenneväylät aiheuttavat liikennemelua muutosalueelle.

Lentomelu
Lentomelu ei aseta erityisvaatimuksia suunnittelulle.

Vaarallisten aineiden kuljetukset
Kehä III:lla liikennöi päivittäin huomattava osa maan kemikaali- ja polttoainekuljetuksista (muun muassa Helsinki-Vantaa lentoaseman koneiden lentopolttoainetta).

Onnettomuus- ja häiriötilanteet

Lähialueella sijaitsee liikerakennuksia ja pienteollisuutta. Etäämpänä pohjoisessa Hakkilankallion pientaloalue.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on vuonna 2011 IKEAn kaavamuutoksen nro 002115 yhteydessä todennut, että:
”Kaavoitettava alue ei suoraan sijaitse minkään Seveso II -direktiivin (96/82/EY) mukaisella konsultaatioalueella, mutta on aivan Vantaco Oy:n konsultaatioalueen rajalla, 1 km tuotanto-laitoksesta. Vantaco Oy käyttää mm. strontiumkromaattia, joka on myrkyllinen ja ympäristölle vaarallinen kemikaali ja jota Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) on ehdottanut luvanvaraisten kemikaalien listalle.

Tukesilla ei ole käytettävissään selvitystä, josta kävisi ilmi Vantaco Oy:llä mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset ympäristöön. Tavaratalo on ihmisten kokoontumispaikka, joten mahdollisen suuronnettomuuden seurauksena kemikaalille voi altistua suuri määrä ihmisiä kemikaalin leviämisestä riippuen. Näin ollen Tukesin käsityksen mukaan kaavoittajan on syytä selvittää Vantaco Oy:n käyttämien kemikaalien leviämismahdollisuus tuotantolaitoksella tapahtuvan suuronnettomuuden, esim. tulipalon, yhteydessä."

Vantaco Oy ilmoitti Vantaan kaupungille, että:
"Vantaco Oy on pyynnöstä toimittanut 17.6.2011 TUKESiin arvion siitä, millaisia päästöjä lähiympäristöön mahdollinen onnettomuustilanne kiinteistöllämme aiheuttaisi. Arvio tehtiin sillä hetkellä varastossa olevien kemikaalien osalta. Mahdolliset uudet kemikaalit arvioidaan aina ennen varastoon ottamista.

Merkittävin osa kiinteistöllämme varastoitavista kemikaaleista on sellaisia, joiden palaessa vapautuu käytettävissä olevan tiedon mukaan hiilimonoksidia, hiilidioksidia sekä typen oksideja. Varastoituna on myös pieniä määriä (arviointihetkellä n. 1 tn) yhtä muoviteollisuuden raaka-ainetta, josta palaessa voi edellä mainittujen lisäksi vapautua sellaisia myrkyllisiä kaasuja joiden suojaetäisyydet kirjallisuuden mukaan ovat 25-50 m."

Hakkilankallion asuinalue sijaitsee huomattavasti lähempänä Vantaco Oy:tä kuin Unikulma Oy:n muutosalue tai IKEAn tavaratalo.

Sosiaalinen ympäristö

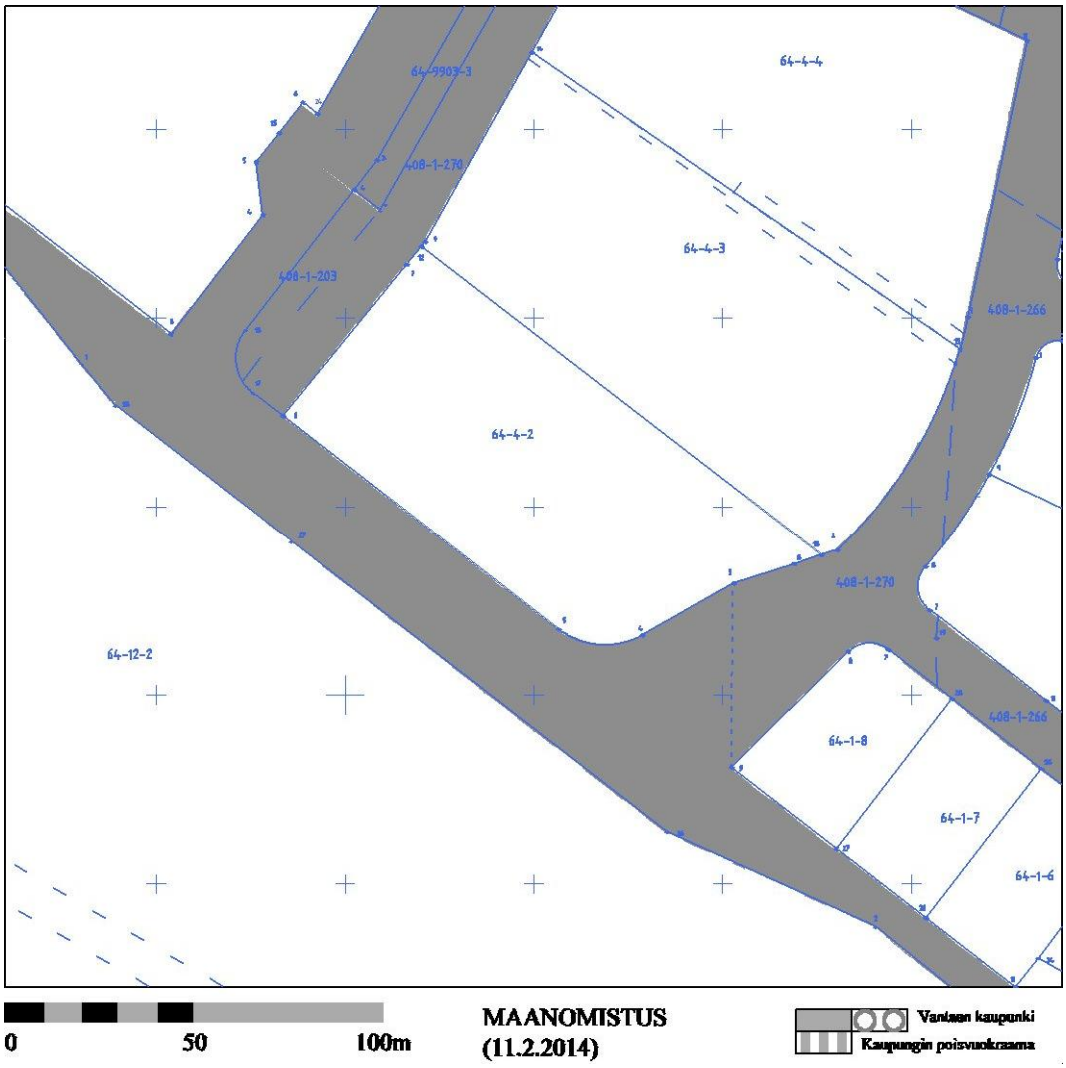
Yritykset muutosalueella ylläpitävät yrityksen omien työpaikkojen sekä asiakkaiden palvelemiseen liittyvää sosiaalista kulttuuria ja kanssakäymistä.

Sosiotooppi
Muutosalue on sosiotoopiltaan jo rakennettua, urbaania kaupunkipalveluympäristöä, jossa autoistuminen on vahvasti läsnä.

Esteettömyys

Asemakaavamuutosalueen nykyistä esteettömyystilannetta ei ole kartoitettu mittaamalla, havainnoimalla tai arvioimalla.

3.1.4 Maanomistus

KUVA 3 MAANOMISTUSTILANNE

Asemakaavamuutosalue on yksityisessä omistuksessa (KUVA 3).

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Asemakaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtioneuvosto on 30.11.2001 tehnyt päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Tarkistetut valtakunnalliset alueidentavoitteet tulivat voimaan 01.03.2009.

Alueidenkäyttötavoitteissa kehotetaan edistämään olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä (mm. koulu-, päiväkoti-, neuvola- ja nuorisopalvelut) sekä luomaan edellytykset hyvälle taajamakuvalle sekä yleisesti eheyttämään kaupunkiseutua. suunnittelussa. On myös otettava huomioon riittävä viheralueiden muodostama yhtenäinen kokonaisuus.

Uutta rakentamista ei myöskään tule sijoittaa tulvavaara-alueelle.

Helsingin seudulle on annettu seuraavat yleistavoitteet:
Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle.

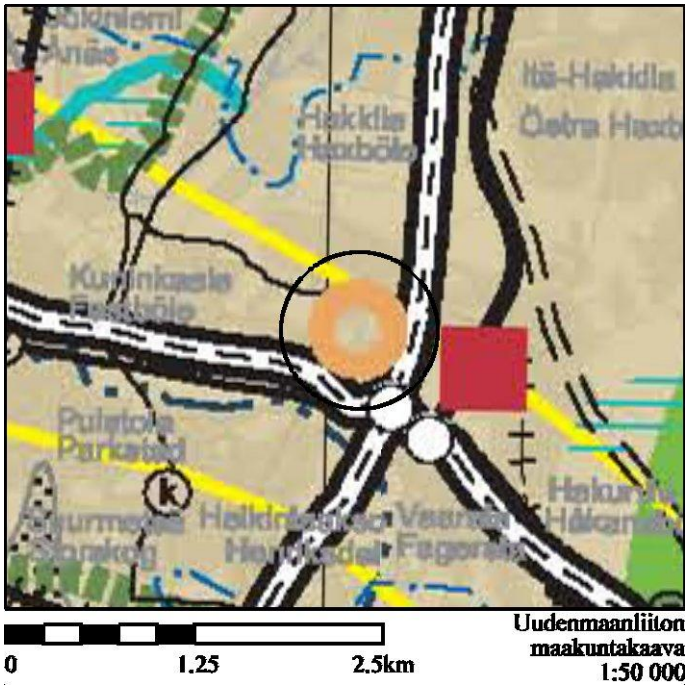
Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

Muilta osin asemakaavan muutosalueella ei ole alueidenkäyttötavoitteita, joilla olisi valtakunnallinen merkitys (MRA § 25).

Maakuntakaava

Ympäristöministeriö vahvisti maakuntakaavan koko Uudenmaan alueelle YM 08.11.2006. Se sisältää kaikkien maankäyttömuotojen osalta alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet pitkälle tulevaisuuteen.

Maakuntakaavassa muutosalue on taajamatoimintojen aluetta, joka kuuluu kehäkaupungin kehittämisvyöhykkeeseen. Se on myös osa aluetta, joka merkitykseltään kuuluu seudullisen vähittäiskaupan suuryksikköön (KUVA 4).

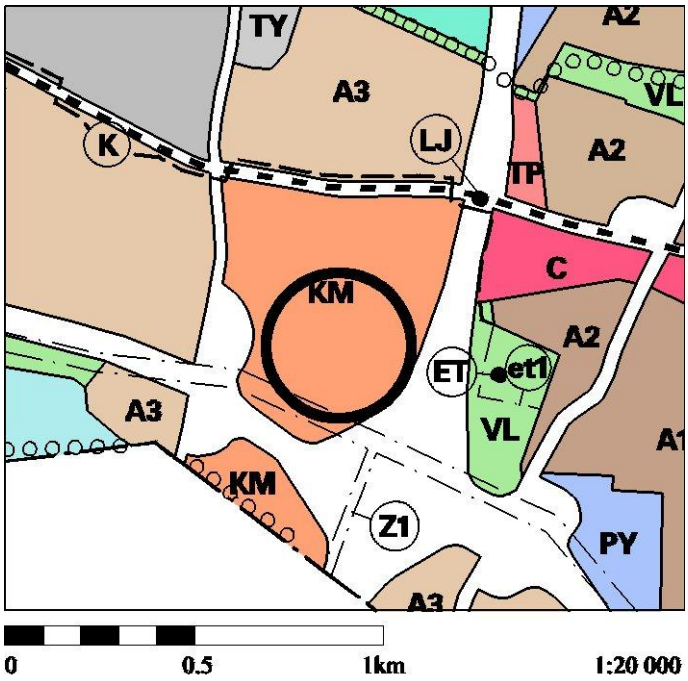

KUVA 4 Ote maakuntakaavasta

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava on tekeillä. Vaihemaakuntakaavaehdotus oli nähtävillä 14.5.-15.6.2012.

Yleiskaava

Vantaan yleiskaava 2007:ssä asemakaavan muutosalue on merkitty kaupallisten palvelujen alueeksi (KM) (KUVA 5).

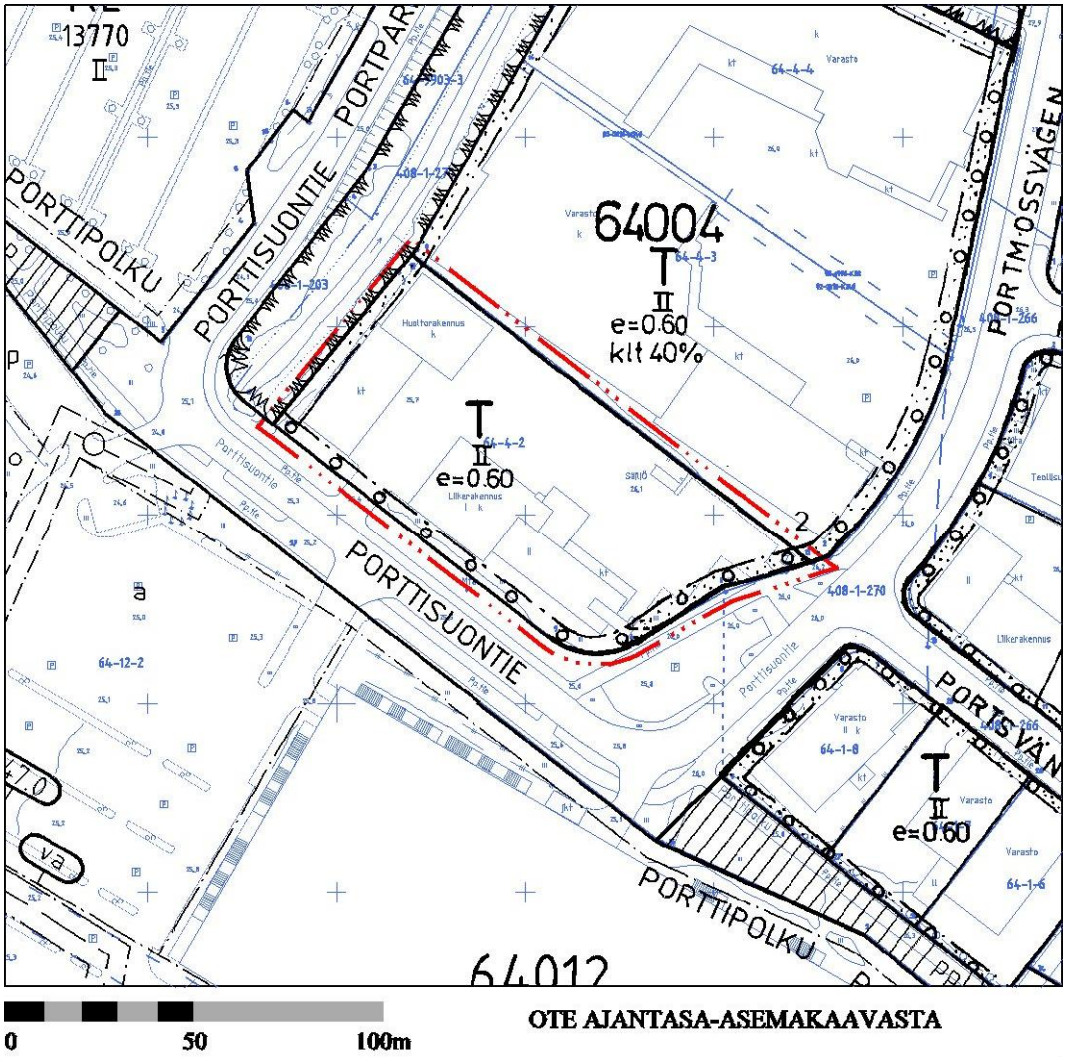
KUVA 5 Ote Vantaan yleiskaavasta 2007

Asemakaava

Muutosalueella on voimassa oleva asemakaava. Korttelin 64004 tontti 2 on siinä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T). Tonttitehokkuus on e=0,60 ja suurin sallittu kerrosluku II kerrosta (KUVA 7).

Asemakaavamuutosalueella on voimassa asemakaavan muutos nro 000892, joka vahvistui Kh 18.12.1989.

Korttelin 64004 tontti 2 kuului alun perin SM 26.02.1976 vahvistamaan Kuusikon asemakaavaan nro 640 100 sekä asemakaavan muutoksena Kuninkaala K64012 + muutos — asemakaavaan nro 641 000, joka vahvistui YM 23.07.1985

KUVA 6 Ote ajantasa-asemakaavasta

Voimassa olevan asemakaavan toteutuminen

Voimassa olevan asemakaavan rakennusoikeudesta on toteutettu noin 2/3.

Rakennusjärjestys

Alueella on voimassa Vantaan kaupungin rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuusto hyväksyi rakennusjärjestyksen 17.12.2001 ja se sai lainvoiman 01.01.2002.

Tonttijako ja kiinteistörekisteri

Korttelin 64004 tontti 2 kuuluu Vantaan kaupungin tonttirekisteriin.

Pohjakartta

Pohjakartta tulee täyttämään kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista annetun asetuksen n:o 1 284/1999 vaatimukset.

4 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavamuutoksen suunnittelun tarve

Asemakaavamuutosalueen päämaankäyttötarkoitus halutaan suunnata liikerakentamisen suuntaan ja samalla korottaa tontin rakennusoikeutta. Nämä toimenpiteet edellyttävät kaavamerkintöjen ja –määräysten muuttamista.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kohde 002214 on otettu kaupunkisuunnitteluyksikön työohjelmaan vuodelle 2013.

Asemakaavatyö on käynnistetty syksyllä 2013 kunnan aloitteesta laatimalla osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka valmistui 28.11.2013.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

- Asemakaava-alueen maanomistajat , maanvuokraajat ja vuokralaiset.
- Asemakaava-alueen rajanaapurit ja lähipiirin naapurit.
- Asemakaava-alueen lähialueen asukkaat ja toimihenkilöt.
- Vantaan kaupungin asukkaat, luottamuselimet ja viranomaiset.
- Itsensä osallisiksi mieltävät.
- Valtion viranomaiset (ympäristöministeriö ja Uudenmaan ympäristökeskus ym.).
- Muut viranomaiset ja julkisyhteisöt (ELY-keskus ja Vantaan Energia Oy ym.).
- Vantaan alueella toimivat yritykset ja yhteisöt sekä niiden työntekijät.

Asemakaavatyöhön osallistuneet asiantuntijaviranomaiset

Aluearkkitehti Vesa Karisalo
Geotekniikkapäällikkö Heikki Kangas / Maaperä
Liikenneinsinööri Ilpo Pasanen
Suunnitteluinsinööri Antti Auvinen / Suunnittelijaharjoittelija Harri Keinänen / Vesihuolto
Ympäristötarkastaja Maarit Rantataro
Asemakaavasuunnittelija Eeva Sauramo
Suunnitteluavustaja Merja Hokkanen
Maanmittausteknikko Jyrki Nieminen

Asemakaavatyöhön osallistuneet ulkopuoliset asiantuntijat

Arkkitehtisuunnittelu Mikko Eräkangas

Muut asiantuntijaviranomaiset

Kaavoitusteknikko Raila Lindgren

4.3.2 Aloite

Aloitteen asemakaavan muuttamiseksi on tehnyt Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11, 02.09.2013.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Asemakaavatyön nro 002214 lähtötilanne ja tavoitteet on esitetty osallistumis- ja arviointi-suunnitelmassa 28.11.2013.

Palautetta voivat antaa kaikki osalliset (osallisten kuuleminen). Palaute annetaan kaupunki-suunnitteluyksikön toimihenkilölle kirjallisesti. Tarvittaessa OAS-suunnitelma tarkistetaan saa-dun palautteen pohjalta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 64 §:n nojalla osallisilla on ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville mahdollisuus esittää Uudenmaan ympäristökeskukselle neuvottelujen käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävyydestä

Osallisten kuuleminen maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaisesti oli joulukuussa 2013.

Mielipiteet kootaan yhteenvedoksi, joka käsitellään kaupunkisuunnittelulautakunnassa kuten myös asemakaavan muutosehdotus. Sen jälkeen asemakaavaehdotus asetetaan nähtäville maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 27 §:n mukaisesti 30:n vuorokauden ajaksi. Tässä yhteydessä pyydetään myös mahdolliset viranomais- ja yhteisölausunnot. Arvioitu nähtävillä oloaika on keväällä 2014.

Nähtävillä oloaikana asemakaavaehdotuksesta voi jättää kirjallisen muistutuksen. Kaavan nähtävillä olosta kuulutetaan Vantaan Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa, kaupungin ilmoitustaululla sekä muussa kunnassa asuvalle maanomistajalle kirjaamattomalla kirjeellä.

Muistutukset kootaan yhteenvedoksi, joka käsitellään kaupunkisuunnittelulautakunnassa ennen kuin asemakaavaehdotus menee kaupunginhallituksen kautta Vantaan kaupunginvaltuustoon hyväksyttäväksi. Asemakaava muutos tulee voimaan valtuuston hyväksymispäätöksen jälkeen annettavalla kuulutuksella.

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään MRL 67 §:n nojalla tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Myös kaupunginvaltuuston päätökseen on mahdollista hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Osallisten kuuleminen:

Ennen asemakaavan laatimista kuullaan osallisia. Osallistumis- ja arviointi-suunnitelma (OAS-suunnitelma) lähetetään kohdassa 4.3.1 määritellyille osallisille.

Se on asetettu nähtäville myös määrittämättömiä osallisia varten (esim. kaikki kunnan asukkaat ja itsensä osallisiksi mieltävät) maankäyttötoimen asiakaspalveluun osoitteessa Kielotie 28 sekä Hakunilan yhteispalvelupisteeseen. OAS-suunnitelma on nähtävillä myös internetissä osoitteessa http://www.vantaa.fi/kaupunkisuunnittelu tai www.vantaa.fi/maankäyttö- ja ympäristö/kaavoitus- ja kaupunkisuunnittelu (kohdassa: "Alueilla tapahtuu").

Palautetta voivat antaa kaikki osalliset (osallisten kuuleminen). Osalliset voivat myös ottaa yhteyttä kaupunkisuunnitteluun suunnittelutyön kaikissa vaiheissa.

Vuorovaikutuksen järjestäminen:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman valmistumisen jälkeen laaditaan lopullinen asemakaavan muutosehdotus. Suunnittelutyön edetessä varsinkin kaavoitustyön luonnosvaiheeseen saattaa sisältyä suunnitelman tarkistuksia ja muutoksia.

Asemakaavatyön alkaminen
Asemakaavatyön alkamisesta tiedotetaan alueen asukkaille, maanomistajille, rajanaapureille, lähipiirin naapureille ja viranomaisille [Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 62 §:n kuuleminen].

Yleisötilaisuudet
Asemakaavaehdotuksesta ei ole suunniteltu pidettäväksi asukastilaisuutta.

Asemakaavan nähtävillä olo ja sen voimaan tulo
Asemakaavan nähtävillä olosta (MRA § 27) ja voimaantulosta kuulutetaan Vantaan Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa, Vantaan kaupungin virallisella ilmoitustaululla sekä nähtäville olosta ei vantaalaisille maanomistajille kirjeitse.

Asemakaavan muutos hyväksytään Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksellä.

Kaavoitustyön vaiheista ilmoittaminen
Kaavoitustyön vaiheesta ilmoitetaan vantaalaisiin talouksiin jaettavassa kaavoituskatsauksessa, joka julkaistaan "Vantaa Suunnittelee ja Rakentaa" -lehdessä.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Kaava-alueesta ei ole käyty MRL:n § 66 viranomaisneuvotteluja.

Virkamiesviranomaisyhteistyö tapahtuu erillisin neuvotteluin ympäristöministeriön, Uudenmaan ympäristökeskuksen, Uudenmaan liiton ja Vantaan kaupungin kesken.

4.4 Asemakaavamuutoksen tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet
Vantaan vision mukaan Vantaa on kansainvälisen metropolin ytimessä vetovoimainen työn ja yritysten kasvupaikka, joka tuottaa turvallista arkea yhteisvastuullisesti, asukkaitaan kuunnellen, monikulttuurisuudestaan ammentaen ja ympäristövastuuta kantaen.

Vantaan tasapainotetun strategian mukaan koko Itä-Vantaa on yksi työpaikkarakentamisen painopistealue.

Aktiivisen elinkeinopolitiikan toiminnan tavoitteena on uusien työpaikkojen ja ulkomaisten investointien houkutteleminen Vantaalle.

Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet
Asemakaavan tavoitteena on liittää suunnittelualue nykyiseen tie- ja katuverkkoon siten, että liikenteellinen toimivuus sekä liikenneturvallisuus nyt ja tulevaisuudessa ovat riittävät. Kevyen liikenteen reittien jatkuvuuteen, sujuvuuteen ja viihtyvyyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Joukkoliikenteelle luodaan toimintavalmiudet. Muutosalueelta on joukkoliikenne- sekä pyöräilyetäisyysyhteys palvelualueen aluekeskukseen. Näitä kehitetään tarvittaessa.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on lisäksi mahdollistaa Unikulma Oy:n uudet suunnitelmat sekä nykyisten rakennusten laajentamistarpeet ja siten tukea Porttipuiston alueen kaupallisen keskittymän palvelutason säilymistä ja kehittymistä.

Alue on kytkettävissä kaukolämmön piiriin, mikä tukee valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

4.4.2 Työn aikana syntyneet tavoitteet

Asemakaavan laadulliset tavoitteet
Asemakaavamuutosalueelle laaditaan korkeatasoinen kaupallinen toimintaympäristö, joka hyödyntää olemassa olevaa kunnallistekniikkaa ja jonka alueen lisärakentaminen rakentamistavaltaan sekä -massoiltaan istuu olemassa olevaan ympäristöön.

Alueen ja naapuruston olemassa olevat pääjalankulku- ja polkupyöräily-yhteydet säilytetään.

4.5 Asemakaavamuutoksen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

Nollavaihtoehdon (nykytilanne) lisäksi on laadittu yksi vaihtoehto.

4.5.4 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute sekä mielipiteet, muistutukset, lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

OAS OAS-suunnitelman palaute
Asemakaavamuutosehdotuksen nro 002214, Unikulma, MRA 63 §:n mukaiseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan 28.11.—17.12.2013 ei jätetty (0) täydennysesityksiä.

§ 62 Mielipiteet 2013

Asemakaavamuutosehdotus nro 002214 Unikulma; osallisten kuuleminen maankäyttö- ja rakennuslain MRL:n 62 §:n mukaisesti on suoritettu 28.11.—17.12.2013. Mielipiteitä jätettiin yhteensä kolme (3 kpl).

Mielipiteen jättäjä	Mielipide
NRO 1 MUSEOVIRASTO	"Ei huomautettavaa."
NRO 2 VANTAAN ENERGIA SÄHKÖ-VERKOT OY VANTAAN ENERGIA OY	"Sähköverkko Vantaan Energian Sähköverkot Oy:n muuntamo M 2027 sekä keskijännitemaakaapelit sijaitsevat alueella karttaliitteen 1. mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan muuntamon ja maakaapeleiden sijainti. Mikäli muuntamoa tai maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kaukolämpöverkko Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen 2. mukaisesti. Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan muuntamon ja kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti."
NRO 3 VANTAAN KAUPUNGINMUSEO	"Ei huomautettavaa."

Mielipiteet ovat aiheuttaneet seuraavat muutokset luonnosvaiheeseen

- Mielipiteissä kaavakarttaan merkittäviksi esitetyt muuntamo, kaukolämpöputket ja maakaapelit on merkitty asemakaavakarttaan tarvittavilta osin.

5 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Asemakaavamuutosalue on kaavoitettu liike- ja toimitilarakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM). Alue liittyy laajempaan Porttipuiston kaupalliseen alueeseen, joka sijaitsee Kehä III:n ja Jokiniementien välissä Lahdenväylän länsipuolella. Uutta rakennusoikeutta osoitetaan noin 1 010 k-m².

5.1.1 Mitoitus

Asemakaavamuutosalue, tontti 2, on 6 815 m²:n kokoinen.

5.1.2 Palvelut

Kaavamuutos ei aiheuta muutoksia palvelurakentamiseen tai sen mitoitukseen.

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

5.2.1 Kunnan tavoitteiden toteutuminen

Kunnan asettamat tavoitteet
Kunnan asettamat tavoitteet on muutosalueen osalta toteutettu.

Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet
Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet on toteutettu.

Asemakaavan laadulliset tavoitteet
Kaavatyölle asetettujen laadullisten tavoitteiden voidaan katsoa tulleen pääosin täytetyksi. Tontille esitetyt lisä- ja laajennusrakennussuunnitelmat autopaikka-alueineen ottavat käyttöön lähes kaiken tontin maa-alueen. Ympäristön laadun kannalta olisi ollut toivottavaa, että enemmän aluetta olisi jäänyt istutettaviksi viheralueiksi.

5.2.2 Osallisten tavoitteiden toteutuminen

Osalliset eivät ole esittäneet omia tavoitteita.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

Kortteli 64004 tontti 2, liikerakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM).

Alueelle saa sijoittaa paljon tilaa vaativan erikoiskaupan tiloja ja rakentaa liike-, toimisto- ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia. Kokonaisrakennusoikeus on 5 100 k-m².

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan tiloja.

Rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia ja rakennusten julkisivuissa ja aidoissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja ja yhdistettävä elävästi eri materiaaleja.

Uutta rakennusoikeutta osoitetaan noin 1 010 k-m². Esitetyn maankäyttöjärjestelyn jälkeen tontilla tulee olemaan liiketilaa 2 480 k-m², teollisuus- ja varastorakennuksia 1 910 k-m², toimistotilaa 650 k-m² ja asunto kooltaan 60 k-m². Kerrosluku säilyy kahtena (II).

Tontti on lähes täyteen rakennettu I ja II – kerroksisilla rakennuksilla, joten rakennuksiin suunnitellut muutokset eivät oleellisesti muuta ympäristöön näkyvää tai siellä koettua mielikuvaa muutostontista. Suunniteltu muutos lisää kokonaiskerrosalaa noin 1 010 k-m²:llä samalla kun koko tontti tulee rakennettua II-kerroksisilla rakennuksilla.

Muutosalueen nykyiset rakennukset ovat hyvää, selkeätä ja varmaotteista arkkitehtuuria. Sama ote tulisi säilyttää tontin tulevien rakennusten suunnittelussa ja toteutuksessa.

Auton säilytyspaikat

Tontti on rakennusoikeuteen nähden suhteellisen pieni. Vaadittavien autopaikkojen sijoittaminen tonteille on sen vuoksi yksi suurimmista rakentamiseen liittyvistä haasteista.

Istutettavat tontinosat

Kaavamääräyksiä on istutusten osalta ajantasaistettu. Istutettavia tontin osia tulee täydentää istutuksin, runsaasti ja kerroksellisesti, neljä vuodenaikaa huomioiden.

Tontin länsiosan istutettava reunavyöhyke on poistettu.

Nurmikkoistutuksia lukuun ottamatta muut alueet ovat puutteellisesti istutettuja tai puuttuvat kokonaan.

Korttelialueelle ja korttelialueen paikoitusalueille istutettavien puiden vaatima kasvualustan tila on vähintään 3,5 metriä leveä, jolloin edellytetään käytettäväksi kantavaa kasvualustaa, jotta puiden juurille voidaan osoittaa niiden vaatima kasvutila.

Esteettömyys

Rakennuslupahakemukseen on liitettävä hyväksyttävä ympäristön esteettömyystarkastelu. Esteettömyystarkastelussa tulee tarkastella esteettömyyttä näkö-, kuulo-, liikunta-, allergia- ja kognitiiviset ongelmat aistien kannalta.

5.3.2 Muut alueet

Virkistysalueet

Liittyminen viheralueverkostoon
Muutosalueelta pääsee katualueita pitkin lähivirkistysalueille.

Liikennealueet

Ajoneuvoliikenteen verkko
Asemakaavan muutoksella ei ole vaikutusta ajoneuvoliikenteen verkkoon.

Kevyen liikenteen verkko
Kevyen liikenteen verkko säilyy nykyisellään. Muutosalueelle on erittäin hyvä kevyen liikenteen väylästö, joka toimii myös asiakkaiden ja työntekijöiden terveys- ja arkiliikuntaympäristönä.

Joukkoliikenne
Asemakaavan muutoksella ei ole vaikutusta joukkoliikenteen verkkoon.

Pysäköinti
Pysäköinti järjestetään tontilla.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Tuotantotilat	1 autopaikka 100 / k-m2
Varastot	1 autopaikka / 150 k-m2
Toimisto- ja vastaavat tilat	1 autopaikka / 50 k-m2
Liiketilat	1 autopaikka / 35 k-m2

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:
Vähittäiskauppayksikön pääsisäänkäynti 10 pp – paikkaa.

Rakennusta ympäröiville pysäköimispaikoille on tasaisesti jaoteltuna istutettava kantavalle kasvualustalle 1 puu 200 neliömetriä kohti ja pensaita.

Liikennemelu

Toimistojen ja vastaavien tilojen osalta on säilytetty asemakaavamääräys: "Toimistohuoneiden ja vastaavien tilojen ulkokuoren ääneneristävyyden Δ L tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dB".

Tekninen huolto

Vesihuolto

Vedenjakelu
Asemakaavan muutosalueella nykyiseen vesijohtoverkkoon ei tule muutoksia, vaan se säilyy muuttumattomana (kts. kohta 3.1.3 Rakennettu ympäristö).

Jätevesiviemäröinti
Asemakaavan muutosalueella jätevesiviemäröintiin ei tule muutoksia, vaan se säilyy nykyisen kaltaisena (kts. kohta 3.1.3 Rakennettu ympäristö).

Sadevesiviemäröinti
Asemakaavan muutosalueella sadevesiviemäröintiin ei tule muutoksia, vaan se säilyy nykyisen kaltaisena (kts. kohta 3.1.3 Rakennettu ympäristö).

Sammutusvesi
Asemakaavan muutosalueella sammutusvesiin ei tule muutoksia, vaan ne säilyvät nykyisen kaltaisena.

Energiahuolto

Tontit on liitettävissä energiahuollon piiriin. Alue on kaukolämpöverkon piirissä.

Jätteiden keräys

Jätehuolto
Jätteiden käsittely, lajittelu ja jätetilojen suunnittelu tulee tonteilla järjestää YTV:n jätehuoltonormien mukaisesti.

Vesistöt ja vesitalous

Hulevedet
Vantaan hulevesiohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 11.05.2009.
Hulevesiohjelmassa esitettyjä periaatteita tulee noudattaa asemakaavan muutosalueella.

Asemakaavamuutoksen määräyksissä on annettu seuraava määräys hulevesien ohjauksesta: "Hulevesien virtausta tulee hidastaa ja imeyttää kattovedet tontilla. Piha-alueiden hulevedet tulee käsitellä ja mahdollisuuksien mukaan imeyttää tontilla siten, että ne eivät aiheuta haittaa maaperälle tai pohjavedelle. Pohjavesialueella maahan saa imeyttää vain puhtaita vesiä. Rakennuslupaan on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma".

Vaara-alueet

Muuntamo
Kaavamuutosalueella sijaitsee yksi muuntamo. Tämä on osa alueen keskijännitemaakaapeliverkkoa. Muuntamo on merkitty kaavakarttaan.

5.4 Asemakaavamuutoksen vaikutukset

Vaihtoehtojen laatiminen
Nollavaihtoehdon (nykytilanne) lisäksi laaditaan luonnosvaiheessa yksi vaihtoehto.

Arvioitavat vaikutukset
Asemakaavan valmistelun osana laaditaan tai käytetään aikaisemmin tehtyjä selvityksiä seuraavien arvioitavien merkittävien välittömien ja välillisten vaikutusten perustaksi

1. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan vaikutukset ihmisen elinoloihin ja ympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon; kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin; alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen, liikenteeseen; kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön sekä rakennettuun ympäristöön.

2. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan selvitetään tarpeellisessa määrin suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

3. Arvioidaan, miten lisärakentaminen vaikuttaa hulevesien käyttäytymiseen alueella.

Arviointimenetelmien määrittely
Asemakaavatyössä käytettävät arviointitavat perustuvat eri henkilöiden kokemukseen ja havaintoihin, nykytilasta saatuun tietoon, yleisesti hyväksyttyihin arvoihin, laskennallisiin menetelmiin, asiantuntija-arvioihin, osallistumis- ja arviointisuunnitelman perusteella tunnistettuihin vaikutuksiin, osallisilta saatuun palautteeseen, vaikutusten rajaukseen ja arvottamiseen sekä hyvän ympäristön tarkastuslistoihin (esim. ekologinen lista).

Koska useita vaikutuksia on mahdoton mitata yhteismitallisesti, keskeiseksi muodostuu vaihtoehtojen välisen eron löytäminen (tunnistaminen).

Eri arviointitunnusmerkkejä käyttäen arvioidaan ympäristövaikutusten merkittävyys ja muutoksen suuruus sekä odotettavissa oleva vaikutus.

5.4.1 Asemakaavamuutoksen vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Alueelle ei tule sijoittumaan asukkaita.

Yhdyskuntarakenne

Olemassa oleva alue- ja yhdyskuntarakenne pysyy muuttumattomana.

Kaupunki-/ taajamakuva

Alueen kaupunki- ja taajamakuvaan ei kokonaisuuden kannalta tule muutoksia.

Palvelut

Rakennetun ympäristön palvelurakenteessa ei ole odotettavissa muutoksia.

Työpaikat, elinkeinotoiminta

Asemakaavamuutos tukee Porttisuon kehittämistä työpaikka- ja palvelualueena.

Virkistys

Alueella ei ole virkistysaluetta.

Liikenne

Asemakaavamuutoksella ei ole vaikutuksia rakennettuun liikenneympäristöön.

Tekninen huolto

Vesihuolto

Vedenjakelu
Asemakaavamuutoksella ei ole vaikutuksia rakennettuun vedenjakeluverkostoon.

Jätevesiviemäröinti
Asemakaavamuutoksella ei ole vaikutuksia rakennettuun jätevesiviemäriverkostoon.

Sadevesiviemäröinti
Asemakaavamuutoksella ei ole vaikutuksia rakennettuun sadevesiviemäriverkostoon.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Asemakaavamuutoksella ei ole mainittavimpia vaikutuksia ympäristöön, maa- ja kallioperään eikä ilmaan tai ilmastoon.

Onnettomuus- ja häiriötilanteet

Lähialueen tonteilla toimii useita pienteollisuus- ja liikeyrityksiä, joiden toiminnasta suuronnettomuus- ja häiriötilanteissa, esim. tulipalon yhteydessä, ei pitäisi levitä ihmisiä altistavia myrkyllisiä ja ympäristölle vaarallisia kemikaaleja asemakaavan muutosalueelle.

Lahdenväylällä mahdollisesti liikkuvat, ympäristölle vaaralliset kemikaalikuljetukset ovat vaikeammin ennakoitavissa. Näitä kuljetuksia säätelevät niitä koskevat lait ja asetukset.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

(Ihmiseen, yhteisöön tai yhteiskuntaan kohdistuvaa vaikutusta, joka aiheuttaa muutoksia ihmisen hyvinvoinnissa tai hyvinvoinnin jakautumisessa.)

Sosiaalisten vaikutusten arviointi (SVA)
(Hankkeen tai toiminnan aiheuttamien ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten tunnistamista ja arviointia.)

Kaavamuutosalueen toimintojen vaikutukset ihmisten *elinoloihin* ovat hyvin pienet. Muutosalueelle suunnitellun uuden toiminnan (Unikulma) voidaan olettaa olevan laajenevan tarjonnan kannalta ihmisten *viihtyvyyttä lisäävä* tai muuten arkielämässä haluttu palvelu. Toisaalta alueelta mahdollisesti poistuva palvelutarjonta (Rengasliike Star-Rengas Oy) tulee *vähentämään palveluita alueella* osalle ihmisistä.

Alueella toimii nykyisinkin yritys, joten ihmisten vapaa *liikkuminen* alueella on jo nyt ollut rajoitettua, eikä näin ollen muutu.

Sosiotooppi
(Paikka, johon ihmisen toiminnat ja kokemukset liittyvät)

Sosiotoopissa ei ole odotettavissa muutoksia..

Terveysvaikutusten arviointi (TVA)
(Hankkeen tai toiminnan aiheuttamien terveyteen kohdistuvien vaikutusten tunnistamista ja arviointia.)

Muutosalue on sijaintinsa puolesta sopiva alue vähittäiskaupan suuryksikön ja tilaa vaativan erikoiskaupan tilojen toimintapaikaksi, koska alue ei sijaitse lähellä asutusta ja on keskellä kolmea suurta liikenneväylää.

Kaavatyön aikana ei ole ilmennyt mitään, joka viittaisi muutosalueen toimintojen tai hankkeiden vaikuttavan ihmisten terveyteen haitallisesti.

Mitä tulee alueelta kantautuvaan meluun, seikka lienee vähäinen, koska ympäröiviltä väyliltä kantautuvan jatkuvan liikennemelun merkitys häiriölähteenä on todennäköisesti suurempi.

Esteettömyys

Asemakaavamuutoksen alaiset tontit ovat pääosin jo rakennettuja. Kaavamuutoksen yhteydessä alueille ei ole esitetty esteettömyysparannuksia. Uusien hankkeiden esteettömyystarkastelu tapahtuu rakennusluvan yhteydessä.

5.4.2 Asemakaavamuutoksen vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Maisemarakenne, maisemakuva

Muutoshankkeella ei ole vaikutuksia maisemarakenteeseen tai mainittavia vaikutuksia maisemakuvaan.

Luonnon monimuotoisuus

Asemakaavamuutoksella ei ole mainittavimpia vaikutuksia kasvi- ja eläinlajeihin tai luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin.

Luonnonolot

Kasvillisuus
Asemakaavamuutosalueella ei ole havaintoja suojeltavista tai silmälläpidettävistä kasveista.

Eläimistö
Asemakaavamuutosalueella ei ole havaintoja suojeltavista tai silmälläpidettävistä eläimistä. Rakentamisen suurin haitta on nykytietämyksen mukaan linnuille, joiden pesimäympäristöjä saattaa kadota.

Luonnonsuojelu

Asemakaavamuutokseen ei liity luonnonsuojelullisia näkökohtia.

Pienilmasto

Esitetty rakentaminen sijoittuu pienilmastollisesti suotuisaan ympäristöön.

Vesistöt ja vesitalous

Hulevedet
Kaava-alue on nykyisellään lähes kokonaan päällystettyä aluetta, josta vedet johtuvat sadevesiviemäriin. Kaavan muutos ei aiheuta hulevesimäärien lisääntymistä.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Tieliikennemelun häiriön vähentämiseksi on annettu asemakaavamääräys: "Toimistohuoneiden ja vastaavien tilojen ulkokuoren ääneneristävyyden Δ L tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dB".

5.6 Kaavamerkinnät ja -määräykset

Kaavatyössä on käytetty tavanomaisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

5.7 Nimistö

Asemakaavamuutoksessa ei oteta käyttöön uusia nimiä.

5.9 Tonttijako

Korttelin 64004 tontin 2 tonttijako tai tonttinumero ei muutu.

6 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TOTEUTUS

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Asemakaavaselostukseen liitetään luonnos tontin suunnitellusta maankäytöstä ja ilmakuvia. Niiden tarkoituksena on toimia arviointiperusteena sekä näyttää, miten alueen voi rakentaa.

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Ajoitus

Asemakaavamuutos nro 002214 on liitetty maankäyttötoimen kaupunkisuunnittelun (KAUPSU) suunnitteluohjelmaan vuodelle 2013. Asemakaavamuutosehdotuksen arvioitu ensimmäinen kaupunkisuunnittelulautakuntakäsittely on helmikuussa 2014. Ehdotus asetetaan nähtäville 30:n vuorokauden ajaksi (MRA 27 §).

6.3 Toteutuksen seuranta

Toteutusta seurataan asukkaiden antaman palautteen pohjalta.

6.4 Asemakaavoituskustannukset

Vantaan kaupunki perii kaavoitustyöstä korvauksen (MRL § 59). Korvaus määräytyy kaupunkisuunnittelulautakunnan 13.12.2011 § 19 tekemän päätöksen mukaisesti. Perittäviä korvausluokkia on yhteensä viisi ja ne määräytyvät asemakaavan tai asemakaavan muutoksen työn laajuudesta.

Vantaalla 24. päivänä helmikuuta 2014

VANTAAN KAUPUNKI
Maankäyttö
Kaupunkisuunnittelu

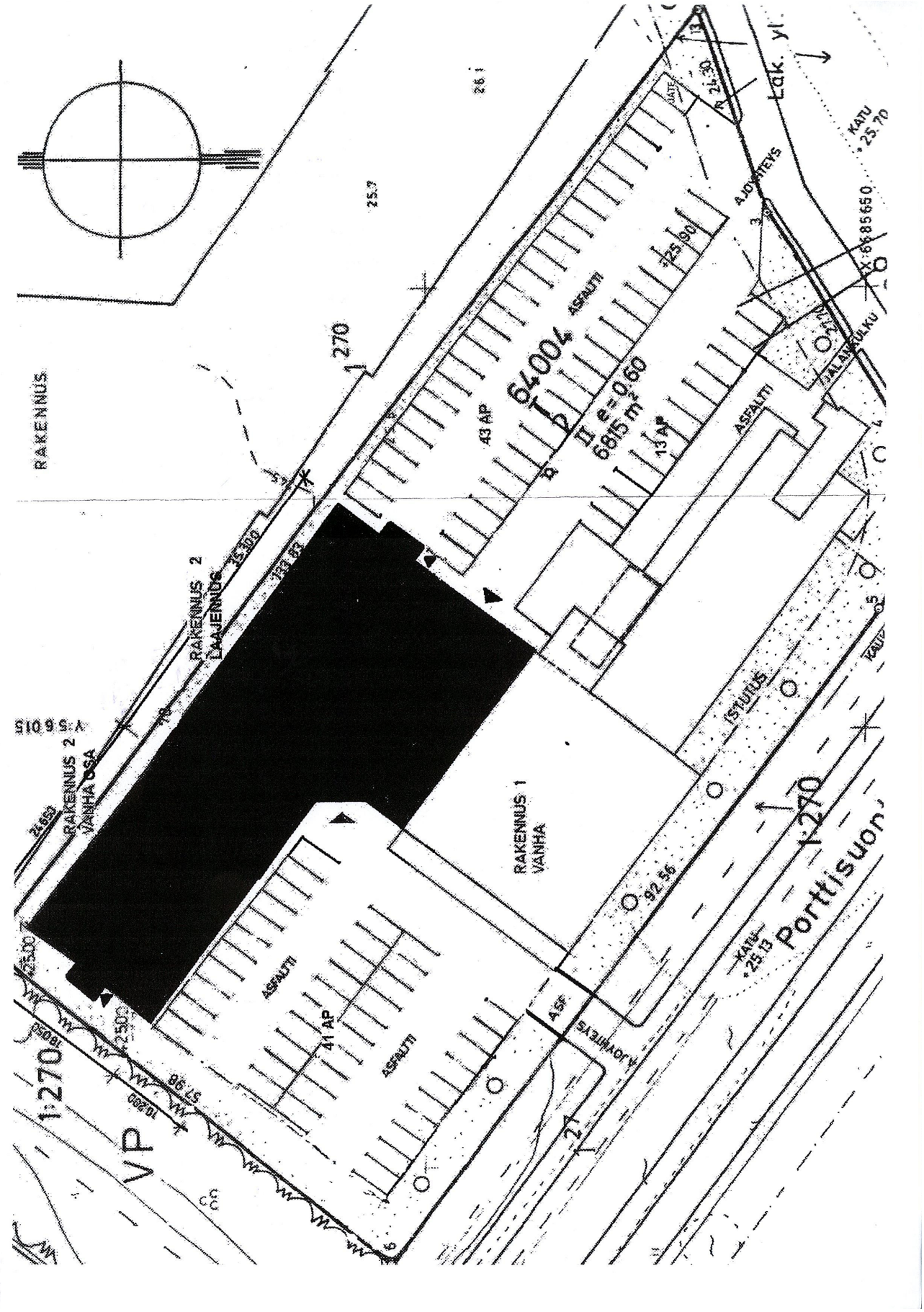
Vesa Karisalo, aluearkkitehti
Itä-Vantaan asemakaavayksikkö

KUVA 7 Ilmakuva asemakaavamuutosalueesta

KUVA 8 Viistoilmakuva asemakaavamuutosalueesta

Kuva 9 Luonnos K 64004 tontista 2 / Arkkitehtisuunnittelu Mikko Eräkangas

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	11.02.2014
Kaavan nimi	002214 Kuninkaala 64 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	28.11.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002214
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,6814	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,6814

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

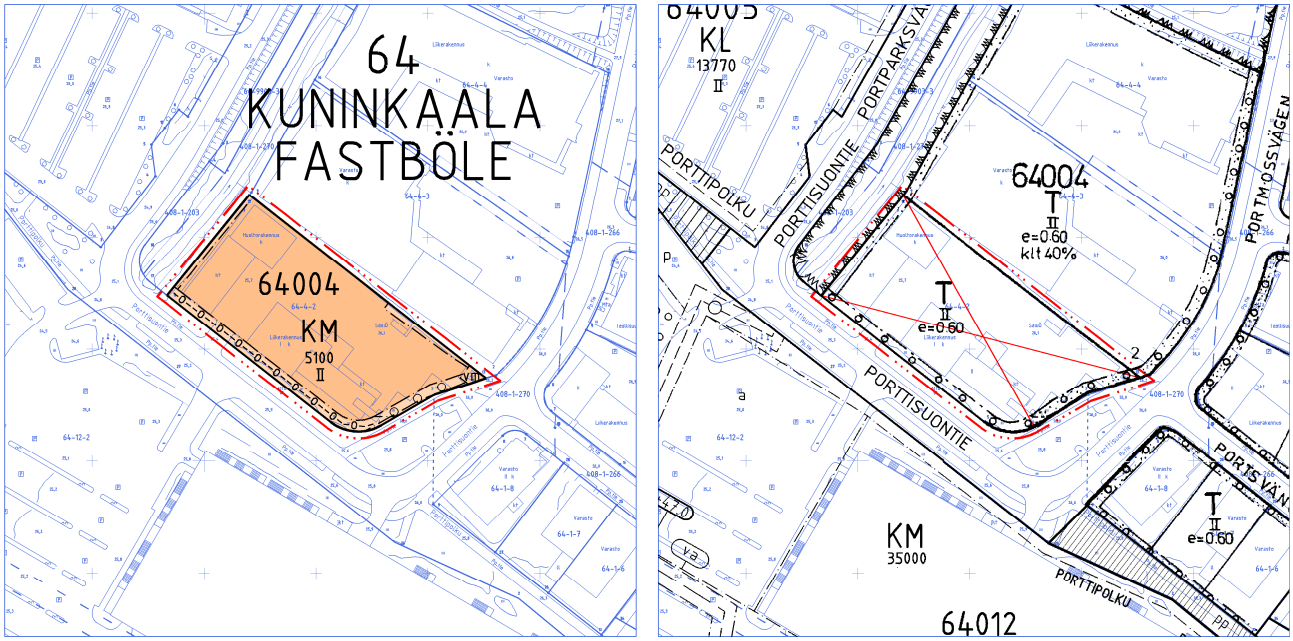
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,6814**	**100,0**	**5100**	**0,75**	**0,0000**	**1012**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,6814	100,0	5100	0,75	0,6814	5100
T yhteensä	0,0000		0		-0,6814	-4088
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,6814**	**100,0**	**5100**	**0,75**	**0,0000**	**1012**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,6814	100,0	5100	0,75	0,6814	5100
KM	0,6814	100,0	5100	0,75	0,6814	5100
T yhteensä	0,0000		0		-0,6814	-4088
T	0,0000		0		-0,6814	-4088
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS POISTETTAVAT MERKINNÄT

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS/
Asemakaavamuutos nro 002214

1. OSAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa,
(jäljempänä Kaupunki).

1.2 **Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11** (Y: 1481654-5)
c/o Unikulma Oy, Petikontie 4, 01720 Vantaa
(jäljempänä Yhtiö).

2. TAUSTAA

Yhtiö on 2.9.2013 hakenut asemakaavan muutosta Vantaan kaupungin 64. (Kuninkaala) kaupunginosassa omistamalleen tontille 4/2 (kiinteistötunnus 92-64-4-2, jäljempänä sopimusalue). Voimassaolevassa asemakaavassa nro 892000 (hyväksytty kaupunginhallituksessa 18.12.1989) sopimusalue on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten (T) korttelialueeksi, jonka rakennusoikeus on 4089 k-m^2.

Yhtiön tavoitteena on muuttaa sopimusalue liikerakennusten korttelialueen suuntaan. Noin puolet tontin maankäytöstä suunnitellaan liiketilaksi. Asemakaavamuutoksella 002214 sopimusalue muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi ja sille tulee lisää rakennusoikeutta 1 011 k-m².

Asemakaavamuutokseen nro 002214 liittyen Vantaan kaupunki ja Yhtiö sopimusalueen omistajana ovat sopineet sopimusaluetta koskevan maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisesta kunnallistekniikan rakentamiskustannusten korvauksesta seuraavaa:

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Osapuolet toteavat, että alueelle on jo rakennettu kunnallistekniikka.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Yhtiö maksaa Kaupungille Maankäyttö- ja rakennuslain 91a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena ulkoisesta kunnallistekniikasta lisääntyneen rakennusoikeuden osalta satakaksikymmentäseitsemäntuhattaneljäkymmentä euroa (**127 040€**).

Kunnallistekniikan korvaus erääntyy maksettavaksi heti asemakaavamuutoksen nro 002214 tultua voimaan ja se maksetaan Kaupungin Yhtiölle lähettämää erillistä laskua vastaan.

Yhtiö luovuttaa tämän sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa Kaupungille summaltaan satakaksikymmentäseitsemäntuhattaneljäkymmentä euroa **(127 040€)** suuruisen turvaavan vakuuden (kotimaisen pankkilaitoksen omavelkainen pankkitakaus) tässä sopimuksessa sovittujen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi ja vakuus kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoituksin.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

9. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO JA RAUKEAMINEN

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavamuutos nro 002214 on tullut voimaan.

Tämä sopimus raukeaa, ellei asemakaavamuutos nro 002214 ole tullut voimaan 31.12.2015 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2015 mennessä hyväksynyt asemakaavamuutoksen nro 002214, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen hyväksyy valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta on laadittu kaksi (2) yhtäpitävää kappaletta, yksi Vantaan kaupungille ja yksi Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11:lle.

Vantaalla 7. päivänä toukokuuta 2014

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Irene Varila
lakimies

Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11:n
puolesta asemavaltuutuksella

Vesa Tuominen
hallituksen jäsen

LIITE - Liite nro 1: sopimusalue

Liite 1 sopimusalue (punaisella rajattu)

VALTAKIRJA

Vantaan kaupunginhallitus valtuuttaa tällä valtakirjalla lakimies Irene Varilan allekirjoittamaan Vantaan kaupungin puolesta kunnallistekniikan rakentamissopimuksen Kiinteistö Oy Vantaan Porttisuontie 11 kanssa. Kaupunginhallitus on päättänyt kaupungin sitoutumisesta sopimukseen kokouksessaan 3.3.2014 (§40). Sopimus liittyy asemakaavamuutoksen nro 002214 toteuttamiseen.

Vantaalla 30. päivänä huhtikuuta 2014

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Kai Ketelimäki
kaupunginlakimies

10 § Asemakaavamuutos 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto

VD/3547/10.02.04.01/2013
J-VN/TLA/ATI/A-LVA/ESN/JB/SRU

Kiinteistö Oy Pelican Tammisto rakentaa irtaimistovarastopalveluja tuottavan yrityksen toimitiloja Sähkötie 12:een Tammistossa. Yritys tarjoaa yksityisille ihmisille ja yrittäjille erikokoisia varastotiloja vuokrattavaksi sekä varastotoimintaan liittyviä muita palveluja. Varastoinnin osalta kiinteistö toimii itsepalveluperiaatteella. Varastorakennus on viisikerroksinen rakennusoikeudeltaan 5 250 k-m2.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelia 50001, kaupunginosassa 50, Tammisto.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelia 50001.

Alue sijaitsee Tammiston kaupunginosassa, aivan Tuusulanväylän vieressä osoitteessa Sähkötie 12.

Kaavan hakija
Kiinteistö Oy Pelican Tammisto

Maanomistus
Alueen omistaa Pelican Finland OpCo 2 Oy.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Arkkitehtiruutu Oy maanomistajan konsulttina.

Yleiskaava
Kaava-alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa kaupallisten palvelujen aluetta (KM).

Asemakaavan muutos
Kaavamuutoksen hakija jätti kaavamuutoshakemuksen 23.8.2013.
Voimassa olevassa kaavassa tontin käyttötarkoitus on teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialuetta (TKT).
Kaavamuutoksella käyttötarkoitukseksi tulee varastorakennusten korttelialue (TV), jolle saa sijoittaa irtaimistovarastoja ja niiden edellyttämiä palvelutiloja.
Sähkötielle on kaavassa kaksi liittymää, joista toinen on kääntöpaikalta tontin pohjoislaidalta ja toinen katoksen alitse suunnitellun ajoyhteyden kohdalta tontin länsipuolelta.
Rakennusoikeus nousee 1 606 k-m2:ta 5 250 k-m2:iin.
Tontille suunniteltu rakennus on viisikerroksinen, joskin porrashuoneiden kohdalta rakennus voi olla korkeampi. Rakennuksen julkisivujen pitää olla arkkitehtonisesti korkealaatuisia ja ääneneristävyyden ΔL toimistohuoneissa vähintään 30 dB.
Tontilta lähtevä hulevesivirtaama ei saa kasvaa nykyisestä. Hulevesien viivytysjärjestelmät suunnitellaan tontin pihasuunnittelun yhteydessä ja suunnitelma hyväksytään rakennusluvan yhteydessä.
Autopaikkojen määrä tonteilla on viisi autopaikkaa.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 1.10.2013.
MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu internetissä Vantaan kaupungin kotisivuilla sekä Asukas-lehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin viisi kappaletta.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.3.2014 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle että,
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 10.3.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002215, 50 Tammisto / Tammiston irtaimistovarastopalvelut,

b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Kiinteistö Oy Pelican Tammisto maksaa muutoskustannukset 8 000 €.

Käsittely:
Kaupunkisuunnittelujohtaja tarkensi esitystään seuraavasti:
Tammiston irtaimistovarastopalvelut vaihdetaan nimeksi Kiinteistö Oy Pelican Tammisto.
TV-kaavamääräykseen lisätään kolmanneksi kappaleeksi teksti:
Rakennuksen julkisivujen tulee olla arkkitehtonisesti korkealaatuisia.
Kaavaselostusliitteen päiväykseen lisätään roomalainen kolmonen.
Asemakaavamuutoksen selostus 002215 Tammisto / 10.3.2014/II

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle että,
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 10.3.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002215, 50 Tammisto /Kiinteistö Oy Pelican Tammisto,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Kiinteistö Oy Pelican Tammisto maksaa muutoskustannukset 8 000 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 17.3.2014 § 33

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 10.3.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Kiinteistö Oy Pelican Tammisto maksaa muutoskustannukset 8 000 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 26.3.–24.4.2014. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Lausuntoja ei ollut tarpeen pyytää.

Tehdyt tarkistukset
Asemakaavakarttaan on tehty teknisiä tarkistuksia.

Kaupunkisuunnittelujohtaja esittää 29.4.2014 kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 10.3.2014 päivätty, 12.5.2014 tarkistettu asemakaavan muutosehdotus, 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto

Kaupunginhallitus 12.5.2014 § 26

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 10.3.2014 päivätty, 12.5.2014 tarkistettu asemakaavan muutosehdotus, 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 10

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään hyväksyä 10.3.2014 päivätty, 12.5.2014 tarkistettu asemakaavan muutosehdotus 002215, 50 Tammisto / Kiinteistö Oy Pelican Tammisto.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutosselostus 10.3.2014, 12.5.2014 tarkistettu
- Kunnallistekniikan rakentamissopimus, Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy Pelican Tammisto, 7.5.2014

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot: aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 8392 6185
kaavoitusteknikko Anna-Liisa Vanhala, puh. 8392 2035
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu

Kaupunginosa 50 Tammisto

Kiinteistö Oy Pelican Tammisto

Asemakaavan muutoksen selostus, joka koskee 10.03.2014 päivättyä, 12.5.2014 tarkistettua asemakaavakarttaa nro 002215

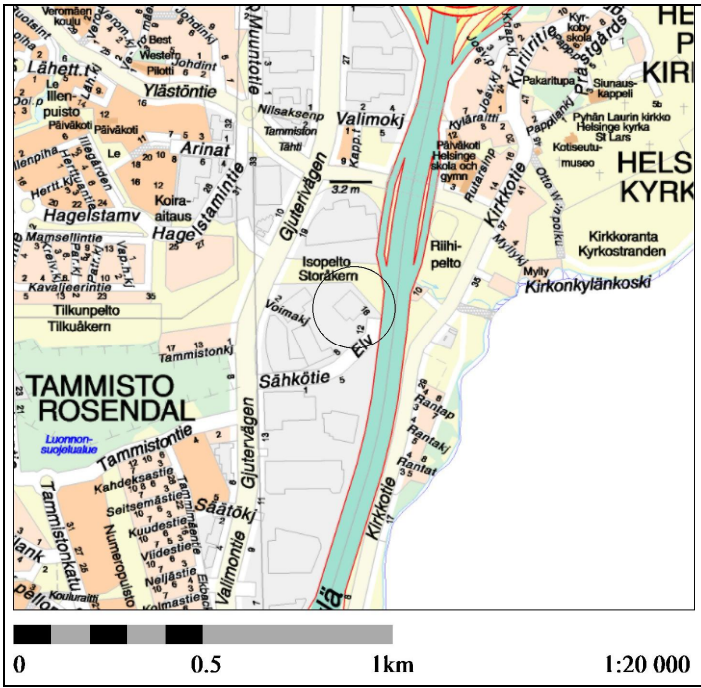

1 Perus ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan muutos	Kaupunginosa 50 Tammisto Osa korttelia 50001
Vireille tulo	1.10.2013
Kaupunkisuunnittelu-lautakunta	10.3.2014
Kaupunginhallitus hyväksyi nähtäville	17.3.2014
Nähtävillä	26.3. – 24.4.2014
Kaupunginhallitus	12.5.2014

1.2 Kaava-alueen sijainti

Kaavamuutosalue sijaitsee Tammiston kaupunginosassa, aivan Tuusulanväylän vieressä osoitteessa Sähkötie 12.

1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus

Tammiston irtaimistovaraston kaavamuutos nro 002215, jota on hakenut Kiinteistö Oy Pelican Tammisto, c/o Pelican Self Storage 23.8.2013. Tarkoituksenaan on rakentaa irtaimistovarastopalveluja tuottavan yrityksen toimitiloja. Kiinteistöön sijoitetaan pieni toimisto, jossa yrityksen omat työntekijät tarjoavat yksityisille ihmisille ja yrittäjille erikokoisia varastotiloja vuokrattavaksi sekä varastotoimintaan liittyviä muita palveluja. Varastoinnin osalta kiinteistö toimii itsepalveluperiaatteella. Varastorakennus on viisikerroksinen rakennusoikeudeltaan 5250 k-m^2.

1.4 Selostuksen sisällysluettelo

VANTAAN KAUPUNKI 1

1 PERUS JA TUNNISTETIEDOT 2

1.1 TUNNISTETIEDOT 2
1.2 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI 2
1.3 KAAVAN NIMI JA TARKOITUS 2
1.4 SELOSTUKSEN SISÄLLYSLUETTELO 3
1.5 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA 3
1.6 LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA 4

2 TIIVISTELMÄ 4

2.1 KAAVAPROSESSIN VAIHEET 4
2.2 ASEMAKAAVA 4
2.3 ASEMAKAAVAN TOTEUTTAMINEN 4

3 LÄHTÖKOHDAT 5

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA 5
3.1.1 Alueen yleiskuvaus 5
3.1.2 Luonnonympäristö 5
3.1.3 Rakennettu ympäristö Tammiston kaupunginosassa 5
Väestön rakenne ja kehitys 5
3.1.4 Maanomistus 7
3.2 SUUNNITTELUTILANNE 7
3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset 7

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET 9

4.2 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET 9
4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ 10
4.3.1 Osalliset 10
4.3.2 Vireille tulo ja osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt 10
4.4 ASEMAKAAVAN TAVOITTEET 10
4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen 10

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS 11

5.1 KAAVAN RAKENNE 11
5.1.1 Mitoitus 11
5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT 12
5.6 KAAVAMERKINNÄT JA –MÄÄRÄYKSET 12

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS 12

6.2 TOTEUTTAMINEN JA AJOITUS 12

7 KAAVAMUUTOSTYÖHÖN OSALLISTUNEET 13

1.5 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

1. Asemakaavan seurantalomakkeet
2. Asemakaavanmuutos 1:2000 / Asemakaavamerkinnät ja –määräykset
3. Mielipiteiden luettelo (asiakirjakansiossa)

1.6 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

1. Vantaa alueittain 2010
2. Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979, inventointiraportti, Amanda Eskola, Vantaan kaupunki 2006

2 Tiivistelmä

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kiinteistö Oy Pelican Tammisto, c/o Pelican Self Storage jätti asemakaavamuutoshakemuksen 23.8.2013.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 1.10.2013 ja kaavan vireilletulosta ilmoitettiin Vantaan kaupungin nettisivuilla ja asukaslehdessä. Mielipiteet tuli jättää viimeistään 21.10.2013.

Kaupunkisuunnittelulautakunta tekee 10.3.2014 päätöksen MRA 27 §:n mukaisesta nähtäville panosta, lausuntojen pyytämisestä sekä maksuluokasta.

Kaavamuutoksen nähtävillä olosta ja voimaan tulosta kuulutetaan Vantaan Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa, kaupungin ilmoitustaululla sekä muussa kunnassa asuville maanomistajille tavallisella kirjeellä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta tekee päätöksen edelleen kaupunginhallitukselle kaavamuutoksen hyväksymistä varten.

Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaavamuutosta voi seurata myös kaupunkisuunnittelun kotisivuilta osoitteesta http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus ja maankaytto

2.2 Asemakaava

Alueen käyttötarkoitus on varastorakennusten korttelialue (TV), jossa sallitaan käytön edellyttämät toimistotilat. Rakennusoikeus on 5250 k-m2. Rakennuksen suurin sallittu kerrosten lukumäärä on viisi, mutta porrashuoneiden kohdalta rakennus voi olla korkeampi.

Rakennusalueen rajaa on tarkennettu noudattamaan suunniteltavan rakennuksen rajoja. Rakennusalaraja kulkee lounais-luoteispuolella esitettyjen porrashuoneiden ulkopintoja pitkin ja Itäkulmassa rajausta on tarkennettu niin, että esitetyn rakennuksen kulmat mahtuvat rajojen sisään. Katokset saavat kuitenkin ylittää rakennusalueen rajat.

Kaavamuutosalueelle liitytään tontin lounaiskulmasta sekä pohjoisnurkasta. Autopaikkoja tulee rakentaa vähintään viisi.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Hanke on tarkoitus toteuttaa heti kaavamuutoksen saatua lainvoiman.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Sähkötien varrella Valimotien suuntaan molemmin puolin on toimisto- ja liikerakennuksia, joissa sijaitsee mm. Budgetsport, Gigantti, Kespro ja Ostospuisto, jossa toimii mm. Expert, Tiimari, Ravintola Tammi, Voglia ym. Tien pohjoispuolella on myös teollisuushalli ja sementtivalimo.

3.1.2 Luonnonympäristö

Alue on pinnanmuodoltaan tasaista täyttömaata. Korttelin 50001 pohjoispuolelle (Isopellon lähivirkistysalue) on suunniteltu viheryhteys Keravanjoelta Vantaanjoelle. Viheryhteys on kaavailtu kulkemaan Tuusulanväylän alitse, mutta alikulkua ei ole vielä rakennettu.

Valimotien länsipuolella ja Tammistontien pohjoispuolella sijaitsee luontaisesti syntynyt luonnonsuojelulain nojalla jo vuonna 1946 rauhoitettu tammimetsä.

3.1.3 Rakennettu ympäristö Tammiston kaupunginosassa

Väestön rakenne ja kehitys

Tammimäentien omakotialue on rakennettu Tammiston pelloille 1950- ja 1960-luvuilla. Vuonna 2000 Tammiston kaupunginosan väkiluku oli noin 300 mutta vuonna 2011 asukkaita oli jo noin 3000. Väkiluvun voimakas kasvu johtuu

omakotialueen ja Vantaanjoen väliselle pellolle rakennetusta modernista ja tiiviistä asuinalueesta, jolla on yli 1 000 uutta asuntoa.
Alueen väestöstä on paljon päivähoitoikäisiä ja työikäisiä, mutta vähän kouluikäisiä ja vanhuksia.

Kaupunki-/taajamakuva ja Elinkeinoelämä
Tammiston läpi kulkeva Valimotie rakennettiin 1960-luvulla ja se johti aikanaan Bera -nimiselle valimolle. Lentokenttä ja lentomelu vaikuttivat alueen suunnitteluun ja Valimotien varren alueet kaavoitettiin teollisuus- ja varastokäyttöön. Tammiston työpaikka-alue alkoi rakentua 1980-luvulla. Tammisto on osa laajaa Aviapolis-aluetta ja sinne on 2000-luvulla valmistunut runsaasti uusia toimitiloja. Tammiston edullinen liikenteellinen sijainti Tuusulanväylän varressa on houkutellut alueelle yritystoimintaa. Vuonna 2008 kaupunginosassa oli tarjolla töitä yli 1 400 työntekijälle. Tammistoon on keskittynyt suuria tavarataloja ja kaupan erikoisliikkeitä. Monipuolisesta kauppavalikoimasta löytyy lähes joka alan liikkeitä urheilukaupasta lelukauppaan ja kodinkonekaupasta sisustusliikkeisiin. Lähes 70 prosenttia Tammiston työpaikoista on kaupan alalla. Jalostuspuolen suurin työnantaja on muun muassa kompasseja ja rannetietokoneita valmistava Suunto Oy.

Palvelut
Tammistossa palvelut sijoittuvat Valimotien varrelle ja sen läheisyyteen. Valimotien varrella sijaitsee yksi pääkaupunkiseudun vetovoimaisimmista kaupan alueista. Vuodesta 2000 vuoteen 2007 vähittäiskaupan ja sen yhteydessä olevien kaupan varastojen määrä on noussut noin 40 000 kerrosneliömetristä noin 115 000 kerrosneliömetriin.

Julkisen puolen palveluja Tammistossa on vähän. Alueella on kaksi päiväkotia ja koulu.

Virkistys
Lähimmät lähivirkistysalueet sijoittuvat Keranjoen ja Vantaajoen rantojen lähivirkistysalueille sekä Tammistonmäen ja Isonpellon lähivirkistysalueisiin. Alue tukeutuu lähialueiden ja Helsingin virkistyspalveluihin.

Liikenne
Valimotien varrella oleva kaupan keskittymä ja siihen liittyvä liikenne on yksi alueen kaupunkisuunnittelun haasteista. Alueella asioidaan pääosin autolla, mutta tulevaisuudessa yhä enemmän bussilla, kävellen tai pyöräillen. Valimotielle tehdyn kaupunkikuvallisen selvityksen pohjalta selkiytetään alueen opastusta ja parannetaan yhteyksiä kaupasta bussipysäkeille ja kevyen liikenteen reiteille.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot
Asemakaava-alueella sijaitsee Vantaan moderni rakennuskulttuurikohde, Satanosto Oy.n 1959 rakennettu rakennus, joka on saanut vantaan modernin teollisen rakennusperinnön inventoinnissa luokitustunnuksen B. Rakennus jää nyt suunnitellun varastorakennuksen alle, sillä se ei ole tällä hetkellä Vantaan kaupunginmuseon ensisijaisia suojelukohteita ja suojeluperusteet eivät ole riittävät rakennussuojeluesityksen tekemiseen.

Kaavamuutosalueen läheisyydessä sijaitsee Tammistontie, joka on Vanha rakennuskulttuurikohde 1600-1700 luvulta. Tie on saanut luokituksen A.

Vesihuolto
Kaava-alueella on rakennettu vesihuoltoverkosto.

Vedenjakelu
Rakennettu vesijohto D225 kulkee Tuusulanväylä länsipuolella ja kaava-alueen kohdalla johto sijaitsee Sähkötien alla. Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja NW = +72.00) sijaitsee Simonkylässä. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.00 ja ylin +89.00 mvp (merenpinnasta).

Jätevesiviemäröinti
Rakennettu jätevesiviemäri D400 kulkee Tuusulanväylän länsipuolella ja kaava-alueen kohdalla viemäri sijaitsee Sähkötien alla. Jätevedet johtuvat viettoviemärissä Helsingin puolelle Siltamäen pumppaamolle, josta ne johtuvat edelleen Viikinmäen vedenpuhdistuslaitokselle.

Hulevesiviemäröinti
Rakennettu hulevesiviemäröinti sijoittuu Sähkötielle, josta vedet johdetaan Tuusulanväylän varressa kulkevaan avo-ojaan. Avo-ojassa vedet johtuvat Valimotien risteykseen, josta ne kulkeutuvat eteenpäin hulevesiviemärissä Vantaanjokeen Tammistonrannassa.

3.1.4 Maanomistus

Alueen omistaa Pelican Finland OpCo 2 Oy.

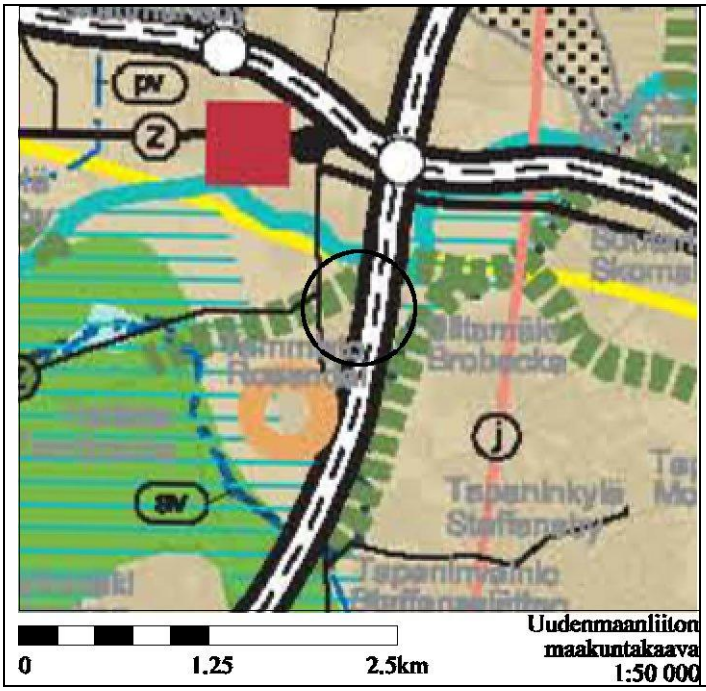
3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

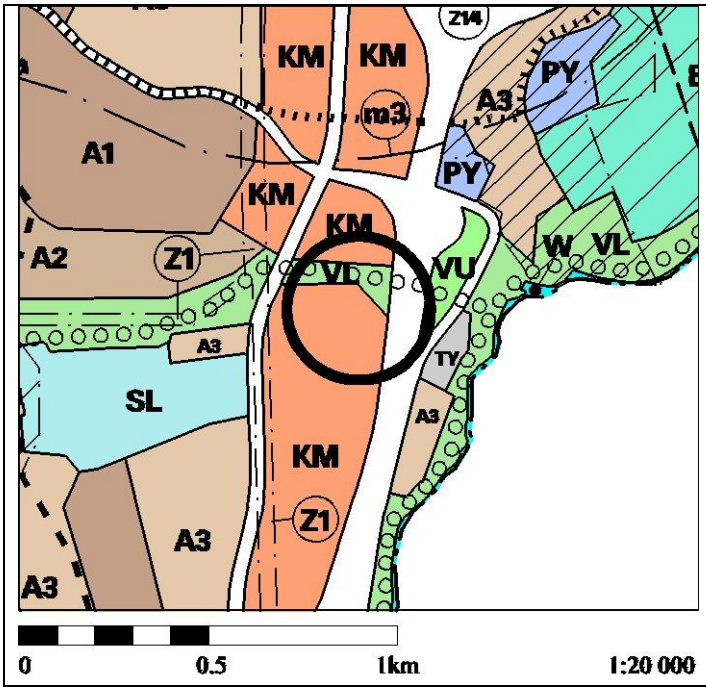
Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on mm., että asuin-, työpaikka- tai palvelu-toimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta.

Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

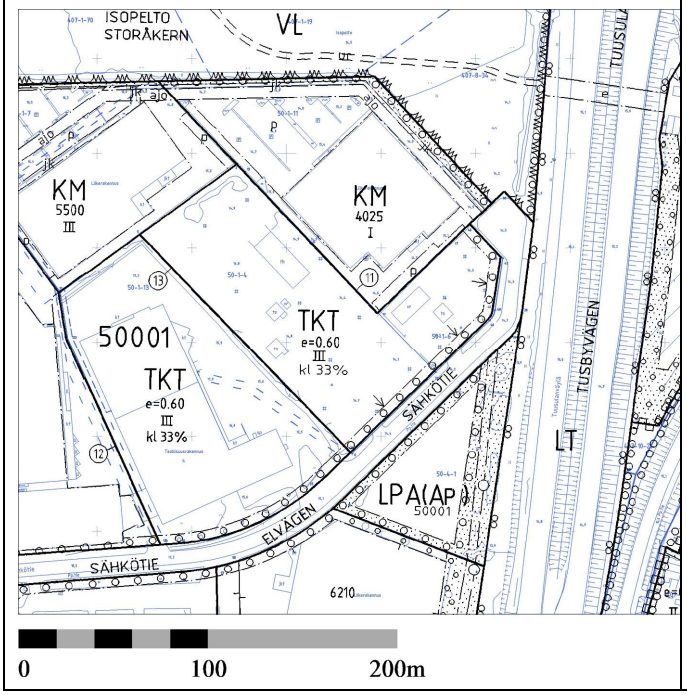

Maakuntakaavassa (YM 8.11.2006)
Alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi. Maakuntakaavaan on merkitty Tammiston alueelle muutosalueen läheisyyteen merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan yksikkö. Pohjois-eteläsuunnassa alueen länsipuolitse Valimotien kohdalla kulkee 110 kV voimalinja. Korttelin, johonka kaava-alue kuuluu, pohjoispuolelle on ositettu viheryhteys tarve.

Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Yleiskaavassa (Kv 17.12.2007)
Alue on yleiskaavassa kaupallisten palvelujen aluetta (KM).

Asemakaavatilanne
Alueen ensimmäinen asemakaava on Tammisto 1A, joka on vahvistettu sisäasiain ministeriössä 30.11.1981. Nykyisin voimassa oleva asemakaava on asemakaavamuutos nro 001439, joka on hyväksytty kaupungin valtuustossa 27.9.1999.

Kaavamuutosalueen käyttötarkoitus on teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialuetta (TKT), jonka tehokkuus on e=0.6 ja siitä saa käyttää 33% liiketiloja varten. Rakennusten suurin sallittu kerrosten lukumäärä saa olla III. Rakennusalaraja on merkitty viiden metrin päähän Sähkötien reunasta ja kaavassa on määrätty, että rakennus tulee rakentaa siihen kiinni. Sähkötien reunaan on istutettava puurivi.

Päätökset
Työ on kaupunkisuunnittelun syksyn 2013 ja kevään 2014 työohjelmassa.

Esisuunnitelmat
Arkkitehtiruutu Oy on laatinut alustavia suunnitelmia hankkeesta.

Rakennusjärjestys
Vantaan kaupungin rakennusjärjestys on ollut voimassa 1.1.2002 lähtien.

Tonttijako- ja rekisteri
Kaavamuutosalue on Vantaan kiinteistörekisterissä.

Pohjakartta
Alueen pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista annetun asetuksen 1284/1999 asettamat vaatimukset.

Rakennuskiellot
Alue on MRL 81§.2.2 mukaan rakennuskiellossa. Tonttia ei ole lohottu voimassa olevan tonttijaon mukaisesti.

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kiinteistö Oy Pelican Tammisto, c/o Pelican Self Storage haki kaavamuutosta 23.8.2014 kirjatulla hakemuksella.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

- Kaavamuutoksen hakija
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Liikennevirasto (rautatie- ja vesialueet), Museovirasto jne.
- rajoittuvat naapurikunnat
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSY, HSL, tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt Vantaan Energia Oy, Fingrid Oy, Gasum Oy, Elisa Oyj jne.
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia

4.3.2 Vireille tulo ja osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 30.9.2013. Vireille tulosta ja Kaavamuutostyön alkamisesta ilmoitettiin jokaiseen kotiin jaettavassa Vantaan kaupungin Asukas-lehdessä, internetissä sekä vuoden 2013 syksyn ja 2014 kevään työohjelmissa. Maanomistajille, naapureille ja viranomaisille asiasta ilmoitettiin tavallisella kirjeellä tai sähköpostilla. Mielipiteet tuli jättää 21.10.2013 mennessä.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Hakijan tavoitteena on irtaimistovarastopalvelujen tuottaminen Tammiston alueelle. Tarkoituksena on rakentaa viisikerroksinen 5250 k-m2 suuruinen varastorakennus.

Vantaan kaupungin tavoitteena on edesauttaa rakennushankkeen toteutumista.

Mielipiteissä käy ilmi osallisten tavoitteita.

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Mielipiteet
Mielipiteitä saatiin 5 kpl.
Yhdessä mielipiteessä vastustettiin hanketta, koska uudisrakennus peittää näkyvyyden naapurin tontille Tuusulantieltä pohjoiseen tultaessa sekä vaikuttaa alentavasti naapurirakennuksen arvoon. Tämän vuoksi rakennusoikeuden nosto ei ole suotavaa. Muutoin kaavamuutosta ei vastustettu.

Mielipiteiden huomioon ottaminen kaavassa.
Kaavamuutoksessa rakennuksen tulee sijoittua noin 18 metrin päähän tontin Tuusulanväylän puoleisesta rajasta, kun taas voimassa olevan kaavan mukaan rakennus saisi sijoittua viiden metrin päähän rajasta.

5 Asemakaavan kuvaus

5.1 Kaavan rakenne

Kaavamuutosalueen käyttötarkoitus on varastorakennusten korttelialuetta (TV), jolle saa sijoittaa irtaimistovarastoja ja niiden edellyttämiä palvelutiloja. Rakennuksen katos tontin länsilaidalla ulottuu rakennusalarajan ulkopuolelle. Sähkötielle on kaavassa kaksi liittymää, joista toinen on kääntöpaikalta tontin pohjoislaidalta ja toinen katoksen alitse suunnitellun ajoyhteyden kohdalta tontin länsipuolelta.

Tontille suunniteltu rakennus on viisikerroksinen, joskin porrashuoneiden kohdalta rakennus voi olla korkeampi. Rakennuksen julkisivut pitää olla arkkitehtonisesti korkealaatuisia ja ääneneristävyyden toimistohuoneissa vähintään 30 dB.

Tontilta lähtevä hulevesivirtaama ei saa kasvaa nykyisestä. Hulevesien viivytysjärjestelmät suunnitellaan tontin pihasuunnittelun yhteydessä ja suunnitelma hyväksytään rakennusluvan yhteydessä.

Autopaikkojen määrä tonteilla on viisi autopaikkaa.

5.1.1 Mitoitus

Varastorakennusten korttelialueen (TV) rakennusoikeus on 5250 k-m2.

Autopaikkojen määrä on viisi kappaletta.

5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaavamuutosta laadittaessa on tarkasteltu MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia. Arvioinnissa on kuvattu muutos nykytilan, voimassa olevan asemakaavan ja kaavamuutoksessa suunnitellun tilanteen välillä.

Kaupunkikuva
Nykytilanteessa tontille on rakennettu kaksi huonokuntoista varastorakennusta.

Voimassa olevan kaavan mukaan alueelle voi rakentaa III-kerroksisia teollisuus-, varasto- ja toimistorakennuksia. Alueen tehokkuusluku on e=0.60, mikä merkitsee rakennusoikeutta 1606 k-m2, josta 33% saa käyttää liiketiloja varten.

Kaupunkikuva kohentuu nykytilanteeseen verrattuna koska, kaavamuutoksen jälkeen alueelle rakennetaan V-kerroksinen ja rakennusoikeudeltaan 5250 k-m2:n suuruinen varastorakennus, jonka julkisivujen tulee olla arkkitehtonisesti korkealaatuisia.

Vesihuolto
Asemakaavan muutoksen johdosta nykyiseen vesihuoltoverkostoon ei tule muutoksia, vaan se säilyy nykyisellään (kts. kohta 3.1.3 Rakennettu ympäristö).

Hulevesien hallinnassa tulee noudattaa Vantaan kaupungin hulevesiohjelman periaatteita. Tontilta lähtevä hulevesivirtaama ei saa kasvaa nykyisestä 20 l/s (mitoitussateella 150 l/s x ha). Hulevesien viivytysjärjestelmät suunnitellaan tontin pihasuunnittelun yhteydessä ja suunnitelma hyväksytään rakennusluvan yhteydessä.

Palveluihin
Kaavaratkaisu lisää varastopalveluita Vantaalla.

Väestön rakenteeseen ja kehitykseen
Kaavamuutoksella ei ole vaikutusta väestörakenteeseen eikä kehitykseen.

Työpaikkoihin ja elinkeinotoimintaan
Voimassa olevan kaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna kaavamuutos mahdollistaa alueen työpaikkojen ja palveluiden lisääntymisen.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Tuusulan väylältä tuleva tieliikennemelu on alueella 65 – 100 dB sekä vuoden 2005 ja vuoden 2030 tiemeluennusteessa.

Kaavamuutoksessa on määrätty, että toimistohuoneiden ja vastaavien tilojen ulkokuoren äänieristävyyden ΔL liikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dB.

5.6 Kaavamerkinnät ja –määräykset

Kaavamerkinnät ja –määräykset ovat selostuksen liitteenä.

6 Asemakaavan toteutus

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

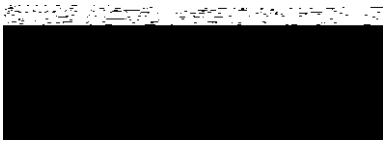
Hanke on tarkoitus toteuttaa heti kun kaavamuutos on tullut lainvoimaiseksi.

7 Kaavamuutostyöhön osallistuneet

Aluearkkitehti	Asta Tirkkonen
Kaavoitusteknikko	Anna-Liisa Vanhala
Suunnitteluavustaja	Sari Simonen
Liikenneinsinööri	Jarmo pajunen
Suunnitteluinsinööri	Harri Keinänen
Rakennustutkija	Susanna Paavola
Tonttipäällikkö	Armi Vähä-Piikkiö

Hakijan Kiinteistö Oy Pelican Tammiston edustajat:
Marko Määttä
Arkkitehtiruutu Oy / Petra Levola

Vantaalla 10.3.2014, tarkistettu 12.5.2014

Asta Tirkkonen
Aluearkkitehti

Anna-Liisa Vanhala
Kaavoitusteknikko

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	05.02.2014
Kaavan nimi	002215 Tammisto 50 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	01.10.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002215
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,2676	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,2676

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

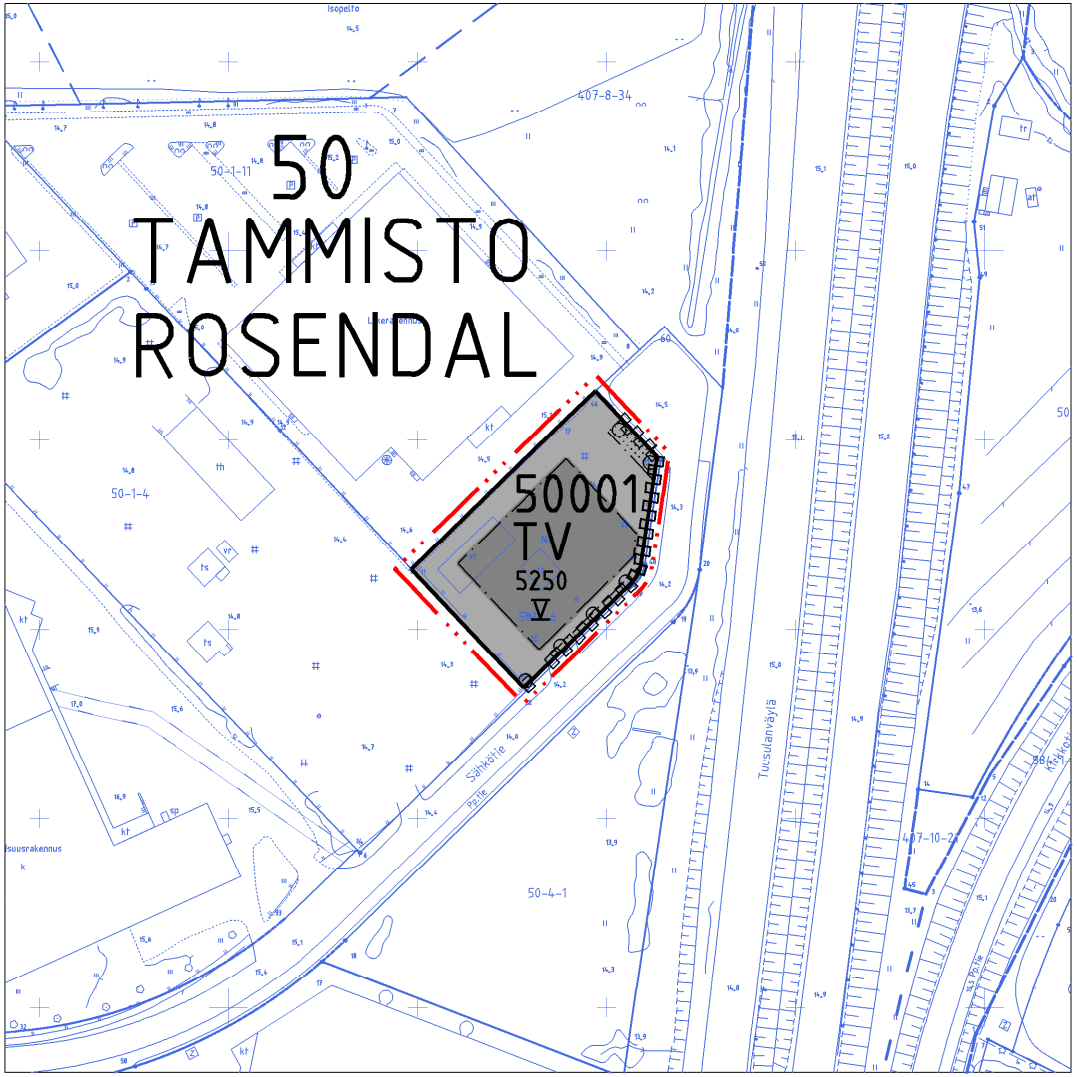
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,2676**	**100,0**	**5250**	**1,96**	**0,0000**	**3644**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	0,2676	100,0	5250	1,96	0,0000	3644
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

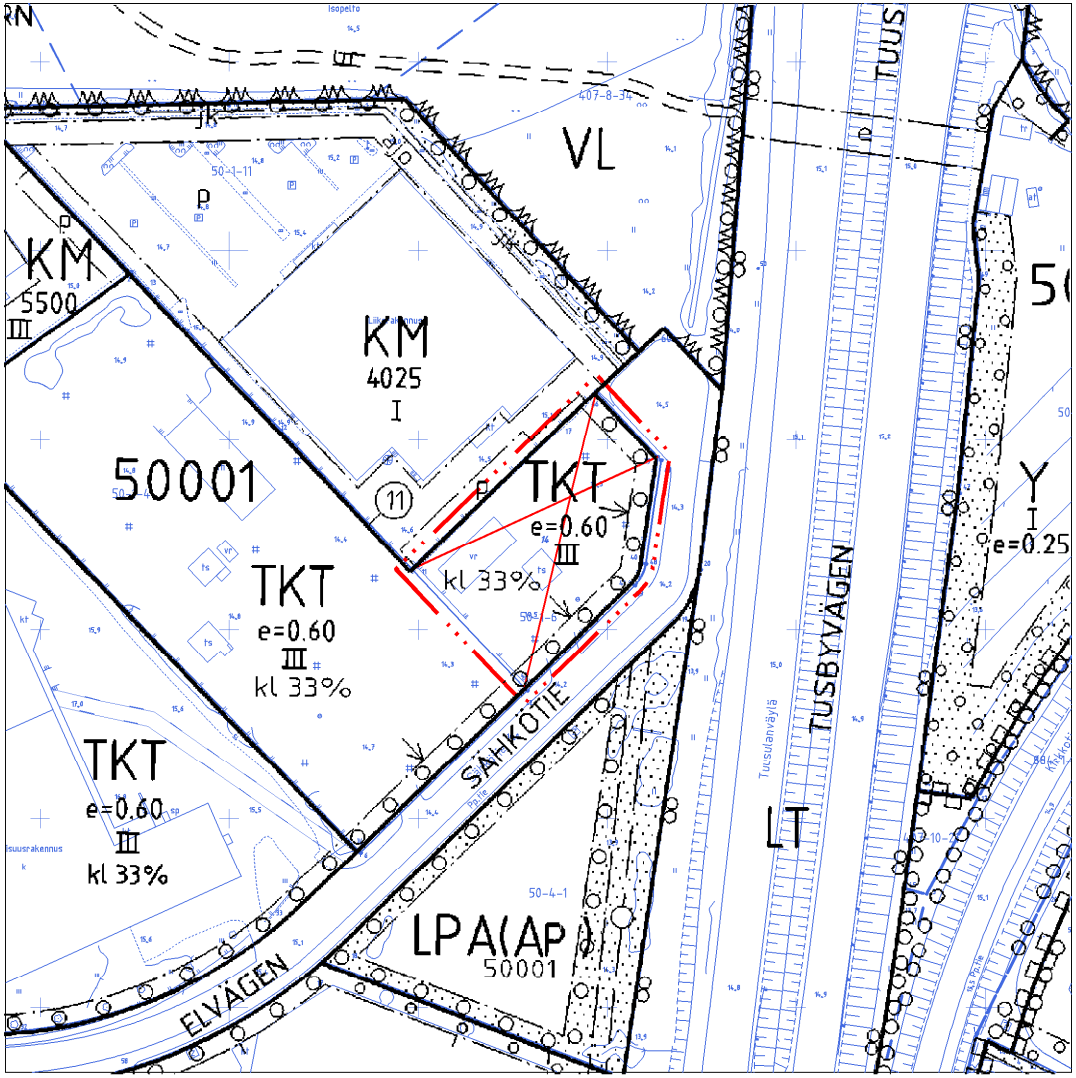
Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,2676**	**100,0**	**5250**	**1,96**	**0,0000**	**3644**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	0,2676	100,0	5250	1,96	0,0000	3644
TV	0,2676	100,0	5250	1,96	0,2676	5250
TKT	0,0000		0		-0,2676	-1606
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

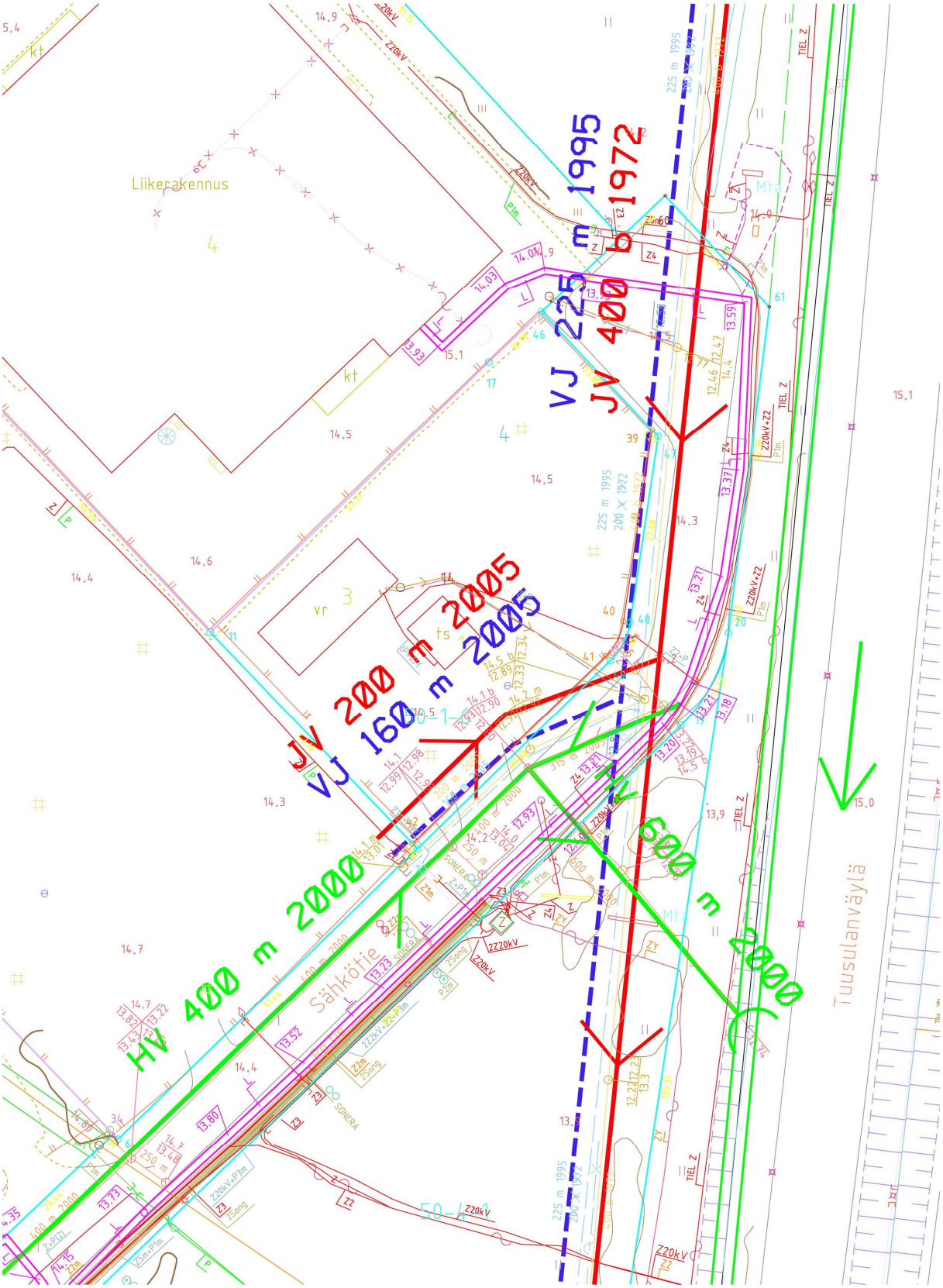
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

POISTETTAVAT MERKINNÄT

0 50 100m

,

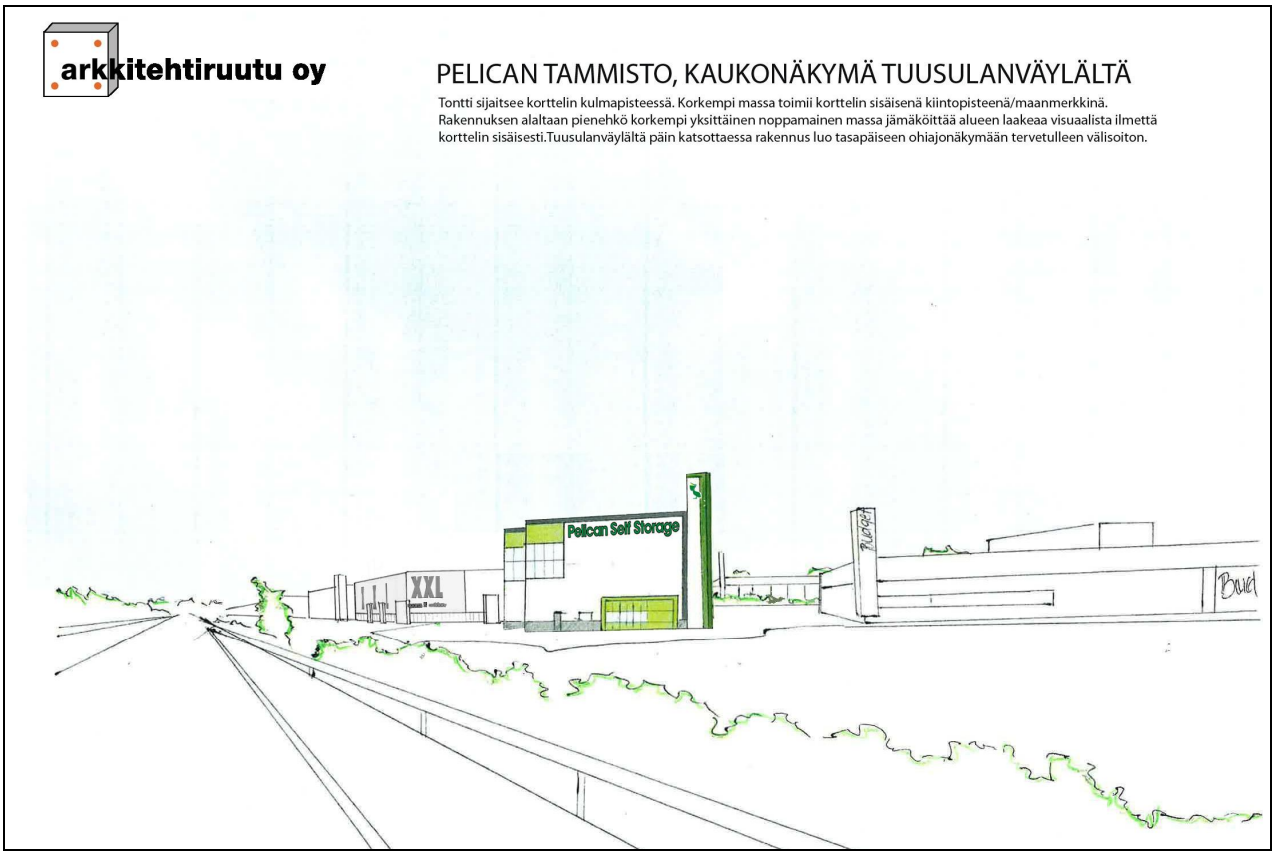

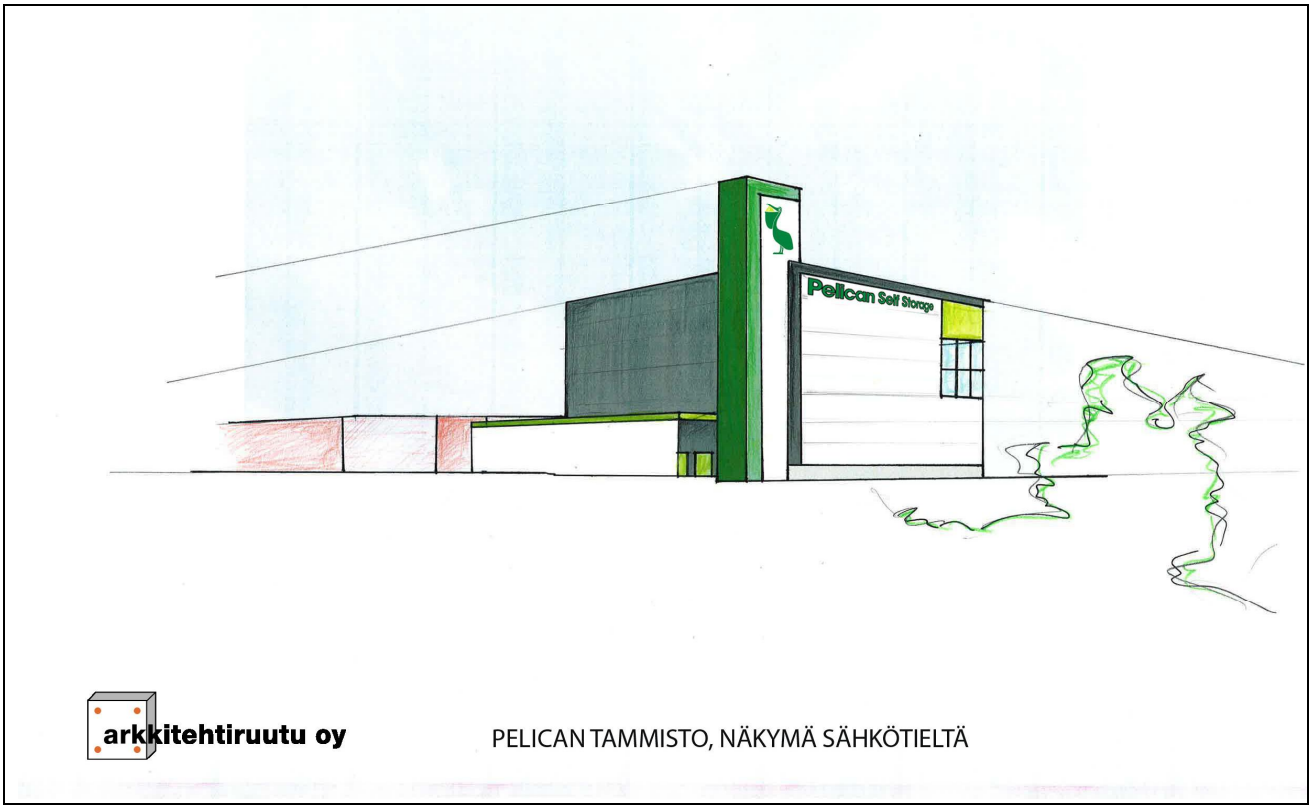
Vesihuollon yleissuunnitelma

arkkitehtiruutu oy

PELICAN TAMMISTO, KAUKONÄKYMÄ TUUSULANVÄYLÄLTÄ

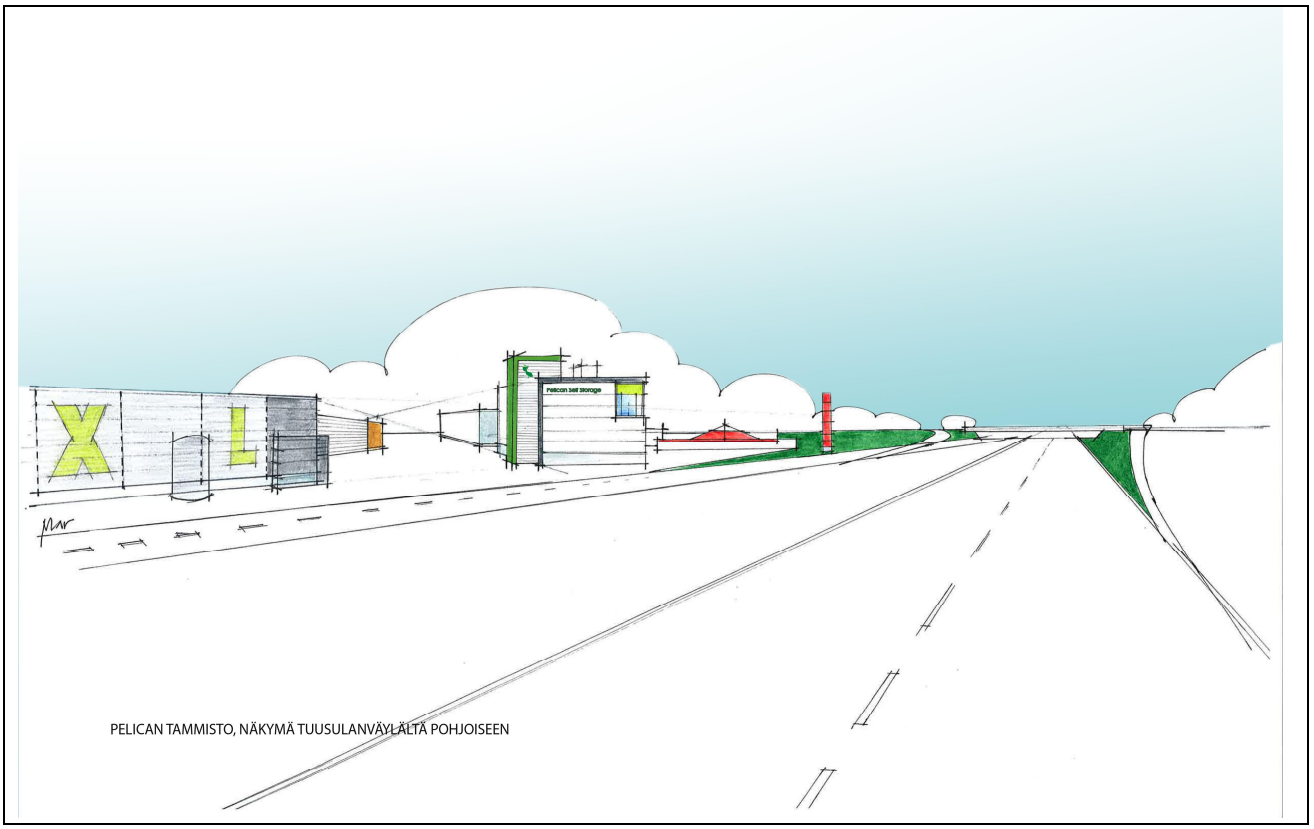
Tontti sijaitsee korttelin kulmapisteessä. Korkempi massa toimii korttelin sisäisenä kiintopisteenä/maanmerkkinä. Rakennuksen alaltaan pienehkö korkempi yksittäinen noppamainen massa jämäköittää alueen laakeaa visuaalista ilmettä korttelin sisäisesti.Tuusulanväylältä päin katsottaessa rakennus luo tasapäiseen ohiajonäkymään tervetulleen välisoiton.

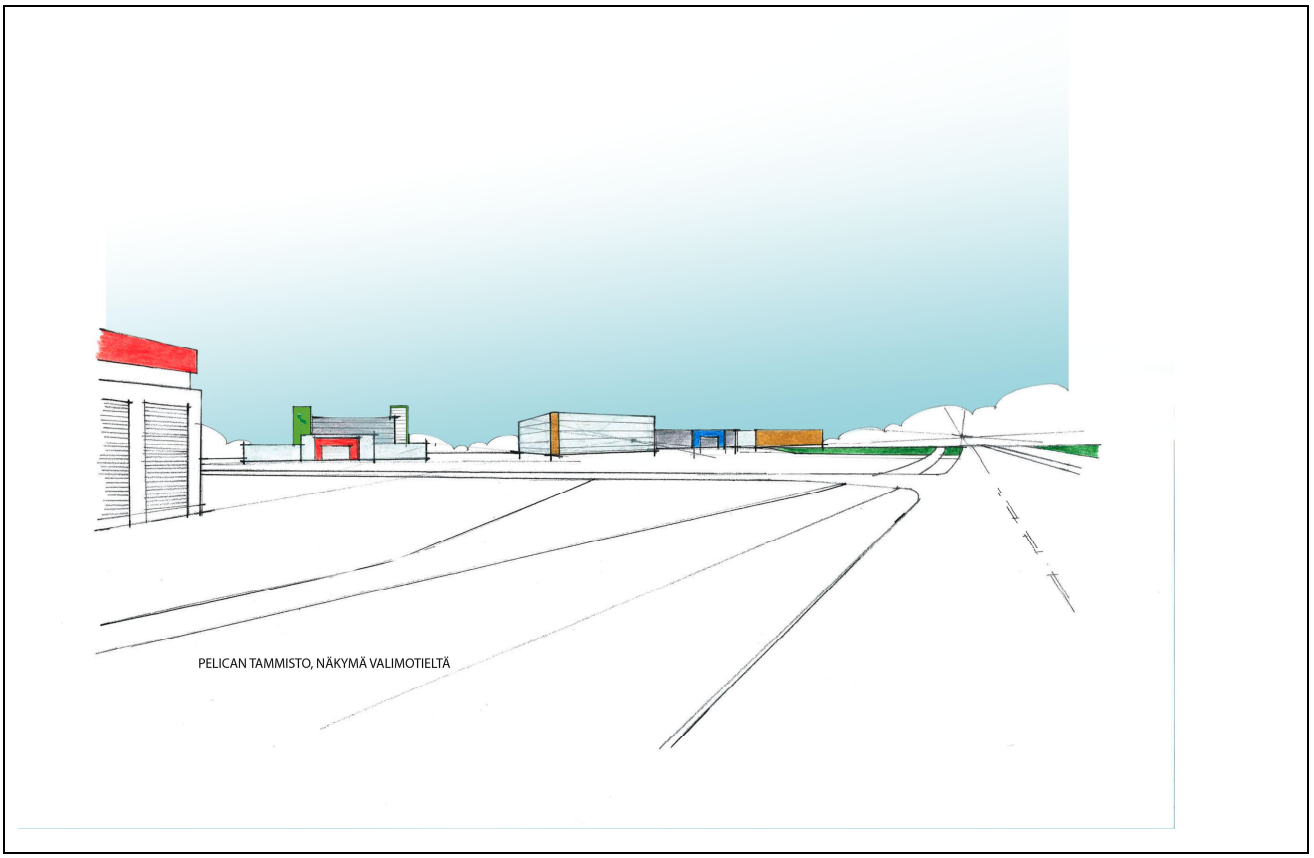

arkkitehtiruutu oy

PELICAN TAMMISTO, NÄKYMÄ SÄHKÖTIELTÄ

PELICAN TAMMISTO, NÄKYMÄ TUUSULANVÄYLÄLTÄ POHJOISEEN

PELICAN TAMMISTO, NÄKYMÄ VALIMOTIELTÄ

VD 1927/2014

Kala 10.3.2014 § 17
Khall. 17.3.2014 § 34

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS/
Asemakaavan muutos nro 002215, kaupunginosa 50, Tammisto

1. OSAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 001300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

1.2 **Kiinteistö Oy Pelican Tammisto** (Y: 2508314-8)
c/o Pelican Self storage
Eteläesplanadi 24 A, 00130 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

2. SOPIMUKSEN TAUSTAA

Yhtiö on hakenut asemakaavan muutosta omistamalleen tontille 50001/6 Tammiston (50) kaupunginosassa (kiinteistötunnus 92-50-1-6, jäljempänä sopimusalue). Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti oheisessa karttaliitteessä (Liite 1).

Voimassa olevassa asemakaavassa nro 001439 (vahvistettu kaupunginvaltuustossa 27.9.1999) sopimusalue on osoitettu teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (asemakaavamerkintä TKT). Sopimusalueen nykyisen asemakaavan mukainen rakennusoikeus on 1606 k-m^2, josta 33 % saa käyttää liiketilojen (asemakaavamerkintä kl) rakentamiseen.

Yhtiön tavoitteena on rakentaa sopimusalueelle yhteensä 5250 k-m^2 nykyisen asemakaavan mukaisesta 1606 k-m^2:n rakennusoikeudesta poiketen. Asemakaavamuutoksella nro 002215 sopimusalue muutetaan varastorakennusten korttelialueeksi (asemakaavamerkintä TV) ja sille osoitetaan rakennusoikeutta 5250 k-m^2. Rakennusoikeus lisääntyy sopimusalueella 3644 k-m^2.

Yhtiö sopimusalueen omistajana ja Kaupunki ovat sopineet kunnallistekniikan korvauksista. Tällä sopimuksella Kaupunki ja Yhtiö sopivat sopimusaluetta koskevasta kunnallistekniikan rakentamisesta ja maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisesta kunnallistekniikan korvaamisesta.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Osapuolet toteavat, että korttelille 50001 on rakennettu kunnallistekniikka. Tontille kulku järjestetään asemakaavassa osoitetusta paikasta.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena lisääntyneestä varastorakennusten rakennusoikeudesta, 3644 k-m^2:n määrästä kaksisataakahdeksantoistatuhattakuusisataaneljäkymmentä (**218 640**) euroa.

Korvaus erääntyy maksettavaksi 21 päivää asemakaavamuutoksen nro 002215 tultua voimaan ja maksetaan Kaupungin lähettämän erillisen laskun mukaisesti.

Yhtiö asettaa summaltaan kaksisataakahdeksantoistatuhattakuusisataaneljäkymmentä (**218 640**) euron kotimaisen pankkilaitoksen myöntämän omavelkaisen takauksen tai muun kaupungin hyväksymän vakuuden tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, joka kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa perustettavalle/perustetulle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse neuvotteluteitse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista Kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun Kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

9. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla sopijapuolilla on oikeus vaatia sopimuksen ehtojen täyttämistä, kun asemakaavan muutos nro 002215 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei kaupunginvaltuusto ole 31.10.2014 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutosta nro 002215.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.10.2014 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro 002215, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen so-

pimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta on laadittu kaksi (2) yhtäpitävää kappaletta, yksi Kiinteistö Oy Pelican Tammistolle ja yksi Vantaan kaupungille.

Vantaalla 7. päivänä toukokuuta 2014

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Irene Varila
lakimies

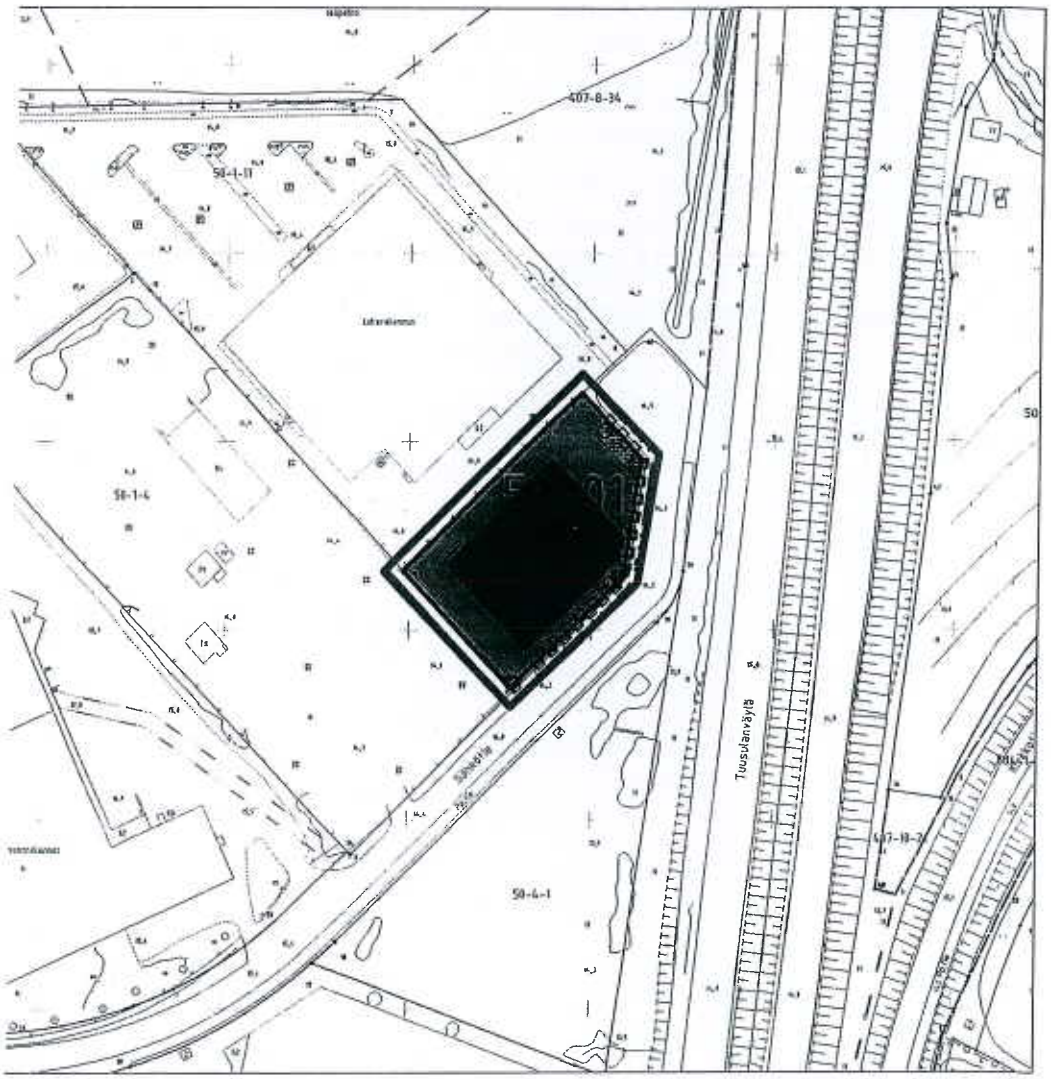
Kiinteistö Oy Pelican Tammiston
puolesta valtakirjalla

Marko Määttä

LIITE

Liite 1: Sopimusalue

Liite 1
Sopimusalue (punaisella rajattu)

VALTAKIRJA

Vantaan kaupunginhallitus valtuuttaa tällä valtakirjalla lakimies Irene Varilan allekirjoittamaan Vantaan kaupungin puolesta kunnallistekniikan rakentamissopimuksen Kiinteistö Oy Pelican Tammiston kanssa. Kaupunginhallitus on päättänyt kaupungin sitoutumisesta sopimukseen kokouksessaan 17.3.2014 § 34. Sopimus liittyy asemakaavamuutoksen nro 002215 toteuttamiseen.

Vantaalla 5. päivänä toukokuuta 2014

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Kai Ketelimäki
kaupunginlakimies

11 § Asemakaavamuutos 002201, 13 Vapaala / Hämäläispuisto

VD/5245/10.02.04.01/2013
J-VN/TLA/TKA/ESN/SRU/JB

Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi (600 k-m2).

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 13029 ja katualuetta, kaupunginosassa 13, Vapaala. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa virkistysaluetta.

Alue on Hämäläispuisto Vapaalantien ja Vapaalankujan kulmauksessa.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki

Maanomistus
Vantaan kaupunki

Kaavan valmistelu
Kaupungin työnä

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pientaloaluetta A3.
Kaavamääräys sallii myös pienkerrostalojen rakentamisen.

Yleiskaava osoittaa alueen maankäytön ohjeellisesti ja yleispiirteisesti, joten pientaloalue voi sisältää myös joitakin kaksikerroksisia kerrostaloja. Samalla Vapaalan A3-pientaloalueella onkin mm. kaksikerroksinen asuntola (Vapaalantie 7), jossa on kymmenen asuntoa, kaksikerroksinen koulutalo (Ilpolankuja 5), kolmekerroksinen terveystalo (Vapaalanpolku 11), jossa on viisi asuntoa, ja kaksikerroksinen asuinkerrostalo (Vapaalanpolku 11), jossa on yhdeksän asuntoa. Täten asemakaavan muutosehdotus ei ole yleiskaavan vastainen.

Lisäksi kaava-alue sijaitsee kokoojakadun varrella vastapäätä isoa kauppavarastoa (7 558 k-m2) ja uudisrakentaminen suojaa koillispuolella olevaa asutusta tieliikennemelulta.

Asemakaavan muutos
Alue on nyt metsää kokoojakadun varrella. Vapaalantiellä on bussipysäkkisyvennys, mutta tästä ei kulje bussilinjaa.
Naapuritonteilla on yksi- ja kaksikerroksisia asuinrakennuksia ja päiväkoti; Vapaalantien länsipuolella on teollisuus- ja varastorakennuksia.
Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puisto (VP), jota ei kuitenkaan käytetä yleisesti virkistysalueena.
Asemakaavan muutoksessa Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A, jolle annetaan 600 k-m2:n rakennusoikeus. Suurin sallittu kerrosluku olisi kaksi.
Sijaintinsa puolesta tontti sopii parhaiten pienasuntojen rakentamiseen, mutta kaava sallii myös rivitalon tai erillispientalojen rakentamisen.
Julkisivumateriaali (keltatiili) liittyy Vapaalantien varrelle rakennettuihin muihin asuintaloihin.
Kevyen liikenteen raitin reunan osalta puistoalue muutetaan katualueeksi.
Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen tavoite.
Kaupunkimaan tehokas käyttö kokoojakadun varrella on perusteltua.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 11.11.2013.
Kaavan vireille tulosta ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 30.11.2013.
Aluearkkitehti oli tavattavissa paikalla 13.12.2013.
Osallisille varattiin mahdollisuus lausua mielipiteensä kaavaan.
Naapurit toivoivat, että aluetta ei rakennettaisi, ja toissijaisesti, että rakentaminen olisi enintään yksikerroksista, riittävän kaukana rajasta ja että tontti olisi aidattu. Naapureiden esittämässä vaihtoehdossa on esitetty yksikerroksinen ja 500 k-m2 suuruinen asuinrakennus. – Kaavaehdotuksessa kerrosalaa ja kerroslukua ei ole pienennetty, mutta rakentaminen määrätään kiinni Vapaalantien

puoleiseen rakennusalan rajaan. Lisäksi naapuritontin puolelle tulee istuttaa rehevästi puita ja pensaita sekä rajalle tulee rakentaa vähintään 1,8 metriä korkea tiivis puuaita.
Kaikki mielipiteet vastineineen on esitetty kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).
Kaavatyö kohdistuu kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa 600 k-m2, joka voidaan toteuttaa joko pientalona tai pienkerrostalona.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen ei liity toteuttamissopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 24.2.2014 § 15

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002201, 13 Vapaala / Hämäläispuisto
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Kaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä MRA 27 § nojalla 19.3. – 17.4.2014. Muistutuksia saatiin määräajassa 4 kpl.

Muistutukset
Naapureiden muistutukset koskivat lähinnä rakentamisen korkeutta, tehokkuutta, A-merkintää, joka sallii myös kerrostaloja, sekä julkisivumateriaalia, puita, aitaamista ja avopaikoitusta. Muistutuksissa katsottiin, että kaavamuutos ei olisi yleiskaavan mukainen. Naapurit pyysivät katselmusta.

Vapaalan omakotiyhdistys ry muistutti lähinnä tonttitehokkuudesta ja rakennuksen kaksikerroksisuudesta.

Toteutettava hanke ei ole vielä tiedossa, joten kaava on väljä, jolloin tontille saa rakentaa kerros- ja luhtitaloja sekä rivi-, ketju- ja erillispientaloja. A-merkintä vastaa naapuritonttien asemakaavamerkintää A^2. Kaavan tehokkuus e = 0,32 vastaa naapuritonttien tehokkuuksia (e = 0,30, 0,31 ja 0,34). Yhdelle naapuritontille on myönnetty rakennusluvan yhteydessä poikkeus rakennusoikeudesta, johon toinen naapuriyhtiö on suostunut. Naapuritonteilla on yksi- ja kaksikerroksisia asuinrakennuksia. Kaavamuutostontti liittyy Vapaalantien varrelle jo rakennettuihin asuintaloihin.

Julkisivu määrätään paikalla muurattavaksi. Nykyisiä puita on säilytettävä. Puuaita määrätään vain Vapaalankuja 4:n kohdalle. 1 ap / asunto määrätään rakennettavaksi autokatokseen.

Yleiskaavan ohjeellisuus ja yleispiirteisyys huomioon ottaen kaavamuutos ei ole yleiskaavan vastainen. Samalla yleiskaavan A3-pientaloalueella on jo mm. kaksikerroksiset asuntola, koulutalo ja asuinkerrostalo sekä kolmekerroksinen terveystalo, jossa on asuntoja.

Kaavaselostukseen on lisätty alueelta valokuvia.

Kaavalausunnot
Lausuntoja ei ollut tarpeen pyytää.

Tehdyt tarkistukset
Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.5.2014 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja tehdään niissä esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi, 19.5.2014 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002201, Vapaala / Hämäläispuisto.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.5.2014 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja tehdä niissä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi, 19.5.2014 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002201, Vapaala / Hämäläispuisto.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 11

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 19.5.2014 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002201, Vapaala / Hämäläispuisto.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavan muutoksen selostus 19.5.2014
- Muistutusten vastineet 19.5.2014

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 8392 2675, timo.kallaluoto[at]vantaa.fi

Vantaa
Kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto

Asuintalo Hämäläispuistoon

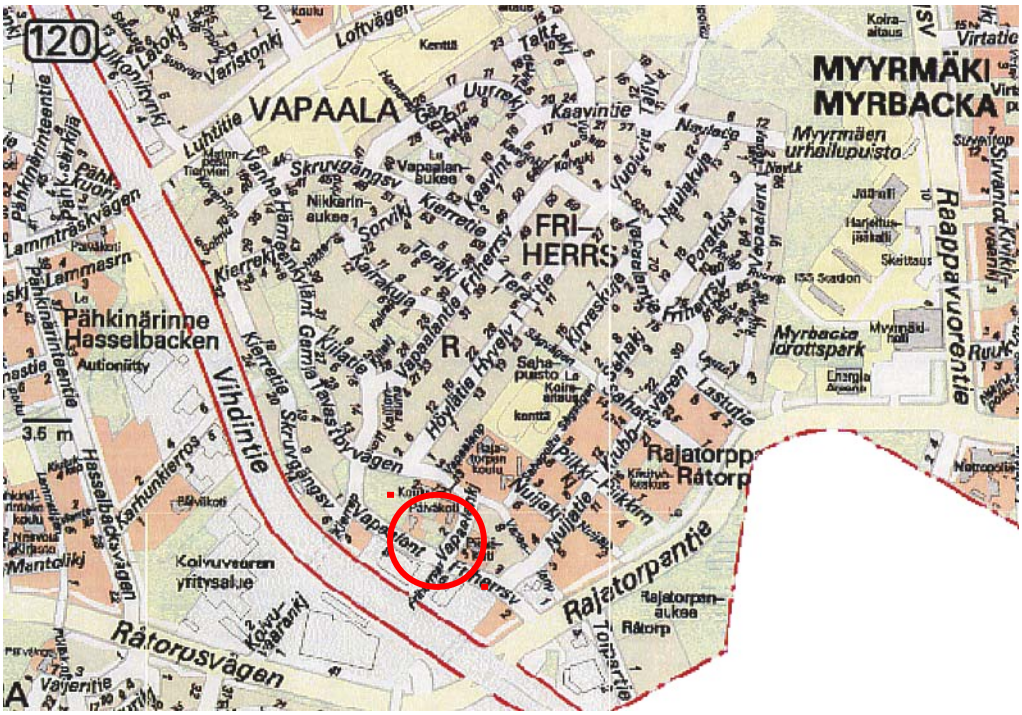

Asemakaavan muutoksen selostus,
joka koskee 19.5.2014 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002201

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavamuutos
Vantaan kaupungin 13. kaupunginosa, Vapaala
Osa korttelia 13029 ja katualuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan virkistysalue.)

Kaava-alueen sijainti
Alue on Hämäläispuisto Vapaalantien ja Vapaalankujan kulmauksessa.

Sijaintikartta ja suhde kaupunkirakenteeseen.

2. TIIVISTELMÄ

Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakee asemakaavamuutosta Hämäläis-puiston muuttamiseksi asuintontiksi.

Alue on nyt metsää. Naapuritonteilla on asuinrakennuksia ja päiväkoti. Vapaalantien länsipuolella on teollisuus- ja varastorakennuksia.

Yleiskaavassa kaava-alue on pientaloaluetta A3.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puistoa VP.

Asemakaavan muutoksessa Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A, jolle annetaan 600 k-m2:n rakennusoikeus. Suurin sallittu kerrosluku kaksi.

Sijaintinsa vuoksi tontti sopii parhaiten pienasuntojen rakentamiseen kerros- tai luhtitaloon, mutta kaava sallii myös rivi-, ketju- ja erillispientalojen rakentamisen.

3. LÄHTÖKOHDAT

Viistoilmakuva v. 2011.

Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuvaus
Vapaalan pientaloaluetta on rakennettu 1930-luvulta alkaen, Rajatorpan kerrostaloalue 1960-luvun lopulta. Kaupunginosan vanhin rakennus on Råtorp (1914).

Luonnonympäristö
Hämäläispuisto on metsää, maaperältään kalliota, moreenia ja silttiä. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Rakennettu ympäristö
Naapuritonteilla on asuin- ja yleisiä rakennuksia. Vapaalantien länsipuolella on varastorakennus.

Palvelut
Vapaalassa on alakoulut, päiväkodit ja Rajatorpan ostoskeskus. Myyrmäen aluekeskukseen on 2 km.

Virkistys
Puisto ei ole yleisessä virkistyskäytössä vaan lähinnä naapuritonttien suoja-alueena. Lähimmät muut virkistysalueet ovat Ilpolanpuisto ja Sahapuisto.

Liikenne
● ***Autoliikenne:*** Vapaalantie on kokoojakatu, jonka liikennemäärä on tällä kohdalla 2 330 ajon/vrk (laskenta 8.2.2011). Vapaalankuja on tonttikatu.

● ***Joukkoliikenne:*** Lähipysäkeiltä bussit mm. Myyrmäkeen ja Helsinkiin.

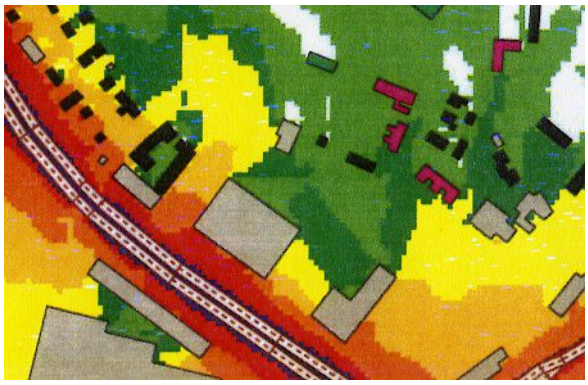
● ***Kevyt liikenne:*** Vapaalantiellä ja Vapaalankujalla on kevyen liikenteen raitit.

Kulttuurihistorialliset kohteet
Ei ole.

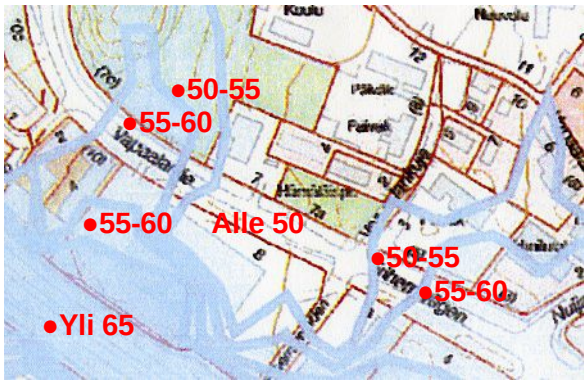
Tekninen huolto
Vapaalantiellä ja Vapaalankujalla on valmis kunnallistekniikka (vesi-. jätevesi-, hulevesi-, kaukolämpö-, sähkö-, tietoliikennejohdot).

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt
● ***Lentomelu***
Alueen lentomelutaso Lden 50 - 55 dB edellyttää asunnoilta 32 dB äänen-eristävyyttä.
Ilmailulaitos 4.12.2002; Vuosien 2003 - 2020 ennusteiden melualueiden verhokäyrä.
Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

● ***Tieliikennemelu***
Vihdintien ja Rajatorpantien tiemelutaso on kaava-alueella alle 50 dB sekä mallinnuksessa 2012 että ennusteessa 2030, mikä ei tuota ääneneristävyys-vaatimusta. Vapaalantien katumelutasoa on selvitetty jäljempänä.

Tiemelutilanne v. 2012, päivä.
>45 dB >50 dB >55 dB >60 dB >65 dB >70 dB >75 dB
Vantaan ympäristökeskus 2012

Tiemeluennuste v. 2030 (dB).
Vantaan ympäristökeskus 2005

Tieliikennemelun huomioon ottaminen

Liikennemeluvyöhyke (dB)	Äänitasoero asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa ΔL (dB)	Äänitasoero toimistotiloissa yleensä ΔL (dB)
65...100	erillinen selvitys	erillinen selvitys
60...64,9	35	30
55...59,9	30	25
50...54,9	-	-

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Maanomistus
Alueen omistaa Vantaan kaupunki.

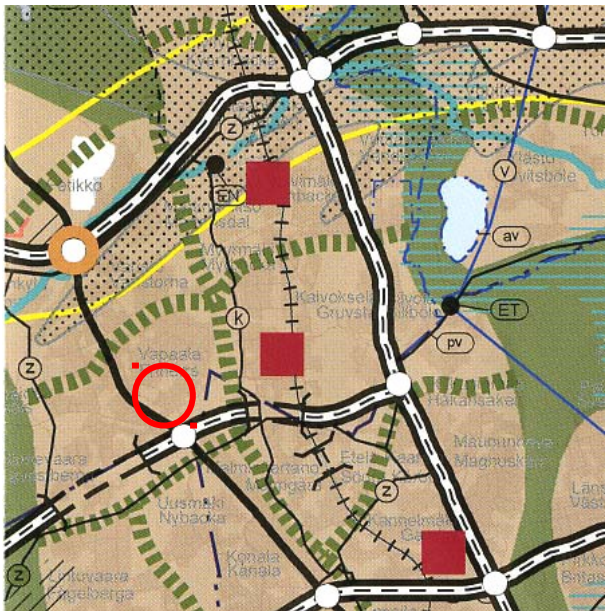
Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
Tavoitteena on mm. että kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksen-mukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle. Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Tavoitteena on myös, että asuin-, työpaikka- tai palvelu-

toimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Valtioneuvosto 13.11.2008. – Hanke on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa, alue on taajamatoimintojen aluetta. Ympäristöministeriö 8.11.2006. – Hanke on maakuntakaavan mukainen.

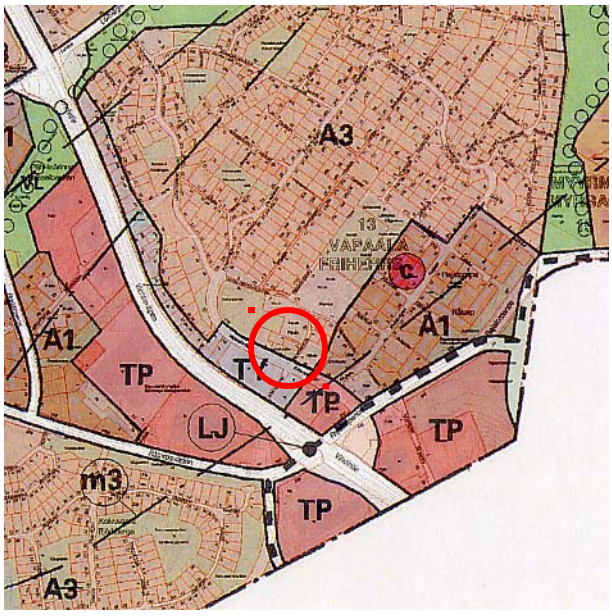

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta.

- Taajamatoimintojen alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Virkistysalue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- —(K)— Maakaasun runkoputki.
- —(V)— Raakavesitunneli.
- Lentomelualue.
- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde.
- Kehäkaupungin kehittämisvyöhyke.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Yleiskaava on ohjeellinen ja yleispiirteinen, joten alueella voi olla myös joitakin kerrostaloja. – Siten hanke on yleiskaavan periaatteen mukainen.

Ote Vantaan yleiskaavasta.

- **A1** Tehokas asuntoalue.
- **A3** Pientaloalue.
- **TP** Työpaikka-alue.
- **TY** Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
- **VL** Lähivirkistysalue.
- **c** Keskustatoimintojen alakeskus.
- **(LJ)-** Joukkoliikenteen terminaali.
- **(m3)-** Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50-55 dB).
- Ohjeellinen joukkoliikenteen runko-yhteys.
- Alueen raja.
- Osa-alueen raja.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

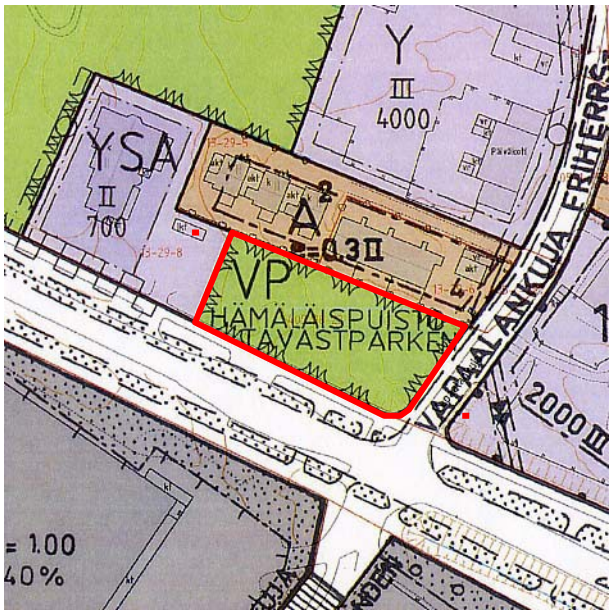
Yleiskaava osoittaa alueen maankäytön ohjeellisesti ja yleispiirteisesti, joten pientaloalue voi sisältää myös joitakin kaksikerroksisia kerrostaloja. Samalla Vapaalan A3-pientaloalueella onkin mm. kaksikerroksinen asuntola (Vapaalantie 7), jossa on kymmenen asuntoa, kaksikerroksinen koulutalo (Ilpolankuja 5), kolmekerroksinen terveystalo (Vapaalanpolku 11), jossa on viisi asuntoa, ja

kaksikerroksinen asuinkerrostalo (Vapaalanpolku 11), jossa on yhdeksän asuntoa. Täten asemakaavan muutosehdotus ei ole yleiskaavan vastainen.

Lisäksi kaava-alue sijaitsee kokoojakadun varrella vastapäätä isoa kauppa-varastoa (7558 k-m2) ja uudisrakentaminen suojaa koillispuolella olevaa asutusta tieliikennemelulta.

Asemakaava
Alueen ensimmäinen asemakaava on ollut nro 130100, Rajatorppa, SM 17.6.1970, jossa alue osoitettiin puistoksi P.

Alueella on voimassa asemakaavamuutos nro 001398 (Kv 13.12.1999), jossa alue on puistoa VP. Asemakaavamuutoksessa osa puistoa muutettiin YSA-korttelialueeksi ja jäljelle jäävälle puistolle annettiin nimi Hämäläispuisto.

Ote ajantasa-asemakaavasta.

A²	Asuntorakennusten korttelialue.
VP	Puisto.
Y	Yleisten rakennusten korttelialue.
YS	Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue.
A	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
T	Suurin sallittu kerrosluku (roomalaisin numeroin).
II	Rakennusoikeus kerrosalaneliö-metreinä.
700	Tonttitehokkuus (kerroslan suhde tontin alaan).
e=0,3	Kaavamuutosalueen rajaus.
•	

Asemakaavoja voi tarkastella tarkemmin: kartta.vantaa.fi

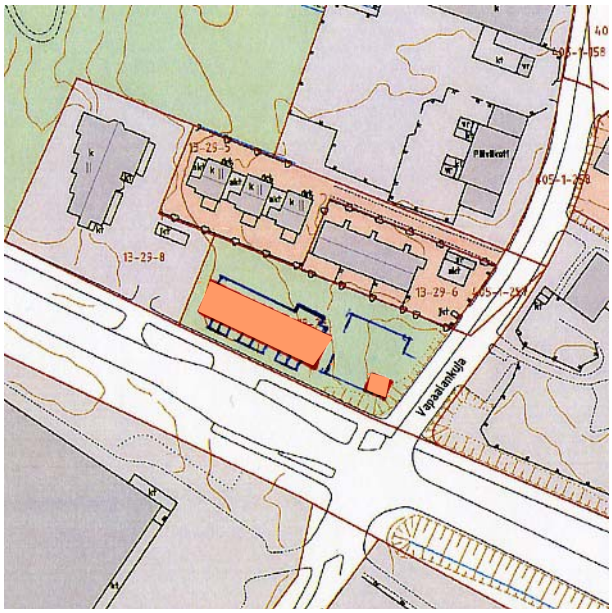
Rakennusjärjestys
Vantaan rakennusjärjestys, Kv 17.12.2001.

Tonttijako- ja rekisteri
Alue on Vantaan kiinteistörekisterissä.

Pohjakartta
Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset. Korkeusjärjestelmä N2000.

Rakennuskiellot
Ei ole.

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

Alustava luonnos osallistumis- ja arviointi-suunnitelmassa.

Suunnitteluohjelma
Kaavamuutostyö otettiin kaupunkisuunnittelun syksyn 2013 suunnitteluohjelmaan, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta 30.9.2013 hyväksyi ohjeellisena.

Kaavamuutoshakemus
Vantaan kaupungin yrityspalvelut haki kaavamuutosta 11.11.2013 siten, että Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi. Kaupungin tavoitteena on kaavoittaa vuodessa 200 000 asuinkerrosneliömetriä ja 65 pientalotonttia.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
● ***Osallistumis- ja arviointisuunnitelma*** laadittiin 11.11.2013, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä. Mielipiteet, kannanotot ja tavoitteet kaavoitukselle pyydettiin 19.12.2013 mennessä.

● ***Vireille tulosta*** ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 30.11.2013.
● ***Aluearkkitehti oli tavattavissa paikalla*** 3.12.2013 klo 17.00 – 17.45, jolloin läsnä oli 7 osallista. Aluearkkitehti oli tavattavissa myös puhelimitse. Puheluja ei tullut.
● ***Osallisia*** kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia.

Saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. ***Museovirasto***, 20.11.2013:
Museovirastolla ei ole huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Kaavamuutosalueelta ei tunneta Museoviraston käytettävissä olevien tietojen perusteella kiinteitä muinaisjäännöksiä. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta asiaa hoitaa Vantaan kaupunginmuseo.

► *Vantaan kaupunginmuseolla ei ollut huomautettavaa.*

2. ***Yleisötilaisuus*** paikalla 3.12.2013 klo 17.00:
● Toivottiin, että aluetta ei rakennettaisi.
● Vapaalan omakotiyhdistyksellä ei ollut asiaan selvää kantaa.
● Aluetta ei käytetä virkistysalueena, mutta viheralueella on merkitystä.
● Paikalla on teollisuusrakennusten melua tuuletinpumpusta ja rekkaliikennettä, ollut saha ja moottoripyöräkerho. Onko järkevää rakentaa heti naapuriin?

● Onko määräyksiä suojaetäisyydestä.
● On myös lentomelua (ei häiritse) ja Vihdintien tiemelua.
● Huono rakentamispaikka (kuoppa), rakennettaisiin ensin paremmat paikat.
● Kerralla menetetään enemmän tehokkuutta, kyse on hankalasta paikasta.
● Koska kaava tulee? Kaavaprosessi? Koska ja kuinka tontit myydään?
● Vieressä on yksikerroksista rakentamista, voiko olla yksikerroksinen?
● Jos rakennetaan, niin tulee olla tarkka kaava, mutta osalliset eivät antaneet tilaisuudessa rakentamiselle erityisiä tavoitteita.
● Tonttitehokkuus?
● Tehostekaava myös pohjoispuoliselle alueelle (Ilpolanmäen viereen).

► *Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen tavoite. Ympäristöä häiritsevät toiminnat tarvitsevat ympäristöluvan. Melutilanne on selvitetty.*

3. ***Pirjo Suni***, Vantaan kaupungin liikennesuunnittelu, 17.12.2013:
Hämäläispuiston Vapaalantien ja Vapaalankujan kulmauksen asemakaavan muutoksen alustavan luonnoksen mukaan asuinrakennus sijoitetaan lähelle Vapaalantietä ja asuntokohtaiset oleskelupihat/terassit/parvekkeet ovat kadun puolella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman lähtökohdissa liikennemelun osalta nykytilanteessa kerrotaan, että alueen lentomelutaso (L_{den} 50–55 dB) ja tiemelutaso (alle 50 dB) tuottavat asuinrakennuksiin ääneneristävyysvaatimuksen.

EU:n meludirektiivin mukaisessa Vantaan meluselvityksessä 2012 (vuoden 2011 liikennetiedot) samoin kuin Vampatti-karttojen yleiskaavan 2007 meluselvityksen meluvyöhykkeissä ovat melulähteinä muutosalueen lähistöllä ainoastaan Vihdintie ja Rajatorpantie. Muutoskohteena olevalle asuinkiinteistölle tulee melua myös Vapaalantien liikenteestä, joten kaavamuutosalueen todellinen nykyinen melutilanne ei ole tiedossa.

Kun vertaa EU:n meludirektiivin mukaisen meluselvityksen 2012 päiväajan melutason meluvyöhykkeitä Vampatti-karttojen vuoden 2005 ja ennustevuoden 2030 meluvyöhykkeisiin, niin ilmenee, että direktiivin mukaisen meluselvityksen päiväajan melutason $L_{Aeq\ 7–22}$ 55 dB:n käyrä on rakennusten välissä suunnilleen samalla etäisyydellä Vihdintiestä kuin Vampatti- karttojen melutasojen $L_{Aeq\ 7–22}$ 50 dB:n käyrä, vaikka Vihdintien liikennemäärä on ennustevuonna 2030 noin 50 % suurempi kuin vuonna 2011. Tästä voi tehdä sen johtopäätöksen, että Vampatti-karttojen melukäyrien perusteella ei voi arvioida melutilannetta. Direktiivin mukainen meluselvitys 2012 perustuu tarkempiin lähtötietoihin, maastomalliin ja pienempään laskentaruudun kokoon kuin yleiskaavan 2007 meluselvitys.

Ilman meluselvitystä on epäselvää millainen melutaso on asemakaavan muutosalueella ja asuinrakennuksen asuntokohtaisilla oleskelupihoilla / terasseilla / parvekkeilla Vapaalantien puolella nykyisin ja ennustetilanteessa. Jos meluntorjunta on tarpeen, se on hoidettava tontilla.

► *Vuoden 2030 tiemeluennuste perustuu vuoden 2030 liikenne-ennusteeseen. Vihdinten ja Rajatorpantien tiemelutaso (tontilla alle 55 dB) ja Vapaalantien katumelutaso (talon julkisivulla 60 dB) tuottavat yhteismelutason 60,4 dB ja ääneneristävyysvaatimuksen 26 dB, mikä sisältyy lentomelun (Lden 50 – 55 dB) ääneneristävyysvaatimukseen 32 dB. Moottoripyöräkerhon tuottamien meluhuippujen vuoksi Vapaalantien ja Vapaalankujan puoleisten julkisivujen ääneneristävyysvaatimus korotetaan arvoon 35 dB. Tontin pihamelutaso jää talon pohjoispuolella alle 55 dB, joten parvekkeita ja terasseja ei ole pakko lasittaa.*

4. ***HSY-kuntayhtymä***, 18.12.2013:
Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Lähimmät verkostoyhteydet ovat Vapaalantiellä (vj 300, jv 300 ja hv 400) ja Vapaalankujalla (vj 150, jv 400 ja hv 600). Muutosehdotus ei edellytä niiden lisärakentamista tai siirtämistä.

5. ***Jussi Ijäs***, ***Ria Ijäs***, ***Mika Partanen***, ***Jonna Piironen***, ***Jukka Varvikko***
18.12.2013:
Mielipiteitä
- Kaavamuutos ja mahdollinen asuinrakennus huonontaa asuinalueen viihtyisyyttä
- Tuhoaa nykyisten asuinrakennusten pihapiirin ja viihtyisyyden
- Alentaa nykyisten rakennusten arvoa oleellisesti
- Maaperä (kallio) on haastava rakennuspohja, jolloin perusrakenteiden rakentamisella erittäin suuri riski vaurioittaa naapurikiinteistöjä
- Vapaalankuja 4 A, B ja C asukkaat näkisivät mielellään, ettei viihtyisää puistoaluetta kaavoitettaisi asuinrakennukseksi

Tavoitteita
Mikäli kaavoitus Vapaalankuja 4:n asukkaiden mielipiteistä huolimatta toteutetaan, tavoitteita:
- Alueen yleisilmeen huomioiminen, ei kerrostaloa
- Vapaalankuja 4:n pihapiirien viihtyvyyden pysyvyys, ei 2-kerroksista rakennusta
- Louhintatöiden vastuuvakuutukset täysimääräisinä rikkoontumisten osalta (Vapaalankuja 4 kiinteistöt)
- Korkotasot kuten Vapaalankuja 4:ssa, jolloin pihat samassa tasossa
- Rakennus mahdollisimman kauas Vapaalankuja 4:n rajasta, vähintään sama kuin Vapaalankuja 4:ssa (9 metriä)
- Kiinteistöjen väliin rakennettava näköeste, joka estää näkyvyyden (n. 1,8m)
- Kiinteistöjen välisen näköesteen rakentaminen ja hoito uuden rakennuksen omistajien vastuulla
- Valumavesien huolehtiminen, niin ettei niitä siirry Vapaalankuja 4:n puolelle

► *Täydennysrakentaminen on yleiskaavan (2007) keskeisiä tavoitteita. Kaavoituksen tuottamia arvonnousuja ja -laskuja ei korvata naapurikiinteistöille. Kalliopohjan rakentaminen on mahdollista varovaisella louhinnalla. Rakentaja vastaa louhinnasta. Puistolla ei ole yleistä käyttöä virkistysalueena. Rakentaminen olisi enintään kaksikerroksista, kuten pohjoispuolisella tontilla. Rakennuksen korko on syytä ratkaista vasta rakennusluvassa, kun tontin rakentaminen on tarkemmin suunniteltu. Asuinrakennuksen rakennusala määritellään 8 metrin etäisyydelle tontin pohjoisrajasta, mikä vastaa pääikkunan eteen vaadittavaa etäisyyttä. 1 ap / asunto määrätään autokatokseen, jolle varataan rakennusala. Varistonkuja 4:n tontin rajalle määrätään rakennettavaksi 1,8 m korkea puuaita. Tämän rakentaa tontin omistaja. Valumavesien johtaminen ratkaistaan rakennusluvassa. Vapaalantiellä ja Vapaalankujalla on hulevesiviemärit. Kaavassa määrätään hulevesien viivyttämisestä ja hulevesisuunnitelman tekemisestä.*

6. ***Vantaan kaupunginmuseo***, 18.12.2013, saapunut 20.12.2013:
Ei huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

7. ***Asunto Oy Vapaalankuja 4***, 19.12.2013:
Kaupungin asettamaan vuosittaiseen 200 000 k-m2 kaavoitustavoitteeseen nähden tontille kaavailtu 600 k-m2:n rakennustavoite on lähes merkityksetön. Vastaavia kaavoitettavia tilkkuja pitäisi löytää n. 350 kpl.

Naapuritontin As Oy Vapaalankuja 4:n (osoite: Vapaalankuja 2) osakkaina ja asukkaina käytämme annettua mahdollisuutta osallistua kaavoitukseen. Pitkäaikaisina asukkaina varmaankin tunnemme paikalliset olosuhteet parhaiten.

1. Yleiskaava

Lisärakentaminen on tiivistämistä. Eheyttäminen seuraa jäljessä. Ilponkallion yhtenäinen puistoalue pilkottiin vajaa 10 vuotta sitten rakentamalla ”Kehäkukan” kiinteistä keskelle yhtenäistä puistoaluetta. Hämäläispuisto jäi irralleen puisto-

alueesta. Pidämme menettelytapaa edelleenkin epäreiluna ja naapureita painostavana.

2. Asemakaava

Alue on kaavassa puistoaluetta. Luonnontilaisena alue toimii visuaalisena suojavyöhykkeenä Vapaalantie 6 ja 8 oleviin teollisuuskiinteistöihin, sekä hieman vaimentavana vyöhykkeenä Vapaalantien liikennemelua vastaan. Vaikka näiden kiinteistöjen toiminta kaavan mukaan pitäisi olla rajoitettua teollista toimintaa (teollisuusrakennusten korttelialue, jolle ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia), ovat niiden melu ja liikennehaitat koko ajan olleet huomattavia. Kaupungin viranomaisille on tehty selvityspyyntöjä ja paikalla on suoritettu katselmuksia.

Vapaalankuja 6:n kellaritiloissa säilytetään, korjataan ja koeajetaan edelleen moottoripyöräkerhojen pyöriä, kesäisin kiinteistön piha toimii pyörien kokoontumisajojen tukikohtana. Vapaalankuja 8:n varastotoiminnat aiheuttavat runsaan, jopa täysperävaunullisten ajoneuvojen liikenteen.

Vapaalantien liikennemelu kantautuu ympäristöön. Tielle olisi jo aikapäiviä pitänyt laittaa 40 km:n nopeusrajoitus, yleisin käytetty nopeus näyttää olevan yli 60 km/h. Kahden päiväkodin aiheuttama liikenne erityisesti Vapaalankujan risteysalueella on lasten tuonti- ja hakuaikoina lisärasite.

Lentomelu on aikaisempaan nähden satunnaista ja vain laskeutuvan liikenteen aiheuttamaa.

Hyvän kaavoitustavan mukaan teollisuuskiinteistöjen ja muiden meluavien toimintojen ja olemassa olevien asuinrakennusten väliin on jätettävä suojavyöhyke.

3. Puiston nykytilanne

Puisto on suuripuista luonnonmetsää, nuorta pensaikkoa on aluskasvillisuutena. Puulajeina tavanomaisten lehti- ja havupuiden lisäksi kasvaa pihlajia, vaahteroita, runsaasti kukkiva koiranheisipuu ja pähkinäpensaita. Puisto on visuaalisena suojavyöhykkeenä erittäin hyvin toimiva. Keväisin metsänpohja peittyy valkovuokoista. Metsikössä on runsas maatiaisoravakanta, runsas rusakkokanta samoin lintujen pesimäalue. Valkoselkätikkakin vierailee lintulaudalla.

4. Hämäläispuiston tulevan rakentamisen vaikutukset kiinteistöllemme

Tontin Vapaalankuja 2 asuinrakennuksen yksityispihat ovat pieniä ja kapeita pihoja. Asuinrakennuksen saapumispuoli on kapea ja rajautuu Vapaalankuja 4 ”kirvesvarren” ajoyhteyteen. Vapaalankujalla on kaksi päiväkotia, joille on päivittäinen autoliikenne.

Puistotontille ehdotettu 600 k-m2 edellyttäisi Hämäläispuistolle joko kaksikerroksista rakennusta tai rakentamista lähelle tontin Vapaalankuja 2 rajaa. 600 k-m2 rakentaminen tarkoittaisi mitä luultavimmin neljää asuntoa, eli vähintään kahdeksaa autopaikkaa.

Rakennettaessa kahteen kerrokseen joutuvat Vapaalankuja 2 yksityispihat hyvin alistettuun asemaan niin kaupunkikuvan kuin luonnonvalonkin osalta.

Neljän talouden lisäautoliikenne kuormittaisi liittymänä käytettävän Vapaalankujan kevyen liikenteen väylää entisestään. Kaavaehdotuksen mukaan Hämäläispuiston uuden asuinrakennuksen pihat sijoittuisivat rakennuksen pohjoispuolelle. Tällöin ne olisivat jatkuvasti rakennuksen omassa varjossa ja vähentäisivät tämän lisäksi Vapaalankuja 2 ja 4 pihojen yksityisyyttä. Liian väljän kaavan vaarana on myös Hämäläispuiston muuttuminen erillispientalojen ”kirvesvarsitontiksi”, jolloin Vapaalantie 2 asuinrakennus joutusii kahden pitkän ajoliittymän väliin.

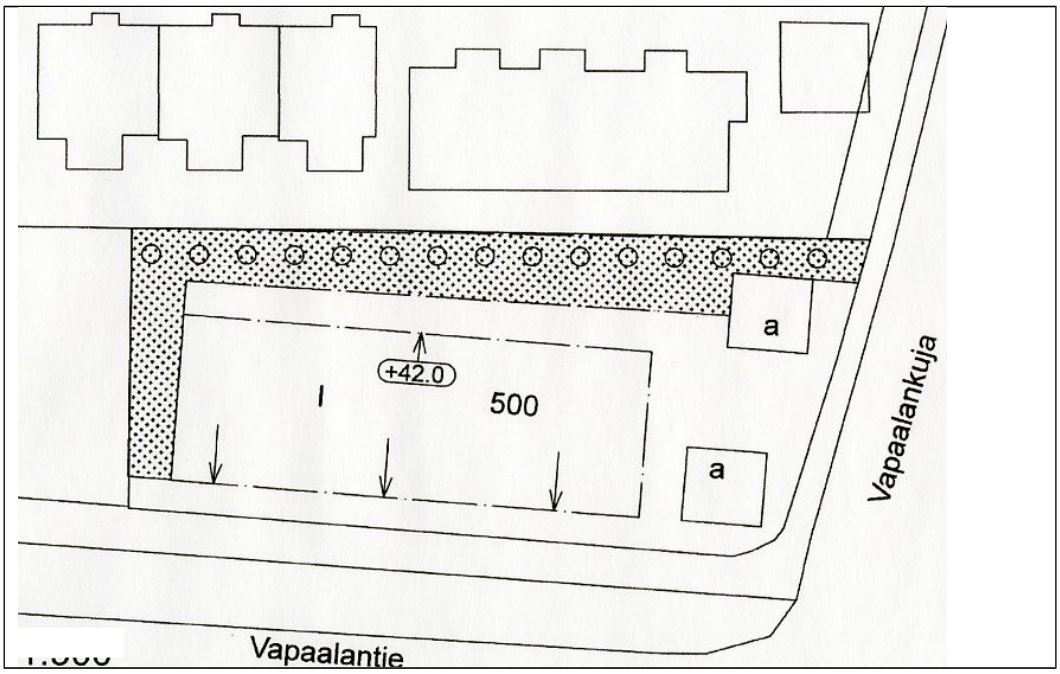
Ehdotammekin siinä tapauksessa, että Hämäläispuisto katsotaan rakentamiselle soveltuvaksi, tontin rakennusoikeudeksi 500 k-m2, ja tontille sijoitettavaksi kolme asuntoa, kuten Vapaalankuja 2 ja 4 tonteilla. Tämä mahdollistaisi tarpeeksi

väljän rakentamisen, jotta asuinrakennuksen pihat sijoittuisivat sen aurinkoiselle eteläpuolelle, esim. kytkettyjen pientalojen väliin sijoitettuina. Pohjoispuoli säilyisi vihreänä ja pysyisi jalankulkuväylänä, kun autopaikat sijoitettaisiin lähelle tonttiliittymää Vapaalankujan puoleiseen tonttiliittymään kuten naapurikiinteistössä.

Rakennuksen perustuskorkeudeksi ehdotamme korkeintaan Vapaalantien suuntaisen pyörätien tasoa ja yksikerroksisen talon julkisivun korkeudeksi tonttimme suuntaan enintään neljä metriä. Rakennuksen tulee sopia alueelle valkoisella julkisivulla. Tontille tulee sijoittaa normaalia asuinrakentamista, alueella on jo hyvin paljon erikoiskäytön tontteja (kaksi päiväkotia, sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevaa asumista sekä koulu). Näitä reunaehtoja noudattaen tontille voidaan saada aluetta täydentävä asuinrakennus.

Jos rakennetaan, on rakennusten oltava 1-kerroksisia. Pysäköintialueille ja raja-alueille on luotava riittävät luonnonmukaiset suojakasvivyöhykkeet.

Liitteessä 1 on esitetty alustava kaavaluonnos. Luonnoksessa käytetyt piirustusmerkinnät ovat ympäristöministeriön 31.3.2000 antaman asetuksen ”maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä --- mukaisia. Luonnoksen yhteyshenkilö on arkkitehti SAFA Jaakko Parkkonen ---.

Liite 1.

► *Täydennysrakentaminen on yleiskaavan (2007) keskeisiä tavoitteita. Tämän vuoksi myös virkistysalueita tarkastellaan kriittisesti. Koko kaupungin mahdollisuuksia on tarkasteltu. Kyseisellä puistolla ei ole yleistä virkistysmerkitystä, vaan se toimii lähinnä naapuritonttien suoja-alueena. Puut eivät vaimenna melua merkittävästi. Sen sijaan asuintalo ja autokatos toimivat meluesteenä. Kaupungin eri toimintoja ei ole tarkoituksenmukaista erotella toisistaan tarpeettomilla joutomailla vaan kaupunkimaa on syytä käyttää tehokkaasti. Vapaalantie 7:ssä on kaksikerroksinen keltatiilinen asuinrakennus, jota kaavamuutos vastaa. 600 k-m2:n rakennusoikeus vastaa tonttitehokkuutta e = 0,32. Vapaalantie 4:n tonttitehokkuus on todellisuudessa e = 0,34. Myös nykyinen puusto varjostaa. Rakennusalan raja määritellään 8 m:n etäisyydelle tontin pohjoisrajasta, mikä vastaa pääikkunan eteen vaadittavaa etäisyyttä. Autokatos sijoittuu 4 metrin etäisyydelle tontin pohjoisrajasta. Vapaalankuja 4:n tontin rajalle määrätään rakennettavaksi 1,8 m korkea tiivis puuaita. Rakennus määrätään rakennettavaksi kiinni rakennusalan kadun puoleiseen rajaan.*

8. ***Viheralueyksikkö***, Hanna Keskinen, 20.11.2013:
Ei huomautettavaa muuten kuin että Hämäläisenpuiston länsipäädyssä sijaitsee hieno vanha mänty, jonka voisi pyrkiä säästämään. Myös viereisellä asuntolan tontilla on säillytetty vanhoja mäntyjä.

► *Mänty kuuluu muodostettavaan tonttiin ja sen säilyminen ratkaistaan rakennusluvassa.*

Viranomaisneuvottelu
MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

Asemakaavamuutoksen tavoitteet

● ***Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan***
Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, joten vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan ei ole tarpeen (MRA 25 §).

Kaavamuutos täydentää pääkaupunkiseudun kaupunkirakennetta ja hyödyntää olevaa joukkoliikennettä ja kunnallistekniikkaa eikä ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Asemakaavamuutos on myös maakuntakaavan mukainen.

● ***Vertailu yleiskaavaan***
Yleiskaava on ohjeellinen ja yleispiirteinen, joten yleiskaavan pientaloalueella voi olla myös joitakin kerrostaloja. Samalla Vapaalan A3-pientaloalueella on myös kerrostaloja. Täten asemakaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

● ***Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan***
Voimassa olevan asemakaavan puisto muuttuu asuinkortteliksi.

Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Naapureiden esittämässä vaihtoehdossa on esitetty yksikerroksinen ja 500 k-m2 suuruinen asuinrakennus, joka on arvioitu edellä. Jos kaavamuutosta ei tehdä, niin alue säilyy puistona, mutta asuinrakennus jää rakentamatta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen tavoite. Kaupunkimaan tehokas käyttö kokoojakadun varrella on perusteltua.

Asemakaavan muutosehdotuksen nähtävilläolo ja tarkistukset

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.11.2013 hyväksyi nähtäville asemakaavamuutosehdotuksen ja se on ollut nähtävillä MRA 27 § nojalla 19.3. – 17.4.2014. Muistutuksia saatiin määräajassa 4 kpl (katso erillinen asiakirja). Muistutusten johdosta kaavaan on lisätty autokatoksen rakennusala (a) ja tarkistettu kaavamääräyksiä sekä kaavaselostusta on tarkistettu. Muutokset eivät ole oleellisia eivätkä edellytä kaavan uutta nähtävillepanoa.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Asemakaavamuutoksen laati aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*. Suunnitteluun osallistuivat asuntotuotannon kehittämispäällikkö *Tuula Hurme*, maankäytön kehittämispäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*, ympäristöinsinööri *Krister Höglund*, liikenneinsinööri *Pirjo Suni*, suunnitteluinsinööri *Elina Komulainen* sekä suunnitteluavustajat *Marko Hoffren* ja *Joonas Arponen*.

Valokuvia 1

1. Vapaalakujalta Hämäläispuistoon.

2. Vapaalankuja 2:n tontilta puistoon.

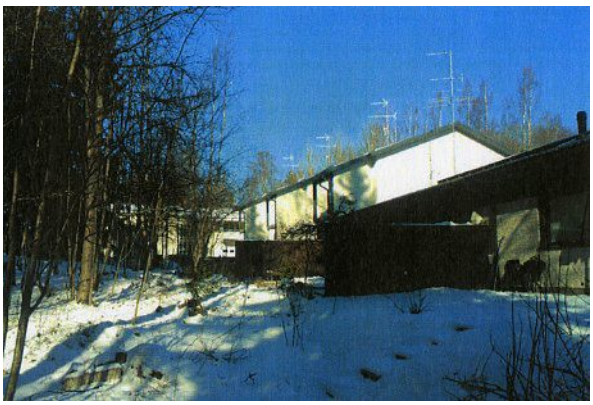

3. Etualalla Vapaalankuja 2, takana 4.

4. Vapaalankuja 4:n tontilta puistoon. Muuri.

5. Puistosta Vapaalankj. 2:n ja 4:n tonteille päin.

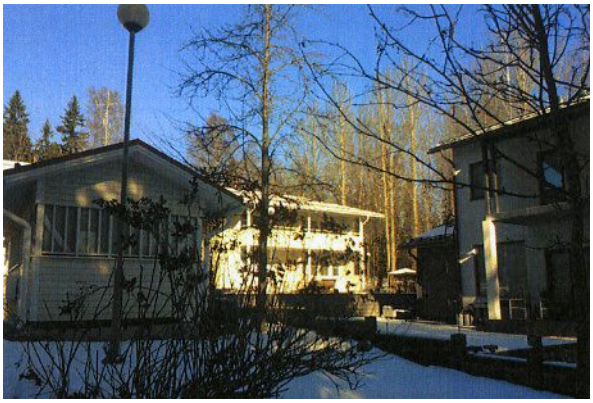

6. Hämäläispuistoa.

7. Puistosta tonteille päin.

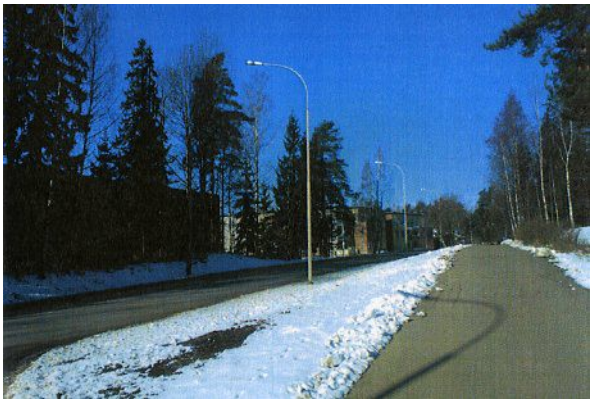

8. Hämäläispuistosta tonteille päin.

Valokuvia 2

9. Puistosta kauppavarastolle päin.

10. Puistosta pohjoiseen päin.

11. Vapaalantie 7 Vapaalantien suunnasta.

12. Vapaalantietä pohjoiseen, taustalla kolmi-kerroksisia kerrostaloja.

13. Vapaalantieltä puistoon päin.

14. Vapaalantieltä puistoon päin.

15. Vapaalantieltä.

16. Kauppavarasto, Vapaalantie 8.

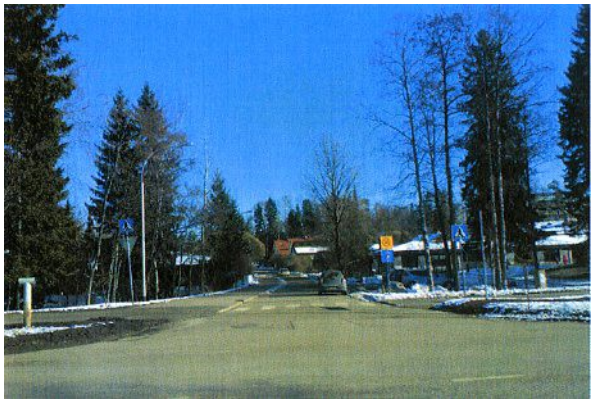
Valokuvia 3

17. Vapaalantietä pohjoiseen.

18. Vapaalankujan kulmaus.

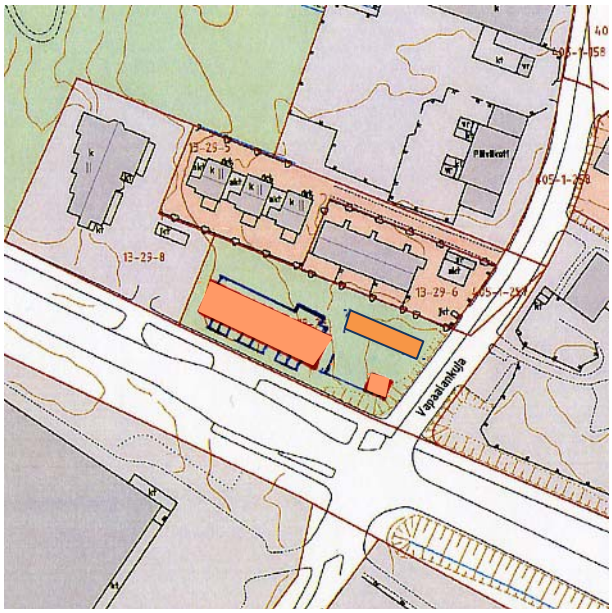
19. Vapaalantieltä Vapaalankujalle päin.

20. Vapaalankujalta Hämäläispuistoon päin.

Valokuvat Timo Kallaluoto 20.3.2014.

5. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Asemakaavamuutoksen havainnepiirros.

Kaavaratkaisu

Asemakaavan muutoksessa Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A, jolle annetaan 600 k-m2:n rakennusoikeus ja suurin sallittu kerrosluku kaksi.

Kaavaratkaisun perustelu

Puistolla ei ole sijaintinsa vuoksi yleistä virkistyskäyttöä, vaan se toimii lähinnä naapuritonttien suoja-alueena. Paikka soveltuu asumiseen. Kaksikerroksinen rakennus mahdollistaa sekä pienien että isojen asuntojen rakentamisen kerros- tai pientaloon. Asuntojen rakentaminen valmiiden palveluiden, joukkoliikenteen ja kunnallistekniikan yhteyteen on yleiskaavan ja kestävän kehityksen mukaista.

Rakennettu ympäristö

Tontille rakennetaan kaksikerroksinen asuintalo, joka voi olla kerros-, luhti-, rivi-, ketju- tai erillistalo ja tarvittavat pysäköintipaikat. Julkisivun tulee olla vaaleaa paikalla muurattua keltatiiltä, kuten naapuritontilla Vapaalantiellä.

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Rakennusala on rajattu 8 m etäisyydelle tontin pohjoisrajasta. Lisäksi asemakaavassa annetaan määräyksiä katoista, julkisivuista, parvekkeista ja terasseista sekä aidoista ja istutuksista ynnä ääneneristävyysmääräys.

Liikenne

Autopaikkojen vähimmäismäärä on kerrostaloille 1 ap / asunto, pientaloille 1,5 ap / asunto. Näistä vähintään 1 ap / asunto tulee sijoittaa autokatokseen. Autokatokselle varataan rakennusala. Tonttiliittymä tulee Vapaalankujalle.

Ympäristön häiriötekijät

Asuntojen ääneneristävyydeksi ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan määrätään vähintään 32 dB, Vapaalantietä ja Vapaalankujaa vastaan kuitenkin vähintään 35 dB.

● ***Julkisivun ääneneristävyystarpeen arviointi***

Valtioneuvoston ohjeena on, että asuinhuoneissa ulkoa kantautuvasta melusta aiheutuva melutaso sisällä alittaa melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvon (klo 7-22) 35 dB ja yöohjearvon (klo 22-7) 30 dB. (VNp 993/1992)

Vapaalantien liikennemäärä on 2 330 ajon/vrk (2011), raskaan liikenteen osuus arviolta 8 %, yöliikenteen osuus arviolta 10 %, nopeus 40 km/h ja rakennuksen etäisyys ajoradan reunasta 14 m. Tällöin melutaso Vapaalantien puoleisella julkisivulla 2 m korkeudella on päivällä 60 dB, yöllä 51 dB, ja 2. kerroksen korkeudella päivällä 58 dB, yöllä 51 dB. Tästä laskettu julkisivun äänitasoero-

vaatimus on määräävän päiväaikaisen ulkomelun keskiäänitason 60 dB perusteella ΔL 25 dB (60 – 35 = 25).

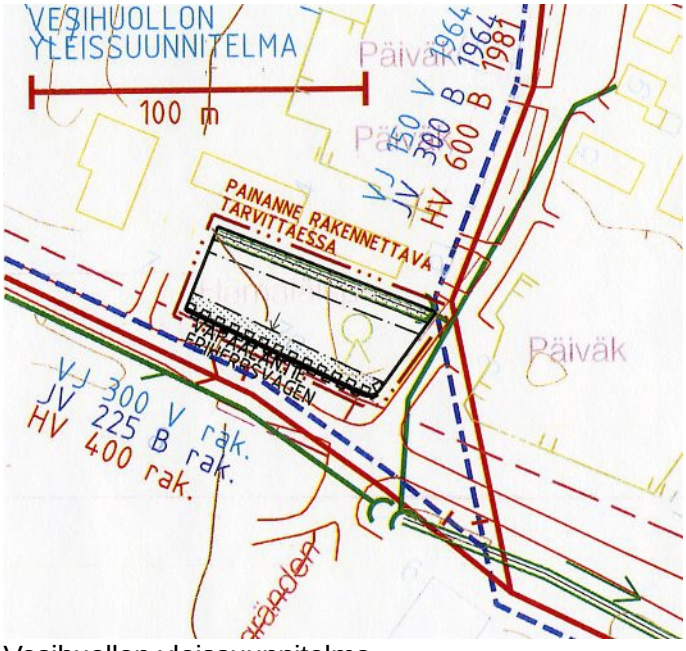
Vihdintien ja Rajatorpantien (alle 50 dB) ja Vapaalantien (julkisivulla 60 dB) melujen yhteisvaikutus: Näiden kahden äänentason välinen ero on 10 dB, mutta koska desibeli on logaritminen arvo, on lisäys korkeampaan arvoon 0,4 dB, jolloin yhteisvaikutus on 60,4 dB. Tästä laskettu julkisivun äänitasoerovaatimus on määräävän päiväaikaisen ulkomelun keskiäänitason 61 dB perusteella ΔL 26 dB (61 – 35 = 26).

Lentomelu ja tieliikennemelu ovat erityyppisiä suureita, joten niitä ei voida laskea yhteen. Lentomelun tuottama ääneneristävyysvaatimus ΔL 32 dB sisältää tieliikennemelun ääneneristävyysvaatimuksen ΔL 26 dB.

Vapaalantie 6:n teollisuustontilla toimii moottoripyöräkerho. Moottoripyörän melu mitataan maksimitehon puolivälistä. Moottoripyörän melu saa olla 0,5 m päässä pakoputkesta ennen vuotta 1992 käyttöön otetuissa pyörissä 106 dB ja uudemmissa 103 dB. Lain mukaan raja-arvo ohiajotestille on pyörän käyttöönottoajankohtana sovellettu ohiajotestin raja-arvo + 5 dB, ennen 1992 käyttöön otetuissa moottoripyörissä (yli 500 cc) 91 dB(A), 1.1.1992 – 30.9.1995 käyttöön otetuissa (yli 175 cc) 87 dB(A) ja 1.10.1995 ja sen jälkeen käyttöön otetuissa (yli 175 cc) 85 dB(A). Ohiajomelu mitataan 20 metrin kiihdytyksessä 7,5 metrin etäisyydeltä. Koska moottoripyörien hetkellinen ohiajomelu ylittää selvästi muun katumelutason, korotetaan Vapaalantien ja Vapaalankujan puoleisten julkisivujen ääneneristävyysvaatimusta 3 dB arvoon ΔL 35 dB, vaikka vaikutus koko päivän ekvivalenttimelutasoon ei ole merkittävä.

● ***Pihamelutaso***
Asuinalueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.
(VNp 993/1992)

Parvekkeilta ja terasseilta vaadittava äänitasoero on 60 – 55 = 5 dB. Pihamelutason ohjearvot päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB eivät ylity rakennuksen pohjoispuolisella pihalla, joten Vapaalantien puoleisia parvekkeita ja terasseja ei välttämättä tarvitse lasittaa.

Vesihuollon yleissuunnitelma.
EKo 11.2.2014

Tekninen huolto

● ***Vesihuolto***
Kaava-aluetta palveleva vesihuollon verkosto on rakennettu. Kaava-alue liitetään Vapaalantien tai Vapaalankujan rakennettuihin vesihuoltoverkostoihin.

● ***Vedenjakelu***
Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vesi johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Painepiirin vesisäiliönä

on Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Alueen painetaso vaihtelee välillä +86.00 ... +95.00.

● ***Viemäröinti***
Kaava-alueen jätevedet johdetaan Vapaalantien tai Vapaalankujan jätevesiviemäriin. Vapaalasta jätevedet johdetaan runkoviemärissä Vihdintien ali Hämeenkylään ja sieltä Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, josta ne ohjataan Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

● ***Hulevesi***
Pinta- ja perusvedet johdetaan Vapaalantien tai Vapaalankujan hulevesiviemäriin. Hulevesiä on viivytettävä tontilla ennen vesien johtamista yleiseen hulevesiviemäriin. Mitoitussadetilanteessa tontilta saa poistua luonnontilaisen virtaaman suuruinen hulevesivirtaama. Mitoitussateena on 10 minuutin sade, minkä rankkuus on 150 l/(s*ha). Tulvatilanteessa vesi voi tulvia viivytysrakenteesta piha- ja pysäköintialueille. Tulvatilan täyttyessä vesi tulee ohjata tulvareittiä pitkin katualueille. Varastoitua hulevettä voidaan hyödyntää tontilla esimerkiksi kastelua varten. Hulevesiä voidaan myös imeyttää tontilla, mikäli maaperä soveltuu imeytykseen ja siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Huleveden käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti. Tontin pohjoislaitaan on tarvittaessa rakennettava painanne, mikäli pohjoispuolisilta kiinteistöiltä johdetaan kuivatusvesiä tontille.

Tonttikohtaisen hulevesisuunnitelman laatimisessa tulee ottaa huomioon Vantaan kaupungin hulevesiohjelma. Suunnitelma hyväksytetään rakennusluvan hakemisen yhteydessä. (Vantaan rakennusjärjestys, 16 §)

Nimistö
Puiston nimi *Hämäläispuisto – Tavastparken* jää pois. Hämeenkylässä on *Tavastinpuisto – Tavastparken*, joten samalla päästään eroon kaksoisnimestä.

Kaavamuutoksen keskeiset vaikutukset

● ***Suhde kaupunkirakenteeseen:*** Uusi asuintontti liittyy rakennettuihin tontteihin, nykyisiin palveluihin, kunnallistekniikkaan ja joukkoliikenteeseen.

● ***Vaikutukset suhteessa nykytilanteeseen:*** Nykyisellään puisto toimii naapureille visuaalisena suojavyöhykkeenä ja tarjoaa luontoelämyksiä, mikä menetetään. Puisto ei kuitenkaan ole yleisesti virkistyskäytössä, joten alueelle rakennetaan asuintalo ja sen tarvitsemat autopaikat, autokatokset ja piha. Tällöin luonnonympäristö muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Toisaalta uusi asuinrakennus ja autokatokset tulevat nykyisten talojen ”eteen” lounaispuolelle, mutta toisaalta jo nykyinen puusto varjostaa naapuripihoja ja uusi rakentaminen suojaa koillispuolella olevaa asutusta tieliikennemelulta. Lisäksi uuden ja olevan rakentamisen väliin tulee istutusvyöhyke. Kaupunkirakenteen tiivistäminen on kestävän kehityksen mukaista.

● ***Vaikutukset suhteessa voimassa olevaan asemakaavaan:*** Puisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi.

● ***Liikenteelliset vaikutukset:*** Kaupunkirakenteen tiivistäminen tuottaa vähemmän liikennettä kuin hajarakentaminen. Syntyvällä liikennetuotoksella ei ole merkittävää vaikutusta katuverkon toimivuuteen.

● ***Sosiaaliset vaikutukset:*** Kaavamuutos tyydyttää asuntotarvetta. Alueelle muuttaa uusia asukkaita. Puisto muuttuu yksityiseksi tonttimaaksi. Rakentaminen tarjoaa työtä.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen ei liity toteuttamissopimusta.
Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

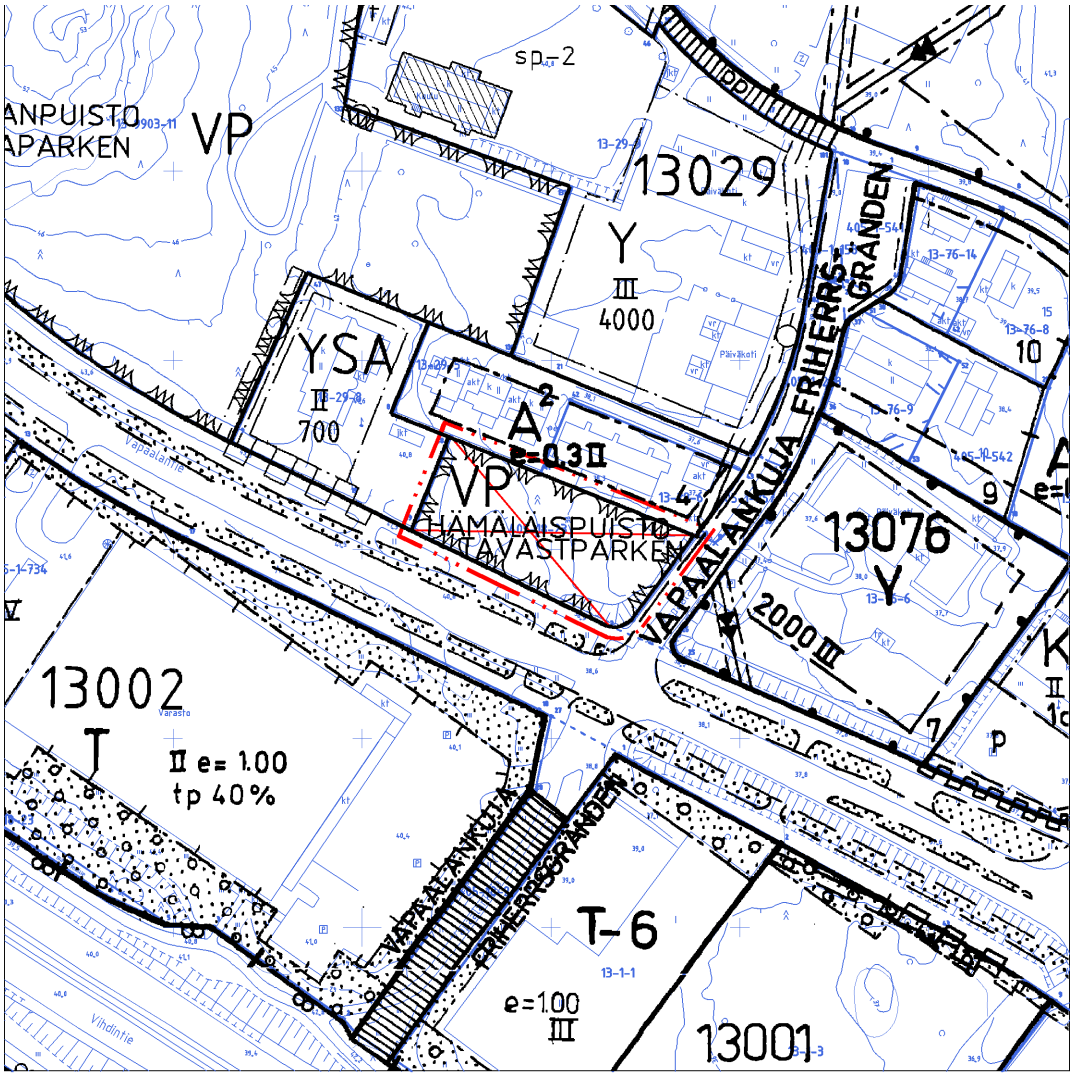
Vantaalla 19.5.2014

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

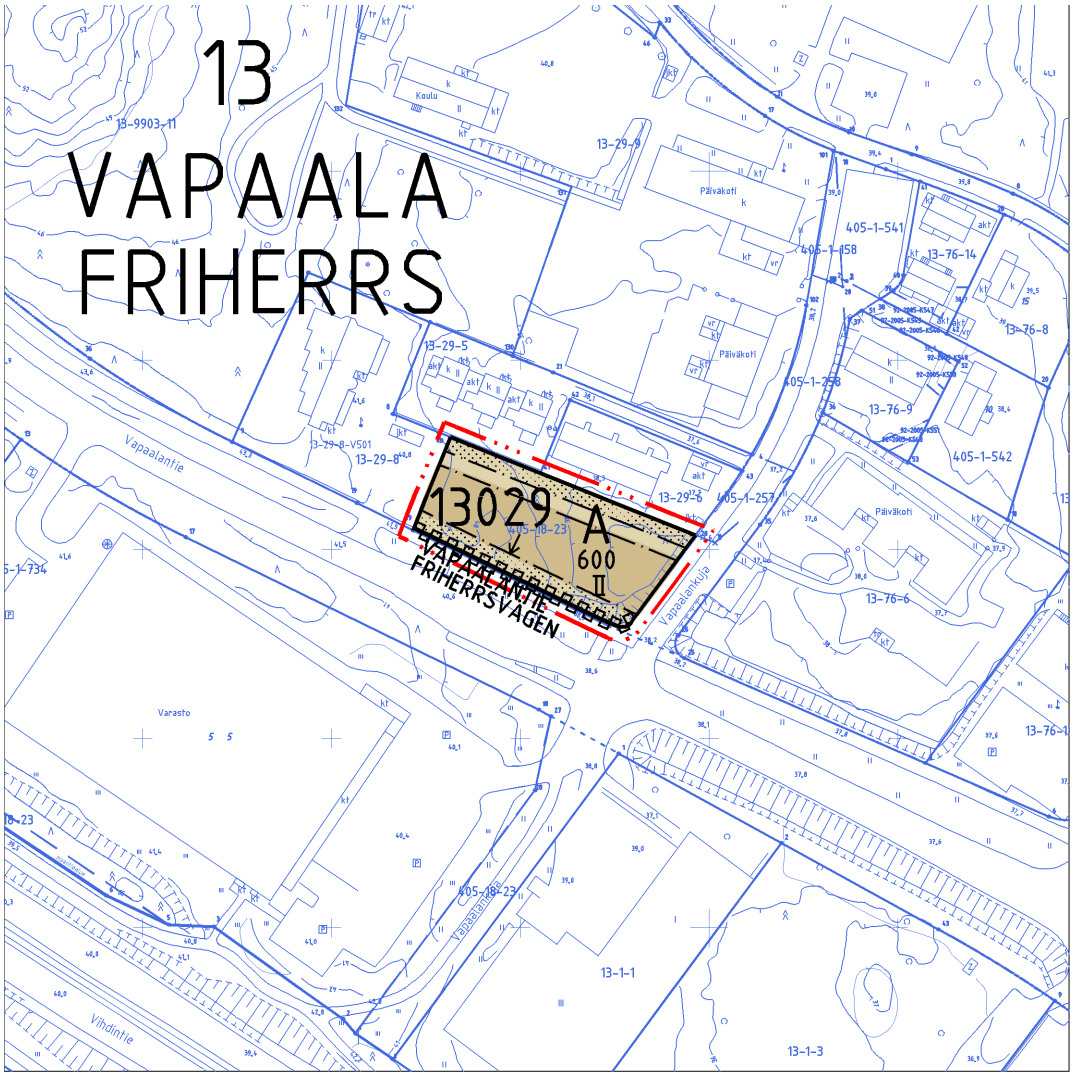

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Laatijan yhteystiedot:
Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto
Kielotie 28, 01300 Vantaa
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. (09) 8392 2675

POISTETTAVAT MERKINNÄT

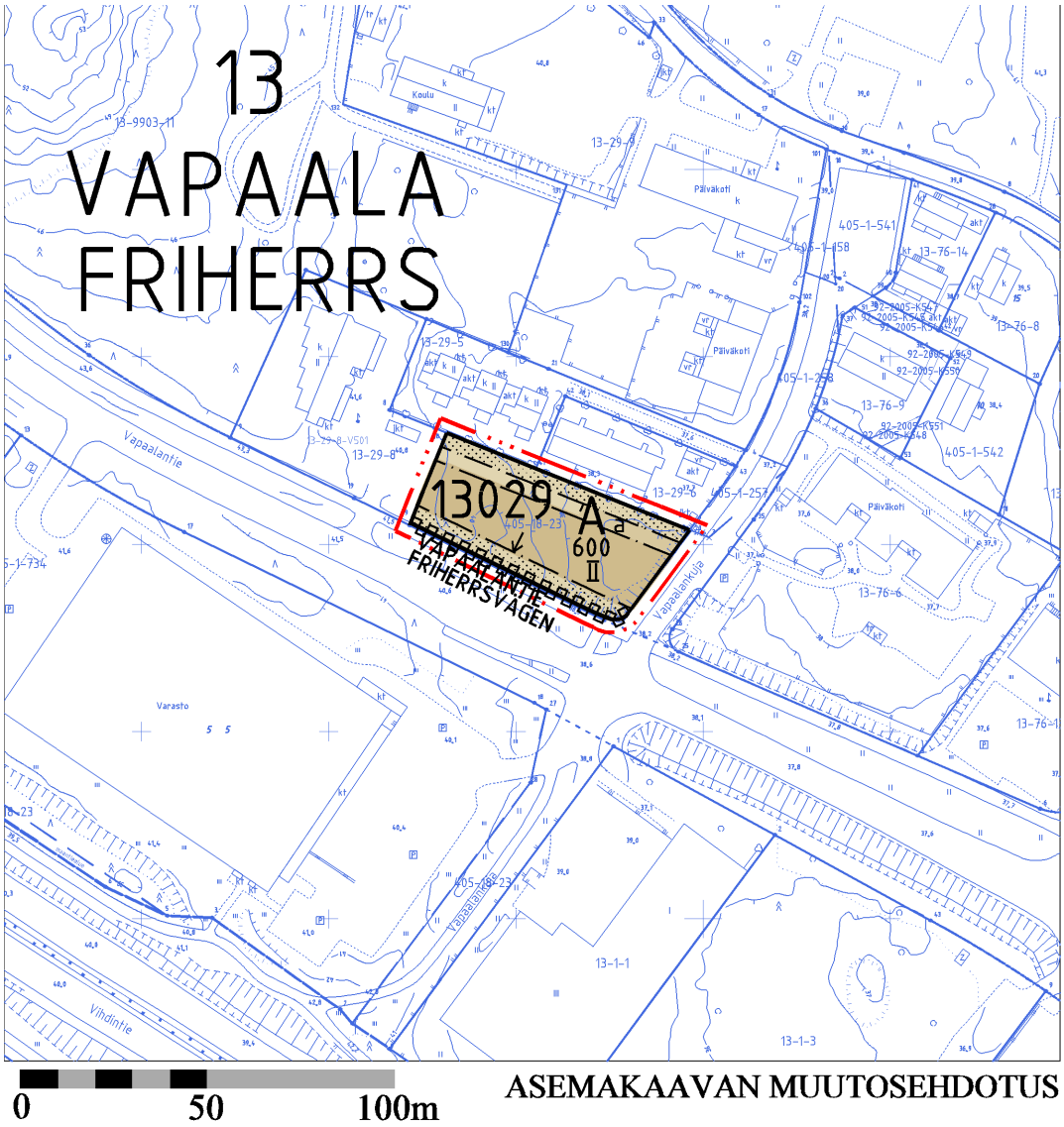

MRA 27 § nojalla 19.3. – 17.4.2014 nähtävillä ollut asemakaavan muutosehdotus.

Muistutusten johdosta kaavaehdotukseen on tehty seuraavat tarkistukset:

- Lisätään autokatoksen rakennusala korvaamaan avopaikoitusta.
- Lisätään kaavamääräys: ”Vähintään 1 autopaikka / asunto on sijoitettava autokatokseen.” ja tarkennetaan kaavamääräystä: ”Muut autopaikat on rajattava pensasaidalla.”
- Tontin rajausmääräys tarkistetaan muotoon: ”Tontti on rajattava Vapaalankuja 4:n tonttia vastaan vähintään 1,8 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla sekä muita tontteja ja katualuetta vastaan pensasaidalla.”
- Kaavamääräykseen ”Istutettavalle alueen osalle tontin pohjoisrajalle on istutettava rehevästi puita ja pensaita” lisätään ”…ja nykyisiä puita on säilytettävä.”

Tarkistukset eivät ole oleellisia eivätkä aiheuta kaavan uutta nähtäville panoa.

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002201	19.5.2014	682490

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 13

VAPAALA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 13029 ja katualuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan virkistysalue.)

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 13

FRIHERRS

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 13029 och gatuområde.
(Rekreationsområde i den plan som upphävs.)

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
A	Asuinrakennusten korttelialue.	Kvartersområde för bostadshus.
	Julkisivujen tulee olla paikalla muurattua vaaleaa keltatiiltä tiilenvärisin saumoin.	Fasaderna ska bestå av på platsen murad ljus gultegel med fogar av tegelfärg
	Kattomateriaalin tulee olla kattotiili.	Takmaterialet ska bestå av taktegel.
	Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.	Byggnaderna ska vara försedda med öppen takfot.
	Jokaisella asunnolla tulee olla vähintään 1,5 x 3,0 m² suuruinen terassi tai parveke lounaaseen.	Varje bostad ska ha minst 1,5 x 3,0 m² stort terrass eller balkong mot sydväst.
	Istutettavalle alueen osalle tontin pohjoisrajalle on istutettava rehevästi puita ja pensaita ja nykyisiä puita on säilytettävä.	Till den del av området som ska planteras på tomtens norra gräns, ska träd och buskar planteras frodigt och nuvarande träd ska bevaras.
	Tontti on rajattava Vapaalankuja 4:n tonttia vastaan vähintään 1,8 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla sekä muita tontteja ja katualuetta vastaan pensasaidalla.	Tomten ska avgränsas mot Friherrsgränden 4:s tomt med ett minst 1,8 meter högt slutet träplank samt mot andra tomter och gatuområdet med häck.
	Asuntojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB, Vapaalantietä ja Vapaalankujaa vastaan kuitenkin vähintään 35 dB.	Ljudisolering mot flyg- och vägtrafikbuller i bostädernas ytterväggar ΔL ska vara minst 32 dB, mot Friherrsvägen och Friherrsgränden dock minst 35 dB.
	Hulevedet on viivytettävä tontilla.	Dagvatten ska fördröjas på tomten.
	Tontille on laadittava hulevesien hallintasuunnitelma.	För tomten ska utarbetas en plan för dagvattenhanteringen.
	Vähintään 1 autopaikka / asunto tulee sijoittaa autokatokseen. Muut autopaikat on rajattava pensasaidoilla.	Minst 1 bilplats / bostad ska placeras i bilskydd. De andra bilplatserna ska avgränsas med häckar.
	Autopaikkoja on varattava vähintään: Kerrostalot 1 autopaikka / asunto Pientalot 1,5 autopaikkaa / asunto	Bilplatser ska reserveras minst: Höghus 1 bilplats / bostad Småhus 1,5 bilplats / bostad
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
— x — x —	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
13	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAPA	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13029	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VAPAALANTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
600	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
a	Auton säilytyspaikan rakennusala.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.
↓	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden ska tangera.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
	Katu.	Gata.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område ska en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	10.02.2014
Kaavan nimi	002201 Vapaala 13 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	11.11.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002201
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,1904	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,1904

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,1904**	**100,0**	**600**	**0,32**	**0,0000**	**600**
A yhteensä	0,1860	97,7	600	0,32	0,1860	600
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,1904	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0044	2,3	0		0,0044	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,1904**	**100,0**	**600**	**0,32**	**0,0000**	**600**
A yhteensä	0,1860	97,7	600	0,32	0,1860	600
A	0,1860	100,0	600	0,32	0,1860	600
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,1904	0
VP	0,0000		0		-0,1904	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0044	2,3	0		0,0044	0
Kadut	0,0044	100,0	0		0,0044	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Kaupunkisuunnittelulautakunta 25.11.2013 hyväksyi nähtäville asemakaavamuutoksen nro 002201, Vapaala, Hämäläispuisto. Kaavamuutosehdotus on ollut nähtävillä MRA 27 § nojalla 19.3. – 17.4.2014. Muistutuksia saatiin määräajassa 4 kpl.

Muistuttaja	Muistutus (tiivistelmä)	Tarkistukset
Nro 1 **Elizaveta Parkkonen**	**1.** Vapaalantien puoli on naapuritonttia korkeammalla. Kallaluoto ei ole käynyt tontilla. Sokkeli tulee silmän korkeudelle. Rakennus on massiivinen. **2.** Kaupunkirakenteelliset vaikutukset. **3.** Esittämiämme asioita ei ole huomioitu (kerrosmäärä, kerrosala, räystäskorkeus). A-merkintä mahdollistaa pienkerrostalon tai luhtitalon, mutta yleiskaavassa pientaloaluetta.	Tarkistettu kaavaselostusta
Nro 2 **Elizaveta Parkkonen**	**1.** Yksikerroksinen pientalotontti. **2.** Tarkoituksena oli kaavoittaa pientalotontti. **3.** Kaavaehdotuksessa asuinrakennusten korttelialuetta A, joka sallii myös kerros- ja luhtitalon. Asunto- ja auto-paikkamäärä maltillisiksi. Ei avoparkkipaikkaa. **4.** Kaavaehdotus ei ole yleiskaavan mukainen. **5.** Jos muutetaan, niin yleiskaavan mukaiseen pientalo-käyttöön. **6.** Kaava sallii paikkaan sopimattoman rakentamisen. **7.** Miksi juuri 600 k-m2. Onko tontille jo ostaja? **8.** Naapuritontin vanhaan asemakaavaan tukeutuminen rikkoisi kaupunkikuvaa.	Tarkistettu kaavaselostusta ja kaava-määräyksiä.
Nro 3 **Asunto Oy Vapaalankuja 4 (Vapaalankuja 2) ja Vapaalankuja 4 kiinteistön omistajat**	**1.** Alue pientaloalueeksi AP. **2.** Rakennusoikeutta vähennettävä 100 m2, jolloin rakennusoikeudeksi 500 m2. **3.** Rakentaminen yhteen kerrokseen. Räystäskorkeus kaavaan. Pysäköintialueelle autokatos. **4.** Julkisivun väriksi valkoinen, materiaaliksi rappaus. **5.** Puuaita vain Vapaalankuja 4:n rakennuksen kohdalle. Vapaalankuja 2:n rajalle vihervyöhyke ja pensasaita. **6.** Istutettavalla alueella säilytettävä olemassa olevaa puustoa kasvumahdollisuuden mukaan.	Lisätty autokatoksen rakennusala. Tarkistettu kaava-määräyksiä.
Nro 4 **Vapaalan omakotiyhdistys ry**	**1.** Vapaalassa yleinen tonttitehokkuus on 0,20, korttelissa 0,30, mutta kaavatontilla 0,32. Täydennys-rakentaminen on tässä mahdollista, mutta se ei saa pilata nykyisten asukkaiden elinoloja. **2.** Kaksikerroksinen talo ja aita pimentäisivät tontit ja asuntoja. **3.** Tonttitehokkuudeksi 0,2. Rajalle pensasaita, ei puu-aitaa. **4.** Liikennemäärä on lisääntynyt.	Tarkistettu kaavamääräystä aidan osalta

NRO 1
Elizaveta Parkkonen

Muistutus

”Tässä vielä kirjallisesti puhelinkeskustelussa läpikäyty asia pienin tarkennuksin: Asemakaavamuutos: Vantaan kaupungin 13. kaupunginosa, Vapaala. Osa korttelia 13029 ja katualuetta. Hämäläispuisto.

Kaavoitettavalla tontilla on korkeuseroa, julkisesti lähestyttävä Vapaalantien puoli on korkeammalla kuin yksityisalueeseen rajautuva tontin reuna. Osallistumistilaisuus pidettiin 3.12.2013 klo 17.00, silloin oli jo pimeää ja kaavoitettavasta tontista ei näkynyt juuri mitään. Timo Kallaluoto ei ole tutustunut kaavoitettavaan puistotonttiin asuintalomme tontilta eikä tietääkseni naapureidemme (kolme pientaloa) tontilta käsin. Vapaalantien korkoon rakennettaessa uudisrakennuksen sokkeli tulee asunnon sisältä katsottuna paikoin silmänkorkeudelle ja esitetty kaksikerroksinen rakennus olisi paikkaan aivan liian massiivinen.

Asemakaavan muutoksen
selostus: http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/97147_002201_LKAselostus24022014.pdf
Vaikka kaavamuutoksen tontti on pieni, sen kaupunkirakenteelliset vaikutukset eivät ole niin yksiselitteiset, kuin mitä Timo Kallaluoto selostaa: *"Suhde kaupunkirakenteeseen:* Uusi asuintontti liittyy rakennettuihin tontteihin, nykyisiin palveluihin, kunnallistekniikkaan ja joukkoliikenteeseen.".

Rivitaloyhtiön, jonka asukas olen, mielipide on sivuilla 9-11. Osallistumistilaisuudessa sekä kirjallisesti esittämiämme asioita ei ole otettu huomioon kaavaluonnoksessa - kerrosmäärä ja rakennusoikeudellinen kerrosalamäärä on pysynyt samana kuin osallistumis-ja arviointisuunnitelman alustavassa luonnoksessa. Räystäskorkeuteen ei myöskään oteta kantaa. Sen sijaan kaavoitettava tontti on merkitty A-merkinnällä, joka oikeudellisesti mahdollistaa pienkerrostalon tai luhtitalon rakentamisen, kun osallistumis-ja arvointisuunnitelmassa ja -tilaisuudessa Timo Kallaluoto on puhunut vain pientalosta. Yleiskaavan mukaan kaavoitettava tontti on pientaloalueella.

Kiitän asiaa kohtaan osoittamastasi huomiosta.”

Vastine

Sähköposti 19.3.2014 koskee silloin nähtävillä ollutta asemakaavan muutosehdotusta, joten viesti on siirretty kirjaamoon ja käsitellään kaavaan annettuna muistutuksena.

Timo Kallaluotoa ei ole aiemmin pyydetty käymään naapuritonteilla. Hän kuitenkin kävi kummallakin tontilla 20.3.2014. Tonteilta otetut valokuvat on liitetty kaavaselostukseen. Kaavoitettava alue on koska tahansa nähtävissä. Kallaluoto on käynyt Hämäläispuistossa myös ennen osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimista.

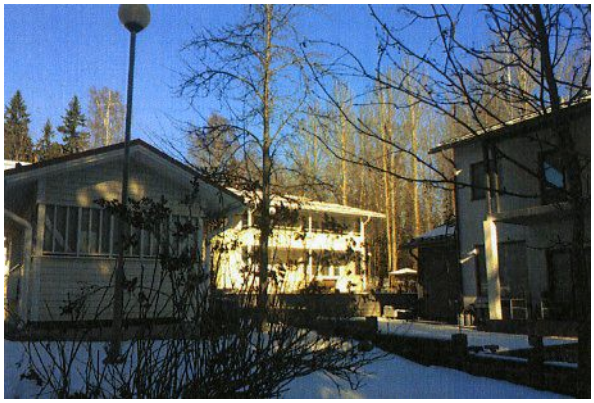
Alla valokuvia 20.3.2014:

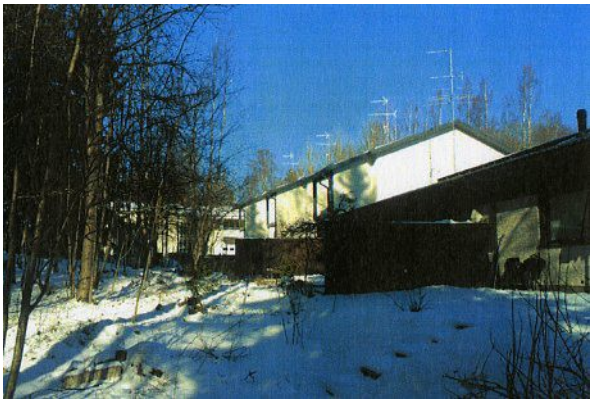
Näkymä Vapaalankuja 2:n tontilta puistoon.

Näkymä Vapaalankuja 4:n tontilta puistoon.

Puistosta pohjoiseen päin.

Puistosta tonteille päin, etualalla Vapaalankuja 2, taaempana Vapaalankuja 4.

Vapaalassa yleiskaavan pientaloalueella (A3-alueella) on yleisesti yksi- ja kaksikerroksisia asuinrakennuksia, mutta myös kaksikerroksisia kerrostaloja (Vapaalantie 7 ja Vapaalanpolku 11). Kaavoitettavan tontin naapuritonteilla on Vapaalankuja 3:ssa yksikerroksinen päiväkoti, Vapaalankuja 2:ssa yksikerroksinen rivitalo, Vapaalankuja 4:ssä kaksikerroksinen rivitalo, Vapaalantie 7:ssä kaksikerroksinen erityisasuintalo ja Vapaalantie 8:ssa kaksikerroksinen kauppavarasto.

Kaavatilaisuudessa jaettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään, että paikalle rakennetaan *asuintalo*, *asuinrakennus*. Kaavaan jätetyistä mielipiteistä nro 2, 5 ja 7 ilmenee, että aluearkkitehdin tapaamisessa paikalla 3.12.2013 on ollut puhe kaksikerroksisesta asuinrakennuksesta.

Kaavaselostuksessa kerrotaan, kuinka ja missä määrin annetut mielipiteet on otettu kaavaehdotuksessa huomioon. Asemakaavoitukseen sisältyy usein ristiriitaisia tavoitteita eikä osallistumisessa annettu mielipide merkitse, että se olisi otettava huomioon kokonaisuudessaan tai edes osittain.

Yleiskaavan pientaloaluemerkintä A3 jo sinänsä mahdollistaa myös kerrostalojen ja muiden rakennusten rakentamista yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen. Lisäksi yleiskaavamääräyksenkin mukaan ”Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja”, mikä merkitsee, että alueelle voi rakentaa toissijaisesti myös pienkerrostaloja.

Kaavaehdotuksessa on esitetty sama käyttötarkoitus asuinrakennusten korttelialue A (naapuritonteilla *asunto*rakennusten korttelialue A), sama kerrosluku II ja sama autopaikkamääräys kuin asemakaavassa on naapuritonteilla Vapaalankuja 2 – 4:ssä. Pohjoispuolisella naapuritontilla Vapaalantie 7:ssä on päällekkäisiä asuntoja.

Kaksikerroksinen pienkerrostalo vastaa massaltaan kaksikerroksista pientaloa.

Kaavan käyttötarkoitus A ja kerrosluku II mahdollistavat erityyppisten hankkeiden toteuttamisen tontille. Tämä on tarpeen, koska tonttiin ei kohdistu esisopimusta eikä tontille tuleva hanke ole vielä tiedossa.

Tarkistukset

Kaavaselostukseen on lisätty valokuvia nykytilanteesta Hämäläispuistosta, naapuritonteilta ja viereisiltä kaduilta.

NRO 2
Elizaveta Parkkonen

Muistutus

1.
Vaadimme Hämäläispuiston asuintalon määrittämistä kaavassa yksikerroksiseksi pientalotontiksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, jonka informatiivinen tarkkuus ei ylety kaavamerkintöihin, todetaan puistotontille kaavoitettavan asuintaloa. ”Kaupungin tavoitteena on kaavoittaa asumista vuosittain 200 000 k-m2 (kerros- neliömetriä) ja 100 pientalotonttia yhteensä 2000 asukkaalle. Hämäläisenpuistoon on tavoitteena kaavoittaa asumista noin 600 k-m2.” (Osallistumis- ja arviointi-suunnitelma, 11.11.2013) Osallistumis- ja arviointisuunnitelman teksti luo mielikuvaa pientalotontin kaavoittamisesta.

2.
Myös osallistumis-ja arvioititilaisuudessa 3.12.2014 aluearkkitehti Timo Kallaluoto on sanonut tarkoituksena olevan kaavoittaa Hämäläispuistosta nimenomaan pientalotontti: *mm. ”...esimerkiksi tämä pientalotonttien tavoite kaksinkertaistettiin viidestäkymmenestä tontista sataan tonttiin per vuosi. On tehty tietysti selvityksiä yleiskaavan yhteydessä ja sitten sittemminkin, että tota mitkä niitä paikkoja voi olla, niin tämä on yksi niistä.” (äänite osallistumis- ja arvioititilaisuudesta 3.12.2013)*
Tilaisuudessa Kallaluoto on myös verrannut Hämäläispuiston kaavoitustilannetta mm. Kierretien ja Vanhan Häneekyläntien välissä olevaan uuteen kaavaan (kaavatilanne tarkistettu 22.3.2014, kaavamerkintä AO).

3.
24.2. 2014 päivätyssä Asemakaavan muutosehdotuksessa Hämäläispuisto on kuitenkin merkitty A eli asuinrakennusten alueeksi! *”Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A, jolle annetaan 600 k-m2:n rakennusoikeus. Suurin sallittu kerrosluku kaksi. Sijaintinsa vuoksi tontti sopii parhaiten pienasuntojen rakentamiseen, mutta kaava sallii myös rivitalon tai erillispientalojen rakentamisen.” (Aluearkkitehti Timo Kallaluodon laatima Asemakaavan muutoksen selostus (jäjempänä AMS), joka koskee 24.2.2014 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002201 s.2)*
Aluearkkitehti ei kirjoita, että kaava sallii myös pienkerrostalon tai luhtitalon rakentamisen, joihin hänen käyttämänsä pienasunto-määritelmä viittaa. Esitetyn rakennusoikeuden käyttäminen pienasunnoille tarkoittaisi noin viidentoista auton kattamatonta parkkipaikkaa korttelin saapumiskulmalle. Vaadimme, että kaavoitettavn tontin asunto- sekä autopaikkamäärä määritellään maltillisiksi omakotitalo-, pientalo- tai rivitalorakentamiseen oikeuttavalla kaavamerkinnällä. Korttelin kulmalle ei saa muodostua melua aiheuttaavaa ja vaimentamatonta sekä esteettisesti kestämätöntä avoparkkipaikkaa.

4.
”Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. – Hanke on yleiskaavan mukainen. ”(AMS s. 5)

Aluearkkitehdin väite ei pidä täysin paikkaansa. Sillä hanke EI oikeudellisesti rajaa pois pienkerrostalon tai luhtitalon rakentamista (kaavamerkintä A mahdollistaa nämä) eli hanke EI OLE yleiskaavan mukainen. Vaadimme, että kortteli kaavoitetaan oikeusvaikutteisen Vantaan yleiskaavan mukaisesti omakotitalo-, pientalo- tai rivitalokäyttöön.

5.
”Vantaan kaupungin yrityspalvelut haki kaavamuutosta 11.11.2013 siten, että Hämäläispuisto muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi. Kaupungin tavoitteena on kaavoittaa vuodessa 200 000 asuinkerrosneliömetriä ja 65 pientalotonttia.” (AMS s. 7)
Aluearkkitehti Timo Kallaluoto on tässä tarkentanut osallistumis-ja arviointi-tilaisuudessa esittämäänsä kaavoitettavaa tonttia koskevaa kaupungin kaavoitustavoitetta sadasta tontista kuuteenkymmeneen viiteen. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan ”Pientaloilla tarkoitetaan omakotitaloja, paritaloja sekä kaksikerroksisia omakotitaloja, joissa on kaksi asuntoa.” Jos kaavalla on tarkoitus mahdollistaa pientalon rakentaminen eli vastata Vantaan kaupungin tarpeeseen kaavoittaa pientalotontteja, tulee alue merkitä kaavaan asuinpientaloalueeksi merkinnällä AP(/AO/AR). Jos tarkoituksena ei ole vastata kaupungin pientalotonttikaavoitustavoitteeseen, Timo Kallaluoto on johtanut osallisia sekä kaavasta päättäviä harhaan epärelevanteilla viittauksilla ja hanke ei ole yleiskaavan mukainen. Jos Hämäläispuiston tarkoitus muutetaan, tulee se muuttaa oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaiseen pientalokäyttöön.

6.
”Rakentaminen olisi enintään kaksikerroksista, kuten pohjoispuolisella tontilla. Rakennuksen korko on syytä ratkaista vasta rakennusluvassa, kun tontin rakentaminen on tarkemmin suunniteltu.” (AMS s. 9)
Jos tontin rakentamista ei suunnitella kaavavaiheessa, tuloksena on vähintäänkin huono kaava, joka mahdollistaa paikkaan sopimattoman rakentamisen. Koska kyseessä on rinnetontti, jonka korot ovat paikoin vieresen asuinrakennuksen ensimmäisen kerroksen pääikkunoiden silmänkorkeudella, olisi rakentamisen korkoihin (kerroskorkeusräystäskorko, lattiakorko-sokkelikorko) kiinnitettävä huomiota jo kaavoitusvaiheessa. Aluearkkitehti Timo Kallauoto ei ole tutustunut kaavoitettaavaan tonttiin olemassaolevien asuinrakennusten puolelta *(Timo Kallaluoto, sähköposti E. Parkkoselle ja T. Laineelle 19.3.2014)*. Siihen ainoaan puoleen tontista, jonka välittömässä läheisyydessä on asuntoja, kaavoittaja ei ole tutustunut. aavoittaja ei siis ole tutustunut kaavoitettavan tontin. Näiden rakennusten pääikkunat ovat viiden metrin etäisyydessä tontin rajasta. Näiden rakennusten asukkaat ovat niitä osallisia, joiden oloihin kaava huomattavasti vaikuttaa – mm.valonsaannin osalta. Vaadimme, että kaavoitettavalle tontille osoitetaan rakentaminen yhteen kerrokseen- kerrosluku yksi (1).

7.
”Naapureiden esittämässä vaihtoehdossa on esitetty yksikerroksinen ja 500 k- m2 suuruinen asuinrakennus, joka on arvioitu edellä. Jos kaavamuutosta ei tehdä, niin alue säilyy puistona, mutta asuinrakennus jää rakentamatta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen tavoite. Kaupunkimaan tehokas käyttö kokoojakadun varrella on perusteltua.” (AMS s.12)
Mitkä ovat perusteet sille, että jos kaavamuutos tehdään, on kaavan mahdollistettava nimenomaan 600m2 kaksikerroksinen määrittelemätön asuinrakennus ilman tarkempia kannanottoja rakennuksen massaan, korkoihin, asuntojen ja autopaikkojen määrään? Joko -tai asetelma viittaa siihen, että tontille olisi jo olemassa ostaja, rakennuttaja ja suunnitelma. Kallaluoto sanoi 3.12.2013 että tontti kaavoitetaan Vantaan kaupungin tonttivarantoon, eikä hankkeella ole yhteistyökumppania. Miksi ei siis tehdä harkittua kaavaa, joka oikeudellisesti mahdollistaa ja oikeuttaa rakentamaan ainoastaan paikkaan sopivan ja yleiskaavan mukaisen pientalon/ rivitalon ja sen vaatimat autokatokset? Perustuslain yhdenmukaisuusperiaate tonttitehokkuuden suhteen toteutuisi myös kaavoitettaessa paikkaan

sopivasti, yhteen kerrokseen ja osoittaen autopaikat katetuiksi sekä rakennusoikeuskerrosalaan laskettaviksi. Päätöstä tekevän viranomaisen keskeinen lähtökohta on mielivallan välttäminen ja sen sijaan maksimaalisen oikeusturvan tuottaminen ja antaminen. Tarkoitussidonnaisuuden periaate sisältää yleisen velvollisuuden käyttää viranomaisen toimivaltaa vain siihen tarkoitukseen, johon se on määritelty tai muutoin tarkoitettu. Vaadimme, että kaavan laatija/-t toimivat kaavaa laatiessaan perustuslakimme tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaisesti.

8.
”Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että tontille on tarkoitus kaavoittaa asuintalo. Kaavaehdotuksessa tontin käyttötarkoitus asuinrakennusten korttelialue A, suurin sallittu kerrosluku II ja autopaikkojen määrä vastaavat naapuritontin asemakaavaa. Naapuritontilla olisi voitu tarvittaessa käydä.” (Timo Kallaluoto, sähköposti E. Parkkoselle ja T. Laineelle 19.3.2014)
Timo Kallaluoto myöntää, että ei ole tutustunut kaavoitettavaan tonttiin olemassa olevien asuinrakennusten puolelta. Naapuritontin kaava, tontin käyttötarkoitus asuinrakennusten korttelialue A -kerrosluku kaksi-autopaikkamäärä kerrostalotonteilla 1 ja pientalotonteilla 1,5, on vuodelta 1974. Samansisältöiset kaavat Vapaalassa ovat kaikki 70-tai 80-luvulta. Vapaalan uusimmat, 2000-luvun kaavat, joihin aluearkkitehti on osallistumistilaisuudessa viitannut, ovat kaikki kaavamerkinnöiltään tarkempia. On siis epärelevanttia tukeutua kaavoituksessa 40 vuotta vanhaan naapuritontin kaavaan, joka nykyhetkellä toteutettuna luo yleiskaavan vastaiset oikeudelliset vaikutukset ja rikkoo alueen kaupunkikuvaa! Vaadimme, että kortteli kaavoitetaan oikeusvaikutteisen Vantaan yleiskaavan mukaisesti omakotitalo-, pientalo- tai rivitalokäyttöön.

Elizaveta Parkkonen
Arkkitehti SAFA (erikoist. kaupunkisuunnittelu)

Vastine

1.
Aluearkkitehti jakoi osallistumistilaisuudessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmia, jonka etusivulla on korostettu sinivärillä ja isommin kirjaimin, että kyse on *asuintalosta* ja että *yrityspalvelut hakee asuinrakennuksen kaavoittamista*. Asemakaavan muutosehdotuksessa on esitetty osallistumis- ja arviointi-suunnitelmaa vastaavasti asuinrakennusten korttelialuetta A, jolle saa rakentaa enintään kaksikerroksisen ja enintään 600 k-m2 suuruisen asuintalon. Tämä voi olla kerros-, luhti-, rivi-, ketju- tai erillistalo. Kaavassa ei ole otettu kantaa talotyyppiin, koska konkreettista rakennushanketta ei vielä ole.

2.
Kaava-alue on ollut mukana selvitettäessä pientalorakentamiseen sopivia kaupungin omistamia maita. Kaavaehdotuksessa alue on esitetty asuinrakennusten korttelialueeksi A. Vastaavasti kaksi naapuritonttia on kaavoitettu asuntorakennusten korttelialueeksi A^2. Kolmas naapuritontti on sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialuetta YSA. Näillä kaikilla tonteilla suurin sallittu kerrosluku on kaksi (II). Vapaalankuja 2:ssa on yksikerroksinen rivitalo, Vapaalankuja 4:ssä on kaksikerroksinen pientalo ja Vapaalantie 7:ssä kaksikerroksinen asuntola, jossa on kymmenen asuntoa.

3.

Pienasunto tarkoittaa nimenomaan pientä asuntoa, joita erityisesti kerrostaloihin voidaan tehdä. Kaava sallii monipuolisesti enintään kaksikerroksisten kerros-, luhti-, rivi-, ketju- ja erillistalojen rakentamisen. Tontti sijaitsee kokoojakadun varrella ja vastapäätä on kauppavarasto. Siksi tontti sopii paremmin pienempien kerrostaloasuntojen kuin isompien rivitaloasuntojen rakentamiseen. Kaavaselostusta tarkistetaan tältä osin. Kaavaan lisätään autokatoksen rakennusala ja määräys, jonka mukaan vähintään 1 autopaikka / asunto on sijoitettava autokatokseen.

4.
Yleispiirteinen yleiskaava ja naapuritonteilla voimassa olevat yksityiskohtaisemmat asemakaavat sallivat kaksikerroksisten asuinrakennusten rakentamisen. A3-alueen yleiskaavamääräyksen mukaan: ”Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja.” Yleiskaava osoittaa alueen maankäytön ohjeellisesti ja yleispiirteisesti, joten pientaloalue voi sisältää myös kaksikerroksisia kerrostaloja. Tällä samalla Vapaalan A3-pientaloalueella onkin mm. kaksikerroksinen asuntola (Vapaalantie 7), jossa on kymmenen asuntoa, kaksi-kerroksinen koulutalo (Ilpolankuja 5), kolmekerroksinen terveystalo (Vapaalanpolku 11), jossa on viisi asuntoa, ja kaksikerroksinen asuinkerrostalo (Vapaalanpolku 11), jossa on yhdeksän asuntoa. Täten asemakaavan muutosehdotus ei ole yleispiirteisen yleiskaavan vastainen.

5.
Kaupunkisuunnittelun vuoden 2014 tavoitteeksi on asetettu 65 pientalotonttia. Kaupungissa on tarvetta paitsi pientalojen myös pienkerrostalojen rakentamiseen. Kaksikerroksinen pienkerrostalo ei paljon poikkea kaksikerroksisesta pientalosta. Yleiskaava on ohjeellinen ja yleispiirteinen. Ympäristöministeriön kaavoitusohjeen (Asemakaavamerkinnät ja –määräykset, 2003, s. 31, 33) mukaan A-alueelle voidaan rakentaa eri tyyppisiä asuinrakennuksia, AP-alueelle rivitaloja, kytkettyjä pientaloja ja erillisiä pientaloja sekä AO-alueelle yksi- tai kaksiasuntoisia pientaloja (omakotitaloja). Kaupungin tavoitteena on, että eri asuntoalueilla tuotetaan monipuolisesti eri asuntotyyppejä.

6.
Rivitalon etäisyys kaavoitettavaan asuintaloon on vähintään 5 + 8 = 13 metriä, käytännössä enemmän, koska uusi talo määrätään rakennettavaksi kiinni rakennusalan Vapaalantien puoleiseen rajaan. Juuri tästä syystä, kun asuntopihat jäävät kokoojatien puolella pieniksi, tontti soveltuu paremmin pienkerrostalon kuin rivitalon rakentamiseen ja uusi asuintalo näkyy paremmin Vapaalantien kaupunkikuvassa.

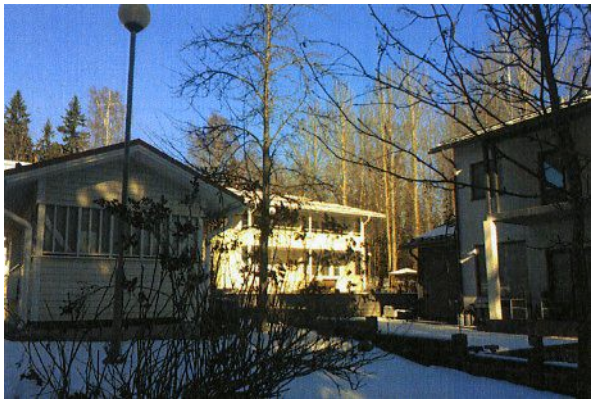
Osallistumistilaisuudessa Timo Kallaluotoa ei pyydetty käymään naapuritonteilla. Pyyntö esitettiin vasta Tarja Laineelle 19.3.2014. Kallaluoto kävi naapuritonteilla heti seuraavana päivänä 20.3.2014 ja otti sieltä valokuvia.

Hämäläispuistoon on mahdollista rakentaa kaksikerroksinen asuinrakennus Vapaalantien varteen. Jo nykyiset puut varjostavat naapuritaloja sekä talvella lehdettöminä että kesällä lehtiverhossa.

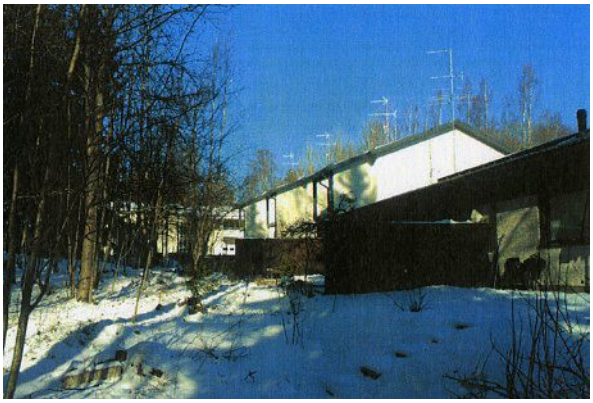
Valokuvia alueelta 20.3.2014:

Näkymä Vapaalankuja 2:n tontilta puistoon.

Näkymä Vapaalankuja 4:n tontilta puistoon.

Puistosta pohjoiseen päin.

Puistosta tonteille päin, etualalla Vapaalankuja 2, taaempana Vapaalankuja 4.

7. – 8.
Kaksikerroksinen pienkerrostalo sopii yleiskaavan pientaloalueelle ja kaavoitettavalle tontille kokoojakadun varteen.

Vapaalankuja 4:n tontin pinta-ala on 1344 m2 ja asemakaavan mukainen tonttitehokkuus e = 0,30, jonka mukainen rakennusoikeus on 403 k-m2. Todellinen rakennettu kerrosala on kuitenkin 453 k-m2. Rakennusoikeutta on ylitetty rakennusluvan yhteydessä 50 k-m2, joten todellinen rakennettu tonttitehokkuus on e = 0,34.

Hämäläispuiston tontti on vielä asemakaavassa puistoa. Tontti ei ole vielä myynnissä eikä sille ole suunnitteluvarausta eikä rakennuttajaa. Tontille mahtuu 600 k-m2 suuruinen kaksikerroksinen asuinrakennus tonttitehokkuudella e = 0,32 ja sen tarvitsemat autopaikat. Koska hanke ja rakentaja eivät ole vielä tiedossa, on tontille syytä laatia riittävän väljä kaava, joka mahdollistaa erityyppiset rakennushankkeet.

Kaupungeissa esiintyy yleisesti eri tehokkuuksilla kaavoitettuja ja rakennettuja tontteja jopa vierekkäin. Kaupunkia ei voida suunnitella niin tasa-arvoisesti, että kaikilla tonteilla olisi aina sama tonttitehokkuus edes samassa korttelissa. Näin ei ole tilanne tälläkään hetkellä korttelissa 13029.

Kaavojen hyväksymispäätöksiä tekevät monijäseniset toimielimet, ei yksittäinen virkamies. Asemakaavan muutosehdotuksen on hyväksynyt nähtäville kaupunkisuunnittelulautakunta 25.11.2013.

Vapaalankuja 2:n ja 4:n tontteja koskee yhä lainvoimainen asemakaava 000033, Kv 30.12.1974, joka sallii kaksikerroksisia asuinrakennuksia tonttitehokkuudella e = 0,30.

Tarkistukset

Kaavaselostusta tarkistetaan.

Lisätään autokatoksen rakennusala korvaamaan avopaikoitusta.

Lisätään kaavamääräys: ”Vähintään 1 autopaikka / asunto on sijoitettava autokatokseen.” ja tarkennetaan kaavamääräystä: ”Muut autopaikat on rajattava pensasaidalla.”

NRO 3
Asunto Oy Vapaalankuja 4 (Vapaalankuja 2) ja Vapaalankuja 4 kiinteistön omistajat / Matti Karhapää, Mikko-Pekka Svala, Jaakko Parkkonen, Mika Partanen

Muistutus

”Muistutuksen kohde:
Asemakaavanmuutos nro 002201, Vapaala
Asemakaavan muutosehdotuksessa on esitetty Hämälispuiston tontille kaavoitettavaksi 600 m2 rakennusoikeutta keltatiiliverhoiltuun asuintaloon.

Muistutuksen tekijät:
Asunto Oy Vapaalankuja 4 (tonttiosoite Vapaalankuja 2)
Vapaalankuja 4 kiinteistön omistajat

Muistutuksen yhteenveto:
1. Alue merkitään pientaloalueeksi – kaavamerkintä AP.
2. Rakennusoikeutta vähennettävä 100 m2, jolloin tontin rakennusoikeus on 500 m2.
3. Rakentaminen yhteen kerrokseen. Räystäskorkeus merkittävä kaavaan. Pysäköintialueelle rakennettava autokatos.
4. Uudisrakennuksen / rakennusten julkisivun väriksi on määrättävä valkoinen, materiaalimääräykseksi rappaus.
5. 1,8 m korkea puuaita merkitään vain tontin Vapaalankuja 4:n rakennuksen kohdalle. Vapaalankuja 2 tontin rajalle määrätään vihervyöhyke ja pensasaita.
6. Istutettavalla alueella säilytetään olemassa olevaa puustoa kasvumahdollisuuden mukaan.

Muistutuksen perustelut:

1. Alueen käyttötarkoitus
   Asemakaavan muutosehdotuksen aluemerkintä A-asuntoalue ei ota kantaa rakennustyyppiin, -volyymiin ja asumismuotoon. Esitetty kaavamerkintä mahdollistaa ääritapauksessa tontille luhtikerrostalon ja asuntojen määrään mukaan 10 – 15 autopaikkaa. Tällaiselle aluekehitykselle ei pidä luoda mahdollisuutta uudella asemakaavalla. Yleiskaavassa alue on merkitty A3 eli pientaloalueeksi. Vaadimme, että myös asemakaava määrittää alueen pientaloalueeksi kaavamerkinnällä AP.

2. Rakennusoikeus
   Rakennusoikeutta tulisi vähentää 100 m2. Alalla vallitsevan yleisen käytännön mukaan asemakaavassa määrätty rakennusoikeus voidaan ylittää ainakin 10 %, esteettömyysmääräyksiin vedoten jopa enemmän. Asemakaavaehdotukseen merkitty 600 m2 mahdollistaisi siis laajimmillaan noin 800 m2 rakennuksen, kun otetaan huomioon pääasiallisen käyttötarkoituksen ulkopuoliset tilat, joita ei lasketa rakennusoikeuteen. Aluearkkitehti Timo Kallaluoto sanoi 3.12.2013 äänitetyssä kuulemistilaisuudessa, että ”Vantaa ei kaavoita tonttitehokkuutta, vaan katsoo lähtökohtaisesti, mitä tontille voi rakentaa”. Vaadimme, että kaava määrää tontin pientaloalueeksi ja tontille rakennusoikeutta enintään 500 m2, jotta uudisrakentaminen ei mittakaavallisesti eroa olemassa olevasta rakennuskannasta.

3. Kerroslukumäärä
   Rakentaminen kahteen kerrokseen poistaa täysin Vapaalankuja 2:n ulkopihojen ja huoneistojen yksityisyyssuojan. Uusien rakennusten perustuskorkeus tulee maastokorkojen vuoksi olemaan Vapaalankuja 2:n tonttia korkeammalla, jolloin 2-kerroksisen rakennuksen hyökkäävyys ja varjostaminen korostuu, etenkin kun kaavoitettava tontti on olemassa olevien asuintalojen eteläpuolella. Varjostuksessa on huomioitava etenkin vähävaloiset talvikaudet. Asian vakavuuden voi todeta huoneistojen ulkopihoilta.

   Alue on 1-kerroksisen rakentamisen aluetta. Aluenäkymä Vapaalantieltä koostuu jo 1-kerroksisista rakennuksista. Vapaalankuja 2:n asuinrakennus ja kaksi laajaa päiväkotirakennusta ovat 1-kerroksisia. Myös ”Kehäkukka”-yhdistyksen rakennus on Vapaalantieltä katsottuna 1-kerroksinen. Vapaalankuja 4 tontin kytketyt pientalot ovat kaksikerroksisia, mutta sijaitsevat korttelin keskellä ja sivussa Vapaalankuja 2:n rakennukseen nähden, eivätkä vaikuta voimakkaasti missään näkymässä.

4. Julkisivun väritys ja materiaali
   Esitimme kirjallisestikin uuden rakennuksen julkisivun väritykseksi valkoista. Aluearkkitehdin tapaamisessa esitimme huolemme siitä, että tontille tulisi halvimmilla mahdollisilla materiaaleilla gryndattu ruma talo. Esimerkkejä kaavan epäonnistuneesta tulkinnasta on Vapaalantien varressa kahdessa uusimmassa kohteessa, osoitteissa Vapaalantie 10 ja Vanha Hämeenkyläntie 4 [nyt Ilpolantie 4].

   Asemakaavan muutosehdotuksessa uuden asuinrakennuksen materiaaliksi on määrätty keltatiili tiilenvärisin saumoin. Tämä jättää liian suuren liikkumavaran lopullisen toteutuksen laatuvaikutelmaan, siksi vaadimme edelleen, että rakennuksen julkisivumateriaaliksi määrätään kaavassa valkoinen rappaus. Keltatiiliselle asuinrakennukselle ei ole tukea Vapaalantien asuinrakennuksista. Ko. korttelin 13029 rakennuksista keltaisia ovat vain julkiset rakennukset.

5. Näköesteet
   Esitimme vastineessamme 19.12.2013 rakentamisen ehdoiksi mm. ”Pysäköinti- ja raja-alueille on luotava riittävät luonnonmukaiset suojakasvivyöhykkeet”. Maankäyttö- ja rakennuslain &84 2. momentin mukaan ”Asunnon pääikkunan edessä on aina oltava vähintään 8 metrin etäisyyteen asti rakentamatonta tilaa”. Asemakaavaehdotuksessa määrätään kuitenkin kaavoitettavan tontin pohjoisrajalle rakennettavaksi 1,8 m korkea, tiivis puuaita. Taustalla on Vapaalankuja 4:n tontin erillistalojen asukkaiden tavoite näköesteenä (18.12.2013). Tilanne on kuitenkin tontin Vapaalankuja 4:n asuinrakennusten osalta täysin erilainen kuin Vapaalankuja 2:n huoneistojen osalta, sillä Vapaalankuja 2:n huoneistojen ulkopihat ovat hyvin lyhyitä, ulkoseinästä alueen rajaan 5 metriä. Rajalla oleva 1,8 m korkea aita tukkii pääikkunoiden tilanäkymän. 70 m pitkä yhtenäinen lauta-aita kaavoitettavan tontin pohjoisrajalla on mittakaavallisesti alueelle täysin sopimaton. Vaadimme, että Vapaalankuja 2:n rajalle määrätään istutettavaksi riittävän visuaalisen suojan antavat luonnonmukaiset puuistutukset ja pensasaita.

   Liikennemelulta suojaamiseen avoimen pysäköintialueen kohdalla käytetään autokatoksia ja muita piharakennelmia.

6. Kaavamuutostontin olemassa oleva puusto
   Avoin pysäköintialue alistaa Vapaalankuja 2:n päätyhuoneistojen asunnot pihoineen kahdelta suunnalta ja pihalta tulevalle liikennemelulle. Vapaalan ja tämän kulman yleisilmettä määräävät tonttien rajoilla ja rakentamattomilla alueilla kasvavat suurikokoiset luonnonpuut. Kaavamuutostontin kohdalla on olemassa olevan puuston säilytysmahdollisuudet inventoitava ja sisällytettävä rakennus-ehtoihin. Kaavaluonnoksen selostuksessa puistosuunnittelupäällikkö Hanna Keskinen oli kiinnittänyt huomionsa yhteen mäntyyn, huomaamatta lainkaan tontin

pohjoisreunan vanhoja hyväkasvuisia lehtipuita, joita Vapaalankuja 2:n asukkaat pitävät erityisen säilyttämisen arvoisina.

Erityisesti kaavamuutoksen laatijoille:

Kestävän kehityksen mukainen täydennysrakentaminen ei saa johtaa olemassa olevien, hyväkuntoisten, hoidettujen asuinrakennusten sekä koko asuinalueen viihtyvyyden laskuun. Missään kaavoitusta ohjaavassa dokumentissa ei ole esitetty kaupungin tavoitteeksi rakentaa nyt kaavoitettavalle alueelle enemmän asuntoja kuin mitä pientalorakentaminen mahdollistaa!

Asemakaavaehdotuksessa tontin merkitseminen kerrostalorakentamisen mahdollistavaksi A-alueeksi sekä kaavaehdotuksen määräys asuntokohtaisesta velvoitteesta 1,5 m x 3,0 m terassiin tai parvekkeeseen antaa aiheen epäillä tontille alun alkaenkin sijoitettavan kerrostaloa.

Kerrostalon rakentaminen kaikkine siitä syntyvine seurannaisineen on vahvasti vastoin Vantaan kaupungin eheyttämistavoitetta sekä Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymän oikeusvaikutteisen yleiskaavan vastaista. Aluearkkitehti Kallaluoto painotti myös, ett[ä] ”mitään sopimusta ei ole tehty tästä tontista minkään rakentajatahon kanssa”. Jos kuulemistilaisuudessa ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tontille esitetty pientalo yhtäkkiä kaavaehdotuksessa on esitetty niin, että tontille on mahdollista rakentaa kerrostalo, on syytä epäillä kaupungin toimeksisaaneiden suorittavan alueelle sopimatonta, kolmannen osapuolen ehtojen sanelemaa kaavoitusta, joka yritetään salata osallisilta.

7. Katselmuskutsu
   Kutsumme kaavoitettavan tontin ostamisesta ja rakentamisesta kiinnostuneet elinkeinoelämän edustajat (Vantaan kaupungin yrityspalvelut ja kaavoittajat välittänevät tiedossaan oleville asianosaisille) sekä kaikki kaavan laadintaan osallistuvat viranomaiset, aluearkkitehti Timo Kallaluodon, kaupunkisuunnittelu-johtaja Tarja Laineen, puistosuunnittelupäällikkö Hanna Keskisen sekä Vapaalan omakotiyhdistyksen tutustumaan miltä kaavamuutoksella 24.2.2014 mahdollistettava rakentaminen näyttäisi Vapaalankuja 2:n ja Vapaalankuja 4:n huoneistoista käsin.

   Samalla voimme miettiä mitkä ratkaisut säilyttävät olemassa olevien asuntojen asumisedellytykset kohtuullisina. Toivomme, että yhteistyö Vantaan kaupungin kanssa etenee hyvän yhteisymmärryksen merkeissä, toistemme perusteltuja näkökantoja kunnioittaen.”

Vastine

1. Alueen käyttötarkoitus
   Yleiskaava määrittää alueen käyttötarkoituksen ohjeellisesti ja yleispiirteisesti. Naapuritonteilla on käytössä asemakaavamerkintä A^2, asuntorakennusten korttelialue, ja YSA, sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue; molemmissa on kaksikerroksisia asuintaloja, YSA-tontilla myös päällekkäisiä asuntoja.

2. Rakennusoikeus
   Viereisillä naapuritonteilla on rivitalo 288 k-m2 (Vapaalantie 2), rivitalo 453 k-m2 (Vapaalankuja 4) ja asuntola 661 k-m2 (Vapaalantie 7). Lisäksi vastapäisillä naapuritonteilla on päiväkoti 633 k-m2 (Vapaalankuja 3) ja kauppavarasto 7558 k-m2 (Vapaalantie 8). Uudisrakennus ei kooltaan merkittävästi eroa naapuritaloista.

Vapaalankuja 4:n tontin pinta-ala on 1344 m2 ja asemakaavan mukainen tontti-tehokkuus e = 0,30, jonka mukainen rakennusoikeus on 403 k-m2. Todellinen rakennettu kerrosala on 453 k-m2. Rakennusoikeutta on ylitetty rakennusluvan (17.04.2012 § 306 LOS) yhteydessä 50 k-m2, joten todellinen rakennettu tontti-tehokkuus on e = 0,34. Ylitykseen on saatu naapurien suostumukset. Asunto Oy Vapaalankuja 4:llä (Vapaalankuja 2) 26.3.2012 ei ollut rakennuslupahakemukseen huomautettavaa.

Kaksikerroksinen 600 k-m2 suuruinen pienkerrostalo e = 0,32 tonttitehokkuudella sopii yleiskaavan pientaloalueelle ja kaavoitettavalle tontille kokoojakadun varteen.

3. Kerroslukumäärä

Viereisillä naapuritonteilla esiintyy seuraavia kerroslukuja:

Vapaalankuja 2	1	rivitalo
Vapaalankuja 4	2	rivitalo
Vapaalantie 7	2	asuntola

Vastapäisillä naapuritonteilla esiintyy seuraavia kerroslukuja:

Vapaalantie 8	2	kauppavarasto
Vapaalankuja 3	1	päiväkoti

Pohjoisempana saman kokoojakadun varrella Vapaalantie 10:n kohdalla on vielä kolmekerroksisia kerrostaloja.

Asemakaavan muutosehdotuksessa on esitetty, että tontin pohjoisrajalle rakennetaan 1,8 metriä korkea puuaita, mikä perustui naapurin mielipiteeseen ja parantaisi yksityisyyden suojaa, mutta kohdassa 5 Vapaalankuja 2:n osalta todetaan, ettei puuaita ole tarpeen vaan pensasistutukset ja vihervyöhyke. Näin voidaan tehdä.

Jo nykyinen puusto varjostaa Vapaalankuja 2:n ja 4:n tontteja sekä talvella lehdettömänä että kesällä lehtiverhossa.

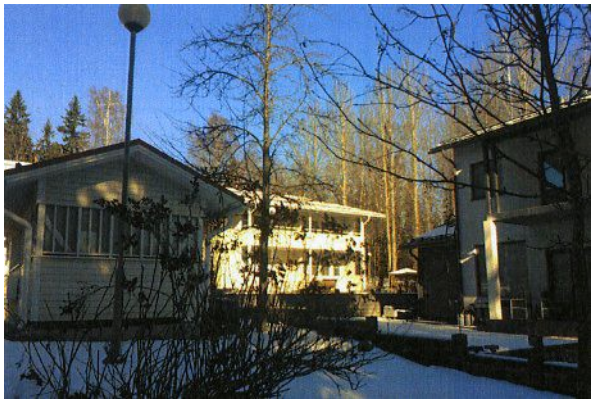
Valokuvia alueelta 20.3.2014:

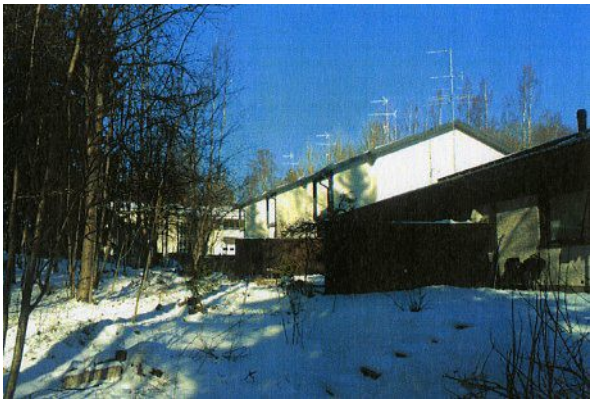
Näkymä Vapaalankuja 2:n tontilta puistoon.

Näkymä Vapaalankuja 4:n tontilta puistoon.

Puistosta pohjoiseen päin.

Puistosta tonteille päin, etualalla Vapaalankuja 2, taaempana Vapaalankuja 4.

4. Julkisivun väritys ja materiaali
   Naapuritontilla Vapaalantie 7 on keltatiilinen asuntola. Lisäksi edempänä Vapaalantie 10:n tontilla on punatiilipintoja asuinkerrostaloissa. Myös Vapaalankuja 5 – 9:n tonteilla on keltatiilisiä asuintaloja. Tiilipintaa voi pitää laadukkaana. Rappaus voidaan tehdä myös lämpöeristeen päälle.

5. Näköesteet
   Aita määrätään vain Vapaalankuja 4:n kohdalle. Aita olisi toiminut myös meluesteenä. Asemakaavaehdotus määrää tontin pohjoisrajalle 4 metriä leveän istutusvyöhykkeen ja kaavamääräyksessä määrätään, että ”istutettavalle alueen osalle tontin pohjoisrajalle on istutettava rehevästi puita ja pensaita.” Tämä määräys muutetaan muotoon ”Istutettavalle alueen osalle tontin pohjoisrajalle on istutettava rehevästi puita ja pensaita ja nykyisiä puita on säilytettävä.” Lisäksi kaavaan lisätään autokatoksen rakennusala ja annetaan määräys, että ”Vähintään 1 autopaikka / asunto on sijoitettava autokatokseen.” ja tarkennetaan kaavamääräystä: ”Muut autopaikat on rajattava pensasaidoilla.”

6. Kaavamuutostontin olemassa oleva puusto
   Lisätään kaavamääräys: ”… ja nykyisiä puita on säilytettävä.”

Erityisesti kaavamuutoksen laatijoille:

Yleiskaava ja naapuritonteilla voimassa olevat asemakaavat sallivat kaksikerroksisten asuinrakennusten rakentamisen. A3-alueen yleiskaavamääräyksen mukaan: ”Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja.” Kaksikerroksinen pienkerrostalo ei ole ohjeellisen ja yleispiirteisen yleiskaavan vastainen. 1,5 x 3,0 metrin suuruinen terassi on pientaloissakin tavanomainen. Kyse on terassin vähimmäiskoosta. Kerros-, rivi- ja erillistaloissa esiintyy lisäksi asuntopihoja.

Kaavaan ei liity mitään sopimusta, suunnitteluvarausta, rakentajatahoa eikä kaavoitusta ohjaavaa ”kolmatta osapuolta”. Tämä erityisesti edellyttää, että kaava laaditaan riittävän väljäksi ja sopivaksi myöhemmin esille tulevaa hanketta varten. Kaavaehdotus on laadittu yhteistyössä kaupungin yrityspalveluiden kanssa, joka vastaa kaupungin maanomistuksesta.

Aluearkkitehti jakoi osallistumistilaisuudessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmia, jonka etusivulla on otsikkona ”*Asuintalo* Hämäläispuistoon”. Lisäksi sinivärillä ja isommin kirjaimin korostettuna todetaan, että ”Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakee *asuinrakennuksen* kaavoittamista Vapaalaan Hämäläispuistoon Vapaalantien ja Vapaalankujan kulmaukseen.”

7. Katselmuskutsu
   Tontti ei ole vielä myytävänä eikä tarjolla rakentamiseen. Kaavaselostukseen on lisätty valokuvia Hämäläispuistosta sekä Vapaalankuja 2:n ja 4:n tonteilta Hämäläispuistoon. Kaavoitettava alue on koska tahansa kenen tahansa nähtävissä. Erillinen katselmus tontilla ei ole tarpeen.

Kaavaehdotus on laadittu sopimaan sekä kaksikerroksisen kerrostalon että rivitalon rakentamiseen. Suostuminen vain yksikerroksiseen ja enintään 500 k-m2:n suuruiseen asuinrakennukseen rajoittaisi kyseeseen tulevia rakennushankkeita.

Tarkistukset

Puuaita määrätään vain Vapaalankuja 4:n tonttia vastaan.

Tontin rajausmääräys tarkistetaan muotoon: ”Tontti on rajattava Vapaalankuja 4:n tonttia vastaan vähintään 1,8 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla sekä muita tontteja ja katualuetta vastaan pensasaidalla.”

Kaavamääräykseen ”Istutettavalle alueen osalle tontin pohjoisrajalle on istutettava rehevästi puita ja pensaita” lisätään ”…ja nykyisiä puita on säilytettävä.”

Lisätään autokatoksen rakennusala korvaamaan avopaikoitusta.

Lisätään kaavamääräys: ”Vähintään 1 autopaikka / asunto on sijoitettava autokatokseen.” ja tarkennetaan kaavamääräystä: ”Muut autopaikat on rajattava pensasaidalla.”

NRO 4
Vapaalan omakotiyhdistys ry

Muistutus

”Hämäläispuistoon Vapaalantien ja Vapaalankujan risteykseen on tehty asemakaavan muutosehdotus nro 002201, josta Vapaalan omakotiyhdistys haluaa esittää seuraavan muistutuksen.

1.
Vapaalan asemakaavassa yleinen tonttitehokkuus on 0,2. Korttelissa 13029 se on kuitenkin jo ennen kaavamuutosta ollut 0,3 ja ehdotuksessa sitä esitetään edelleen nostettavaksi 0,32:een. Rakentamistarvetta ja Hämäläispuiston kaavasta poistamista perustellaan täydennysrakentamisella. Täydennysrakentaminen on omakotiyhdistyksen käsityksen mukaan tässä paikassa mahdollista, mutta se ei saa pilata alueen nykyisten asukkaiden asumisolosuhteita. Näin on kuitenkin selvästi käymässä, mikäli kortteliin annetaan lisärakennusoikeutta yhteensä 600 kerrosneliömetriä ja lupa rakentaa kaksikerroksinen asuintalo.

2.
Suunniteltu asuintalo sijoittuisi takana olevien asuintalojen Vapaalankuja 2 ja 4 länsipuolelle ja se pitäisi rakentaa välittömästi Vapaalantien varteen. Vapaalantietä on kuitenkin tällä kohtaa korotettu, joten kaksikerroksinen asuintalo pimentäisi takana sijaitsevat tontit kokonaan. Kaavaehdotuksessa edellytetään lisäksi, että Vapaalankuja 2 ja 4 vastaiselle rajalle on rakennettava 1,8 metrin korkuinen puuaita. Sen seurauksena uuden asuinrakennuksen takana olevat asunnot ja pihat olisivat pimeitä karsinoita ilman auringonvaloa tai väljiä näkymiä.

3.
Omakotiyhdistyksen hallituksen mielestä tontin kaavoituksessa tulee noudattaa Vapaalan asemakaavan mukaista tehokkuutta 0,2. Vapaalankuja 2 ja 4 vastaiselle rajalle tulee istuttaa pensasaita.

4.
Viereisen Vapaalantien liikennemelun vaikutusta arvioitaessa kaavaehdotuksessa viitataan vuonna 2011 suoritettuun liikennelaskentaan. Tämänhetkistä liikennettä ajatellen kolmen vuoden takaiset luvut ovat kuitenkin selvästi alimitoitettuja. Viime vuosina Vapaalassa on tapahtunut huomattavasti täydennysrakentamista ja mm. Hohtimien alueella on juuri käynnistymässä pientalojen rakennuskohde, joka tulee lisäämään liikennettä entisestään. Lisäksi Vihdintien ruuhkaisuus aiheuttaa läpiajoliikennettä Ilpolantielle ja Vapaalantielle. Alueella tulisikin suorittaa pikaisesti uusi, luotettava mittaus nykyisistä liikennemääristä.”

Vastine

1.
Kaavoitettava tontti sijaitsee kokoojakadun (Vapaalantien) varrella. Viereisillä tonteilla on yksikerroksinen rivitalo (Vapaalankuja 2), kaksikerroksinen rivitalo (Vapaalankuja 4) ja kaksikerroksinen asuntola (Vapaalantie 7), jossa on kymmenen asuntoa. Viereisen YSA-tontin tonttitehokkuus on e = 0,31.

Vapaalankuja 2:n tonttitehokkuus on e = 0,30.

Vapaalankuja 4:n tontin pinta-ala on 1344 m2 ja asemakaavan mukainen tontti-tehokkuus e = 0,30, jonka mukainen rakennusoikeus on 403 k-m2. Todellinen rakennettu kerrosala on 453 k-m2. Rakennusoikeutta on ylitetty rakennusluvan

(17.04.2012 § 306 LOS) yhteydessä 50 k-m2, joten todellinen rakennettu tonttitehokkuus on e = 0,34. Ylitykseen on saatu naapurien suostumukset eikä Asunto Oy Vapaalankuja 4:llä (Vapaalankuja 2) ollut rakennuslupahakemukseen huomautettavaa.

Kaksikerroksinen 600 k-m2 suuruinen pienkerrostalo tonttitehokkuudella e = 0,32 sopii yleiskaavan pientaloalueelle ja kaavoitettavalle tontille kokoojakadun varteen.

2.
Uusi asuintalo määrätään rakennettavaksi kiinni Vapaalantien puoleiseen rakennusalan rajaan. Tällöin asuntokohtaiset pihat jäävät pieniksi, joten paikalle sopii paremmin pienemmät kerrostaloasunnot kuin isommat rivitaloasunnot. Jo nykyiset puut varjostavat Vapaalankuja 2:n ja 4:n tontteja. Aita on Vapaalankuja 4:n asukkaiden toivoma. Kaavaa tarkistetaan siten, että aita vaaditaan vain Vapaalantie 4:n tontin kohdalle.

3.
Vapaalan asemakaava (130200) on laadittu 1970-luvulla ja hyväksytty sisäasiainministeriössä 16.5.1980. Kaava pohjautuu Friherrs-Jussas rakennussuunnitelmaan (lääninhallitus 4.3.1946). Sittemmin Myyrmäki on kehittynyt aluekeskukseksi ja pääkaupunkiseutu miljoonakaupungiksi. Tonttimaasta on pulaa, joten kaupunkimaa on syytä käyttää tehokkaasti.

Lentomelusta annettava ääneneristävyysmääräys kattaa katumelun myös Ilpolantiellä Hohtimien kohdalla. Vihdintien ja Rajatorpantien risteykseen tarvittaisiin eritasoliittymä, josta on jo suunnitelma Kehä II:n yleissuunnitelmassa (2010). Samoin Luhtitien rakentaminen vähentäisi Vapaalan läpiajoa.

Tarkistukset

Kaavaa tarkistetaan siten, että puuaita vaaditaan vain Vapaalantie 4:n tontin kohdalle.

12 § **Valtuutettu Niilo Kärjen ja 28 muun valtuutetun aloite veteraanien palvelusetelistä Vantaalla**

VD/5680/00.02.00.03/2014

Valtuutettu Niilo Kärki ja 28 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”**Veteraaneille palveluseteli Vantaalla**

Sotiemme veteraanit lunastivat Suomelle itsenäisyyden kolmessa raskaassa sodassa. Veteraaneja on keskuudessamme vielä yli 30 000 ja heidän keskiikänsä on jo 90 vuotta. Kunniakansalaisemme ansaitsevat mahdollisuuden elää elämänsä iltaa omassa rakkaassa kodissaan.

Veteraanien itsenäisen toimintakyvyn tukeminen ja kotona selviytymisen turvaaminen tarvitsee kaupungin toimenpiteitä. Tuen tarve kasvaa, sillä veteraanien kunto heikkenee.

Esimerkiksi Oulun kaupunki tarjoaa 600 euron kotipalvelusetelin kotona tai palvelutalossa asuville rintamaveteraaneille. Palvelusetelillä voi hankkia valintansa mukaan esimerkiksi siivousta tai ulkoiluapua. Savonlinna antaa rintamaveteraaneille maksuttomia siivous- ja kotihoidon palveluja.

Esitämme, että Vantaan kaupunki tarjoaa hoitosetelinä tai maksuttomana palveluna kotona tai palvelutalossa asuville rintamaveteraaneille heidän valintansa mukaan esimerkiksi siivousta, kodinhoitopalveluja ja/tai ulkoiluapua 1.9.2014 alkaen, tai viimeistään 1.1.2015 alkaen.

Taustatietoja

Rintamalisää maksetaan Suomessa asuvalle miehelle tai naiselle, jolla on

- rintamasotilastunnus tai
- naisille myönnetty rintamapalvelustunnus tai
- rintamatunnus tai
- veteraanitunnus.

Tunnuksia ei voi enää hakea. Rintamalisä maksetaan rintamasotilaseläkelain perusteella myös miinanraivaajille, joille Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaustehtäviin vuosina 1945–1952.

Rintamalisän määrä on 49,53 e/kk, ja se maksetaan samoin kuin kansaneläke. Rintamalisään eivät vaikuta saajan tulot eikä omaisuus. Rintamalisä on verotonta tuloa.”

Kelan maksamat etuudet Vantaa

Aika	Etuuslaji	euroa
2014-04	-Rintamalisä	23 428

23428 / 49,53 => 473 rintamalisän saajaa

473 x 240 € hoitoseteli esim 1.9. 2014 – 31.12. 2014 = 113 520 € (max !)
400? x 720 € hoitoseteli 1.1. 2015 – 31.12. 2015 = 331 200 € (? max ?)

Sotiemme Veteraanien lukumäärä vuosina 2009 – 2025
Kelan ennuste veteraaniväestön määrästä vuosittain. Luvut kuvaavat vuoden lopun tilannetta.

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 12

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

13 § **Kokouksen päättäminen**

Kaupunginvaltuusto 16.6.2014 § 13

Päätös:
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 23.05.

Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus

Valitusoikeus

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee **yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä**, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
- päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirje on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana.

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Yhteystiedot:
Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163
Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

3.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

3.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Virka-aika: ma - pe klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto

4.1
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

4.2
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita**, ei saa hakea muutosta valittamalla.

4.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen** § -, ei saa hakea muutosta.

4.4
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista**, ei saa valittamalla hakea muutosta (kuntalaki 99 §).